

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și
Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității Administrative"

56789874533221553263
45622468292528194648
79452819464879424657
89523525678987453322
15532634562246982925
2194648794

STUDIU PRIVIND ACCELERAREA DEZVOLTĂRII SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE

PROIECT IMPLEMENTAT DE UAT JUDEȚUL GORJ PRIN
CONSILIUL JUDEȚEAN GORJ

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și
Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității Administrative"

SE APROBĂ,

PREȘEDINTE,
CĂLINOIU ION

MANAGER DE PROIECT,
BORICEAN LAURA DOINIȚA

RESPONSABIL TEHNIC,
IONEL DOBRE

RESPONSABIL CONTRACT,
DRAGOȘ PÎSLARU
GEA STRATEGY & CONSULTING SA

Cuprins

Cuprins	3
Lista abrevierilor	11
1 CONSIDERAȚII GENERALE.....	13
1.1 Generalități	13
1.2 Metodologia	15
1.3 Situația privind urmarea liniilor directe prevăzute de HG nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice de către autoritățile publice locale din județul Gorj.....	15
1.3.1 Stadiul înființării, la nivelul autorităților locale din județul Gorj, a structurilor specializate - a unităților locale de monitorizare.....	17
1.3.2 Situația la nivelul județului Gorj privind elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor locale, municipale sau județene, privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a implementării acestora	17
1.3.3 Stabilirea unui sistem de raportare de către operatorii serviciilor comunitare de utilități publice la unitățile locale de monitorizare, a stadiului de realizare a prevederilor strategiilor locale.....	18
1.3.4 Analiza stadiului determinării și monitorizării de către autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene, a tuturor operatorilor de la nivel local, municipal sau județean, cu privire la conformarea cu toate angajamentele României incluse în planurile de implementare pentru acquis-ul comunitar în timpul programat	18
1.4 Situația actuală pe plan economic, social și de mediu (spațiu) la nivelul județului Gorj	18
1.5 Potențialul financiar actual și capacitatea financiară a fiecărei unități administrativ – teritoriale de pe raza județului Gorj	38
1.6 Concluzii	43
2 TRANSPORTUL PUBLIC LOCAL	46
2.1 Situația actuală a sectorului de transport public local	46
2.1.1 Generalități	46
2.1.1.1 Capacități actuale de furnizare a serviciilor publice de transport local	47
2.1.2 Tarife actuale de călătorie	51
2.1.3 Date financiare	52
2.1.4 Concluzii privind situația actuală a serviciilor comunitare de transport public local.....	55
2.1.4.1 Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de transport public local la nivelul județului Gorj.....	55
2.1.4.2 Infrastructura existentă privind prestarea serviciilor comunitare de transport local, pe fiecare localitate în parte	55
2.1.4.3 Starea actuală privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în municipiile Târgu-Jiu, Motru	55
2.1.4.4 Situația actuală privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în localitățile județului Gorj	56
2.1.4.5 Proiectele privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în derulare în fiecare localitate din județul Gorj.....	56
2.1.4.6 Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de transport local din județ.....	56
2.1.4.7 Gestiunea performanței serviciilor comunitare de transport local în județul Gorj.....	57
2.1.4.8 Situația privind concesionarea serviciilor comunitare de transport local către sectorul privat în județul Gorj	57
2.1.4.9 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat, privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în județul Gorj	58
2.1.4.10 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) privind prestarea serviciilor comunitare de transport local	58
2.2 Analiza SWOT privind transportul public local	59
2.2.1 Puncte tari	59
2.2.2 Puncte slabe	59

2.2.3	Oportunități	59
2.2.4	Pericole, amenințări	59
2.3	Obiective și ținte naționale și europene pentru serviciile de transport local.....	60
2.3.1	Generalități, legislație primară	60
2.3.2	Obiective naționale pentru dezvoltarea sectorului de transport public local, 2013 -2020...	61
2.3.3	Referințe naționale intersectoriale, regionale, alte planuri și strategii relevante	62
2.3.4	Ținte naționale pentru dezvoltarea sectorului de transport public local, 2011 -2020	63
2.3.5	Ținte pentru dezvoltarea sectorului de transport public local, 2011 -2020.....	65
2.4	Proiecții privind necesarul de dezvoltare al sectorului de transport public local, 2011 -2020.....	66
2.4.1	Capacități necesare în sectorul de transport public local, 2011 -2020	66
2.4.2	Reducerea pierderilor în sistem sectorului de transport public local, 2011 -2020	66
2.4.3	Tarife preconizate în sectorul de transport public local, 2011 -2020	66
2.5	Analiza opțiunilor de dezvoltare	67
2.5.1	Generalități	67
2.5.2	Metodologie; aglomerări administrative regionale (Gorj)	68
2.5.3	Propunerea soluțiilor.....	68
2.6	Analiza necesarului de investiții	69
2.6.1	Pre-dimensionare a parametrilor necesari	69
2.6.2	Costuri Unitare.....	69
2.6.3	Costuri estimate ale investițiilor.....	70
2.6.4	Proiecte de investiție pentru transportul local	70
2.6.5	Necesar total de investiții, priorități, planificarea investițiilor	74
2.6.6	Surse și oportunități de finanțare.....	74
2.7	Concluzii	76
3	ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ	78
3.1	Situația actuală a sectorului serviciilor comunitare de energie termică	78
3.1.1	Generalități:	78
3.1.2	Capacități actuale de furnizare a agentului termic și ACM.....	79
3.1.3	Capacități actuale de producere agent termic și ACM.....	79
3.1.4	Capacități actuale de transport și distribuție agent termic și ACM.....	80
3.1.5	Nivelul consumului actual	81
3.1.5.1	Consumul casnic / 2010	81
3.1.5.2	Consumul non-casnic / 2010.....	82
3.1.6	Tarife actuale ale furnizării agentului termic.....	82
3.1.7	Date tehnice și financiare	83
3.1.8	Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de termoficare la nivelul Municipiului Motru.....	84
3.1.9	Starea actuală a serviciilor comunitare de furnizare energie termică din localitățile județului Gorj	85
3.1.10	Proiectele în derulare pentru serviciile comunitare de furnizare energie termică	85
3.1.11	Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de furnizare energie termică	86
3.1.12	Gestiunea performanței serviciilor comunitare de furnizare energie termică.....	86
3.1.13	Situația privind concesionarea serviciilor comunitare de furnizare a energiei termice către sectorul privat	86
3.1.14	Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților	86
3.1.15	Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID)	87
3.2	Analiza SWOT privind sectorul public al alimentării cu energie termică	87
3.2.1	Puncte tari	87
3.2.2	Puncte slabe	88
3.2.3	Oportunități	88
3.2.4	Pericole, amenințări	88
3.3	Obiective și ținte naționale și europene pentru serviciile de termoficare	89

3.3.1	Generalități, legislație primară	89
3.3.2	Obiective Naționale pentru sectorul de alimentare cu energie termică.....	90
3.3.3	Referințe naționale intersectoriale, regionale, alte planuri și strategii relevante	91
3.3.4	Ținte naționale pentru sectorul de alimentare cu energie termică a IMA	91
3.3.5	Ținte pentru sectorul de alimentare cu energie termică în Municipiul Motru.....	93
3.4	Proiecții privind necesarul de dezvoltare al sectorului de alimentare cu energie termică, 2011 - 2020	94
3.4.1	Necesar privind consumul casnic.....	94
3.4.2	Necesar privind consumul non-casnic.....	94
3.4.3	Capacități necesare de producere / furnizare	94
3.4.4	Capacități necesare de transport și distribuție	95
3.4.5	Reducerea pierderilor în sistem	95
3.4.6	Tarife preconizate / gradul de suportabilitate	95
3.5	Analiza opțiunilor de dezvoltare	96
3.5.1	Generalități	96
3.5.2	Propunerea soluțiilor.....	96
3.5.3	Evaluarea soluțiilor	97
3.6	Analiza necesarului de investiții	101
3.6.1	Pre-dimensionare a parametrilor necesari	101
3.6.2	Costuri unitare	102
3.6.3	Costuri estimate ale investițiilor.....	103
3.6.4	Proiecte de investiție pentru reabilitarea sectorului de alimentare cu energie termică a Municipiul Motru	103
3.6.5	Alte proiecte de investiție pentru sectorul de alimentare cu energie termică a Municipiul Motru	104
3.6.6	Necesar total de investiții - priorități	105
3.6.7	Planificarea investițiilor	105
3.6.8	Surse și oportunități de finanțare.....	106
3.7	Concluzii	110
4	MANAGEMENTUL DESEURILOR SOLIDE	112
4.1	Situația actuală a sectorului serviciilor comunitare de management al deșeurilor	112
4.1.1	Generalități	112
4.1.2	Generarea deșeurilor casnice	113
4.1.3	Generarea deșeurilor non-casnice	113
4.1.4	Capacități actuale de colectare și transport	114
4.1.5	Capacități actuale de depozitare	115
4.1.6	Volume necolectate și tarife actuale.....	115
4.1.7	Concluzii privind situația actuală a sectorului de serviciilor comunitare de management al deșeurilor	117
4.1.7.1	Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor de management al deșeurilor la nivelul județului Gorj	117
4.1.7.2	Infrastructura existentă privind serviciile de management al deșeurilor din județ, pe fiecare localitate în parte	121
4.1.7.3	Starea actuală a serviciilor de management al deșeurilor din municipiile Târgu Jiu, Motru.....	124
4.1.7.4	Starea actuală a Serviciilor de management al deșeurilor în localitățile județului Gorj.....	125
4.1.7.5	Proiectele în derulare pentru serviciilor de management al deșeurilor pe baza datelor furnizate din teritoriu și de la operatori economici din fiecare localitate din județul Gorj.....	126
4.1.7.6	Organizarea și funcționarea serviciilor de management al deșeurilor din județ.....	126
4.1.7.7	Gestiunea performanței serviciilor de management al deșeurilor din județul Gorj.....	126
4.1.7.8	Situația privind concesionarea serviciilor de management al deșeurilor către sectorul privat în județul Gorj	127
4.1.7.9	Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj pentru serviciile de management al deșeurilor	127
4.1.7.10	Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) al serviciilor de management al deșeurilor	128

4.2	Analiza SWOT a serviciilor de management al deșeurilor	128
4.2.1	Puncte tari ale serviciilor de management al deșeurilor:.....	128
4.2.2	Punctele slabe ale serviciilor de management al deșeurilor:	129
4.2.3	Oportunități	129
4.2.4	Pericole privind serviciile de management al deșeurilor:	130
4.3	Obiective și ținte naționale/ europene	130
4.3.1	Generalități, legislație primară	130
4.3.2	Obiective naționale pentru serviciile de management al deșeurilor	132
4.3.3	Referințe naționale intersectoriale, regionale, alte planuri și strategii relevante	133
4.3.4	Ținte naționale pentru serviciile de management al deșeurilor	137
4.3.5	Ținte regionale pentru serviciile de management al deșeurilor	138
4.3.6	Concluzii	141
4.4	Proiecții privind necesarul de dezvoltare al sectorului de management al deșeurilor, 2011 – 2020	143
4.4.1	Generarea deșeurilor casnice	143
4.4.2	Generarea deșeurilor non-casnice	144
4.4.3	Capacități necesare de colectare și transport	144
4.4.4	Capacități necesare de depozitare	144
4.4.5	Volume necolectate	145
4.4.6	Tarife preconizate / gradul de suportabilitate	145
4.5	Analiza opțiunilor de dezvoltare	146
4.5.1	Generalități	146
4.5.2	Metodologie; aglomerări administrative regionale	147
4.5.3	Evaluări ale soluțiilor	148
4.5.4	Propunerea soluțiilor	148
4.6	Analiza necesarului de investiții	154
4.6.1	Pre-dimensionare a parametrilor necesari	154
4.6.2	Costuri Unitare	156
4.6.3	Costuri estimate ale investițiilor	156
4.6.4	Proiecte de investiție pentru serviciile de management al deșeurilor	158
4.6.5	Necesar total de investiții, priorități	160
4.6.6	Planificarea investițiilor	160
4.6.7	Surse și oportunități de finanțare	161
4.7	Concluzii	162
5	ILUMINATUL PUBLIC	164
5.1	Situația actuală pentru sectorul serviciilor comunitare de iluminat public	164
5.1.1	Generalități	164
5.1.2	Consumul actual	165
5.1.3	Capacități actuale de distribuție	167
5.1.4	Pierderi în rețele și tarife actuale	167
5.1.5	Concluzii privind situația serviciilor comunitare de iluminat public	168
5.1.5.1	Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de iluminat public, la nivelul județului Gorj	168
5.1.5.2	Infrastructura existentă privind Serviciilor comunitare de iluminat public din județ	168
5.1.5.3	Starea actuală a serviciilor de iluminat public din municipiile Târgu Jiu, Motru	169
5.1.5.4	Starea actuală a Serviciilor Comunitare de iluminat public în localitățile județului Gorj	170
5.1.5.5	Proiectele în derulare pentru Serviciile comunitare de iluminat public	170
5.1.5.6	Organizarea și funcționarea Serviciilor comunitare de iluminat public din județ	172
5.1.5.7	Gestiunea performanței serviciilor comunitare de iluminat public din județul Gorj	172
5.1.5.8	Situația privind concesionarea serviciilor de iluminat public către sectorul privat în județul Gorj	173
5.1.5.9	Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj	173
5.1.5.10	Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) ..	174

5.2	Analiza SWOT	174
5.2.1	Puncte tari	174
5.2.2	Puncte slabe	174
5.2.3	Oportunități	175
5.2.4	Pericole, amenințări	175
5.3	Obiective și ținte naționale și europene	176
5.3.1	Generalități, legislație primară	176
5.3.2	Obiective naționale pentru sectorul utilităților de iluminat public	178
5.3.3	Legislația secundară națională, intersectorială, alte planuri și strategii relevante	179
5.3.4	Ținte naționale și regionale pentru sectorul utilităților de iluminat public	179
5.3.5	Concluzii	180
5.4	Proiecții privind necesarul de dezvoltare, 2011 – 2020	180
5.4.1	Consumul energetic estimat	180
5.4.2	Capacități necesare pentru reducerea consumului energetic de iluminat public	181
5.4.3	Capacități necesare pentru asigurarea accesului întregii populații a județului la serviciile de iluminat public	181
5.4.4	Tarife preconizate/ gradul de suportabilitate	181
5.5	Analiza opțiunilor de dezvoltare	183
5.5.1	Generalități	183
5.5.2	Metodologie; aglomerări administrative regionale (GJ)	183
5.5.3	Evaluări ale soluțiilor	184
5.5.4	Propunerea / descrierea soluțiilor	186
5.5.5	Concluzii	189
5.6	Analiza necesarului de investiții	189
5.6.1	Pre-dimensionare a parametrilor necesari	189
5.6.2	Costuri Unitare	190
5.6.3	Costuri estimate ale investițiilor	191
5.6.4	Proiecte de investiție pentru sectorul comunitar de iluminat public:	192
5.6.5	Necesar total de investiții; Planificarea investițiilor	194
5.6.6	Surse și oportunități de finanțare	194
5.7	Concluzii	197
6	ALIMENTAREA CU APĂ	198
6.1	Situația actuală a serviciilor de alimentare cu apă la nivelul județului Gorj	198
6.1.1	Generalități	198
6.1.2	Consumul casnic de apă	199
6.1.3	Denumirea cursului de apă	200
6.1.4	Capacități actuale de transport și distribuție	202
6.1.5	Pierderi în rețele	203
6.1.6	Tarife actuale	204
6.1.7	Concluzii privind situația serviciilor comunitare de alimentare cu apă	205
6.1.7.1	Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de alimentare cu apă la nivelul județului Gorj	205
6.1.7.2	Infrastructura existentă a serviciilor comunitare alimentare cu apă în județ	205
6.1.7.3	Starea actuală a serviciilor comunitare alimentare cu apă din municipiile Târgu-Jiu, Motru	206
6.1.7.4	Starea actuală a serviciilor comunitare alimentare cu apă din localitățile județului Gorj	209
6.1.7.5	Proiectele în derulare serviciilor comunitare alimentare cu apă pe baza datelor furnizate din teritoriu și de la operatori economici din fiecare localitate din județul Gorj	210
6.1.7.6	Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare alimentare cu apă din județ	212
6.1.7.7	Gestiunea performanței serviciilor comunitare alimentare cu apă din județul Gorj	214
6.1.7.8	Situația privind concesionarea serviciilor comunitare alimentare cu apă către sectorul privat în județul Gorj	215
6.1.7.9	Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj	215
6.1.7.10	Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) ..	216

6.2	Analiza SWOT alimentare cu apă	217
6.2.1	Puncte tari ale sectorului în context regional /național	217
6.2.2	Puncte slabe ale sectorului apă, în context regional /național	217
6.2.3	Oportunități :	218
6.2.4	Pericole, amenințări :	218
6.3	Obiective și ținte europene, naționale, regionale	219
6.3.1	Generalități, legislație primara a serviciilor comunitare alimentare cu apa	219
6.3.2	Obiective Naționale pentru sectorul serviciilor comunitare alimentare cu apă.....	221
6.3.3	Legislație secundară, referințe naționale intersectoriale, alte planuri și strategii relevante	222
6.3.4	Ținte naționale pentru sectorul serviciilor comunitare alimentare cu apa	225
6.3.5	Ținte regionale pentru sectorul serviciilor comunitare alimentare cu apă și ape uzate	225
6.4	Proiecții privind necesarul de dezvoltare a serviciilor comunitare de alimentare cu apă, 2011 – 2020	226
6.4.1	Consumul estimat.....	226
6.4.2	Pre-dimensionare capacitați necesare de producere / furnizare.....	227
6.4.3	Reducerea pierderilor în sistem	228
6.4.4	Tarife preconizate / gradul de suportabilitate	228
6.5	Analiza opțiunilor de dezvoltare	230
6.5.1	Generalități	230
6.5.2	Metodologie; aglomerări administrative regionale (GJ).....	231
6.5.3	Evaluări/descrieri ale soluțiilor	232
6.6	Analiza necesarului de investiții	238
6.6.1	Pre-dimensionare a parametrilor necesari	238
6.6.2	Costuri unitare	239
6.6.3	Costuri estimate ale investițiilor.....	239
6.6.4	Proiecte de investiție pentru dezvoltarea sectorului de apă.....	240
6.6.5	Necesar total de investiții, planificarea investițiilor	243
6.6.6	Priorități investiționale.....	244
6.6.7	Surse și oportunități de finanțare.....	244
6.7	Concluzii	246
7	EVACUAREA APELOR UZATE ȘI METEORICE.....	247
7.1	Situația actuală a sectorului serviciilor de evacuare ape uzate la nivelul județului Gorj	247
7.1.1	Generalități	247
7.1.2	Ape reziduale – nivelul generării	248
7.1.3	Ape reziduale din gospodării	248
7.1.4	Ape pluviale și industriale	248
7.1.5	Gradul de poluare al apelor de suprafață.....	249
7.1.6	Gradul de poluare al apelor subterane.....	249
7.1.7	Tarife actuale pentru colectarea apelor reziduale	250
7.1.8	Concluzii privind serviciile comunitare de evacuare a apelor uzate la nivelul Județului Gorj .	251
7.1.8.1	Situația privind prestarea serviciilor comunitare de evacuare a apelor uzate	251
7.1.8.2	Infrastructura existentă a serviciilor comunitare - evacuare apelor uzate, în județ	251
7.1.8.3	Starea actuală a serviciilor comunitare de evacuare a apelor uzate în municipiile Târgu Jiu și Motru	252
7.1.8.4	Starea actuală a serviciilor comunitare de evacuarea apelor uzate în localitățile județului	255
7.1.8.5	Proiectele în derulare, evacuare ape uzate/epurare, pe baza datelor furnizate din teritoriu și de la operatorii economici din fiecare localitate din județul Gorj	257
7.1.8.6	Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de ape uzate, din județ.....	259
7.1.8.7	Gestiunea performanței serviciilor comunitare de ape uzate, din județul Gorj.....	261
7.1.8.8	Situația privind concesionarea serviciilor comunitare de apă/ape uzate, către sectorul privat în județul Gorj	262

7.1.8.9	Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj	263
7.1.8.10	Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) ..	263
7.2	Analiza SWOT evacuare/ epurare ape uzate.....	264
7.2.1	Puncte tari ale sectorului în context regional /național:.....	264
7.2.2	Puncte slabe ale sectorului ape uzate, în context regional /național:	264
7.2.3	Oportunități :	265
7.2.4	Pericole, amenințări :.....	265
7.3	Obiective și ținte europene, naționale, regionale	266
7.3.1	Generalități, legislație primara a serviciilor comunitare de apă/ ape uzate	266
7.3.2	Obiective Naționale pentru sectorul serviciilor comunitare de ape uzate	268
7.3.3	Legislație secundara, referințe naționale intersectoriale, alte planuri și strategii relevante	269
7.3.4	Ținte naționale pentru sectorul serviciilor comunitare apa / ape uzate	271
7.3.5	Ținte regionale pentru sectorul serviciilor comunitare apă / ape uzate.....	272
7.4	Proiecții privind necesarul de dezvoltare a serviciilor comunitare de colectare/ epurare a apelor uzate, 2011 – 2020.....	273
7.4.1	Debite de colectat estimate	273
7.4.2	Pre-dimensionare capacitați necesare de colectare / epurare.....	274
7.4.3	Tarife preconizate / gradul de suportabilitate	276
7.5	Analiza opțiunilor de dezvoltare	278
7.5.1	Metodologie; aglomerări administrative regionale (Gorj)	278
7.5.2	Evaluări/descrieri ale soluțiilor de dezvoltare	279
7.6	Analiza necesarului de investiții	288
7.6.1	Pre-dimensionare a parametrilor necesari	288
7.6.2	Costuri Unitare.....	289
7.6.3	Costuri estimate ale investițiilor.....	289
7.6.4	Proiecte de investiție pentru dezvoltarea sectorului de colectare / tratare apă uzată.....	290
7.6.5	Necesar total de investiții, planificarea investițiilor	293
7.6.6	Priorități investiționale.....	294
7.6.7	Surse și oportunități de finanțare.....	294
7.7	Concluzii	295
8	ANALIZA SWOT CENTRALIZATA A SCUP GORJ	297
8.1	Puncte tari	297
8.2	Puncte slabe.....	299
8.3	Oportunități	301
8.4	Pericole, amenințări.....	303
9	FINANȚAREA S.C.U.P.	306
9.1	Stabilirea, ajustarea, modificarea și aprobarea prețurilor și tarifelor	306
9.2	Acordarea subvențiilor.....	307
9.3	Delegarea gestiunii serviciilor.....	308
9.4	Licențierea operatorilor.....	308
9.5	Accesul la resursele de finanțare a investițiilor	309
9.6	Prioritizarea și planificarea multianuală a proiectelor.....	310
10	PLAN DE ACȚIUNE ȘI MĂSURI	311
10.1	Direcții de dezvoltare	311
10.2	Creșterea capacității de absorbție a fondurilor de investiții.....	314
10.3	Planul de implementare.....	314
10.4	Plan de acțiuni și măsuri în vederea atingerii nivelurilor de performanță prognozate pentru fiecare dintre SCUP din județul Gorj	316

11	MANAGEMENTUL SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE.....	323
11.1	Principii generale.....	323
11.2	Crearea cadrului instituțional durabil.....	324
12	PORTOFOLIU DE PROIECTE	328
	Anexe	331

Lista abrevierilor

ACM – Apă caldă menajeră

ADI – Asociație de Dezvoltare Intercomunitară

AJOFM – Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă

AP – Axa prioritară

ANRSC - Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice

APL – Administrația Publică Locală

APM – Agenția pentru Protecția Mediului

BNR – Banca Națională a României

CE – Complex Energetic

CJ – Consiliul Județean

CNI – Compania Națională de Investiții

DJ – Drum Județean

DMI – Domeniu Major de Intervenție

DN – Drum Național

FEADR – Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală

GJ – Giga Joule

GNM - Garda Națională de Mediu

HG – Hotărârea de Guvern

IMA – Instalații mari de ardere

IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii

JT – Joasă tensiune

MAPM - Ministerul Apelor și Protecției Mediului (denumire veche)

MDRT – Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului

ONG – Organizație Non-guvernamentală

OUG – Ordonanța de Urgență a Guvernului

PITL – Planul de investiții pe termen lung (pentru managementul deșeurilor județene)

PJAT – Planul Județean de Amenajare a Teritoriului

PND – Planul Național de Dezvoltare

PNDR – Programul Național de Dezvoltare Rurală

PO – Primăria Orașului

PO DCA – Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative

POR – Programul Operațional Regional

POS DRU – Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

POS Mediu – Programul Operațional Sectorial Mediu

PPP – Parteneriat public – privat

PT – Proiect tehnic

PUG – Planul Urbanistic General

SCUP – Servicii comunitare de utilitate publică

SEN – Sistemul Energetic Național

SF – Studiu de fezabilitate

SWOT – Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats

UAT – Unitate Administrativ Teritorială

UE – Uniunea Europeană

1 CONSIDERAȚII GENERALE

1.1 Generalități

Situația dezvoltării actuale a serviciilor comunitare de utilități publice din județul Gorj – prezentată în cadrul acestui studiu, a fost evaluată la data efectuării cercetării (trim. III, 2011), pe baza informațiilor primite de la principalii prestatori/furnizori din județ, a statisticilor oficiale și a datelor colectate de la persoanele mandatate cu monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice în cadrul fiecărei UAT.

Soluțiile tehnice recomandate reprezintă un prim nivel al „maturității” viitoarelor proiecte, acestea reprezentând decât informația primară ce va sta la baza documentațiilor viitoare, necesare pentru parcurgerea tuturor pașilor legali ai fazelor de proiectare (Studiu de Fezabilitate, Proiect Tehnic, Detalii de execuție, etc.).

Studiul privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice din Județul Gorj a fost întocmit în conformitate cu prevederile *Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice* și are la bază următoarele obiective generale:

- *atingerea conformității cu prevederile legislației UE aplicabile serviciilor comunitare de utilități publice;*
- *respectarea angajamentelor asumate de România cu privire la implementarea acquis-ului comunitar aplicabil serviciilor comunitare de utilități publice;*
- *atingerea conformității cu standardele comunitare privind calitatea și cantitatea serviciilor comunitare de utilități publice;*
- *creșterea capacității de absorbție a resurselor financiare alocate din fonduri comunitare și de atragere a fondurilor de investiții;*
- *creșterea capacității de elaborare, promovare și finanțare a proiectelor de investiții aferente infrastructurii de interes local;*
- *creșterea graduală a capacității de autofinanțare a serviciilor comunitare de utilități publice și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente, corespunzător nivelelor acceptate în Uniunea Europeană;*
- *satisfacerea cerințelor de interes public ale colectivităților locale și creșterea bunăstării populației;*
- *adoptarea de norme juridice și reglementări care să faciliteze modernizarea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente, deschiderea pieței, eficientizarea furnizării/prestării serviciilor și creșterea calității acestora.*

În conformitate cu *Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și asigurarea unei dezvoltări durabile a sectorului serviciilor comunitare de utilități publice, precum și a localităților deservite, trebuie să aibă la bază următoarele principii :

- asigurarea universalității, continuității, adaptabilității, transparenței și accesului nediscriminatoriu al populației la serviciile comunitare de utilități publice de interes vital (principiul serviciului public);
- aplicarea principiilor economiei de piață în sectorul serviciilor comunitare de utilități publice;
- respectarea standardelor naționale și ale UE privind serviciile comunitare de utilități publice și a angajamentelor României privind implementarea acquis-ului comunitar, luate în vederea aderării;
- menținerea unui bilanț echitabil între veniturile populației și tarifele pentru serviciile comunitare de utilități publice (principiul suportabilității);
- realizarea managementului integrat al serviciilor comunitare de utilități publice care asigură coordonarea între autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții și responsabilități privind realizarea serviciilor comunitare de utilități publice și planificarea echilibrată a resurselor financiare în funcție de priorități;
- asistarea autorităților administrației publice locale cu privire la înființarea, organizarea și gestionarea serviciilor comunitare de utilități publice;
- elaborarea studiilor de prognoză în vederea reducerii costurilor și creșterii eficienței serviciilor comunitare de utilități publice;
- armonizarea reglementărilor interne cu prevederile legislației UE aplicabile serviciilor comunitare de utilități publice;
- răspândirea informațiilor de interes public în scopul asigurării unui management performant al serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul autorităților administrației publice locale, operatorilor și utilizatorilor/beneficiarilor;
- facilitarea participării societății civile la luarea deciziilor privind sectorul serviciilor comunitare de utilități publice;
- implicarea activă a sectorului privat în finanțarea, realizarea și exploatarea/operarea serviciilor;
- coordonarea inițiativelor colectivităților locale și asocierea intercomunitară;
- promovarea dezvoltării integrate a serviciilor comunitare de utilități publice și monitorizarea planurilor de implementare pe baza participării tuturor părților implicate;
- atingerea și garantarea stabilității instituționale și financiare a colectivităților locale.
- stabilirea unor indicatori de performanță pentru fiecare tip de serviciu comunitar de utilități publice în baza cărora să poată fi monitorizate și evaluate;
- stabilirea unui sistem de monitorizare și evaluare a executării obligațiilor contractuale (din contractele de delegare a gestiunii) de către operatorii economici pt fiecare serviciu comunitar de utilități publice;
- stabilirea unor proceduri și mecanisme specifice pentru monitorizarea și evaluarea serviciilor comunitare de utilități publice;

Aceste principii au fost urmărite pe întreaga durată a cercetării efectuate cât și asupra tuturor aspectelor tehnice abordate în elaborarea prezentului studiu.

1.2 Metodologia

Pentru colectarea unor informații de o acuratețe cât mai înaltă și cât mai actuale, datele de intrare utilizate au fost colectate în cea mai mare măsură de către echipa proprie, utilizându-se următoarea metodologie:

- s-a creat o adresa de e-mail dedicată (utilitatigorj@gmail.com) și s-au conceput și supus avizării Consiliului Județean Gorj, un număr de 6 chestionare specifice;
- s-a constituit un Comitet de Coordonare al acestui Studiu, cu scopul sprijinirii și coordonării acțiunilor echipei proiectului;
- s-a creat o bază de date, atât pentru colectarea informațiilor din chestionare, dar și pentru persoanele de contact din cadrul fiecărei UAT;
- o scrisoare de recomandare, s-a semnat de către conducerea CJ Gorj.

Pentru alte informații – necesare întocmirii Studiului - dar necuprinse în cadrul chestionarelor solicitate de către Beneficiar, s-au folosit date ce au fost preluate și prelucrate din documente oficiale:

- *recensământul populației și așezărilor din anul 2002;*
- *date furnizate de Institutul Național de Statistică;*
- *direcția județeană de Statistică Gorj, AJOFM Gorj, etc.*

1.3 Situația privind urmarea liniilor directoare prevăzute de HG nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice de către autoritățile publice locale din județul Gorj

Serviciile comunitare de utilități publice (conf. art. 1 alin. 2 din *Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare*), denumite în continuare servicii de utilități publice, sunt definite ca „totalitatea acțiunilor și activităților reglementate prin care se asigură satisfacerea nevoilor de utilitate și interes public general ale colectivităților locale”, cu privire la:

- *alimentarea cu apă;*
- *canalizarea și epurarea apelor uzate;*
- *colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale;*
- *producția, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat;*
- *salubritatea localităților;*
- *iluminatul public;*
- *administrarea domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, precum și altele asemenea;*
- *transportul public local.*

Autorităților administrației publice locale - responsabile cu înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea, evaluarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice, precum și cu adoptarea și definirea normelor locale privind aceste servicii, au și obligația de a urmări liniile

directoare trasate de către *Hotărârea Guvernului Nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare*, în ceea ce privește:

1. *Adaptarea serviciilor nevoilor populației*, prin modul de organizare și modernizarea continuă a acestora, asigurarea egalității între utilizatorii serviciilor comunitare, respectarea principiilor de neutralitate și de nediscriminare, atât față de utilizatori cât și față de operatori, evitarea soluțiilor de monopol, dar și prin accesibilizarea serviciilor;
2. *Informație și publicitate* - oferind posibilitatea ca utilizatorii să participe la procesul de luare a deciziilor, organizarea unui mod eficient de a comunica cu utilizatorii astfel încât să se asigure tuturor persoanelor interesate o cunoaștere adecvată a drepturilor lor și a prestațiilor pe care pot să le obțină și a regulilor aplicabile;
3. *Modul de tratare a petițiilor* - rezolvarea rapidă a reclamațiilor utilizatorilor, a problemelor ridicate și remedierea în profunzime a cauzelor, când cererea este fondată;
4. *Simplificare administrativă* – astfel încât, înființarea, organizarea și conducerea serviciilor comunitare de utilități publice și specializarea structurilor administrației publice locale să fie făcută în funcție de nevoile cetățenilor, și
5. *Participarea utilizatorilor* la gestiunea serviciilor comunitare de utilități publice.

Autoritățile administrațiilor publice locale de la nivel județean au încurajat permanent inițiativa privată și mediul concurențial al operatorilor, dar și societatea civilă, să se constituie în forme asociative (Ex: ADIA, ADIS), forme ce pot contribui la o administrare eficientă a serviciilor comunitare de utilități publice și la satisfacerea nevoilor colective ale locuitorilor.

În conformitate cu art. 6, alin. 1-4 din *Hotărârea Guvernului 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare*:

(1) Autoritățile administrației publice locale - *comunale, orașenești, municipale, județene* după caz, - adoptă, conform reglementărilor în vigoare din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, *strategii locale proprii privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, având la bază angajamentele asumate de România în procesul de negociere a acquis-ului comunitar și prevederile strategiei naționale*, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

(2) Autoritățile administrației publice locale de la nivelul municipiilor și județelor vor înființa, prin hotărâri ale consiliilor municipale ori județene, după caz, prin reorganizarea aparatului propriu, structuri specializate denumite *Unitatea municipală/județeană pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice*, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

(3) În cazul comunelor și orașelor sarcina monitorizării, coordonării și implementării strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, precum și a planurilor de implementare aferente revine unităților județene pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale vizate.

(4) Unitățile municipale/județene pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, denumite în continuare *unități locale de monitorizare*, elaborează și actualizează anual *strategiile locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, precum și *planurile locale de implementare* aferente acestora.

Așadar, există creat cadrul legislativ necesar în vederea asigurării unei dezvoltări armonioase a serviciilor comunitare de utilități publice la standarde europene, stabilite atât de *angajamentele asumate de România* în procesul de aderare cât și de *prevederile strategiei naționale*.

1.3.1 Stadiul înființării, la nivelul autorităților locale din județul Gorj, a structurilor specializate - a unităților locale de monitorizare

La nivelul județului Gorj există create:

- *Unitatea județeană de monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul județului, formată din 8 persoane*
- *Unitatea locală de monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul Municipiului Târgu Jiu, formată dintr-o persoană*
- *Unitatea locală de monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul Municipiului Motru, formată din 4 persoane*
- *Personal desemnat cu monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul fiecărei UAT (în toate orașele și comunele județului).*

1.3.2 Situația la nivelul județului Gorj privind elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor locale, municipale sau județene, privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a implementării acestora

În ceea ce privește elaborarea și actualizarea anuală a *strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice* și a planurilor locale de implementare a acestora, din cercetarea efectuată și comunicările transmise, am constatat următoarele:

- *Unitatea județeană de monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice* nu are întocmite (și deci nici actualizate), nici strategia locală privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și nici planul de implementare locală a acesteia.
- *Unitatea locală de monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice de la nivelul Municipiului Târgu Jiu*, nu are întocmite (și deci nici actualizate), nici strategia locală privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și nici planul de implementare locală a acesteia (conf. site: <http://www.targuiju.ro/portal/gorj/tgjiu/portal.nsf/AIByUNID/07FC89105C4D14CDC22578880024AA70?OpenDocument>)
- *Unitatea locală de monitorizare a serviciilor comunitare de utilități publice de la nivelul Municipiului Motru* (SERVICIUL COORDONARE SERVICII PUBLICE, LUCRĂRI PUBLICE, PROTECȚIA MEDIULUI), nu are întocmite (și deci nici actualizate), nici strategia locală privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și nici planul de implementare locală a acesteia (conf. site: <http://www.primariamotru.ro/Structura.html>)

Sunt elaborate / sau în curs de elaborare, *master-planurile* pentru sectorul deșeurilor (Planul de Investiții pe Termen Lung) și pentru sectorul de gestionare a apei și apelor reziduale.

Realizarea Studiului privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul județului Gorj, va conduce deci la completarea în mare măsură a liniilor directoare prevăzute de către HG 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare.

1.3.3 Stabilirea unui sistem de raportare de către operatorii serviciilor comunitare de utilități publice la unitățile locale de monitorizare, a stadiului de realizare a prevederilor strategiilor locale

Prin actualul proiect, se vor actualiza datele – colectate cu ajutorul chestionarelor și se va crea un portal cu acces limitat, în cadrul căruia fiecare unitate de monitorizare va avea acces (cu *user-name și parolă*), pentru a putea raporta lunar (sau oricând i se solicită), stadiul de realizare a prevederilor strategiilor locale/regionale de dezvoltare a serviciilor publice de utilități.

1.3.4 Analiza stadiului determinării și monitorizării de către autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene, a tuturor operatorilor de la nivel local, municipal sau județean, cu privire la conformarea cu toate angajamentele României incluse în planurile de implementare pentru acquis-ul comunitar în timpul programat

Din cercetarea de teren efectuată și comunicările transmise de către fiecare UAT - *cu privire la conformarea operatorilor de la nivel local, municipal sau județean, cu angajamentele României incluse în planurile de implementare pentru acquis-ul comunitar* (în conformitate cu calendarul programat), am constatat că în general, acest lucru se realizează prin prevederile stipulate în contractele de delegare a gestiunii diferitelor categorii de servicii de utilități publice către operatorii privați.

Stipularea de clauze contractuale privind conformarea serviciilor prestate cu standardele europene reprezintă singura modalitate de a solicita furnizarea unor servicii de calitate, conforme cu angajamentele României incluse în planurile de implementare ale acquis-ului comunitar.

Realizarea unui standard național privind conformarea fiecărui SCUP cu cerințele europene, este o necesitate pe care ANRSC trebuie să o inițieze și să o legifereze în vederea inserării acestor prevederi în cadrul contractelor „cadru” pe care le elaborează pentru fiecare SCUP.

1.4 Situația actuală pe plan economic, social și de mediu (spațiu) la nivelul județului Gorj

Județul Gorj este situat în zona de sud-vest a României și are o suprafață de 5.602 km². Populația județului Gorj era în anul 2009 de 377.718 locuitori, din care 178.324 locuitori în mediul urban și 199.394 locuitori în mediul rural. Din punct de vedere administrativ, județul Gorj este compus din 2 municipii, 7 orașe și 61 comune.

La o scurtă privire, economia județului Gorj a înregistrat în ultimii ani importante schimbări structurale și funcționale (caracterizate prin reducerea importanței industriei în economia județului - în urma aplicării procesului de restructurare economică, reorientarea unei părți importante a populației spre sectorul agricol și noua tendință de dezvoltare a activității turistice, predominant manifestată prin turism rural și montan). În acest context, este necesară estomparea efectelor negative ale procesului de restructurare economică (reducerea locurilor de muncă, posibilități reduse de angajare a populației disponibilizate și chiar a populației tinere în căutarea primului loc de muncă, ca urmare a lipsei unor programe de dezvoltare, diminuarea veniturilor pe cap de familie și implicit scăderea nivelului de trai).

INDUSTRIA:

La nivelul județului Gorj industria s-a dezvoltat cu precădere pe baza valorificării resurselor naturale locale cum ar fi cărbunele(lignit), hidrocarburi, materiale de construcții, lemnul și a unor produse agricole, acestea fiind la baza apariției anumitor tipuri de activități integrate:

- *în domeniul energetic (exploatarea lignitului și utilizarea lui în termocentrale pentru producerea de energie electrică și termică,*
- *producția de mașini și utilaje, piese de schimb pentru industria extractivă și energetică,*
- *materialelor de construcții (utilizarea calcarului în industria cimentului și a argilei refractare pentru obținerea cărămizilor refractare),*
- *a masei lemnoase (fabrici de prelucrare a lemnului provenit din exploatările forestiere), etc.*

Prin volumul de activitate realizat pentru exploatarea resurselor locale, s-au dezvoltat ramuri reprezentative în industria națională, județul Gorj ocupând locul 1 pe țară la extracția și prepararea cărbunelui (peste 71% din producția de lignit și 84% din producția de lignit a Societății Naționale a Lignitului Oltenia) și locul 1 pe țară la producția de energie electrică. De asemenea, județul Gorj contribuie cu 20% la producția de gaze naturale a țării iar la cea de petrol cu 6%. De altfel, ramurile industriale integrate din domeniul energetic sunt cele mai reprezentative în structura producției industriale a teritoriului județean.

Înființarea industriei miniere de lignit, cu aproape 45 de ani în urmă, a constituit începutul industrializării județului Gorj, județ care până la acea dată era una dintre zonele cel mai puțin dezvoltate ale României, fiind o zonă aproape în totalitate agricolă. De la începutul anului 1997, disponibilizările în masă din sectorul minier - urmate de reacțiile în lanț date de acestea în industriile înrudite, au creat probleme grave în situația socio-economică a județului.

Activitatea de extragere a lignitului în bazinul minier al Olteniei a început în anul 1957, extrăgându-se până în anul 2010 o cantitate de peste 900.000 mii tone. Aceasta cantitate s-a extras din 74 de perimetre miniere, din care 59 și-au sistat activitatea, menținându-se în funcțiune 15, după conform Tabel Nr. 1.1:

Fig. 1.1 - Evoluția industriei miniere din județul Gorj

SPECIFICATIE	Mine subteran	Cariere	Total
Total, din care:	47	27	74
- și-au sistat activitatea:	44	15	59
- <i>în funcțiune, din care:</i>	3	12	15
- CE Rovinari		2	2
- CE Turceni	1	2	3
- CE Craiova		1	1
- SNL Oltenia	2	7	9

SURSA: SNLO

În perioada 1990-2002, statul român a cheltuit pentru susținerea sectorului minier suma de 5.249,5 milioane dolari SUA, așa cum rezultă din tabelul următor (Tabel Nr. 1.2):

Fig. 1.2 –Subvenții acordate (1990-2002) industriei miniere din județul Gorj

Specificație	Valoare (milioane dolari SUA)
Subvenții [mil. USD]	3.403,6
Transferuri sociale[mil. USD]	247,0
Alocații de capital[mil. USD]	1.598,9
Total[mil. USD]	5.249,5

SURSA: SNLO

La aceste sume se adaugă pentru perioada respectivă și o pierdere din exploatare în valoare de cca. 1.270,2 milioane dolari SUA, efortul statului pentru sectorul minier însumând cheltuieli bugetare ce se ridică la valoarea de 6.519,7 milioane dolari SUA. Având în vedere această situație, începând cu anul 1997, activitatea minieră din bazinul minier al Olteniei – județele Gorj, Vâlcea și Mehedinți – a fost într-o continuă transformare și reorganizare, caracterizată de eliminarea totală a subvențiilor începând cu anul 2007.

Odată cu demararea procesului de restructurare a sectorului minier(1998), ca urmare a cererii din ce în ce mai scăzute de cărbune pe fondul reducerii consumului de energie la nivel național din anii '90, dar și cu scopul eficientizării activității, a început procesul de disponibilizare a personalului din unitățile miniere și sectoarele conexe.

Astfel, Compania Națională a Lignitului Oltenia, de la peste 51.000 de angajați în 1997, înainte de restructurare, are în prezent aproximativ 9.000 angajați, cuprinși în 9 exploatări miniere în cariere și 3 de subteran.

În perioada 1997-1999, au fost disponibilizați din industria minieră în baza Ordonanțelor nr. 22/1997 și 68/1998, aproape 25.000 angajați, iar prin hotărâri de guvern a fost aprobată închiderea a peste 35 de mine din Oltenia.

Tabel Nr. 1.3 Mărimea și structura disponibilizărilor în cadrul CNL Oltenia:

Anul disponibilizării	Total personal disponibilizat	Total personal plecat cu PLĂȚI COMPENSATORII
1997	25.223	19.164
1998	3.176	2.636
1999	1.520	1.218
2000	416	-
2001	701	-
2002	2.632	1.599
2003	1.263	1.101
2004	574	276
2005	500	298
2006	513	377
2010	302	302
TOTAL:	36.820	26.971

SURSA: SNLO

Începând cu anul 2002, procesul de transformare și adaptare a sectorului minier din bazinul minier al Olteniei s-a desfășurat pe baza *Programului de Dezvoltare, Eficientizare și Acompaniament Social*, convenit de administrație și sindicate și aprobat de Ministerul Economiei și Comerțului (Ministerul Industriei și Resurselor la data aprobării). Prin organizarea CNLO (Compania Națională a Lignitului Oltenia), la data de 01.04.2004 în cele patru Komplexe energetice: *Rovinari, Turceni, Craiova, SNL Oltenia SA* și atribuirea *Societății Comerciale pentru Închiderea – Conservarea Minelor* a responsabilităților privind realizarea lucrărilor de închidere/conservare a celor 50 mine închise (*Anexa nr. 1.1*) dar și de recuperare a creanțelor

fostei CNL Oltenia SA, neachitate de beneficiari, s-au schimbat premisele și datele de fundamentare ale programului de dezvoltare previzionat.

Cu toate acestea, mineritul, împreună cu activitățile din amonte și aval, a rămas o activitate importantă în Oltenia. După acest prim program de restructurare, CNLO a reușit să mărească eficiența economică, crescând productivitatea muncii cu peste 50%, și reducând costurile cu peste 50%. CNLO nu mai primește subvenții din trimestrul II 1997, reușind să devină o companie rentabilă. Situația actuală a reorganizării unităților miniere din Oltenia, Complexele Energetice constituite la mijlocul anului 2004 – este redată în figura de mai jos:

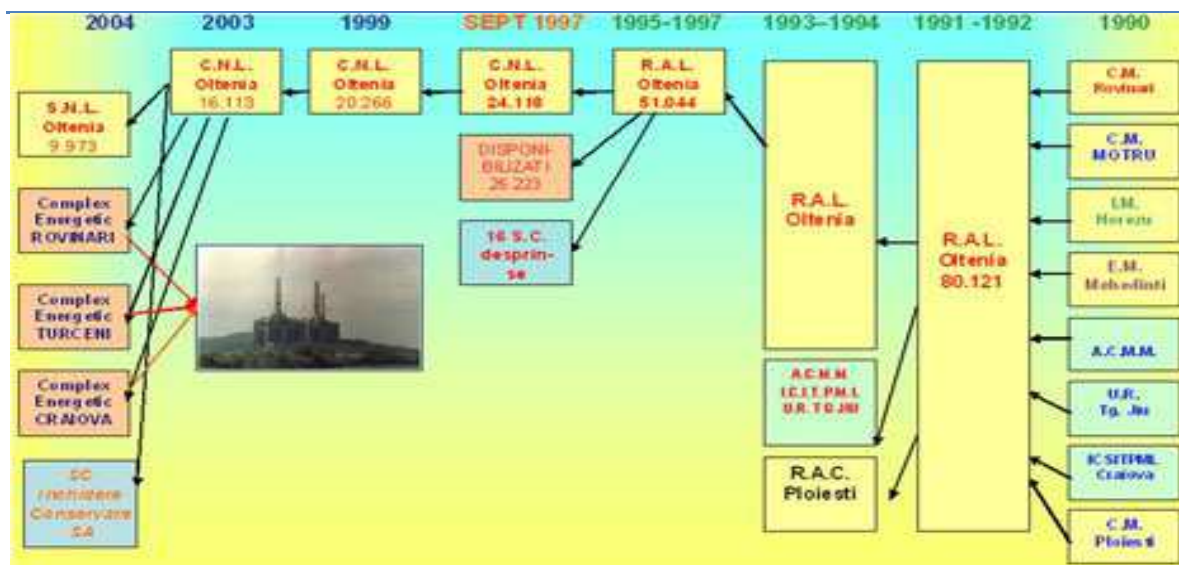

Fig. 1.1 – Reorganizarea sistemului minier din Bazinul Olteniei

A. Societatea Comercială Complexul Energetic Turceni

Complexul Energetic Turceni s-a înființat în urma aplicării hotărârii nr. 103 din 29 ianuarie 2004 privind unele măsuri pentru restructurarea activității de producere a energiei electrice și termice pe bază de lignit. Complexul cuprinde:

- Termocentrala Turceni, cu o putere instalată (proiectată) de 2640 MW (8 grupuri x 330 MW, din care 5 în exploatare: grupul nr. 8 a fost demontat și valorificat, un altul este în valorificare și un al treilea se află în conservare pentru re tehnologizare).
- Carierele de lignit Jilț Sud și Jilț Nord, cu o capacitate de producție – 6.500 mii tone/an având rezerve industriale până în anul 2029/2028 și Mina Tehomir cu o capacitate de producție – 400 mii tone/an (concesionată până în anul 2014)

CE Turceni, reprezintă cea mai mare unitate termo-energetică a țării, cu o cotă de piață de cca. 11,6% din SEN. La nivelul semestrului I – 2011, rezultatele economico-financiare ale Complexului Energetic Turceni au fost remarcabile - s-a înregistrat o cantitate de energie produsă de 3.730 GWh, ceea ce reprezintă o creștere cu :

- 44% față de sem. I – 2010
- 34% față de sem. I – 2009

iar cantitatea de energie vândută pe piață, a fost mai mare cu 80% decât cea vândută pe întregul an 2009 și cu 5% decât cea vândută pe întregul an 2008. Producția de cărbune a crescut cu un procent de 36% față de sem. I - 2010 (de la 2.736 mii tone la 3.708 mii tone).

B. Societatea Comerciala "Complexul Energetic Rovinari – S.A."

CER, s-a înființat prin reorganizarea „Societății Comerciale de Producere a Energiei Electrice și Termice Termoelectrica – S.A.” și a „Companiei Naționale a Lignitului Oltenia” S.A., în conformitate cu prevederile H.G. 103/2004, prin fuziunea Societății Comerciale "Electrocentrale Rovinari S.A." care s-a desființat, cu o parte din patrimoniul fostei Companii Naționale a Lignitului "Oltenia" S.A. Tg Jiu, care s-a divizat, aferent Exploatării Miniere Rovinari. Așadar, CER deține două importante entități distincte:

- *Termocentrala Rovinari*, cu o putere instalată de 1.320 MW(4 grupuri a 330 MW), formată din blocurile energetice nr. 3, 4, 5 și 6, puse în funcțiune în perioada 1976 – 1979, respectiv:
- *Exploatarea Minieră Rovinari – (EM Rovinari)*, a cărei activitate se desfășoară în 5 perimetre de exploatare a lignitului energetic grupate în 3 cariere: Rovinari (perimetrele Gîrla și Rovinari-Est), Tismana (perimetrele Tismana I și Tismana II) și Cariera Pinoasa. Rezerva de lignit cantonată în perimetrele de exploatare asigură funcționarea C.E. Rovinari pentru o perioadă de peste 45 ani.

C. Societatea Naționala a Lignitului Oltenia SA

SNLO a luat de asemenea ființă în urma reorganizării CNLO(1 aprilie 2004), fiind unitatea care a preluat din fosta companie (CNLO) o parte importantă a patrimoniului aferent exploatării lignitului, atât la suprafață(4 cariere în județul Gorj, una în Mehedinți și două în Vâlcea):

- *Exploatarea de Carieră Lupoaia*
- *Exploatarea de Carieră Roșița*
- *Exploatarea de Carieră Roșia*
- *Exploatarea de Carieră Peșteana*
- *Exploatarea de Carieră Husnicioara (MH)*
- *Exploatarea de Carieră Berbești(VL)*
- *Exploatarea de Cariera Alunu(VL)*
- *Precum și Mina Motru (cu două sectoare de producție, Lupoaia și Ploștina).*

Alte unități adiacente ale SNLO, sunt: *BA Motru, BA Rovinari, UVA Rovinari, ECFU Motru, și CRPFM Săcelu*, unitatea funcționând la ora actuală (trim. III/2011), cu un număr total de 8.032 angajați.

Capacitatea totală proiectată a SNLO este de aprox. 16.000 mii tone/an.

Producția de cărbune a crescut semnificativ în acest an, cu un procent de peste 20% față de sem. I - 2010 (de la 6.293 mii tone în S1 2010, la 7.566 mii tone în S1 2011), existând premise ca, în special datorită secetei accentuate din cea de-a doua parte a anului 2011(cauza din care producția SC „*Hidroelectrică*” SA este în mare impas, iar SC „*Nuclearelectrică*” SA lucrează la cota de avarie), cererea de cărbune energetic să atingă maximul ultimilor 3 ani: peste 15.600 mii tone, în acest an (2011).

Tabel Nr. 1.4 - Evoluția principalilor indicatori ai CNLO în perioada 2006 – 2010

Poz.	SPECIFICATIE	2006	2007	2008	2009	2010
1	PRODUCTIE [mii tone]	17.950	18.807	18.046	14.443	14.164
2	NUMAR PERSONAL[pers.]	9.078	8.765	8.829	8.821	8.371
3	Câștig mediu [lei/pers]	2.000	2.400	2.750	2.800	2.880
4	AJUTOR STAT [mii lei]	149.000	31.750			
	a) scutiri	73.900	13.000			
	b) subvenții	67.600				
	c) transferuri	7.380				
	d) alocații bugetare		18.700	18.200	11.000	

SURSA: CNLO

Proiectul CEO (**Complexul Energetic Oltenia**) se va derula în urma HG nr. 1024 din 12 octombrie 2011 privind *unele măsuri de reorganizare a producătorilor de energie electrică de sub autoritatea Ministerului Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri*, prin înființarea Societății Comerciale Complexul Energetic Oltenia - S.A.

Proiectul prevede că Societatea Comercială Complexul Energetic Oltenia - S.A. se va înființa prin fuziunea Societății Comerciale Complexul Energetic Craiova - S.A., Societății Comerciale Complexul Energetic Rovinari - S.A., Societății Comerciale Complexul Energetic Turceni - S.A. și a Societății Naționale a Lignitului Oltenia - S.A.

În urma procesului de fuziune, societățile comerciale Complexul Energetic Rovinari - S.A., Complexul Energetic Craiova - S.A., Complexul Energetic Turceni - S.A. și Societatea Națională a Lignitului Oltenia - S.A. Târgu Jiu își vor înceta existența, în condițiile legii. De la data înregistrării în registrul comerțului, Societatea Comercială Complexul Energetic Oltenia - S.A. va prelua toate drepturile și toate obligațiile fostelor societăți comerciale supuse fuziunii, inclusiv litigiile.

Așadar, în prezent, din cei cca. 32.000 salariați din industrie ai județului, mai mult de 1/3 lucrează acum în sectorul minier. Numărul mediu al salariaților pe principalele activități industriale (CAEN Rev.2), la finele anului 2009, este prezentat în tabelul următor (Tabel Nr. 1.5):

Tabel Nr. 1.5 Numărul mediu al salariaților pe principalele activități industriale - persoane -

ACTIVITATEA INDUSTRIALA*	2009
Total, din care:	31.920
Industria extractivă, din care:	14.873
Extracția cărbunelui superior și inferior	12.221
Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	2.303
Industria prelucrătoare, din care :	11.055
Industria alimentară	1.818
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1.091
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei	417
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1220
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	698
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	2.964

ACTIVITATEA INDUSTRIALA*	2009
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1.194
Fabricarea de mobilă	435
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	4.067
Distribuția apei ; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare.	1.925

¹⁾ Date INS

Cu toate că între anii 2008 - 2010, efectele crizei economice s-au făcut resimțite și la nivelul județului Gorj, începând cu cea de-a doua jumătate a anului 2010, un ușor reviriment s-a făcut resimțit în producția industrială a județului (Tabel Nr. 1.6) :

Tabel Nr. 1.6: INDICII PRODUCȚIEI INDUSTRIALE 2010-2011 - serie brută %

	luna corespunzătoare din anul precedent = 100													1-31.VIII. 2011 față de 1.I - 31. VIII. 2010 ¹⁾
	2010					2011								
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug. ¹⁾	
Total județ	94,6	91,8	95,1	108,9	100,9	102,5	106,5	117,0	121,4	116,0	116,9	107,6	107,5	111,7

¹⁾ Date provizorii INS

Notă:

Sursa datelor o constituie capitolul PROD din Cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt în industrie (IND TS). Indicii producției industriale (IPI) caracterizează evoluția producției industriale totale la nivel de județ, în timp ce IPI, calculat la nivel național, caracterizează evoluția valorii adăugate brute la costul factorilor, realizată în activitatea industrială.

Același lucru se constată și asupra evoluției indicilor valorici ai cifrei de afaceri din industrie pe total, piața internă și piața externă (Tabel Nr. 1.7) :

Tabel 1.7 - Evoluției indicilor valorici ai cifrei de afaceri din industrie,%

	luna corespunzătoare din anul precedent = 100													1.I - 31. VIII. 2011 față de 1.I - 31. VIII. 2010 ¹⁾
	2010					2011								
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug. ¹⁾	
Total județ	93,5	82,5	82,1	109,4	107,1	114,1	83,2	112,6	119,4	130,1	124,6	115,3	133,8	116,1

²⁾ Date provizorii INS

Notă:

Sursa datelor o constituie capitolul C.A. din Cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt în industrie (IND TS). Indicele valoric al cifrei de afaceri din industrie este calculat pe baza unei cercetări statistice selective care cuprinde toate întreprinderile cu peste 50 de salariați și un eșantion de întreprinderi cu 4-49 salariați. Conform recomandărilor europene indicii valorici ai cifrei de afaceri din industrie sunt calculați ca indici nedefalcați. Raportarea cifrei de afaceri pe județe se face după sediul central al întreprinderii furnizoare de date.

AGRICULTURA:

În categoria terenurilor cu destinație agricolă intră:

- *terenurile agricole productive – arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, pășunile, fânețele, serele, solarile, răsadnițele etc.;*
- *terenurile cu vegetație forestieră dacă nu fac parte din amenajările silvice, pășuni, împădurite;*
- *terenurile ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajări piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumuri tehnologice etc.;*
- *terenuri neproductive care pot fi amenajate și folosite pentru producția agricolă.*

Evoluția repartiției terenurilor agricole pe tipuri de folosințe în județul Gorj, în perioada 2005-2009, este prezentată în Tabelul nr. 1.8.:

Tabel nr. 1.8- Repartiția terenurilor agricole pe tipuri de folosințe în județul Gorj, în perioada 2000-2009

Nr. Crt.	Categorია de folosință	Suprafața (ha)				
		2005	2006	2007	2008	2009
1	Arabil	10.3073	103.073	102.085	100.854	100.833
2	Pășuni	89.976	90.563	93.223	91.214	91.157
3	Fânețe și pajiști naturale	40.553	40.498	39.153	41.414	41.414
4	Vii	4.049	3.994	3.886	3.871	3.766
5	Livezi	6.235	5.795	5.227	4.983	4.957
	TOTAL AGRICOL	243.768	243.760	243.574	242.336	242.137

SURSA: PJAT

Așadar, agricultura județului Gorj dispune de un potențial natural relativ bogat – cca. 43% din suprafața județului o constituie terenul agricol, ponderea cea mai mare fiind a pășunilor și fânețelor naturale. Se observă și o reducere treptată a suprafețelor agricole, suprafețe din care terenul arabil reprezintă oricum mai puțin de 42% din suprafața agricolă.

Cu toate acestea, *potențialul natural agricol este limitat de pretabilitatea relativ redusă a terenurilor agricole*, doar cca. 20% dintre acestea având pretabilitate foarte bună și bună.

Funcția agricolă a teritoriului județului se caracterizează prin trei tipuri de activități:

- *activitatea agricolă primară care este reprezentată de producția vegetală și animală;*
- *activitatea agricolă secundară care cuprinde prelucrarea și industrializarea unei părți din produsele obținute;*
- *activitatea agricolă terțiară care îmbracă toate aspectele de preluare, depozitare, valorificare atât a produselor agricole brute cât și a celor industrializate sau prelucrate;*

Tabel Nr. 1.9: Dinamica producției agricole - % -

	2005	2006	2007	2008	2009
Total producție, din care:	90,4	101,9	85,8	112,1	111,4
o Vegetală	89,4	105,9	62,4	131,2	137,6
o Animală	92,0	97,6	114,8	93,9	80,0

SURSA: INS

După cum se remarcă în tabelul anterior(1.9), putem observa o evoluție relativ constantă a dinamicii producției, menționând în principal o dezvoltare a sectorului primar (în principal în ferme de dimensiuni mici, de “subzistență”) la nivelul întregului județ, specializate în funcție de zonificarea terenurilor:

1. Zona de Nord („Oltenia de sub munte”, în care pot fi înscrise comunele: *Padeș, Tismana, Peștișani, Arcani, Runcu, Stănești, Turcinești, Schela, Mușetești, Crasna, Novaci, Polovragi, Baia de Fier, Alimpești*), localități în care activitățile agricole predominante sunt legate de creșterea animalelor, apicultură, colectarea de „resurse biologice”, horticultură și viticultură.

Pe lângă creșterea animalelor – activitate principală specifică acestei zone încă din perioada pre ‘89, recent se constată o diversificare a activităților cu specific agricol, atât prin cultivarea și valorificarea căpșunilor(zona *Crasna, Novaci, Polovragi*), dar și prin valorificarea „resurselor biologice” (a plantelor și animalelor din flora și fauna sălbatică, pentru care există solicitări din ce în ce mai mari atât pentru piața internă, cât și pentru cea externă): ciuperci(*hribi, gălbiori, ghebe, etc.*), fructe de pădure(*afine, zmeură, măceșe, mure*), plante medicinale (*salcâm, tei, soc, sunătoare*) dar și *melci*. La nivelul anului 2009 erau autorizate un număr de 21 persoane juridice și o persoană fizică în vederea comercializării resurselor biologice.

Tabel Nr. 1.10 - Producția agricolă animală

	U.M.	2005	2006	2007	2008	2009
<u>Carne-total</u> ¹⁾	to.viu	37.037	40.223	47.076	46.975	33.118
• din care: sector privat	to.viu	36.962	40.166	47.024	46.916	33.051
<u>Carne de porcine</u>	to.viu	21.025	21.906	23.527	24.787	13.146
• din care: sector privat	to.viu	20.966	21.859	23.485	24.736	13.091
<u>Lapte-total</u>	mii	1.156,1	1.113,0	1.203,0	1.154,0	984,0
• din care: sector privat	hectolitri	1.155,2	1.112,0	1.203,0	1.154,0	984,0
<u>Lapte de vacă și bivoliță</u>	- „ -	1.082,2	1.044,0	1.118,0	1.082,0	918,0
• din care: sector privat	- „ -	1.081,3	1.043,0	1.118,0	1.082,0	918,0
<u>Lână-total</u>	Tone	258,9	243,0	313,0	355,0	317,0
• din care: sector privat	- „ -	258,3	243,0	313,0	355,0	317,0
<u>Ouă-total</u>	Milioane	203,1	125,0	194,0	206,0	206,0
• din care: sector privat	bucăți	203,0	125,0	194,0	206,0	206,0
	- „ -					
<u>Miere de albine-total</u>	tone	476,5	421,0	492,0	540,0	558,0
• din care: sector privat	- „ -	476,5	421,0	492,0	538,0	558,0

¹⁾ SURSA: INS; Începând cu anul 2004 producția de carne în profil teritorial se referă la greutatea animalelor sacrificate ;

2. Zona cu teren arabil (în special în Sud Estul județului și a orașului Târgu Cărbunesti: *Jupînești, Bărbătești, Hurezani, Vladimir, Căpreni, Turburea, Stoina, Stejari, Dănciulești și Crușeț*), localități în care cultura plantelor cerealiere(în special a porumbului), este predominantă.

Tabel Nr. 1.11 - Suprafața cultivată cu principalele culturi - hectare -

	2005	2006	2007	2008	2009
◆ <u>Suprafața cultivată-total</u>	92.580	93.315	84.543	85.215	88.548
din care: sector privat	89.949	92.984	84.428	84.720	88.047
◆ <u>Cereale pentru boabe-total</u>	78.667	77.888	75.501	72.934	75.313
din care: sector privat	78.447	77.787	75.398	72.865	75.231
Grâu și secară-total	19.406	16.865	16.445	13.452	14.064
Din care: sector privat	19.295	16.830	16.400	13.412	14.024
Orz și orzoaică-total	1.450	1.121	806	653	935
Din care: sector privat	1.443	1.121	806	653	935
Ovăz-total	3.175	2.942	4.721	2.893	3.062
Din care: sector privat	3.175	2.941	4.714	2.889	3.053
Porumb boabe-total	54.636	56.820	53.227	55.610	56.792
Din care: sector privat	54.534	56.755	53.176	55.585	56.759
◆ <u>Leguminoase pentru boabe-total</u>	418	441	117	215	137
din care: sector privat	417	441	117	215	137
Fasole boabe-total	412	376	116	215	105
Din care: sector privat	412	376	116	215	105
◆ <u>Plante uleioase-total</u>	142	10	-	-	-
din care: sector privat	117	10	-	-	-
Floarea-soarelui – total	142	-	-	-	-
Din care: sector privat	117	-	-	-	-
◆ <u>Cartofi-total</u>	3.650	3.625	842	3.539	3.531
din care: sector privat	3.618	3.623	840	3.527	3.519
Cartofi de toamnă-total	2.721	2.814	709	2.338	2.388
Din care: sector privat	2.689	2.812	709	2.328	2.376
◆ <u>Legume-total</u>	5.038	5.805	5.717	6.017	6.769
din care: sector privat	4.563	5.802	5.713	6.007	6.766
Tomate-total	944	1.214	1.172	1.239	1.324
Din care: sector privat	847	1.214	1.172	1.238	1.324
Ceapă uscată-total	932	945	977	905	970
Din care: sector privat	833	944	976	904	969
Varză albă-total	1.390	1.550	1.179	1.276	1.725
Din care: sector privat	1.376	1.549	1.178	1.275	1.724
◆ <u>Furaje verzi în teren arabil-total</u>	6.472	6.055	5.266	5.231	5.400
din care: sector privat	4.603	5.840	5.263	4828	4.997
Plante furajere perene – total	6.012	5.592	4.663	4.666	4.798
Din care: sector privat	4.603	5.467	4.660	4.263	4.395
Furaje verzi anuale-total	460	463	603	565	602
Din care: sector privat	-	373	603	565	602
◆ <u>Rădăcinoase furajere-total</u>	803	742	157	345	437
Din care: sector privat	803	742	157	345	437

SURSA: INS

3. Zona cu teren fertil, pretabil pentru grădinărit, situat în general în lunca Jiului și a altor ape confluențe (localitățile: Bălești, Telești, Călnic, Dănești, Drăgulești, Fărcășești, Ionești, Plopșoru, Brănești, Țințăreni)

Tabel Nr. 1.12 - Producția medie la hectar la principalele culturi- kilograme/hectar -

Nr. crt.		2005	2006	2007	2008	2009
1.	Grâu și secară-total	2.895	2.319	1.577	2.846	2.656
2.	Orz și orzoaică-total	2.857	2.543	1.339	3.361	2.873
3.	Porumb boabe-total	3.529	3.529	1.233	2.044	3.633
4.	Floarea soarelui-total	1.000	-	-	-	-
5.	Fasole boabe-total	801	1.027	991	791	962
6.	Cartofi-total	12.938	13.378	15.247	9.861	11.586
7.	Tomate-total	11.367	11.906	7.897	9.745	10.295
8.	Ceapă uscată-total	10.859	10.056	8.994	14.162	12.234
9.	Varză albă-total	16.312	19.561	13.304	14.896	14.379
10.	Lucernă-total (în M.V.)	19.739	23.604	19.253	20.317	20.061

SURSA: INS

CONSTRUCTII

Evoluția sectorului construcțiilor a cunoscut un „boom” între anii 2006 – 2009, în special al investițiilor din sectorul privat (Tabel Nr. 1.13):

Tabel Nr. 1.13 - Evoluția sectorului construcțiilor între anii 2006 – 2009

CONSTRUCTII (TOTAL JUDET):	2005	2006	2007	2008	2009
<u>Locuințe terminate, din care:</u>	412	647	457	616	357
o cu 1 cameră	14	85	21	69	3
o cu 2 camere	94	199	129	148	60
o cu 3 camere	140	156	122	137	119
o cu 4 camere	95	110	101	137	99
o cu 5 camere și peste	69	97	84	125	76
CONSTRUCTII (TOTAL JUDET):	2005	2006	2007	2008	2009
➔ <u>Din fondurile publice, din care:</u>	-	200	92	138	-
o cu 1 cameră	-	76	16	60	-
o cu 2 camere	-	124	62	78	-
o cu 3 camere	-	-	14	-	-
o cu 4 camere	-	-	-	-	-
o cu 5 camere și peste	-	-	-	-	-
➔ <u>Din fondurile integral private, din care:</u>	412	447	365	478	357
o cu 1 cameră	14	9	5	9	3
o cu 2 camere	94	75	67	70	60
o cu 3 camere	140	156	108	137	119
o cu 4 camere	95	110	101	137	99
o cu 5 camere și peste	69	97	84	125	76

SURSA: INS

Și în cadrul acestui sector, efectele crizei economice s-au făcut resimțite între anii 2009 – 2011 la nivelul județului Gorj, însă, începând cu cea de-a doua jumătate a anului 2010, un ușor reviriment s-a făcut resimțit la nivel județean, în special în ceea ce privește finalizarea lucrărilor

începute anterior (Tabel Nr. 1.14), și mai puțin în ceea ce privește demararea unor noi investiții (Tabel Nr. 1.15) :

Tabel Nr. 1.14: LOCUINȚE TERMINATE - număr

	2010				2011	
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II ¹⁾
Locuințe terminate	36	131	70	162	47	69
mediul urban	22	79	25	31	28	33
mediul rural	14	52	45	131	19	36

¹⁾ Date provizorii INS

Notă: Indicatorul "Locuințe terminate" se referă la totalul locuințelor finalizate în cursul trimestrului.

Tabel Nr. 1.15: AUTORIZAȚII DE CONSTRUIRE ELIBERATE PENTRU CLĂDIRI
REZIDENȚIALE – număr

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	80	73	40	43	31	21	40	47	49	77	69	62	67

SURSA: INS

TURISMUL

Datorită întinderii spațiale deosebite, județul Gorj se bucură de o mare varietate de spații turistice și de o diversitate de obiective turistice, oferind o paletă largă de activități de petrecere a timpului liber. Spre deosebire de alte zone în cadrul cărora se desfășoară o singură formă de turism, strict legată de potențialul predominant natural (litoral, spațiul montan) sau antropic (un oraș), extensiunea spațială a județului și mai ales suprapunerea acestuia pe variate forme, generează o diversitate de resurse aparținând atât potențialului natural cât și celui cultural-istoric, care pot atrage turiști cu motivații variate.

Județul Gorj ocupă locul 16 la total elemente utilizate la clasificarea zonelor pe țară, loc ce rezultă din *poziția defavorabilă* pe care o are în special la doi dintre indicatori specifici turismului și anume:

- *baza tehnico - materială și,*
- *diversificarea activităților turistice.*

Zona dispune de posibilități însemnate în ceea ce privește *patrimoniul cultural - istoric*, punct de vedere după care se situează pe locul 9 în clasificarea zonelor pe țară, dar numărul unităților de cazare este încă destul de scăzut (71), numărul de locuri de cazare fiind de aproximativ 1.941, aferente unui număr de 959 camere disponibile.

Turismul este una dintre cele mai importante activități cu potențial de dezvoltare în județul Gorj, prin exploatarea eficientă a bogățiilor pe care acesta le posedă. Din păcate, acest sector nu este încă pe deplin pus în valoare, la întregul său potențial, în primul rând datorită infrastructurii insuficient dezvoltate.

Tabel Nr. 1.16: SOSIRI ÎN PRINCIPALELE STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE TURISTICĂ, PE TIPURI DE STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ –

număr

Tipuri de structuri de primire turistică	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	5913	4978	4483	4971	3627	3595	3968	3886	3976	5250	5362	6398	7292
din care:													
Hoteluri	3495	3419	2940	3589	2156	1872	2098	2323	2808	3423	3300	3948	4192
Moteluri	631	488	452	501	702	506	656	751	383	562	664	774	561
Vile turistice	30	12	7	3	3	3	3	3	20	20	10	10	34
Cabane turistice	50	6	12	36	64	256	247	48	58	122	60	192	310
Pensiuni turistice	514	337	323	262	359	382	388	296	238	314	417	616	1241
Pensiuni agroturistice	726	360	429	345	234	214	225	239	317	548	741	547	722

SURSA: INS

Tabel Nr. 1.17: ÎNNOPTĂRI ÎN PRINCIPALELE STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE TURISTICĂ, PE TIPURI DE STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ –

număr

Tipuri de structuri de primire turistică	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	13199	9246	8935	9886	8106	7657	7342	8027	7434	9985	10035	15730	16884
din care:													
Hoteluri	9477	6865	6191	7106	4736	4050	3955	4915	5514	6760	6437	11087	10838
Moteluri	794	530	471	530	720	560	691	785	403	612	712	1076	589
Vile turistice	30	12	14	30	6	6	6	3	40	20	10	10	34
Cabane turistice	95	6	14	52	138	576	371	54	68	182	60	346	425
Pensiuni turistice	898	648	760	651	801	716	830	1057	434	744	910	1136	2416
Pensiuni agroturistice	1331	663	1079	1040	1310	953	729	915	705	1105	1623	1608	2005

SURSA: INS

Tabel Nr. 1.18: INDICELE DE UTILIZARE NETĂ A LOCURILOR DE CAZARE - %

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	26,1	19,4	19,1	24,1	17,8	15,6	16,5	18,5	15,7	19,1	19,2	25,9	26,3

SURSA: INS

Un potențial extrem de valoros – dar neexploatat suficient de către municipalitate, îl reprezintă fără îndoială „brand-ul” turistic pe care-l reprezintă *cel mai mare sculptor al secolului XX, Constantin Brâncuși*.

Figură centrală în mișcarea artistică modernă și un pionier al abstractizării, Constantin Brâncuși este considerat părintele sculpturii moderne. Elemente de interes turistic deosebit, se pot constitui din:

- *Casa memorială a sculptorului de la Hobîța, Peștișani*(în care s-a născut la 19 februarie 1876);

- *Ansamblul monumental Calea Eroilor*, realizat între 1937-1938 de către Constantin Brâncuși, din inițiativa Arethiei Tătărescu, președinta Ligii Naționale a Femeilor Gorjene.

Întregul ansamblu este un omagiu adus eroilor căzuți în timpul primului război mondial: *Masa Tăcerii, Aleea Scaunelor, Poarta Sărutului, Coloana fără Sfârșit*.

În Gorj există de asemenea 184 de biserici, din care 110 din lemn și 74 din zidărie, ceea ce situează județul pe prima poziție în țară din punct de vedere al bisericilor de lemn.

O caracteristică specială a arhitecturii din Oltenia o reprezintă *culele*, locuințe fortificate care au permis micilor boieri să se apere și să-și supravegheze domeniile de-a lungul timpului, începând cu secolul al XVII-lea: *Cula de la Curtișoara, Muzeul Arhitecturii Populare - Curtișoara, Bumbești-Jiu; Cula Cioabă - Chintescu, Șiacu, Slivilești; Cula Crăsnaru, Groșerea, comuna Aninoasa; Cula Glogovenilor, Glogova; Casa Cartianu - Rugi, Turcinești; Casa Moangă - Pleșoianu - Săcelu; Casa Barbu Gănescu- Târgu-Jiu; Complexul Tătărescu - Muzeul Arhitecturii Populare, Curtișoara; Palatul comunal - sediul administrativ al Consiliului Județean Gorj și Prefecturii Gorj - Târgu-Jiu*.

O altă atracție turistică o constituie „*Monumentul de la Padeș*”, monument ridicat în anul 1921, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu, Mausoleul Ecaterina Teodoroiu, creație a sculptoriței Milița Pătrașcu, elevă a lui Constantin Brâncuși, sarcofag din piatră albă, a fost ridicat în fața Palatului Comunal din Târgu-Jiu, în anul 1935, din inițiativa Ligii Femeilor din Gorj. Aici sunt depuse osemintele „eroinei de la Jiu”, căzută eroic în bătălia de la Mărășești în 1917 și au fost aduse la Târgu-Jiu în anul 1921 și înmormântate în Mausoleu în 1936.

Mai mult sau mai puțin cunoscuți, Munții Gorjului, Parâng și Vâlcan, integral versanții sudici, Căpățâni, Godeanu și Mehedinți parțial, dețin un potențial turistic de excepție, cu siguranță unul dintre cele mai complete și diversificate din țară. În ultimii ani, datorită investițiilor masive făcute, localitatea Râncea va putea obține statutul de stațiune de schi, situată la cea mai înaltă cotă din țară. Practic, zona montană a județului Gorj oferă absolut tot ce un iubitor al muntelui și-ar putea dori: peste 30 trasee turistice montane pedestre (inclusiv „*Trans-alpina*” – șosea situată de asemenea la cea mai înaltă cotă din țară), 3 zone omologate pentru practicarea alpinismului și escaladei, peșteri, avene (cele mai numeroase din țară, cel mai adânc având - 150 metri), canioane, cascade, *circuite de cicloturism și mountain-bike, circuite de rafting și body-rafting, off-road, enduro, ATV, poligoane de zbor cu parapanta și deltaplanul, scuba și speo-scuba, pârtii de schi, cascade de gheață, circuite pentru schiul de tură, etc.*

COMERȚUL

Evoluția la nivel județean a comerțului internațional cu bunuri(import/export), a înregistrat de asemeni o redresare, începând cu semestrul II al anului 2010:

Tabel Nr. 1.19: COMERTUL INTERNAȚIONAL CU BUNURI

mii euro

	2010 ¹⁾							2011						
	iun.	iul.	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian. ²⁾	feb. ²⁾	mar. ²⁾	apr. ²⁾	mai ²⁾	iun. ¹⁾	1.I-30.VI ¹⁾
Total exporturi FOB	3333	4059	4260	4337	3805	4138	3480	3556	3123	8126	3187	3502	4430	25923
Total importuri CIF	3581	5485	3868	3370	3443	3402	4014	2616	3655	5934	4097	6043	4742	27087
Sold FOB/CIF	-248	-1426	392	967	362	736	-534	940	-532	2192	-910	-2541	-312	-1164

¹⁾ Date provizorii SURSA: INS ²⁾ Date revizuiteSituatia socială:

Forța de muncă (efectivele salariaților la nivelul județului), s-a confruntat cu un trend descendent pe parcursul anului trecut (2010), în special în sectorul industriei și al construcțiilor, cunoscând un ușor reviriment în primele luni ale acestui an:

Tabel Nr. 1.20: EFECTIVUL SALARIAȚILOR - la sfârșitul perioadei – persoane

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian. ¹⁾	feb. ¹⁾	mar. ¹⁾	apr. ¹⁾	mai ¹⁾	iun. ¹⁾	iul. ²⁾	aug. ²⁾
Total județ	74290	73810	73291	73027	72291	70649	70671	70935	71219	71609	72091	72261	72299
Agricultură, vânătoare și servicii anexe, silvicultură și pescuit	921	915	909	905	896	914	915	918	922	927	933	935	936
Industrie și construcții	34383	34161	33921	33799	33458	32331	32342	32462	32592	32771	32991	33069	33087
Servicii	38986	38734	38461	38323	37937	37404	37414	37555	37705	37911	38167	38257	38276

SURSA: INS

Nota 1: Datele privind efectivul de salariați au fost estimate pe baza rezultatelor cercetării statistice lunare asupra câștigurilor salariale, completate cu informațiile existente în Registrul Statistic al Întreprinderilor pentru întreprinderile cu 1-3 salariați și au fost repartizate pe județe și sectoare de activitate conform distribuției obținute din cercetarea statistică anuală asupra costului forței de muncă din anul 2009.

Nota 2: Sectoarele de activitate sunt definite conform clasificării activităților din economia națională CAEN Rev.2.

Câștigurile salariale (brut și net) au înregistrat o scădere, în principal în sectorul serviciilor - începând cu luna iulie 2010 (dată de la care s-au aplicat prevederile legale referitoare la impozitarea tichetelor de masă – conform O.U.G. nr. 58/26 iunie 2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și alte măsuri financiar-fiscale, cu modificările și completările ulterioare), respectiv în sectorul bugetar, odată cu reducerea cu 25% a drepturilor salariale cuvenite personalului din sectorul bugetar (Legea nr.118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, cu modificările și completările ulterioare).

Începând cu luna ianuarie 2011 apare un mic reviriment (se aplică prevederile legale referitoare la majorarea cu 15% a drepturilor salariale cuvenite personalului plătit din fonduri publice - Legea nr. 285 /2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv la stabilirea bazei de calcul a contribuțiilor sociale individuale O.U.G. nr. 117/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003

privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale), care se plafonează în limita a 5 câștiguri salariale medii brute stabilite prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Tabel Nr. 1.21: CÂȘTIGUL SALARIAL MEDIU BRUT - lei/persoană

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	2.097	1.880	1.951	1.967	2.268	1.923	1.894	2.017	2.123	1.973	1.964	2.002	2.052
Agricultură, vânătoare și servicii anexe, silvicultură și pescuit	1.320	1.420	1.332	1.394	1.849	1.443	1.548	1.659	1.720	1.498	1.601	1.688	1.724
Industrie și construcții *)	2.838	2.447	2.577	2.537	3.155	2.574	2.534	2.765	2.987	2.672	2.666	2.802	2.890
Servicii *)	1.462	1.389	1.408	1.460	1.481	1.401	1.375	1.404	1.406	1.393	1.390	1.348	1.364

SURSA: INS

Tabel Nr. 1.22: CÂȘTIGUL SALARIAL MEDIU NET - lei/persoană

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	1525	1382	1424	1430	1669	1393	1367	1454	1543	1423	1416	1446	1488
Agricultură, vânătoare și servicii anexe, silvicultură și pescuit	969	1044	983	1026	1365	1050	1136	1216	1261	1096	1177	1210	1260
Industrie și construcții *)	2059	1791	1865	1824	2316	1846	1815	1979	2169	1918	1909	2006	2086
Servicii *)	1068	1027	1042	1079	1093	1030	1005	1023	1024	1013	1012	988	996

SURSA: INS

Evoluția numărului *persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă*(înregistrate) a avut un trend descendent (similar cu cel înregistrat la nivelul întregii țări), între anii 2005 – 2008, odată cu instalarea crizei economice, numărul acestora (ca și *rata șomajului*, implicit), cunoscând o creștere semnificativă. Situația a început să se stabilizeze abia în cea de-a doua jumătate a anului 2010 și a debutat cu un reviriment sesizabil, în lunile de primăvară ale anului 2011:

Tabel Nr. 1.23: Numărul șomerilor înregistrați *) (la 31 decembrie) - număr persoane

	2005	2006	2007	2008	2009
Numărul șomerilor înregistrați , din care:	14.252	13.234	8.205	10.994	16.464
○ Beneficiari de indemnizație de șomaj	5.090	4.428 ¹⁾	3.216 ¹⁾	4.269 ¹⁾	8.903 ¹⁾
○ Beneficiari de ajutor de integrare profesională	1.729	1.201 ²⁾	698 ²⁾	1.063 ²⁾	1.523 ²⁾
○ Nu beneficiază de drepturi bănești	7.433	7.605	4.291	5.662	6.038
Rata șomajului -% -	9,3	8,8	5,6	7,3	10,9

*) SURSA: AJOFM - *Aflați în evidența AJOFM* (începând cu 2006 : ¹⁾cu experiență în muncă, ²⁾fără experiență în muncă-absolvenți)

Tabel Nr. 1.24: NUMĂRUL ȘOMERILOR ÎNREGISTRAȚI la sfârșitul perioadei – persoane

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	16383	16230	15242	14840	14821	14737	14771	12637	11261	10032	10003	10093	10545
Bărbați	8985	8837	8302	8117	8192	8234	8258	7032	6252	5605	5530	5537	5662
Femei	7398	7393	6940	6723	6629	6503	6513	5605	5009	4427	4473	4556	4883

Sursa de date: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Tabel Nr. 1.25: RATA ȘOMAJULUI ÎNREGISTRAT la sfârșitul perioadei - %

	2010					2011							
	aug.	sep.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Total județ	10,6	10,5	9,9	9,6	9,6	9,6	9,6	8,2	7,3	6,5	6,5	6,6	6,8
Bărbați	10,6	10,5	9,8	9,6	9,7	9,7	9,8	8,3	7,4	6,6	6,5	6,6	6,7
Femei	10,6	10,6	10,0	9,7	9,5	9,4	9,4	8,1	7,2	6,4	6,4	6,6	7,0

Sursa de date: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

INDICATORI SOCIALI

Tabel Nr. 1.26: Numărul mediu al pensionarilor, sumele plătite și pensia medie lunară

	U.M.	2005	2006	2007	2008	2009
Pensionari asigurări sociale de stat						
-nr. mediu anual	pers.	74.357	75.336	75.937	76.838	78.007
-pensia medie lunară	lei	271	313	400	594	714
Pensionari I.O.V.R.						
-nr. mediu anual	pers.	453	385	*	*	*
-pensia medie lunară	lei	218	227	*	*	*
Pensionari agricultori						
-nr. mediu anual	pers.	14.471	10.942	10.151	9.403	8.622
-pensia medie lunară	lei	76	102	142	234	276
Beneficiari de ajutor social						
-nr. mediu anual	pers.	72	61	*	*	*
-pensia medie lunară	lei	75	84	*	*	*

SURSA: INS

Tabel Nr. 1.27: Numărul mediu și pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat

	2010				2011	
	trim.I	trim.II	trim.III	trim.IV	trim. I	trim.II
Numărul mediu al pensionarilor - persoane	78537	78514	78779	78812	78470	78069
Pensia medie – lei	740	744	747	750	775	790

SURSA: INS

Situația mediului la nivelul Județului Gorj:

AERUL

Deși emisiile de gaze cu efect de seră (GES) produse de sectorul energetic au scăzut față de anul de bază (1989), producerea de energie rămâne principala sursă de emisii de GES și în consecință acest sector necesită investiții substanțiale pentru reducerea emisiilor de GES și a altor poluanți (SO₂, NO_x, pulberi) rezultați. În județul Gorj funcționează două complexe energetice de mare putere – Complexul Energetic Turceni și Complexul Energetic Rovinari, acestea generând activități cu cea mai importantă pondere în generarea gazelor cu efect de seră, prin procesele de combustie a lignitului. Directiva 2003/ 87/ EC privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de GES (transpusă prin *H.G. nr. 780/2006 privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, cu modificările și completările ulterioare*), a condus la înregistrarea în județul Gorj a 6 societăți care intră sub incidența acestei hotărâri și care au depus solicitarea pentru alocarea de certificate de emisii GES: *C.E. Turceni, C.E. Rovinari, S.C. U.A.T.A.A. Motru, S.C. Simcor Var S.A., S.C. Macofil S.A., S.C. OMV Petrom S.A.* - zonele de operare: Bărbătești, Bustuchin, Slăvuța, Țicleni, Turburea.

În ceea ce privește calitatea aerului, comparând datele înregistrate începând cu anul 1995 și până în 2009, se observă o tendință generală de scădere a valorilor (concentrațiilor medii anuale - emisii), a valorilor determinate în cadrul activității de monitorizare (metoda chimiei umede) dar trebuie avut în vedere și faptul că datele nu sunt unitare. Principalul indicator la care au fost înregistrate depășiri în cursul monitorizării au fost pulberile. Din punct de vedere al compoziției mineralogice pulberile prezintă o variabilitate ridicată în concordanță cu sursele care le generează. Conform datelor avute la dispoziție, nu se poate evidenția o tendință clară, de scădere sau creștere a concentrațiilor emise, valorile fiind dispersate cu variații importante de la un an la altul pentru fiecare zonă în parte. În acest moment este greu de făcut o prognoză, dar este posibil ca acest poluant să reprezinte în continuare o amenințare pentru atmosfera județului Gorj.

La nivelul județului Gorj, principalele surse de poluare cu pulberi sunt reprezentate de haldele de zgură și cenușă, haldele de steril și traficul rutier din zona fiind diferențiate pentru fiecare zonă în parte astfel:

- *zona Rovinari: Complexul Energetic Rovinari, exploatarea miniere de carieră, traficul rutier;*
- *zona Turceni: Complexul Energetic Turceni;*
- *zonele Motru, Mătășari, Seciuri, Pinoasa, Jilț, Timișeni: exploatarea miniere de carieră, traficul rutier;*
- *zona Bârsești: S.C. Simcor Var S.A. Oradea – punct de lucru Târgu Jiu, S.C. Macofil S.A., S.C. Lafarge Cement România S.A. – Uzina Târgu Jiu, traficul rutier;*
- *zona Meri: Cariera Meri.*

APA

Din punctul de vedere al *indicatorilor chimici generali*, conform datelor APM Gorj, râurile din bazinul hidrografic Jiu se încadrează în cea mai mare parte în clasa a I-a de calitate. Excepția o constituie râul Jiu, care se încadrează în clasa a II-a de calitate pe toate secțiunile de control, râul Călnic, care pe secțiunea de control amonte confluență râul Jiu (1 km) se încadrează în clasa a II-a de calitate, râul Jilț, care pe secțiunea de control amonte confluență râul Gilort (1 km)

se încadrează în clasa a II-a de calitate și râul Șușița, care pe secțiunea de control amonte confluență râu Jiu (1 km) se încadrează în clasa a II-a de calitate.

O situație mai gravă se înregistrează în cazul râului Cioiana care pe secțiunea de control amonte confluență râu Jiu (1 km) se încadrează în clasa a III-a de calitate iar pe celelalte secțiuni de control se încadrează în clasa a II-a de calitate. Deteriorarea calității apei acestor tronsoane de râuri este rezultatul pierderilor accidentale de ape uzate de la exploatarea petroliere și/sau miniere din zonă.

Din punct de vedere al indicatorilor biologici, râurile din bazinul Jiului se încadrează în cea mai mare parte în clasa a I-a de calitate, exceptând râul Amaradia care pe întreg tronsonul de la Stănțești și până la confluența cu Jiul se încadrează în clasa a III-a de calitate. În cazul râului Jilț, pe secțiunea de control - confluența Jiu (1 km) și Șușița pe tronsonul Cârceni - confluența Jiu, apa acestor râuri se încadrează în clasa a II-a de calitate.

Lacurile (*acumulările Vădeni - Târgu Jiu, Turceni și Tismana aval*), conform analizelor fizico-chimice efectuate în secțiunile acestora, apa acestor lacuri se încadrează în clasa I de calitate conform Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor Nr. 161 /2006 pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă, iar *caracterizarea biologică* (din punctul de vedere al fitoplanctonului), diferă de la un sezon la altul și de la locațiile analizate la alta, funcție de poziția geografică a acestora.

Apele freatice (acviferul din perimetrul județului Gorj), cuprind mai multe corpuri de ape subterane (*zona montană Tismana-Dobrița - cod GWJI03, terasele și luncile Jiului și afluenților - cod GWJI05, ape subterane de adâncime din formațiunile pliocene - cod GWJI07 și din formațiunile sarmațiene GWJI08*), reprezintă principalele surse de apă potabilă la nivelul județului.

Alimentarea cu apă a obiectivelor economice și publice se realizează majoritar din straturile acvifere meotiene, constituite din pietrișuri și nisipuri. Din punct de vedere hidrochimic, apele subterane cantonate în complexul acvifer Dacian îndeplinesc condițiile de potabilitate admisibile, fiind ape bicarbonate cu mineralizația totală până la 1 gr/l și duritatea totală sub 30 grade germane. Apele captate sunt potabile, fiind folosite la alimentarea cu apă a municipiului Târgu Jiu. Singurul indicator de calitate a apei care prezintă uneori depășiri mici este NH₄, dar prin clorinare acesta este îndepărtat. Fronturile de captare au forajele hidrogeologice săpate în pietrișurile sarmațiene, la adâncimi ce variază între 150-300 m, funcție de numărul de straturi captate.

SOLUL

Cel mai agresiv element care afectează calitatea solurilor, este generat de exploatarea la zi a lignitului, în carierele deschise în perimetrele Rovinari, Jilț și Motru. În anul 2009, pentru județul Gorj s-au inventariat un număr de 151 situri contaminate, dintre care 53 au fost investigate. Se fac eforturi masive de redare în circuitul agricol al acestor suprafețe, dar costurile sunt enorme și tehnologiile necesare încă insuficient dezvoltate. Totuși, din suprafețele afectate, în cursul anului 2009, au fost avizate în vederea nivelării și modelării 226 ha la Valea Mănăstirii, iar parcelele de 84 ha și respectiv 100 ha pentru redarea ulterioară în circuitul agricol. La E.M.C. Jilț, etapa a II-a (recultivare și fertilizare), au fost redade în circuit definitiv 49 de ha. În etapa 1 de modelare și nivelare s-au redat în circuit agricol 11,23 ha la E.M. Roșia iar la Complexul Energetic Turceni 49,2 ha și respectiv 59,2 ha.

Poluarea solului cu metale grele în urma activității din sectorul industrial (minier, siderurgic, energetic, etc.), nu a înregistrat depășiri ale pragului de alertă și/sau a pragului de intervenție pentru categoria de folosință a terenurilor sensibile, pentru nici un indicator analizat (Cu, Pb, Zn și Cd), pe trepte de adâncime investigate în zonele Drăgoieni și Târgu Jiu. În schimb, poluarea solului de la centralele mari energetice (Rovinari și Turceni) cu pulberi sedimentabile afectează suprafețele poluate cu pulberi de cca. 50.000 ha la nivelul județului Gorj. De asemenea, în județul Gorj funcționează 2 complexe zootehnice, S.C. Suinprod S.A., profilat pe creșterea porcinelor și S.C. AVI-instant, pentru creșterea păsărilor, suprafața totală afectată de reziduuri zootehnice fiind estimată la cca. 4 ha. Mai pot fi întâlnite și alte surse de poluare cu reziduuri zootehnice, cu totul accidentale, în gospodăriile populației, pe zone restrânse, fără a constitui un grad de pericol ridicat.

ARII PROTEJATE

La nivelul județului Gorj există un număr de 50 arii naturale protejate (din care 40 de interes național, conform Legii 5/2000 *privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate* și H.G. 1143/2007 *privind refacerea zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate*), iar restul de 10 sunt arii naturale protejate de interes județean (conform Deciziei nr. 82/1994 a Consiliului Județean Gorj). Există totodată constituite și două *parcuri naționale* (*Parcul Național Domogled Valea-Cernei*, cu 29.806 ha în județul Gorj, respectiv *Parcul Național Defileul Jiului*, cu cca. 10.600 ha pe teritoriul județului Gorj).

Conform APM Gorj, ariile naturale protejate din județul Gorj se află, în general, într-o stare de conservare favorabilă. Sunt necesare totuși măsuri de asigurare a pazei, montarea de panouri explicative, interzicerea activităților antropice cu impact negativ asupra conservării biodiversității.

NIVELUL ZGOMOTULUI

Rezultatul acțiunii de verificare a nivelului zgomotului urban (determinări diurne și nocturne efectuate în puncte fixe stabilite în municipiul Târgu-Jiu) arată menținerea valorilor constant crescute în punctele de determinare stabilite pe strada Ecaterina Teodorescu și Nicolae Titulescu. Comparativ cu anul 2007, în toate punctele de determinare s-au înregistrat valori ușor scăzute ale nivelului de zgomot urban. Scăderea nivelului de zgomot diurn și nocturn s-au înregistrat în zonele municipale de intersecție, unde au fost instalate senzori giratorii de circulație. În ultimii ani (2009/2010), nu s-au mai efectuat determinări sonometrice (din cauza lipsei aparaturii specifice).

O apreciere generală asupra situației economice, sociale și de mediu a fiecărei localități a județului Gorj, este prezentată în ANEXA 1.2.

Date detaliate despre fiecare localitate a județului, privind: *localizarea geografică, cadrul natural și de mediu, accesibilitate, resurse umane și naturale, nivelul de dezvoltare, etc.* - pot fi evaluate prin consultarea „fișei localității”, întocmită la finele anului 2010, pentru fiecare localitate a județului, în cadrul PATJ – *Planul de Amenajare a Teritoriului Județean*.

1.5 Potențialul financiar actual și capacitatea financiară a fiecărei unități administrativ – teritoriale de pe raza județului Gorj

Principalele două UAT ale județului (Municipiile Târgu-Jiu și Motru), au încheiat anul 2010 cu excedent – Municipiul Târgu-Jiu, respectiv deficit al execuției bugetare, Municipiul Motru.

În Municipiul Târgu Jiu, în anul 2010, veniturile bugetului local au totalizat 162.780,91 mii lei, cu 5,30 % mai puțin decât în anul precedent.

Veniturile locale ale bugetului local constau în principal din încasările din impozit pe venit, impozit pe proprietate, taxe pe utilizarea bunurilor, venituri din proprietate, venituri din prestări servicii, amenzi, penalități și confiscări, venituri din taxe administrative și eliberări permise, venituri din valorificarea unor bunuri și alte diverse venituri.

Cotele și sumele defalcate din impozitul pe venit reprezintă sumele ce se virează la bugetul local al municipalității din impozitul pe venit încasat de Ministerul Finanțelor Publice în municipiul Târgu-Jiu în proporțiile prevăzute de lege. Încasările din cotele defalcate din impozitul pe venit reprezintă principala sursă a bugetului local, totalizând 48.574,71 lei în 2010, adică 29,84 % din total.

Sumele alocate de Consiliul Județean și Direcția Generală a Finanțelor Publice pentru echilibrarea bugetelor locale au fost de 1.452 mii lei, cu 34,7 % mai mici decât în 2009. Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată alocate prin Ministerul Finanțelor Publice au însumat 64.740,85 mii lei.

Subvențiile de la alte administrații au fost de 48,91 mii lei și au reprezentat subvenții de la bugetul asigurărilor pentru șomaj către bugetele locale, pentru finanțarea programelor pentru ocuparea temporară a forței de muncă.

Sumele primite de la U.E au fost de 11.819.661 lei și au reprezentat prefinanțării și rambursări de sume pe baza cererilor de rambursare depuse pentru derularea următoarelor proiecte:

- „Modernizare Drumuri de Roadă ” derulat de Primăria Municipiului Târgu-Jiu;
- „Centru de Servicii Sociale integrat-centru de asistență pentru bătrâni” derulat de Primăria Municipiului Târgu-Jiu;
- „Strategii de practică - investiție pentru viitor” derulate de Grupul Școlar Tehnic nr. 2, ordonator terțiar al Primăriei Municipiului Târgu-Jiu

Valoric, aceste date sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel Nr. 1.28: Venituri 2010, Primăria Municipiului Târgu-Jiu

MII LEI

Denumirea indicatorilor	Cod rând	Prevederi definitive 2010	Realizări 31.12.2010	%
TOTAL VENITURI	01	201500,02	162780,92	80,78
Venituri proprii		126436,00	82.180,78	65,00
Impozit pe venit	302	620	299,73	48,34
Impozit pe venit din transfer proprietăți imobiliare	300218	620	299,73	48,34
Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	402	65.121	48.574,71	74,59
Cote defalcate din impozitul pe venit	40201	64.000	47.498,01	74,22
Sume alocate de consiliul județean pentru echilibrarea bugetelor locale	40204	1121	1.076,70	96,05
Impozite și taxe pe proprietate	702	19.200	16.980,85	88,44
Impozit pe clădiri	70201	14.200	12.606,28	88,78
Impozit pe terenuri	70202	3.000	2.655,89	88,53
Taxe judiciare de timbru, taxe de timbru pentru acte notariale și alte taxe de timbru	70203	2.000	1.719,30	85,97
	70250		-0,62	
Sume defalcate din TVA	1102	65.264	64.740,85	99,20
Sume defalcate din TVA descărcate la nivelul municipiilor	110202	63.700	63.176,85	99,18
Sume defalcate din TVA pentru drumuri	110205	17	17	
Sume defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale	110206	1452	1.452,00	100,00
Sume defalcate din TVA pentru infrastructura rurală	110207	95	95,00	
Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii	1202	350	179,21	51,20
Taxe hoteliere	120207	350	179,21	51,20
Taxe pe servicii specifice	1502	25	17,62	70,48
Impozit pe spectacole	150201	25	17,62	70,48
Taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități	1602	7.000	5.659,82	80,85
Taxa asupra mijloacelor de transport	160202	5.400	4.679,57	86,66
Taxe și tarife pt. eliberarea de licențe și autorizații de funcționare	160203	1.500	878,77	58,58
Alte taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități	160250	100	101,48	101,48
Alte impozite și taxe fiscale	1802	50	8,51	17,02
Alte impozite și taxe	180250	50	8,51	17,02
Venituri din proprietate	30,02	6.600	5.763,55	87,33
Venituri din profitul net al regiilor autonome, societăților și companiilor naționale	300201	700	615,32	87,90
Venituri din concesiuni și închirieri	30.02.05	4.100	4.188,69	102,16
Alte venituri din proprietate	30.02.50	1.800	959,54	53,31
Venituri din prestări de servicii și alte activități	33,02	252	248,15	98,47
Venituri din prestări de servicii	33.02.08	238	238,31	100,13
Contribuție beneficiari ai cantinelor de ajutor social	33.02.12	5	2,17	43,40

Denumirea indicatorilor	Cod rând	Prevederi definitive 2010	Realizări 31.12.2010	%
Venituri din recuperarea cheltuielilor de judecată, imputații și despăgubiri	33.02.28	9	7,67	85,22
Venituri din taxe administrative, eliberări premise	34,02	3.000	1121,96	37,40
Taxe extrajudiciare de timbru	34.02.02	3.000	1.121,96	37,40
Amenzi, penalități și confiscări	35,02	5.000	2527,89	50,56
Venituri din amenzi și alte sancțiuni aplicate potrivit legii	35.02.01	4.980	2.521,37	50,63
Penalități pt. nedepunerea/depunerea cu întârziere a declarației de impozite și taxe	35.02.02	20	6,52	32,60
Alte amenzi, penalități și confiscări	35.02.50	0	0	0
Diverse venituri	36,02	1.500	343,93	22,93
Venituri din aplicarea prescripției extinctive	36.02.01	60	68,97	114,95
Alte venituri	36.02.50	1.440	274,96	19,09
Transferuri voluntare, altele decât subvențiile	37,02	100	71,9	71,90
Donații și sponsorizări	37.02.01	100	71,90	71,90
Venituri din valorificarea unor bunuri	39,02	17.718	454,85	2,57
Venituri din valorificarea unor bunuri ale instituțiilor publice	39.02.01	16.718	24,13	0,14
Venituri din vânzarea locuințelor construite din fondul statului	39.02.03	100	27,50	27,50
Venituri din vânzarea unor bunuri aparținând domeniului privat	39.02.07	900	403,22	44,80
Subvenții de la bugetul de stat	42,02	6.001,02	3918,82	65,30
Subvenții pentru reabilitarea termică a clădirilor de locuit	42.02.12	1.932	1.064,54	55,10
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din FEN	42.02.20	430	883,38	205,44
Finanțarea lucrărilor de cadastru	42.02.29	0	0,00	0
Sprijin financiar constituire familie	42.02.33	750	240,24	32,03
Subvenții pentru acordarea ajutorului de încălzire a locuinței	42.02.34	1.175	564,03	48,00
Subvenții pentru acordarea trusoului pentru nou-născuți	42.02.36	200	99,31	49,66
Subvenții de la bugetul de stat pentru finanțarea sănătății	42.02.41	1.481,02	1.044,22	70,51
Programe finanțate prin Fond Social European	42.02.45	33	23,10	70,00
Subvenții de la alte administrații	4302	200	48,91	24,46
Subvenții de la bugetul asigurărilor pentru șomaj către bugetele locale, pentru finanțarea programelor de ocupare temporară a forței de muncă și subvenționarea locurilor de muncă	430204	200	48,91	24,46
Fondul european de dezvoltare regională	4502	3.499	11.819,66	337,80
Fondul european de dezvoltare regională	450201	3.117	11.644,64	373,58
Fondul european de dezvoltare regională	450202	382	175,02	45,82

SURSA: Raportul Primarului, 2010

Cheltuielile bugetului local au fost realizate în procent de 74,97% față de creditele prevăzute în ultimul buget rectificat, execuția bugetară încheindu-se cu un excedent în valoare de 11.710.741 lei, din care suma de 11.709.044,89 lei provine din pre-finanțările primite de la UE neutilizate în 2010.

Tabel Nr. 1.29: Cheltuieli 2010, Primăria Municipiului Târgu-Jiu –

MII LEI

Denumirea indicatorilor	Cod rând	Prevederi definitive 2010	Realizări 31.12.2010	%
Cheltuielile bugetelor locale		201.500,02	151.070,18	74,97
AUTORI. PUBLICE și ACT. EXT.	5102	1.4877,7	12.690,20	85,30
Cheltuieli de personal	510210	5545	4.798,80	86,54
Bunuri și servicii	510220	8.714,7	7603,87	87,25
Alte transferuri	510255	40	27,60	69,00
Asistență socială	510257	105	88,90	84,67
Active ne-financiare	510271	523	199,52	38,15
Plăți din anii precedenți	510285	-50	-28,49	56,98
ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	5402	5.301,2	3.586,46	67,65
Cheltuieli de personal	540210	3.221	2.454,52	76,20
Bunuri și servicii	540220	1.217,2	637,05	52,34
Transferuri între unități	540251	5	0,00	0,00
Asistență socială	540257	67	57,40	85,67
Active ne-financiare	540271	813	460,24	56,61
Plăți din anii precedenți	540285	-22	-22,75	103,41
TRANZACTII PROPRIETATI, DATORIA PUBLICA SI IMPOZITE	5502	2.065	1.940,91	93,99
Dobânzi	550230	2.065	1.940,91	93,99
TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL	5602	40	31,61	79,03
Transferuri între unități	560251	40	31,61	79,03
ORDINE PUBLICĂ și SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	6102	101,8	52,79	51,86
Bunuri și servicii	610220	66,8	31,84	47,66
Active ne-financiare	610271	25	20,95	83,80
Active financiare	610272	10	0,00	0,00
ÎNVĂȚĂMÂNT	6502	76.096,3	68.198,08	89,62
Cheltuieli de personal	650210	57.981	57.534,25	99,23
Bunuri și servicii	650220	14.111,3	9.500,55	67,33
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	650256	394	172,86	43,87
Alte cheltuieli	650259	211	192,51	91,24
Active ne-financiare	650271	3.451	839,03	24,31
Plăți din anii precedenți	650285	-52	-41,12	79,08
Sănătate	6602	1.496,02	1.289,53	86,20
Cheltuieli de personal	660210	1.460,29	1.265,34	86,65
Bunuri și servicii	660220	35,73	24,19	67,70
CULTURĂ, RECREERE și RELIGIE	6702	10.936,2	8.348,25	76,34
Cheltuieli de personal	670210	96	45,45	47,34
Bunuri și servicii	670220	5.542,2	4.116,07	74,27
Transferuri între unități	670251	1775	1.775,00	100,00

Denumirea indicatorilor	Cod rând	Prevederi definitive 2010	Realizări 31.12.2010	%
Asistență socială	670257	3	2,80	93,33
Active ne-financiare	670271	1.599	488,88	30,57
Rambursări de credit	670281	2.013	2.012,50	99,98
Plăți efectuate în anii precedenți	670285	-92	-92,45	100,49
ASIGURĂRI SI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	6802	12.944,7	9.714,09	75,04
Cheltuieli de personal	680210	4.663	4.148,70	88,97
Bunuri și servicii	680220	2.379,7	1.489,98	62,61
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	680256	759	366,94	48,35
Asistență socială	680257	5.006	3.684,32	73,60
Active ne-financiare	680271	137	24,15	17,63
LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	7002	4.2161,3	2.0479,38	48,57
Cheltuieli de personal	700210	2615	2212,21	84,60
Bunuri și servicii	700220	13.561,3	6.812,85	50,24
Transferuri între unități	700251	3632	2.024,21	55,73
Alte transferuri	700255	700	557,51	79,64
Asistență socială	700257	62	53,20	85,81
Active ne-financiare	700271	19.685,5	7.071,81	35,92
Active financiare	700272	85,5	85,50	100,00
Rambursări de credit	700281	2005	1850,00	92,27
Plăți din anii precedenți	700285	-185	-187,91	101,57
PROTECȚIA MEDIULUI	7402	10.283	7.854,23	76,38
Bunuri și servicii	740220	8.077	6.726,27	83,28
Proiecte cu finanțare din fd externe nerambursabile	740256	200	70,00	35,00
Active ne-financiare	740271	1.526	587,37	38,49
Rambursări de credit	740281	480	470,59	98,04
TRANSPORTURI	8402	25.163,8	16.861,55	67,01
Bunuri și servicii	840220	10.908,8	8.909,37	81,67
Subvenții	840240	4.340	4.339,87	100,00
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	840256	5.222	883,27	16,91
Active ne-financiare	840271	3.908	1.992,19	50,98
Active financiare	840272	785	736,85	93,87
Alte acțiuni economice	8702	33	23,10	70,00
Cheltuieli de personal	870210	33	23,10	70,00
Excedent			11.470,09	

SURSA: Raportul Primarului, 2010

La nivelul 2010, pentru Municipiul Târgu-Jiu, încasările realizate au fost de 26.136,73 mii lei, iar plățile efectuate de 26.128,64 mii lei, rezultând un excedent bugetar de 8,09 mii lei.

Municipiul Motru a încheiat anul 2010 cu un deficit al executiei bugetare de 3.486.491 lei (ANEXA Nr. 1.3), în principal datorită unor "Cheltuieli de capital, amortizări și provizioane constituite" în valoare de 7.067.839 lei (cheltuieli previzionate în principal pentru sectoarele de învățământ, sănătate și asistență socială, aflate în bugetul Consiliului local).

Tabel 1.30: Județul Gorj - Execuția bugetului local - milioane lei -

	2005	2006	2007	2008	2009
Venituri totale:	307,2	456,0	569,9	729,2	727,0
Subvenții primite din bugetul de stat	14,1	20,6	72,8	66,2	62,7
Cheltuieli totale	302,0	422,3	536,1	712,9	715,3
Excedent / Deficit	5,2	33,7	33,8	16,3	11,7

Sursa: INS

La nivelul județului Gorj, execuția bugetului aferent anului 2010, a înregistrat valori diferite (ANEXA 1.4), avantajate fiind UAT-urile care dețin pe teritoriul acestora unități economice importante (Rovinari, Turceni, Ticleni). Restul localităților – în special cele din mediul rural, au dificultăți mari în a-și asigura bugetul anual, dar mai ales în a-și asigura co-finanțarea în cazul implementării proiectelor de dezvoltare a SCUP. Trebuie remarcat totuși că, în ultimii 5 ani, la nivel județean s-a înregistrat permanent, anual, un excedent bugetar.

1.6 Concluzii

În scurta analiză asupra *stării generale existente la nivelul județului*, a comunității și a resurselor de care dispune comunitatea locală în general, trebuie prezentate câteva considerații de ordin general, înainte de începere prezentării propriu-zisă a *situației actuale privind nivelul de dezvoltare și asigurare cu utilități publice a populației județului*:

- Punctele tari și punctele slabe ale comunității și mediului:

Resursele naturale bogate (minerale, sol, apă, peisaje) și amplele resurse de forță de muncă, constituie avantaje primare pentru o viitoare dezvoltare socio-economică a județului Gorj, în special în condiții de potențial sporit, orientat pe valoarea adăugată și aspectele în intercorelație cu acesta.

O utilizare judicioasă a acestui potențial, poate fi realizată pe fondul problemelor majore cu care se confruntă în continuare județul Gorj:

- *insuficienta infrastructură tehnică de acces în județ (drumuri rapide, acces la aeroporturi)*
- *lipsa unor investiții private importante*
- *nivelul scăzut de investiții externe*
- *gradul scăzut de industrializare din sectorul agro-alimentar*
- *numărul mare de ferme bazate exclusiv pe forța de muncă (ca mijloc de subsistență)*
- *insuficienta dezvoltare a instituțiilor și a serviciilor*
- *infrastructura tehnică și socială din mediul rural este slab dezvoltată*
- *centrele urbane secundare sunt mici și au un caracter monoindustrial (Turceni, Motru), sau cu caracteristici predominant rurale (Tismana, Novaci);*

- Oportunitățile de dezvoltare

Scopurile generale ale dezvoltării socio-economice durabile, sunt :

- *alocarea optimă a resurselor*
- *creșterea economică și crearea de locuri de muncă*
- *protecția mediului*
- *stabilitate economică și socială.*

Pentru a contribui la atingerea acestor obiective - în perspectiva atingerii cerințelor regionale, naționale și europene, potențialul dezvoltării viitoare în plan socio-economic și politic trebuie privit în principal din perspectiva exploatarea rațională a resurselor majore existente la nivelul județului:

- *exploatarea cărbunelui energetic și producerea de energie electrică, în condiții de conformare la cerințele de mediu,*
- *dezvoltarea exploatarea și prelucrării altor resurse naturale (petrol, gaze, marmură, granit, calcar, lemn, etc.)*
- *dezvoltarea agriculturii „bio” și a sectorului de colectare și procesare/industrializare a produselor agricole*
- *dezvoltarea investițiilor și diversificarea ofertei existente în sectorul turistic.*

Alocarea fondurilor europene post-aderare(*regionale și naționale*), constituie o excelentă oportunitate de identificare a nevoilor fiecăruia dintre aceste sectoare prioritare în dezvoltarea județului și aplicarea pentru obținerea de resurse de cofinanțare a proiectelor necesare dezvoltării cu prioritate a acestor domenii esențiale pentru dezvoltarea locală.

- Riscuri ce ar trebui evitate

Nevalorificarea la timp și în condiții de maximă eficiență a resurselor primordiale ale județului (enumerate anterior), poate conduce la apariția unor riscuri majore în perspectiva viitoarei dezvoltări socio-economice a acestuia:

- *Disparități tot mai crescute între mediul urban(orașe și municipii) și celelalte localități ale județului*
- *Scăderea continuă a nivelului de competitivitate economică și al serviciilor oferite populației*
- *Deteriorarea accentuată a infrastructurii existente*
- *Creșterea decalajului educațional între mediul urban și cel rural*
- *Migrația populației tinere către marile orașe ale țării*
- *Dificultatea atragerii investițiilor în județ*
- *Pierderea altor investiții și/sau investitori*

Principalele probleme constatate - legate de capacitatea primăriilor de gestionare a dezvoltării locale, sunt:

- *problemele legate de infrastructura tehnică și socială din mediul rural, care în genere este slab dezvoltată*
- *colectarea la bugetul local a taxelor și impozitelor.*

- *atragera de investitori - prin asigurarea de facilități (prețuri reduse la terenuri, taxe mai mici la închirieri, etc.)*
- *atragera de fonduri structurale pentru rezolvarea problemelor comunității (infrastructura de transport, săli de sport, grădinițe, stații de epurare, energii regenerabile, managementul deșeurilor).*
- *întocmirea planurilor cadastrale și de amenajare a teritoriului, pentru toate localitățile care până în 2011 nu le au realizate.*

.....

După aceasta analiză generală asupra situației economice, de mediu și a comunităților locale din județul Gorj, se va face în continuare prezentarea propriu-zisă a situației actuale privind *nivelul de dezvoltare și asigurare cu utilități publice a populației județului*, a necesarului de investiții pentru aducerea fiecăruia dintre aceste sectoare la standardele și țintele europene previzionate, până în anul 2020.

2 TRANSPORTUL PUBLIC LOCAL

2.1 Situația actuală a sectorului de transport public local

2.1.1 Generalități

Serviciile de transport public local se desfășoară cu respectarea reglementărilor în vigoare privind legalitatea transportului, condițiile de lucru, de exploatare a vehiculelor și de exploatare a infrastructurii, precum și condițiile privind siguranța circulației.

Conform prevederilor art. 1, alin. 6 din Legea nr. 92/2007 a serviciilor de transport public local, *cu modificările și completările ulterioare*, principalele obiective ce trebuie urmărite de către autoritățile administrației publice locale în domeniul serviciului de transport public local, trebuie să fie:

- a) *înființarea de compartimente sau servicii de specialitate pentru transportul public local, cu sau fără personalitate juridică, după caz, denumite „autorități locale de transport”;*
- b) *asigurarea finanțării necesare dezvoltării sistemului de transport public local, în condițiile în care acestea aparțin domeniului public sau privat al autorităților administrației publice locale;*
- c) *asigurarea transparenței în procedurile de achiziție publică;*
- d) *informarea și consultarea periodică a populației asupra politicilor de dezvoltare durabilă din domeniul serviciului de transport public local;*
- e) *acordarea unor facilități de transport anumitor categorii de persoane;*
- f) *corelarea capacității mijloacelor de transport de persoane cu fluxurile de călători existente;*
- g) *asigurarea continuității serviciilor de transport prin programele de transport sau de funcționare, după caz, corelate cu fluxurile de călători sau de mărfuri existente;*
- h) *atribuirea serviciilor de transport public local operatorilor de transport rutier și transportatorilor autorizați, în funcție de nivelul efortului investițional al acestora realizat în mijloacele de transport și în infrastructura de transport.*

Conform art. 1, aliniat 4 din Legea 92/2007, “Serviciul de transport public local de persoane și de mărfuri se organizează de către autoritățile administrației publice locale, pe raza administrativ-teritorială respectivă, cu respectarea următoarelor principii:

- a) *promovarea concurenței între operatorii de transport, respectiv transportatorii autorizați, cărora li s-a atribuit executarea serviciului;*
- b) *garantarea accesului egal și nediscriminatoriu al operatorilor de transport și al transportatorilor autorizați la piața transportului public local;*
- c) *garantarea respectării drepturilor și intereselor utilizatorilor serviciului de transport public local;*
- d) *rezolvarea problemelor de ordin economic, social și de mediu ale localităților sau județului respectiv;*

- e) *administrarea eficientă a bunurilor aparținând sistemelor de transport proprietate a unităților administrativ-teritoriale;*
- f) *utilizarea eficientă a fondurilor publice în activitatea de administrare sau executare a serviciului de transport public local;*
- g) *deplasarea în condiții de siguranță și de confort, inclusiv prin asigurarea de risc a mărfurilor și a persoanelor transportate, precum și a bunurilor acestora prin polițe de asigurări;*
- h) *asigurarea executării unui transport public local suportabil în ceea ce privește tariful de transport;*
- i) *recuperarea integrală a costurilor de exploatare, reabilitare și dezvoltare prin tarife/taxe suportate de către beneficiarii direcți ai transportului, denumiți în continuare utilizatori, și prin finanțarea de la bugetele locale, asigurându-se un profit rezonabil pentru operatorii de transport și transportatorii autorizați;*
- j) *autonomia sau independența financiară a operatorilor de transport și a transportatorilor autorizați;*
- k) *susținerea dezvoltării economice a localităților prin realizarea unei infrastructuri de transport moderne;*
- l) *satisfacerea cu prioritate a nevoilor de deplasare ale populației, ale personalului instituțiilor publice și ale operatorilor economici pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale prin servicii de calitate;*
- m) *protecția categoriilor sociale defavorizate, prin compensarea costului transportului de la bugetul local;*
- n) *integrarea tarifară prin utilizarea unui singur tip de legitimație de călătorie pentru toate mijloacele de transport public local de persoane prin curse regulate;*
- o) *dispecerizarea transportului public local de persoane realizat prin programe permanente;*
- p) *consultarea asociațiilor reprezentative ale operatorilor de transport și/sau ale transportatorilor autorizați, precum și ale utilizatorilor în vederea stabilirii politicilor și strategiilor locale privind transportul public local și modalitățile de funcționare a acestui serviciu”.*

Având în vedere aceste prevederi, deși la nivelul județului Gorj există numeroase UAT care au organizat diverse forme de transport local (în principal pentru transportul elevilor), acestea nu îndeplinesc prevederile legale (stipulate anterior) de a se defini ca *transport public de călători*, cu excepția celor două municipii, Târgu-Jiu și Motru.

2.1.1.1 Capacități actuale de furnizare a serviciilor publice de transport local

La nivelul municipiului Târgu-Jiu, serviciul public de transport operează printr-o unitate specializată – S.C. *TRANSLOC S.A.*, care efectuează acest serviciu în baza licenței de transport (*LTP, Nr. 1002493*, cu termen de valabilitate până la data de *01. 10. 2011*). În prezent se lucrează la documentația de reînnoire a licenței.

În afara activității de bază - *gestionarea serviciului de utilitate publică de transport local* - ce face obiectul contractului de gestiune directă, înțelegând prin aceasta exploatarea, întreținerea,

dezvoltarea, modernizarea bazei materiale, conform legislației în vigoare, S.C. TRANSLOC S.A. mai prestează și alte activități complementare aducătoare de venituri:

- *prestare servicii stație ITP(inspecție tehnică periodică) ;*
- *prestare servicii de publicitate pe mijloacele de transport ;*
- *prestare servicii închiriere stâlpi pentru susținere bannere publicitare*
- *prestări servicii privind activitatea de ridicare, transport, depozitare și eliberare autovehicule ;*

Toate aceste activități sunt realizate de către personalul propriu angajat, doar activitatea de control în mijloacele de transport și o parte a distribuției de bilete fiind externalizate.

La nivelul Municipiului Târgu-Jiu, parcul auto din dotarea societății S.C. TRANSLOC S.A. se compune din 17 troleibuze, 21 autobuze, 5 autoturisme, 2 autoutilitare, 2 autospeciale, o cisternă și un camion. S.C. TRANSLOC S.A. efectuează transportul public urban de călători, pe bază de grafic, pe următoarele 7 trasee:

- *9 Mai – Artego*
- *9 Mai – Bârsești*
- *9 Mai – Drăgoieni*
- *9 Mai – Preajba*
- *9 Mai – Iezureni*
- *9 Mai – Slobozia – Ursați*
- *Romanești – Artego*

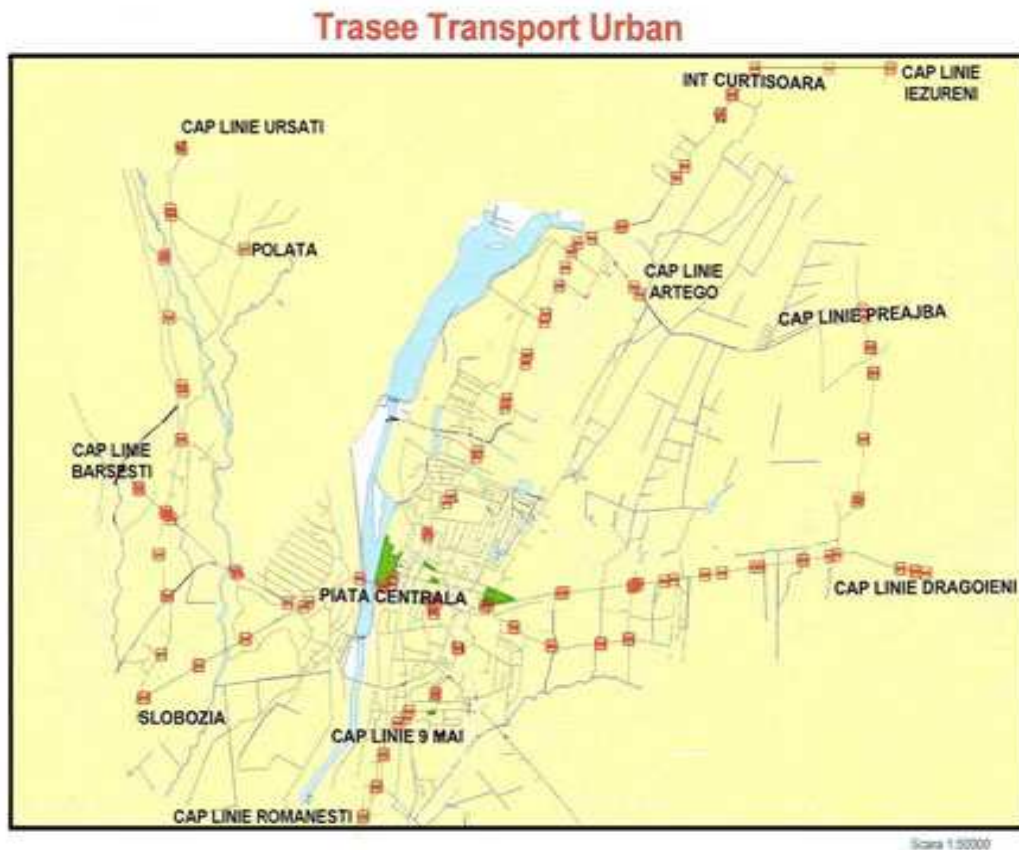
Primele două trasee sunt acoperite mixt, atât de troleibuze cât și de către autobuze. Conform datelor furnizate de către S.C. TRANSLOC S.A., numărul mediu de călători/zi variază între:

- *17.000 călători/zi, în lunile reci (octombrie – martie), și un minim de*
- *13.000 călători /zi în lunile de vara.*

Numărul mediu al curselor/zi efectuate, variază între:

- *150 curse/zi în zilele lucrătoare, respectiv*
- *80-85 curse/zi în zilele nelucrătoare.*

Fig. 2.1 Târgu Jiu – Trasee ale mijloacelor de transport în comun (Sursa: S.C. TRANSLOC S.A.)

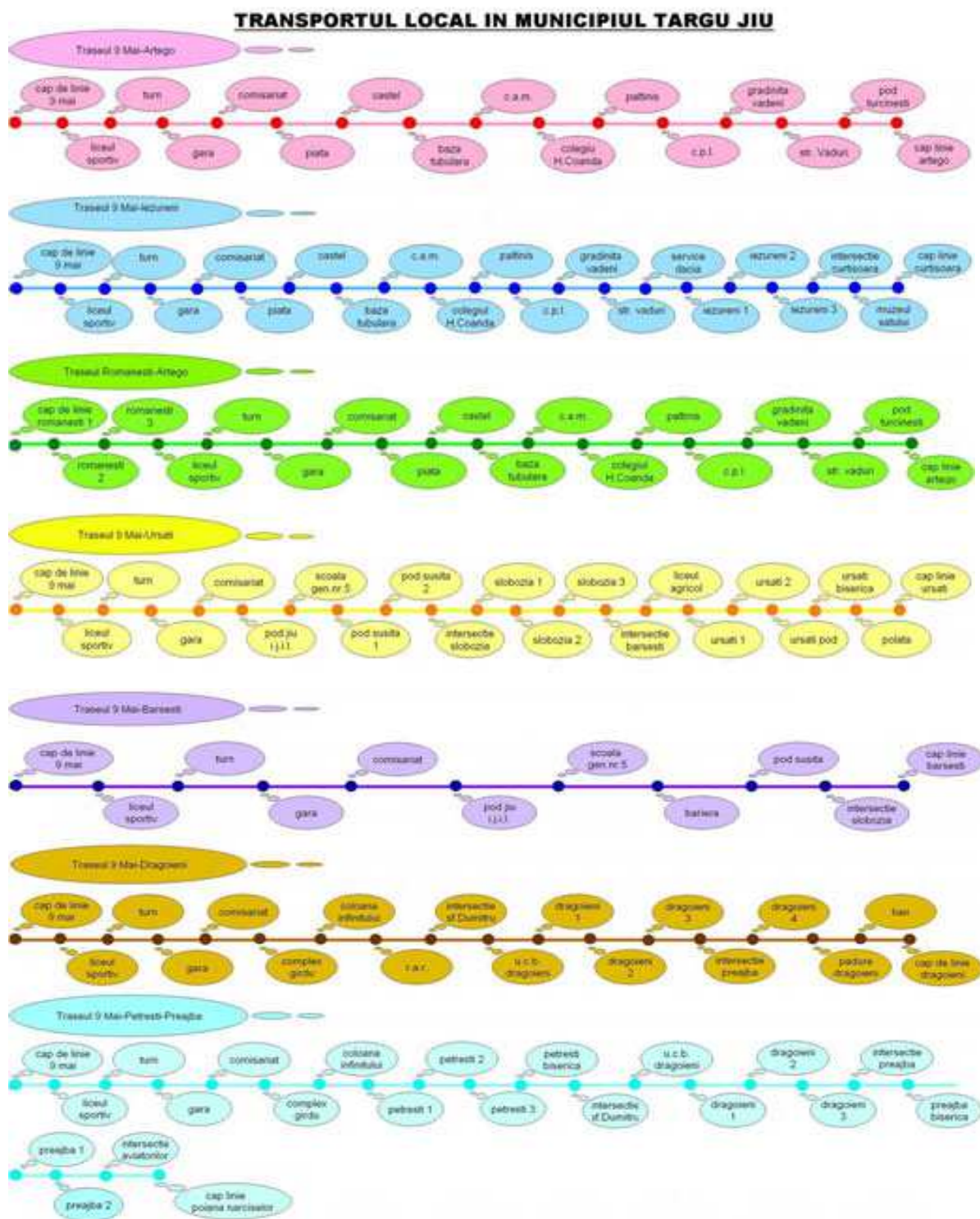

Lungimea traseelor individuale (dus-întors), este aproximativ următoarea:

- 9 Mai – Artego: 18,2 km
- 9 Mai – Bârsești: 14,0 km
- 9 Mai – Drăgoieni: 26,2 km
- 9 Mai – Preajba: 24,2 km
- 9 Mai – Iezureni: 29,0 km
- 9 Mai – Slobozia – Urșai: 33,2 km
- Romanești – Artego: 24,4 km

Fiecare din cele 7 trasee municipale, au prevăzute între 19 și 42 stații, în principalele puncte de aglomerări sau de interes, ale orașului (fig. 2.2):

Fig. 2.2 – Municipiul Târgu Jiu, Stații pe traseul mijloacelor de transport în comun (S.C. TRANSLOC S.A.)

Unele dintre curse sunt nevoite a-și prelungi traseul cu încă o stație, la cap de linie, pentru a putea întoarce autobuzul în condiții de siguranță a traficului.

Ex.:

- 9 Mai – Drăgoieni: până la ieșirea din oraș, la fostul motel;
- 9 Mai – Iezureni: până la intersecția din Curtișoara (după Muzeul de arhitectură rurală);
- 9 Mai – Slobozia – Ursați: până la Stănești.

Întrucât există porțiuni semnificative de trasee care se suprapun, nu există (și nici nu se poate determina) o statistică a numărului mediu de călători aferent fiecărui traseu.

Orarul curselor - PROGRAMUL DE CIRCULAȚIE AL MIJLOACELOR DE TRANSPORT în COMUN în MUNICIPIUL TÂRGU JIU, este prezentată în ANEXA 2.1

2.1.2 Tarife actuale de călătorie

Tarifele practicate pentru bilete

Tarifele practicate pentru biletele de călătorie, variază funcție de modul de procurare al acestora:

- 1,5 lei / o călătorie, pentru cele achiziționate de la automate/ agenți comerciali
- 2,0 lei / o călătorie, pentru cele achiziționate de la șofer
- 20 lei / o călătorie, pentru cei sancționați (prinși fără bilet).

Există un număr de 16 automate pentru distribuția de bilete, călătorii fiind încă reticenți la utilizarea acestora (se preferă achiziția de la agenții economici).

Tarifele practicate pentru abonamente

Există abonamente generate lunar, în următoarea configurație:

- pentru 2 săptămâni,
- pentru 3 săptămâni,
- pentru o lună întreagă.

Pentru un traseu, sau toate liniile.

Valoarea acestor abonamente diferă în funcție de utilizator, durata și traseele acoperite:

Tabel 2.1 – Structura abonamentelor SC TRANSLOC SA, în anul 2011

Număr trasee	UTILIZATOR	Cost abonament [lei/periodă]		
		2 Săpt.	3 Săpt.	1 Luna
1 traseu	Salariați	25	37,5	50
	Elevi / studenți	12,5	18,75	25
Toate liniile	Salariați	45	67,5	90
	Elevi / studenți	22,5	33,75	45

Lunar, se oferă și un număr limitat de abonamente gratuite, în principal pentru:

- pensionari
- persoane cu handicap
- angajații proprii

- alți angajați (ai primăriei)

2.1.3 Date financiare

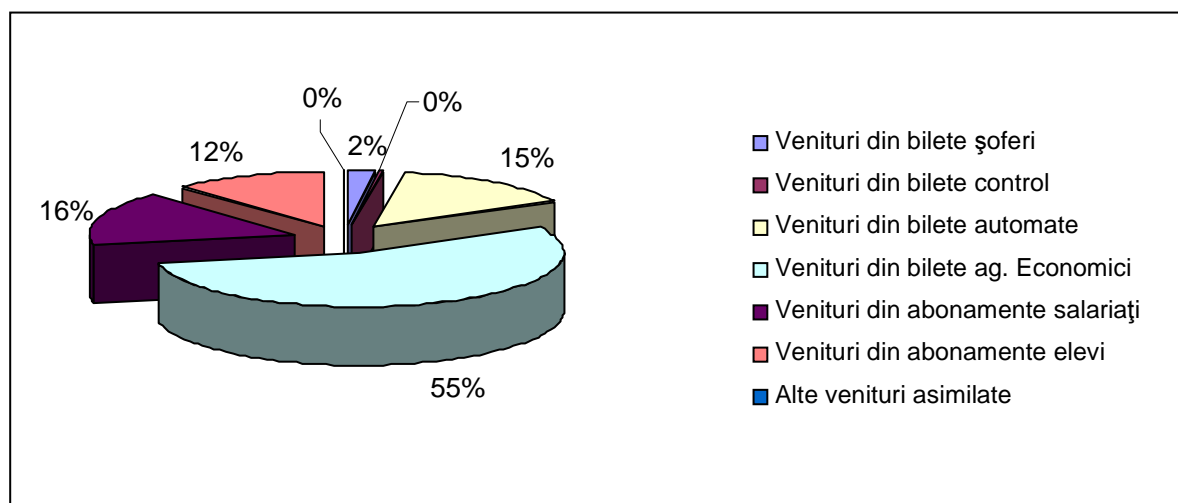
Datele financiare ale principalului operator județean de transport local – S.C. TRANSLOC S.A., pe primele 6 luni ale acestui an (care dau o imagine reală a activității, întrucât includ atât luni din sezonul rece – cu aflus mare de călători, cât și din sezonul de vară), se prezintă după cum urmează:

1. Venituri realizate din vânzarea de bilete și abonamente, sem. 1, 2011:

Tabel 2.2 - SC TRANSLOC SA, Venituri realizate din vânzarea de bilete și abonamente, sem. 1, 2011

	SPECIFICATIE:	LEI	%
1	Venituri din bilete șoferi	31,411.31	2.28
2	Venituri din bilete control	1,290.40	0.09
3	Venituri din bilete automate	209,368.56	15.22
4	Venituri din bilete ag. economici	749,153.63	54.47
5	Venituri din abonamente salariați	215,787.31	15.69
6	Venituri din abonamente elevi	167,674.38	12.19
7	Alte venituri asimilate	757.25	0.06
	TOTAL VENITURI DIN BILETE, ABONAMENTE:	1,375,442.84	100.00

Fig. 2.3 - SC TRANSLOC SA Târgu Jiu – Structura încasărilor din vânzarea de bilete

2. Alte venituri directe realizate de către SC TRANSLOC SA, în sem. 1, 2011:

Tabel 2.3 - SC TRANSLOC SA, Alte venituri directe realizate în sem. 1 2011

	SPECIFICATIE:	LEI	%
1	Venituri din bannere plasate pe mijloacele de transport	9,653.36	5.49
2	Venituri din alte mijloace de transport	8,716.93	4.95
3	Venituri din închiriere stâlpi	37,401.46	21.26
4	Venituri din servicii ITP	22,370.05	12.72
5	Venituri prestări servicii	74,202.56	42.18
6	Venituri din ridicări autovehicule	23589.66	13.41
7	Alte venituri asimilate	0.00	0.00
	TOTAL ALTE VENITURI:	175,934.02	100.00

După cum se poate observa, ponderea acestor venituri este destul de redusă (sub 12%), din nivelul total al veniturilor realizate prin activitatea de bază.

3. Alte venituri indirecte

Pentru veniturile S.C. TRANSLOC S.A., în sem. 1 2011, s-au mai cuantificat:

- *variația stocurilor: 1.718 lei*
- *alte venituri din exploatare: 409,39 lei*
- *venituri din despăgubiri, penalități: 442.36*

4. Nivelul subvenției acordate

Subvenția acordată lunar de către Primăria Municipiului Târgu-Jiu reprezintă diferența dintre veniturile directe realizate în luna respectivă și nivelul costurilor.

Pentru primul semestru al acestui an, nivelul subvenției acordate pentru completarea cifrei de afaceri a S.C. TRANSLOC S.A., a reprezentat: 2.513.491 lei, după cum urmează:

Tabel 2.4 - SC TRANSLOC SA, Subvenții acordate în sem. 1 2011

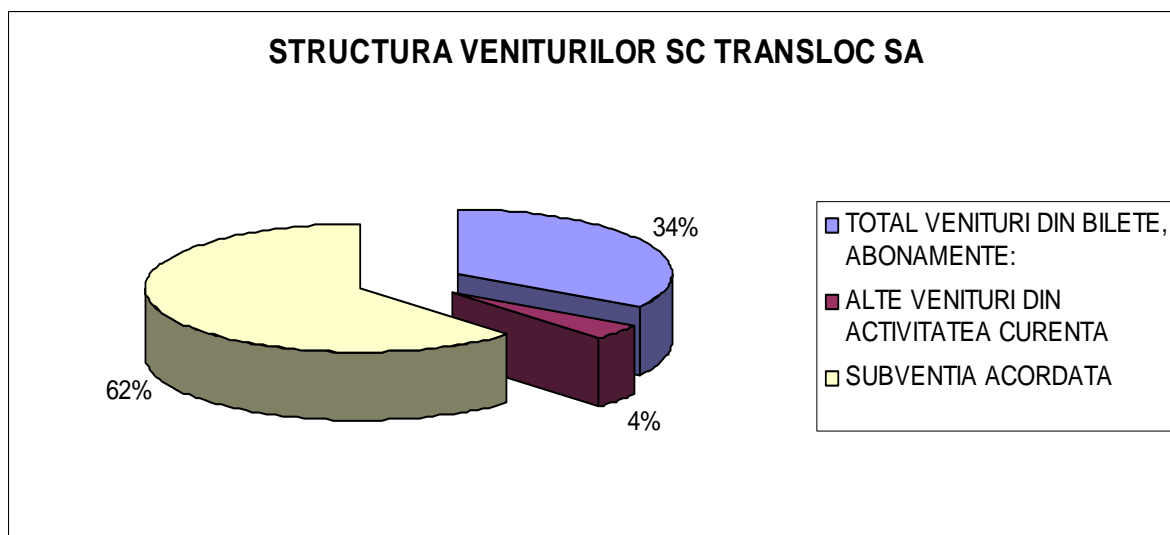
LUNA:

LEI

- ianuarie 2011	419,790.00
- februarie 2011	389,224.00
- martie 2011	436,200.00

- aprilie 2011	478,100.00
- mai 2011	390,666.00
- iunie 2011	399,511.00
TOTAL:	2,513,491.00

Fig. 2.4 - SC TRANSLOC SA Târgu Jiu – Structura veniturilor, SEM. 1 2011

În afara acestor subvenții pentru exploatare, Primăria a mai acordat în aceeași perioadă (sem. 1 / 2011), o sumă aferentă „subvențiilor pentru investiții”, situată la nivelul de 19.001,81 lei, necesară achitării ratei de leasing.

Compartimentul Transport Public Local din cadrul Primăriei Târgu-Jiu, conform Regulamentului de funcționare, printre celelalte atribuții, o are și pe cea de a verifica modul de calcul al subvenției acordate pentru transportul public de călători efectuat de către S.C. TRANSLOC S.A. și de a asigura soluționarea în termen a cererilor și sesizărilor repartizate compartimentului.

Din cifrele analizate – aferente sem.1 / 2011, se desprind următoarele concluzii:

- *veniturile din exploatare realizate lunar de către S.C. TRANSLOC S.A., acoperă în medie cca. 38% din costurile de operare;*
- *nivelul mediu al subvenției lunare se situează în jur de 419.000 lei/lună (cca. 100.000 euro) și reprezintă aprox. 62 % din cifra de afaceri a Societății.*

2.1.4 Concluzii privind situația actuală a serviciilor comunitare de transport public local

2.1.4.1 Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de transport public local la nivelul județului Gorj

În afara serviciilor comunitare de transport local - organizate la nivelul Municipiului Târgu-Jiu - prin intermediul S.C. Transloc S.A și Motru, printr-un contract de concesiune către un operator privat, operatori care au obținut licența de transport pentru traseele respective, la nivelul județului Gorj nu mai există organizate astfel de servicii publice, doar unele servicii pentru transportul elevilor, practicate în principal de către Consiliile Locale, cu microbuze proprii.

2.1.4.2 Infrastructura existentă privind prestarea serviciilor comunitare de transport local, pe fiecare localitate în parte

Municipiul Târgu-Jiu, dispune de un total de:

- *străzi orășenești: 140 km, din care,*
- *străzi modernizate: 119 km.*

Parcul auto al S.C. TRANSLOC S.A., destinat furnizării serviciilor de transport public local în municipiul Târgu-Jiu, este caracterizat în principal de uzura fizică și morală a mijloacelor de transport:

- cele 17 troleibuze au o vechime mai mare de 17 ani – Anexa 2.2
- din cele 21 autobuze, unul are o vechime de cca. 8 ani, 5 sunt de achiziție mai recentă (2006), restul (21), având de asemenea o vechime foarte mare, de peste 15 ani. – Anexa 2.3

Municipiul Motru, dispune de un total de:

- *străzi orășenești: 48,5 km, din care,*
- *străzi modernizate: 10 km*

Operatorul economic pentru transport public local este S.C. IRIS C&V S.R.L., având contract de concesiune cu Primăria Motru și licența de transport public, *LTP Nr. 1002483*, valabilă până la data 23.12.2012. Prestarea serviciilor de transport public local se realizează cu un număr de 6 autobuze – ale operatorului de transport, toate mai vechi de 20 ani.

2.1.4.3 Starea actuală privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în municipiile Târgu-Jiu, Motru

Prestarea serviciilor comunitare de transport local în municipiul Târgu-Jiu, se desfășoară în condiții relativ bune – din punct de vedere al organizării acestora și al calitatii serviciilor prestate, existând probleme în principal legate de:

- *vechimea mare a parcului auto*
- *nivelul destul de ridicat al subvenționării acestor servicii*

Prestarea serviciilor comunitare de transport local în municipiul Motru se desfășoară de către S.C. IRIS C&V S.R.L. (*contract de concesiune*), în principal pe două trasee:

- *Traseu nr. 1 : MOTRU – ÎNSURĂȚEI, având 3 curse zilnice, dus-întors și 3 stații/sens*
- *Traseu nr. 2 : MOTRU – PLOȘTINA, având 3 curse zilnice, dus-întors și 6 stații/sens*

Datele tehnice transmise de către Primăria Motru relevă că:

- *Tariful unui bilet/1 călătorie este de 1,6 lei, iar un abonament lunar (toate liniile), costa 64 lei.*
- *Numărul mediu abonați/lună: 197*
- *Numărul mediu utilizatori/zi: 210*
- *Lungimea totală a traseelor: 24 km*

Primăria Motru subvenționează acest serviciu, pentru o parte din costul abonamentelor eliberate pentru transportul elevilor, unora dintre pensionari și altor categorii defavorizate, în conformitate cu prevederile Hotărârile Consiliului Local. Nivelul subvenției nu depășește însă lunar suma de 30.000 lei.

2.1.4.4 Situația actuală privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în localitățile județului Gorj

La nivelul localităților din județul Gorj, cu excepția celor două municipii, prestarea serviciilor comunitare de transport local, se mai desfășoară doar pentru transportul elevilor, în anumite orașe și comune din județ. Transportul acestora se face cu microbuze proprii, destinate exclusiv acestui scop, pe trasee cu stații și cu un număr de curse bine stabilite, pentru care s-au obținut licențe de transport.

Aceste curse nu întrunesc condițiile legale pentru a putea fi asimilate transportului public de călători.

2.1.4.5 Proiectele privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în derulare în fiecare localitate din județul Gorj

Nu există depuse/în implementare, proiecte pentru dezvoltarea serviciilor comunitare de transport local în niciuna dintre localitățile județului Gorj

2.1.4.6 Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de transport local din județ

Serviciile de transport public local se pot administra prin atribuirea acestora în următoarele modalități:

- a) *gestiune directă;*
- b) *gestiune delegată;*
- c) *alte modalități stabilite prin lege.*

Alegerea modalității de atribuire a serviciilor de transport public local se face, în condițiile legii 92/2007 – *a serviciilor de transport public local*, cu modificările și completările ulterioare, precum

și ale Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, prin hotărâre adoptată de consiliile locale și/sau de consiliile județene.

În conformitate cu prevederile art. 3, alin. 5 din Legea nr. 51/2006, operatorii pot avea următorul statut:

- a. compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului sau, după caz, al consiliilor județene;
- b. servicii publice de interes local sau județean, fără personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;
- c. servicii publice de interes local sau județean, cu personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;
- d. societăți comerciale cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale;
- e. societăți comerciale cu capital social privat;
- f. societăți comerciale cu capital social mixt.

În cadrul celor două UAT în care este organizat transport public de călători, există următoarele forme de organizare a prestării acestor servicii:

- Municipiul Târgu-Jiu: S.C. TRANSLOC S.A., contract gestiune directă,
- Municipiul Motru: S.C. IRIS C&V S.R.L., contract de concesiune.

2.1.4.7 Gestiunea performanței serviciilor comunitare de transport local în județul Gorj

Performanța serviciilor comunitare de transport local din județul Gorj, este la un nivel destul de scăzut, în principal datorită:

- vechimii mari a parcului auto utilizat în prestarea serviciilor (Municipiile Târgu-Jiu și Motru);
- nivelul ridicat al subvenționării acestor servicii (Municipiul Târgu-Jiu);
- acoperirea redusă a localităților județului cu servicii comunitare de transport local;

De asemenea, mijloacele de transport fiind foarte vechi, generează costuri de întreținere mari, poluează foarte mult și nu oferă siguranță călătorilor. Este obligatorie îmbunătățirea performanțelor acestor servicii, în principal prin achiziționarea de noi mijloace de transport, mai moderne, mai sigure și cu costuri de întreținere și ale combustibilului, mult mai reduse.

2.1.4.8 Situația privind concesiunea serviciilor comunitare de transport local către sectorul privat în județul Gorj

Singurul contract de concesiune al serviciilor publice de transport local, este încheiat între Primăria Municipiului Motru și S.C. IRIS C&V S.R.L., contract care expiră în luna noiembrie 2011, concesiune ce prevede subvenționarea costurilor de transport pentru elevi, pensionari și alte categorii de călători, conf. HCL. Este în curs de pregătire licitația pentru încheierea unui nou contract de operare, pentru viitorii 5 ani.

2.1.4.9 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat, privind prestarea serviciilor comunitare de transport local în județul Gorj

Nu există constituite în județ organizații sau alte forme asociative de organizare intercomunitară, pentru acest sector al serviciilor comunitare (de transport public local).

La nivel național, la începutul anului 1990, operatorii de transport public de călători (care la vremea aceea erau cu toții “de stat”), s-au întrunit în data de 10 martie 1990, într-o primă ședință de constituire a unei asociații proprii, numită UNIUNEA ROMÂNĂ DE TRANSPORT PUBLIC (URTP). S.C. TRANSLOC S.A. TÂRGU JIU, face parte dintre membrii fondatori ai acestei asociații.

Este recomandabil de urmat exemplul francez; în Franța organismele responsabile sunt autoritățile de transport urban (AOTU - “*Autorités Organisatrices des Transports Urbains*”), ce sunt formate pentru a materializa o cooperare voluntară între municipalitățile adiacente.

Sectorul privat participă – în Municipiul Motru – prin prestarea acestor servicii, în urma unui contract de concesiune pentru serviciile comunitare de transport local.

2.1.4.10 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) privind prestarea serviciilor comunitare de transport local

Unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, operatorii/operatorii regionali care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor de utilități publice au obligația constituirii, alimentării și utilizării unui fond de rezervă necesar pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea sistemelor de utilități publice, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei publice aferente cofinanțării acestor proiecte.

La nivelul județului nu există în implementare proiecte care să beneficieze de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene, ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice pentru dezvoltarea serviciilor comunitare de transport local. Prin urmare nici nu s-a constituit un *Fond de întreținere, înlocuire și dezvoltare* (Fond IID), destinat acestui sector.

2.2 Analiza SWOT privind transportul public local

2.2.1 Puncte tari

1. Număr suficient de mare de linii de autobuz și troleibuz în Municipiul Târgu-Jiu;
2. Existența și utilizarea inclusiv a unor mijloace de transport nepoluante (troleibuzele);
3. Existența rutelor pre-orășenești;
4. Existența automatelor de distribuție a biletelor
5. Ritmicitate bună a mijloacelor de transport
6. Externalizarea unor servicii (Ex.: *controlul în mijloacele de transport*)
7. Atragerea altor surse de venit în afara activității de bază

2.2.2 Puncte slabe

1. Parc auto învechit, cu nivel ridicat al emisiilor poluante și al zgomotului,
2. Servicii restrânse ca acoperire la nivel județean, existente doar la nivelul municipiilor,
3. Nivel ridicat de subvenționare a activității,
4. Nivel limitat de dezvoltare al rețelei de contact (pentru troleibuze),
5. Înlocuirea în mică măsură a mijloacelor vechi de transport,
6. Rețea redusă și utilizarea în mică măsură a automatelor de distribuția biletelor,
7. Lipsa sistemelor de monitorizare în trafic al mijloacelor de transport în comun,
8. Lipsa sistemelor de afișaj și informare a călătorilor,
9. Nivel redus de informatizare a sistemului.

2.2.3 Oportunități

1. Proiectele pentru modernizarea infrastructurii rutiere urbane, finanțate prin POR, AXA 1
2. Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AXA 3, PODCA
3. Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU
4. Alocarea 2013-2020, a fondurilor de coeziune
5. Legislația privind administrarea transportului public local
6. Legislația privind parteneriatul public-privat
7. Producția internă de biocombustibili
8. Tehnologiile existente pentru trecerea la transportul urban din surse nepoluante.

2.2.4 Pericole, amenințări

1. Disparități crescute între mediul urban (municipii) și celelalte UAT în ceea ce privește transportul local

2. Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii de transport local
3. Scăderea accentuată a nivelului de competitivitate al serviciilor de transport local
4. Utilizarea de către cetățeni a mijloacelor proprii de transport, în defavoarea transportului în comun
5. Deteriorarea accentuată a infrastructurii existente
6. Producerea de accidente
7. Pierderea altor investiții și/sau investitori.

2.3 Obiective și ținte naționale și europene pentru serviciile de transport local

2.3.1 Generalități, legislație primară

Comisia Europeană a adoptat la Bruxelles, în data de 28 martie 2011, o amplă strategie denumită „*Transporturi 2050*”, orientată către realizarea unui sistem competitiv de transporturi care să crească nivelul de mobilitate, să elimine obstacole majore din mai multe domenii cheie și să stimuleze creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă.

În același timp, propunerile vor reduce dramatic dependența Europei de petrolul de import și vor permite scăderea emisiilor de carbon generate de sectorul transporturilor cu 60% până în anul 2050.

Realizarea acestor obiective necesită însă o transformare a actualului sistem de transporturi european. Până în 2050, printre obiectivele cheie, au fost enumerate:

- *Eliminarea din circulația urbană a automobilelor alimentate cu combustibil convențional;*
- *Reducere totală de 60% a emisiilor din sectorul transporturilor până la jumătatea secolului.*
- *Transferul a 50% din transportul interurban de persoane și mărfuri pe distanță medie dinspre transportul rutier către transportul feroviar și maritim/fluvial;*
- *Utilizarea unei cote de 40% carburanți durabili cu emisii scăzute de carbon în sectorul aviației și reducerea cu minimum 40% a emisiilor din sectorul transporturilor maritime;*

Aceste ținte par foarte îndepărtate la această dată, dar constrângerile de mediu, și mai ales reducerea accentuată a rezervelor de combustibili fosili și schimbările politice din tarile OPEC, pot să le aducă mult mai în actualitate decât acest orizont previzionat.

Mai multe informații privind acest sector al serviciilor publice, se pot găsi pe site-urile UE:

http://ec.europa.eu/transport/strategies/2011_white_paper_en.htm , sau:

<http://www.eltis.org/index.php?ID1=19&id=20>

Portalul *Eltis* susține elaborarea sistemelor de transport urban care utilizează mai puțină energie și produc cantități reduse de emisii, în același timp îmbunătățind atât competitivitatea ariilor urbane cât și mobilitatea și calitatea vieții cetățenilor care locuiesc în acestea. Constituit în urmă cu peste 10 ani, *Eltis* a devenit în prezent principalul portal de mobilitate urbană al Europei.

Legislație primară românească:

Tabel 2.5 - Legislație primară privind sectorul serviciilor de transport public local

Nr. crt.	Tipul actului legislativ	Numărul și data actului	Titlul actului legislativ
1	Lege	92 din 10.04.2007	Legea serviciilor de transport public local, cu modificările și completările ulterioare
2	Ordonanța de urgență	109 din 14.07.2005	Ordonanța de urgență privind transporturile rutiere, cu modificările și completările ulterioare
3	HG	828 din 10.07.2003	Hotărâre pentru aplicarea Ordonanței Guvernului nr. 86/2001 privind serviciile regulate de transport public local de călători
4	Lege	284 din 15.05.2002	Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 86/2001 privind serviciile de transport public local de călători
5	Lege	102 din 26.03.2001	Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2000 pentru modificarea unor reglementări în domeniul serviciilor publice de transport local de călători
6	HG	2403 din 21.12.2004	Hotărâre privind aprobarea Normelor metodologice pentru aplicarea Legii nr. 147/2000 privind reducerile acordate pensionarilor pentru transportul intern, cu modificările ulterioare, și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2004 privind acordarea unor facilități familiilor de pensionari
7	Ordonanță de urgență	148 din 28.09.2000	Ordonanță de urgență pentru modificarea unor reglementări în domeniul serviciilor publice de transport local de călători
8	Lege	147 din 26.07.2000	Lege privind reducerile acordate pensionarilor pentru transportul intern, cu modificările și completările ulterioare
9	Ordonanță	39 din 30.01.2000	Ordonanță pentru stabilirea și sancționarea unor fapte contravenționale în operațiunile de transport feroviar și cu metroul, cu modificările și completările ulterioare
10	HG	108 din 02.03.1992	Hotărâre privind introducerea și înmatricularea în România a unor autobuze de către regii autonome și societăți comerciale cu activitate de transport public de pasageri
11	HG	376 din 31.05.1991	Hotărâre privind acoperirea necesarului de credite bugetare, aferent gratuităților și reducerilor de tarife pentru călătoria cu mijloacele de transport feroviare și auto

2.3.2 Obiective naționale pentru dezvoltarea sectorului de transport public local, 2013 -2020

Conform art. 7, alin. 2 din Legea nr. 51/ 2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, organizarea, exploatarea și gestionarea serviciilor de utilități publice trebuie să asigure:

1. *satisfacerea cerințelor cantitative și calitative ale utilizatorilor, corespunzător prevederilor contractuale;*
2. *sănătatea populației și calitatea vieții;*
3. *protecția economică, juridică și socială a utilizatorilor;*
4. *funcționarea optimă, în condiții de siguranță a persoanelor și a serviciului, de rentabilitate și eficiență economică a construcțiilor, instalațiilor, echipamentelor și dotărilor, corespunzător parametrilor tehnologici proiectați și în conformitate cu caietele de sarcini, cu instrucțiunile de exploatare și cu regulamentele serviciilor;*

5. *introducerea unor metode moderne de management;*
6. *introducerea unor metode moderne de elaborare și implementare a strategiilor, politicilor, programelor și/sau proiectelor din sfera serviciilor de utilități publice;*
7. *dezvoltarea durabilă, protejarea și valorificarea domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale și protecția și conservarea mediului, în conformitate cu reglementările specifice în vigoare;*
8. *informarea și consultarea comunităților locale beneficiare ale acestor servicii;*
9. *respectarea principiilor economiei de piață, asigurarea unui mediu concurențial, restrângerea și reglementarea ariilor de monopol.*

2.3.3 Referințe naționale intersectoriale, regionale, alte planuri și strategii relevante

Referințe naționale, intersectoriale:

Tabel 2.6 - Legislație secundară privind sectorul serviciilor de transport public local

Nr. crt.	Tipul actului legislativ	Numărul și data actului	Titlul actului legislativ
1	Ordin	1352 din 31.10.2008	Ordinul ministerului transporturilor pentru modificarea și completarea Ordinului ministerului transporturilor construcțiilor și turismului pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea transporturilor rutiere și a activităților conexe acestora, aprobate prin Ordinul ministrului transporturilor, nr. 1.892/2006
2	Ordin	272 din 12.12.2007	Ordin al ANRSCUP pentru aprobarea Normelor cadru privind stabilirea, ajustarea și modificarea tarifelor pentru serviciile de transport public local de persoane
3	Normă cadru	din 12.12.2007	Normă cadru emisă de ANRSCUP privind stabilirea, ajustarea și modificarea tarifelor pentru serviciile de transport public local de persoane
4	Ordin	263 din 06.12.2007	Ordin al ANRSCUP privind aprobarea Normelor-cadru privind modalitatea de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii serviciilor de transport public local
5	Normă cadru	din 06.12.2007	Normă cadru emisă de ANRSCUP privind modalitatea de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii serviciilor de transport public local
6	Ordin	353 din 23.11.2007	Ordinul ministerului internelor și reformei administrative (MIRA) pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii serviciilor de transport public local nr. 92/2007, cu modificările și completările ulterioare
7	Ordin	972 din 03.10.2007	Ordin al Ministerul Transporturilor pentru aprobarea Regulamentului-cadru pentru efectuarea transportului public local și a Caietului de sarcini-cadru al serviciilor de transport public local
8	Ordin	1892 din 2006	Ordinul ministerului transporturilor construcțiilor și turismului pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea transporturilor rutiere și a activităților conexe acestora
9	Ordin	182 din 27.05.2003	Ordin al ministrului muncii și solidarității sociale privind aprobarea Normelor specifice de securitate a muncii pentru transportul urban cu tracțiune electrică (tramvai, troleibuz) și instalații aferente, exploatare și întreținere
10	Ordin	290/609 din 21.04.2003	Ordin al ministrului pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului și al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței pentru aprobarea normelor metodologice privind modalitatea de acordare

Nr. crt.	Tipul actului legislativ	Numărul și data actului	Titlul actului legislativ
			a gratuității transportului urban cu mijloacele de transport în comun de suprafață sau cu metroul și interurban, precum și pentru stabilirea cuantumului acestei gratuități pentru persoanele cu handicap accentuat și grav, precum și pentru asistenții personali sau însoțitorii acestora
11	Ordin	475 din 04.04.2003	Ordin pentru aprobarea unui formular specific cu regim special privind activitatea financiară și contabilă
12	Decizie	103 din 11.03.2003	Decizia referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor pct. 3 și 21 din anexa nr. 1 la Ordonanța Guvernului nr. 44/1997, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 105/2000, și a dispozițiilor art. 4 lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 86/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 284/2002
13	Instrucțiuni	20240 din 24.07.2002	Instrucțiuni ale ministerului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței și ale ministerului finanțelor publice pentru decontarea cartelelor magnetice de călătorie gratuită cu metroul, emise în baza prevederilor Legii nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război cu modificările și completările ulterioare
14	Instrucțiuni	20239 din 24.07.2002	Instrucțiuni ale ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței și ale ministrului finanțelor publice privind decontarea cartelelor magnetice de călătorie gratuită cu metroul, emise în baza prevederilor Legii nr. 42/1990 pentru cinstirea eroilor-martiri și acordarea unor drepturi urmașilor acestora, răniților, precum și luptătorilor pentru victoria Revoluției din decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare
15	Ordin	458 din 27.03.2002	Ordin al ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței pentru aprobarea Normelor metodologice privind clasificarea pe categorii a autobuzelor și microbuzelor utilizate pentru transporturi publice de persoane prin servicii regulate în trafic național

Alte documente relevante:

- *Strategia pentru transport durabil, pe perioadă 2007-2013 și 2020, 2030*
- *Master-plan transport*
- *Planul Național de Dezvoltare*
- *Planul Regional de dezvoltare al regiunii SV*
- *Strategia de dezvoltare a județului Gorj, 2007 – 2013.*

2.3.4 Ținte naționale pentru dezvoltarea sectorului de transport public local, 2011 -2020

România, în calitate de membru efectiv al UE de la 1 ianuarie 2007, are nevoie de o politică a sistemului de transport bine definită, care ar putea fi guvernată de următoarea misiune: „ridicarea standardelor sistemului național de transport la nivel european în vederea integrării de facto în Comunitatea Europeană și realizarea unui sistem de transport durabil și eficient care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport în concordanță cu cerințele economice, sociale și de mediu.”

Cartea Albă privind politica de transport (revizuită în anul 2006), includea acțiuni ce aveau în vedere:

- realizarea unui transfer echilibrat către mijloacele de transport care respectă mediul înconjurător, în scopul creării unui sistem durabil de mobilitate și transport;
- modernizarea cadrului european de servicii publice de transport pentru pasageri, pentru a încuraja îmbunătățirea eficienței și performanței;
- decuplarea creșterii economice de cererea de transport în scopul reducerii impactului asupra mediului înconjurător;
- diminuarea emisiilor poluante generate de transporturi la niveluri care reduc la minim efectele asupra sănătății populației și/sau mediului înconjurător;
- atingerea unor niveluri durabile de consum de energie pentru transporturi și diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transporturi;
- reducerea zgomotului generat de transport atât la sursă, cât și prin măsuri de atenuare, astfel încât nivelurile generale de expunere să aibă un impact minim asupra sănătății populației;
- în conformitate cu strategia comunitară referitoare la emisiile de CO₂ generate de vehiculele ușoare, noul parc mediu de autoturisme ar trebui să atingă un nivel de emisii de CO₂ de 120g/km până în 2012;
- atingerea unui nivel de economisire general de 9% din consumul final de energie, până în anul 2017;

Pentru perioada 2007-2013, liniile principale ale acestor acțiuni au în vedere consolidarea unui cadru adecvat inovării în transport prin intermediul:

- creării unei instituții specializate care să gestioneze cercetarea în transport;
- creării de instrumente care să faciliteze gestionarea strategiei de dezvoltare durabilă;
- identificarea viitoarelor linii prioritare de inovare;
- monitorizarea sistemului de transport;
- gestionarea modelului național de previzionare a cererii;
- elaborării unor strategii de promovare a modurilor de transport;
- dezvoltării de programe pilot pentru studierea și punerea în practică a măsurilor de gestionare a cererii, dezvoltare a unui sistem integrat de informare și gestiune referitor la transport public interurban și urban,
- omogenizarea colectării și tratării datelor de bază în transport sau dezvoltarea de sisteme de transport, etc.

Pentru perioada 2011-2020, următoarele obiective stau la baza dezvoltării strategice a sectorului de transport din țara noastră:

- dezvoltarea echilibrată a infrastructurilor convenționale pe întreg teritoriul țării;
- creșterea condițiilor de siguranță;
- coordonarea cu planificarea teritorială și urbană;
- creșterea competitivității companiilor de transport (liberalizarea sectorului);
- sprijinirea/stimularea cooperării dintre operatori;
- îmbunătățirea eficienței energetice a sistemului de transport;

- internaționalizarea pe termen lung a costurilor;
- îndeplinirea strictă a obligațiilor internaționale;
- îmbunătățiri tehnologice ale vehiculelor;
- îmbunătățirea comportamentului transportului în relația cu mediul înconjurător.

2.3.5 Ținte pentru dezvoltarea sectorului de transport public local, 2011 -2020

În baza obiectivului general al Strategiei de dezvoltarea județului Gorj 2007-2013: „Dezvoltarea infrastructurii publice și a serviciilor edilitar-gospodărești la standarde europene, ca urmare a modernizării și a dezvoltării unor rețele de drumuri comunale și județene de transport rapid, eficient și durabil pentru persoane și bunuri și cu o mai bună conexiune la rețelele de transport naționale și coridoarele pan-europene, a dezvoltării rețelei hidro-edilitare la nivelul a 50 % din populația județului, a valorificării durabile a patrimoniului natural, istoric și cultural, a creșterii atractivității județului ca destinație turistică cu facilități și utilități moderne de agrement și recreare, a asigurării calității dotărilor sociale, de sănătate și de educație, a creării sistemelor informaționale și a mijloacelor moderne de comunicații, toate acestea constituind motorul dezvoltării economice și sociale, crescând accesibilitatea populației la servicii publice cu cel puțin 50 %, asigurând îmbunătățirea condițiilor de viață în județul Gorj”

Este necesar a ne propune ținte cât mai înalte pentru acest sector, subordonate obiectivelor europene și naționale, care să conducă la atingerea următoarelor obiective:

- Modernizarea transportului public în municipiile județului
- Reducerea nivelului de subvenționare a transportului public local
- Introducerea transportului public de călători, în toate localitățile județului care necesită acest serviciu
- Dezvoltarea sistemelor nepoluante de transport la nivel local;
- Organizarea traficului pentru prioritatea transportului local și amenajări pentru transportul local
- Introducerea sistemelor de urmărire și localizare în trafic a vehiculelor de transport local
- Dezvoltarea infrastructurii / rețelei de contact de alimentare cu energie, pentru troleibuze
- Dezvoltarea sistemelor de informare a călătorului, informatizarea activității de transport local
- Extinderea sistemelor de taxare (ticketing) și introducerea e-ticketing
- Pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul transportului public local
- Utilizarea de combustibili ecologici în sistemele de transport local
- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de acest domeniu;
- Stabilirea unei limite maxime admise de CO₂ a vehiculelor de transport la 120g/km;

2.4 Proiecții privind necesarul de dezvoltare al sectorului de transport public local, 2011 -2020

2.4.1 Capacități necesare în sectorul de transport public local, 2011 -2020

Determinarea nivelului și a capacităților necesare în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor de transport public local la nivelul județului Gorj, se va putea face cu exactitate - în vederea determinării necesarului de dezvoltare al acestor servicii, doar după elaborarea *planului de deplasare a populației*.

În urma elaborării acestui studiu, pentru cele două municipii (dar și pentru celelalte localități ale județului), pe baza necesarului de deplasare locală al cetățenilor, se vor putea cuantifica – printr-un *studiu de fezabilitate* – capacitățile necesare de dezvoltat în sectorul serviciilor de transport public local. În orice caz, în cadrul *cap. 7.6 – Analiza necesarului de investiții*, se va face și o estimare a acestor valori.

2.4.2 Reducerea pierderilor în sistem sectorului de transport public local, 2011 -2020

Nivelul actual al subvenției (cca. 62% din cifra de afaceri a S.C. Transloc S.A.), va trebui să atingă ținta de 50%, în următorii 5 ani (la finele anului 2016), respectiv 35% la finele anului 2020.

Pierderile înregistrate în sistem, se datorează în principal:

- *Parcului auto învechit, nivel ridicat al consumului de combustibil*
- *Costuri mari de întreținere (înlocuirea doar în mică măsură a mijloacelor vechi de transport)*
- *Rețea redusă (limitată) de contact, pentru troleibuze*
- *Utilizarea în mică măsură a automatelor de distribuția biletelor, călătorii frauduloase*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare în trafic al mijloacelor de transport în comun*
- *Nivelul redus de informatizare a sistemului.*

2.4.3 Tarife preconizate în sectorul de transport public local, 2011 -2020

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează, cu respectarea metodologiei de calcul stabilite de autoritățile de reglementare competente, pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii, și includ o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor de utilități publice, precum și o cotă de profit. Stabilirea, ajustarea și modificarea prețurilor și tarifelor serviciilor de utilități publice se fac cu respectarea metodologiilor de calcul elaborate de autoritățile de reglementare competente.

Gradul de suportabilitate (%) = [Total factură pe lună/Venitul mediu] x 100

Nivelele generale recomandate de HG 246/2006 pentru ratele de suportabilitate, calculate pe baza formulei anterioare, sunt exprimate în raport cu venitul mediu:

- *alimentare cu apă – canalizare ape uzate: rata de suportabilitate = 3,5%*
- *gestionarea deșeurilor solide (colectarea, transportul și depozitarea): rata de suportabilitate = 1%*
- *transportul public local: rata de suportabilitate = 3%*
- *alimentarea cu energie termică în sistem centralizat: rata de suportabilitate = 10% (valoare medie dacă factura anuală este împărțită pe luni) sau 20% (dacă rata de suportabilitate ia în considerare doar lunile din sezonul rece).*

Suportabilitatea costurilor de către populație depinde atât de costurile serviciilor, cât și de capacitatea gospodăriilor de a plăti. Serviciile tind să devină mai accesibile în condițiile în care fie costurile asociate lor descresc, fie condițiile economice se îmbunătățesc, ducând la creșterea veniturilor, fie amândouă cazurile. Pe de altă parte, un declin puternic al populației poate duce la o creștere a costurilor medii ca urmare a faptului că o populație mai redusă va trebui să acopere costuri fixe mai mari.

Structura tarifului va trebui să includă:

- *Recuperarea integrală a costurilor din exploatare: materiale, energie/combustibili, personalul, întreținere, alte cheltuieli din exploatare*
- *Amortismenul*
- *Cheltuieli financiare*
- *Marja de profit a operatorului*
- *Cota de dezvoltare*
- *Fond IID (dacă este cazul)*
- *Rambursarea împrumuturilor de către autoritățile locale*
- *Dezvoltarea ulterioară a sistemului.*

Nivelul tarifelor actuale – în cazul S.C. TRANSLOC S.A. Târgu-Jiu, este la limita pragului de suportabilitate pentru abonamente (ANEXA 8.1), cu toate acestea, nivelul subvenției actuale (cca. 62% din cifra de afaceri), este unul extrem de ridicat, care trebuie să atingă ținta de 50%, în următorii 5 ani (la finele anului 2016), respectiv 35% la finele anului 2020.

2.5 Analiza opțiunilor de dezvoltare

2.5.1 Generalități

Obiectiv european general: dezvoltarea unui sistem de transport corespunzător necesităților sociale, economice și de mediu, concomitent cu reducerea impactului negativ asupra acestora.

Rezultate urmărite la nivel european:

- *Utilizarea de combustibili ecologici în sistemele de transport și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de acest domeniu;*
- *Dezvoltarea sistemelor modale de transport național și internațional și stimularea sistemelor nepoluante de transport la nivel local;*
- *Stabilirea unei limite maxime admise de CO₂ a vehiculelor de transport marfă la 120g/km (2012)*

Atingerea acestor obiective nu se poate realiza decât prin modernizarea și extinderea actualelor sisteme de transport public local, prin investiții în infrastructură și în personalul deservent al acesteia.

2.5.2 Metodologie; aglomerări administrative regionale (Gorj)

Analiza sistemului public de transport local la nivelul județului Gorj, a condus la următoarele concluzii în ceea ce privește problemele acestuia:

- *Servicii restrânse, dezvoltate doar la nivelul municipiilor,*
- *Parc auto învechit, nivel ridicat al emisiilor poluante și al zgomotului,*
- *Costuri mari de operare, nivel ridicat al subvenției,*
- *Rețea de contact pentru troleibuze, limitată,*
- *Rețea redusă și utilizarea în mică măsură a automatelor de distribuția biletelor,*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare în trafic al mijloacelor de transport în comun,*
- *Lipsa sistemelor de afișaj și informare a călătorilor,*
- *Nivel redus de informatizare a sistemului.*

Dezvoltarea ulterioară a acestui sector, trebuie să pornească de la identificarea acestor „puncte slabe”, și, prin valorificarea „oportunităților” identificate, să se reușească aducerea sistemului la nivelul cerințelor și standardelor europene.

Principalele două aglomerări urbane – Municipiile Târgu-Jiu și Motru, trebuie să beneficieze prioritar de modernizarea și extinderea sistemului public de transport local, care să conducă la evitarea „pericolelor”/”amenințărilor” expuse în cadrul cap. 2.2 (Analiza SWOT).

2.5.3 Propunerea soluțiilor

În vederea dezvoltării sistemului de transport public local la nivelul județului Gorj, se propune parcurgerea următoarelor etape, soluții:

- a) *Elaborarea planului de deplasare a populației, în vederea determinării necesarului de dezvoltare*
- b) *Studiu de fezabilitate, privind investițiile în transport local*
- c) *Transformarea S.C. TRANSLOC S.A. în „operator regional” de transport local*
- d) *Dotarea cu auto-vehicule autobuze troleibuze microbuze*
- e) *Dezvoltare infrastructurii, extinderea rețelei de troleibuze*
- f) *Introducerea sistemelor de urmărire și localizare a vehiculelor de transport local*
- g) *Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-ticketing)*
- h) *Introducerea sistemelor de informarea călătorului*
- i) *Informatizarea activității de transport local*
- j) *Pregătirea și perfecționarea personalului*

2.6 Analiza necesarului de investiții

2.6.1 Pre-dimensionare a parametrilor necesari

Cantitățile estimate pentru realizarea fiecărei etape de dezvoltare a sistemului public de transport local la nivelul județului, sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel 2. 7 - Pre-dimensionarea parametrilor de dezvoltare a sistemului public de transport local

Nr. crt.	ETAPA DE DEZVOLTARE	Cantitatea necesară		TOTAL
		Municipii	Orașe, COMUNE	
1	Elaborarea planurilor de deplasare a populației	2	68	70
2	Studii de fezabilitate, privind investițiile în transportul local	2	1	3
3	Dotarea cu auto-vehicule:			
	- autobuze	20		20
	- microbuze		68	68
	- troleibuze	10		10
4	Dezvoltare infrastructură (extindere rețea de troleibuze)	10 km		10 km
5	Introducerea sistemelor de monitorizare și localizare a vehiculelor	2		2
6	Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-tiketing)	10		10
7	Introducerea sistemelor de informarea călătorului	2		2
8	Informatizarea activității de transport local	2		2
9	Pregătirea și perfecționarea personalului	50		50

2.6.2 Costuri Unitare

Pe baza cercetării de piață efectuată, s-au cotate principalele elemente necesare implementării unui sistem public durabil, de transport local:

Tabel 2. 8 - Pre-dimensionarea costurilor unitare în sistemul public de transport local

Nr. crt.	ETAPA DE DEZVOLTARE	U.M.	Cantitate necesară	Preț unitar [mii Euro, fără TVA]
1	Elaborarea planurilor de deplasare a populației	Buc.	70	5
2	Studii de fezabilitate, privind investițiile în transportul local	Buc.	3	35
3	Dotarea cu auto-vehicule:			
	- autobuze	Buc.	20	140
	- microbuze	Buc.	68	90
	- troleibuze	Buc.	10	350
4	Dezvoltare infrastructură (extindere rețea de troleibuze)	Km	10	500
5	Introducerea sistemelor de monitorizare și localizare a vehiculelor	Buc.	2	75
6	Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-tiketing)	Buc.	10	15
7	Introducerea sistemelor de informarea călătorului	Sist.	2	50
8	Informatizarea activității de transport local	Sist.	2	25
9	Pregătirea și perfecționarea personalului	Pers.	50	1

2.6.3 Costuri estimate ale investițiilor

Tabel 2. 9 - Costurilor estimate ale investițiilor necesare în sistemul public de transport local

Nr. crt.	INVESTIȚIA	U.M.	Cantitatea necesară	Preț unitar [mii Euro, fără TVA]	Valoare [mii Euro, fără TVA]
1	Elaborarea planurilor de deplasare a populației	Buc.	70	5	350
2	Studii de fezabilitate, privind investițiile în transportul local	Buc.	3	35	105
3	Dotarea cu auto-vehicule:				
	- autobuze	Buc.	20	140	2.800
	- microbuze	Buc.	68	90	6.120
	- troleibuze	Buc.	10	350	3.500
4	Dezvoltare infrastructură (extindere rețea de troleibuze)	Km	10	500	5.000
5	Introducerea sistemelor de monitorizare și localizare a vehiculelor	Buc.	2	75	150
6	Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-tiketing)	Buc.	10	15	150
7	Introducerea sistemelor de informarea călătorului	Sist.	2	50	100
8	Informatizarea activității de transport local	Sist.	2	25	50
9	Pregătirea și perfecționarea personalului	Pers.	50	1	50
TOTAL VALOARE INVESTITII:					18.375

2.6.4 Proiecte de investiție pentru transportul local

Cronologic, se propune dezvoltarea următoarelor proiecte, necesare implementării unui plan integrat de dezvoltare a serviciilor publice de transport public la nivelul județului Gorj:

1. Elaborarea planurilor de deplasare a populației, în vederea determinării necesarului de dezvoltare a serviciilor publice de transport public la nivelul județului Gorj

- *denumire instituție / solicitant:* C.J. Gorj
- *denumirea beneficiarului:* ADITL – „Asociația de Dezvoltare Intercomunitară a Transportului Local”
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 350 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 10-50%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției* – 70 PLANURI / ANALIZE LOCALE
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 12 luni
- *sursa de finanțare* – Conf. cap. 2.6.6
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2012
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Analiza necesarului și direcționarea investițiilor
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* N/A

2. Întocmire Studiu de fezabilitate, privind investițiile în transport local

- *denumire instituție / solicitant:* C.J. Gorj
- *denumirea beneficiarului:* ADITL – Asociația de Dezvoltare Intercomunitară a Transportului Local
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 105 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 10-50%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. HG 28/2007*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 12 luni
- *sursa de finanțare - Conf. cap. 2.6.6*
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2013
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Definitivare obiective de investiții (Conf. Cap. 2.3.5)
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* N/A

3. Dotarea cu autobuze și troleibuze a municipiilor județului Gorj

- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Tg. Jiu
- *denumirea beneficiarului:* SC TRANSLOC SA
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 6.300 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 10-50%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 2.6.1*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 60 luni
- *sursa de finanțare - Conf. cap. 2.6.6*
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2014
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Conf. Cap. 2.3.5
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 30-35%

4. Dotarea cu microbuze a orașelor și anumitor comune din județul Gorj

- *denumire instituție / solicitant:* C.J. Gorj
- *denumirea beneficiarului:* ADITL – Asociația de Dezvoltare Intercomunitară a Transportului Local
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 6.120 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 10-50%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 2.6.1*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 72 luni
- *sursa de finanțare - Conf. cap. 2.6.6*
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2014

- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Conf. Cap. 2.3.5
 - *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 0%
5. Extinderea rețelei de contact a troleibuzelor din Municipiul Târgu-Jiu
- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Tg. Jiu
 - *denumirea beneficiarului:* SC TRANSLOC SA
 - *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 5.000 Mii Euro
 - *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 10-50%
 - *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 2.6.1*
 - *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 72 luni
 - *sursa de finanțare - Conf. cap. 2.6.6*
 - *anul de începere a implementării proiectului:* 2014
 - *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Conf. Cap. 2.3.5
 - *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 75%
6. Introducerea în Municipiile Târgu-Jiu și Motru a sistemelor de localizare a vehiculelor de transport local
- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Târgu-Jiu / Primăria Motru
 - *denumirea beneficiarului:* S.C. TRANSLOC S.A.
 - *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 150 Mii Euro
 - *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 10-50%
 - *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 2.6.1*
 - *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 24 luni
 - *sursa de finanțare - Conf. cap. 2.6.6*
 - *anul de începere a implementării proiectului:* 2014
 - *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Conf. Cap. 2.3.5
 - *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* N/A
7. Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-tiketing) în Municipiul Târgu-Jiu
- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Târgu-Jiu
 - *denumirea beneficiarului:* S.C. TRANSLOC S.A.
 - *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 150 Mii Euro
 - *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea):* 2-10%
 - *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 2.6.1*
 - *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 12 luni

- *sursa de finanțare* - Conf. cap. 2.6.6
- *anul de începere a implementării proiectului*: 2014
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv*: Conf. Cap. 2.3.5
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat*: 25-30%

8. Informatizarea activității de transport local în Municipiile Târgu-Jiu și Motru

- *denumire instituție / solicitant*: Primăria Târgu-Jiu / Primăria Motru
- *denumirea beneficiarului*: S.C. TRANSLOC S.A.
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție*: 50 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea)*: 2-10 %
- *principalii indicatori tehnici ai investiției* – Conf. Cap. 2.6.1
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție*: 12 luni
- *sursa de finanțare* - Conf. cap. 2.6.6
- *anul de începere a implementării proiectului*: 2014
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv*: Conf. Cap. 2.3.5
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat*: 0%

9. Pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul serviciilor de transport local, în Municipiile Târgu-Jiu și Motru

- *denumire instituție / solicitant*: Primăria Târgu-Jiu / Primăria Motru
- *denumirea beneficiarului*: S.C. TRANSLOC S.A.
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție*: 50 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea)*: 2%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției* – Conf. Cap. 2.6.1
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție*: 12 luni
- *sursa de finanțare* - Conf. cap. 2.6.6
- *anul de începere a implementării proiectului*: 2015
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv*: Conf. Cap. 2.3.5
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat*: N/A

10. Introducerea sistemelor de informarea călătorului în Municipiul Târgu-Jiu

- *denumire instituție / solicitant*: Primăria Târgu-Jiu
- *denumirea beneficiarului*: S.C. TRANSLOC S.A.
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție*: 100 Mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului (valoarea)*: 2-10%

- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 2.6.1*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 12 luni*
- *sursa de finanțare - Conf. cap. 2.6.6*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2016*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 2.3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0%*

2.6.5 Necesari total de investiții, priorități, planificarea investițiilor

Necesarul total al investițiilor pentru intervalul 2012 – 2013, se ridică la suma de 18.375 mii Euro. Planificarea în timp a acestor proiecte, ar putea fi următoarea:

- *2012: Elaborarea planurilor de deplasare a populației, în vederea determinării necesarului de dezvoltare a serviciilor publice de transport public la nivelul județului Gorj*
- *2013: Întocmire Studiu de fezabilitate, privind investițiile în transport local*
- *2014 – 2018: Dotarea cu autobuze și troleibuze a municipiilor județului Gorj*
- *2015 – 2020: Dotarea cu microbuze a orașelor și anumitor comune din județul Gorj*
- *2015 – 2020: Extinderea rețelei de contact a troleibuzelor din Municipiul Târgu-Jiu*
- *2014 – 2015: Introducerea în Municipiile Târgu-Jiu și Motru a sistemelor de localizare a vehiculelor de transport local*
- *2014: Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-ticketing) în Municipiul Târgu-Jiu*
- *2014: Informatizarea activității de transport local în Municipiile Târgu-Jiu și Motru*
- *2015: Pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul serviciilor de transport local, în Municipiile Târgu-Jiu și Motru*
- *2016: Introducerea sistemelor de informarea călătorului în Municipiul Târgu-Jiu*

În urma realizării celor două studii, s-ar putea ca necesarul total de finanțare să fie mai mic, proiectele susceptibile de valori mai mici decât cele estimate, fiind cele de dotare cu microbuze a orașelor și comunelor din județ dar și cel pentru extinderea liniei de troleibuze.

2.6.6 Surse și oportunități de finanțare

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții prevăzute va respecta – conform recomandărilor legale – următoarele faze:

- Utilizarea veniturilor obținute din majorarea tarifelor, până la limita de suportabilitate, astfel încât nivelul tarifelor să nu ducă la depășirea acestora ;*
- Nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate luând în considerare costurile rambursării, participarea*

sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.), calculat pe baza resurselor generate din creșterile tarifare;

c. *Co-finanțarea deficitului financiar* - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit – din următoarele surse:

- *fonduri comunitare;*
- *surse de la bugetul local;*
- *surse de la bugetul de stat;*
- *împrumuturi bancare.*

Principalele oportunități de finanțare a proiectelor de dezvoltare a sistemelor de transport public, la nivelul UE, sunt disponibile prin fondurile structurale și de coeziune (în special Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDR), împrumuturi de la Banca Europeană de Investiții (BEI), programe de bune practici (ex. : CIVITAS) și programe UE de cercetare. Mai departe sunt descrise instrumentele financiare cheie disponibile prin UE pentru finanțarea proiectelor de transport urban:

- Fondul de Coeziune și FEDR

FEDR și Fondul de Coeziune, conform documentelor de programare, vor contribui cu aproape 8 miliarde € pentru transportul urban pentru 2007 – 2013 și încă 9,5 miliarde € sunt destinate pentru proiecte integrate pentru regenerarea urbană și rurală, ce pot conține investiții legate de transport.

- Banca Europeană de Investiții

În medie, BEI acordă împrumuturi de aproximativ 2,5 miliarde € pentru proiecte de transport urban în fiecare an. Proiectele includ construcția, extinderea, reabilitarea infrastructurilor de transport colectiv sau achiziția de material rulant în principalele aglomerări, orașe de mărime medie și metropole din Europa.

- LIFE+

Este programul care sprijină implementarea celui de-al 6-lea EAP, incluzând strategiile tematice și măsurile de finanțare și proiectele cu valoare adăugată europeană în statele membre.

- Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)

Proiectele de transport urban sunt eligibile pentru finanțarea BERD întrucât politica BERD are ca scop crearea unor sisteme de transport eficiente, solide și sigure.

- Al 7-lea Program Cadru (PC7)

Al 7-lea Program Cadru pentru Cercetare (2007 – 2013), în Dezvoltarea Tehnologică și activități Demonstrative include în cadrul temei “transport”, un domeniu de activitate privind “asigurarea mobilității urbane durabile”.

- CIVITAS

Inițiativa CIVITAS ajută orașele să ajungă la un sistem de transport urban mai durabil, curat și eficient din punct de vedere al energiei, prin implementarea și evaluarea unui set integrat de măsuri bazate pe tehnologie și politică.

- Programul European de Energie Inteligentă (EEI)

Programul se concentrează pe crearea unor condiții de piață favorabile, transferul internațional de experiență și promovarea bunelor practici, construirea capacității instituționale, accelerarea curbelor de învățare, diseminarea informațiilor, educația și instruirea actorilor de piață.

Alte surse recomandate:

- Taxele urbane

Din ce în ce mai multe orașe din Europa implementează taxele urbane ca o consecință a dorinței politice de a reduce traficul, zgomotul și poluarea în zonele metropolitane serios congestionate. Exemple sunt Londra, Oslo, Stockholm, Singapore, etc.

Decizia pentru aceste taxe s-a luat cu scopul de a descuraja utilizarea automobilelor private pe străzile urbane congestionate și apoi, folosind veniturile generate să se investească în dezvoltarea sistemelor de transporturi publice și îmbunătățirea infrastructurilor rutiere existente. Abordarea de bază în aceste cazuri este forțarea cetățenilor de a-și schimba comportamentul în ceea ce privește transportul cu automobilele private, ușurând calea dezvoltării sistemelor de transport urban durabil.

- Finanțarea publică-privată

Modelele de finanțare publică-privată în infrastructuri au căpătat o relevanță specială în ultimii ani, atât în mediul comunitar, cât și în cel necomunitar, determinată în general de un numitor comun, respectiv restricțiile bugetare și necesitățile crescânde de infrastructuri – mai multe și mai bune.

În cazul României, schema de parteneriat public-privat (PPP) a fost demarată în anul 2002.

Formula preferabilă pentru un PPP ar fi cea a regimului concesionar, încadrat în formule de tip pur contractual - la care se referă și Cartea Verde în legătură cu Parteneriatul Public Privat și Dreptul comunitar, în domeniul contractării publice și concesionărilor (COM (2004) 327).

Aceasta înseamnă o structură caracterizată printr-o puternică legătură între partenerul privat și utilizatorul final: partenerul privat prestează un serviciu populației în locul sectorului public, dar sub controlul acestuia din urmă.

Modul în care se remunerează antreprenorul constă în:

- *tarife de utilizare plătite de către utilizatorul serviciului și*
- *subvenții acordate de către autoritățile publice.*

România dispune de un cadru juridic care reglementează și regimul de concesionare a serviciilor publice.

2.7 Concluzii

Conform normelor de definire a “dezvoltării durabile”, printre principiile integrării în cerințele de mediu a celorlalte politici sectoriale trebuie menționate:

- a) principiul precauției în luarea deciziei;*
- b) principiul acțiunii preventive;*
- c) principiul reținerii poluanților la sursă;*

- d) *principiul "poluatorul plătește";*
- e) *principiul conservării biodiversității și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural;*
- f) *utilizarea durabilă a resurselor naturale;*
- g) *informarea și participarea publicului la luarea deciziilor, precum și accesul la justiție în probleme de mediu;*
- h) *dezvoltarea colaborării internaționale pentru protecția mediului.*

Propunerea proiectelor destinate aducerii serviciilor publice de transport local din județul Gorj la un nivel de performanță și calitate compatibil cu standardele europene, a avut în vedere aceste principii ce stau la baza dezvoltării durabile a acestui sector. Așa cum s-a specificat, implementarea măsurilor de dezvoltare a serviciilor publice de transport local, prin proiecte care să conducă la:

- *Transformarea S.C. TRANSLOC S.A. în operator regional(județean)*
- *Dotarea cu autovehicule noi a principalilor operatori și UAT-uri din județ*
- *Extinderea rețelei de troleibuze*
- *Introducerea sistemelor de localizare a vehiculelor de transport local*
- *Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-ticketing)*
- *Introducerea sistemelor de informare a călătorului*
- *Informatizarea activității de transport local*
- *Pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul serviciilor de transport local*
- *Atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă a acestui sector în județul Gorj.*

Nivelul actual al tarifelor - pentru abonamente, ale principalului operator din județ – S.C. TRANSLOC S.A. Târgu Jiu, este la limita valorilor recomandate de către HG 246/2006 *pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice* (rata de suportabilitate = max. 3,0 % din venitul mediu net). Cu toate acestea, eficiența activității acestui operator este extrem de scăzută, nivelul actual al subvenției acordate fiind foarte de mare (cca. 62% din cifra de afaceri).

Totodată, ar trebui regândit și modul actual de acordare a subvenției (în sume fixe anuale, care compensează pierderile din exploatare), situație deloc stimulativă pentru eficientizarea activității, înlocuindu-l cu o soluție de subvenționare directă, strict a abonamentelor celor ce intră în categoria celor ce au nevoie de aceasta subvenție: elevi, studenți, pensionari, alte categorii de persoane defavorizate (în conformitate cu decizia luata prin hotărâre a C.L.).

Eficientizarea și creșterea calității serviciilor prestate pentru populație - și implicit la atingerea țintei propuse de reducere a subvenției actuale (la 50% în următorii 5 ani, la finele anului 2016, respectiv 35% la finele anului 2020) a principalului operator din județ (S.C. TRANSLOC S.A. Târgu-Jiu), sunt dezideratele majore ce pot fi atinse prin implementarea planului de măsuri prezentat în cadrul acestui studiu.

3.1 Situația actuală a sectorului serviciilor comunitare de energie termică

3.1.1 Generalități:

Sistemele centralizate urbane de alimentare cu energie termică și co-generarea reprezintă în România sub-sectorul energetic cel mai deficitar, datorită uzurii fizice și morale a instalațiilor și echipamentelor, pierderilor energetice totale foarte mari între sursă și clădiri (de 35 până la 77 %), resurselor financiare insuficiente pentru exploatare, întreținere, reabilitare și modernizare și, nu în ultimul rând, problemelor sociale complexe legate de suportabilitatea facturilor energetice.

Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică al localităților – SACET, este alcătuit dintr-un ansamblu tehnologic și funcțional unitar, constând din construcții, instalații, echipamente, dotări specifice și mijloace de măsurare destinat producerii, transportului, distribuției și furnizării energiei termice pe teritoriul localităților, care cuprinde:

- a) *centrale termice sau centrale electrice de termoficare;*
- b) *rețele de transport;*
- c) *puncte termice /stații termice;*
- d) *rețele de distribuție;*
- e) *construcții și instalații auxiliare;*
- f) *branșamente, până la punctele de delimitare /separare a instalațiilor;*
- g) *sisteme de măsură, control și automatizare.*

Numărul localităților în care se distribuie energie termică în sistem centralizat(SACET), s-a redus sistematic în ultimii ani, datorită atât costurilor ridicate cât și a găsirii unor soluții alternative din partea consumatorilor, astfel că pe teritoriul județului Gorj, doar Municipiul Motru mai dispune de *rețea de termoficare și un serviciu dedicat furnizării agentului termic către populație*, numărul apartamentelor racordate la aceasta fiind (la aceasta dată, trimestrul III 2011), de 6406 apartamente, iar numărul de instituții publice și agenți economici racordați de 113 (din care 8 instituții).

Deși încă din anul 2006 municipiul a fost racordat la rețeaua de gaze naturale, totuși numărul de debranșări de la rețeaua centrala de termoficare înregistrate în ultimii ani în municipiu, este unul destul de mic (aprox. 6,5% gospodării sunt racordate la alimentarea cu gaze).

Trebuie menționat și faptul că Orașul Turceni a beneficiat de un sistem de alimentare centralizată cu căldură (termoficare), agentul termic fiind asigurat de către CE Turceni exclusiv pentru blocurile de locuințe colective și pentru unele instituții publice. Agentul termic era asigurat prin intermediul a două puncte termice 2 x 5 Gcal/h și o rețea de termoficare în lungime de 5,2 km, care însă a înregistrat numeroase deficiențe și pentru care motiv aceasta alimentare a fost sistată.

Primăria intenționează reînființarea acestui serviciu, doar în condițiile în care furnizorul de energie termica(CET) va întreprinde următoarele măsuri de reabilitare (foarte costisitoare), cu aportul de investiție al furnizorului:

- *reabilitarea rețelelor în condițiile folosirii unor materiale termoizolante moderne;*

- sistem automat de urmărire a funcționării sistemului;
- modernizarea punctelor termice;
- urmărirea permanentă a calității agentului primar (debit, temperatură).

Data fiind situația deficitară a acestui sistem și datorită finalizării recente a investiției în distribuția de gaze pentru toate localitățile aparținătoare, tot mai multe gospodării optează pentru încălzirea și prepararea apei calde menajere cu ajutorul micro-centralelor termice individuale.

Conform prevederilor art. 1, alin. 2 din Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, serviciile de utilități publice, reprezintă „totalitatea acțiunilor și activităților reglementate prin care se asigură satisfacerea nevoilor de utilitate și interes public general ale colectivităților locale”; În situația specifică orașului Turceni, datorită sistării alimentării centralizate cu energie termică a locatarilor din blocuri și a faptului că acest serviciu nu se mai află în coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, acesta nu mai poate fi considerat ca fiind un serviciu de utilitate publică.

3.1.2 Capacități actuale de furnizare a agentului termic și ACM

Furnizorul – agentul economic de furnizarea centralizată a serviciilor de alimentare cu energie termică a Municipiului Motru, este S.C. U.A.T.A.A. S.A. (UZINA DE AGENT TERMIC și ALIMENTARE CU APĂ MOTRU S.A.), care operează în baza autorizației de funcționare cu Nr. 00887, din 17. 03. 2010, care expiră la data de 17. 03. 2015. Prin HG 473/ 2007 - privind transferul, cu titlu gratuit, al pachetului integral de acțiuni la Societatea Comercială "Uzina de Agent Termic și Alimentare cu Apă" - S.A. Motru din proprietatea privată a statului și din administrarea Autorității pentru Valorificarea Activelor Statului în proprietatea privată a municipiului Motru, județul Gorj, și în administrarea Consiliului Local Motru, s-a transferat pachetul integral de acțiuni (cu titlu gratuit) al S.C. U.A.T.A.A. S.A., din proprietatea privată a statului (și administrarea AVAS), în proprietatea Municipiului Motru (și administrarea de către C.L. Motru).

Gestiunea serviciului public de alimentare cu energie termică prin SACET a Municipiul Motru, este realizat de către S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru, printr-un contract de gestiune delegată.

3.1.3 Capacități actuale de producere agent termic și ACM¹

Centrala Termică:

Încă de la înființare, orașul Motru a fost alimentat în sistem centralizat de la o centrală termică de zonă - CTZ, dotată cu două cazane de radiație tip CR 01-02. Aceste cazane au fost puse în funcțiune în anii 1968-1969. Sursele termice centralizate – CET(energo-termică) și CT(termică), sunt :

- larna -2 cazane abur CR 01-02 unul în funcțiune și unul rezervă, produce abur supraîncălzit la 450° C, P= 40 bari, debit 50 t/h.
- Vara – un cazan tip ASF de 5 Gcal/h , care produce apă fierbinte la 150° C, utilizând cărbune care arde în strat fluidizat.

¹ Date furnizate de catre administratia S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru.

Pe timp de iarnă, aburul supraîncălzit este destins într-o turbină cu contrapresiune de unde este introdus în boilerele de termoficare de 12 și 16 Gcal/h.

Combustibilul utilizat este păcura pentru susținerea flăcării și cărbunele (lignitul), care este introdus măcinat în arzătoarele cazanului. Cantitatea totală de energie termică distribuită în sistem anual, este în medie de cca. 60 – 62.000 Gcal. /an.

Necesarul orar de căldură pentru încălzire și preparare apă caldă menajeră aferent consumatorilor urbani și agenților economici din municipiul Motru - *incluzând și pierderile de căldură din sistem*, corespunzător diferitelor regimuri de funcționare este :

- *Iarna, maxim 34,5 Gcal/h*
- *Iarna, mediu 18,0 Gcal/h*
- *Vara, mediu 4,0 Gcal/h*

Regimurile hidraulice și termice ale sistemului de apă fierbinte din orașul Motru au fost considerate cu un ecart maxim de temperatură de 70°C (142/72°C), pentru regimul de iarnă la temperatura exterioară convențională de calcul medie zilnică – 15°C, respectiv cu un ecart de temperatură pentru regimul de vară de 25°C (70/44°C).

Între anii 2005 -2008, în vederea utilizării eficiente a aburului produs de către cazanul CR 01-02, s-a instalat o turbină pe abur (de 6 MWh), uzina trecând și la producerea de energie electrică în regim de co-generare.

Începând cu 01. 01. 2010, S.C. U.A.T.A.A. S.A. a devenit *producător de energie electrică "controlabil"* (de către ANRE), cu care are stabiliți parametri tehnici (cantitatea de energie electrică produsă și vândută) pentru cele 5 luni de iarnă în care centrala funcționează în regim de co-generare.

Alte lucrări de modernizare/reabilitare executate până în prezent, au mai fost:

- *stația de 6 kV, în vederea racordării CET, la SEN (sistemul energetic național)*
- *instalațiile tehnologice de termoficare (schimbătoare de căldură și rețelele aferente celor 18 Puncte Termice de cartier).*

Punctele termice

- *Nr. total: 18 – aparțin domeniului public- privat al Primăriei*
- *Schimbătoare de caldură: tip SCPW 0,35 - INOX*
- *Reabilitate: anul 1997*

3.1.4 Capacități actuale de transport și distribuție agent termic și ACM

A. Rețelele de transport – *aparțin domeniului public- privat al Primăriei*

- *Lungime totală: 6,090 Km (cca. 4,0 km în subteran)*
- *Diametre: 200-500 mm*
- *Material: OL*
- *Anul PIF 1966*
- *Grad de uzură: 40 %*

- Lungime reabilitată: 0 km

B. Rețelele de distribuție - aparțin domeniului public - privat al Primăriei

- Lungime totală: 16,0 Km
- Diametre: 50 -150 mm
- Material: OL
- Anul PIF 1966
- Grad de uzură: 15%
- Lungime reabilitată: 11,0 km

Pierderi în rețele

La nivelul sem. I al anului 2011:

A. Nivelul de contorizare:

- Apă caldă menajeră (ACM): 100%, la nivel centralizat (pe cvartaluri de blocuri),
- ACM individual, la nivel de bloc, aprox. 6%
- Agent termic: 6%

B. Procent estimat al pierderilor:

- În procesul de producere (CT): aprox. 30%
- Pe rețeaua de transport: 5 %
- Pe rețeaua de distribuție: < 8 %

Tabel 3.1 - Consumul de combustibil, energia produsă și pierderile în sistemul de transport în ultimii 3 ani

ITEM	U.M.	2008	2009	2010
Energie termică produsă	[Gcal]	76040	71270	66500
Energie termică în PT	[Gcal]	72237	66637	61579
Pierderi transport/distribuție	[Gcal]	3803	4632.6	4921
Pierderi transport/distribuție	%	5.0	6.5	7.4
Consum Cărbune	[t]	75000	70295	65590
Consum Păcură	[t]	1032	967	903

SURSA: SC UATAA SA

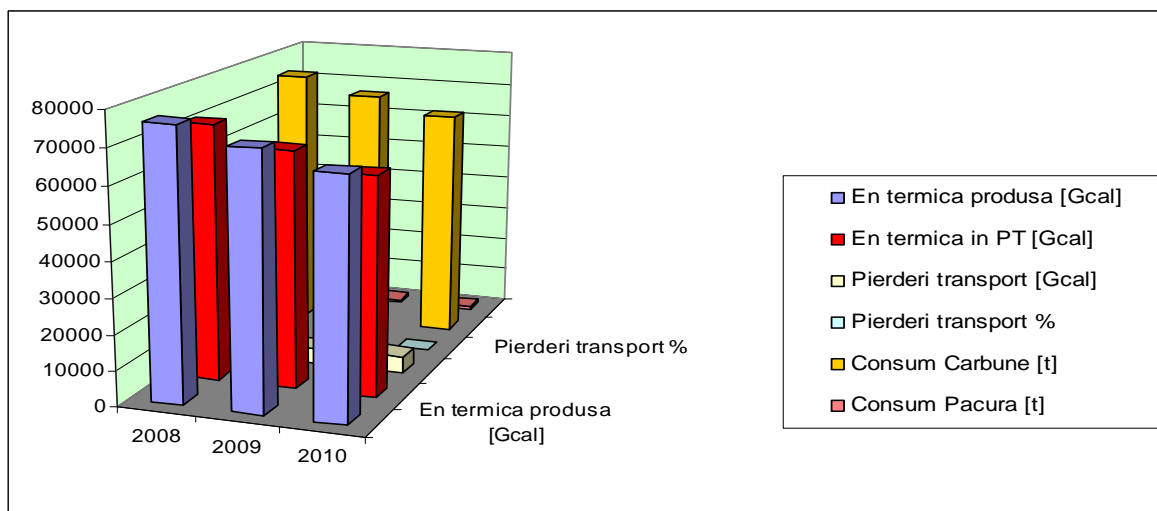
3.1.5 Nivelul consumului actual

3.1.5.1 Consumul casnic / 2010

- Număr total de consumatori casnici / 2010: 6.406
- Consum total agent termic anul 2010 / consumatori casnici: 52.917 GCal
- Consum total ACM anul 2010 / consumatori casnici: 7.368 GCal

- Consum mediu anual agent termic/ACM, consumatori casnici / 2010: 9,41 GCal/Consumator.
- Valoare facturată consumatori casnici /2010 : 5.859.000 lei (cu TVA)
- Valoare încasată consumatori casnici /2010 : 4.523.000 lei (cu TVA)
- Grad de încasare a facturilor consumatori casnici: 77%

Fig. 3.1 – Consumul de combustibil, energia produsă și pierderile în sistemul de transport în ultimii 3 ani

3.1.5.2 Consumul non-casnic / 2010

- Număr total de consumatori non-casnici: 113
- Din care instituții publice: 8
- Consum mediu anual, agent termic, consumatori non-casnici / 2010: 133,7 GCal/Consumator.
- Consum total agent termic, anul 2010 / consumatori non-casnici: 13. 011 GCal
- Consum total ACM, anul 2010 / consumator non-casnic: 2.098 GCal
- Valoare facturată consumatori non-casnici /2010 : 2.255.000 lei (cu TVA)
- Valoare încasată consumatori non-casnici /2010 :2.255.000 lei (cu TVA)
- Grad de încasare a facturilor consumatori non-casnici: 100 %

3.1.6 Tarife actuale ale furnizării agentului termic

În asigurarea serviciului public de alimentare cu energie termică, autoritățile administrației publice locale – C.L. Motru au atribuții în ceea ce privește aprobarea, în condițiile legii, în termen de maximum 30 de zile, a propunerilor privind nivelul prețului local al energiei termice de către utilizatorii de energie termică, înaintate de către operatorii serviciului și de aprobare în condițiile legii, a prețului local pentru populație;

Conf. H.C.L. Nr. 6/ 2011, tarifele locale de transport, distribuție și furnizare a energiei termice, ce sunt utilizate de către S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru, începând cu data de 01. 01. 2011 - avizate de ANRSC, sunt după cum urmează:

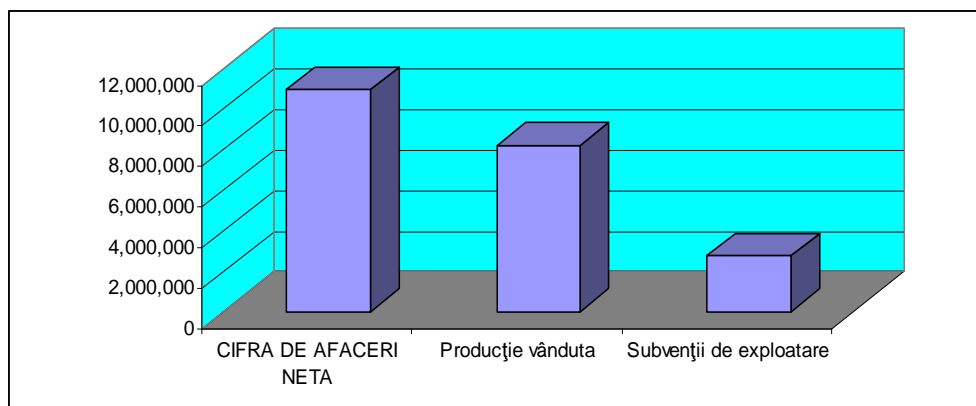
- *Tariful local de 34,20 lei/GJ (142,95 lei/Gcal), exclusiv TVA, pentru serviciile de transport, distribuție și furnizare a energiei termice destinată agenților economici din municipiul Motru.*
- *Tariful local de 27,13 lei/GJ (113,41 lei/Gcal), inclusiv TVA, pentru serviciile de transport, distribuție și furnizare a energiei termice destinată populației din municipiul Motru.*

3.1.7 Date tehnice și financiare

Datele financiare la nivelul anului 2010 ale principalului operator S.C. U.A.T.A.A. S.A. (CUI 13914972), se prezintă după cum urmează:

- *Cantitatea totală produsă/livrată de agent termic /2010:* 85,84 / 65,93 mii GCal.
- *Valoare totală agent termic/ACM, facturată /2010:* 7.998 mii lei
- *Valoare totală agent termic/ACM, încasată /2010:* 6.906 mii lei
- *Valoarea totală a subvenției buget stat/2010 (calculată):* 1.076 mii lei
- *Valoarea totală a subvenției buget local/2010 (calculată):* 2.222 mii lei
- *Valoarea totală a subvenției buget stat /2010 (încasată):* 347mii lei
- *Valoarea totală a subvenției buget local /2010 (încasată):* 950 mii lei
- *Costuri totale de operare/2010:* 9.531,299 mii lei

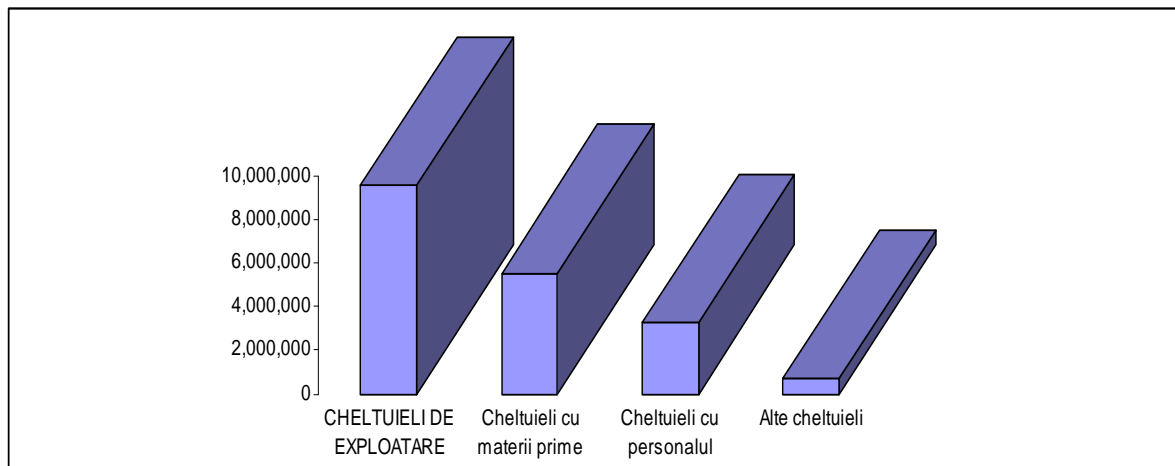
Fig. 3.2 – S.C. U.A.T.A.A. S.A. MOTRU: Structura veniturilor 2010

Tabel 3.2 – S.C U.A.T.A.A. S.A., Situații financiare depuse, 2010

	INDICATORI 2010	VALOARE
1	CIFRA DE AFACERI NETĂ	10,949,084.00
2	Producție vândută	8,224,402.00
3	Subvenții de exploatare	2,724,682.00
4	CHELTUIELI DE EXPLOATARE	9,531,299.00
5	Cheltuieli cu materii prime	5,543,819.00
6	Cheltuieli cu personalul	3,286,354.00
7	Alte cheltuieli	701,126.00
8	Profit din exploatare	1,417,785.00

Fig. 3.3 – SC UATAA SA MOTRU: Structura cheltuielilor / 2010

Concluzii:

Din analiza indicatorilor financiari (aferenți anului 2010), rezultă o situație financiară pozitivă a operatorului S.C. U.A.T.A.A. S.A., în condițiile în care *Subvenția de exploatare*, a reprezentat 24.89%, din *Cifra netă de afaceri*.

Se observă totodată că, cheltuielile cu materiile prime reprezintă mai mult de 50% (58.16%) din costurile de exploatare, iar cele cu personalul, aprox. 35%.

În orice caz, trebuie remarcat faptul că, în condițiile neacordării nici unei subvenții, la nivelul anului 2010, ar exista un deficit (o pierdere din exploatare) de 1.306.897,00 lei, între nivelul *Producției vândute* și al *Costurilor aferente realizării* acesteia.

Profitul cuantificat, provine practic ca parte din c/v subvențiilor prevăzute (dar alocate doar parțial).

3.1.8 Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de termoficare la nivelul Municipiului Motru

Starea actuală de funcționare a Centralei Termice Motru (care a funcționat cu pierderi din ce în ce mai mari între anii 1990 - 2008, determinate de uzura fizică și morală a echipamentelor din dotare), s-a ameliorat în urma transformării acesteia din CT în CET (odată cu montarea grupului de co-generare tip TA-AKP 5).

Deși această centrală termică de zonă, încă de la înființare, a fost prevăzută să funcționeze cu o turbină de contrapresiune, acest lucru s-a realizat abia în perioada 2005-2008. Cu toate acestea, se impun în continuare acțiuni de modernizare a acesteia, cel puțin în ceea ce privește:

- *Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune –*
- *Reabilitarea schimbătoarelor de căldură (din centrală)*
- *Introducerea instalațiilor de tratare a apei (pentru demineralizare)*

- *Soluții pentru evacuarea cenușii (transformarea în șlam dens, într-un viitor cat mai apropiat).*

În prezent, la nivelul județului, alimentarea cu energie termică este tot mai dependentă de alimentarea cu gaze naturale, astfel încât principalele sisteme de alimentare cu căldură trebuie să țină seama de această interdependență, exemplu în acest sens fiind municipiul Motru, unde rețeaua de termoficare și cea de gaze naturale coexistă din 2006, când a fost înființată rețeaua de alimentare și distribuție de gaze naturale în municipiu. Cu toate acestea, numărul debransărilor de la SACET reprezintă un mic procent dintre consumatorii persoane fizice.

3.1.9 Starea actuală a serviciilor comunitare de furnizare energie termică din localitățile județului Gorj

Așa cum s-a menționat la începutul acestui studiu, pe teritoriul județului Gorj, doar municipiul Motru mai dispune de rețea de termoficare și sistem de alimentare centralizată cu energie termică (SACET).

3.1.10 Proiectele în derulare pentru serviciile comunitare de furnizare energie termică

Pentru realizarea necesarului de căldură al Municipiului Motru, la un preț de cost cât mai scăzut și cu încadrarea în condițiile de mediu impuse, s-au făcut studii de către ISPE S.A. București, luându-se în analiză mai multe variante, rezultând în final că cea mai avantajoasă soluție este cea a modernizării actualelor cazane și a montării grupului de contrapresiune, *a transformării centralei dintr-o CTZ într-o CET, deci o centrală în regim de co-generare*. Acest lucru s-a realizat între anii 2005-2008, în prezent CET are nevoie de alte investiții, pentru reabilitare și modernizare.

Prin Ordinul nr. 219 din 2010, emis de Ministerul Administrației și Internelor, s-au alocat fonduri pentru cofinanțarea lucrărilor de investiții în vederea reabilitării sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică a localităților, conform programului „*Termoficare 2006-2015 căldură și confort*” aprobat prin HG nr. 462 din 2006 *pentru aprobarea programului „Termoficare 2006–2015 căldură și confort” și înființarea Unității de management al proiectului, republicată*.

În cadrul acestui program, prin ordinul menționat, este prevăzută modernizarea sursei de energie din cadrul S.C. UATAA Motru, prin proiectul „*Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în municipiul Motru*”, cofinanțarea de la bugetul de stat fiind aprobată în suma de 3.000.000 lei, din care alocată pentru anul 2011, a fost suma de 1.900.000 lei (din care nu au fost realizate însă viramente către Primăria Motru, până la aceasta dată).

Montarea grupului de cogenerare impune necesitatea efectuării și altor lucrări adiacente care să permită funcționarea acestuia în siguranță. Este necesar să se modernizeze stația de tratare, astfel încât aburul produs să aibă parametri corespunzători funcționării în siguranță a turbinei, de asemenea este necesară automatizarea cazanului, a cărui ardere până în prezent a fost condusă empiric, impunându-se realizarea instalațiilor ce-i permit funcționarea în tandem cu turbina. Sunt necesare următoarele investiții, pentru re-tehnologizare:

- *Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune*
- *Reabilitarea schimbătoarelor de căldură (din centrală)*
- *Introducerea instalațiilor de tratare a apei (pentru demineralizare)*

- *Soluții pentru evacuarea cenușii (transformarea în șlam dens, într-un viitor cât mai apropiat).*

3.1.11 Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de furnizare energie termică

Alegerea modalității de atribuire a serviciilor de termoficare se face, în condițiile legii 325/2006 – a serviciilor publice de alimentare cu energie termică(actualizată), precum și ale Legii nr. 51/2006 (actualizată) a serviciilor comunitare de utilități publice, prin hotărâre adoptată de consiliile locale, de consiliile județene. În conformitate cu prevederile Legii 51/2006, operatorii pot avea următorul statut:

- a) *compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului său, după caz, al consiliilor județene;*
- b) *servicii publice de interes local sau județean, fără personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- c) *servicii publice de interes local sau județean, cu personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- d) *societăți comerciale cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale;*
- e) *societăți comerciale cu capital social privat;*
- f) *societăți comerciale cu capital social mixt.*

Cu furnizorul S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru, Primăria Municipiului Motru are încheiat un contract de delegare de gestiune.

3.1.12 Gestiunea performanței serviciilor comunitare de furnizare energie termică

Performanța serviciilor comunitare de furnizare a energiei termice din județul Gorj (din Municipiul Motru), este la un nivel destul de scăzut. În urma analizei situației existente, s-a constatat că în cazul rețelei de alimentare cu energie termică, atât consumul ridicat de combustibil - datorat randamentului scăzut al sistemelor de producere, transport și distribuție a agentului termic, cât și starea necorespunzătoare a echipamentelor (datorită uzurii fizice și morale), conduc la pierderi nejustificat de mari de energie termică și agent termic, fiind necesară atât modernizarea cazanelor centralei termice, a punctelor termice, cât și a rețelelor de transport și distribuție a agentului termic din municipiul Motru.

3.1.13 Situația privind concesionarea serviciilor comunitare de furnizare a energiei termice către sectorul privat

Nu este cazul, neexistând un furnizor/operator privat în acest sector al serviciilor comunitare de utilitate publică.

3.1.14 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților

Nu există constituite în județ organizații sau alte forme asociative de organizare intercomunitară, pentru acest sector al serviciilor comunitare de alimentare cu energie termică.

La nivel național, există o asociație - *Asociația Profesională COGEN România*, înființată în februarie 2003, de către 22 membri fondatori. În prezent, asociația are 25 membri, care sunt în principal producători și distribuitori de energie termică în 20 mari orașe din România. Trebuie menționat că la momentul înființării, asociația a fost prezentă în numai câteva orașe mari. În 2004 în asociație au intrat operatori importanți de termoficare(IMA) cum sunt cei din București, Constanța, Craiova și Cluj. În prezent, mai mult de 80% din piața de energie termică din România este acoperită de membrii COGEN România.

Sectorul privat nu s-a implicat în prestarea acestor servicii (în sectorul serviciilor comunitare de furnizare a energiei termice).

3.1.15 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID)

Unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, operatorii/operatorii regionali care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor de utilități publice au obligația constituirii, alimentării și utilizării unui fond de rezervă necesar pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea sistemelor de utilități publice, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei publice aferente cofinanțării acestor proiecte.

La nivelul județului, nu există în implementare proiecte care să beneficieze de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene, ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice pentru dezvoltarea serviciilor comunitare de termoficare. Prin urmare nici nu s-a constituit un *Fond de întreținere, înlocuire și dezvoltare*(Fond IID), destinat acestui sector.

3.2 Analiza SWOT privind sectorul public al alimentării cu energie termică

3.2.1 Puncte tari

1. Zona Motru dispune de importante resurse naturale energetice (lignit)
2. Existența unui operator cu tradiție și experiența în acest domeniu (S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru)
3. Existența unor sisteme de distribuție (punctele termice), reabiliate recent
4. Potențial uman bun, cu nivel ridicat de pregătire, care operează în acest sector
5. Existența unui SF pentru modernizarea CET
6. Atragerea de finanțări, prin proiecte
7. Existența unui program de reabilitare a SACET, prin programul „*Termoficare 2006-2015 căldură și confort*”

8. Existența contorizării (peste 90%) a consumului de ACM
9. Externalizarea unor servicii conexe

3.2.2 Puncte slabe

1. Servicii restrânse ca acoperire la nivel județean, existente doar la nivelul municipiului Motru
2. Nivel ridicat de subvenționare a activității
3. Grad scăzut de încasare a facturilor
4. Lipsa modernizării rețelei de transport a energiei termice
5. Lipsa contorizării consumului de energie termică la consumatori
6. Lipsa sistemelor de monitorizare a performanței și calității agentului termic livrat
7. Nivel redus de informatizare a sistemului
8. Insuficienta dezvoltare a rețelelor de distribuție
9. Investiții autohtone și străine reduse
10. Lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung
11. Lipsa pârghiilor de control eficient asupra managementului operatorului local

3.2.3 Oportunități

1. Proiectele pentru modernizarea infrastructurii de reabilitare a SACET, finanțate prin programul „*Termoficare 2006-2015 căldură și confort*”
2. Producția locală de lignit (combustibili)
3. Tehnologiile existente, prin trecerea la sistemul de co-generare
4. Fondurile de ecologizare ale FNM și SNLO
5. Legislația privind administrarea SACET
6. Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA
7. Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU
8. Legislația privind parteneriatul public-privat

3.2.4 Pericole, amenințări

1. Disparități crescute între mediul urban (municipii) și celelalte UAT, în ceea ce privește confortul termic
2. Scăderea accentuată al nivelului de competitivitate al serviciilor SACET
3. Imposibilitatea achitării facturilor, de către tot mai mulți dintre consumatori
4. Deteriorarea accentuată a infrastructurii existente
5. Neeligibilitatea pentru Programul Operațional Sectorial – POS – Mediu Ax 3; „*Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea*”

sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare”

6. Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii SACET
7. Producerea de accidente în procesul de producere/transport și distribuție
8. Trecerea la centrale proprii, de apartament, în defavoarea furnizării centralizate
9. Pierderea altor investiții și/sau investitori

3.3 Obiective și ținte naționale și europene pentru serviciile de termoficare

3.3.1 Generalități, legislație primară

Politicile și prioritățile privind restructurarea serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat au fost stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 882/2004 pentru aprobarea *Strategiei naționale privind alimentarea cu energie termică a localităților prin sisteme de producere și distribuție centralizate*, dar și prin HG nr. 462/2006 pentru aprobarea programului „*Termoficare 2006–2015 căldură și confort*” și înființarea *Unității de management al proiectului*, republicata.

Principale reglementările U.E. aplicabile domeniului încălzirii urbane în sistem centralizat sunt:

- *Directiva 2001/80/CE privind limitarea emisiilor anumitor poluanți în aer proveniți de la instalațiile mari de ardere;*
- *Directiva 93/76/CE privind limitarea emisiilor de dioxid de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice;*
- *Directiva 96/61/CE privind prevenirea și controlul integrat al poluării;*
- *Directiva 2004/8/CE privind promovarea co-generării pe baza cererii de căldură utilă pe piața internă;*
- *Directiva 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor;*
- *Directiva 2004/8/CE privind producerea în co-generare a energiei electrice bazată pe cererea de energie termică utilă.*

În vederea armonizării legislației interne cu legislația U.E. a fost adoptată Hotărârea nr. 440 din 28 aprilie 2010 *privind stabilirea unor măsuri pentru limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți de la instalațiile mari de ardere (IMA)*, care transpune în legislația internă prevederile Directivei 2001/80/CE. Conform prevederilor acestei hotărâri, au fost stabilite măsuri pentru limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți de la instalațiile mari de ardere - a căror putere termică nominală este egală cu sau mai mare de 50 MW, indiferent de tipul de combustibil utilizat, respectiv solid, lichid sau gazos.

Obligațiile privind reducerea emisiilor la coș a instalațiilor mari de ardere și încadrarea în prevederile Directivei 2001/80/CE, revin deținătorilor de astfel de instalații iar procesul de modernizare a acestor instalații trebuie inițiat și condus de autoritățile administrației publice locale.

LEGISLAȚIE SPECIFICĂ:

- *Legea nr. 325/2006 a serviciului public de alimentare cu energie termică*
- *Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare;*
- *H.G. nr. 1215 /2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea co-generării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*
- *H.G. 1461 /2008 – pentru aprobarea Procedurii privind emiterea garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă în co-generare de eficiență înaltă*
- *H.G. 219 / 2007 - privind promovarea co-generării bazate pe cererea de energie termică utilă*
- *Ordonanța nr. 36/2.08.2006 privind instituirea prețurilor locale de referință pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 425/1994 privind aprobarea Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei termice, regulament modificat prin HG nr. 168/2000*
- *H.G. nr. 933/2004, privind contorizarea consumatorilor racordați la sistemele publice centralizate de alimentare cu energie termică*

3.3.2 Obiective Naționale pentru sectorul de alimentare cu energie termică

Conform Hotărârii Guvernului nr. 462/2006 *pentru aprobarea programului „Termoficare 2006–2015 căldură și confort” și înființarea Unității de management al proiectului*, republicată, Strategia energetică a României pentru perioada 2007– 2020, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 1.069/2007 privind aprobarea Strategiei energetice a României pentru perioada 2007–2020*, prevede pentru energia termică următoarele obiective pe termen scurt:

1. Stabilirea potențialului de co-generare și tri-generare – industrial, pentru încălzire, agricol (consum termic și de frig);
2. Creșterea eficienței sistemelor de încălzire centralizată și menținerea pe această bază a consumului urban de energie termică;
3. Identificarea tuturor resurselor energetice și primare locale din arealul de co-generare:
 - a) *resurse energetice primare fosile;*
 - b) *resurse energetice regenerabile;*
4. Elaborarea strategiilor locale pentru implementarea (dezvoltarea) co-generării în localitățile sau zonele identificate ca având un potențial de co-generare;
5. Elaborarea studiilor de fezabilitate pentru promovarea celor mai eficiente soluții de producere a energiei electrice și termice în co-generare și pentru exploatarea întregului potențial de resurse regenerabile.

Pentru „Reabilitarea termică a clădirilor”, finanțarea, măsurile și etapele de derulare ale programului se vor efectua în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2009 privind *creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, cu modificările și completările ulterioare*.

Pe de altă parte, România trebuie să depună în continuare eforturi considerabile pentru reducerea emisiilor de SO₂ în vederea conformării cu cerințele *Protocolului de la Goteborg*. Mai mult decât atât, până în 2013 trebuie înregistrate reduceri majore ale emisiilor de SO₂, NO_x și pulberi provenite de la instalațiile mari de ardere (IMA), în vederea conformării cu Directiva 2001/80/CE (o reducere de aproape 4 ori de la plafonul intermediar de 540.000 tone în 2007 la 148.000 tone în 2013).²

Emisiile în aer ale poluanților proveniți de la IMA au impact deosebit de negativ asupra sănătății umane și mediului și reprezintă cea mai importantă parte a emisiilor totale de SO₂ și NO_x în zonele urbane, accentuând fenomenele de acidifiere și de formare a ozonului troposferic.

În 26 dintre cele mai mari localități din România³, IMA sunt principalele surse de producere a energiei termice și a apei calde pentru populație, dar și principalele surse de poluare, din cauza combustibililor fosili utilizați în aceste instalații (cărbune, păcură).

3.3.3 Referințe naționale intersectoriale, regionale, alte planuri și strategii relevante

- *Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător (M.Of. 452/28.06.2011);*
- *H.G. nr. 440/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți de la instalațiile mari de ardere (M.Of. 352/27.05.2010) ;*
- *OM nr. 833/2005 (emis de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Administrației și Internelor) pentru aprobarea Programului național de reducere a emisiilor de dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi provenite de la instalațiile mari de ardere (M.Of. 888/04.10.2005);*
- *H.G. nr. 1856/22.12.2005 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici (M. Of. 23/11.01.2006);*
- *H.G. nr. 1879/2006 pentru aprobarea Programului național de reducere progresivă a emisiilor de dioxid de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili și amoniac (M. Of. 27/16.01.2007);*

3.3.4 Ținte naționale pentru sectorul de alimentare cu energie termică a IMA

Țintele prioritare stabilite pentru *instalațiile mari de ardere*(IMA) din România, sunt următoarele:

- a. Reducerea sau limitarea emisiilor provenite din IMA, astfel încât să se respecte integral prevederile Directivei 2001/80/CE;*
- b. Stabilirea și atingerea plafoanelor naționale de reducere a emisiilor provenite din IMA;*
- c. Monitorizarea, evaluarea și raportarea emisiilor de poluanți proveniți din IMA în conformitate cu prevederile Directivei 2001/80/CE.*

Responsabilitățile specifice operatorilor, respectiv a autorităților administrației publice locale, cu privire la IMA sunt:

² Cerința de reducere a emisiilor de oxizi de azot provenind de la IMA este mai puțin strictă, de la 128000 tone în 2007 la 112000 tone în 2013.

³ Sursa: Planul de implementare pentru Directiva Nr. 2001/80/EC

- *elaborarea propunerilor de programe de reducere progresivă a emisiilor anuale de dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi, în conformitate cu prevederile Hotărârii nr. 440/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți de la instalațiile mari de ardere;*
- *alocarea fondurilor de investiții, cu respectarea condițiilor impuse prin Regulamentul Consiliului Concurenței cu privire la ajutorul de stat în conformitate cu prevederile OUG nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și implementarea programelor de reducere progresivă a emisiilor anuale de dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi, cu modificările și completările ulterioare;*
- *respectarea procedurilor specifice ale Directivei 2001/80/CE privind situațiile de funcționare necorespunzătoare a instalațiilor sau de întrerupere a funcționării echipamentelor de reducere a emisiilor;*
- *monitorizarea emisiilor și a parametrilor de proces, cu raportare la APM.*

Costurile de conformare au fost estimate pe baza evaluărilor pentru conformarea tehnică la care s-au adăugat costurile de monitorizare aferente IMA, care sunt coordonate de autoritățile administrației publice locale. Conform prevederilor punctului III din Anexa nr. 1 la Hotărârii Guvernului nr. 462/2006 pentru aprobarea programului „Termoficare 2006–2015 căldură și confort” (și înființarea Unității de management al proiectului, republicată, Sistemul centralizat de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice trebuie să respecte următoarele condiții obligatorii:

a) necesarul de energie termică se va asigura astfel:

1. *vârful curbei de consum – prin echipamente producătoare de agent termic de vârf;*
2. *consumul din perioada asigurării încălzirii urbane – prin instalație în co-generare, cu o capacitate care să poată prelua variații de consum termic de +/- 10% din capacitatea nominală;*
3. *consumul aferent asigurării apei calde menajere – prin instalație în co-generare, cu o capacitate care să poată prelua variații de consum termic de +/- 10% din capacitatea nominală;*

b) capacitatea de producție a unității de producție a agentului termic va fi proiectată pentru consumul actual și cel previzionat;

c) randamentul energetic anual al unității de producție de agent termic (energie termică + energie electrică evacuată pentru valorificare)/resurse energetice primare consumate pentru obținerea energiei termice și electrice trebuie să fie de cel puțin 80%; excepție pot face doar unitățile de producție care utilizează biomasa ca resursă energetică primară, unde randamentul energetic total trebuie să fie de cel puțin 70%;

d) reducerea pierderilor tehnologice în rețelele de transport al agentului termic primar și de distribuție la valori sub 15%;

e) creșterea eficienței energetice a punctelor termice;

f) utilizarea modulelor termice la nivel de imobil, acolo unde se justifică economic;

g) contorizarea la nivel de imobil și la nivel de puncte termice;

h) reducerea pierderilor de energie termică și apă din rețelele interioare ale imobilelor;

i) contorizarea individuală și montarea robinetelor termostactice la consumatorii finali;

j) *introducerea sistemelor de automatizare și dispecerizare, astfel încât să poată fi asigurate monitorizarea și controlul permanent al funcționării instalațiilor în parametri optimi, de la producere până la utilizator.*

3.3.5 Ținte pentru sectorul de alimentare cu energie termică în Municipiul Motru

În conformitate cu obiectivele naționale, țintele prevăzute pentru aducerea sistemului public de furnizare a energiei termice din Municipiul Motru sunt legate de atingerea următorilor indicatori:

- *Aducerea randamentului CT către o valoare mai mare sau egală cu 80 %, până în anul 2016*
- *Reducerea pierderilor din sistemul de transport și distribuție, sub 10 %, până în anul 2016*
- *Contorizarea Punctelor termice, în procent de 100 %, până în anul 2016*
- *Contorizarea beneficiarilor de energie termică centralizată, în procent de 100%, până în anul 2016*
- *Anveloparea tuturor blocurilor din beton, până în anul 2020*
- *Introducerea sistemelor alternative pentru prepararea apei calde menajere (prin captarea energiei solare), la toate instituțiile de interes public, până în anul 2020*
- *Creșterea nivelului de conectare la sistemul de distribuție a gazului natural și introducerea micro-centralelor de apartament, pentru un procent de 10% din consumatori, până în anul 2020*

Aceste ținte - menite a aduce sistemul public de furnizare a energiei termice din Municipiul Motru la standardele cerute pentru confortul termic al cetățenilor din UE din sec. XXI, pot fi atinse prin implementarea următoarelor măsuri:

- A. *Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere*
- B. *Reabilitarea sistemului de transport a energiei termice*
- C. *Contorizarea tuturor punctelor termice*
- D. *Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică și ACM, centralizată*
- E. *Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor din beton din Municipiul Motru*
- F. *Implementarea sistemelor alternative de captare a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere în Municipiul Motru*
- G. *Creșterea numărului de centrale individuale de apartament alimentate cu gaze naturale*

3.4 Proiecții privind necesarul de dezvoltare al sectorului de alimentare cu energie termică, 2011 -2020

3.4.1 Necesari privind consumul casnic

Premize de calcul:

- *Ritm (statistic) debranșare: 2,5%/an*

Tabel 6.3 – Necesarul consumului casnic de energie termică

ITEM:	UM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nr. De beneficiari, PF	Gcal	6.500	6.338	6.179	6.025	5.874	5.727	5.584	5.444	5.308	5.176
Consum anual PF	Gcal	52.000	50.700	49.433	48.197	46.992	45.817	44.672	43.555	42.466	41.404

3.4.2 Necesari privind consumul non-casnic

Premize de calcul:

- *Ritm (statistic) debranșare: 2,5%/an*

Tabel 6.4 – Necesarul consumului de energie termică pentru consumatorii persoane juridice

ITEM:	UM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nr. De beneficiari, PJ	Gcal	120	117	114	111	108	105	103	100	98	95
Consum anual PJ	Gcal	12.000	11.700	11.408	11.122	10.844	10.573	10.309	10.051	9.800	9.555

3.4.3 Capacități necesare de producere / furnizare

Premize de calcul:

- *Ritm (statistic) debranșare: 2,5%/an*
- *Creștere producție energie electrică: 1,5%/an (în urma rețehnologizărilor).*

Tabel 6.5 – Necesarul consumului de energie termică și producere energiei electrice, previzionat

ITEM:	UM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Consum anual PF	Gcal	52.000	50.700	49.433	48.197	46.992	45.817	44.672	43.555	42.466	41.404
Consum anual PJ	Gcal	12.000	11.700	11.408	11.122	10.844	10.573	10.309	10.051	9.800	9.555
Consum total En termică	Gcal	64.000	62.400	60.840	59.319	57.836	56.390	54.980	53.606	52.266	50.959
En Produsă El.	MWh/an	21.500	21.823	22.150	22.482	22.819	23.162	23.509	23.862	24.220	24.583

3.4.4 Capacități necesare de transport și distribuție

Față de necesarul de energie termică actual (și evoluția previzionată a acestuia), actualele sisteme de transport și distribuție, corespund ca dimensionare evoluției previzionate a consumului, pentru intervalul 2011- 2020.

3.4.5 Reducerea pierderilor în sistem

Problema pierderilor din sistem se va rezolva în cea mai mare măsură, prin realizarea în principal a următoarelor lucrări:

- *Reabilitarea completă a sistemului de transport a energiei termice*
- *Contorizarea 100% tuturor celor 18 puncte termice*
- *Contorizarea 100%, a tuturor beneficiarilor de energie termică și ACM, centralizată*

3.4.6 Tarife preconizate / gradul de suportabilitate

Gradul de suportabilitate (%) = [Total factură pe lună/Venitul mediu] x 100

Nivelele generale recomandate de HG 246/2006 pentru ratele de suportabilitate, calculate pe baza formulei anterioare, sunt exprimate în raport cu venitul mediu:

- *alimentare cu apă – canalizare ape uzate: rata de suportabilitate = 3,5%*
- *gestionarea deșeurilor solide (colectarea, transportul și depozitarea): rata de suportabilitate = 1%*
- *transportul public local: rata de suportabilitate = 3%*
- *alimentarea cu energie termică în sistem centralizat: rata de suportabilitate = 10% (valoare medie dacă factura anuală este împărțită pe luni) sau 20% (dacă rata de suportabilitate ia în considerare doar lunile din sezonul rece).*

Suportabilitatea costurilor de către populație depinde atât de costurile serviciilor, cât și de capacitatea gospodăriilor de a plăti. Serviciile tind să devină mai accesibile în condițiile în care fie costurile asociate lor descresc, fie condițiile economice se îmbunătățesc, ducând la creșterea veniturilor, fie amândouă cazurile. Pe de altă parte, un declin puternic al populației poate duce la o creștere a costurilor medii ca urmare a faptului ca o populație mai redusă va trebui să acopere costuri fixe mai mari.

Deoarece pentru populația Municipiului Motru nivelul actual al facturii pentru încălzire și prepararea apei calde de consum este *peste limitele maxime de suportabilitate*(ANEXA 8.1) și se așteaptă în continuare o presiune suplimentară asupra tarifelor (*datorită internalizării costurilor de mediu la furnizor, al eliminării prețului național de referință și al subvențiilor operaționale de la bugetul de stat*), va trebui creat un program special de subvenționare directă de la bugetul local a c/v încălzirii și ACM, cu o importantă componentă socială, adresată direct familiilor consumatorilor care chiar au nevoie de un grant pentru a-și putea susține costurile lunare.

Acest demers al Consiliului Local, va trebui făcut doar după modernizarea infrastructurii aferente transportului agentului termic și contorizarea la nivel de branșament de imobil a tuturor blocurilor, în maxim 1 an după ce această strategie de dezvoltare a sectorului utilităților publice de alimentare cu energie termică va fi aprobată.

3.5 Analiza opțiunilor de dezvoltare

3.5.1 Generalități

Pentru asigurarea confortului termic în clădiri, sunt necesare livrarea corespunzătoare a agentului termic, dar și reducerea pierderilor de căldură datorate gradului redus de izolare termică a pereților, mai ales în cazul clădirilor construite înainte de 1990, cea mai mare parte dintre acestea fiind blocuri de locuințe. Ca urmare, trebuie avute în vedere acțiuni de reabilitare termică ce presupun atât izolarea pereților exteriori, cât și lucrări de intervenție la instalația de distribuție a agentului termic pentru încălzirea aferentă părților comune.

Pentru această acțiune se au în vedere, în primul rând, clădirile cu locuințe colective din zonele urbane în care există sistem public centralizat de alimentare cu energie termică sau în care funcționează centrale termice de cvartal, în aceste condiții fiind necesar să se livreze agent termic cu parametri adecvați majorității consumatorilor racordați, evitându-se astfel livrarea unor agenți termici cu parametri foarte ridicați pentru consumatorii neizolați termic.

În acest mod se va evita și dereglarea termo-hidraulică a sistemului prin închiderea robinetelor termostactice la consumatori, în condițiile lipsei sistemelor de preluare a presiunilor în sistemele centralizate și producerii, astfel, a unei cantități de căldură peste necesar la sursă.

În prezent, se constată o scădere a ritmului debranșărilor datorită montării aparaturii de contorizare și reglare, dar și din cauza creșterii prețului gazelor naturale.

Este posibil, totuși, ca în viitor, numărul debranșărilor să mai crească, dar într-o mică proporție, în special datorita blocurilor care vor fi modernizate și reabilitate termic.

Izolarea termică și utilizarea surselor regenerabile de energie (în special a celei solare) vor adapta clădirile și la condițiile climatice de vară, cu perioade lungi cu temperaturi crescute peste valorile care erau obișnuite în perioada când au fost proiectate clădirile.

3.5.2 Propunerea soluțiilor

Principalele lucrări necesare pentru reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în municipiul Motru, sunt următoarele:

A. La nivelul producției de agent termic al S.C. U.A.T.A.A. S.A.:

- *Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune –*
- *Reabilitarea schimbătoarelor de căldura (din centrală)*
- *Introducerea instalațiilor de tratare a apei (pentru demineralizare)*
- *Soluții pentru evacuarea cenușii (transformarea în șlam dens, într-un viitor cât mai apropiat).*

B. La nivelul transportului:

- *Reabilitarea integrală a conductelor de transport agent termic*

C. La nivelul distribuției:

- *Contorizarea tuturor punctelor termice (18)*
- *Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică, în sistem centralizat*

D. Alte masuri (la nivelul consumatorilor):

- *Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor (izolarea tuturor blocurilor din beton, în prima etapă)*
- *Implementarea sistemelor alternative de captare a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere în unitățile publice din Municipiul Motru*
- *Montarea de centrale individuale de apartament, alimentate cu gaze naturale*

3.5.3 Evaluarea soluțiilor

a. Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în municipiul Motru

Reabilitarea instalațiilor va trebui făcută în conformitate cu standardele stabilite prin directivele CE relevante și cu legislația română în vigoare.

Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) în municipiul Motru, presupune desfășurarea următoarelor lucrări:

La nivelul producției de agent termic (al S.C. U.A.T.A.A. S.A.):

- *Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune:*

Conf. SF realizat de către ISPE București, principalele lucrări necesare cazanelor de producție a agentului termic, sunt următoarele:

- expertizarea sistemelor de radiație ale cazanelor
- înlocuirea instalației de purificare a gazelor cu o instalație de desprăfuire, electrică
- armături electrice (armături de închidere cu clasa zero, de scăpări)
- instalații de automatizare pentru măsurare și reglare automată a parametrilor, protecții și inter-blocări, semnalizare și telecomandă.
- *Reabilitarea schimbătoarelor de căldură*
- Reabilitarea schimbătoarelor de căldură din centrală (S=200 mp) și răcitoarelor de condens aferente liniilor 3 și 4 (montate în anul 1985)
- Reabilitarea unui schimbător de căldură (abur/apă, S=250 mp), aferent liniilor 1 și 2 (montat în anul 1968)
- *Introducerea instalațiilor de tratare a apei*
- introducere a două linii pentru demineralizarea apei (una de rezervă), pentru un debit de 10mc/oră
- introducere a două rezervoare (2 x 100 mc) pentru tratarea de dedurizare a apei (cu instalațiile aferente) și un rezervor de stocare apă dedurizată (250 mc).
- *Soluții pentru evacuarea cenușii (transformarea în șlam dens, într-un viitor cât mai apropiat).*

- realizarea instalației de captare, transport și stocare, cenușă uscată
- realizarea instalației de preluare, transport și stocare, zgură (*de la kratzer*)
- realizarea instalației de amestec apă/cenușă uscată/zgură, pentru producerea „fluidului dens”
- realizarea instalației de pompare, transport și distribuție fluid dens, în depozit.

La nivelul transportului:

- *Reabilitarea integrală a conductelor de transport agent termic*
- reabilitarea în prima etapă a cel puțin 2,1 Km rețea de suprafață de transport agent termic (4,0 km în subteran)

La nivelul distribuției:

- *Contorizarea tuturor punctelor termice(18)*
- *Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică, în sistem centralizat (aprox.100)*

Un important pas în normalizarea raporturilor dintre S.C. U.A.T.A.A. S.A., în calitate de furnizor de energie termică și consumatori, va fi montarea contoarelor la brânșamentele principale de alimentare cu agent termic pentru încălzire și apă caldă.

Pentru măsurarea energiei termice se recomandă utilizarea de contoare de energie termică, proiectate să calculeze consumul de căldură înregistrat în punctele de consum din sistemele de încălzire centrală, respectiv pentru a furniza informații cantitative și calitative asupra parametrilor agentului termic la consumator, direct pe un aparat electronic cu afișare.

Contorizarea la nivel de apartament în condominiu cu instalații de distribuție pe verticală, poate reprezenta o altă etapă, la alegerea proprietarului, aceasta fiind posibilă cu condiția ca imobilul să fie dotat cu contoare de brânșament omologate/autorizate de Biroul Român de metrologie pentru măsurarea energiei termice. Contorizarea apei calde sau a încălzirii la nivel de apartament în cadrul asociațiilor de proprietari se va putea face numai de către firme autorizate de către ANRSC, firme care desfășoară activități în domeniul montării și exploatarei repartitoarelor de costuri care au obligația să obțină și să prezinte din oficiu la cererea clienților această autorizație.

b. Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor (pereți, terase și ferestre) în municipiul Motru

Argumentele care pledează pentru reabilitarea termică a blocurilor, sunt:

- *reducerea cheltuielilor la întreținere, pentru plata energiei termice, datorită scăderii importante a pierderilor de căldură și prin aceasta a consumului;*
- *îmbunătățirea condițiilor de confort în apartament;*
- *creșterea valorii apartamentului ;*

În conformitate cu prevederile OUG 18/2009 *privind creșterea performanțelor energetice a blocurilor de locuințe*, cu modificările și completările ulterioare, Finanțarea executării lucrărilor de intervenție prevăzute se asigură astfel:

- a. *50% din alocații de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Locuinței;*

- b. 30% din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale și/sau din alte surse legal constituite;*
- c. 20% din fondul de reparații al asociației de proprietari și/sau din alte surse legal constituite.*

Autoritățile administrației publice locale pot hotărî și preluarea cheltuielilor aferente lucrărilor de intervenție, corespunzătoare cotei de 50% ce revine Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație în bugetele locale, pentru blocurile de locuințe.

c. Implementarea sistemelor alternative pentru prepararea apei calde menajere în Municipiul Motru (de captare a energiei solare)

Avantajele utilizării resurselor regenerabile de energie, sunt:

- Sursele naturale de energie (soare, vânt, valuri, activitate geotermala) sunt inepuizabile și nu costă nimic;*
- În afara costului inițial de investiție singurele costuri ce trebuie suportate de consumator sunt costurile legate de întreținerea și mentenanța echipamentelor;*
- Sunt eliminate dependenta de evoluția prețurilor și pieței combustibililor clasici (gaz, cărbune, petrol, etc.) și răstrângerea acestei evoluții, îndeosebi a creșterilor, în costurile de încălzire;*
- Sursele naturale de energie sunt inepuizabile, spre deosebire de combustibilii fosili, a căror durată de exploatare este apreciată a fi sub 100 de ani;*
- La nivel guvernamental și al Uniunii Europene, exista grant-uri și scheme de finanțare a proiectelor fezabile de producere a energiei din surse regenerabile.*

Dezavantaje (limite) ale utilizării resurselor regenerabile de energie:

- Costurile pentru infrastructura de producere a energiei din surse regenerabile sunt destul de ridicate;*
- Soluțiile actuale nu garantează eliminarea totală a dependenței de energie realizată prin combustibili fosili, totuși progresele industriei demonstrează că o tehnologie adecvată (eventual combinarea dintre sistemul panourilor solare și al sistemelor eoliene) pot asigura un grad ridicat de independență energetică.*

Datorită avantajelor prezentate, tot mai multe gospodării apelează la sisteme combinate de panouri solare, reducând astfel substanțial costurile cu încălzirea. Panourile solare pentru încălzirea apei menajere sunt din ce în ce mai populare, datorită avantajelor de costuri prezentate. În medie, un sistem de panouri solare pentru încălzirea apei poate asigura 1/3 din cantitatea de apă caldă necesară, pe parcursul unui an calendaristic.

Un proiect în acest sens – „Completarea sistemului clasic de producere a apei calde menajere cu sisteme care utilizează energia solară la Spitalul Municipal Motru” a fost depus către AFM, pentru co-finanțarea (90%) a valorii proiectului (707.340 LEI), prin „Programul privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energia regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire”

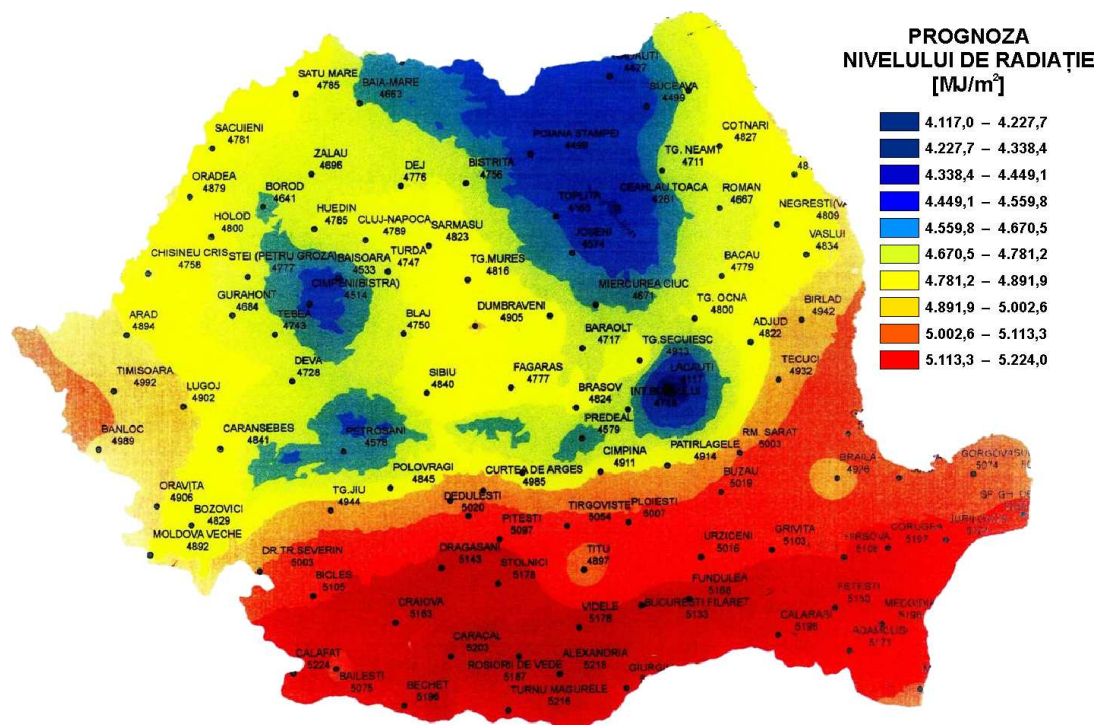

Fig. 3.4 România - Nivelul radiației solare la sol [MJ/mp] Centrale individuale de apartament, alimentate cu gaze naturale

În ceea ce privește alimentarea cu energie termică în noile arii de dezvoltare din zona Motru, pentru alegerea soluției optime se va putea opta pentru alimentarea individuală, soluția concretă fiind aleasă ținând seama de faptul că, în cazul unui program complex pentru clădirile propuse, este avantajoasă asigurarea cu energie termică cu surse funcționând pe gaze *naturale la fiecare consumator*, avantajele fiind următoarele:

- realizarea surselor, precum și a conductelor de distribuție și branșamentelor de gaze în funcție de etapizarea în timp și spațiu a lucrărilor în diversele zone funcționale
- asigurarea parametrilor necesari ai agentului / agenților termici (apă caldă, apă fierbinte, apă caldă de consum, abur de joasă sau medie presiune, aer cald, încălzire prin radiație etc.) prin montarea unor echipamente adecvate;
- asigurarea debitului instalat de energie termică și al celui necesar instantaneu prin reglaje simple și care, practic, nu afectează alți consumatori (la un debit instalat de gaze calculat corespunzător);
- livrarea energiei termice în funcție de orarul dorit de fiecare consumator
- stabilirea confortului și utilizărilor energiei termice în funcție de posibilitățile financiare ale investitorului și ale utilizatorului final;
- posibilitatea facilă a contorizării energiei termice și combustibilului utilizat printr-un singur contor la nivelul fiecărui consumator inițial, dar și a celor care vor apare pe parcursul utilizării construcțiilor.

Soluțiile tehnice ce se vor analiza în continuare, vor face referire exclusiv la cele menite a realiza eficientizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) în Municipiul Motru.

3.6 Analiza necesarului de investiții

3.6.1 Pre-dimensionare a parametrilor necesari

S-a cuantificat efectiv necesarul de lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în municipiul Motru.

La nivelul producerii:

- *Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune:*
 - expertizarea sistemelor de radiație ale cazanelor: Studiu tehnic, PT
 - înlocuirea instalației de purificare a gazelor cu o instalație de desprăfuire, electrică
 - armături electrice (armături de închidere cu clasa zero, de scăpări)
 - instalații de automatizare pentru măsurare și reglare automată a parametrilor, protecții și inter-blocări, semnalizare și telecomandă.
- *Reabilitarea schimbătoarelor de căldură*
 - schimbătoare de căldură din centrală (S=200 mp)
 - răcitoare de condens aferente liniilor 3 și 4
 - schimbător de căldură (abur/apă, S=250 mp), aferent liniilor 1 și 2
- *Introducerea instalațiilor de tratare a apei*
 - două linii pentru demineralizarea apei una de rezervă), pentru un debit de 10 mc/oră
 - două rezervoare (2 x 100 mc) pentru tratarea de dedurizare a apei (cu instalațiile aferente)
 - un rezervor de stocare apă dedurizată (250 mc).
- *Soluții pentru evacuarea cenușii(transformarea în șlam dens, într-un viitor cât mai apropiat).*
 - instalației de captare, transport și stocare, cenușă uscată
 - instalației de preluare, transport și stocare, zgură (*de la kratzer*)
 - instalației de amestec apă/cenușă uscată/zgură, pentru producerea „fluidului dens”
 - instalației de pompare, transport și distribuție fluid dens, în depozit.

La nivelul transportului:

- *Reabilitarea integrală a conductelor de transport agent termic*
 - 2,1 Km rețea de suprafață de transport agent termic (4,0 km în subteran)
 - 6.100 ml, conductă Φ 300 - 500 mm, pre-izolată

La nivelul distribuției:

- Contorizarea tuturor punctelor termice
- 18 Contoare (1 pentru fiecare PT)
- Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică, în sistem centralizat
- 125 Contoare blocuri (1 pentru fiecare bloc – ANEXA 3.1)
- 100 contoare pt. agenții economici (și instituții).

3.6.2 Costuri unitare

Costurile unitare sunt estimative și includ toate costurile aferente(cheltuieli de procurare, transport, montaj, PIF:

Tabel 6.6 – Costuri unitare estimative ale investiției

	SPECIFICATIE	Cantitate	Valoare [EURO, fără TVA]
	• <i>Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune:</i>		
1	Expertize de specialitate, proiect tehnic	1/PT	50.000
2	Instalație de desprăfuire, electrică	1 Buc.	1.750.000
3	Armături electrice (armături de închidere cu clasa zero, de scăpări)	1 Set	575.000
4	Instalații de automatizare pentru măsurare și reglare automată a parametrilor, protecții și inter-blocări, semnalizare și telecomandă	1 Set	595.000
	• <i>Reabilitarea schimbătoarelor de căldură</i>		
1	Schimbătoare de căldură în centrală (S=200 mp)	200 mp	560.000
2	Răcitoare de condens aferente liniilor 3 și 4	1 RC	575.000
3	Schimbător de căldură (abur/apă, S=250 mp), aferent liniilor 1 și 2	250 mp	662.500
	• <i>Introducerea instalațiilor de tratare a apei</i>		
1	Linii pentru demineralizarea apei(una de rezervă), pentru un debit de 10mc /oră	2 buc.	330.000
2	Rezervor (100mc) pentru tratarea de dedurizare a apei (cu instalațiile aferente)	2 buc.	300.000
3	Rezervor de stocare apă dedurizată (250 mc).	1 buc.	200.000
	• <i>evacuarea cenușii(transformarea în șlam dens, într-un viitor cât mai apropiat)</i>		
1	Instalație de captare, transport și stocare, cenușă uscată	1buc.	750.000
2	Instalație de preluare, transport și stocare, zgură(de la kratzer)	1buc.	635.000
3	Instalație de amestec apă/cenușă uscată/zgură, pentru producerea „fluidului dens”	1buc.	415.000
4	Instalație de pompare, transport și distribuție fluid dens, în depozit.	1buc.	450.000
	• <i>Reabilitarea conductelor de transport agent termic</i>		
1	Conductă Φ 300 - 500 mm, pre-izolată termic	6.100 m	90 EUR/ml
	• <i>Contorizarea tuturor punctelor termice și a consumatorilor</i>		
1	Contor de măsurat energie termică	245 Buc.	5.000 EUR/Buc.

3.6.3 Costuri estimate ale investițiilor

Cuantificarea valorii totale pentru fiecare categorie de investiții(obiect), este redată în tabelul următor:

Tabel 6.7 – Costuri unitare estimative ale investițiilor

<u>La nivelul producerii:</u>	EURO [fără TVA]
Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune:	2.970.000
Reabilitarea schimbătoarelor de căldură	1.797.500
Introducerea instalațiilor de tratare a apei	830.000
Evacuarea cenușii (transformarea în șlam dens, într-un viitor cât mai apropiat)	2.250.000
TOTAL 1	7.847.500
<u>La nivelul transportului:</u>	
Reabilitarea conductelor de transport agent termic – 6100 m	550.000
TOTAL 2:	550.000
<u>La nivelul distribuției:</u>	
Contorizarea tuturor punctelor termice și a consumatorilor (245 buc.)	1.225.000
TOTAL 3:	1.225.000

TOTAL VALOARE lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în municipiul Motru: **9.622.500 EURO** (fără TVA).

3.6.4 Proiecte de investiție pentru reabilitarea sectorului de alimentare cu energie termică a Municipiul Motru

Proiecte, aplicații necesare (valoare totală, fără TVA):

1. Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de producere a energiei termice

- Etapa 1: Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune: 2.970.000 EURO
- Etapa 2: Reabilitarea schimbătoarelor de căldură: 1.797.500 EURO
- Etapa 3: Introducerea instalațiilor de tratare a apei: 830.000 EURO
- Etapa 4: Evacuarea cenușii /transformarea în șlam dens: 2.250.000 EURO
- *denumire instituție / solicitant: Consiliul Local Motru*
- *denumirea beneficiarului: SC UATAA Motru SA*
- *valoare estimativa a obiectivului de investiție: 7,845 Mii Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 3.5.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 3.6.8-*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: uzura morală peste 75-80%*

2. Lucrări de reabilitare a sistemului de transport a energiei termice

- Etapa 1: Reabilitarea conductelor de transport suprafață, agent termic – 2100 m: 190.000 euro
- Etapa 2: Reabilitarea conductelor de transport subteran, agent termic – 4000 m: 360.000 euro
- *denumire instituție / solicitant: Consiliul Local Motru*
- *denumirea beneficiarului: SC DSC Motru SA*
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 550 Mii Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 20-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 3.5.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 2 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 3.6.8-*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: uzura morală peste 45-50%*

3. Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică:

- Etapa 1: Contorizarea punctelor termice, PT(18): 90.000 euro
- Etapa 2: Contorizarea consumatorilor agent termic, PJ(102): 510.000 euro
- Etapa 3: Contorizarea consumatorilor agent termic, PF(125): 625.000 euro
- *denumire instituție / solicitant: Consiliul Local Motru*
- *denumirea beneficiarului: SC DSC Motru SA*
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 1.225 Mii Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 20-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 3.5.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 4 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 3.6.8-*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: Nivel actual - 7%*

3.6.5 Alte proiecte de investiție pentru sectorul de alimentare cu energie termică a Municipiului Motru

- *Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor (din beton) în Municipiul Motru*

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

- *Implementarea sistemelor alternative de captare a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere în instituțiile publice ale Municipiului Motru.*

Trebuie dezvoltate aplicații de către serviciile de specialitate ale Primăriei Motru, pentru accesarea fondurilor Programului privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire - beneficiari unități administrativ teritoriale, instituții publice și unități de cult. (Conform HG nr. 765/2010 privind aprobarea și finanțarea Programului pilot de reabilitare termică a unor clădiri, proprietate publică, din domeniul asistenței sociale și ocrotirii sănătății, aflate în administrarea autorităților administrației publice locale)

- *Centrale individuale de apartament, alimentate cu gaze naturale*

Investiții individuale private, ce pot fi încurajate de către distribuitor/ furnizor, prin dezvoltarea rețelelor de distribuție de scară, în fiecare bloc, urmând a fi recuperate prin taxele individuale de branșament.

3.6.6 Necesari total de investiții - priorități

VALOAREA TOTALĂ A INVESTIȚIILOR, necesare reabilitării și modernizării sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în Municipiul Motru, este suficient de mare - 9.622.500 EURO (fără TVA), pentru a necesita o etapizare/ prioritizare a acestor investiții.

Țintele prevăzute pentru aducerea sistemului public de furnizare a energiei termice din Municipiul Motru sunt etapizate după cum urmează:

ETAPA 1: 2011 – 2016:

- *Aducerea randamentului CT către o valoare mai mare sau egală cu 80 %, până în anul 2016*
- *Reducerea pierderilor din sistemul de transport și distribuție, sub 10 %, până în anul 2016*
- *Contorizarea Punctelor termice, în procent de 100 %, până în anul 2016*
- *Contorizarea beneficiarilor de energie termică centralizată, în procent de 100%, până în anul 2016*

ETAPA 2: 2016 – 2020:

- *Aducerea randamentului CT către o valoare mai mare sau egală cu 80 % și conformării de mediu*
- *Reducerea pierderilor din sistemul de transport și distribuție, sub 5 %, până în anul 2020*

3.6.7 Planificarea investițiilor

ETAPA 1: 2011 – 2016, Proiecte pentru:

- *Aducerea randamentului CT către o valoare mai mare sau egală cu 80 %, până în anul 2016*

a. Etapa 1: Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune: 2.970.000 EURO

- b. Etapa 2: Reabilitarea schimbătoarelor de căldură: 1.797.500 EURO
 - *Reducerea pierderilor din sistemul de transport și distribuție, sub 10 %, până în anul 2016*
- a. Etapa 1: Reabilitarea conductelor de transport suprafață, agent termic – 2.100 m: 190.000 euro
 - *Contorizarea Punctelor termice, în procent de 100 %, până în anul 2016*
- a. Etapa 1: Contorizarea Punctelor termice, PT(18): 90.000 euro
 - *Contorizarea beneficiarilor de energie termică centralizată, în procent de 100%, până în anul 2016*
- a. Etapa 2: Contorizarea consumatorilor agent termic, PJ(102): 510.000 euro
- b. Etapa 3: Contorizarea consumatorilor agent termic, PF(125): 625.000 euro

ETAPA 2: 2016 – 2020, Proiecte pentru:

- *Aducerea randamentului CT către o valoare mai mare sau egală cu 80 % și conformării de mediu*
- a. Etapa 3: Introducerea instalațiilor de tratare a apei: 830.000 EURO
- b. Etapa 4: Evacuarea cenușii /transformarea în șlam dens: 2.250.000 EURO
 - *Reducerea pierderilor din sistemul de transport și distribuție, sub 5 %, până în anul 2020*
- a. Etapa 2: Reabilitarea conductelor de transport subteran, agent termic – 4000 m: 360.000 euro

3.6.8 Surse și oportunități de finanțare

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții prevăzute, va respecta – conform recomandărilor legale – următoarele faze:

- *Utilizarea veniturilor obținute din majorarea tarifelor, până la limita de suportabilitate, astfel încât nivelul facturilor să nu ducă la depășirea acesteia ;*
- *Nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate luând în considerare costurile rambursării, participarea sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.), calculat pe baza resurselor generate din creșterile tarifare;*
- *Co-finanțarea deficitului financiar - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit – din următoarele surse:*
 - *fonduri comunitare;*
 - *surse de la bugetul local;*
 - *surse de la bugetul de stat;*
 - *împrumuturi bancare.*

Principalele oportunități de finanțare a proiectelor de dezvoltare a sistemelor de canalizare / epurare ape uzate, sunt la ora actuala următoarele:

A. Pentru restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană (pentru atingerea țintelor de eficiență energetică)

Activitățile avute în vedere în cadrul POS Mediu vizează *reducerea impactului negativ asupra mediului și sănătății umane în acele aglomerări cele mai poluate din cauza sistemelor învechite de încălzire urbană*. Intervențiile au la baza o strategie de încălzire locală pe termen mediu/lung.

Principalul scop îl constituie utilizarea eficientă a surselor de energie neregenerabile și, acolo unde este posibil, utilizarea surselor de energie regenerabilă și a celor mai puțin poluante surse de energie pentru sistemele de încălzire urbană. Pentru a îmbunătăți situația în acest domeniu, precum și pentru conformarea deplină cu acquis-ul comunitar în domeniu, au fost stabilite anumite obiective ce vor primi sprijin financiar.

Aplicanților le este recomandat să facă trimitere la aceste obiective, respectiv la documentele suport naționale și regionale care descriu aceste obiective și evidențiază nevoile investiționale prezentate în aplicație.

Din păcate, Municipiul Motru este neeligibil *pentru Programul Operațional Sectorial – POS – Mediu Ax 3, „Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare”,* rămânând eligibil doar în cadrul programului *„Termoficare 2006-2015 căldură și confort”* aprobat prin HG nr. 462 din 2006.

În cadrul acestui program, este prevăzută modernizarea sursei de energie din cadrul S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru, cofinanțarea de la bugetul de stat prin acest program, fiind însă de valoare mult mai mică (3.000.000 lei / 2010, pentru Motru).

B. Pentru anveloparea clădirilor, îmbunătățirea izolării termice și utilizarea energiilor alternative

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului și Pădurilor.

Programe:

- OUG nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, cu modificările și completările ulterioare.
- Programului privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire
- Programului privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire - beneficiari unități administrativ teritoriale, instituții publice și unități de cult (Conf. HG nr. 765/2010 privind aprobarea și finanțarea Programului pilot de reabilitare termică a unor clădiri, proprietate publică, din domeniul asistenței sociale și ocrotirii sănătății, aflate în administrarea autorităților administrației publice locale)
- Programului privind producerea energiei din surse regenerabile (900.000 mii lei în 2010, conf. Dispoziția președintelui Administrației Fondului pentru Mediu nr. 370 / 2010)

- *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 125/2004 privind instituirea unor măsuri speciale de reabilitare a unor blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate, aprobată cu modificări prin Legea nr. 60/2005, și Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 125/2004, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 663/2005*

Anual, Ministerului Dezvoltării Regionale și Locuinței, aprobă, prin ordin al ministrului, fonduri guvernamentale în vederea decontării lucrărilor efectuate în cadrul Programului național multianual privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe (OUG 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe). Expertiza tehnică, auditul energetic și proiectarea lucrărilor de reabilitare termică se asigură din fonduri de la bugetele locale. Execuția lucrărilor de intervenție se finanțează astfel:

- *20% din costul total al executării lucrărilor de intervenție, de către Asociația de proprietari. Procentul de 20% din totalul lucrărilor de execuție se împarte între toți proprietarii, fiecare revinându-i o cotă parte în funcție de cota parte indiviză ce revine fiecărui proprietar. În cazul în care unul sau mai mulți proprietari din cadrul asociației de proprietari nu își pot achita partea ce le revine, primăria locală poate prelua parțial sau integral costurile și poate decide modul în care se vor recupera acestea.*
- *50% de la bugetul de stat, prin Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței, în limita fondurilor aprobate anual pentru Programul de reabilitare termică.*
- *30% de la bugetul local, în limita fondurilor aprobate anual pentru Programul de reabilitare termică.*

Autoritățile administrației publice locale trebuie să aibă în vedere cu prioritate reabilitarea termică a blocurilor de locuințe deservite de către aceeași sursă de încălzire (centrală termică/punct termic), în vederea modernizării acestora, ținând cont de noul necesar de căldură al blocurilor de locuințe reabilitate termic.

C. ALTE FINANȚARI PENTRU REDUCEREA EMISIILOR DE CO₂ (Carbon capture and storage - CCS):

1. *Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE), Axa prioritară 2: Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovație pentru competitivitate, DMI 2.1. Operațiunea 2.1.1: Proiecte C&D comune între universități/institute de cercetare și întreprinderi*

- *activitățile de cercetare industrială și dezvoltare (demonstrare) pre-competitivă/competitivă*
- *valoare maximă grant: 1 milion Euro*

Domeniul major de intervenție 2.3. Operațiunea 2.3.3: Promovarea inovației în întreprinderi (aplicarea în producție a produselor, tehnologiilor și serviciilor noi sau îmbunătățite);

- *valoare maximă grant: 5 milioane Euro*

(În perioada 2014 – 2020, se așteaptă includerea explicită a CCS)

2. *Programul național de cercetare inovare 2007 – 2013 (Scop: dezvoltarea științei și tehnologiei pentru creșterea competitivității economice; Fonduri: cca. 2 miliarde Euro):*

- *Programe de capacități*
- *Parteneriate în domeniile prioritare*

- *Programe de inovare*
3. *Programe europene de cercetare, dezvoltare, inovare, LIFE* (susținerea proiectelor Statelor Membre pentru mediu și conservarea naturii; Buget 2011: 267 milioane Euro; Grant Maxim 50% din costul proiectului)
4. *Grant-uri Global CCS Institute, Australia*
- *Program special de finanțare creat pentru accelerarea dezvoltării CCS la nivel global*
 - *Finanțare Studiu de Fezabilitate,*
 - *Sprijin acordat Guvernului României pentru asistență instituțională și pentru simularea întregului proces de obținere a autorizațiilor/permiselor pe toată durata de dezvoltare a proiectului CCS, de la faza SF, la proiectare, construcție, operare, închidere și post-inchidere*
5. *Granturile Norvegia și al Spațiului Economic European* (Grant Acord între UE și Norvegia, Grant acord între UE, Islanda, Principatul Liechtenstein și Regatul Norvegiei - Statele EFTA)
- *State beneficiare: Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, România, Slovenia și Slovacia*
 - *Perioada de acordare: până la 30 aprilie 2014*
 - *Suma totală: 1,7 miliarde Euro*
 - *Pentru România: 305 milioane Euro, din care: min. 20% pentru CCS (Maxim 85% din costul proiectului)*
6. *EU ETS - Directiva 2003/87/CE revizuită prin Directiva 2009/29/CE*, privind „certIFICATELE verzi”: 1 certificat CO₂ = dreptul de a emite o tonă de CO₂; Începând cu 2013: achiziție certificate prin licitații; Utilizare venituri din licitații: minim 50% pentru proiecte mediu care reduc emisiile de GES; Vor fi cca. 30 milioane certificate/an licitate, rezultând (la 15 Euro/certificat), 450 milioane Euro/an.
7. *FP 7 - Al șaptelea Program-cadru al Comunității Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative (2007-2013)*, stabilit prin Decizia nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006, reprezintă un stimulent pentru revizuirea Deciziei 2003/78/CE a Consiliului din 1 februarie 2003 de stabilire a orientărilor tehnice multianuale pentru Programul de cercetare al Fondului de cercetare pentru cărbune și oțel, pentru a asigura complementaritatea dintre Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel și cel de-al șaptelea Program-cadru în sectoarele legate de industria cărbunelui și a oțelului.
8. *Finanțarea publică-privată*
- Modelele de finanțare publică-privată în infrastructuri au căpătat o relevanță specială în ultimii ani, atât în mediul comunitar, cât și în cel necomunitar, determinată în general de un numitor comun, respectiv restricțiile bugetare și necesitățile crescânde de infrastructuri – mai multe și mai bune.
- În cazul României, schema de parteneriat public-privat (PPP) a fost demarată în anul 2002.
- Formula preferabilă pentru un PPP, ar fi cea a regimului concesionar, încadrat în formule de tip pur contractual - la care se referă și Cartea Verde în legătură cu Parteneriatul Public Privat și Dreptul comunitar, în domeniul contractării publice și concesionărilor (COM (2004) 327).

Aceasta înseamnă o structură caracterizată printr-o puternică legătură între partenerul privat și utilizatorul final: partenerul privat prestează un serviciu populației în locul sectorului public, dar sub controlul acestuia din urmă.

Modul în care se remunerează antreprenorul constă în:

- *tarife de utilizare plătite de către utilizatorul serviciului și*
- *subvenții acordate de către autoritățile publice.*

România dispune de un cadru juridic care reglementează și regimul de concesionare a serviciilor publice.

3.7 Concluzii

Conform principiilor de definire a “dezvoltării durabile”, pentru integrarea politicilor publice în cerințele de mediu, trebuie exercitată multă prudență în ceea ce privește:

- i) luarea deciziei;*
- j) acțiunile preventive;*
- k) utilizarea durabilă a resurselor naturale;*
- l) principiul reținerii poluanților la sursă;*
- m) principiul "poluatorul plătește";*
- n) principiul conservării biodiversității și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural;*
- o) informarea și participarea publicului la luarea deciziilor, precum și accesul la justiție în probleme de mediu;*
- p) dezvoltarea colaborării internaționale pentru protecția mediului.*

Propunerea proiectelor destinate aducerii serviciilor publice de termoficare din Municipiul Motru la un nivel de performanță și calitate compatibil cu standardele europene, va trebui să aibă în vedere aceste principii ce stau la baza dezvoltării durabile a acestui sector. Permanent, trebuie reiterate avantajele utilizării resurselor regenerabile de energie:

- *Sursele naturale de energie sunt nepuizabile și nu costă nimic;*
- *În afara costului inițial de investiție (panouri solare, turbine eoliene etc.) singurele costuri ce trebuie suportate de consumator sunt costurile legate de întreținerea și mentenanța echipamentelor;*
- *Sunt eliminate dependența de evoluția preturilor și pieței combustibililor clasici (gaz, cărbune, petrol, etc.) și răsfângerea acestei evoluții, îndeosebi a creșterilor, în costurile produselor finite;*
- *Sursele naturale de energie sunt nepuizabile, spre deosebire de combustibilii fosili, a căror durată de exploatare este apreciată la sub 100 de ani;*
- *La nivel guvernamental și al Uniunii Europene, exista grant-uri și scheme de finanțare a proiectelor fezabile de producere a energiei din surse regenerabile.*

Chiar dacă există și dezavantaje (limite) ale utilizării resurselor regenerabile de energie:

- *Costurile pentru infrastructura de producere a energiei din surse regenerabile sunt destul de ridicate;*
- *Soluțiile actuale nu garantează eliminarea totală a dependenței de energie realizată prin combustibili fosili, totuși progresele industriei demonstrează că o tehnologie adecvată (eventual combinarea dintre sistemul panourilor solare și al sistemelor eoliene) pot asigura un grad ridicat de independență energetică,*

Utilizarea surselor naturale de energie pentru încălzirea locuințelor și energie electrică va trebui să fie din ce în ce mai răspândită în rândul populației.

Măsurile prevăzute pentru reabilitarea a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere, transport și distribuție în Municipiul Motru pot asigura cetățenilor din Municipiul Motru un nivel de performanță și calitate al confortului termic, la standarde europene și la un tarif rezonabil:

- *Reabilitarea CET (S.C. U.A.T.A.A. S.A.)*
- *Reabilitarea sistemului de transport a energiei termice*
- *Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică și a punctelor de distribuție*

Coroborate cu celelalte măsuri prevăzute în cadrul acestui studiu, privind:

- *Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor (din beton) din municipiul Motru,*
- *Implementarea sistemelor alternative de captare a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere în instituțiile publice din Municipiul Motru,*

Cu toate acestea, pe viitor, pentru o „dezvoltare durabilă”, va fi necesară utilizarea intensivă a resurselor naturale de energie, a surselor alternative de „energie verde”, în vederea compensării și reducerii dependenței de combustibilii fosili, care contribuie în mod direct la încălzirea globală și poluarea mediului înconjurător.

4.1 Situația actuală a sectorului serviciilor comunitare de management al deșeurilor

4.1.1 Generalități

Implementarea în România a politicilor UE privind gestiunea deșeurilor se asigură prin *Strategia națională de gestionarea deșeurilor și Planul național de gestionare a deșeurilor* - PNGD, documente care au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2004 (*privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor și a Planului național de gestionare a deșeurilor*).

Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, Planurile Regionale de Gestionare a Deșeurilor, cât și Planurile Județene de Gestiune a Deșeurilor, au fost elaborate în cadrul unui proces de consultare partenerială cu factorii interesați regionali, care au identificat și priorizat nevoile de investiții la nivel regional /județean în scopul îndeplinirii angajamentelor asumate pentru acest sector.

Autoritățile locale sunt responsabile pentru implementarea acestor angajamente în conformitate cu strategia națională pentru serviciile publice.

Serviciul public de salubritate a localităților este organizat și funcționează în baza Legii Nr. 101 / 2006 a *serviciului de salubritate a localităților*, cu modificările și completările ulterioare), care a înlocuit Ordonanța Guvernului nr. 87/2001 privind *serviciile publice de salubritate a localităților*.

Activitățile specifice serviciilor de salubritate se gestionează și se exploatează prin intermediul unor structuri specializate, denumite - *operatori*, care activează numai în baza unei licențe obținută în condițiile *legii serviciilor comunitare de utilități publice (Legea nr. 51/2006)* sau prin unele legi speciale(după caz).

Serviciile publice de salubritate cuprind în principal următoarele activități:

- a) *pre-colectarea, colectarea și transportul deșeurilor municipale, inclusiv ale deșeurilor toxice periculoase din deșeurile menajere, cu excepția celor cu regim special;*
- b) *sortarea deșeurilor municipale;*
- c) *organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor;*
- d) *depozitarea controlată a deșeurilor municipale;*
- e) *înființarea depozitelor de deșeuri și administrarea acestora;*
- f) *măturatul, spălatul, stropirea și întreținerea căilor publice;*
- g) *curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice și menținerea în funcțiune a acestora pe timp de polei sau de îngheț;*
- h) *colectarea cadavrelor animalelor de pe domeniul public și predarea acestora unităților de ecarisaj;*
- i) *colectarea, transportul, depozitarea și valorificarea deșeurilor voluminoase provenite de la populație, instituții publice și agenți economici, neasimilabile celor menajere (mobilier, deșeuri de echipamente electrice și electronice etc.);*

- j) *colectarea, transportul și neutralizarea deșeurilor animaliere provenite din gospodăriile populației;*
- k) *colectarea, transportul, sortarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor provenite din gospodăriile populației, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară a locuințelor /apartamentelor proprietate individuală;*
- l) *dezinsecția, dezinsecția și deratizarea.*

Activitatea de valorificare a deșeurilor se autorizează și se desfășoară în conformitate cu legislația în vigoare. Serviciile publice de salubritate (sistemul de salubritate) trebuie să fie alcătuit în principal dintr-un ansamblu tehnologic și funcțional, care să cuprindă atât construcții, cât și instalații și echipamente specifice destinate prestării serviciului de salubritate:

- a) *puncte teritoriale de colectare și preselectare a deșeurilor;*
- b) *grupuri de salubritate;*
- c) *stații de transfer;*
- d) *construcții și instalații destinate sortării, neutralizării, valorificării și depozitării deșeurilor;*
- e) *baze de întreținere a autovehiculelor de salubritate;*
- f) *centre teritoriale de colectare și reciclare a materialelor;*
- g) *puncte teritoriale privind activitatea de dezinsecție, dezinfecție și deratizare.*

4.1.2 Generarea deșeurilor casnice

Conform estimărilor realizate - în faza de actualizare a Master-planului (PJITL – *Planul Județean de Investiții pe Termen Lung*), în prezent în județ se generează anual:

- *circa 134.400 tone deșeuri municipale, din care:*
- *circa 91.800 tone deșeuri menajere,*

Din cantitatea totală de deșeuri generate, în prezent sunt colectate circa 76 %.

4.1.3 Generarea deșeurilor non-casnice

În aceasta categorie, sunt incluse:

- *deșeurile industriale și comerciale asimilabile deșeurilor menajere;*

Nu există nici un fel de date statistice privind volumul acestor deșeuri. Conform estimărilor realizate în *Master-planul județean (PITL)*, în prezent în județ se generează anual:

- *34.500 tone deșeuri asimilabile celor menajere*
 - *deșeurile din grădini, parcuri și piețe;*
- *900 tone/an deșeuri din parcuri și grădini,*
- *1.800 tone/an deșeuri din piețe,*
 - *deșeurile stradale*

- 5.400 tone/an deșeuri stradale.

În anul 2010, activitatea de salubritate străzi în Municipiului Târgu-Jiu a constat în măturatul zilnic, manual, a 53 străzi și trotuare aferente (cca. 51,2 mii mp/an) și măturat mecanic (49, 1mii mp/an), precum și curățirea și încărcarea podmolului de la rigole (cca. 2.316 mc).

Pe de altă parte, exploatarea miniere și haldele de steril de la Rovinari, Turceni, Motru, creează un impact semnificativ asupra mediului prin scoaterea din circuitul economic și reducerea capacității de producție a unor mari suprafețe de teren.

În contextul în care calitatea vieții urbane este condiționată și de calitatea serviciilor de salubritate și gestiune a deșeurilor urbane, managementul deșeurilor urbane trebuie să fie un obiectiv important al structurilor locale.

4.1.4 Capacități actuale de colectare și transport

Județul Gorj a beneficiat din plin de fondurile de preaderare (Phare CES) pentru managementul deșeurilor, valoarea alocațiilor financiare fiind de aproape 7,4 MILIOANE EURO. În total, un număr de 13 proiecte au primit finanțare, atât pentru proiecte de dotare cu echipamente de colectare și transport, dar și pentru construcția unor stații de transfer și sortare.

Valoarea totală a finanțărilor Phare CES atrase pentru acest domeniu, este prezentată în tabelul următor:

*Tabel 4.1 - Valoarea totală a finanțărilor Phare atrase pentru managementul deșeurilor**

PROGRAM	Nr. Crt.	Nume beneficiar	Buget [EURO]		
			Grant	Contribuția proprie	Total
PHARE 2004	1	Consiliul Local Ploșoru	345,573.00	38,397.00	383,970.00
	2	Consiliul Local Rovinari	852,238.00	95,000.00	947,238.00
	3	Consiliul Local Motru	413,544.22	47,000.00	460,544.22
	4	Consiliul Local Novaci	988,544.25	142,495.75	1,131,040.00
	5	Consiliul Local Runcu	351,566.72	40,000.00	391,566.72
	6	Consiliul Local Cîlnic	367,993.84	45,781.16	413,775.00
	7	Consiliul Local Turceni	751,514.81	191,238.98	942,753.79
PHARE 2005	8	Consiliul Local Motru	520,628.00	60,000.00	580,628.00
	9	Consiliul Local Tg. Cărbunești	899,937.00	100,000.00	999,937.00
PHARE 2006	10	Consiliul Local Bălești	382,920.54	44,000.00	426,920.54
	11	Consiliul Local Godinești	179,625.00	22,500.00	202,125.00
	12	Consiliul Local Padeș	344,080.00	41,000.00	385,080.00
	13	Consiliul Local Jupînești	981,067.29	112,000.00	1,093,067.29
TOTAL:			7,379,232.67	979,412.89	8,358,645.56

*Date comunicate de către ADR-SV

Colectarea deșeurilor reziduale se realizează în prezent atât din poartă în poartă („door-to-door”), cât și prin aport voluntar („bring system”). Acest sistem se întâlnește atât în zona urbană cât și în cea rurală.

Cantitatea totală de deșeuri tratate în cele 13 proiecte este aproximativ 15.950 t/an (aprox. 12 % din cantitatea totală de deșeuri generate în județ). Nivelul de tratare este însă destul de scăzut, recuperarea fiind în cantități foarte mici. Astfel cea mai mare parte a deșeurilor trebuie

depozitată sau tratată mai departe. În aceste condiții sistemul integrat de gestionare a deșeurilor trebuie să ia în considerare deșeurile generate în aceste zone.

4.1.5 Capacități actuale de depozitare

Depozitarea deșeurilor colectate se realizează în prezent în depozitul conform de la Târgu-Jiu. Depozitul conform de la Târgu-Jiu a fost dat în funcțiune în anul 2009, în cadrul unui parteneriat public privat și asigură o capacitate de depozitare de cca. 1.925.310 m³, având o durată de exploatare estimată de 20 ani pe o suprafață totală ocupată de 11,6 ha.

Pe lângă acest depozit conform, în județ, mai există 8 depozite neconforme de deșeuri menajere, care și-au sistat activitatea de depozitare în anul 2009.

În prezent, în județ există 5 instalații de sortare și 5 de transfer al deșeurilor, din care 3 în operare (la Turceni, Rovinari și Novaci) și 2 în curs de dare în exploatare (la Motru și Târgu-Cărbunești).

Mai există, de asemenea, o instalație de sortare de mică capacitate - exclusiv a deșeurilor reciclabile - la Plopșoru. Capacitățile stațiilor existente sau în curs de execuție sunt următoarele:

A. Stații de transfer

- *Târgu-Cărbunești - 10.750 t/an;*
- *Turceni – 6.100 t/an;*
- *Motru - 8.900 t/an;*
- *Rovinari - 10.800 t/an;*
- *Novaci – 5.800 t/an;*

B. Stații de sortare

- *Târgu-Cărbunești - 4000 t/an;*
- *Turceni – 1.300 t/an;*
- *Motru - 4.200 t/an;*
- *Rovinari - 3.250 t/an;*
- *Novaci – 2.300 t/an;*
- *Plopșoru – 300 t/an.*
- *Tg. Jiu – 21.500 t/an (în execuție)*

Nu există încă nici o instalație de tratare a deșeurilor biodegradabile.

4.1.6 Volume necolectate și tarife actuale

Populația nedeservită de servicii de salubritate din mediul urban este populația din zonele periurbane, iar în mediul rural 58 % din populație este conectată la servicii de salubritate.

Deșeurile necolectate sunt reprezentate în principal, de deșeurile menajere din mediul rural și reprezintă cca. 24% din cantitatea totală produsă la nivelul județului.

Deși există un depozit ecologic zonal de deșeuri menajere la Târgu-Jiu - care a devenit funcțional din anul 2009 și 5 stații de transfer în curs de finalizare la Motru, Rovinari, Turceni, Târgu-Cărbunești și Novaci, în zona rurală deșeurile sunt încă depozitate ilegal și nu toate localitățile rurale sunt arondate la stațiile de transfer.

În Capitolul 22 - *Protecția mediului înconjurător din Tratatul de Aderare a României la Uniunea Europeană*, angajamentele asumate pe plan național includ și închiderea depozitelor necorespunzătoare din mediul rural până la data de 16 iulie 2009. În zona rurală a județului Gorj există un număr semnificativ de depozite neautorizate - 61 de depozite comunale necontrolate, având o suprafață totală de cca. 40.54 ha, care produc o cantitate semnificativă de levigat. Pentru acestea, sistarea activității este stabilită clar, urmând ca odată cu implementarea activității de transfer (existentă, în momentul de față, în stadiul de proiect), spațiul rural să fie arondat unor stații de transfer.

Ținând cont că 95% din populația urbană beneficiază de servicii de colectare a deșeurilor menajere și de faptul că în zona rurală în general nu există servicii specializate pentru colectarea și transportul deșeurilor, extinderea serviciilor de salubritate este necesară la nivel județean. În ceea ce privește tarifele, conform investigației făcute, acestea diferă de la operator la operator, chiar și în cadrul aceluiași operator, în două locații diferite. Exemple, pentru municipiile și orașele din Gorj:

Tabel 4.2 – Tarife pentru managementul deșeurilor

Nr. crt.	Numele municipiului/ orașului	Numele operatorului	Populația deservită de serviciul de salubritate (nr. loc)	Tarif deșeuri menajere (lei/m³, lei/tonă, lei/pers)	Tarif deșeuri asimilabile de la agenți economici
1	Municipiul Tg Jiu	SC Polaris M Holding SRL	98.490	Colectare 0.46 Euro / pers.	Colectare 12,642 euro/mc
2	Municipiul Motru	Direcția Publică Motru	22.848	Zona urbana 40.13 RON/ mc Zona rurala 75 RON/ gosp./an	43.96 RON/ mc
3	Rovinari	SC ACS SRL Rovinari	13.843	1.32 RON/pers/lună fără TVA	189.01 RON/tonă fără TVA
4	Tg Cărbunești	SC Salubris Gilort SRL	8.999	6.5 RON fără TVA/ pers/lună	42.92 RON/ luna
5	Novaci	Serviciul Public de Salubritate Novaci	6.100	4.30 RON fără TVA/ pers/lună	54 RON/ luna
6	Tismana	SC Salubri PM SRL Tismana	420	2.3 RON/ pers	67,3 RON /mc
7	Turceni	SC TURCENISAL SRL	8.197	3.2 RON/pers	513.8 RON/t
8	Țicleni	SC SALUBRIS SRL Tg Cărbunești	2.574	2,42 RON/pers /luna	34,61 RON/mc /lună

Sursa: Date culese din teritoriu, trim. III 2011

Situația orașului Bumbesti-Jiu este una particulară, datorită contractului încheiat pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere cu SC BAYON SUD SRL București, contract reziliat (pentru motive de neîndeplinire a angajamentelor) și aflat în litigiu. La această dată, Primăria Bumbesti-Jiu utilizează containerele SC BAYON SUD SRL București și autoutilare închiriate de la SC POLARIS M Holding SRL.

4.1.7 Concluzii privind situația actuală a sectorului de servicii comunitare de management al deșeurilor

4.1.7.1 Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor de management al deșeurilor la nivelul județului Gorj

GESTIONAREA DEȘEURILOR LA NIVELUL JUDEȚULUI

Starea actuală în ceea ce privește gestionarea deșeurilor în județul Gorj este considerată ca punct de referință pentru identificarea necesităților pentru dezvoltările ulterioare în cadrul sistemului de gestionare a deșeurilor.

Tabel 4.3 – Cantități de deșeuri generate

	Tipuri principale de deșeuri	2006 (tone)	2007 (tone)	2008 (tone)	2009 (tone)	2010 (tone)
1	Deșeuri municipale și asimilabile din comerț, industrie, instituții, din care :	139.876	146.241	113.497	132.469	136.122
1.1.	Deșeuri menajere colectate în amestec de la populație	57.120,4	72.721,6	35.201,0	55.754,0	38.743
1.2.	Deșeuri asimilabile colectate în amestec din comerț, industrie, instituții	37.369,9	18.834,8	23.390,9	26.555,2	30.181
1.3.	Deșeuri municipale și asimilabile colectate separat (exclusiv deșeuri din construcții și demolări), din care :	5.193,3	5.537,0	6.470,0	7.025,0	7.872

Distribuția deșeurilor menajere necollectate în județul Gorj (Tabel 4.4):

Urban				Rural				Total	
Nr. locuitori	Ne-colectate [loc.]	Deșeuri colectate [tone]	Deșeuri ne-colectate [tone]	Colectat /loc	Nr. loc.	Deșeuri colectate [tone]	Deșeuri ne-colectate [tone]	Deșeuri colectate [tone]	Deșeuri ne-colectate [tone]
114.450	47.386	37.597	15.566	5.900	250.727	861	31.455	38.458	47.021

Sursa : Agenți de salubritate, operatorii de depozit – PJAT

COLECTAREA:

Există încă o parte din zonele rurale ale județului care nu sunt asigurate cu servicii de colectare a deșeurilor.

Pentru ca județul să atingă țintele județene/regionale de colectare impuse până în anul 2020 (90% din zona rurală) și 2013 (100% din zona urbană), colectarea deșeurilor trebuie extinsă și în zonele rurale neacoperite. Asta va însemna investiții importante și achiziționarea de noi vehicule și recipiente pentru colectare.

Fără statistici raportabile, calculul deșeurilor necollectate pentru aceste zone se bazează pe doi indici utilizați frecvent. Aceștia sunt:

- 0,9 kg/locuitor/zi în zonele urbane
- 0,4 kg/locuitor/zi în zonele rurale

Compoziția medie a deșeurilor menajere în județul Gorj (Tabel 4.5):

Compoziția deșeurilor	Mediu urban			Mediu rural			Medie ponderată pe județ
	%	Cantitate (tone/an)	Cantitate (kg/loc.an)	%	Cantitate (tone/an)	Cantitate (kg/loc.an)	Procentaj (%)
Deșeuri ambalaje de hârtie și carton	11	5.817,65	35,95	7	1.060,5	4,13	8,55
Deșeuri ambalaje sticlă	6	3.173,26	19,61	4	606,0	2,36	4,77
Deșeuri ambalaje metalice	3	1.586,63	9,80	2	303,0	1,18	2,39
Deșeuri ambalaje plastic	8	4.231,02	26,14	8	1.212,0	4,73	8,0
Deșeuri ambalaje lemn	3	1.586,63	9,80	4	606,0	2,36	3,61
Deșeuri biodegradabile	53	28.030,48	173,20	67	10.150,5	39,56	61,59
Deșeuri reciclabile altele decât ambalaje, din care :	16	8.462,03	52,29	8	1.212,0	4,72	11,09
TOTAL	100%	5.2887,7	326,79	100%	15.150,0	59,04	100%

Sursa : Agenți de salubritate, operatorii de depozit -PJAT

COLECTAREA SELECTIVĂ

În județul Gorj colectarea deșeurilor menajere separat se realizează în principal în municipiile Târgu Jiu și Motru. Colectarea deșeurilor se face pe două fracțiuni: *biodegradabile și inerte*. De asemenea, deșeurile reciclabile (hârtie, sticlă / metal / mase plastice - PET), se colectează separat în containere specializate, colorate în conformitate cu prevederile legale.

Județul folosește diferite tipuri de vehicule de colectare a deșeurilor. În orașele și localitățile care au beneficiat de scheme de finanțare PHARE CES (2004, 2005, 2006), se folosesc echipamente moderne (auto-utilitare compactoare de diverse capacități), în timp ce regiunile rurale, în marea majoritate folosesc vehicule de colectare simple, tractor cu remorcă sau camioane. Multe municipalități folosesc o combinație de vehicule de colectare.

Evoluția gradului de colectare a deșeurilor (Tabel 4.6):

Indicator	2006 (tone)	2007 (tone)	2008 (tone)	2009 (tone)	2010 (tone)
Cantitatea de deșeuri menajere și asimilabile colectate / Cantitatea totală de deșeuri menajere și asimilabile generată	0,713	0,664	0,573	0,674	0,641
Cantitatea de deșeuri municipale și asimilabile colectate separat / Cantitatea totală de deșeuri menajere și asimilabile colectate	0,052	0,057	0,099	0,074	0,103
Număr locuitori deserviți de serviciul de salubritate / Numărul total de locuitori	0,243	0,255	0,264	0,286	0,288
Cantitate de deșeuri colectate (kg/ locuitor/ an)	231	225	151	213	184

Sursa : Agenți de salubritate, PJAT

DEPOZITAREA

Singurul depozit conform este cel din Târgu Jiu (Bârsești), dat în exploatare în anul 2009, în fosta cariera de piatră a societății Lafarge. Suprafața totală ocupată de către acesta este de cca. 380.000 mp, din care 115.700 ocupați de către depozitul propriu-zis, restul fiind ocupați de aria de servicii. Depozitul asigură o capacitate de depozitare de cca. 1.925.310 m³, având o durată de exploatare estimată la 20 ani.

Cantități de deșeuri depozitate neconform anual (Tabel 4.7)

Județ	Depozit neconform/localitate	Cantitatea deșeuri depozitate(tone)				
		2004	2005	2006	2007	2008
GORJ	Târgu Jiu	73.745	48.387	37.125	39.875	Nu a raportat
	Rovinari	2.492	1.680	2.752	1.754	închis
	Motru	4.548	2.739	4.578	14.385	4.296
	Țicleni	8.563	8.376	720	900	1.900
	Turceni	1.782	5.245	6.518	6.761	6.933
	Novaci	1.325	520	140	199	Nu a raportat
	Tg. Cărbunești	4.880	5.000	3.000	3.000	9.530
	Bumbești Jiu	1.499	2.900	3.873	4.800	5.100

Sursa : Agenți de salubritate, PJAT

Cantități de deșeuri depozitate conform anual (Tabel 4.8)

Operator Depozit	Locali- tate	An înfiițare	An prevăzut pentru închidere	Capacitate totală proiectată (mc)	Capacitate construită (mc)	din care disponibilă (mc)	Suprafața ocupată (m ²)	Cantitate deșeuri depozitate în 2009 (tone)	Depozit mixt	Sistem de cântărire
SC UEG MEDIU SRL	Tg. Jiu	2009	2029	1.925.310	1.925.310	-	115.700	25.761	DA	DA

Sursa : Agenți de salubritate, PJAT

În zona rurală a județului Gorj există un număr semnificativ de depozite neautorizate. Pentru acestea, sistarea activității este stabilită clar, urmând ca odată cu implementarea activității de transfer (existentă, în momentul de față, în stadiul de proiect), spațiul rural să fie arondat unor stații de transfer.

Astfel, au fost inventariate un număr de peste 61 de depozite comunale necontrolate, având o suprafață de cca. 40,54 ha, care produc o cantitate semnificativă de levigat.

Factorii de mediu afectați direct datorită lipsei unui sistem integrat de gestiune a deșeurilor sunt : aer, apă, sol, vegetație prin :

- depozitarea necontrolată a unor deșeuri industriale și menajere pe sol ;
- depunerea agenților poluanți evacuați în atmosferă ;
- apele meteorice contaminate cu poluanții din aer ;
- transportul pulberilor de către vânt ;
- infiltrarea în sol a apelor contaminate ;

Depozite/STAȚII DE TRANSFER, date generale pentru județul Gorj (Tabel 4.9):

Denumire depozit/stație transfer	Tip *	An deschidere	Suprafața proiectată (ha)	Capacitate proiectată
Târgu Jiu	b	2009	37,9	1.925.310 m ³
Târgu-Cărbunești	b	2011	1,6	10.750 t/an
Turceni	b	2010	1,0	6.100 t/an
Motru	b	2010	1,2	8.900 t/an
Rovinari	b	2010	1,7	10.800 t/an
Novaci	b	2011	1,0	5.800 t/an

Sursa : Operatorii de depozite anul 2011

* Tip : Depozit pentru deșeuri periculoase _____ « a »
 Depozit pentru deșeuri nepericuloase _____ « b »
 Depozit pentru deșeuri inerte _____ « c »
 Depozit mixt (nepericuloase și periculoase) _____ « a/b »

Riscurile majore rezultate din depozitarea deșeurilor, din neaplicarea măsurilor de neutralizare înainte de eliminare sau de reducere a volumului acestora apar mai evident în situații de precipitații puternice, viituri, care antrenează cantități de deșeuri.

În urma evaluării situației gestionării deșeurilor în județul Gorj s-a ajuns la următoarele concluzii:

- Actualul sistem de gestionare a deșeurilor în județul Gorj nu respectă în totalitate obiectivele strategiei și regulilor naționale și europene
- Nivelul de conectare la servicii de salubritate în zonele rurale este relativ scăzut, lucru care conduce la depozitarea necontrolată a deșeurilor
- Nivelul de reciclare este foarte scăzut. Scopurile specifice pentru recuperare/reciclare a ambalajelor și a materialelor reciclabile, după cum au fost impuse de legislația națională și

europăană, vor putea fi atinse numai dacă un sistem integrat de gestionare a deșeurilor va fi implementat, având ca punct central colectarea selectivă a acestora.

- Lipsa de tratare a deșeurilor biodegradabile aduse direct în depozitul conform conduce la situația în care țintele trasate de legislația referitoare la deșeurile biodegradabile nu vor putea fi atinse.
- Deși a fost sistată depozitarea în depozitele urbane neconforme – la unele dintre aceste depozite au fost efectuate lucrări de închidere preliminară urmare a programelor de conformare asumate, acestea nu au supuse unor lucrări de închidere definitivă, drept urmare continuă să aibă efecte negative asupra mediului (sol, apă și atmosfera)
- Echipamentele folosite pentru serviciile de salubritate sunt insuficiente și unele învechite.

4.1.7.2 Infrastructura existentă privind serviciile de management al deșeurilor din județ, pe fiecare localitate în parte

Următoarele dotări s-au realizat din fonduri de pre-aderare(CES PHARE):

Tabel 4.10.1 – Proiecte CES PHARE 2004 – de gestionare a deșeurilor – implementate în județul Gori

PHARE CES 2004 - Proiecte mici de gestionare a deșeurilor

Nr.	Nume beneficiar	LOCALITATI BENEFICIARE	Denumire proiect	ACHIZITII		
				CONTAINERE [Nr x Volum]	MIJLOACE TRANSPORT [Nr x Volum]	STAȚII SORTARE /TRANSFER
1	Consiliul Local Ploșoru	Ploșoru	Înființare sistem de colectare selectivă deșeurilor reciclabile și transport din gospodăriile particulare, instituțiile și spațiile publice	60 x 1,1 mc	1 autogunoieră	1 stație sortare
2	Consiliul Local Rovinari	Bălteni, Dragotești, Fărcăsești, Negomir	Sistem de colectare selectivă și valorificare a deșeurilor cu centru zonal în localitatea Rovinari	66 x 1,1 mc 4 x 20 mc	1 autogunoieră 20 mc	1 stație sortare
3	Consiliul Local Motru	Motru	Motru – oraș ecologic, european	175 x 1,1 mc	Autogunoiere 1 x 12 mc 1 x 24 mc	1 stație sortare
4	Consiliul Local Novaci	Alimpești, Baia de Fier, Bengești Ciocadia, Bumbești-Pițic, Crasna, Polovragi.	Gestionarea selectivă a deșeurilor în Novaci și în alte 6 comune învecinate utilizând un sistem de colectare selectivă a fracțiilor reciclabile	24 x 1,1 mc 4 x 6 mc 1 x 24 mc 4513 x 0,12 mc 926 x 0,24 mc	2 Container auto-compactoare – 1 Pescontainer 1 Auto-compactator uz general 1 Auto-compactator cu 2 compartimente 1 Autovehicul roll-off cu hooklift	1 stație sortare

PHARE CES 2004 - Proiecte mici de gestionare a deșeurilor

Nr.	Nume beneficiar	LOCALITATI BENEFICIARE	Denumire proiect	ACHIZITII		
				CONTAINERE [Nr x Volum]	MIJLOACE TRANSPORT [Nr x Volum]	STAȚII SORTARE /TRANSFER
5	Consiliul Local Runcu	Runcu, Arcani, Peștișani	Zona Montana Runcu – Arcani – Peștișani, zona de turism ecologic	5000 x 0,24 mc	Autogunoiere: 2 x 24 mc	Nu
6	Consiliul Local Călnic	Ciuperceni, Telești, Călnic	Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport în vederea colectării selective a fracțiilor reciclabile în comunele Ciuperceni, Telești, Călnic	97 x 1,1 mc 422 x 0,24 mc 5700 x 0,12 mc	Autogunoiere: 1 x 10 mc 1 x 14 mc	Nu
7	Consiliul Local Turceni	Borăscu, Brănești, Ionești, Tântăreni, Urdari	Implementarea sistemului de colectare selectivă și amenajarea stației de transfer în zona orașului Turceni	3 x 4 mc 206 x 1 mc 60 x 0,24 mc	1 auto-gunoieră 24mc 1 auto-gunoieră 8 mc 1 auto-gunoieră 10mc 1 Moto-stivuator 1 încărcător frontal	1 stație de sortare și transfer

*Date comunicate de către ADR-SV

Tabel 4.10.2 – Proiecte PHARE CES 2005 – de gestionare a deșeurilor – implementate în județul Gorj

Phare CES 2005 - Investiții ale autorităților publice în sectoare prioritare de mediu

Nr. crt.	Numele aplican-tului	LOCALITATILE BENEFICIARE	Titlul proiectului	ACHIZITII		
				CONTAINER E [Nr x Volum]	MIJLOACE TRANSPORT [Nr x Volum]	STATII TRANSFER [Supraf., mp]
1	Consiliul Local Motru	Cătunele, Glogova, Samarinești, Văgiulești	Stație pentru transfer ecologic al deșeurilor în zona Motru	Nu	Cap autotractor - 1 buc Container auto-compactor mobil (43 mc) - 2 buc Încărcător frontal - 1 buc.	3000 mp

Phare CES 2005 - Investiții ale autorităților publice în sectoare prioritare de mediu

Nr. crt.	Numele aplican- tului	LOCALITATIL E BENEFICIARE	Titlul proiectului	ACHIZITII		
				CONTAINER E [Nr x Volum]	MIJLOACE TRANSPOR T [Nr x Volum]	STATII TRANSF ER [Supraf., mp]
2	Consiliul Local Tg. Cărbune ști	Hurezani, Săcelu, Bustuchin, Bărbătești, Țicleni, Scoarța, Tg-Logrești, Licurici, Roșia de Amaradia, Crușeț, Albeni și Vladimir	Stație de transfer deșeuri în orașul Tg. Cărbunești	5000 x 0.08 mc 3000x0.12 mc 100x1.1 mc 20x 7.7 mc	1 autogunoieră 12 mc 3 autogunoieră 6 mc	2700 mp

*Date comunicate de către ADR-SV

Tabel 4.10.3 – Proiecte PHARE CES 2006 – de gestionare a deșeurilor – implementate în județul Gorj

Phare CES 2006 - Investiții ale autorităților publice în sectoare prioritare de mediu

Nr. crt.	Nume aplicant	LOCALITATILE BENEFICIARE	Titlul proiectului	ACHIZITII		
				CONTAINERE [Nr x Volum]	MIJLOACE TRANSPORT [Nr x Volum]	STATII TRANSFER
1	Consiliul Local Bălești	Bălești	Extinderea și modernizarea sistemului de gestionare a deșeurilor, o prioritate a planului de dezvoltare locala pentru comuna Bălești județul Gorj	2930 x 0,12 mc 90 x 0,24 mc 110 x 1,1 mc	1 autogunoieră 12 mc 1 autogunoieră 10 mc	Nu
2	Consiliul Local odinești	Godinești	Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport deșeuri în comuna Godinești, în vederea conectării acestuia la sistemul integrat de management al deșeurilor din județul Gorj	36 x 1,1 mc 800 x 0,12 mc	1 autogunoieră 10 mc	Nu
3	CL PADES	Padeș	Implementarea unui sistem de gestionare a deșeurilor în	74 x 1,1 mc 120 x 0.24 mc	1 autogunoieră 14 mc	Nu

Nr. crt.	Nume aplicant	LOCALITATILE BENEFICIARE	Titlul proiectului	ACHIZITII		
				CONTAINERE [Nr x Volum]	MIJLOACE TRANSPORT [Nr x Volum]	STATII TRANSFER
			comuna Padeș - zona cu potențial turistic și sit de importanță comunitară	30 x 0,12 mc		
4	CL Jupânești	Jupânești, Berlești, Turburea, Săulești, Căpreni, Stejari, Dănciulești, Stoina	Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport deșeurilor în vederea colectării selective a fracțiilor reciclabile în comunele Jupânești, Berlești, Turburea, Săulești, Căpreni, Stejari, Dănciulești, Stoina	590 x 0,24 mc 6920 x 0,12 mc 380 x 1,1 mc	2 autogunoiere x 12 mc 2 autogunoiere x 10 mc	Nu

*Date comunicate de către ADR-SV

4.1.7.3 Starea actuală a serviciilor de management al deșeurilor din municipiile Târgu Jiu, Motru

În municipiul Târgu Jiu operează atât o firmă privată - SC POLARIS M. HOLDING SRL (*Contract de concesiune*), cât și DSC Târgu Jiu (curățare străzi, parcuri, etc.), iar în municipiul Motru, operează S.C. Direcția Publică Motru S.A. (*contract delegare de gestiune*).

COLECTAREA și TRANSPORTUL DEȘEURILOR

În Târgu Jiu, colectarea deșeurilor menajere în amestec și selectiv, se face de către SC POLARIS SRL și se realizează în diferite tipuri de recipiente. Tipul și numărul recipientelor de colectare - aparținând atât SC POLARIS SRL, cât și autorităților administrației publice locale, este prezentat în tabelul următor:

Tabel 4.11 – Dotări de colectare în Târgu Jiu

OPERATORI	Colectarea deșeurilor menajere în amestec			
	Pubele 120 litri	Pubele 240 litri	Containere 1.100 l	Containere 4.000 litri
SC POLARIS M HOLDING SRL	8.911	2.049	750	15
DSC Tg. Jiu				10

*Date comunicate de către SC POLARIS SA

În prezent, SC POLARIS M HOLDING SRL operează cu un număr de 6 auto-speciale (tip IVECO), destinate colectării și transportului de deșeuri, de diverse capacități, toate conforme. Societatea mai dispune de o altă auto-specială (*Iveco Daily*), un cap tractor(*Iveco Traker*) și 3 utilaje specifice (*1 Încărcător frontal, 1 Iveco Skipper și 1 Greifer*).

Colectarea se face într-un număr de 76 puncte de colectare, cea mai mare parte a deșeurilor (dintr-un total de cca. 22.766 t/an), fiind colectată în amestec(biodegradabil). Colectarea selectivă reprezintă sub 0,1% din totalul deșeurilor colectate și se face în containere speciale, din plastic (1,0 mc, în două culori cu capac special), în două fracții: hârtie/carton și plastic/PET. Materialele colectate selectiv sunt valorificate către diverși procesatori locali, privați.

Printr-un proiect (PHARE CES 2004), municipiul Motru s-a dotat cu două auto-gunoiere noi (12 și 24 mc), 120 containere metalice (1,1 mc) pentru colectare biodegradabil și 105 containere din plastic (1 mc) pentru colectare selectivă. În localitățile limitrofe, mai sunt un număr relativ mic de euro-pubele (cca. 130, de 0,12 /0,24 litri), aparținând populației. În aceste zone colectarea se face în recipiente proprii, golite într-o remorcă tractată cu tractorul(2 buc.). Deșeurile colectate selectiv (sticlă/ plastic/ hârtie), ar trebui colectate și transportate cu autogunoieră de 12 mc către *Stația de sortare*, pentru valorificare, dar din păcate aceasta nu a fost pusă în operare nici până la această dată.

DEPOZITAREA

- Depozit conform pentru deșeuri menajere Târgu Jiu – este amplasat pe Dealul Calului, în apropierea orașului, în zona Bârsești, și a fost pus în funcțiune în anul 2009. Operatorul depozitului este SC UEG MEDIU SRL. Autorizația integrată de mediu a depozitului are numărul 52 din data de 11.03.2009. Suprafața totală ocupată de depozitul conform pentru deșeuri menajere este de 379.000 m², din care 115.700 m² au fost ocupați de depozitul propriu-zis și 10.525 m² de aria de servicii. Depozitul este proiectat pentru o capacitate de 1.925.310 m³, în viitorii 20 ani.

- În municipiul Motru, prin proiectul PHARE CES 2005, s-a realizat o stație de transfer, cu o platformă betonată de cca. 3.000 mp, de pe care deșeurile destinate transferului ar trebui încărcate cu un încărcător frontal pe transportorul cu raclete și apoi în auto-remorcile compactoare de mare capacitate(47 mc), fiind transferate prin tractare (cu „cap tractor”, achiziționat prin același proiect), către depozitul conform de la Târgu Jiu.

Din păcate, prețul de monopol (prohibitiv) perceput de către depozitul central din Târgu Jiu - pentru a pune presiune pe ceilalți operatori din județ (*datorită faptului că există un acționariat comun al acestui depozit cu cel al operatorului din Târgu Jiu – SC POLARIS M HOLDING SRL*), face ca la majoritatea APL-urilor din județ să existe încheiat un contract de depozitare(pentru a se evita amenziile Gărzii de mediu), în realitate depozitarea făcându-se în continuare la vechile depozite, neconforme.

Această practică neconcurențială și acest aspect, trebuiesc reglementate de urgență, întrucât se perpetuează aceeași practică păguboasă la majoritatea UAT - urilor din județ.

4.1.7.4 Starea actuală a Serviciilor de management al deșeurilor în localitățile județului Gorj

Deși gradul de acoperire cu servicii de salubritate în județ este foarte ridicat (*fiind cu mult peste media națională, care este de 54 %*), serviciile realizate nu respectă în totalitate legislația în domeniu și sunt încă numeroase UAT - uri neacoperite(*Anexa 4.1*). Prin dezvoltarea aplicației *Sistem de Management Integrat al Deșeurilor la nivel județean*, și realizarea acestui proiect (aplicație pentru co-finanțare prin Programul Operațional Sectorial Mediu - POS MEDIU), această situație va putea fi depășită.

Prin implementarea proiectelor finanțate din fonduri de pre-aderare (Phare CES), s-a creat o infrastructură de bază pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere într-un număr important de localități ale județului (toate proiectele Phare CES acoperă aproximativ 223.800 de locuitori, aprox. 84% din populația județului).

Colectarea separată a deșeurilor menajere este o obligație legislativă, în prezent în județul Gorj fiind în curs de implementare colectarea separată a deșeurilor reciclabile în majoritatea zonelor urbane (cu excepția orașelor Târgu Cărbunești și Tismana), în schimb, în majoritatea localităților rurale, colectarea se face doar în amestec.

La nivelul județului s-au achiziționat pentru colectare separată 14.931 de recipiente de colectare, din care în mediul urban 4.544 pubele de 120 L, 986 pubele de 240 L, 588 containere de 1100 L și 20 containere de 4.000 L.

4.1.7.5 Proiectele în derulare pentru serviciilor de management al deșeurilor pe baza datelor furnizate din teritoriu și de la operatori economici din fiecare localitate din județul Gorj

Din investigația făcută și din datele colectate, nu există în implementare proiecte pentru dezvoltarea serviciilor de management al deșeurilor.

De altfel, întrucât după aderare s-au impus condiții aparte pentru accesarea acestor fonduri (POR nu are prevăzut un astfel de DMI), acest lucru nu este posibil decât din fonduri proprii (inexistente), sau prin asocierea la ADI, care să aplice pentru finanțare prin POS Mediu, Axa 2.

4.1.7.6 Organizarea și funcționarea serviciilor de management al deșeurilor din județ

În județ își desfășoară activitatea un număr 10 operatori de salubritate (dintre care 8 licențiați ANRSC: SC POLARIS M Holding SRL, SC Salubris PM Tismana, SC APA-CANAL SALUBRIS SRL Rovinari, TURCENI SAL SRL, Direcția de Servicii Publice Motru, SALUBRIS GILORT SRL, RETIM ECOLOGIC SRL Filași și SACOMET SA Horezu).

Există și localități în care nu este implementat serviciul de salubritate pe bază de contract, colectarea făcându-se în sistem propriu, fără contract cu un operator de salubritate; în afara localităților deservite de operatorii de salubritate, gestionarea deșeurilor se mai realizează și prin serviciile proprii organizate în cadrul primăriei.

Deși la sfârșitul anului 2009, gradul de acoperire cu servicii de salubritate asigurat pe baza unor contracte încheiate, era în mediul urban de circa 95 %, *15 unități administrativ teritoriale nu beneficiau de servicii de salubritate.*

4.1.7.7 Gestiunea performanței serviciilor de management al deșeurilor din județul Gorj

Gestionarea serviciilor de management al deșeurilor la nivelul UAT ale județului, îmbracă în general două forme de administrare:

- *Delegarea gestiunii serviciilor de salubritate către operatorii privați - făcută prin licitație publică*
- *Administrarea prin intermediul întreprinderilor proprii (în care primăria este acționar), în special în acele localități beneficiare de dotare pentru colectare/transport, din fonduri Phare CES.*

Depozitarea ar trebui făcută doar în depozitul județean, conform, administrat de către SC UEG MEDIU SRL. Prețul de monopol (prohibitiv) perceput de către depozitul central, face însă ca multe UAT să aibă încheiate contracte de depozitare doar pentru a evita amenziile Gărzii de mediu (în realitate depozitarea făcându-se în continuare la vechile depozite, neconforme).

Managementul costurilor de operare nu poate fi apreciat, datorită diversității extrem de mari a tarifelor practicate, iar despre gradul de încasare al facturilor, nu s-au putut obține informații. Tarifele ar trebui să acopere costurile și fondul de dezvoltare. Trebuie avut însă în vedere faptul că un tarif supraestimat duce la o colectare deficitară, de aceea este preferabil să se practice tarife acceptabile de comunitate, chiar diferite între urban și rural. Negocierea acestora trebuie făcută întotdeauna pornind de la expunerea transparentă a costurilor reale de operare.

4.1.7.8 Situația privind concesionarea serviciilor de management al deșeurilor către sectorul privat în județul Gorj

Majoritatea contractelor de prestare a serviciilor de salubritate de către operatorii privați, sunt cu delegare temporară a gestiunii.

Există însă încheiat și un contract de concesiune, încheiat între Municipiul Târgu Jiu și SC UEG MEDIU SRL, pentru administrarea depozitului conform, central (20 ani, începând din 2009).

Au mai fost încheiate contracte de concesiune (în data de 06. 01. 2010), pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere (prin intermediul ADIS Gorj), între SC BAYON SUD SRL București și următoarele UAT: *Bumbești-Jiu, Aninoasa, Bălănești, Bolboși, Dănești, Dragotești, Lelești, Mățășari, Mușetești, Schela, Slivilești, Stănești și Turcinești*. Aceste contracte s-au reziliat la data de 04. 10. 2010, datorită incapacității concesionarului de a-și îndeplini obligațiile contractuale față de concedenți.

4.1.7.9 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj pentru serviciile de management al deșeurilor

La data de 14. 01. 2009, a luat ființă Asociația de Dezvoltare Intercomunitară în domeniul Serviciilor Publice de Salubritate „ADIS” Gorj, având un număr inițial de 60 membri. Ulterior un număr de alte 7 UAT s-au alăturat acestei asociații (*Motru, Novaci, Rovinari, Bălteni, Bumbești-Pițic, Călnic, și Roșia de Amaradia*), la ora actuală toate cele 70 UAT din județ fiind membre ale acestei asociații (plus CJ Gorj).

Scopul declarat al acestei asociații a fost încă de la început acela de „a realiza în comun proiecte de dezvoltare a infrastructurii aferente serviciilor publice de salubritate” dar și acela de a realiza delegarea unei părți a serviciilor de salubritate către un operator unic, atestat de către ANRSPCG.

În urma ultimei întruniri a reprezentanților ADIS, s-a decis completarea actului constitutiv (statutul asociației) cu prevederile necesare, solicitate de către AM POS Mediu pentru beneficiarii de proiecte pentru DMI 2, astfel încât ADIS să devină structura asociativă beneficiară a proiectului integrat de management al deșeurilor solide din județul Gorj.

La nivel european, organizația *Parteneri Europeni pentru Mediu* (EPE) - EPE este un forum de cooperare deschis autorităților publice, societăților mici și mari, organizațiilor patronale și de sindicat, institutele de cercetare, organizațiilor de protecție a mediului, grupurilor societății civile, organizațiilor neguvernamentale de protecție a consumatorilor, etc. (http://www.epe.be/public_html/index.html).

Misiunea EPE este de a îmbunătăți cooperarea inter-sectorială și dezvoltarea de inițiative comune ale mediului de afaceri, a societăților de capital, a societății civile, în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă. Prin acțiunile sale, EPE urmărește echilibrarea soluțiilor sociale, economice și de standard de viață, în contextul dezvoltării durabile.

4.1.7.10 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID) al serviciilor de management al deșeurilor

Acest fond - denumit - Fond IID, este obligatoriu pentru toți operatorii furnizori/prestatori ai serviciilor comunitare de utilități publice și/sau unitățile administrativ teritoriale, care derulează proiecte de dezvoltare și modernizare a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor comunitare de utilități publice și care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene și/sau de împrumuturi pentru cofinanțarea proiectelor din partea instituțiilor financiare internațional (conform OUG nr. 198/2005 - *privind constituirea, alimentarea si utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire si dezvoltare pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiara nerambursabilă din partea Uniunii Europene*). El are o destinație clară, fiind destinat pentru înlocuirea și dezvoltarea infrastructurii serviciilor publice, în cadrul proiectelor de dezvoltare care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene (OUG nr. 198/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.193/30.12.2005)

La nivelul județului, nu există în implementare proiecte care să beneficieze de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene, ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice pentru dezvoltarea serviciilor comunitare de salubritate, prin urmare nici nu s-a constituit un *Fond de întreținere, înlocuire și dezvoltare*(Fond IID), destinat acestui sector.

4.2 Analiza SWOT a serviciilor de management al deșeurilor

4.2.1 Puncte tari ale serviciilor de management al deșeurilor:

- *Accesarea cu succes a fondurilor de pre-aderare destinate proiectelor pentru deșeuri*
- *Existența unui depozit județean, conform*
- *Existența a 5 stații de transfer, în curs de atingere a capacității*
- *Existența a 6 stații de selectare funcționale*
- *Grad ridicat de acoperire cu servicii de salubritate la sfârșitul anului 2009, peste media țării (100% în mediul urban, respectiv 90 % în mediul rural)*
- *Colectarea selectivă implementată în județ în mai multe localități, atât din mediul urban cât și din cel rural*
- *Tarifarea firmelor respectă principiul „poluatorul plătește”, luând în calcul cantitatea de deșeuri generată (fie volumetric, fie masică)*

4.2.2 Punctele slabe ale serviciilor de management al deșeurilor:

- *În prezent nu există în județ nici o capacitate de tratare a deșeurilor municipale biodegradabile.*
- *Sistemul actual de colectare și transport nu îndeplinește în totalitate cerințele legislative*
- *Sistemul actual de colectare și transport nu poate asigura îndeplinirea obiectivelor și țăintelor legislative și nu poate asigura îndeplinirea obiectivelor stabilite prin Tratatul de aderare;*
- *Actualul sistem de gestionare a deșeurilor în județul Gorj nu respectă în totalitate obiectivele strategiei și regulilor naționale și europene*
- *Nivelul de conectare la servicii de salubritate în zonele rurale este relativ scăzut, lucru care conduce la depozitarea necontrolată a deșeurilor*
- *Nivelul de reciclare este foarte scăzut.*
- *Lipsa de tratare a deșeurilor biodegradabile aduse direct în depozitul conform*
- *Echipamentele folosite pentru serviciile de salubritate sunt insuficiente și unele învechite.*
- *Sunt dificultăți în implementarea sortării la sursă;*
- *Gradul de deșeuri reciclabile valorificate este mic, în special în zonele rurale*
- *Tarifarea nu este unitară la nivelul județului, sunt diferențe chiar în aceeași localitate, în funcție de operator;*
- *Rata de colectare a taxei de salubritate este de cca. 15 % din totalul contractelor încheiate*
- *În mediul rural serviciul nu este plătit fiind suportat din bugetul local de către primării,*
- *Lipsă expertiză în managementul deșeurilor la factorii responsabili;*
- *Lipsa datelor privind tarifele/cantitatea reală de generare/depozitare;*
- *Lipsa unei baze de date actualizată și completă.*

4.2.3 Oportunități

- *Programul POS Mediu*
- *Experiența în implementarea proiectelor de management al deșeurilor*
- *Existenta Planului de Investiții pe Termen Lung (masterplan)*
- *Parcurgerea unor etape importante privind crearea cadrului instituțional*
- *Hotărâri ale CJ și ale Consiliilor Locale, privind constituirea ADIS*
- *Certificat de înregistrare ADIS la registrul Asociațiilor și Fundațiilor, Statut și Act constitutiv ADI*
- *Document de poziție privind implementarea proiectului (Contract de asociere)*

4.2.4 Pericole privind serviciile de management al deșeurilor:

- *Tarifele ridicate de depozitare în depozitul central*
- *În zona rurală a județului Gorj există un număr semnificativ de depozite neautorizate*
- *Deși a fost sistată depozitarea în depozitele urbane neconforme – la unele dintre aceste depozite au fost efectuate lucrări de închidere preliminară urmare a programelor de conformare asumate, aceste nu au fost supuse unor lucrări de închidere definitivă, drept urmare continua să aibă efecte negative asupra mediului (sol, apă și atmosferă)*
- *Lipsa unei structuri eficiente de management al serviciilor de salubritate din punct de vedere al protecției mediului;*
- *Întârzierile datorate problemelor de proprietate apărute asupra terenurilor pe care se vor construi /extinde componentele de investiții aferente proiectului (depozit, stații de transfer, stații de tratare, etc.); POS Mediu – Axa 2, acceptă aplicații până cel mai târziu la finele anului 2011.*
- *Lipsa măsurilor de conștientizare a populației;*
- *Lipsa investitorilor în proiecte de mediu*
- *Creșterea discrepanțelor între mediul urban și cel rural*
- *Migrarea populației tinere către zonele urbane și creșterea decalajului educațional între mediul urban și cel rural*

4.3 Obiective și ținte naționale/ europene

4.3.1 Generalități, legislație primară

Strategiile de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice adoptate la nivel local trebuie să conțină prevederi pentru conformare acestora la cerințele de mediu prevăzute în Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană. Astfel, se vor prevedea, în planurile de implementare, cerințele și indicatorii de performanță ai serviciilor publice de salubritate a localităților în vederea îndeplinirii țăintelor prevăzute pentru colectarea și valorificarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje, a bateriilor și acumulatorilor, a deșeurilor de echipamente electrice și electronice ș.a.

Legislația europeană legată de managementul deșeurilor, a fost integral adoptată de legislația internă și transpusă în următoarele reglementări („legislație primară”):

- *Ordonanța de Urgență nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor (M.O.nr. 283 din 22 iunie 2000) aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 426/2001, pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor (M.O.nr. 411 din 25 iulie 2001); modificată și completată prin Ordonanța de Urgență nr. 61/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 27/2007 (M. Of. 38/ 18.01.2007);*
- *H.G. nr. 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase (a abrogat HG 155/1999) (M.Of. nr. 659/5.09.2002);*

- *H.G nr. 1470/2004 privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor și a Planului național de gestionare a deșeurilor (M.O.nr. 954 din 18 octombrie 2004), modificată și completată prin H.G. nr. 358/11. 04. 2007, (M.Of. 271/ 24. 04. 2007);*
- *H.G nr. 235/2007 privind gestionarea uleiurilor uzate - abrogă HG nr. 662/2001, (M. Of. 199 din 22 martie 2007);*
- *H.G. nr. 1132/2008 privind regimul bateriilor și acumulatorilor și al deșeurilor de baterii și acumulatori, cu modificările și completările ulterioare;*
- *H.G. nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor (M.O. nr. 394 din 10 mai 2005), modificata si completată prin H.G nr. 1292/15.12.2010 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor.*
- *H.G nr. 128/2002 privind incinerarea deșeurilor (M.O. nr. 160 din 6 martie 2002) modificată și completată prin H.G. nr. 427/2010 (M.O. nr. 299 din 07 mai 2010);*
- *H.G. nr. 621/2005 privind gestionarea ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje (M.Of. nr.639 din 20 iulie 2005) modificată și completată prin H.G. nr. 247/2011 (MO nr. 265 din 14/04/2011).;*
- *HG nr.173/2000 pentru reglementarea regimului special privind gestiunea și controlul bifenililor policlorurați și ale altor compuși similari (M.O. nr. 131 din 28 martie 2000)*
- *H.G. nr. 856 /2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase (M.Of. nr. 659/ 5 septembrie 2002);*
- *HG nr. 788/2007 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.013/2006 privind transferul de deșeuri - abrogă HG nr. 895/2006 pentru aplicarea Regulamentului CEE 259/93, (M.Of. nr. 255/ 02 august 2007);*
- *H.G. nr. 1453/2008 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 788/2007 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.013/2006 privind transferul de deșeuri*
- *HG nr. 1061/2008 privind transportul deșeurilor periculoase și nepericuloase pe teritoriul României (M.Of. nr. 672/ 30 septembrie 2008)*
- *H.G. nr. 2406/2004 privind gestionarea vehiculelor scoase din uz (M.Of. nr. 32/ 11 ianuarie 2005), modificata si completate prin H.G. nr. 1633/2009 (MO nr. 30 din 14/01/2010) ;*
- *H.G. nr. 1313/2006 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 2406/2004 privind gestionarea vehiculelor scoase din uz (M.Of. nr. 829/ 9 octombrie 2006);*
- *H.G. nr. 1037/2010 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (MO nr. 728 din 02/11/2010)*
- *H.G. nr. 992 /2005 privind limitarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice (M.Of. nr. 822/ 12 septembrie 2005), modificată prin HG 816 din 21 iunie 2006 (M.Of. nr. 588 / 7 iulie 2006). Anexa la HG a fost completată prin OM 1226/1771/2007 (M.Of. nr. 626/ 12 septembrie 2007);*
- *HG 124/2003 privind prevenirea, reducerea și controlul poluării mediului cu azbest;*

- *HG 734/2006 pentru modificarea HG 124/2003 privind prevenirea, reducerea și controlul poluării mediului cu azbest;*

4.3.2 Obiective naționale pentru serviciile de management al deșeurilor

Strategia și Planul național de gestionare a deșeurilor prevăd următoarele obiective strategice:

1. *dezvoltarea cadrului instituțional și organizatoric;*
2. *conștientizarea factorilor implicați;*
3. *intensificarea preocupărilor privind reducerea cantităților de deșeuri generate;*
4. *exploatarea tuturor posibilităților tehnice și economice privind recuperarea și reciclarea deșeurilor;*
5. *dezvoltarea metodelor și sistemelor pentru sortarea la sursă și/sau înainte de depozitare;*
6. *dezvoltarea de tehnologii și facilități de tratare a deșeurilor conforme cu normele europene și naționale;*
7. *dezvoltarea unor tehnologii de eliminare finală a deșeurilor conforme cu cerințele europene și naționale.*

De asemenea, PNGD propune, într-o abordare regională, un sistem integrat de management al deșeurilor în conformitate cu principiile UE privind managementul deșeurilor:

- *prevenirea producerii de deșeuri: aplicarea tehnologiilor curate, economisirea materialului în timpul manufacturării și introducerea standardelor noi de manufacturare pentru producerea bunurilor; prevenirea producerii deșeurilor necesită și o schimbare în comportamentul consumatorilor, prin orientarea preferințelor acestora spre produsele cu o viață mai lungă;*
- *reciclarea deșeurilor urbane: nivelul reciclării materialelor recuperabile din deșeurile urbane va fi gradual crescut de la 1%, în prezent, la 60% în 2020;*
- *reciclarea deșeurilor speciale: rate speciale de recuperare au fost stabilite pentru deșeurile din împachetare, deșeurile petroliere și deșeurile bateriilor și acumulatorilor din plumb.*

Conform Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor, organizarea activităților de colectare, transport și eliminare a deșeurilor municipale este una dintre obligațiile administrației publice locale.

PNGD reprezintă instrumentul care stabilește un sistem unitar pentru managementul deșeurilor municipale, prevede stabilirea graduală la nivel național a unui sistem de management al deșeurilor municipale și constă în:

- a. *colectarea/colectarea selectivă;*
- b. *transportul și transferul deșeurilor;*
- c. *recuperarea și reciclarea anumitor fracțiuni din deșeurile municipale cu accent pe ambalajele de plastic (PET);*
- d. *recuperarea energiei;*

- e. *tratarea deșeurilor și neutralizarea acestora;*
- f. *depozitarea (eliminarea finală) în depozite controlate, conforme cu legislația de mediu în vigoare.*

4.3.3 Referințe naționale intersectoriale, regionale, alte planuri și strategii relevante

LEGISLAȚIA SECUNDARĂ :

- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Integrării Europene nr.1364/1499/2006 privind aprobarea planurilor regionale de gestionare a deșeurilor (M Of. 232/04.04.2007, iar anexel în MONr. 232 bis din aceeași data.);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 1385/2006 privind aprobarea Procedurii de participare a publicului la elaborarea, modificarea sau revizuirea planurilor de gestionare a deșeurilor, adoptate sau aprobate la nivel național, regional și județean (M. Of. 66/29 .01. 2007);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 951/2007 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor regionale și județene de gestionare a deșeurilor (M. Of. 497 și 497 bis/ 25.07. 2007);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 757/2004 pentru aprobarea Normativului tehnic privind depozitarea deșeurilor (M.O. nr. 86 din 26 ianuarie 2005);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 95/2005 privind stabilirea criteriilor de acceptare și procedurilor preliminare de acceptare a deșeurilor la depozitare și lista națională de deșeuri acceptate în fiecare clasă de depozit de deșeuri (M.O. nr. 194 din 8 martie 2005);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 775/2006 pentru aprobarea Listei localităților izolate care pot depozita deșeurile municipale în depozitele existente ce sunt exceptate de la respectarea unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor (MO nr.675/07 iulie 2006);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 756/2004 pentru aprobarea Normativului tehnic privind incinerarea deșeurilor (M.O. nr. 86 și 86 bis din 26 ianuarie 2005);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile 1274/2005 privind emiterea avizului de mediu la încetarea activităților de eliminare a deșeurilor, respectiv depozitare și incinerare (M.Of. nr. 1180 din 28 decembrie 2005), completat prin Ordinul MMDD nr. 636/2008 (M.Of. nr. 425 din 6 iunie 2008);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 927/2005 privind procedura de raportare a datelor referitoare la ambalaje și deșeuri de ambalaje (M.Of. nr. 929/ 18 octombrie 2005);*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Administrației și Internelor nr. 1281/1121/2005 privind stabilirea modalităților de identificare a containerelor pentru diferite tipuri de materiale în scopul aplicării colectării selective (M.Of. nr. 51/ 19 ianuarie 2006);*

- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor, al Ministrului Economiei și Comerțului și al Ministrului Administrației și Internelor nr. 1229/731/1095/2005 pentru aprobarea Procedurii și criteriilor de autorizare a operatorilor economici în vederea preluării responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de valorificare, și reciclare a deșeurilor de ambalaje (M.O. nr. 27/ 12 ianuarie 2006), modificat prin Ordinele nr. 194/2006/nr. 360/2006/nr.1325/2006 (MO nr. 499 din 08/06/2006) și prin Ordinele nr. 1207/2007/nr. 1765/2007/nr. 306/2007 (MO nr. 740 din 01/11/2007);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 493/2006 privind constituirea Comisiei de evaluare și autorizare a operatorilor economici în vederea preluării responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de valorificare și reciclare a deșeurilor de ambalaje (M.Of. 456/ 25 mai 2006) modificat prin Ordinul nr. 2406/2011 (MO nr. 750 din 25/10/2011)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 1018/2005 privind înființarea în cadrul Direcției deșeurilor și substanțe chimice periculoase a Secretariatului pentru compuși desemnați (M.O. nr. 966 din 1 noiembrie 2005);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 257 din 2006 pentru modificarea și completarea anexei la Ordinul 1018/2005 privind înființarea în cadrul Direcției deșeurilor și substanțe chimice periculoase a Secretariatului pentru compuși desemnați (MO nr. 249 din 20/03/2006);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1349/2007 privind abrogarea art. 2¹-2³ din Regulamentul de organizare și funcționare a Secretariatului pentru compuși desemnați, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și gospodăririi apelor nr. 1018/2005 privind înființarea în cadrul Direcției deșeurilor și substanțe periculoase a Secretariatului pentru compuși desemnați, cu modificările și completările ulterioare. (publicat în M.Of. nr. 629/ 13 septembrie 2007);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1119/2005 privind delegarea către Agenția Națională pentru Protecția Mediului a atribuțiilor ce revin Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor în domeniul exportului deșeurilor periculoase și al transportului deșeurilor nepericuloase în vederea importului, perfecționării active și a tranzitului (M.O. nr. 1024/ 18 noiembrie 2005);*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 344/708/2004 pentru aprobarea Normelor tehnice privind protecția mediului și în special a solurilor, când se utilizează nămolurile de epurare în agricultură (M.O. nr. 959/19 octombrie 2004);*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor, al Ministrului Administrației și Internelor și al Ministrului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr. 87/527/411/2005 privind aprobarea modelului și a condițiilor de emitere a certificatului de distrugere la preluarea vehiculelor scoase din uz (M.Of. nr. 295/ 8 aprilie 2005);*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Economiei și Comerțului nr. 1224/722/2005 pentru aprobarea Procedurii și condițiilor de autorizare a persoanelor juridice în vederea preluării responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de reutilizare, reciclare și valorificare energetică a vehiculelor scoase din uz (M.Of. nr. 1178/ 27 decembrie 2005);*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 816/2006 privind constituirea Comisiei de evaluare și autorizare a persoanelor juridice în vederea preluării*

responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de reutilizare, reciclare și valorificare energetică a vehiculelor scoase din uz (M.Of. nr. 724 din 24 august 2006);

- Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 625/2007 privind aprobarea Metodologiei pentru urmărirea realizării de către operatorii economici a obiectivelor prevăzute la art. 15 alin. (1) și (2) din HG nr. 2.406/2004 (M. Of. nr. 252/ 16 aprilie 2007);
- Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 901/2005 privind aprobarea măsurilor specifice pentru colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice care prezintă riscuri prin contaminare pentru securitatea și sănătatea personalului din punctele de colectare (M.Of. nr. 910 din 12 octombrie 2005);
- Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Economiei și Comerțului nr. 1225/721/2005 privind aprobarea Procedurii și criteriilor de evaluare și autorizare a organizațiilor colective în vederea preluării responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de colectare, reutilizare, reciclare și valorificare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (M.Of. nr. 1161/ 21 decembrie 2005);
- Ordin nr. 66/20 ianuarie 2006 privind constituirea Comisiei de evaluare și autorizare a organizațiilor colective în vederea preluării responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de colectare, reutilizare, reciclare și valorificare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice, modificat și completat prin OM nr. 262/2009 (ordin intern);
- Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Economiei și Comerțului nr. 1223/715/2005 privind procedura de înregistrare a producătorilor, modul de evidență și raportare a datelor privind echipamentele electrice și electronice și deșeurile de echipamente electrice și electronice (M.Of. nr. 1/ 3 ianuarie 2006) modificat și completat prin Ordinul nr. 706/2007 (M.Of. nr. 307/ 9.05.2007);
- Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor, al Ministrului Economiei și Comerțului și al Autorității Naționale Pentru Protecția Consumatorilor nr. 556/435/191/2006 privind marcajul specific aplicat echipamentelor electrice și electronice introduse pe piața după data de 31 decembrie 2006 (M.Of. nr. 608/ 13 iulie 2006);
- Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Economiei și Comerțului nr. 751/870/2004 privind gestionarea deșeurilor din industria dioxidului de titan (M.Of. nr. 10 din 5 ianuarie 2005);

LEGISLATIA INTERSECTORIALĂ

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului (M.Of. nr. 1196 din 30 decembrie 2005), modificată și completată prin Legea nr. 265/2006 (M.Of. nr. 586 din 6 iulie 2006), OUG nr. 57/2007 (M.Of. nr. 442 din 29 iunie 2007), OUG nr. 114 /2007 (M.Of. nr. 713 din 22 octombrie 2007), OUG nr. 164/2008 (M.Of. nr. 808 din 3 decembrie 2008);
- Legea nr. 167/2010 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 15/2010 pentru modificarea art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu (MO nr. 504 din 20/07/2010);
- Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice (M. Of. nr. 254 din 21 martie 2006), modificată prin OUG nr. 13/2008 (M.Of. nr. 145 din 26 februarie 2008) și prin Legea nr. 329/2009 (MO nr. 761 din 09/11/2009);

- *Legea nr. 101/2006 serviciului de salubritate a localităților (M.Of. nr. 393 din 8 mai 2006), modificată prin OUG nr. 92/2007 (M.Of. nr. 671 din 1 octombrie 2007) și prin Legea nr. 224/2008 (M.Of. nr. 743 din 3 noiembrie 2008);*
- *Ordonanță nr. 20/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea unitară a legislației Uniunii Europene care armonizează condițiile de comercializare a produselor (MO nr. 606 din 26/08/2010);*
- *Legea nr. 515/2002 pentru aprobarea Ordonanței nr.21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale (MO nr. 578 din 05/08/2002)*
- *Ordinul Ministrului Economiei și Comerțului nr. 128/2004 privind aprobarea Listei cuprinzând standardele române care adopta standarde europene armonizate ale căror prevederi se referă la ambalaje și deșeuri de ambalaje;*
- *Ordonanța nr. 82/2000 privind autorizarea agenților economici care prestează servicii de reparație, de reglare și/sau desfășoară activitate de reconstrucție a vehiculelor rutiere (M.O. nr. 413 din 30 august 2000), modificată și completată de Legea nr. 222/2003 (MO nr. 367 din 29/05/2003) și de O.G. nr. 36/2005 (MO nr. 652 din 22/07/2005);*
- *Lege nr. 222/2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 82/2000 privind autorizarea agenților economici care prestează servicii de reparație, de reglare și/sau desfășoară activitate de reconstrucție a vehiculelor rutiere (M.O. nr. 367 din 29 mai 2003);*
- *Ordinul Ministrul Sănătății și Familiei nr. 219/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitățile medicale și a Metodologiei de culegere a datelor pentru baza națională de date privind deșeurile rezultate din activitățile medicale (MO nr. 386 din 06/06/2002);*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Sănătății nr. 1248/1426/2005 pentru modificarea anexei Ordinului comun al ministrului mediului și gospodăririi apelor și ministrului sănătății nr. 698/940/2005 privind aprobarea Criteriilor de evaluare a echipamentelor de neutralizare prin sterilizare termică a deșeurilor rezultate din activitatea medicală (M.Of. nr. 21/10.01.2006);*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Sănătății Publice nr. 456/618/2006 pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului mediului și gospodăririi apelor și al ministrului sănătății nr. 698/940/2005 privind aprobarea Criteriilor de evaluare a echipamentelor de neutralizare prin sterilizare termică a deșeurilor rezultate din activitatea medicală (M.Of. 499/08.06.2006).*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 1274/2005 privind emiterea avizului de mediu la încetarea activităților de eliminare a deșeurilor, respectiv depozitare și incinerare (M.Of. nr. 1180/28.12.2005).*

ALTE PLANURI ȘI STRATEGII RELEVANTE

- *Strategia Națională de Gospodărire a Deșeurilor*
- *Planul Național de Gospodărire a Deșeurilor*
- *Planul Regional de Gospodărire a Deșeurilor*
- *Planul Județean de Gospodărire a Deșeurilor(2008)*
- *Master-plan privind managementul integrat al deșeurilor(2011)*

4.3.4 Ținte naționale pentru serviciile de management al deșeurilor

În vederea conformării cu Directivele UE, România a obținut în cadrul procesului de negociere perioade de tranziție până în 2017 pentru anumite tipuri de depozite de deșeuri:

- *depozite de deșeuri municipale – perioade de tranziție până în 2017;*
- *stocarea temporară a deșeurilor industriale periculoase – 2009;*
- *depozite de deșeuri industriale nepericuloase – perioade de tranziție până în 2013.*

Un număr de 177 depozite¹ (cca. 490 ha) situate în zonele urbane, trebuie să stopeze activitatea de depozitare între 2017 - 2013. De asemenea, în conformitate cu Tratatul de Aderare, România trebuie să asigure reducerea graduală a deșeurilor depozitate în cele 101 depozite municipale neconforme.

Conform Directivei 1999 / 31, România trebuie să reducă cantitatea anuală de deșeuri biodegradabile depozitate până la 2,4 milioane tone până în 2013. Această țintă - de 2,4 milioane tone, a fost stabilită în acord cu prevederile art. 5 al Directivei și reprezintă 50% din cantitatea totală (ca greutate) a deșeurilor municipale biodegradabile produse în 1995.

Alte perioade de tranziție au fost obținute pentru anumite ținte în domeniul deșeurilor de ambalaje până în 2013, care vizează reducerea considerabilă a cantității de deșeuri ce urmează a fi depozitate.

Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, Planurile Regionale de Gestionare a Deșeurilor, cât și Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor, au fost elaborate în cadrul unui proces de consultare partenerială cu factorii interesați regionali, care au identificat și priorizat nevoile de investiții la nivel regional /județean în scopul îndeplinirii angajamentelor asumate pentru acest sector. *Autoritățile locale sunt responsabile pentru implementarea acestor angajamente în conformitate cu strategia națională pentru serviciile publice.* Depozitarea reprezintă principală formă de eliminare a deșeurilor municipale.

Transpunerea în legislația internă a cerințelor Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor s-a realizat prin adoptarea *Hotărârii Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, cu modificările și completările ulterioare.*

Prin această hotărâre se introduce următoarea clasificare a depozitelor de deșeurilor, în funcție de natura deșeurilor depozitate:

- *depozite pentru deșeuri periculoase - clasa "a";*
- *depozite pentru deșeuri nepericuloase - clasa "b";*
- *depozite pentru deșeuri inerte - clasa "c".*

Azi în România există 256 de depozite de deșeuri municipale în funcțiune în zona urbană (care primesc deșeuri colectate de firmele de salubritate în zonele urbane), din care:

- *16 depozite sunt conforme / au devenit conforme cu normele europene până la 31. 12. 2006;*

¹ În conformitate cu Planul de Implementare pentru Directiva 1999 / 31 privind depozitarea.

- 240 de depozite neconforme cu cerințele europene, si-au sistat activitatea de depozitare etapizat.

Până în anul 2017 se vor construi în România 65 noi depozite de deșeuri, conforme cu legislația U.E., din care 16 sunt deja realizate. Depozitele de deșeuri vor fi realizate și exploatate conform legislației naționale specifice, armonizată cu legislația comunitară.

Compoziția și caracteristicile deșeurilor menajere din România (ex. umiditatea de cca. 50-60% și puterea calorică mai mică de 8.400 Kj/kg), precum și costurile mai ridicate ale acestei metode de eliminare a deșeurilor menajere, nu permit incinerarea în viitorul apropiat. În prezent, în România nu există incineratoare pentru deșeurile municipale. Se așteaptă ca prima capacitate de incinerare să fie instalată până în 2016.

Alte ținte importante (conf. PNGD):

- Colectarea a 84% din deșeurile municipale generate: 2013
- Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile prin reciclare și procesare (minimizarea materiei organice pentru reducerea poluanților emiși prin levigat și gazul de depozit)
 - Reducerea cu 50% până în 2013
 - Reducerea cu 65% până în 2016

Deșeurile de ambalaje:

- atingerea obiectivului global de reciclare de 55%,
- obiectivului global de valorificare de 60%,
- obiectivelor de reciclare de 22,5 % din greutate pentru plastic, (considerându-se numai materialul reciclat ca material plastic) și
- obiectivelor de reciclare de 60% din greutate pentru sticlă, până la 31 Decembrie 2013

4.3.5 Ținte regionale pentru serviciile de management al deșeurilor

Obiectivul sectorului, rezultat din Strategia Națională de Gospodărire a Deșeurilor, vizează *"Reducerea impactului și a riscurilor pentru sănătatea oamenilor și a mediului, prin dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere ecologic și economic"*.

Obiectivele și țintele privind gestionarea deșeurilor în județul Gorj au fost stabilite pe baza prevederilor Planului Regional de Gestionare a Deșeurilor Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia și a Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor, pe baza prevederilor legislative europene și naționale și ținând seama de situația actuală din județ. Obiectivele sunt clasificate în două categorii: *obiective generale și obiective tehnice*.

Obiectivele generale se referă la: *aspectele instituționale și organizatorice necesare implementării sistemului integrat de gestionare a deșeurilor, finanțarea sistemului de gestionare a deșeurilor, informarea și conștientizarea publicului, precum și îmbunătățirea sistemului de colectare, prelucrare și validare a datelor privind gestionarea deșeurilor*.

Obiective specifice sunt:

- *prevenirea generării deșeurilor* – promovarea compostării individuale în mediul rural; campanii de informare și conștientizare privind metodele de prevenire a generării deșeurilor municipale;
- *colectarea și transportul deșeurilor* – modernizarea și extinderea sistemelor actuale de colectare și transport;
- *extinderea stațiilor de transfer existente*, acolo unde acest lucru este necesar (Târgu-Cărbunești, Turceni și Motru), astfel încât să se asigure unui grad de acoperire cu servicii de salubritate de 100 % în mediul urban și în mediul rural în anul 2011;
- *colectarea separată* – colectarea separată a deșeurilor reciclabile, astfel încât să se asigure atingerea țintelor legislative de reciclare/valorificare prevăzute pentru deșeurile de ambalaje în perioada 2010-2013;

Această creștere, rațională și graduală a colectării selective este cu atât mai justificată cu cât permite:

- *desfășurarea în timp a investițiilor necesare, evitându-se astfel o creștere prea mare și rapidă a costurilor gestionării deșeurilor față de capacitatea de suportabilitate a populației;*
- consolidarea și extinderea capacităților de reciclare, care pot astfel să urmărească mai bine evoluția cantităților colectate, contribuind la o valorificare optimă, dezvoltarea industriei de reciclare și o reducere semnificativă a cantităților de materii prime importate.
- colectarea separată a DEEE, astfel încât să se asigure atingerea țintei legislative;
- *implementarea de scheme de colectare separată* începând cu anul 2010 pentru deșeurile biodegradabile municipale, deșeurile voluminoase, deșeurile periculoase municipale și deșeurile din construcții și demolări;
- *promovarea valorificării deșeurilor* – realizarea unei stații de sortare centrale pentru deșeurile reciclabile colectate separat și asigurarea reciclării întregii cantități de deșeuri sortate;
- *extinderea stațiilor de sortare existente*, acolo unde acest lucru este necesar (Târgu-Cărbunești, Motru, Turceni și Rovinari),
- *promovarea compostării individuale*, prin dotarea gospodăriilor din zona rurală cu echipamente necesare acestei activități (unități de compostare individuale);
- *tratarea deșeurilor* – asigurarea capacității de tratare a deșeurilor biodegradabile, astfel încât să se asigure atingerea țintelor de reducere a cantității depozitate;
- *tratarea nămolului rezultat de la stațiile de epurare orășenești* în vederea valorificării sau eliminării;
- *tratarea deșeurilor periculoase municipale;*
- *tratarea deșeurilor din construcții și din demolări* în vederea valorificării;
- *eliminarea deșeurilor* – închiderea celor 7 depozite neconforme din cele 8 existente în județ, care și-au sistat activitatea conform actelor de reglementare (*Țicleni, Bumbesti-Jiu, Motru, Rovinari, Turceni, Novaci, Târgu- Cărbunești*). Închiderea celui de-al 8-lea, adică depozitul de la Târgu-Jiu, intră în sarcina operatorului depozitului conform.

Tabel 4.12– Măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor propuse

Etapa:	Măsura:
2010-2012	<ul style="list-style-type: none"> • Menținerea și intrarea în capacitate a rețelei existente de stații de transfer (cele 5 stații deja existente de transfer). • Separarea județului în zone arondate stațiilor de transfer • Îmbunătățirea echipamentului actual de colectare și de transport a deșeurilor • Menținerea ratei de colectare în zonele urbane la 100% (178.200 locuitori) • Creșterea gradului de colectare în zonele rurale, de la 90% la 100% (de la 179.400 la 196.500 locuitori) • Dezvoltarea sistemului de colectare separată, în proporție de 100% a populației (de la 231.000 la 372.300 locuitori)
2010 –2013	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea gradului de conștientizare a publicului
2010 –2013	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exploatarea instalațiilor de reciclare a materialelor (viitoarea din Târgu Jiu și cele existente în Ploșoru, Târgu Cărbunești, Turceni, Motru, Rovinari și Novaci) pentru separarea fracțiunilor de deșeuri colectate separat (hand-picking și magnet pentru recuperare de metal): <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>capacitățile totale ale instalațiilor: 40.300 t/an (de la 18.000 t/an cât este în prezent)</i> ▪ <i>cantitățile reciclate : 19.300 t / an (52 kg/ locuitor/an, de la mai puțin de 25 kg / locuitor /an cât este în prezent)</i> ▪ <i>vor fi recuperate 9.200 t / an de hârtie (> 60%)</i> ▪ <i>vor fi recuperate 5.900 t / an de material plastic (> 22,5%)</i> ▪ <i>vor fi recuperate 4.300 t / an de metale (> 50%)</i> ▪ <i>vor fi recuperate 5.600 t / an de sticlă (> 60%)</i> ▪ <i>vor fi recuperate 1.600 t / an din lemn (> 15%)</i> ▪ <i>Pregătirea pentru reciclarea a 50% din deșeurile reciclabile</i> ▪ Colectarea deșeurilor municipale voluminoase și periculoase (achiziționarea de containere) - oferirea de spații de colectare a DEEE
2010 –2013	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intrarea în operare a instalației de la Târgu Jiu pentru tratarea fracției biodegradabile a deșeurilor: <ul style="list-style-type: none"> • <i>instalație pentru TMB simplă (pre-tratare mecanică și compostare) cu o capacitate totală de 80.500 t / an</i> ▪ <i>deșeurile tratate vor depăși 220 kg/locuitor/an de la aproape zero, cât este la momentul actual</i> ▪ <i>Devierea deșeurilor biodegradabile de la depozitare la mai mult de 50% în 2013 (650.000 în reprezentând 72%)</i>
2010 –2013	Menținerea depozitului de deșeuri existent în Târgu Jiu: <i>reziduurile produse vor fi mai puțin de 190 kg / locuitor / an</i>
2011 –2013	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Încetarea funcționării (realizat) și reabilitarea tuturor depozitelor de deșeuri vechi care nu sunt conforme (8 depozite de deșeuri din suprafața totală de cca. 7,82 ha)
2011 –2013	Gestionarea altor fluxuri de deșeuri: Puncte de colectare pentru DEE, deșeuri voluminoase și deșeuri municipale periculoase
2013 –2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recuperarea a 70% din deșeurile din construcții și demolări (cu excepția deșeurilor periculoase)
2013 –2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea capacităților de tratare în funcție de necesități ▪ Creșterea capacităților de depozitare de deșeuri în funcție de necesități
2013 –2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsurile pentru reducerea cantităților de deșeurile depozitate în depozitele de deșeuri

4.3.6 Concluzii

Propunerile de măsuri care susțin acest domeniu se referă la:

- *Monitorizarea desfășurării procesului de gestionare a deșeurilor la nivel județean*
- *Implementarea sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor*
- *Reducerea impactului depozitelor industriale asupra mediului (bataluri, depozite de cenușă și zgură, halde de steril) care nu corespund în totalitate cerințelor de protejare a mediului înconjurător*
- *Diminuarea / eliminarea impactului asupra mediului, a practicilor actuale de gestionare a deșeurilor urbane.*

Implementarea unui Sistem de Management Integrat al Deșeurilor la nivel județean, cu cofinanțare prin Programul Operațional Sectorial Mediu (POS MEDIU), presupune mai multe etape:

Etapă 1 – Realizarea tuturor documentațiilor necesare obținerii finanțării

1.1. Realizarea Planului de Investiții pe Termen Lung – etapă în care s-a analizat situația existentă și s-au propus alternative pentru implementarea sistemului județean de management integrat al deșeurilor;

Planul de Investiții pe Termen Lung (sub-etapa 1.1.) a fost elaborat pe baza metodologiei pusă la dispoziție de către Ministerul Mediului și Pădurilor și acoperă o perioadă de planificare de 30 ani (2010 – 2040). Din punct de vedere geografic, Planul de Investiții pe Termen Lung se referă la întregul județ Gorj, atât mediul urban, cât și mediul rural. Planul de Investiții pe Termen Lung asigură atingerea tuturor țințelor prevăzute în Tratatul de aderare a României la UE și în legislația actuală. Din Planul de Investiții pe Termen Lung este selectat programul de investiții prioritar care urmează să fie finanțat prin POS Mediu. La elaborarea Planului de Investiții pe Termen Lung s-a ținut seama de toate elementele de planificare din domeniul gestionării deșeurilor existente în prezent la nivel național, regional și județean, precum și de prevederile documentelor de planificare existente sau în curs de elaborare în domeniul alimentării cu apă și gestionării apei uzate din județ.

1.2. Realizarea Aplicației de finanțare – în această sub-etapă se proiectează și se verifică alternativa optimă sub aspect tehnic, economic, social și de protecție a mediului și sănătății populației (aplicația conține *Studiul de Fezabilitate, Analiza Cost - Beneficiu, Analiza instituțională, Evaluarea Impactului asupra Mediului, Formularul Aplicației de Finanțare, Plan de Achiziții*);

1.3. Realizarea proiect tehnic, documentații de atribuire a contractelor de servicii, lucrări și furnizare de echipamente pentru construirea și operarea sistemului județean de management integrat al deșeurilor – în această etapă se stabilește modul în care va fi construit și operat sistemul județean de management integrat al deșeurilor.

Etapă 2 – Verificarea documentațiilor / evaluarea TF și obținerea finanțării;

Etapă 3 – Construirea și echiparea sistemului județean de management integrat al deșeurilor;

Etapă 4 – Licitarea de atribuire a serviciilor de concesiune pentru operarea sistemului județean de management integrat al deșeurilor (exploatarea, întreținerea, utilizarea).

Tabel 4.13 –Alte etape necesare “maturității proiectului”

ETAPE NECESARE PENTRU OBTINEREA „MATURITĂȚII PROIECTULUI”:

1. Pentru constituirea cadrului instituțional

- *HCJ și HCL-uri privind constituirea ADI*
- *Certificat de înregistrare ADI la registrul Asociațiilor și Fundațiilor*
- *Statut și Act constitutiv ADI*
- *Document de poziție privind implementarea proiectului (Contract de asociere)*

2. Aprobarea Master Planului

- *HCJ privind aprobarea Master Planului și a listei de investiții, pe baza Acordului de principiu semnat de toate localitățile asociate*

3. Aprobarea Studiului de Fezabilitate

- *Aviz CTE din cadrul Consiliului Județean privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai proiectului*
- *HCJ privind aprobarea Studiului de fezabilitate și a indicatorilor tehnico-economici ai proiectului, pe baza avizului CTE*
- *Avizul favorabil al Adunării Generale a Asociațiilor ADI privind aprobarea și Studiului de fezabilitate și a indicatorilor tehnico-economici ai proiectului*
- *Hotărârea ADI privind aprobarea planului anual de evoluție a tarifelor și taxelor (conform Analizei Cost-Beneficiu)*

4. Asigurarea cofinanțării proiectului

- *HCJ privind aprobarea cofinanțării proiectului (cheltuieli eligibile și neeligibile)*
- *Scrisori de intenție de la bănci comerciale/de investiții privind interesul acestora de a cofinanța proiectul, dacă este cazul*

5. Asigurarea terenurilor aferente investițiilor

- *Toate terenurile aferente construcției/extinderii noilor investiții trebuie să fie în proprietatea publică a autorităților publice locale. HCL-uri pentru toate terenurile pe care se vor construi/extinde componentele de investiții aferente proiectului (depozit, stații de transfer, stații de tratare, etc.), care să facă dovada că acestea aparțin domeniului public al autorităților locale (AL), sunt date în administrare Consiliului Județean (Beneficiarul proiectului) și sunt puse la dispoziția proiectului*

În cazul în care terenul se află în proprietatea Beneficiarului, este necesară emiterea unei HCJ care să facă dovada că terenul aparține domeniului public și este pus la disponibilitatea proiectului. În cazul în care terenurile aparțin domeniului privat al statului/autorităților publice locale, este necesară demararea procedurii de trecere a acestora în domeniul public (respectiv emiterea de HG/HCL).

- *Adeverință prin care se menționează faptul că nu au fost depuse cereri de retrocedare, în conformitate cu legislația în vigoare și că nu există litigii cu privire la stabilirea și delimitarea proprietății.*

6. Constituirea și funcționarea UIP

- *HCJ privind înființarea UIP ca structură distinctă în organigrama CJ*
- *CV-urile membrilor UIP*

7. Documente specifice:

- *Declarație de Angajament a Beneficiarului*
- *Declarație de Eligibilitate a Beneficiarului*

Toate aceste etape și sub-etape – în implementarea proiectului privind “*Managementul integrat al deșeurilor în județul Gorj*”, trebuiesc parcurse și terminate cel mai târziu la data de 31.12.2015.

În orice caz, o atenție deosebită trebuie acordată realizării în termen util a aplicației, dat fiind faptul că, POS Mediu – Axa 2, acceptă aplicații până cel mai târziu finele anului 2011. Întârzierile se datorează în principal problemelor de proprietate apărute asupra terenurilor pe care se vor construi/extinde componentele de investiții aferente proiectului (depozit, stații de transfer, stații de tratare, etc.), pentru care trebuie să se facă dovada că acestea aparțin domeniului public al autorităților locale, sunt date în administrare Consiliului Județean (Beneficiarul proiectului) și sunt puse la dispoziția proiectului.

4.4 Proiecții privind necesarul de dezvoltare al sectorului de management al deșeurilor, 2011 – 2020

4.4.1 Generarea deșeurilor casnice

Estimări de proiectare:

Tabel 4.14 –Date estimative, mediu urban

	ZONA URBANĂ	Norme:	2012-2014	2015-2017	2018-2020
1	Evoluția Nr. Locuitori:	<i>descrește cu 0,7%/an</i>	176.952,6	174.483,93	172.049,71
2	Cantitatea deșeuri [tone/zi]:	<i>0,9 kg / zi</i>	159.26	157.04	154.84
3	Cantitatea deșeuri biodegradabil [tone/zi]:	<i>78%</i>	124.22	122.49	120.78
4	Cantitatea deșeuri hârtie+carton [mc/zi]:	<i>8.60%</i>	137		
5	Cantitatea deșeuri plastic+sticlă [mc/zi]:	<i>14.40%</i>	183		

Tabel 4.15 –Date estimative, mediu rural

	ZONA RURALĂ	Norme:	2012-2014	2015-2017	2018-2020
1	Evoluția Nr. Locuitori:	<i>descrește cu 0,7%/an</i>	19.5124,5	192.402,32	189.718,11
2	Cantitatea deșeuri [tone/zi]:	<i>0,4 kg / zi</i>	78.05	76.96	75.89
3	Cantitatea deșeuri biodegradabil [tone/zi]:	<i>78%</i>	60.88	60.03	59.19
4	Cantitatea deșeuri hârtie+carton [mc/zi]:	<i>8.60%</i>	67		
5	Cantitatea deșeuri plastic+sticlă [mc/zi]:	<i>14.40%</i>	90		

4.4.2 Generarea deșeurilor non-casnice

(Cantitățile de deșeuri menajere, similar menajere, din parcuri, grădini și piețe sunt bazate pe rapoartele operatorilor de salubritate).

- *Proiecția generării deșeurilor din construcții și demolări (DCD)*

Pentru această categorie de deșeuri nu există date de încredere deoarece până în prezent s-a realizat doar o raportare parțială.

Conform datelor disponibile(plan regional), deșeurile produse și colectate au fost 87.000 t. Cu toate acestea, acest număr este de așteptat să crească în următorii ani.

- *Proiecția generării nămolului de la stațiile de epurare a apelor menajere*

În conformitate cu datele prezentate în Raportul de mediu pentru anul 2008 în județul Gorj a fost generată o cantitate de nămol rezultată de la stațiile de epurare de 122 tone, soluțiile de eliminare nerespectând legislația în vigoare. Din datele Master-planului de la sectorul de apă potabilă și apă uzată pentru județul Gorj, în proiectul de Asistență Tehnică "*Reabilitarea și extinderea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în județul Gorj*" cantitatea de nămol pentru 2016 a fost estimată la 2.754 tone de substanță uscată pe an.

4.4.3 Capacități necesare de colectare și transport

Prin implementarea proiectelor finanțate din fonduri de pre-aderare (Phare CES), s-a creat o infrastructura de bază pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere într-un număr important de localități ale județului (toate cele 13 proiecte Phare CES, implica aproximativ 223.800 de locuitori, aprox. 84% din populația județului). Însă, cantitatea totală de deșeuri tratate în cele 13 proiecte este aprox. 15.950 t/an (aprox. 12 % din cantitatea totală de deșeuri generate în județ). În aceste condiții, calculul necesarului de dotare suplimentară pentru a atinge țintele propuse, s-a făcut pornind de la dotările existente în ceea ce privește echipamentele de colectare și transport.

4.4.4 Capacități necesare de depozitare

Cea mai mare parte a deșeurilor din România au fost depozitate necontrolat. Acest fapt afectează mediul înconjurător datorită *levigatului* provenit de la depozitele neconforme, levigat ce pătrunde atât în apele de suprafață, cât și în cele subterane. Din cauza arderii frecvente a deșeurilor apare, de asemenea, și problema poluării aerului.

Principalele probleme de mediu legate de depozitele neconforme sunt:

- *lipsa unei etanșări de bază, ceea ce duce la infiltrări ale levigatului în teren și în apa subterană;*
- *lipsa unui sistem de drenare și colectare a levigatului;*
- *aparitia fenomenului de autoaprindere a deșeurilor datorită necolectării gazelor de fermentație;*
- *nu se practică acoperirea zilnică a deșeurilor, rezultând mirosuri dezagreabile;*

Luând în considerare aceste practici curente, sistemul de gestionare a deșeurilor a primit un ajutor semnificativ prin alocarea fondurilor de pre-aderare, prin care s-au realizat în județ un număr de 5 stații de transfer, cu următoarele capacități proiectate:

Tabel 4.16 - Stații de transfer în județul Gorj

Denumire depozit/ stație transfer	Tip *	An deschidere	Suprafața proiectată (ha)	Capacitate proiectată [t/an]
<i>Târgu-Cărbunești</i>	b	2011	1,6	10.750
<i>Turceni</i>	b	2010	1,0	6.100
<i>Motru</i>	b	2010	1,2	8.900
<i>Rovinari</i>	b	2010	1,7	10.800
<i>Novaci</i>	b	2011	1,0	5.800

Investiția(privată) pentru realizarea depozitului central – județean de la Târgu-Jiu, asigură capacitatea de depozitare necesară pentru viitorii 17 ani:

<i>Târgu-Jiu</i>	b	2009	11.6	27.000
------------------	---	------	------	--------

Celelalte stații necesită îmbunătățiri în vederea conformării cu cerințele noilor reglementări naționale și europene. Aplicarea unui sistem durabil privind gestionarea deșeurilor implică schimbări majore în practicile moștenite.

4.4.5 Volume necolectate

Cantitățile de deșeuri generate dar necolectate au fost determinate pe baza numărului de locuitori neconectați la serviciile de salubritate (pe zone rurale și urbane) și sunt bazate pe indicatorii de generare acceptați la nivel național.

4.4.6 Tarife preconizate / gradul de suportabilitate

Nivelurile de tarificare actuale și unitățile de măsură sunt diferite la ora actuală de la operator la operator (chiar și în cadrul aceluiași operator, pentru locații diferite. *Ex.: SC Salubris Gilort SRL, 6.5 lei/pers în Tg. Cărbunești, respectiv 2,42 lei/pers. în Țicleni*). De asemenea, pentru fiecare categorie de consumatori și servicii, tarifele sunt și ele diferite. În aceste condiții, o eventuală comparație nu este posibilă. Datele raportate au fost primite de la Primăriile fiecărei UAT. Cea mai mare parte a tarifului o reprezintă acum costurile de transport. Tarifele au fost exprimate în RON/pers., RON/m³, sau chiar RON/instituție, firmă, etc. (Anexa 4.1).

Este necesară o uniformizare a unității de măsură (pentru facturarea populației: RON/pers, respectiv RON/m³, pentru instituții, firme).

Asociația de dezvoltare intercomunitară(ADIS) împreună cu Operatorul Regional vor trebui să realizeze tranziția de la sisteme de tarife diferențiate la nivelul municipalităților asociate, la un sistem unic de tarife astfel cum este indicat în metodologia anexată la Ordinul președintelui A.N.R.S.C. nr. 109/2007 *privind aprobarea Normelor metodologice de stabilire, ajustare sau modificare a tarifelor pentru activitățile specifice serviciului de salubritate a localităților* (MO nr. 529 / 529 bis / 2007).

Tarifele viitoare pentru gospodării dar și pentru organizații, trebuie să aibă la bază următoarele principii: solidaritatea, sustenabilitatea, suportabilitatea, poluatorul plătește și recuperarea costurilor.

Structura tarifului va trebui să includă:

- *Costuri din exploatare: materiale, energie/combustibili, personalul, întreținere, alte cheltuieli din exploatare*
- *Cheltuieli financiare*
- *Amortizarea*
- *Marja de profit*
- *Cota de dezvoltare,*
- *Fond IID*

Nivelul de suportabilitate al tarifelor, trebuie să asigure recuperarea integrală a costurilor, rambursarea împrumuturilor de către autoritățile locale și dezvoltarea ulterioară a sistemului.

Rolul ADIS în aplicarea strategiei de tarificare este esențial; pe termen scurt și mediu este necesară consolidarea capacității ADIS de a monitoriza performanțele operatorilor regionali, în baza contractelor de delegare. Strategia de tarificare pe principiul solidarității este esențială pentru dezvoltarea durabilă a operatorului regional. În viitor, strategiile de tarife ar trebui stabilite pe perioade de 5 ani

Tarifele trebuie orientate către decila de populație cu cel mai mic venit, astfel încât cheltuielile lunare pentru managementul deșeurilor (inclusiv cota de 24% TVA), să nu depășească 1,8 % din venitul net mediu al gospodăriilor din decila (*oricare dintre cele 9 valori care împart seria ordonată de date în 10 părți egale, fiind folosite în statistica descriptivă*), cu cel mai scăzut venit (medie realizată la nivelul Județului, incluzând atât gospodăriile urbane cât și cele rurale). La ora actuală, tarifele se află mult sub acest prag (ANEXA 8.1).

Proгноza propusă – în cadrul PITL - cu privire la tarife, prevede creșterea tarifului rezidențial (pentru gospodării) de la 208 RON/t în 2010 la 254,5 RON/t în 2015, ceea ce ar corespunde nivelului maxim de disponibilitate. După 2015, tariful pentru gospodării va crește de-a lungul limitei de disponibilitate de max. 1,8% din venitul net mediu al gospodăriilor, până în momentul în care se va atinge nivelul de recuperare totală a costurilor (2015). Pentru clienții nerezidenți (unitățile economice), tarifele ar trebui să fie cel puțin la același nivel ca cele pentru gospodării. Trebuie ca pentru unitățile economice, începând cu 2013 propus un tarif, ce ar permite recuperarea totală a costurilor de operare, fără a face rabat de la principiul “poluatorul plătește”.

4.5 Analiza opțiunilor de dezvoltare

4.5.1 Generalități

Formularea obiectivelor și direcțiilor de acțiune județene derivă din politica națională și sunt determinate de posibilitățile și de cerințele județului.

O dată ce sistemul integrat de management al deșeurilor este pus în aplicare la nivel de județ, va fi atinsă o rată de conectare de 100%, iar din 2013 și în zonele rurale rata de conectare va fi de 100%. În Planul Național de Gestionare al Deșeurilor, precum și în planurile regionale de gestionare a deșeurilor este luată în calcul o creștere anuală a indicatorului de generării deșeurilor de 0,8%, creștere care se aplică tuturor tipurilor de deșeuri municipale.

Estimarea cantității de deșeuri municipale care urmează a fi generată în timpul perioadei de planificare se realizează după cum urmează:

- *deșeuri menajere colectate de la populație - cantitatea este calculată pe zone (urbane și rurale), pe baza proiecției populației, a ratei de conectare la servicii de salubritate și a indicatorului de creștere menționat mai sus;*
- *deșeuri similare din comerț, industrie și instituții - cantitatea este calculată pornind de la cantitatea estimată pentru anul 2009 și ținând seama de indicatorul de creștere amintit mai sus;*
- *deșeuri din grădini și parcuri, deșeuri din piețe și deșeuri stradale - este, de asemenea, calculată pe baza cantităților estimate pentru anul 2009 și pe baza creșterii indicatorului;*
- *deșeuri menajere generate și necollectate - cantitatea este calculată pe zone (urbane și rurale), pe baza proiecției populației, a populației care nu este conectată la servicii de salubritate și a indicatorului de generare;*
- *cantitatea anuală totală de deșeuri municipale generate reprezintă suma între cantitățile de deșeuri menajere colectate, deșeurile similare din comerț, industrie și instituții, deșeurile din parcuri și grădini, deșeurile din piețe și deșeurile stradale, precum și cantitățile de deșeuri menajere generate și necollectate.*

Alte premize de analiză:

- Compostarea în gospodării: 20% din deșeurile biodegradabile generate în mediul rural
- Reziduuri de eliminat: 66.693 t/an (inclusiv nămoluri de epurare)
- Proiectarea tuturor instalațiilor noi conform prevederilor și standardelor legislative, precum și a tehnologiilor de ultimă generație.

4.5.2 Metodologie; aglomerări administrative regionale

Tabel 4.17 -Date generale:

Așezări	<ul style="list-style-type: none"> - 2 municipii: Tg Jiu și Motru; - 7 orașe: Turceni, Rovinari, Tg Cărbunești, Novaci, Bumbești Jiu, Țicleni, Tismana; - 61 comune și 411 sate, din care 35 aparțin de municipii și orașe.
Populația	377.718 locuitori
Densitatea populației	Densitatea populației este de 67,4 locuitori/km ² , este inferioară mediei pe țară.
Evoluția populației până în prezent	Populația rămâne relativ stabilă, în scădere cu 1,5% în perioada 2009 - 2013 și cu 7 % pe an în perioada 2013-2020
Populație urbană	Populația în mediul urban: cca. 47 % - aprox. 178.200 locuitori
Populație rurală	Populația din mediul rural: 53 %, aprox. 196.500 locuitori.

Definitivarea zonării și arondării localităților la cele 6 zone de colectare și transportul deșeurilor la stațiile de transfer aferente (*Novaci, Rovinari, Turceni, Motru și Târgu-Cărbunești*) și la depozitul ecologic de la Târgu-Jiu, reprezintă o prioritate.

Este necesară finalizarea arondării fiecărei localități la stația de transfer aferentă zonei de colectare în care a fost încadrată, zonele fiind delimitate pe baza parteneriatelor încheiate între comunități. În acest sens, se recomandă înființarea de asociații intercomunitare (ADI), care să administreze împreună patrimoniul obținut, atât prin dotările din fondurile de pre-aderare cât și cele din POS Mediu (care se așteaptă în viitorii ani).

4.5.3 Evaluări ale soluțiilor

Măsurile și țintele prevăzute pentru implementarea acestora, sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel 4.18 - Extinderea sistemului de colectare a deșeurilor menajere în mediu urban și rural

Măsura preconizată	ȚINTA	TERMENE:
A. Extinderea/ intrarea în capacitate a stațiilor de transfer	5 stații de transfer	2012
B. Stație de tratare cu descompunere aerobă/TMB simplă	1 stație de tratare	2016
C. Extinderea/ intrarea în capacitate a stațiilor de sortare	6 stații de sortare	2013
D. Zonificarea / arondarea tuturor localităților din județ, la un depozit conform/stație de transfer	6 Parteneriate / ADI realizate	2012
E. Extinderea colectării deșeurilor în toate localitățile județului. Dotarea cu echipamentele de colectare/ transport necesare (a localităților care n-au beneficiat de asistență financiară în acest scop) Îmbunătățirea echipamentului actual de colectare și de transport a deșeurilor Menținerea ratei de colectare în zonele urbane la 100%	Creșterea gradului de colectare în zonele rurale, de la 179.400 locuitori (90%) la 196.500 locuitori (100%) 178.200 locuitori	2015
F. Extinderea colectării selective a deșeurilor în mediul urban	178.200 locuitori	2016
G. Extinderea colectării selective a deșeurilor și în mediu rural (în zonele limitrofe ale orașelor)/ înființarea punctelor de colectare;	196.500 locuitori (100%)	2020

4.5.4 Propunerea soluțiilor

Lista măsurilor prioritare, care urmează a fi finanțate prin POS Mediu este prezentată mai jos. Nevoile identificate în cadrul județului și impactul fiecărei propuneri a evidențiat nevoia de a prioritiza aceste măsuri, după un flux logic, după cum urmează:

- *Colectarea* (la nivelul propus și în fracțiile reciclabile prevăzute), a tuturor:
 - *deșeurilor reziduale de la gospodării din cele 6 zone*
 - *deșeurilor industriale și comerciale asimilabile deșeurilor menajere;*
 - *deșeurilor din grădini, parcuri și piețe;*
 - *deșeurilor stradale*

- *Transferul deșeurilor municipale colectate spre stația de transfer corespunzătoare fiecărei zone (cu excepția Zonei 1 – Târgu-Jiu, unde se va amplasa instalația de tratare a deșeurilor propusă prin acest proiect , iar în acest caz deșeurile vor fi transportate direct către aceasta)*
- *Recuperarea deșeurilor reciclabile prin procesarea în stația de sortare a deșeurilor reciclabile colectate selectiv.*
- *Tratarea fracției umede (deșeurile biodegradabile) în instalația de TMB simplă de la Târgu-Jiu (zona 1) cu recuperarea metalelor și producerea unui material asemănător compostului.*
- *Eliminarea reziduurilor de proces și a deșeurilor municipale netratate în depozitul de deșeuri menajere conform de la Târgu-Jiu, și*
- *Reabilitarea celor 8 depozite urbane neconforme.*

Atingerea obiectivelor prevăzute în cazul prezentului studiu, implică implementarea următoarelor măsuri pentru atingerea Țintelor expuse anterior, pentru sectorul public de management al deșeurilor:

A. Extinderea/ intrarea în capacitate a stațiilor de transfer

Compactarea încărcăturilor mici aduse de camioanele de colectare locală a deșeurilor pentru a le transfera în unele mai mari, reduce costurile deoarece echipele pierd mai puțin timp cu deplasarea la/și de la locațiile de depozitare, colectând astfel mai multe deșeuri. De asemenea, *se reduc costurile de întreținere ale camioanelor, consumul de combustibil, traficul este mai puțin congestionat, iar emisiile poluante sunt mai reduse*. Se poate stabili un raport general „costuri-distanță” între transportarea directă către locațiile de depozitare în vehicule speciale și centralizarea, transferul și transportul cu autovehicule de mare tonaj.

În plus, o stație de transfer oferă:

- *Ocazia de a sorta grosier deșeurile înainte de a fi depozitate,*
- *Flexibilitate în selectarea opțiunilor privind depozitarea deșeurilor,*
- *Ocazia de a servi ca locație la îndemâna publicului larg,*

De asemenea, la stația de transfer lucrătorii sortează deșeurile de pe transportor, platformele de descărcare sau în buncărele intermediare. Eliminarea deșeurilor necorespunzătoare se face mai eficient la stațiile de transfer decât la depozitul de deșeuri. Stațiile de transfer includ uneori și centre la dispoziția publicului larg. Aceste centre permit cetățenilor să aducă deșeurile direct la stațiile de transfer pentru eliminare definitivă.

Stații de transfer

- *Târgu-Cărbunești - 10.750 t/an;*
- *Turceni – 6.100 t/an;*
- *Motru - 8.900 t/an;*
- *Rovinari - 10.800 t/an;*
- *Novaci – 5.800 t/an;*

B. TRATAREA

- Construcție capacitate nouă: Depozit Târgu-Jiu *cu descompunere aerobă/TMB simplă*

C. Extinderea/ intrarea în capacitate a stațiilor de sortare

Sortarea deșeurilor se poate face în două faze:

- separarea materiilor reciclabile de restul deșeurilor și
- identificarea acelor deșeuri care nu se încadrează în categoria celor depozitabile (de ex. deșeuri sau materii periculoase, anvelope, baterii auto sau cele cu potențial infecțios).

Identificarea și îndepărtarea materiilor reciclabile reduce greutatea și volumul deșeurilor care urmează a fi eliminate definitiv; în funcție de piețele locale de reciclare, aceste materiale pot genera venituri.

Se pot organiza în centru programe pentru sortarea și casarea articolelor voluminoase, a deșeurilor menajere periculoase, precum și a materialelor reciclabile. Aceste centre multifuncționale sunt utile comunității deoarece reprezintă un sprijin real în ceea ce privește atingerea ratelor-țintă pentru reciclare, sporesc gradul de conștientizare al publicului în ceea ce privește managementul eficient al deșeurilor și ajută la sortarea acelor articole care ar afecta capacitatea disponibilă pentru depozitare.

Capacitățile calculate pentru stațiile de sortare sunt:

Tabel 4.19 –Capacități ale stațiilor de sortare

Denumire stație sortare	An deschidere	Capacitate totală proiectată [t/an]	Capacitate reciclabile proiectată [t/an]	Capacitate de extins/ reabilitat [t/an]
<i>Târgu Jiu*</i>	2013	21.500	10.750	10.750
<i>Târgu-Cărbunești</i>	2011	4.900	2.200	220
<i>Turceni</i>	2010	3.000	1.300	130
<i>Motru</i>	2010	4.200	2.000	200
<i>Rovinari</i>	2010	4.200	1.900	190
<i>Novaci</i>	2011	2.300	1.050	105
<i>Ploșoru</i>	2011	400	200	20

**Necesară, în curs de definitivare a soluțiilor tehnico-economice*

D. Zonarea și arondarea localităților la stațiile de transfer

Ca urmare a deschiderii noului depozit ecologic de la Târgu-Jiu, se pot demara acțiunile de închidere a depozitelor de deșeuri din zona imediat apropiată municipiului Târgu-Jiu, conform prevederilor legale. Restul zonelor din cadrul județului își vor direcționa deșeurile către acest depozit în momentul în care se vor pune în funcțiune stațiile de transfer. De asemenea, ulterior

arondării la stații de transfer, se vor putea închide și reabilita toate spațiile de depozitare, atât din zonele urbane cât și din zonele rurale.

În vederea eficientizării transportului deșeurilor colectate către unitățile de tratare și eliminare, au fost construite *stații de transfer la Novaci, Rovinari, Turceni, Motru și Târgu-Cărbunești*. Conform zonificării județene, deșeurile vor fi transportate de la fiecare localitate la stația de transfer aferentă zonei de colectare în care a fost încadrată și de la stațiile de transfer la *depozitul regional de la Târgu-Jiu*. Zonele au fost delimitate pe baza parteneriatelor încheiate deja între comunități în diferite proiecte.

Zonarea la nivelul județului se prezintă în felul următor:

1. **Zona 1**, include depozitul ecologic de Târgu-Jiu și zonele urbane și rurale corespunzătoare.

În această zonă sunt arondate localități situate în apropierea municipiului Târgu Jiu și pentru care s-a considerat a fi fezabil sistemul de colectare și transport către noul depozit.

Nu este prevăzută nici o stație de transfer în Zona 1. Deșeurile din această zonă vor fi direct transportate către stația de la Târgu-Jiu, fără a se folosi o infrastructură intermediară. Localitățile situate în aceasta zona sunt: Târgu Jiu, Bumbești – Jiu, Arcani, Bălănești, Bălești, Călnic, Ciuperceni, Dănești, Drăgutești, Godinești, Lelești, Mușetești, Padeș, Peștișani, Runcu, Schela, Stănești, Telești, Tismana.

- *Sub-zona 1A: Călnic, Ciuperceni și Telești. Aceste localități au obținut împreună asistență financiară prin proiectul PHARE CES 2004 “Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport în vederea colectării selective a fracțiilor reciclabile în comunele Ciuperceni, Telești, Călnic”. Deșeurile colectate în amestec vor fi transportate direct la depozitul de la Târgu-Jiu. Deșeurile reciclabile vor fi direct transferate către viitoarea stație de reciclare de la Târgu-Jiu.*
- *Sub-zona 1B: Runcu, Arcani și Peștișani. Localitățile au obținut împreună asistență financiară prin proiectul PHARE CES 2004 “Zona Montana Runcu – Arcani – Peștișani, zona de turism ecologic”. Deșeurile vor fi transferate direct de la punctele de colectare la depozitul de la Târgu-Jiu.*
- *Sub-zona 1C: Bălești, asistență financiară prin proiectul PHARE CES 2006 “Extinderea și modernizarea sistemului de gestionare a deșeurilor, o prioritate a planului de dezvoltare locala pentru comuna Bălești județul Gorj”. Deșeurile vor fi transferate direct de la punctele de colectare la depozitul de la Târgu-Jiu.*
- *Sub-zona 1D: Godinești, asistență financiară prin proiectul PHARE CES 2006 “Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport deșeuri în comuna Godinești, în vederea conectării acestuia la sistemul integrat de management al deșeurilor din județul Gorj”. Deșeurile vor fi transferate direct de la punctele de colectare la depozitul de la Târgu-Jiu.*

Pentru celelalte localități – care nu au beneficiat de asistență financiară prin programul Phare, sunt necesare dotări specifice de colectare, transport.

2. **Zona 2**, Sistem integrat de colectare în zona urbană din Motru include stația de transfer de la Motru și zona rurală aferentă.

În această zonă sunt arondate localități situate în apropierea orașului Motru și pentru care s-a considerat a fi fezabil sistemul de colectare și transfer către noul depozit: *Municipiul Motru*,

Samarinești, Văgiulești, Cătunele, Glogova. Municipiul Motru a obținut finanțare prin două proiecte PHARE CES 2004 “*Motru – oraș ecologic, European*” (refacere/extindere și echipare pentru colectarea selectivă a 30 puncte de colectare, 2 autoutilitare și o linie de sortare) și PHARE CES 2005: “*Stație pentru transfer ecologic al deșeurilor în zona Motru*” (stație de transfer 3.000 mp, Cap autotractor - 1 buc., container autocompactor mobil (43 mc) - 2 buc., încărcător frontal - 1 buc.). Deșeurile de la Slivilești și Bolboși ar putea de asemenea fi transferate la Motru când se va îmbunătăți starea drumurilor comunale. Pentru toate aceste localități – care nu au beneficiat de asistență financiară prin programul Phare, sunt necesare dotări specifice de colectare, transport.

3. **Zona 3**, include stația de transfer de la Rovinari și zona rurală corespunzătoare: orașul Rovinari și zona arondată: comunele Bâlteni, Dragotești, Fărcășești, Negomir.

Orașul Rovinari a obținut asistență financiară pentru Zona 3 prin proiectul PHARE CES 2004 “*Sistem de colectare selectivă și valorificare a deșeurilor cu centru zonal în localitatea Rovinari*”. Comuna Mătășari nu este încă atribuită unei anumite zone. Poate fi inclusă în Zona 3. Pe această rută se află un drum comunal. Acest drum ar trebui îmbunătățit pentru a permite circulația utilajelor de transport al deșeurilor și sunt necesare dotări specifice de colectare, transport.

4. **Zona 4**, include stația de transfer de la Turceni și zona rurală corespunzătoare: oraș Turceni și regiunea arondată, comunele Borăscu, Brănești, Ionești, Plopșoru, Tântăreni, Urdari.

Orașul Turceni a obținut asistență financiară pentru Zona 4 prin proiectul PHARE CES 2004 “*Implementarea sistemului de colectare selectivă și amenajarea stației de transfer în zona orașului Turceni*”. În zonă este amplasată și o stație de sortare la Plopșoru.

- *Sub-zona 4A:* Sisteme de colectare în *Borăscu, Brănești, Ionești, Tântăreni, Turceni și Urdari*. Deșeurile vor fi colectate selectiv și transferate la stația de transfer de la Turceni.
- *Sub-zona 4B:* Sistem de colectare în Plopșoru. Sub-zona Plopșoru a obținut asistență financiară pentru transportul și colectarea deșeurilor și pentru achiziționare unui sistem de sortare prin proiectul PHARE 2004 “*Înființare sistem de colectare selectivă deșeuri reciclabile și transport din gospodăriile particulare, instituțiile și spațiile publice*”.

5. **Zona 5**, include stația de transfer de la Târgu-Cărbunești și zonele urbane și rurale corespunzătoare. Târgu-Cărbunești și zona aferentă: oraș Țicleni, Albeni, Aninoasa, Bărbătești, Berlești, Bustuchin, Căpreni, Crușet, Hurezani, Jupânești, Licurici, Logrești, Roșia de Amaradia, Săcelu, Săulești, Scoarța, Stoina, Turburea, Vladimir.

- *Sub-zona 5A:* Orașul Târgu-Cărbunești a obținut asistență financiară pentru o parte din Zona 5 (PHARE CES 2005: “*Stație de transfer deșeuri în orașul Tg Cărbunești*”). Localitățile partenere în proiect alături de Târgu-Cărbunești sunt: *Albeni, Bărbătești, Bustuchin, Crușet, Hurezani, Licurici, Logrești, Roșia de Amaradia, Săcelu, Țicleni și Vladimir*.
- *Sub-zona 5B:* Jupânești, cu asistență financiară prin proiectul PHARE CES 2006 “*Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport deșeuri în vederea colectării selective a fracțiilor reciclabile în comunele Jupânești, Berlești, Turburea, Săulești, Căpreni, Stejari, Dănciulești, Stoina*”. Deșeurile vor fi transferate direct de la punctele de colectare la depozitul de la Târgu-Cărbunești.

6. **Zona 6**, include stația de transfer de la Novaci (proiect PHARE 2004: “Gestionarea selectivă a deșeurilor în Novaci și în alte 6 comune învecinate utilizând un sistem de colectare selectivă a fracțiilor reciclabile”) și zona rurală corespunzătoare cuprinsă în acest proiect: Alimpești, Baia de Fier, Bengești Ciocadia, Bumbesti-Pițic, Crasna, Polovragi.

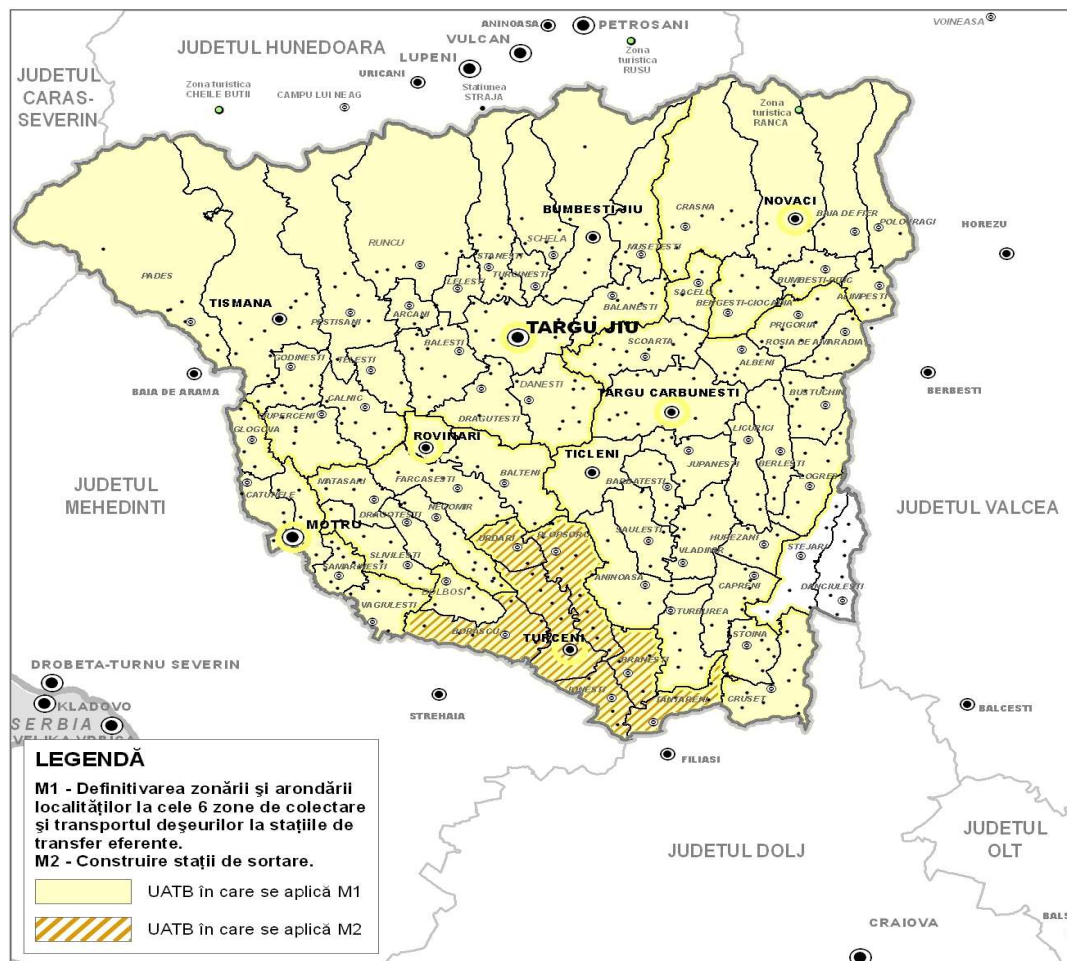

Fig. 4.1 - Zonarea și arondarea localităților la stațiile de transfer (conf. PJAT Gorj)

7. **Zona 7**, include satele care își vor transfera deșeurile în județul Dolj, *Dănciulești și Stejari*. Rutele de colectare pentru Zona 7 trebuie stabilite de comun acord cu județul Dolj. Sunt necesare dotări specifice de colectare și transport.

E. Extinderea colectării deșeurilor în toate localitățile județului.

Dotarea cu echipamentele de colectare/ transport necesare (a localităților care n-au beneficiat de asistenta financiara Phare CES, în acest scop) și completarea cu același gen de dotări și al celorlalte localități ale județului.

F. Extinderea colectării selective a deșeurilor în mediul urban

Îmbunătățirea echipamentului actual de colectare și de transport a deșeurilor va conduce la creșterea gradului de colectare selectivă și atingerea ratei de colectare selective de 100%, în zonele urbane .

G. Extinderea colectării selective a deșeurilor și în mediu rural

Cel mai târziu în anul 2017 rata de conectare la servicii de salubritate în zonele rurale trebuie să fie de 100% (în conformitate cu prevederile Planului Național de Gestionare al Deșeurilor).

Prin implementarea sistemului integrat de management al deșeurilor la nivel de județ, în 2013 va fi atinsă o rata de conectare la aceste servicii de 100% și în zonele rurale.

Este estimată și o scădere semnificativă a cantităților de deșeuri produse (cu aproximativ 6%) pentru perioada 2011 - 2013, ca urmare a promovării compostării în gospodăriile proprii. Această scădere este de așteptat să continue în următorii ani iar în 2030, ponderea deșeurilor biodegradabile în deșeurile totale să fie de aproximativ 43,5%.

4.6 Analiza necesarului de investiții

4.6.1 Pre-dimensionare a parametrilor necesari

A. COLECTARE ȘI TRANSPORT

Tabel 4.20 –Necesarul dotărilor de colectare și transport

I. ZONA URBANĂ

178.200 locuitori

“Bring system” cu selectare

	ITEM	Norme:	2012-2014	2015-2017	2018-2020
1	Evoluția Nr. Locuitori:	descrește cu 0,7%/an	176.952,6	174.483,93	172.049,71
2	Cantitatea deșeuri [tone/zi]:	0,9 kg / zi	159.26	157.04	154.84
	Cantitatea deșeuri biodegradabil [tone/zi]:	78%	124.22	122.49	120.78
	Cantitatea deșeuri biodegradabil [mc/zi]:	125 kg/mc	993.77	979.90	966.23
4	Nr containere biodegradabil [buc]	1.1 mc	903		
	Cantitatea deșeuri hârtie+carton [mc/zi]:	8.60%	137		
	Cantitatea deșeuri plastic+sticlă [mc/zi]:	14.40%	183		
	Nr. Containere hârtie+carton [buc]:	1.0 mc	137		
	Nr. Containere plastic+sticlă [buc]:	1.0 mc	183		
8	Necesar de autogunoiere biodegradabil	18mc*	14		
9	Necesar de autogunoiere fracții selectate	18mc*	5		

*rata de comprimare = 1/4: 18mc compresia = 72 mc colectați

II. ZONA RURALĂ

196.500 locuitori

“Sistem mixt” cu selectare

	ITEM	Norme:	2012-2014	2015-2017	2018-2020
1	Evoluția Nr. Locuitori:	descrește cu 0,7%/an	195.124,5	192.402,32	189.718,11
2	Cantitatea deșeuri [tone/zi]:	0,4 kg / zi	78.05	76.96	75.89
3	Cantitatea deșeuri biodegradabil [tone/zi]:	78%	60.88	60.03	59.19
4	Cantitatea deșeuri biodegradabil [mc/zi]:	125 kg/mc	487.03	480.24	473.54
5	Europubele biodegradabil [buc]	120 LITRI	4059		
6	Cantitatea deșeuri hârtie+carton [mc/zi]:	8.60%	67		
7	Cantitatea deșeuri plastic+sticlă [mc/zi]:	14.40%	90		
8	Nr. Containere hârtie+carton [buc]:	1.0 mc	67		
9	Nr. Containere plastic+sticlă [buc]:	1.0 mc	90		
10	Necesar de autogunoiere biodegradabil	12mc*	11		
11	Necesar de autogunoiere fracții selectate	12mc*	4		

*rata de comprimare = 1/4: 12mc comprimăți = 48 mc

B. SORTARE

Tabel 4.21 –Necesarul extinderii capacităților de sortare

Denumire stație sortare	An deschidere	Capacitate totală proiectată [t/an]	Capacitate reciclabile proiectată [t/an]	Capacitate de extins/ reabilitat [t/an]
Târgu Jiu*	2013	21.500	10.750	10.750
Târgu-Cărbunești	2011	4.900	2.200	220
Turceni	2010	3.000	1.300	130
Motru	2010	4.200	2.000	200
Rovinari	2010	4.200	1.900	190
Novaci	2011	2.300	1.050	105
Ploșoru	2011	400	200	20

- În curs de definitivare documentație tehnico-economică

A. DEPOZITARE

Tabel 4.22 –Necesarul extinderii capacităților de depozitare

Denumire depozit/ stație transfer	Tip *	An deschidere	Suprafața proiectată (ha)	Capacitate proiectată [t/an]	Capacitate de extins/ Reabilitat [t/an]
Târgu-Jiu	b	2009	11.6	27.000	2.700
Târgu-Cărbunești	b	2011	1,6	10.750	1.075
Turceni	b	2010	1,0	6.100	610

<i>Motru</i>	b	2010	1,2	8.900	890
<i>Rovinari</i>	b	2010	1,7	10.800	1.080
<i>Novaci</i>	b	2011	1,0	5.800	580

B. TRATARE

Instalație de TMB simplă/compostare, depozit Târgu-Jiu (27.000 t/an), prevăzut a fi realizată.

4.6.2 Costuri Unitare

A. COLECTARE și TRANSPORT

Tabel 4.23 –Costuri unitare, colectare/transport

ITEM	Cost unitar [mii Euro, fără TVA]
Containere biodegradabil 1,1 mc	0.26
Containere reciclabil 1,0 mc	0.2
Europubele biodegradabil 0,12 mc	0.06
Autogunoiere 18 mc	100
Autogunoiere 12 mc	85

SURSA: Cercetare de piață

B. SORTARE

- Extindere / reabilitare capacitate existentă: 0,5 mii Euro/ tonă
- Construcție capacitate nouă: 0,45 mii Euro/tonă

C. DEPOZITARE

- Extindere / reabilitare capacitate existentă: 0,115 mii Euro/ tonă
- Construcție capacitate nouă: N/A

D. TRATARE

- Construcție capacitate nouă: 0,227 mii Euro/tonă

4.6.3 Costuri estimate ale investițiilor

A. COLECTARE și TRANSPORT

Tabel 4.24 –Costuri investiții, colectare/transport în mediul urban

COSTURI URBAN	Valoarea calculată	Cantitatea [buc]	Cost unitar [mii Euro, fără TVA]	Valoare [mii Euro, fără TVA]
<i>Containere biodegradabil 1,1 mc [buc]</i>	<i>plus 10%</i>	995	0.26	258.7
<i>Containere reciclabil 1,0 mc [buc]</i>	<i>plus 10%</i>	350	0.2	70
<i>Necesar de autogunoiere 18 mc</i>	<i>plus 10%</i>	21	100	2.100

TOTAL NECESAR INVESTITIIL [mii Euro]: 2.428,7

Tabel 4.25 –Costuri investiții, colectare/transport în mediul rural

COSTURI RURAL	Valoarea calculată	Cantitatea [buc]	Cost unitar [mii Euro, fără TVA]	Valoare [mii Euro, fără TVA]
<i>Europubele biodegradabil 0,12 mc [buc]</i>	<i>plus 10%</i>	<i>4.500</i>	<i>0.06</i>	<i>270</i>
<i>Containere reciclabil 1,0 mc [buc]</i>	<i>plus 10%</i>	<i>175</i>	<i>0.2</i>	<i>35</i>
<i>Necesar de autogunoiere 12 mc</i>	<i>plus 10%</i>	<i>17</i>	<i>85</i>	<i>1.445</i>
TOTAL NECESAR INVESTIȚII [mii Euro]:				1.750

ESTIMARE **BUGET TOTAL NECESAR COLECTĂRII / TRANSPORTULUI** (Tabelele 4.24, 4.25): **4.178,7 Mii euro**

Avantajul acestei soluții rezidă din faptul că:

- este metoda de colectare cea mai ieftină
- asigură colectarea selectivă a fracțiilor reciclabile

B. SORTARE

Tabel 4.26 –Costuri investiții pentru stațiile de sortare

Denumire stație sortare	Capacitate totală proiectată [t/an]	Capacitate reciclabile proiectată [t/an]	Capacitate de extins/ reabilitat [t/an]	Cost unitar mii euro /tonă	Necesar total de investiții mii euro
<i>Târgu Jiu*</i>	<i>21500</i>	<i>10.750</i>	<i>10.750</i>	<i>0.45</i>	<i>4.837,50</i>
<i>Târgu-Cărbunești</i>	<i>4900</i>	<i>2.200</i>	<i>220</i>	<i>0.5</i>	<i>110,00</i>
<i>Turceni</i>	<i>3000</i>	<i>1.300</i>	<i>130</i>	<i>0.5</i>	<i>65,00</i>
<i>Motru</i>	<i>4200</i>	<i>2.000</i>	<i>200</i>	<i>0.5</i>	<i>100,00</i>
<i>Rovinari</i>	<i>4200</i>	<i>1.900</i>	<i>190</i>	<i>0.5</i>	<i>95,00</i>
<i>Novaci</i>	<i>2300</i>	<i>1.050</i>	<i>105</i>	<i>0.5</i>	<i>52,50</i>
<i>Ploșoru</i>	<i>400</i>	<i>200</i>	<i>20</i>	<i>0.5</i>	<i>10,00</i>
TOTAL NECESAR INVESTIȚII [mii Euro]:					5.270,00

**În curs de aprobare*

C. DEPOZITARE

Tabel 4.27 –Costuri investiții pentru stațiile de transfer

Denumire depozit/stație transfer	Tip *	Suprafața proiectată (ha)	Capacitate proiectată [t/an]	Capacitate de extins/ Reabilitat [t/an]	Cost unitar mii euro /tonă	Necesar total de investiții mii euro
<i>Târgu-Jiu*</i>	<i>b</i>	<i>11.6</i>	<i>27.000</i>	<i>2.700</i>	<i>0.115</i>	<i>310.50</i>
<i>Târgu-Cărbunești</i>	<i>b</i>	<i>1,6</i>	<i>10.750</i>	<i>1.075</i>	<i>0.115</i>	<i>123.63</i>
<i>Turceni</i>	<i>b</i>	<i>1,0</i>	<i>6100</i>	<i>610</i>	<i>0.115</i>	<i>70.15</i>
<i>Motru</i>	<i>b</i>	<i>1,2</i>	<i>8.900</i>	<i>890</i>	<i>0.115</i>	<i>102.35</i>
<i>Rovinari</i>	<i>b</i>	<i>1,7</i>	<i>10.800</i>	<i>1.080</i>	<i>0.115</i>	<i>124.20</i>
<i>Novaci</i>	<i>b</i>	<i>1,0</i>	<i>5800</i>	<i>580</i>	<i>0.115</i>	<i>66.70</i>
TOTAL NECESAR INVESTIȚII [mii Euro]:						797,53

**Investiție propusă prin PITL*

D. TRATARE

Construcție instalație nouă de TMB simplă/compostare depozit Târgu-Jiu (Capacitate 27.000 t/an):

27.000 t/an x 0,227 mii Euro/t = 6.129 Mii Euro

4.6.4 Proiecte de investiție pentru serviciile de management al deșeurilor

Ținând cont de faptul că strategia POS Mediu prioritizează soluțiile integrate, la scară mare, pentru a obține finanțarea necesară, este obligatoriu a se aplica cu un singur proiect: Sistem de management integrat al deșeurilor solide din județul Gorj

Pentru a putea accesa fondurile europene de finanțare a proiectelor, trebuie avute în vedere criteriile impuse de către finanțator privind eligibilitatea acestora:

A.CRITERII DE ELIGIBILITATE A SOLICITANTULUI:

1. Face parte din categoria de beneficiari menționată în POS Mediu la Axa Prioritară 2;

2. Îndeplinește următoarele criterii de natură instituțională, legală și financiară:

- constituirea ASOCIATIEI DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARĂ (HCL, statut, Act constitutiv, Certificat de înmatriculare la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor, documente anexate);
- constituirea OPERATORULUI REGIONAL (HCL, Act constitutiv, Certificat de înmatriculare la Oficiul Registrului Comerțului,
- Plan de preluare a serviciilor,
- Plan de acțiuni + politica tarife comune pe termen lung);
- CONTRACT UNIC DE DELEGARE A GESTIUNII SERVICIILOR (semnat între ADI și OR);
- UNITATEA DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI (UIP).

3. Dovezi privind asigurarea surselor de co-finanțare a proiectului (scrisori de intenție, acorduri, HCL).

B.CRITERII DE ELIGIBILITATE A PROIECTULUI:

1. Proiectul se încadrează în categoriile de operațiuni / activități ale axei prioritare
2. Proiectul nu a mai beneficiat de finanțare din alte fonduri publice (evitarea dublei finanțări);
3. Perioada de implementare 2011 –2020;
4. Aria proiectului este de nivel județean / regional;
5. Proiectul respectă legislația în domeniul egalității de șanse, dezvoltării durabile, achizițiilor publice și eligibilitatea cheltuielilor;
6. Disponibilitatea terenurilor

Nu trebuie pierdut din vedere nici aspectul legat de co-finanțarea unui astfel de proiect care, în conformitate cu prevederile Comisiei Europene (Directoratul General pentru Politici Regionale) incluse în "Guidance on the Methodology for carrying out Cost-Benefit Analysis - Working Document no. 4" - www.ec.europa.eu/regional_policy, prevede că, în situația în care se vor

percepe taxe de utilizare a infrastructurii nou create, proiectul va fi considerat generator de venituri.

În aceasta ipoteză a neaplicării cu un proiect de management integrat(ipoteza *extrem de nefavorabilă*, deoarece este incert dacă România va mai beneficia de o astfel de schemă), s-ar putea dezvolta 7 aplicații independente, proiecte individuale dezvoltate de către asociațiile UAP create în jurul fiecărei stații de transfer, respectiv Primăria Municipiului Târgu-Jiu:

1. Proiect pentru managementul integrat al deșeurilor din zona 1 - Târgu-Jiu, pentru:

- Dotarea suplimentară cu echipamentele de colectare necesare
- Dotarea cu mijloace de transport pentru deșeurile din zona 1,
- Înființare Stație de sortare a deșeurilor la Târgu-Jiu
- Aducere la standarde(privind neutralizarea deșeurilor) a Depozitului Central Târgu-Jiu

2. Proiect pentru managementul integrat al deșeurilor din zona 2 - Motru

- Dotarea suplimentară cu echipamentele de colectare necesare
- Dotarea cu mijloace de transport pentru deșeurile din zona 2,
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de sortare Motru
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de transfer Motru

3. Proiect pentru managementul integrat al deșeurilor din zona 3 - Rovinari

- Dotarea suplimentară cu echipamentele de colectare necesare
- Dotarea cu mijloace de transport pentru deșeurile din zona 3,
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de sortare Rovinari
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de transfer Rovinari

4. Proiect pentru managementul integrat al deșeurilor din zona 4 - Turceni

- Dotarea suplimentară cu echipamentele de colectare necesare
- Dotarea cu mijloace de transport pentru deșeurile din zona 4,
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stațiilor de sortare Turceni și Plopșoru
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de transfer Turceni

5. Proiect pentru managementul integrat al deșeurilor din zona 5 – Tg. Cărbunești

- Dotarea suplimentară cu echipamentele de colectare necesare
- Dotarea cu mijloace de transport pentru deșeurile din zona 5
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de sortare Târgu-Cărbunești
- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de transfer Târgu-Cărbunești

6. Proiect pentru managementul integrat al deșeurilor din zona 6 - Novaci

- Dotarea suplimentară cu echipamentele de colectare necesare
- Dotarea cu mijloace de transport pentru deșeurile din zona 6,

- Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de sortare Novaci
 - Aducere la standarde/intrarea în capacitate, a Stației de transfer Novaci
7. Instalație de TMB simplă la Târgu-Jiu – proiect pentru tratarea fracției umede (deșeurile biodegradabile) din zona 1, cu recuperarea metalelor

4.6.5 Necesari total de investiții, priorități

Costurile estimate totale ale investițiilor necesare:

Tabel 4.28 –Costuri totale de investiții necesare

A	COLECTARE/TRANSPORT	4.178,70	Mii Euro
B	SORTARE	5.270,00	Mii Euro
C	DEPOZITARE	797,53	Mii Euro
D	TRATARE	6.129,00	Mii Euro
	TOTAL GENERAL NECESAR INVESTIȚIIL* [mii Euro]:	16.375,23	Mii Euro

*Nu s-au luat în considerare costurile necesare închiderii depozitelor neconforme (nu există studii individuale realizate în acest sens, iar estimările din cadrul PITL- master-plan, nu sunt fundamentate)

4.6.6 Planificarea investițiilor

Planificarea făcută în cadrul PITL (planul de investiții pe termen lung / master-planul pentru deșeurile), pentru implementarea proiectului Sistem de management integrat al deșeurilor solide din județul Gorj, este depășită cu cel puțin 6 luni, chiar dacă o mare parte dintre etapele necesare accesării finanțării externe prin POS Mediu Axa 2 au fost parcurse.

Programul de investiții prioritare trebuie să țină cont de următoarele:

1. *Strategia POS Mediu, care prioritizează soluțiile integrate, la scară mare, preponderent în aglomerările urbane, pentru a intra în conformitate cu Acquisul european în domeniul deșeurilor într-o perioadă relativ scurtă*
2. *Perioade de tranziție pentru directivele relevante, ținând cont că acestea dau termene limită diferite pentru activități și locații diferite*
3. *Accesibilitatea populației la investiția propusă*
4. *Capacitatea locală de implementare*
5. *Maximizarea impactului în cel mai scurt timp.*

Măsurile identificate prin prezentul studiu, trebuie prioritizate după cum urmează:

- *cele care sunt cerute de conformitatea cu Acquisul european și legile naționale*
- *cele care sunt în conformitate cu documentele strategice principale (POSM, Planul de Implementare a Directivei pentru depozitarea deșeurilor, Planul Național și Regional de Gestionare a Deșeurilor)*
- *cele care pot fi luate în limita și/sau în cadrul capacităților locale*

- cele care vor avea impactul maxim asupra scopurilor de îmbunătățire a situației gestionarii deșeurilor.

4.6.7 Surse și oportunități de finanțare

Valori calculate ale investițiilor (unele capitole la valori puțin mai ridicate), au fost cuprinse și în proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor solide din județul Gorj” – aplicație pentru accesare fonduri comunitare în cadrul POS Mediu – Axa 2.

În cadrul acestuia – și a PITL (planul de investiții pe termen lung), nu s-au cuantificat valorile auto-specialelor, urmând ca, C/V acestora să reprezinte aportul „în natură” al operatorilor ce vor participa la adjudecarea contractelor de salubritate.

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului și Pădurilor.

Programe:

1. *PROGRAMUL PRIVIND GESTIONAREA DEȘEURILOR, INCLUSIV A DEȘEURILOR PERICULOASE (ne-operațional încă)*
2. *Programului vizând educația și conștientizarea publicului privind protecția mediului (suma alocată sesiunii de finanțare a proiectelor depuse în perioada 23 august – 21 septembrie 2010 a fost de 30.000.000 lei)*

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții prevăzute, va respecta – conform recomandărilor legale – următoarele faze:

- *Utilizarea veniturilor obținute din majorarea tarifelor, până la limita de suportabilitate, astfel încât nivelul facturilor să nu ducă la depășirea acesteia ;*
- *Nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate luând în considerare costurile rambursării, participarea sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.), calculat pe baza resurselor generate din creșterile tarifare;*
- *Co-finanțarea deficitului financiar - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit – din următoarele surse:*
 - *fonduri comunitare;*
 - *surse de la bugetul local;*
 - *surse de la bugetul de stat;*
 - *împrumuturi bancare.*

4.7 Concluzii

Este absolut necesară implementarea la nivel local a strategiilor și programelor acestui sector, care să cuprindă principalele acțiuni și responsabilități pentru *minimizarea generării deșeurilor, creșterea gradului de reciclare și reintegrarea lor în natură, în condiții ecologice.*

Un element crucial al proiectului trebuie să-l reprezinte *managementul deșeurilor în faza intermediară dintre situația actuală - de eliminare necontrolată a deșeurilor solide municipale, până la începerea funcționării sistemului integrat de management a deșeurilor.*

Toate investițiile propuse sunt necesare pentru a putea îndeplini obiectivele județului referitoare la managementul integrat al deșeurilor și închiderea depozitelor neconforme existente. Prioritizarea întregii infrastructuri de management a deșeurilor, pe baza impactului pe care fiecare lucrare o are asupra îndeplinirii obiectivelor și îmbunătățirii condițiilor de mediu în relație cu nevoile specifice ale județului și cu cerințele tratatului de aderare, stabilește închiderea depozitelor drept prioritatea cea mai înaltă.

Depozitele *neconforme urbane trebuiesc închise definitiv* (în conformitate cu Ordinul 757/2004 pentru aprobarea Normativului tehnic privind depozitarea deșeurilor), reabilitarea acestor 8 depozite trebuie realizată în conformitate cu normele de siguranță ecologică și protecție a mediului.

Tabel 4.29 – Depozite neconforme

DEPOZITUL NECONFORM	Suprafață totală (ha)
Motru	1,55
Rovinari	1,27
Turceni	1,19
Novaci	0,14
Țicleni	1,30
Bumbești Jiu	0,70
Târgu Cărbunești	0,62
Târgu Jiu	1,05
Total	7,82

Soluția aleasă, trebuie să implementeze cele mai puțin costisitoare practici, dar nu trebuie să facă rabat de la nivelul necesar de protecție a mediului și de îmbunătățire a peisajului deteriorat, cel puțin prin următoarea strategie:

- *Transportul deșeurilor de la depozitele mici la alte depozite neconforme mai mari.*
- *Acoperirea depozitelor neconforme odată ce vor primi cantitatea totală de deșeuri*
- *Conceptul de dezvoltare durabilă*

Următoarele aspecte trebuiesc avute în vedere în mod obligatoriu în viitoarea organizare a managementului integrat al deșeurilor la nivelul județului:

- *Găsirea de soluții de parteneriat public/privat privind co-finanțarea, astfel încât să se poată urgenta aplicarea către finanțare prin POS Mediu, Axa 2, având în vedere întârzierea aplicației și termenele scadente ale acceptării acestor proiecte(finalul anului 2011).*
- *Includerea – dacă mai este posibil – a dotării cu auto-utilitare de colectare a deșeurilor, în acest proiect*

- *Delegarea gestiunii serviciilor de salubritate către operatorii privați, să se facă exclusiv prin licitarea pe „pachete” – conform arondării localităților către cele 6 stații/depozite județene de transfer.*

- *Campaniilor de instruire/educare ecologică a populației, să se facă printr-o strategie care să înceapă de vârste cât mai mici, de la școală, din clasele primare*

- *Găsirea de soluții pentru reducerea prețului de monopol (prohibitiv) perceput de către depozitul central – care face ca multe UAT să aibă încheiate contracte de depozitare doar pentru a se feri de amenziile Gărzii de mediu (în realitate depozitarea făcându-se în continuare la vechile depozite, neconforme).*

- *Instruirea și urmărirea modului de operare al muncitorilor din sector, care de multe ori nu respectă principiile elementare ale colectării / transportului fracțiilor reciclabile.*

- *Managementul atent al costurilor de operare, astfel încât tarifele să acopere costurile și fondul de dezvoltare. Nivele suportabile ale tarifelor trebuie să asigure recuperarea integrală a costurilor, rambursarea împrumuturilor de către autoritățile locale și dezvoltarea ulterioară a sistemului.*

Trebuie avut în vedere faptul că există nivele diferite de suportabilitate(urban/ rural) și că un tarif supraestimat duce la o colectare deficitară, de aceea este preferabil să se practice tarife acceptabile de comunitate, pentru o rată bună a încasării facturilor. *Negocierea acestora trebuie făcută întotdeauna pornind de la expunerea transparentă a costurilor reale de operare.*

Nu în ultimul rând, în afara măsurilor propuse pentru extinderea colectării la nivelul întregului județ și al asigurării unui management integrat al deșeurilor, nu trebuie ignorate nici exemplele de „Best practices” pentru gestionarea deșeurilor provenite din materiale de ambalaj:

- *sistemul depozit sau consignație; a fost dezvoltat pentru sticlă și butelii de tip PET, recipiente din aluminiu, etc. Sistemul consignație pentru ambalaje obligă consumatorii casnici să returneze ambalajele la punctele de colectare desemnate de producători. Un avantaj al acestui sistem este acela că îi face mai responsabili pe comercianți și pe producători să colecteze deșeuri de ambalaje în vederea reciclării*

- *Sistemul de tip ”punct verde”; așa cum există în Franța, Germania și în aproape toată Europa. Dacă va fi adoptat, consumatorii vor fi încurajați să returneze materialele provenite din ambalaje în locațiile desemnate, puncte de colectare sau magazine. Sistemul „punctul verde” va responsabiliza mult mai mult atât producătorii de ambalaje cât și utilizatorii. Fondurile colectate vor fi atunci folosite pentru a încuraja reciclarea deșeurilor provenite din materiale de ambalaj.*

- *Acțiunile gen „Let’s do it România”, care se petrec o dată pe an, cu sprijinul autorităților locale și de mediu, sponsorilor și voluntarilor – acțiuni pentru eliminarea deșeurilor din zonele neacoperite de către serviciile de salubritate, sunt acțiuni ce ar trebui promovate și implementate trimestrial, la nivel județean, sub genericul de „Let’s do it Gorj”, prin spirit civic și mobilizarea cetățenilor de către autoritățile cu responsabilitate în domeniu și organizațiile ecologiste.*

5.1 Situația actuală pentru sectorul serviciilor comunitare de iluminat public

5.1.1 Generalități

Înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public la nivelul unităților administrativ-teritoriale, precum și înființarea, dezvoltarea, modernizarea, administrarea și exploatarea sistemelor de iluminat public intră în competența exclusivă a autorităților administrației publice locale.

Conform legii, serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și cuprinde *totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general* desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul asigurării iluminatului public.

Serviciul de iluminat public cuprinde *iluminatul stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental-festiv al comunelor, orașelor și municipiilor*.

În cazul în care serviciul de iluminat public se realizează utilizând elemente ale sistemului de distribuție a energiei electrice, sistemul de iluminat public cuprinde elementele prevăzute anterior, cu excepția elementelor care fac parte din sistemul de distribuție a energiei electrice.

Sistemul de iluminat public destinat exclusiv prestării serviciului de iluminat public, *este parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale* care aparțin proprietății publice a acestora și se evidențiază și se inventariază în cadastralele imobiliar-edilitare ale unităților administrativ-teritoriale.

Serviciul de iluminat public trebuie să îndeplinească, concomitent, următoarele condiții de funcționare:

- a) *continuitatea din punct de vedere cantitativ și calitativ;*
- b) *adaptabilitate la cerințele concrete, diferențiate în timp și spațiu, ale comunității locale;*
- c) *satisfacerea judicioasă, echitabilă și nepreferențială a tuturor membrilor comunității locale, în calitatea lor de beneficiari ai serviciului;*
- d) *tarifarea pe bază de competiție a serviciului prestat;*
- e) *administrarea și gestionarea serviciului în interesul comunităților locale;*
- f) *respectarea reglementărilor specifice în vigoare din domeniul transportului, distribuției și utilizării energiei electrice;*
- g) *respectarea valorilor minime din standardele privind iluminatul public, prevăzute de normele interne și ale Uniunii Europene în acest domeniu, care sunt identice cu cele ale C.I.E..*

5.1.2 Consumul actual

Consumul de energie electrică se calculează în funcție de puterea consumatorilor utilizați de către fiecare UAT pentru iluminat(lămpile instalate) și timpul de utilizare al acestora.

CEZ Distribuție a finalizat separarea punctelor de aprindere în cadrul fiecărui sector al distribuției, la nivelul întregului județ, numărul punctelor de aprindere pentru iluminatul public care au fost modernizate (fiind în prezent separate de postul de transformare), este de 287 unități. Există la ora actuală o evidență clară a acestor puncte de separație și a consumului înregistrat pe fiecare secțiune (ANEXA 5.1).

Se constată (în general în zonele rurale), tendința de a crește numărul lămpilor de iluminat public (prin montarea acestora la fiecare al doilea stâlp), în detrimentul reducerii puterii lămpilor utilizate. Este o politică locală, care dă sentimentul locuitorilor de creștere a confortului din acest punct de vedere, fără a se îmbunătăți însă substanțial calitatea fluxului luminos generat, dar care crește oricum consumul de energie.

Tabel 5.1. – Iluminat public Municipiul Motru: Consumul mediu anual de energie (2010)

ILUMINAT	Tip lampă	Număr Buc.	Putere	Timp utilizare ore	Energie
			W		kWh
Iluminat stradal-rutier	SON-T 150W, ML 160 W	926	138.900	3.000	416700.0
Iluminat stradal-pietonal	SON-T 70W, MPL-N 125W	350	43.750	3.000	131250.0
Iluminat arhitectural		86	100	3.000	25800.0
Alte consumuri ocazionale					155700.0
TOTAL[kWh]:					729.450,0

SURSA: Primăria Motru/CEZ Distribuție SA

Tabel 5.2. – Iluminat public Municipiul Târgu Jiu: Consumul mediu anual de energie(2010)

ILUMINAT	Tip lampa	Număr Buc.	Putere	Timp utilizare ore	Energie
			W		kWh
Iluminat stradal-rutier	„Elegance”	5.940	70/100/ 150/250 W	3.000	3.118.500,0
Iluminat stradal-pietonal	„Cairo”, „Saturn”	250	70/ 100 W	3.000	75.000,0
Iluminat ornamental		126	Divers	960	7.257,6
Iluminat arhitectural		145	75/100 W	3.000	43.500,0
Alte consumuri ocazionale					70.600,0
TOTAL[kWh]:					3.314.857,6

SURSA: Primăria Tg. Jiu/CEZ Distribuție SA

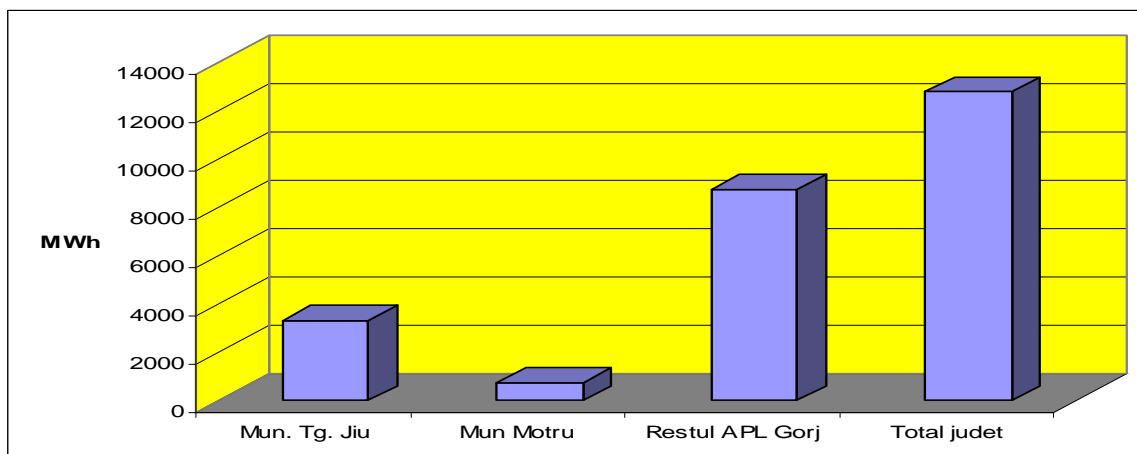
Valorile facturate(aferent iluminatului public/2010), la nivelul celor două municipii, respectiv la nivelul întregului județ, au fost:

Tabel 5.3. – Iluminat public, Județul Gorj: Consumul mediu anual de energie electrică

	Locația	Consum	Valoare facturat
		MWh	mii LEI
1	Municipiul Târgu Jiu	3,314.889	1,243.812
2	Municipiul Motru	729.641	225.128
3	Restul APL Gorj	8,735.234	2,844.168
	Total județ	12,779.76	4,313.11

SURSA: CEZ Distribuție s.a.

Fig. 5.1. – Iluminat public, Județul Gorj: Consumul mediu anual de energie electrică(2010)

După cum se poate observa, dezvoltarea acestor servicii publice la nivelul județului este preponderentă în cele două municipii, Municipiul Târgu Jiu, având practic un consum de aproape 1/3 din total județ.

La nivelul județului, în anul 2010, s-au facturat următoarele consumuri de energie electrică (Mii lei cu TVA):

- Total APL(fără municipii): 2.844,168 mii LEI
- Costuri total consum județul Gorj: 4.313,11 mii LEI

Aceste consumuri, raportate la numărul de locuitori, respectiv la lungimea totală a străzilor/locurilor publice iluminate, dau următorii coeficienți pentru cele două municipii, respectiv media la nivelul județului:

Tabel 5.4. – Iluminat public, Județul Gorj: Consumuri, costuri specifice

POZ.	LOCALIATATEA	kWh/loc	MWh/km	lei/km	lei/loc
1	MOTRU	32.8327	11.401	3.517,62	10,13
2	MUNICIPIUL TÂRGU-JIU	34.4458	18.214	6.834,13	12,92
3	Medie Județeană	33.9061	4.827	1.629,12	11,44

Se observă că media consumurilor/locuitor în cadrul celor două municipii este în limitele mediei județene (ANEXA 5.2), dar *coeficienții consumurilor specifice/km* sunt mai mult decât duble pentru Municipiul Motru și aproximativ de patru ori mai mari decât media, pentru Municipiul Târgu Jiu.

În orice caz, chiar în cazul acestor consumuri specifice/per km drum iluminat, *costurile specifice* (anuale), per locuitor, sunt în limitele mediei județene.

La acest capitol, exista însă câteva localități din județ (Fărcăsești, Țicleni, Samarinești), care au costuri unitare cu iluminatul anual/per locuitor, *mai mult decât duble față de media județeană*(în principal datorită unui sistem învechit, cu lămpi cu incandescență, cu randamente foarte slabe).

După cum se observă, la nivel județean(și al celorlalte APL), s-a calculat un coeficient mai bun al celor doi indicatori, dar nu datorită randamentelor energetice superioare ale sistemelor publice de iluminat, ci *datorită slabei dezvoltări a acestui serviciu, în special în zonele rurale.*

5.1.3 Capacități actuale de distribuție

Rețeaua de distribuție a energiei electrice aparține operatorului zonal (CEZ Distribuție Oltenia SA) și are capacitatea de a asigura necesarul de energie electrică al sistemului existent de iluminat public.

CEZ Distribuție SA, asigură(în baza licenței pentru furnizarea energiei electrice nr. 458/29.04.2002), alimentarea cu energie electrică a trei categorii de clienți - *mari consumatori, mici consumatori și consumatori casnici*, din zona geografică delimitată de județele: Argeș, Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea și Teleorman.

Domeniul de activitate al Direcției Furnizare cuprinde atât activități de furnizare a energiei electrice către consumatori, cât și operațiuni de achiziție de energie electrică, elaborare prognoza privind consumul de energie electrică, etc.

5.1.4 Pierderi în rețele și tarife actuale

Nu există o cuantificare a pierderilor din rețele de distribuție(acestea se contorizează de fapt odată cu consumul de energie electrică al lămpilor de iluminat public).

La nivelul județului, taxarea se face destul de aleator: există doar o taxare a beneficiarilor serviciilor de iluminat public – *persoane juridice*, la nivelul Municipiului Motru, dar și una generală, la nivel de gospodărie (Ex: 36 lei/an/gospodărie, Com. Drăguțesti), sau 10 lei/an/persoană (Telești), sau lunar, tarif per /locuitor (Căpreni, Cătunele, Jupânești, Negomir, Văgiulești).

La nivelul Municipiului Târgu Jiu nu există nicio reglementare privind taxarea acestui serviciu.

Este de recomandat însă ca, în vederea atingerii țintelor europene(de eficientizare a consumului de energie electrică), structurile administrațiilor locale, să-și fundamenteze și să introducă treptat aceste taxe (pentru serviciile de iluminat public), în vederea modernizării actualului sistem comunitar de iluminat public.

Structura și nivelul taxelor speciale vor trebui stabilite astfel încât:

- a) *sa acopere costul efectiv al prestării serviciului;*
- b) *să asigure prestarea serviciului de iluminat public la nivelurile de calitate și indicatorii de performanță stabiliți de consiliile locale prin caietul de sarcini, regulamentul serviciului de iluminat public și prin contractele de delegare a gestiunii, după caz;*
- c) *să asigure realizarea unui raport calitate-cost cât mai bun pentru serviciul de iluminat public prestat pe perioada angajată și asigurarea unui echilibru între riscurile și beneficiile asumate de părțile contractante;*
- d) *să asigure întreținerea și exploatarea eficientă a bunurilor aparținând domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, afectate serviciului de iluminat public;*

- e) să încurajeze investițiile de capital;
- f) să respecte și să asigure autonomia financiară a operatorului.

5.1.5 Concluzii privind situația serviciilor comunitare de iluminat public

5.1.5.1 Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de iluminat public, la nivelul județului Gorj

La nivelul județului, puține localități mai dețin un contract cu un operator autorizat ANRSC pentru prestarea serviciilor comunitare de iluminat public (Ex: Bălești - SC ROMLUX LIGHTING COMPANY SA). Municipiul Târgu Jiu a sistat acest contract (cu același prestator SC ROMLUX LIGHTING COMPANY SA) la finele anului 2010, iar Municipiul Motru are delegat acest serviciu către propria organizație „SC Direcția de servicii Comunale SA” (fără licența de operare: „în curs de licențiere”).

Majoritatea localităților se „auto-gospodăresc”, fără a avea un serviciu licențiat. Se apelează ocazional – pentru intervenții, la prestatori autorizați, sau, în cadrul unor lucrări de amplare (extinderi, reabilitări), aceste lucrări sunt licitate și încredințate firmelor specializate în lucrări de acest specific.

5.1.5.2 Infrastructura existentă privind Serviciile comunitare de iluminat public din județ

Sistemul de iluminat public reprezintă ansamblul format din *puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare* utilizate pentru iluminatul public.

La nivelul localităților rurale ale județului, infrastructura de iluminat public se suprapune în cea mai mare măsură peste cea de distribuție (a CEZ Distribuție SA), singurele elemente suplimentare fiind *corpurile de iluminat, cutiile de distribuție și punctele de aprindere*.

Conform legii nr. 230 din 7 iunie 2006 (actualizată) - *a serviciului de iluminat public*, în cazul în care serviciul de iluminat public se realizează utilizând elemente ale sistemului de distribuție a energiei electrice, *sistemul de iluminat cuprinde elementele prevăzute anterior, cu excepția elementelor care fac parte din sistemul de distribuție a energiei electrice*, astfel cum este definit prin lege.

În general, infrastructura nu a mai fost modernizată, în mediul rural utilizându-se rețeaua principală de distribuție de JT, pe stâlpii căreia sunt instalate lămpi cu vapori de mercur.

În zonele urbane, iluminatul public stradal se realizează - pentru toate tipurile de căi de circulație publică, cu lămpi cu descărcare în vapori de sodiu la înaltă presiune sau cu vapori de mercur.

Infrastructura de bază mai cuprinde:

- *posturi transformare*
- *stâlpi stradali cu corpuri de iluminat (rutier și pietonal)*

- *stâlpi de iluminat pietonal și/sau ornamental (cu lămpile aferente),*
- *linii electrice de joasă tensiune (subterane și/sau aeriene),*
- *echipamente de comandă (puncte de aprindere), automatizare (senzori „crepusculari”) și măsurare a energiei.*
- *cutii de distribuție, cutii de trecere, instalații de legare la pământ, console, accesorii, izolatoare, cleme, armături, etc.*

Se poate concluziona că infrastructura actuală este în general la un nivel mulțumitor – la nivel urban și mediu-scăzut în majoritatea dintre localitățile rurale. În orice caz, chiar în zonele urbane, nu sunt implementate soluții moderne de iluminat (lămpi LED), de eficientizare și gestiune a serviciilor publice de iluminat, consumul energetic (raportat la suprafața iluminată și fluxul luminos).

5.1.5.3 Starea actuală a serviciilor de iluminat public din municipiile Târgu Jiu, Motru

Pentru cei cca. 200 km de rețea stradală din Municipiul Târgu Jiu, iluminatul public se realizează pentru cca. 180 km (peste 90%), în principal cu următoarea infrastructură:

- *187 posturi transformare*
- *peste 5.100 stâlpi cu corpuri de iluminat*
- *peste 6.400 lămpi de iluminat, din care*
 - *5.940 tip stradal-rutier*
 - *250 tip stradal-pietonal*
 - *145 tip ornamental, și*
 - *126 tip arhitectural.*

În Tg. Jiu, iluminatul public stradal se realizează pentru iluminatul căilor de circulație publică, străzi, trotuare, piețe, intersecții, parcuri, treceri pietonale, poduri, pasaje, etc., dar și în celelalte 8 localități peri-urbane.

Pentru iluminatul public sunt utilizate în general surse de lumină (lămpi) cu descărcări în vapori de sodiu la înaltă presiune pentru toate tipurile de căi de circulație principale și secundare. Pentru anumite căi de circulație înguste, din zonele declarate istorice sau de patrimoniu (unde se dorește o redare foarte bună a culorilor), se utilizează ca surse de lumină lămpi cu sodiu la înaltă presiune alb sau surse de lumină fluorescente compacte, de culoare caldă $[T(c) = 2700 \text{ K}]$. În general, lămpile utilizate sunt de tip cu descărcare în gaz (sodiu), dar și cu vapori de mercur, cu puteri cuprinse între 75/100/125 și 250 W.

La nivelul Municipiul Motru, pentru cei cca. 64 km de rețea stradală pentru care se asigură iluminatul public, există dezvoltată următoarea infrastructură:

- *28 posturi transformare*
- *peste 600 stâlpi cu corpuri de iluminat*
- *peste 1.200 lămpi de iluminat, din care*
 - *850 tip stradal-rutier*
 - *330 tip stradal-pietonal și*
 - *16 tip ornamental*

În municipiului Motru sunt utilizate atât surse de lumină (lămpi) cu descărcări în vapori de sodiu la înaltă presiune – în general pentru iluminatul stradal/rutier, dar și lămpi cu vapori de mercur și cu incandescență, pe căile de circulație secundare.

Nu există instalate încă lămpi cu specific de iluminat arhitectural. În general, lămpile utilizate sunt de puteri cuprinse între 70, 125 și 150 – 160 W.

5.1.5.4 Starea actuală a Serviciilor Comunitare de iluminat public în localitățile județului Gorj

În mediul rural se utilizează de regulă rețeaua principală de distribuție de JT, pe stâlpii căreia sunt instalate lămpi cu vapori de mercur, cu incandescență sau mai rar, cu vapori de sodiu.

Așa cum s-a mai specificat, infrastructura existentă de iluminat public nu a mai fost modernizată semnificativ în ultimii 10-15 ani. În zonele urbane, iluminatul public stradal se realizează - pentru toate tipurile de căi de circulație publică, cu lămpi cu descărcare în vapori de sodiu la înaltă presiune sau cu vapori de mercur.

Se poate concluziona că infrastructura actuală este în general la un nivel mulțumitor, în principal în zonele urbane, în mediul rural existând încă destule zone neacoperite de aceste servicii, iar parametrii furnizării energiei electrice (de JT), de multe ori lasă de dorit (din cauza infrastructurii depășite).

În lipsa unor contracte de delegare a gestiunii acestor servicii, operarea se face de cele mai multe ori empiric, fără calcule de eficiență și o viziune asupra dezvoltării viitoare a localității. În general, acțiunile întreprinse nu au o prognoză mai lungă decât un mandat electoral, de aceea este necesar întocmirea unui plan de dezvoltare a acestui sector la nivel județean, cel puțin pentru următorii 7-8 ani (2013-2020).

5.1.5.5 Proiectele în derulare pentru Serviciile comunitare de iluminat public

Din păcate, la ora actuală, nu există proiecte majore – *cu finanțare națională sau externă* – pentru modernizarea infrastructurii publice de iluminat.

Singurele modernizări, extinderi, reabilitări, care sunt în diverse faze de implementare, se bazează pe bugetele proprii ale Primăriilor. Din această cauză, nici nu există o viziune de dezvoltare a sectorului serviciilor comunitare de iluminat public.

Proiectul privind „*Reabilitare, modernizare și extindere iluminat public stradal, iluminat arhitectural și iluminat festiv*” – derulat de către Municipiul Târgu Jiu în baza contractului încheiat cu SC ROMLUX LIGHTING SA, a fost sistat în luna noiembrie 2010.

Exemple de lucrări de investiții executate în Municipiul Târgu Jiu, în anii 2009-2010:

1. Programul de modernizare-reabilitare și extindere iluminat public, a cuprins:

- *înlocuit corpuri de iluminat și accesoriile aferente*
- *extinderi iluminatul ornamental festiv*

2. Extinderi, devieri și modificări la iluminatul public

- *extindere iluminat pe strada Minerilor, cartier Bicaș, strada Jean Bărbulescu, zona Gării, bl. 25, cartier Plopilor (zona grădinița Petunia), parcare A.I. Cuza, etc.*

- *Extindere de iluminat public și completări de lămpi la parcuri Str. Oltețului, Cart. Cerna-Coposu, Cart. Debarcader, Str. Muncii, Cart. Șișești, etc.*

3. extindere de rețele JT:

- *alimentare cu energie electrică Insuliță Jiu - 2,65 Km*
- *abonați casnici str. Jean Bărbulescu - 0,425 Km*
- *abonați casnici Aleea Drăgoeni - 0,925 Km*

Este așadar vorba de investiții minore, doar mici extinderi de rețele de JT sau a iluminatului public, cu cca. 2-3 lămpi și/sau înlocuirea lămpilor uzate.

În anul 2011, în Municipiul Târgu Jiu, s-au realizat(sau sunt în curs de realizare), următoarele investiții pentru extinderea/ reabilitarea sistemului de JT și iluminat public:

NR. CRT.	DENUMIRE OBIECTIV	CARACTERISTICI
1.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici Zona Narciselor	L.E.S. 0,4 KV 9.938 ml L.E.S. 2 KV 8.730 ml Post transformare 4 buc. Stâlpi 111 buc.
2.	Alimentare cu energie electrică Insuliță Jiu – Municipiul Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV (forță) 2050 ml L.E.S. 0,4 KV (iluminat) 280 ml L.E.S. 0,4 KV (iluminat) 320 ml
3.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici Aleea Mehedinți - Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 560 ml Stâlpi 14 buc.
4.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici strada Panduri - Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 440 ml Firide distribuție 5 buc.
5.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici strada Aleea Panduri - Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 880 ml Stâlpi 11 buc.
6.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici strada Victor Eftimiu - Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 820 ml Post transformare PTAM 20/0,4kv
7.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici strada I. Teodoreanu, Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 1190 ml Stâlpi 21 buc.
8.	Alimentare cu energie electrică pentru consumatori casnici strada Aleea Motrului, Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 160 ml Stâlpi 4 buc.
9.	Extinderea rețele iluminat public strada Victoriei, Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 300 ml Stâlpi 8 buc.
10.	Extinderea rețele iluminat public strada Tudor Arghezi, Târgu Jiu	L.E.S. 0,4 KV 100 ml Stâlpi 3 buc.

Se remarcă din nou faptul ca și în anul 2011, investițiile dedicate reabilitării / extinderii sistemului comunitar de iluminat public, au dimensiuni nesemnificative.

5.1.5.6 Organizarea și funcționarea Serviciilor comunitare de iluminat public din județ

Așa cum s-a mai specificat, la ora actuală, foarte puține administrații locale mai au încheiate contracte de delegare a gestiunii, și acestea încheiate cu operatori proprii (Ex.: *DSP Motru*).

Întreținerea infrastructurii de iluminat public se gestionează în mod direct – și, ocazional, atunci când este cazul, punctual, pentru intervenții, remedieri, sau extinderi cu vreun prestator (mai mult sau mai puțin specializat), în baza unor contracte de prestări servicii de întreținere.

În cazul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale își asumă nemijlocit toate sarcinile și responsabilitățile cu privire la înființarea, organizarea, finanțarea, coordonarea, administrarea, gestionarea, exploatarea și asigurarea funcționării serviciului de iluminat public.

Pot face obiectul contractelor de delegare a gestiunii activitățile de operare propriu-zisă - gestionare, administrare, exploatare, întreținere - precum și activitățile de pregătire, finanțare și realizare a investițiilor din infrastructura aferentă serviciului de iluminat public.

Cel mai dezvoltat oraș al județului (*Municipiul Târgu Jiu*), după rezilierea contractului de prestări servicii comunale încheiat cu *SC Romlux Lighting SA*, la ora actuală colaborează (ocazional) cu operatorul zonal - *Societatea Comercială Servicii Energetice Oltenia S.A.*, societate desprinsă din cadrul *S.C. Filiala de Întreținere și Servicii Energetice, Electrica Serv S.A. București* (societate restructurată în urma Hotărârii de Guvern nr. 760/ 21.07.2010). Este o alegere oportună la nivel local, întrucât *Societatea Comercială Servicii Energetice Oltenia S.A.*, are personalul specializat și dotarea necesară pentru a putea asigura *mentenanța preventivă și corectivă* pentru:

- *Liniiile electrice aeriene (LEA) și subterane (LES) în gama de tensiuni 0,4 – 110 kV*
- *Posturile de transformare MT/JT și puncte de alimentare*
- *Stațiile de transformare 110 kV/MT*

dar poate executa și lucrări de defectoscopie și încercări cabluri electrice pentru localizarea rapidă a defectelor în cablurile cu tensiunea de lucru între 0,4 și 110 kV.

Analizele incidentelor sau avariilor trebuie efectuate imediat după producerea evenimentelor respective de către factorii de răspundere ai operatorului, de regulă, împreună cu cei ai autorităților administrației publice locale. Operatorul are obligația ca cel puțin trimestrial să informeze autoritățile administrației publice locale sau, după caz, asociația de dezvoltare comunitară asupra tuturor avariilor care au avut loc, concluziile analizelor și măsurile care s-au luat.

5.1.5.7 Gestiunea performanței serviciilor comunitare de iluminat public din județul Gorj

Deși la ora actuală sunt tot mai puține UAT-uri care au contract de delegare a serviciilor publice de iluminat, este recomandabil totuși ca, în *vederea atragerii de investiții pentru eficientizarea acestui serviciu comunitar*, să se colaboreze (eventual prin parteneriate PP), cu operatori privați, care să modernizeze actuala infrastructură și să administreze eficient acest serviciu.

Alegerea formei de gestiune a serviciului de iluminat public trebuie să se facă prin hotărâre a consiliului local (având în vedere că *nu există o asociație de dezvoltare intercomunitară, în acest sector*).

Activitățile specifice serviciului de iluminat public, indiferent de forma de gestiune adoptată, se pot organiza și desfășura doar în conformitate cu prevederile regulamentului propriu al serviciului de iluminat public și ale caietului de sarcini, elaborate și aprobate de consiliile locale, în baza regulamentului-cadru al serviciului de iluminat public și a caietului de sarcini-cadru, elaborate de A.N.R.S.C. și aprobat prin ordin al președintelui acesteia.

Indiferent de forma de gestiune adoptată, în virtutea competențelor și atribuțiilor ce le revin potrivit legii, autoritățile administrației publice locale păstrează dreptul de a aproba, a supraveghea și a controla:

- a) *modul de fundamentare a tarifelor și respectarea metodologiei de stabilire, ajustare sau de modificare a acestora, emise de A.N.R.S.C.;*
- b) *modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate de operatori și activitățile desfășurate de aceștia;*
- c) *calitatea și eficiența serviciului prestat, corespunzător indicatorilor de performanță a serviciului, stabiliți conform legii;*
- d) *modul de administrare, de exploatare, de conservare și de menținere în funcțiune, dezvoltarea și/sau modernizarea sistemului de iluminat public.*

5.1.5.8 Situația privind concesionarea serviciilor de iluminat public către sectorul privat în județul Gorj

La nivelul județului Gorj nu există încheiate contracte de concesionare a serviciilor de iluminat public către sectorul privat.

5.1.5.9 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj

La nivelul județului Gorj nu există creată o asociație de cooperare în acest sector.

La nivel național, imediat după revoluție, câteva firme românești de prestigiu în domeniu și Universitatea Tehnică de Construcții București au sprijinit reconstituirea *Comitetul Național Român de Iluminat* (CNRI), care prin sentință judecătorească a primit personalitate juridică, în martie 1990, fiind înscris în registrul persoanelor juridice.

În septembrie 1990, CNRI reîntră în circuitul mondial de schimb liber de idei și informații în domeniul iluminatului, fiind în prezent, unul dintre cei 38 de membri ai CIE. De asemenea, CNRI păstrează legătura cu organisme similare din alte țări, în special din Europa, contribuind la aplicarea normelor CIE. În acest context, începând din iunie 1999, CNRI este membru al LUX EUROPA.

CNRI - *Comitetul Național Român de Iluminat* - a început o colaborare cu Asociația Română de Standardizare (ASRO) pentru reexaminarea unor standarde românești din domeniul iluminatului. CNRI va pune la dispoziția Comitetului tehnic TC 240 (Tehnica iluminatului) experiența sa pentru aducerea la zi a unor standarde existente, dar și pentru traducerea noilor standardelor europene ce urmează a fi adoptate. Este vizată traducerea de noi standarde sau a celor deja adoptate dar netraduse, dar și corectarea unor erori sau a unor traduceri greșite.

5.1.5.10 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID)

Unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, operatorii/operatorii regionali care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor de utilități publice au obligația constituirii, alimentării și utilizării unui fond de rezervă necesar pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea sistemelor de utilități publice, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei publice aferente cofinanțării acestor proiecte.

La nivelul județului, nu există în implementare proiecte care să beneficieze de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene, ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice pentru dezvoltarea serviciilor comunitare de iluminat public, prin urmare nici nu s-a constituit un *Fond de întreținere, înlocuire și dezvoltare*(Fond IID), destinat acestui sector.

5.2 Analiza SWOT

5.2.1 Puncte tari

- Servicii existente la nivelul tuturor UAT - urilor din județ
- Buna colaborare cu operatorul de distribuție a energiei electrice
- Legislație favorabilă dezvoltării serviciilor comunale de iluminat public
- Existența unui operator regional, specializat în intervenții și dezvoltarea acestor servicii (*Societatea Comercială Servicii Energetice Oltenia S.A.*);
- Existența automatelor de pornire(în multe puncte de aprindere)
- Separarea/ contorizarea individuală a sectoarelor iluminate public
- Existența unui personal cu bună pregătire în domeniu
- Atragerea și unor operatori privați pentru investiții/modernizare/operare

5.2.2 Puncte slabe

- Slaba organizare a serviciilor comunale de iluminat, la nivelul UAT-urilor
- Servicii bazate în principal pe rețeaua de distribuție a unui operator privat (CEZ Distribuție SA)
- Multe zone rurale cu acoperire restrânsă cu servicii, la nivel județean
- Lipsa unei asociații intercomunitare județene, pentru administrarea acestor servicii

- Infrastructura învechită, lămpi cu consum ridicat, sistem bazat în principal pe rețeaua aeriană de JT
- Lipsa taxării serviciilor în majoritatea UAT-urilor
- Nivel ridicat de subvenționare a activității
- Lipsa sistemelor de monitorizare / tele-gestiune a sistemului
- Nivel redus de modernizare și informatizare a sistemului.

5.2.3 Oportunități

- Tehnologiile noi, existente pentru modernizarea infrastructurii serviciilor comunale de iluminat public
- Tehnologiile noi pentru trecerea la iluminat public urban din surse nepoluante(fotovoltaice).
- Disponibilitatea operatorilor privați de a investi în dezvoltarea serviciilor comunale de iluminat public
- Legislația privind parteneriatul public-privat
- Legislația privind administrarea dezvoltării serviciilor comunale de iluminat public
- Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA
- Producția internă de elemente specifice infrastructurii serviciilor comunale de iluminat public
- Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU

5.2.4 Pericole, amenințări

- Disparități crescute între mediul urban(municipii) și celelalte UAT-uri, în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor comunale de iluminat public
- Periclitarea siguranței cetățenilor
- Scăderea continuă a performanței energetice a serviciilor comunale de iluminat public
- Creșterea exagerată a costurilor serviciilor comunale de iluminat public
- Scăderea accentuată a performanțelor și nivelului de competitivitate al serviciilor comunale de iluminat public
- Dificultatea atragerii de fonduri pentru investițiilor în scopul dezvoltării infrastructurii serviciilor comunale de iluminat public
- Deteriorarea permanentă a infrastructurii existente
- Producerea de accidente
- Pierderea altor investiții și/sau investitori.

5.3 Obiective și ținte naționale și europene

5.3.1 Generalități, legislație primară

Uniunea Europeană a ales să asocieze creșterea și competitivitatea cu principiul dezvoltării durabile. Protecția mediului înconjurător, a consumatorilor și a sectoarelor cele mai vulnerabile ale societății constituie o parte integrantă în politica Uniunii Europene, care vizează instituirea unei piețe unice. Cu mult înainte ca deschiderea dezbaterii europene privind serviciile de interes general să înceapă, oferta de servicii publice constituită deja o condiție *sine qua non* a legislației în materie de energie.

Obligațiile de serviciu public constituie un complement necesar al concurenței. Dacă forțele pieței nu pot să satisfacă interesul economic general al societății, guvernele au dreptul – și câteodată obligația – de a interveni. Prin urmare, statele membre sunt abilitate să impună întreprinderilor obligații de serviciu public, în cazul în care este necesar. Acestea au libertatea de a defini modalitățile, atât timp cât aceste obligații sunt concepute în așa fel încât să răspundă obiectivelor europene comune și să respecte principiile enunțate în directive.

- *Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial nr. 254 din 21/03/2006;*
- *Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public, cu modificările și completările ulterioare,*
- *HG nr. 90/2008 privind aprobarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, publicată în M.O. nr. 109/12.02.2008*
- *Legea nr. 13/2007 a energiei electrice, cu modificările și completările ulterioare,*
- *HG nr. 1069/2007 privind aprobarea Strategiei energetice a României pentru perioada 2007-2020, publicată în Monitorul Oficial nr. 781 din 19/11/2007*
- *Ordonanța nr. 22 /2008 privind eficiența energetică și promovarea utilizării la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare,*
- *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 124/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea Fondului Român pentru Eficiența Energiei, publicată în M.O. nr. 644/ 15.10.2001;*
- *Ordonanța nr. 89/2004 privind unele măsuri pentru constituirea și utilizarea eficientă a veniturilor cu destinație specială în sectorul energetic, cu modificările și completările ulterioare,*
- *O.U.G. nr. 33/2007 privind modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007 și Legii gazelor nr. 351/2004, Publicat în Monitorul Oficial nr. 337 din 18/05/2007;*
- *Hotărâre nr. 1428/2009 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, cu modificările și completările ulterioare,*
- *HG nr. 553/2007 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice, aprobat prin HG 540/2004 publicata în M.O. nr. 404/15.06.2007*
- *HG nr. 890/2003 privind aprobarea Foii de parcurs din domeniul energetic din România, publicată în M.O nr. 581/14.08.2003*
- *HG 1007/2004 pentru aprobarea Regulamentului de furnizare a energiei electrice la consumatori, publicată în M.O. nr. 673/27.07.2004*

- *HG nr. 638 /2007 privind deschiderea integrală a pieței de energie electrică și gaze naturale, publicată în M. O. nr. 427/ 27.06.2007*
- *Ordonanță de urgență nr. 88/2011 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, publicat în Monitorul Oficial nr. 736 din 19/10/2011;*
- *HG 750 /2008- pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat regional privind valorificarea resurselor regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare ;*
- *Hotărâre nr. 1349/2009 pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 718/2008 privind aprobarea schemei de ajutor de stat pentru dezvoltarea regională durabilă și reducerea emisiilor și a anexei la Hotărârea Guvernului nr. 750/2008 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat regional privind valorificarea resurselor regenerabile de energie;*
- *Legea 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*
- *OG 22/2008 privind eficiența energetică și promovarea utilizării la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare;*
- *Ordonanță de urgență nr. 88/2011 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie;*
- *Legea 139/2010 de modificare și completare a Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie;*
- *Ordin comun al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei și al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală nr. 5/93/2007 pentru aprobarea Contractului-cadru privind folosirea infrastructurii sistemului de distribuție a energiei electrice pentru realizarea serviciului de iluminat public.*

Provocarea energetică este una dintre marile încercări cu care se confruntă Europa de astăzi. Creșterea prețurilor și a dependenței de importul de energie pune în pericol securitatea și competitivitatea. Este nevoie de decizii foarte importante pentru a reduce drastic emisiile și pentru a combate schimbările climatice. În următorul deceniu va trebui investit considerabil în instalațiile și infrastructurile europene, pentru a le adapta la nevoilor viitoare. În acest scop, **Strategia 2020** oferă un cadru european solid și ambițios pentru politica energetică, definește prioritățile pe următorii zece ani și stabilește măsurile care trebuie luate.

Eficiența energetică este unul dintre obiectivele centrale care trebuie atinse de țările europene până în anul 2020: **Economii de energie de 20%, până în 2020.** Acest deziderat:

- *constituie soluția pentru a obține energie pe termen lung și pentru a atinge țelurile în materie de combatere a schimbărilor climatice*
- *reprezintă cea mai rentabilă modalitate de a reduce emisiile carbon și de a crește nivelul de securitate energetică și de competitivitate*
- *de a menține costurile energetice la un nivel acceptabil.*

Libera circulație a energiei

Electricitatea și gazul se transportă prin rețele și conducte care traversează, adesea, frontierele naționale. Deciziile în materie de politică energetică luate de o țară afectează, în mod inevitabil, celelalte țări. Măsurile prin care se garantează libera circulație a energiei pe piața UE ajută cetățenii și întreprinderile în multe feluri:

- *prețuri mai competitive și mai corecte*
- *ofertă mai variată pentru consumatori*
- *o mai mare siguranță a aprovizionării*
- *siguranță pentru investitorii în tehnologii și infrastructuri regenerabile noi*
- *aprovizionare garantată, sigură și la prețuri acceptabile*

5.3.2 Obiective naționale pentru sectorul utilităților de iluminat public

Autoritățile administrației publice locale sau asociațiile de dezvoltare comunitară, în exercitarea atribuțiilor conferite de lege cu privire la elaborarea și aprobarea strategiilor locale de dezvoltare a serviciului de iluminat public, a programelor de investiții privind dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente, a regulamentului propriu al serviciului, a caietului de sarcini, alegerea modalității de gestiune, precum și a criteriilor și procedurilor de delegare a gestiunii, vor urmări atingerea următoarelor obiective:

- a) *orientarea serviciului de iluminat public către beneficiari, membri ai comunității;*
- b) *asigurarea calității și performanțelor sistemelor de iluminat public, la nivel compatibil cu directivele Uniunii Europene;*
- c) *respectarea normelor privind serviciul de iluminat public stabilite de C.I.E., la care România este afiliată, respectiv de C.N.R.I.;*
- d) *asigurarea accesului nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunității locale la serviciul de iluminat public;*
- e) *reducerea consumurilor specifice prin utilizarea unor corpuri de iluminat performanțe, a unor echipamente specializate și prin asigurarea unui iluminat public judicios;*
- f) *promovarea investițiilor, în scopul modernizării și extinderii sistemului de iluminat public;*
- g) *asigurarea, la nivelul localităților, a unui iluminat stradal și pietonal adecvat necesităților de confort și securitate, individuală și colectivă, prevăzute de normele în vigoare;*
- h) *asigurarea unui iluminat arhitectural, ornamental și ornamental-festiv, adecvat punerii în valoare a edificiilor de importanță publică și/sau culturală și marcării prin sisteme de iluminat corespunzătoare a evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;*
- i) *promovarea de soluții tehnice și tehnologice performanțe, cu costuri minime;*
- j) *promovarea mecanismelor specifice economiei de piață, prin crearea unui mediu concurențial de atragere a capitalului privat;*
- k) *instituirea evaluării comparative a indicatorilor de performanță a activității operatorilor și participarea cetățenilor și a asociațiilor reprezentative ale acestora la acest proces;*
- l) *promovarea formelor de gestiune delegată;*
- m) *promovarea metodelor moderne de management;*
- n) *promovarea profesionalismului, a eticii profesionale și a formării profesionale continue a personalului care lucrează în domeniu.*

5.3.3 Legislația secundară națională, intersectorială, alte planuri și strategii relevante

- *Ordinul comun al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei și al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală nr. 5/93/2007 pentru aprobarea Contractului-cadru privind folosirea infrastructurii sistemului de distribuție a energiei electrice pentru realizarea serviciului de iluminat public.*
- *Ordinul Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală nr. 77/2007 privind aprobarea Normelor metodologice de stabilire, ajustare sau modificare a valorii activităților serviciului de iluminat public;*
- *Ordinul Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală nr. 86/2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru al serviciului de iluminat public*
- *Ordinul Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală nr. 87 din 20 martie 2007 pentru aprobarea Caietului de sarcini-cadru al serviciului de iluminat public*

5.3.4 Ținte naționale și regionale pentru sectorul utilităților de iluminat public

Serviciul de iluminat public va respecta și va îndeplini, la nivelul comunităților locale, în întregime, indicatorii de performanță aprobați prin hotărâri ale consiliilor locale, ale asociațiilor de dezvoltare comunitară, astfel încât să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunității locale:

- a) *ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;*
- b) *creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;*
- c) *punerea în valoare, prin iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;*
- d) *susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a localităților;*
- e) *funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică a infrastructurii aferente serviciului.*

Iluminatul public se va realiza prin selectarea celor mai adecvate tehnologii, cu respectarea normelor pentru serviciile de iluminat public stabilite de CIE, respectiv de CNRI.

Alegerea surselor de lumină se va face în funcție de eficacitatea luminoasă și de durată de funcționare a acestora, astfel încât costurile de exploatare să fie minime. Corpurile de iluminat folosite la realizarea iluminatului trebuie alese ținându-se cont de caracteristicile tehnice, care trebuie să fie conforme cu:

- a) *destinația iluminatului, care este general, local, exterior, arhitectural, estetic;*
- b) *condițiile de mediu - normal, cu praf, cu umiditate, cu pericol de explozie;*
- c) *condițiile de montaj pe stâlpi, suspendat, cu racordare la rețea;*
- d) *protecția împotriva electrocutării;*
- e) *condițiile de exploatare - vibrații, șocuri mecanice, medii agresive;*

- f) *randamentul corpurilor de iluminat;*
- g) *caracteristicile lumino-tehnice ale corpului de iluminat;*
- h) *cerințele estetice și arhitecturale;*
- i) *dotarea cu accesorii pentru ameliorarea factorului de putere;*
- j) *posibilitățile de exploatare și întreținere.*

Indicatorii de performanță vor fi stabiliți cu respectarea prevederilor regulamentului-cadru al serviciului și aprobați în baza unui studiu de specialitate care va ține seama cu prioritate de necesitățile comunităților locale, de starea tehnică și de eficiența sistemului de iluminat public existent.

5.3.5 Concluzii

Elaborarea și aprobarea strategiilor locale de dezvoltare a serviciului de iluminat public, a programelor de investiții privind dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente, a regulamentului propriu al serviciului, a caietului de sarcini, alegerea modalității de gestiune, precum și a criteriilor și procedurilor de delegare a gestiunii intră în competența exclusivă a consiliilor locale, a asociațiilor de dezvoltare comunitară.

Dezvoltarea viitoare a infrastructurii tehnico-edilitare a serviciilor comunitare de iluminat public, trebuie să aibă la bază două premize esențiale :

- *eficientizarea serviciilor – în conformitatea cu directivele U.E., exprimate prin Carta energiei, 2020 (reducerea consumurilor energetice „cu 20% până în anul 2020”),*
- *accesul tuturor locuitorilor județului la serviciile comunitare de iluminat public*

5.4 Proiecții privind necesarul de dezvoltare, 2011 – 2020

5.4.1 Consumul energetic estimat

Dezideratul lansat de către UE (prin *Carta energiei, 2020*) de a reduce consumurile energetice „cu 20% până în anul 2020”, reprezintă pentru serviciile comunitare de iluminat public din județul Gorj, la dimensiunile actuale, o reducere a consumului mediu anual de energie consumată, de la cca. 12.779,76 MWh /an în prezent, la cca. 10.223,81 MWh/an, în anul 2020.

Nu trebuie neglijate nici *investițiile necesare extinderii serviciilor de iluminat public în zonele neacoperite ale județului*, din zonele rurale (aprox. 240 km drumuri în intravilanul localităților).

Se consideră că aceste investiții – pentru extinderea serviciilor de iluminat public la nivelul tuturor localităților din județ, se va face în condiții de eficiență energetică, cu echipamente conforme normelor UE, fără a mai fi necesare alte investiții. În aceste condiții, la un număr suplimentar necesar de cca. 4.800 *lămpi* (nou instalate), se va înregistra o creștere a consumului de energie electrică actual cu încă cca. 1.080 MWh/an.

5.4.2 Capacități necesare pentru reducerea consumului energetic de iluminat public

Reducerea cu 2.555,95 MWh/an a consumului, înseamnă practic o reducere de cca. 852 kWh pe oră, reducere ce s-ar putea realiza prin una din următoarele soluții:

- *introducerea unui sistem de management al sistemului de iluminat public la nivelul Municipiului Târgu Jiu, pe principalele artere de circulație, poate conduce la o reducere a consumului energetic al actualei structuri cu cca. 25-30% (aprox. 995 MWh/an)*
- *introducerea unui sistem de management al sistemului de iluminat public pe principalele artere de circulație din Municipiul Motru, poate conduce la o reducere a consumului energetic al actualei structuri cu cca. 25-30% (aprox. 219 MWh/an)*
- *Diferența, de 1.342,59 MWh/an (până la atingerea plafonului reducerii de cca. 2.556 MWh/an), reprezintă o reducere de 447,5 kWh pe ora, ce se poate realiza prin:*
 - Înlocuirea a cca. 4.500 lămpi (150 W), cu lămpi cu tehnologie LED(cu consum maxim de 50W) și o eficiență a sursei de alimentare de 90%
 - Extinderea rețelelor de iluminat public intravilane, la nivelul municipal, prin introducerea sistemelor de iluminat independente (cu alimentare fotovoltaică).

5.4.3 Capacități necesare pentru asigurarea accesului întregii populații a județului la serviciile de iluminat public

Asigurarea accesului populației(din zonele rurale izolate) către serviciile de iluminat public și extinderea serviciilor de iluminat public la nivelul tuturor localităților din județ, implică, așa cum s-a estimat anterior, instalarea unui număr de *4.800 lămpi* (pentru cei *cca. 240 km străzi în intravilan*), în condiții de eficiență energetică, cu echipamente conforme normelor UE, fără a mai fi necesare alte investiții.

5.4.4 Tarife preconizate/ gradul de suportabilitate

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează, cu respectarea metodologiei de calcul stabilite de autoritățile de reglementare competente, pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii, și includ o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor de utilități publice, precum și o cotă de profit. Stabilirea, ajustarea și modificarea prețurilor și tarifelor serviciilor de utilități publice se fac cu respectarea metodologiilor de calcul elaborate de autoritățile de reglementare competente.

$$\text{Gradul de suportabilitate (\%)} = [\text{Total factură pe lună} / \text{Venitul mediu}] \times 100$$

Nivelele generale recomandate de Hotărârea nr. 246 din 16/02/2006 pentru aprobarea *Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării SCUP* - pentru ratele de suportabilitate, calculate pe baza formulei anterioare exprimate în raport cu venitul mediu, sunt recomandate următoarele valori:

- *alimentare cu apă – canalizare ape uzate: rata de suportabilitate = 3,5%*

- *gestionarea deșeurilor solide (colectarea, transportul și depozitarea): rata de suportabilitate = 1%*
- *transportul public local: rata de suportabilitate = 3%*
- *alimentarea cu energie termică în sistem centralizat: rata de suportabilitate = 10% (valoare medie dacă factura anuală este împărțită pe luni) sau 20% (dacă rata de suportabilitate ia în considerare doar lunile din sezonul rece).*

Suportabilitatea costurilor de către populație depinde atât de costurile serviciilor, cât și de capacitatea gospodăriilor de a plăti. Serviciile tind să devină mai accesibile în condițiile în care fie costurile asociate lor descresc, fie condițiile economice se îmbunătățesc, ducând la creșterea veniturilor, fie amândouă cazurile. Pe de altă parte, un declin puternic al populației poate duce la o creștere a costurilor medii ca urmare a faptului ca o populație mai redusă va trebui să acopere costuri fixe mai mari.

Nivelul tarifelor – în cazul serviciilor comunitare de iluminat public, ar trebui calculat astfel încât, costurile actuale cu energia să fie acoperite în proporție de 50%, în următorii 5 ani (la finele anului 2016), respectiv 85% la finele anului 2020. *Rata de suportabilitate nu trebuie să depășească însă procentul de 1%.*

Modificarea tarifelor percepute pentru activitățile specifice serviciului de iluminat public se va putea face doar potrivit formulei:

$V(1) = V(0) + \text{delta}(V)$, unde:

- $V(1)$ - valoarea modificată a activităților specifice serviciului de iluminat public;
- $V(0)$ - valoarea actuală a activităților specifice serviciului de iluminat public;
- $\text{delta}(V)$ - creșterea valorii aferente activităților specifice serviciului de iluminat public;
- $\text{delta}(V) = [\text{delta}(ct) + \text{delta}(ct) \times r\%]$, unde:
- $\text{delta}(ct)$ - creșterea cheltuielilor totale ca urmare a modificărilor intervenite în costuri;
- $r\%$ - cota de profit.

5.5 Analiza opțiunilor de dezvoltare

5.5.1 Generalități

Principiile și elementele strategice ce stau la baza dezvoltării durabile sunt:

- *principiul integrării cerințelor de mediu în toate celelalte politici sectoriale;*
- *principiul precauției în luarea deciziei;*
- *principiul acțiunii preventive;*
- *principiul reținerii poluanților la sursă;*
- *principiul "poluatorul plătește";*
- *principiul conservării biodiversității și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural;*
- *utilizarea durabilă a resurselor naturale;*
- *informarea și participarea publicului la luarea deciziilor, precum și accesul la justiție în probleme de mediu;*
- *dezvoltarea colaborării internaționale pentru protecția mediului.*

Pentru dezvoltarea durabilă, cele mai bune tehnici disponibile sunt date de – stadiul de dezvoltare cel mai avansat și eficient înregistrat în dezvoltarea unei activități și a modurilor de exploatare, care demonstrează posibilitatea practică de a constitui referința pentru stabilirea valorilor limită de emisie în scopul prevenirii poluării, iar în cazul în care acest fapt nu este posibil, pentru a reduce în ansamblu emisiile și impactul asupra mediului în întregul său:

- b) *tehnicele* se referă atât la tehnologia utilizată și modul în care instalația este proiectată, construită, întreținută, exploatată, dar și la scoaterea din funcțiune a acesteia și remedierea amplasamentului, potrivit legislației în vigoare;
- c) *disponibile* se referă la acele cerințe care au înregistrat un stadiu de dezvoltare ce permite aplicarea lor în sectorul respectiv, în condiții economice și tehnice viabile, luându-se în considerare costurile și beneficiile, indiferent dacă aceste tehnici sunt sau nu utilizate ori realizate la nivel național, cu condiția ca aceste tehnici să fie accesibile operatorului;
- d) *cele mai bune* - se referă la cele mai eficiente tehnici pentru atingerea în ansamblu a unui nivel ridicat de protecție a mediului în întregul său;

Toate aceste principii și reguli, trebuie așadar să stea la baza luării deciziilor viitoare de dezvoltare și în cazul sectorului serviciilor comunale de iluminat public.

5.5.2 Metodologie; aglomerări administrative regionale (GJ)

Eficiența energetică este un concept ce trebuie promovat și implementat în primul rând în cadrul aglomerațiilor urbane (municipiilor și orașelor) ale județului, ca și condiție contractuală primordială în toate contracte de gestionare și administrare a serviciilor de iluminat public.

Conceptul se referă în primul rând la achiziționarea unor servicii de eficiență (de optimizare) energetică, care să asigure *conversia rețelelor de utilități electrice în rețele inteligente, prin monitorizarea în timp real, prin controlul consumului de energie electrică și prin reducerea*

consumului de energie utilizata la iluminat. Trebuie identificate metodele, sistemele și echipamentele necesare ce trebuie să asigure reducerea cheltuielilor cu utilitățile ale beneficiarului acestor servicii;

Există oferte viabile (ale operatorilor privați) în acest sens, care oferă avantaje multiple municipalităților:

- *Plata eșalonată, în rate a investiției făcute;*
- *Preluarea investiției realizate cu valoare reziduală zero, odată cu plata ultimei rate.*
- *Economii sistematice în consumul de energie electrică, prin soluții moderne de eficientizare a consumului, prin:*
- *Sistemele de iluminat cu consum redus de energie pentru iluminat public, clădiri publice, spitale, unități de învățământ, etc.*
- *Sisteme de monitorizare și control a consumului de energie electrică*

Sistemele integrate de soluții pentru eficientizarea consumului energetic, implică în principal soluții la nivelul corpurilor de iluminat:

- *Tehnologie LED (lămpi cu tehnologie LED);*
- *Economizatoare de energie electrică, pentru tele-gestiune, monitorizare și control*
- *Surse alternative de producere a energiei („verde”).*

5.5.3 Evaluări ale soluțiilor

Tehnologia LED (cu diode emițătoare de lumină)

Eficiența Luminoasă (se măsoară în Lumen/watt) arată câți lumeni se produc pe un watt de energie consumată. Cele mai eficiente sisteme de iluminat sunt la ora actuală cele cu tehnologie LED. Eficiența unei lămpi LED producție 2011, este de minim 95% (lămpile LED nu produc lumina în alt spectru decât în cel vizibil și deci nu generează căldură, astfel toată energia consumată se transforma în lumină vizibilă).

Deci, principalele avantaje ale iluminării cu LED, sunt:

- *Consum de până la 10 ori mai mic (economii mai mult decât substanțiale la factura electrică)*
- *Nu emite ultraviolete (nu afectează vederea pe termen lung, nu atrage insecte)*
- *Nu se încălzește*
- *Durata de viață foarte mare >40.000 ore*
- *Rata de defectare 0 => costuri de înlocuire și mentenanță zero*
- *Lumină de o calitate mult mai bună*
- *Prețuri din ce în ce mai accesibile*
- *Surse nepoluante de lumină (nu conțin substanțe care afectează mediul, așa cum se întâmplă în mod prezent cu sursele clasice de iluminat)*

Tipul de iluminat bazat pe tehnologia SSL (*Solid State Lightning*), cu LED-uri, este preconizat că va înlocui la nivel mondial tot ceea ce înseamnă iluminat până în anul 2020.

Economizoare de energie electrică (*prin tele-gestiune, monitorizare și control*).

Soluția oferă flexibilitate maximă prin controlul de la distanță, în timp real, al rețelei de iluminat public, fără a mai fi necesară întreruperea alimentării cu energie electrică în afara orelor de funcționare. Astfel, se poate comanda aprinderea/stingerea de la distanță a punctelor de iluminat și reglarea intensității luminii prin programare automată:

- reduce intensitatea luminoasă a lămpilor în intervalele orare cu trafic redus.
- oprește sistemele de iluminat arhitectural în orele fără trafic.
- oferă posibilitatea reglării intensității luminoase în funcție de traficul existent (rutier sau pietonal)
- regionalizează sistemul de iluminat public (zone cu trafic rutier, zone rezidențiale, etc.)
- elimină patrulele mobile de supraveghere a sistemului de iluminat public.
- optimizează întreținerea și reduce numărul orelor de funcționare efectivă a becurilor, crescând viața de funcționare a acestora cu 15% până la 20%.

Prin perfecționarea soluției se poate sconta o reducere de până la 30-35%.

Prin intermediul unui calculator, orice corp de iluminat poate fi:

- *controlat individual sau pe grupe de interes (aprins / stins / reducere intensitate luminoasă = reducere consum)*
- *monitorizat (stare lampă / consum / defecțiuni).*

Toate datele sunt colectate și înregistrate într-o bază de date unică, identificate specific (orar și geografic) care pot fi transmise către locații pre-definite.

Arhitectura economizoarelor de energie permite configurarea sistemului de iluminat public pe mai multe criterii:

- *specific general: -- în funcție de programul de iluminat public (vară, iarnă)*
- *în funcție de condițiile meteorologice (ploaie, ceață, lună plină, etc.)*
- *specific local: -- în funcție de traficul rutier (intens sau redus)*
- *în funcție de destinație (rezidențial, pietonal, arhitectural, etc.)*
- *în funcție de răspunsul senzorilor (cu posibilitatea intervenției manuale)*

Comunicația în cadrul sistemului cu *Economizor de energie* se realizează prin liniile de alimentare a corpurilor de iluminat public existente, fără a fi necesară instalarea de cabluri suplimentare.

Economizorul de energie funcționează pe orice sistem de iluminat public existent (vechi sau nou) și nu necesită modificarea acestuia, indiferent de tipul de balast (electromagnetic sau electronic). Nu sunt necesare lucrări civile de executat, instalarea se realizează gradual și nu necesită întreruperi în funcționarea sistemului de iluminat public și nici întreruperi de trafic (rutier sau pietonal).

Perioada de amortizare a sistemului este cuprinsă între 2,5 și 4 ani, se bazează pe cantitatea de energie economisită și pe reducerea costurilor cu aceasta, fără a include avantajele suplimentare indirecte, derivate din multifuncționalitatea sistemului.

Surse alternative de producere a energiei („fotovoltaic”).

Lămpile solare au capacitatea de a produce curent electric cu ajutorul soarelui, funcționând perfect și în zilele fără soare datorită potențialului de înmagazinare a energiei pentru zile neînsorite. Investiția în acest tip de lămpi este mai mult decât profitabilă, deoarece se amortizează rapid și se fac în continuare economii de energie. Alte avantaje :

- *Elimină dependența față de costurile (în continuă creștere), ale utilizării energiei electrice.*
- *Elimină costurile complexe date de lucrările de branșare (execuție șanțuri, cablare instalarea de transformatoare, etc.) și a costurile de întreținere a rețelei clasice de iluminat stradal*
- *Crește siguranța în trafic pentru intersecțiile periculoase (din afara localității), la trecerile la nivel peste calea ferată, stații de autobuz, etc.*

5.5.4 Propunerea / descrierea soluțiilor

Lămpi cu tehnologie LED

Tehnologia de iluminat cu LED deschide posibilități complet noi de proiectare a sistemelor de iluminat public. Pe plan mondial s-au dezvoltat doua tendințe:

- *Înlocuirea surselor existente cu surse cu LED-uri și păstrarea corpurilor de iluminat existente, respectiv*
- *Înlocuirea completă a corpurilor cu corpuri special proiectate pentru LED-uri.*

Ideea de înlocuire a surselor existente cu LED-uri de mare putere este generată de faptul că instalațiile existente au o cotă de piață mult mai mare decât nevoia de instalații noi. Dacă durata de utilizare a corpurilor de iluminat se apropie de cea de viață tipică (de aprox. 30 de ani), atunci are sens ca din motive de economie de energie și întreținere ușoară să fie abordată ideea de înlocuire.

Tabel 5.5 – Caracteristici tehnice comparative ale diverselor surse de iluminat

Caracteristica:	LED	Halogenuri metalice	Sodiu înaltă presiune
Eficiența sursei de lumină	80~100 lm/w	80~100 lm/w	100~110 lm/w
Gama de puteri	20~160 W	150W, 250W, 400W	150W, 250W, 400W
Eficiența sursei de alimentare	90%	75%	75%
Eficiența optică a corpului de iluminat	90%	70%	70%
Coeficient termic	0.85	1.0	1.0
Eficiența totală a corpului echipat	55~69 lm/w	42~53 lm/w	53~63 lm/w
Factor de corecție mezopică	1.1~1.30	1.1~1.30	0.8~0.95
Factor de conformare	0.7	0.5	0.5
CRI	70~80	70~80	20~25
CCT	4000k~6500K	4000k~6500K	2000K

Caracteristica:	LED	Halogenuri metalice	Sodiu înaltă presiune
Factor de menținere a fluxului	80%	70%	70%
Durata de viață (la 70% din fluxul inițial)	30000~50000h 6~10 ani	8000~15000h 2~3 ani	15000~20000h 3~4 ani
Eficiența finală	45~60 lm/w	25~35 lm/w	20~30 lm/w

Stadiul actual al tehnologiei LED (a căror eficiență variază de la care la 70~120 lm/W la o temperatură a luminii de 6,500.K, până la 40~80 lm/W la 3,000.K), iar prin integrarea lentilei de dispersie în corpul LED-ului se simplifică întreaga structură prin eliminarea reflectorului, este unul destul de avansat.

Trecerea însă la surse de iluminat cu LED nu se poate recomanda încă, aceasta decizie putând fi una prematură, având în vedere încorporarea multor componente electronice în sursa de alimentare a LED-urilor, ce pot genera probleme legate de fiabilitatea totală a echipamentului. Iluminat cu LED-uri de mare putere ridică tipuri noi de provocări tehnice, în special datorită dependenței pronunțate a parametrilor și a duratei de viață a noilor sisteme. Deoarece experiența lucrului cu LED-uri de înaltă putere este limitată, noile tehnologii cer timp pentru maturizare, know-how și resurse.

Este recomandabil a se urmări evoluția acestor tehnologii în viitorii 5 - 8 ani, și în măsura în care se constată o maturizare a tehnologiei și o fiabilitate a echipamentelor, se va putea lua decizia implementării treptate a acestor soluții de lămpi eficiente, ce vor generaliza soluții de iluminat complet noi.

Economizări de energie electrică

Transformarea iluminatului stradal într-o rețea inteligentă de iluminat, permite scăderea costurilor operaționale simultan cu îmbunătățirea serviciului și a siguranței publice. Având echipamentele inteligente pe teren, *tele-managementul* este simplificat și mult mai eficient. Camerele de control și hărțile integrate, fac intervențiile simple și precise, exact la defecțiune, în cel mai scurt timp.

Prin introducerea unui controller de lampă în corpul de iluminat și prin schimbarea modului din punctul de aprindere(PA), cu un controller de segment, se pot extinde toate comenzile sistemului până la nivel de lampă. Controllerul este independent de balast și poate fi montat atât în corpul lămpii cât și pe stâlp. Controllerul poate comanda micșorarea intensității luminoase sau poate chiar stinge complet lumina. Controllerul lămpii comunică prin cablul de alimentare cu energie cu controllerul de segment, folosind o platformă de comunicare electronică. Comunicațiile pe această platformă sunt complet independente de furnizorul echipamentului. Azi, tehnologia este folosită în peste 30 milioane de noduri și este considerată extrem de fiabilă, prin adăugarea unui filtru ce permite funcționarea inclusiv pe *linii poluate electromagnetic* (așa cum sunt majoritatea liniilor din România).

Celălalt element al sistemului - controlerul de segment, înlocuiește modulul PA în punctul de aprindere controlează balasturile și colectează date de la ele, comunicând cu ele pe liniile de alimentare cu energie electrică. În acest fel nu este necesar un cablu suplimentar și nici folosirea comunicării radio între punctul de aprindere și fiecare din corpurile de iluminat. Suplimentar, el poate primi informații de la centrele de trafic, de la senzorii din carosabil sau informații despre vreme.

Pe baza informațiilor anterioare, se poate constata că:

1. *Controllerul de segment calculează necesarul de lumină și comandă lămpile.*
2. *Controllerului de segment are rol comun cu al modulelor PA din sistemele de monitorizare PA (să memoreze datele de consum).*
3. *Un al treilea rol comun cu al modulului PA este să detecteze alarme și să trimită dispeceratului notificări.*
4. *Al patrulea rol este să gestioneze comunicațiile cu platforma, respectiv să-i dea acces acesteia să comande fiecare lampă individuală.*

Controllerul de segment poate funcționa autonom, lucru deosebit de important având în vedere natura critică a serviciului de iluminat care nu poate fi dependentă de starea rețelelor GSM/GPRS.

Așadar, după cum s-a mai specificat, *economizorul de energie* funcționează pe orice sistem de iluminat public existent (vechi sau nou) și nu necesită modificarea acestuia, indiferent de tipul de balast (electromagnetic sau electronic).

Nu sunt necesare lucrări publice de executat, instalarea se realizează gradual și nu necesită întreruperi în funcționarea sistemului de iluminat public și nici întreruperi de trafic (rutier sau pietonal).

Se recomandă introducerea treptată (în diverse etape) a acestui sistem de management al iluminatului public, în special în marile aglomerări urbane (municipii).

Dat fiind costurile (destul de ridicate) ale acestui sistem de management al iluminatului public, senzorii „crepusculari” (cu prețuri modice, sub 10 Euro/buc), pot face față destul de bine dezideratului de eficientizare a consumului energetic, în celelalte localități ale județului.

Surse alternative de producere a energiei („fotovoltaic”).

Lămpile solare – sunt și ele într-o fază experimentală, fără a exista informații certe privind comportarea în timp (min. 20 ani) al acestor echipamente.

Dată fiind independența sistemului, se pot achiziționa – cu titlu experimental, un număr limitat de echipamente complete, pentru a fi utilizate în principal în zonele izolate ale localităților (*intersecțiile periculoase din afara localității*), *trecherile la nivel peste calea ferată, stații de autobuz, etc.*), a căror racordare la sistemul electric de JT ar necesita lucrări și investiții mari.

Acoperirea cu servicii a zonelor din județ, aflate în afara sistemului

Nu în ultimul rând, extinderea serviciilor comunitare de iluminat public în zonele rurale, în special pe drumurile sătești aflate în afara rețelelor principale de distribuție, trebuie să fie o preocupare principală a autorităților publice locale. Aceste proiecte nu trebuie să aibă ca principiu al intervenției costul financiar cel mai mic, ci valoarea economică a investiției, bazată pe:

- *eficiența energetică și luminoasă*
- *durata de viață a infrastructurii / și a lămpilor*
- *costuri de întreținere/operare cât mai reduse*

5.5.5 Concluzii

Având în vedere caracterul extrem de limitat al resurselor bugetare ale administrațiilor locale, se recomandă prudență în luarea deciziilor investiționale – în ceea ce privește iluminatul public local - și în angajarea contractuală cu diverși operatori/ posibili investitori, în modernizarea sistemelor locale de iluminat public.

Soluțiile tehnice agreate trebuie să rezulte în urma unei analize complexe (atât d.p.d.v. tehnic dar și cost /beneficiu), pentru un orizont de timp de minimum 20 ani, în care soluțiile de eficientizare a consumului energetic ce se doresc a fi implementate să acopere integral investiția inițială și viitoarele costuri de operare, în condițiile unei eficiente energetice și de iluminat, maxime.

5.6 Analiza necesarului de investiții

5.6.1 Pre-dimensionare a parametrilor necesari

Așa cum s-a specificat în capitolele anterioare, dezideratul lansat de către UE prin *Carta energiei*, este de a reduce consumurile energetice „cu 20% până în anul 2020”. Aceasta înseamnă, în cazul serviciilor comunitare de iluminat public din județul Gorj, o reducere a consumului mediu anual de energie consumată, de la cca. 12.780 MWh în prezent, la cca. 10.224 MWh, în anul 2020, în condițiile extinderii serviciilor și în zonele neacoperite ale județului.

Plecând de la acest obiectiv european și de la analiza soluțiilor propuse - făcută în cadrul capitolelor anterioare (5.4.2, 5.4.3 și 5.5.3, 5.5.4), se vor propune soluții pertinente de atingere a Țintelor stabilite și de eficientizare /modernizare a sistemului comunitar de iluminat public la nivelul județului:

- a. Introducerea treptată (în diferite etape, până în anul 2020), a unui sistem de management integrat al iluminatului public (începând cu principalele bulevarde) din Municipiul Tg. Jiu
- b. Introducerea treptată (în diferite etape, până în anul 2020), a unui sistem de management integrat al iluminatului public la nivelul Municipiul Motru
- c. Înlocuirea a cca. 4.500 lămpi(până în anul 2020) , la nivelul Municipiul Tg. Jiu, cu lămpi cu tehnologie LED(cu consum maxim de 50W) și o eficiență a sursei de alimentare de 90%.
- d. Montarea (experimental în prima etapă, 2012-2016) a unui număr de 500 lămpi alimentate cu celule fotovoltaice(Fig. 5.2) în câteva din zonele izolate ale localităților(în intersecțiile periculoase din afara localităților, la trecerile la nivel peste calea ferată, stații de autobuz, etc.), a căror racordare la sistemul electric de JT ar necesita lucrări și investiții mari.
- e. Acoperirea cu servicii a zonelor din județ, aflate în afara sistemului

Asigurarea accesului populației(din zonele rurale izolate), către serviciile de iluminat public și extinderea serviciilor de iluminat public la nivelul tuturor localităților din județ, prin instalarea unui număr de cca. 4.800 lămpi, (pentru cei cca. 240 km drumuri intravilane, neacoperite de servicii), în condiții de eficiență energetică, cu echipamente conforme normelor UE.

Fig. 5.2 Lampă de iluminat public cu alimentare fotovoltaică (Foto: http://www.2advance.ro/produse_iluminat_stradal_01.htm)

Se recomandă utilizarea unor corpuri de iluminat exterior pentru zone de trafic mediu și redus (zone rezidențiale, străzi, alei, parcuri, benzinării, gări, triaje, etc.), având următoarele caracteristici tehnice:

- Sursa de lumină : Bec sodiu 70W
- Durata de viață a sursei (ore): 28.000
- Flux luminos (lumeni): Min. 5.500
- Clasa de protecție: I
- Grad de protecție: IP 65
- Poziția de funcționare orizontală sau înclinată, max. 30°

5.6.2 Costuri Unitare

Conform cercetării de piață efectuate, pentru investițiile preconizate, s-au identificat următoarele costuri unitare :

a. Pentru sistemul de management integrat al iluminatului public (prin tele-gestiune, monitorizare și control):

- 4.900 Euro/km rețea stradală monitorizată

b. Înlocuirea surselor de iluminat existente cu surse LED (cu păstrarea corpurilor de iluminat existente);

- 350 euro/lampă LED

c. Montarea de corpuri de iluminat alimentate din surse alternative de producere a energiei (fotovoltaic).

- 1.500 euro/stâlp cu lampă și instalație completă de producere fotovoltaică a EE

d. Extindere rețea de iluminat public (sistem clasic, modernizat):

- 75 euro/ corp iluminat montat(cu caracteristicile tehnice de la sub-capitolul anterior).

5.6.3 Costuri estimate ale investițiilor

Pentru volumul de investiții estimate pentru aducerea sistemului de iluminat public la standardele europene, *până în anul 2020*, s-au calculat următoarele valori estimative ale necesarului de investiții:

Tabel 5.6 – Costuri estimate ale investițiilor

PROIECTUL:	U.M.	Cantitatea Necesară	Cost unitar [Euro, fără TVA]	Valoare [Euro, fără TVA]
Sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Târgu Jiu	km	200	5.500	1.100.000
Sistem de management integrat al iluminatului public în Motru	km	64	5.500	352.000
Înlocuire surse de iluminat cu surse LED	buc.	4.500	350	1.575.000
Corpuri de iluminat alimentate din surse alternative	buc.	500	1.500	750.000
Extindere rețea de iluminat public în mediul rural(sistem clasic)	buc.	4.800	75	360.000
TOTAL GENERAL:				4.137.000

Se remarcă, faptul că, cel mai mare cost al investițiilor (peste 35%), este dat de investițiile necesare pentru înlocuirea treptată a cca. 80% din actualele lămpi de iluminat public stradal în Municipiul Târgu Jiu cu lămpi cu tehnologie LED, dar și de implementarea sistemului de management performant al iluminatului public în Municipiul Târgu Jiu. Extinderea rețelei intravilane de iluminat public în zonele rurale, reprezintă sub 10% din necesarul total al investițiilor, cost comparativ cu introducerea sistemului de management performant al iluminatului public în Municipiul Motru.

Prin urmare, atingerea dezideratului (UE) *de reducere a consumului de energie electrică și eficientizare a sistemului actual de iluminat public, „cu 20% până în anul 2020”*, nu implică costuri extraordinar de mari, și în plus, economiile ce se pot realiza în acest mod, 20% reducere c/v factură energie electrică pentru iluminat public anual, la consumul actual reprezintă cca. 862.62 mii lei/an, adică de peste 200.000 euro/an.

5.6.4 Proiecte de investiție pentru sectorul comunitar de iluminat public:

a. Sistem integrat de management al iluminatului public în Municipiul Târgu Jiu

- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Municipiului Târgu Jiu
- *denumirea beneficiarului:* Primăria Municipiului Târgu Jiu
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 1.100 mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului :* 10-50%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției:* Conform Subcapitol 5.5.3, 5.6.1
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 3 ani
- *sursa de finanțare:* Conform Subcapitol 5.6.6;
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2013
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* reducere consum energie electrică (folosită pentru iluminatul public) la nivelul Municipiului Târgu Jiu, cu aprox. 20-25 %/an
- *necesar lucrări de executat:* Conform Subcapitol 5.5.4
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 0%

b. Sistem integrat de management al iluminatului public în Municipiul Motru

- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Municipiului Motru
- *denumirea beneficiarului:* Primăria Municipiului Motru
- *valoare estimativa a obiectivului de investiție:* 352 mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului :* 10-50%
- *principalii indicatori tehnici ai investiției:* Conform Subcapitol 5.5.3, 5.6.1
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 2 ani
- *sursa de finanțare:* Conform Subcapitol 5.6.6;
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2013
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* reducere consum energie electrica(folosita pentru iluminatul public) la nivelul Municipiului Motru, cu aprox. 25-30 %/an
- *necesar lucrări de executat:* Conform Subcapitol 5.5.4
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 0%

c. Înlocuirea a 4.500 lămpi iluminat clasic/ stradal-rutier în Târgu Jiu, cu lămpi cu tehnologie LED

- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Municipiului Târgu Jiu
- *denumirea beneficiarului:* Primăria Municipiului Târgu Jiu
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 1.575 mii Euro
- *contribuția solicitantului / beneficiarului :* 10-20%

- *principalii indicatori tehnici ai investiției:* Conform Subcapitol 5.5.3, 5.6.1
 - *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 3 ani
 - *sursa de finanțare:* Conform Subcapitol 5.6.6;
 - *anul de începere a implementării proiectului:* 2013
 - *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* reducere consum energie electrică(folosită pentru iluminatul public) la nivelul Municipiului Târgu Jiu, cu aprox. 5-10 %/an
 - *necesar lucrări de executat:* Conform Subcapitol 5.5.4
 - *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 0%
- d. Montare lămpi alimentate cu celule fotovoltaice în zonele izolate ale localităților din județul Gorj (în intersecțiile periculoase din afara localităților, la trecerile la nivel peste calea ferată, stații de autobuz, etc.).
- *denumire instituție / solicitant:* Primăria Municipiului Târgu Jiu
 - *denumirea beneficiarului:* Primăria Municipiului Târgu Jiu
 - *valoare estimativa a obiectivului de investiție:* 750 mii Euro
 - *contribuția solicitantului / beneficiarului :* 2 %
 - *principalii indicatori tehnici ai investiției:* Conform Subcapitol 5.5.3, 5.6.1
 - *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 3 ani
 - *sursa de finanțare:* Conform Subcapitol 5.6.6;
 - *anul de începere a implementării proiectului:* 2013
 - *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Creșterea siguranței cetățenilor; reducerea consum energie electrică (pentru iluminatul public) la nivelul Municipiului Târgu Jiu, cu aprox. 5% /an
 - *necesar lucrări de executat:* Conform Subcapitol. 5.5.4
 - *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 0%
- e. Asigurarea accesului întregii populații din zonele rurale ale județului Gorj, către serviciile de iluminat public (prin extinderea serviciilor de iluminat public la nivelul tuturor localităților din județ, în condiții de eficiență energetică, conform normelor UE).
- *denumire instituție / solicitant :* Consiliul Județean Gorj
 - *denumirea beneficiarului:* AIDIP („Asociația Intercomunitară pentru Dezvoltarea Iluminatului Public din Județul Gorj”)
 - *valoare estimativă a obiectivului de investiție:* 360 mii Euro
 - *contribuția solicitantului / beneficiarului :* 10-20%
 - *principalii indicatori tehnici ai investiției:* Conform Subcapitol 5.5.3, 5.6.1
 - *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție:* 2 ani

- *sursa de finanțare:* Conform Subcapitol. 5.6.6;
- *anul de începere a implementării proiectului:* 2012
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv:* Asigurarea iluminatului public pentru întreaga rețea de drumuri intravilane din Județul Gorj (100 %)
- *necesar lucrări de executat:* Conform Subcapitol. 5.5.4
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat:* 91 %

5.6.5 Necesari total de investiții; Planificarea investițiilor

Așa cum s-a calculat, pentru extinderea și modernizarea sistemului comunitar de iluminat public la nivelul județului Gorj, sunt necesare investiții de minim 4,137 Mil. Euro

Tabel 5.7 – Planificarea investițiilor

PROIECTUL:	Valoare [Mii Euro, fără TVA]	Durat a [ani]	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sistem de management al iluminatului public în Municipiul Târgu Jiu	1100	3		366.7	366.7	366.7				
Sistem de management al iluminatului public în Motru	352	2				176	176			
Înlocuire (parțială) a surselor de iluminat actuale cu surse LED	1575	3						525	525	525
Corpuri de iluminat alimentate din surse alternative	750	3			250	250	250			
Extindere rețea de iluminat public în județ (sistem clasic)	360	2	180	180						

5.6.6 Surse și oportunități de finanțare

Cele mai multe investiții în eficiența energetică se amortizează rapid, dar nu se realizează din cauza piedicilor existente pe piață și în domeniul reglementării, sau al fondurilor necesare.

Costurile de investiții constituie o barieră financiară semnificativă în calea utilizării tehnologiilor eficiente energetic și de aceea disponibilitatea fondurilor joacă un rol important în accelerarea investițiilor. În plus față de programele naționale de finanțare, UE poate în prezent să sprijine eficiența energetică cu ajutorul următoarelor programe:

- Politicile de coeziune: pentru perioada 2007-2013, sprijinul prevăzut din partea fondurilor politicii de coeziune pentru investiții în domeniul eficienței energetice, al cogenerării și al managementului energetic este de aproximativ 4,4 miliarde de euro. În cooperare cu managerii programelor responsabili, Comisia căuta modalități de optimizare a utilizării resurselor disponibile pentru îmbunătățirea eficienței energetice.

- Programului „Energie Inteligentă – Europa”(2007-2013): program cu un buget de 730 milioane de euro care sprijină proiecte ce vizează depășirea deficiențelor pieței, inclusiv activități de accelerare a renovării parcului imobiliar.
- Unul dintre cele mai recente instrumente este mecanismul ELENA (Asistență europeană pentru energie locală). ELENA oferă autorităților locale și regionale grant-uri pentru acoperirea costurilor de asistență tehnică legate de pregătirea unor investiții profitabile în domeniul energiei durabile. Mecanismul inițial a fost implementat de Banca Europeană de Investiții; alte două mecanisme sunt prevăzute în 2015. În puțin mai mult de un an de funcționare, au fost aprobate zece proiecte ELENA, acestea urmând să acorde beneficiarilor finali grant-uri de aproximativ 18 milioane de euro.
- Finanțării intermediare: liniile de credit de la instituții financiare internaționale (IFI) și de la alte bănci ale sectorului public ce sunt sursă importantă de fonduri pentru proiectele în domeniul eficienței energetice prin finanțarea intermediată de băncile locale. Se pot utiliza fonduri UE pentru a se oferi asistență tehnică, fie băncii în vederea consolidării capacității, fie pentru măsuri de audit energetic(pentru beneficiarii finali).
- Planului european de redresare economică: Comisia cooperează în prezent cu Banca Europeană de Investiții pentru a crea un fond de investiții dedicat care să utilizeze fondurile necheltuite din acest program în scopul susținerii proiectelor în domeniul eficienței energetice și al energiei din surse regenerabile. Acest fond trebuie lansat în cursul anului 2011.
- Programului-cadru pentru activități de cercetare, cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (2007-2013): acest program sprijină cercetarea și inovarea în domeniul eficienței energetice ca măsură transversală a Programului „Cooperare”, având ca rezultat, până în prezent, finanțarea a peste 200 de proiecte cu o contribuție din partea UE de 1 miliard de euro.

În cadrul procesului de pregătire a următorului cadru financiar multianual, Comisia studiază rezultatele obținute de programele de sprijin ale UE, precum și valoarea adăugată europeană a acestora. Comisia va analiza marja de îmbunătățire a mecanismelor financiare existente ale UE, precum și noi posibilități de stimulare a investițiilor în eficiența energetică la scara necesară pentru atingerea obiectivelor UE pentru anul 2020 în domeniul energiei și al climei.

B. ALTE FINANȚĂRI PENTRU REDUCEREA EMISIILOR DE CO₂ (Carbon capture and storage - CCS):

1. *Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE), Axa prioritară 2: Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovație pentru competitivitate, DMI 2.1. Operațiunea 2.1.1: Proiecte C&D comune între universități/institute de cercetare și întreprinderi*

- *activitățile de cercetare industrială și dezvoltare (demonstrare) pre-competitivă/competitivă*
- *valoare maximă grant: 1 milion Euro*

⁵Acestea urmează să fie implementate de Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) și de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB).

Domeniul major de intervenție 2.3. Operațiunea 2.3.3: Promovarea inovației în întreprinderi (aplicarea în producție a produselor, tehnologiilor și serviciilor noi sau îmbunătățite);

- valoare maximă grant: 5 milioane Euro

(În perioada 2014 – 2020, se așteaptă includerea explicită a CCS)

2. *Programul național de cercetare inovare 2007 – 2013* (Scop: dezvoltarea științei și tehnologiei pentru creșterea competitivității economice; Fonduri: cca. 2 miliarde Euro):

- *Programe de capacități*
- *Parteneriate în domeniile prioritare*
- *Programe de inovare*

3. *Programe europene de cercetare, dezvoltare, inovare, LIFE* (susținerea proiectelor Statelor Membre pentru mediu și conservarea naturii; Buget 2011: 267 milioane Euro; Grant Maxim 50% din costul proiectului)

4. *Grant-uri Global CCS Institute, Australia*

- *Program special de finanțare creat pentru accelerarea dezvoltării CCS la nivel global*
- *Finanțare Studiu de Fezabilitate,*
- *Sprijin acordat Guvernului României pentru asistență instituțională și pentru simularea întregului proces de obținere a autorizațiilor/permiselor pe toată durata de dezvoltare a proiectului CCS, de la faza SF, la proiectare, construcție, operare, închidere și post-inchidere*

5. *Granturile Norvegia și al Spațiului Economic European* (Grant Acord între UE și Norvegia, Grant acord între UE, Islanda, Principatul Liechtenstein și Regatul Norvegiei - Statele EFTA)

- *State beneficiare: Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, România, Slovenia și Slovacia*
- *Perioada de acordare: până la 30 aprilie 2014*
- *Suma totală: 1,7 miliarde Euro*
- *Pentru România: 305 milioane Euro, din care: min. 20% pentru CCS (Maxim 85% din costul proiectului)*

6. *EU ETS - Directiva 2003/87/CE revizuită prin Directiva 2009/29/CE*, privind „certIFICATELE verzi”: 1 certificat CO₂ = dreptul de a emite o tonă de CO₂; Începând cu 2013: achiziție certificate prin licitații; Utilizare venituri din licitații: minim 50% pentru proiecte mediu care reduc emisiile de GES; Vor fi cca. 30 milioane certificate/an licitate, rezultând (la 15 Euro/certificat), 450 milioane Euro/an.

7. *FP 7 - Al șaptelea Program-cadru al Comunității Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative(2007-2013)*, stabilit prin Decizia nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006, reprezintă un stimulent pentru revizuirea Deciziei 2003/78/CE a Consiliului din 1 februarie 2003 de stabilire a orientărilor tehnice multianuale pentru Programul de cercetare al Fondului de cercetare pentru cărbune și oțel, pentru a asigura complementaritatea dintre Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel și cel de-al șaptelea Program-cadru în sectoarele legate de industria cărbunelui și a oțelului.

5.7 Concluzii

Pentru dezideratul comun de „dezvoltare durabilă”, **Strategia 2020** oferă un cadru european solid și ambițios pentru politica energetică, definește prioritățile pe următorii zece ani și stabilește măsurile care trebuie luate. *Eficiența energetică* este unul dintre obiectivele centrale care trebuie atinse de țările europene până în anul 2020: **Economii de energie de 20%, până în 2020.**

Dintre soluțiile propuse pentru atingerea Țintelor UE - la nivelul politicilor energetice, și în plus pentru județul Gorj, *dezvoltarea serviciilor comunale de iluminat public la nivelul tuturor localităților județului (100% grad de acoperire)* se remarcă prin faptul că cel mai mare cost al investițiilor (peste 35%) este dat de înlocuirea unui număr semnificativ al corpurilor actuale de iluminat public stradal, cu corpuri moderne, cu tehnologie LED.

Extinderea rețelei intravilane de iluminat public în zonele rurale, are un cost destul de acceptabil, comparativ cu investițiile necesare pentru introducerea unui sistem de management performant al iluminatului public în Municipiul Motru.

Prin urmare, atingerea dezideratului (UE) *de reducere a consumului de energie electrică și eficientizare a sistemului actual de iluminat public*, „cu 20% până în anul 2020”, nu implică costuri extraordinar de mari, și în plus, economiile ce se pot realiza în acest mod, 20% reducere c/v factură energie electrică pentru iluminat public anual, care la consumul actual reprezintă cca. 862.62 mii lei/an, adică peste 200.000 euro/ an.

Având însă în vedere caracterul extrem de limitat al resurselor bugetare ale administrațiilor locale, se recomandă totuși prudență în luarea deciziilor investiționale – în ceea ce privește iluminatul public local – atât în ceea ce privește prioritizarea proiectelor în acest domeniu, cât mai ales în angajarea contractuală a instituției cu diverși operatori/ posibili investitori, în modernizarea sistemelor locale de iluminat public.

Soluțiile tehnice propuse trebuie să rezulte însă doar în urma întocmirii *studiilor de fezabilitate* aferente fiecărui proiect propus și al unei analize complexe (atât din punct de vedere *tehnic* dar și al criteriului *cost /beneficiu*), pentru un orizont de timp de *minim 20 ani*, analiza în urma căreia să rezulte ca soluțiile de eficientizare a consumului energetic ce se doresc a fi implementate, acoperă integral investiția inițială și viitoarele costuri de operare, în condițiile unei eficiențe energetice și de iluminat, maxime.

6.1 Situația actuală a serviciilor de alimentare cu apă la nivelul județului Gorj

6.1.1 Generalități

Gospodărirea apelor trebuie să aibă un caracter integrat, care vizează abordarea unitară a diferitelor categorii de probleme care privesc apa - *aprovizionarea cu apă, calitatea apei, apărarea împotriva inundațiilor, hidroenergie, problemele sociale și de mediu*. În fiecare localitate trebuiesc înființate centre de informare și pre-alarmare a populației pentru situații de dezastre naturale.

Pentru alinierea la Directiva 98/83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman precum și la Directiva 91/271 a Comunității Europene privind tratarea apei uzate urbane, Ministerul Mediului și Pădurilor a elaborat Programul Operațional Sectorial de Mediu (*POS Mediu*). Domeniile de finanțare care sunt sprijinite prin POS Mediu sunt conforme cu prevederile Regulamentului Nr. 1080 /2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională și ale Regulamentului Consiliului Nr. 1084 /2006 privind Fondul de Coeziune. La elaborarea POS Mediu s-a avut în vedere că în țara noastră volumul resurselor de apă utilizabile este de *2.660 m³/ locuitor/ an*, în comparație cu media europeană de *4.000 m³/ locuitor/ an*. Aceasta se datorează în principal contaminării în trecut a resurselor, la care se adaugă unele activități economice actuale, dezvoltate fără luarea în considerare a aspectelor de protecția mediului.

În România, 86% din populația a 256 localități urbane (aproximativ 11.551.096 locuitori) are acces la apa potabilă prin rețelele publice de distribuție. Cifrele furnizate de Ministerul Mediului arată că în 55 de localități urbane (21,5%) populația este conectată în proporție de 100% la sistemele publice de distribuție a apei. Această situație se datorează, în principal, lipsei investițiilor pe termen lung în ceea ce privește sistemele de alimentare cu apă. Din punct de vedere legislativ, prevederile actelor normative românești -referitoare la sectorul de apă - sunt în mare măsură în conformitate cu acquis-ul comunitar.

În urma negocierilor pentru Capitolul 22 – Mediu, România are o serie de angajamente ferme pentru realizarea investițiilor în sectorul de apă și apă uzată în decursul unor perioade de tranziție relativ scurte. În conformitate cu Tratatul de Aderare, România a obținut perioade de tranziție pentru conformarea cu acquis-ul pentru colectarea, descărcarea și epurarea apelor uzate municipale – până în 2015 pentru *263 aglomerări* mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și până în 2018 pentru *2.346 de aglomerări* între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți (l.e.).

Perioade de tranziție au fost obținute, de asemenea, și pentru calitatea apei potabile până în 2015, pentru conformarea cu Directiva 98/83. Mai mult, în urma negocierilor de aderare, România a declarat întregul său teritoriu drept *zonă sensibilă*, acest aspect presupunând obligația ca toate aglomerările umane cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți să fie prevăzute cu stații de epurare cu grad avansat de epurare. Ca urmare, costuri suplimentare sunt necesare pentru conformare în majoritatea aglomerărilor urbane cu peste 100.000 l.e., care beneficiază de programele de pre-aderare pentru construcții/ reabilitare de stații de epurare a apei, astfel încât să se asigure tratarea avansată (eliminarea azotului și fosforului).

În acest sens, la nivelul județului Gorj, în data de 30.05.2007 a fost înființată *Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”*. Potrivit Hotărârii Consiliului Județean Gorj nr. 49/24.05 2007, privind aprobarea Statutului și Actului constitutiv al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”, dar și a actului constitutiv al S.C. APAREGIO GORJ S.A. - cuprins în Anexa nr.1 și nr.2 la Hotărârea Consiliului Județean Gorj nr. 76/ 27. 09. 2007. Consiliul Județean Gorj este asociat al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”, asociație înregistrată conform dovezii eliberate de Ministerul Justiției cu numărul 52.920 din 30. 05. 2007.

6.1.2 Consumul casnic de apă

Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare a apelor uzate, denumite *sisteme de alimentare cu apă și de canalizare*, constituie ansambluri tehnologice și funcționale integrate, care acoperă întregul circuit tehnologic, de la captarea din sursă a apei brute până la evacuarea în emisari a apelor uzate epurate.

Conform datelor colectate, la nivelul trim. III/2011, în județul Gorj, situația alimentării cu apă a localităților județului era următoarea:

• Număr total de locuitori din județ	364,619
• Număr de locuitori care beneficiază de apă potabilă în sistem centralizat	194,885
• Număr total de gospodării din județ	118,973
• Număr total de consumatori casnici, trim. III/2011	57,774
• Procentul de locuitori racordați la o sursă centralizată de apă potabilă	53.45%
• Procentul de gospodării racordate la o sursă centralizată de apă potabilă	48.56%
• Tarife Consum, trim. III/2011: Conform Subcapitol 1.6	

1.1 Consumul non-casnic

- Număr total de consumatori non-casnici/2010: 1150
- Din care instituții publice: 231
- Consum mediu lunar consumatori non-casnici, trim.III/2011: 14,5 mc
- Consum total lunar consumatori non-casnici, trim.III/2011: 17.250 mc

1.2 Capacități actuale de producere / furnizare / înmagazinare

Conform PJAT, sursele de apă de suprafață, au următoarele dimensiuni :

Tabel 6.1.- Lungimea principalelor cursuri de apă din județul Gorj

- km -

Nr. crt.	6.1.3 Denumirea cursului de apă	Lungimea cursului de apă :	
		Totală	Pe teritoriul județului Gorj
1.	JIU	339	141
2.	GILORT	116	116
3.	MOTRU	134	56
4.	AMARADIA	106	62
5.	OLTEȚ	185	33
6.	BLAHNIȚA	53	53
7.	BISTRIȚA	45	45
8.	TISMANA	42	42

Sursa: APELE ROMÂNE R.A. – Sistemul de Gospodărire a Apelor Gorj

Din punctul de vedere al *indicatorilor chimici generali*, conform datelor APM Gorj, râurile din bazinul hidrografic Jiu se încadrează în cea mai mare parte în clasa a I-a de calitate. Excepția o constituie râul Jiu, care se încadrează în clasa a II-a de calitate pe toate secțiunile de control, râul Călnic, care pe secțiunea de control amonte confluența râului Jiu (1 km) se încadrează în clasa a II-a de calitate, râul Jilț, care pe secțiunea de control amonte confluența râului Gilort (1 km) se încadrează în clasa a II-a de calitate și râul Sușița, care pe secțiunea de control amonte confluența râului Jiu (1 km) se încadrează în clasa a II-a de calitate. O situație mai gravă se înregistrează în cazul râului Cioiana care pe secțiunea de control amonte confluența râului Jiu (1 km) se încadrează în clasa a III-a de calitate iar pe celelalte secțiuni de control se încadrează în clasa a II-a de calitate. Deteriorarea calității apei acestor tronsoane de râuri este rezultatul pierderilor accidentale de ape uzate de la exploatarea petroliere și/sau miniere din zonă.

Din punct de vedere al *indicatorilor biologici*, râurile din bazinul Jiului se încadrează în cea mai mare parte în clasa a I-a de calitate, exceptând râul Amaradia care pe întreg tronsonul de la Stăncești și până la confluența cu Jiul se încadrează în clasa a III-a de calitate. În cazul râului Jilț, pe secțiunea de control - confluența Jiu (1 km) și Sușița pe tronsonul Cărceni - confluența Jiu, apa acestor râuri se încadrează în clasa a II-a de calitate.

Tabel 6.2. Principalele lacuri de acumulare din județul Gorj

Nr. crt.	Denumirea lacului	Cursul de apă pe care este amplasat	Tipul Genetic	Volumul total al acumulării - mil. m ³ -	Suprafața la nivel normal de retenție (ha.)
1.	Sadu	Sadu	Artificial	0,27	2,82
2.	Vădeni	Jiu	Artificial	4,50	72,50
3.	Târgu-Jiu	Jiu	Artificial	1,75	35,20
4.	Priza Rovinari	Jiu	Artificial	0,55	14,00
5.	Turceni	Jiu	Artificial	7,40	150,00
6.	Tismana Aval	Tismana	Artificial	0,75	21,00
7.	Vâja	Bistrița	Artificial	2,00	17,00
8.	Valea Mare	Motru	Artificial	4,80	36,60

Sursa: APELE ROMÂNE R.A. – Sistemul de Gospodărire a Apelor Gorj

Lacurile (acumulările Vădeni - Târgu Jiu, Turceni și Tismana aval), conform analizelor fizico-chimice efectuate în secțiunile acestora, apa acestor lacuri se încadrează în clasa I de calitate conform OM nr. 161 /2006, iar caracterizarea biologică (din punctul de vedere al fitoplanctonului), diferă de la un sezon la altul și de la locație analizată la alta, funcție de poziția geografică a acestora.

Apele freatice (acviferul din perimetrul județului Gorj), cuprind mai multe corpuri de ape subterane (zona montană Tismana-Dobrița - cod GWJI03, terasele și luncile Jiului și afluenților - cod GWJI05, ape subterane de adâncime din formațiunile pliocene - cod GWJI07 și din formațiunile sarmațiene GWJI08), reprezintă principalele surse de apă potabilă la nivelul județului.

Alimentarea cu apă a obiectivelor economice și publice se realizează majoritar din stratele acvifere meoțiene, constituite din pietrișuri și nisipuri.

Din punct de vedere hidrochimic, apele subterane cantonate în complexul acvifer Dacian îndeplinesc condițiile de potabilitate admisibile, fiind ape bicarbonate cu mineralizația totală până la 1 gr/l și duritatea totală sub 30 grade germane.

Apele captate sunt potabile, fiind folosite la alimentarea cu apă a municipiului Târgu Jiu. Singurul indicator de calitate a apei care prezintă uneori depășiri mici este NH₄, dar prin clorinare acesta este îndepărtat. Fronturile de captare au forajele hidrogeologice săpate în pietrișurile sarmațiene, la adâncimi ce variază între 150-300 m, funcție de numărul de straturi captate. Conform datelor colectate din teritoriu, situația surselor de apă disponibile în județ, asigură următoarele volume:

Tabel 6.3. Debite/volume de înmagazinare apă (captări) actuale, din Județul Gorj

Surse de apă existente total:	8.010,108 mii mc/lună
Capacități de înmagazinare total:	78,775 mc

Sursa: APELE ROMÂNE R.A. – Sistemul de Gospodărire a Apelor Gorj

Concluzii:

Capacitățile actuale disponibile de captare / înmagazinare, corespund din punct de vedere tehnic dar nu fac față nevoilor crescânde de alimentare cu apă a localităților.

Necesarul calculat de surse/capacități de înmagazinare apă, pentru extinderea actualelor rețele și înființarea unor noi sisteme de alimentare cu apă, s-a calculat la următoarele valori:

Tabel 6.4. Debite/volume de înmagazinare surse apă (captări) necesare în Județul Gorj

• Necesari de apă în localități cu sistem de alimentare cu apă	199.494 mc/lună
• Necesari de apă în localități care nu dispun de un sistem de alimentare cu apă	266.445 mc/lună
• Necesari de capacități de înmagazinare de apă în localități care dispun de sistem de alimentare cu apă	9.903 mc
• Necesari de capacități de înmagazinare de apă în localități care nu dispun de sistem de alimentare cu apă	10.885 mc

Sursa: APELE ROMÂNE R.A. – Sistemul de Gospodărire a Apelor Gorj

6.1.4 Capacități actuale de transport și distribuție

Încă din anii 2000, printre primele finanțări externe derulate în județul Gorj, unul dintre proiectele derulate a fost aducțiunea și alimentarea cu apă a localității Rânca (*MARR Grant Fund, 2000-2001*). Din păcate, calitatea lucrărilor efectuate a făcut necesară reluarea ulterioară și re-finanțarea unui astfel de proiect.

Ulterior, prin programele SAPARD, între anii 2003 – 2008, un număr de 17 localități au beneficiat de alocări financiare de pre-aderare de peste 11,5 mil. Euro, în vederea dezvoltării propriilor rețele de alimentare cu apă și (uneori) canalizare:

Tabel 6.5. Localități din Județul Gorj, beneficiare de fonduri SAPARD, pentru dezvoltarea SCUP apă/canal

Nr. Crt	Beneficiar	Titlul proiectului	Data finalizării	Valoare publică - EURO -
1	Consiliul Local al comunei Urdari	Alimentare cu apă comuna Urdari, satele Urdari Hotăroasa, Fântânile, județul Gorj	oct.-04	908,180.87
2	Consiliul Local al comunei Bărbătești	Alimentare cu apă comuna Bărbătești, județul Gorj, investiție nouă	mar.-09	507,778.94
3	Consiliul Local al comunei Turburea	Alimentare cu apă comuna Turburea, județul Gorj	feb.-05	778,604.70
4	Consiliul Local al comunei Crasna	Alimentare cu apă comuna Crasna, Satele Aninișu din Deal și Aninișu din Vale, județul Gorj	mar.-05	768,913.36
5	Consiliul Local al comunei Arcani	Alimentare cu apă comuna Arcani, județul Gorj	dec.-04	842,313.16
6	Consiliul Local al comunei Runcu	Alimentare cu apă potabilă comuna Runcu, județul Gorj	sep.-04	574,659.09
7	Consiliul Local al comunei Schela	Alimentare cu apă comuna Schela, județul Gorj	dec.-04	482,996.51
8	Consiliul Local al comunei Prigoria	Alimentare cu apă potabilă comuna Prigoria, județul Gorj	mai.-07	927,511.41
9	Consiliul Local al comunei Săcelu	Extindere și modernizare alimentare cu apă comuna Săcelu, județul Gorj	dec.-04	805,084.18
10	Consiliul Local al comunei Draguțesti	Modernizare și extindere rețea canalizare sat Iași comuna Drăgutești județul Gorj	ian.-05	711,698.37
11	Consiliul Local al comunei Polovragi	Alimentare cu apă comuna Polovragi, județul Gorj	feb.-05	336,364.11
12	Consiliul Local al comunei Călnic	Extindere alimentare cu apă Călnic, Călnicu de Sus, Didilești, Hodoreasca, Pieptani comuna Călnic, județul Gorj	feb.-05	399,952.83
13	Consiliul Local al comunei Cătunele	Alimentare cu apă comuna Cătunele județul Gorj	apr.-05	837,313.35
14	Consiliul Local al comunei Glogova	Alimentare cu apă comuna Glogova județul Gorj	dec.-04	535,789.63
15	Consiliul Local al comunei Mușetești	Extindere și modernizare alimentare cu apă comuna Mușetești, județul Gorj	mai.-07	620,678.84
16	Consiliul Local Tismana județul Gorj	Extindere și modernizare alimentare cu apă comuna Tismana județul Gorj	mar.-06	729,636.87

17	Consiliul Local al comunei Crușet	Alimentare cu apă potabilă și de incendiu a comunei Crușet județul Gorj	apr.-06	648,591.81
18	Consiliul Local al comunei Mușetești	Refacere captare apă pârâul Sădișor. Reabilitare investiție "Extindere și modernizare alimentare cu apă comuna Mușetești, județul Gorj" finanțat prin programul SAPARD	dec.-08	84,350.64

Sursa: APDPR/SAPARD

La ora actuală există în derulare un număr de 49 proiecte – ANEXA 6.1, pentru extinderea/modernizarea sistemelor comunitare de apă și canalizare, pentru un număr de 32 UAT din județ, dintre care prin proiectul „*Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și apă uzată din județul Gorj*” - Contract de finanțare nr. 91.952/ 28. 11. 2008, POS Mediu, proiect prin care sunt incluse în programul de reabilitare / extindere un număr de 5 localități (cele mai mari).

Din totalul de 70 UAT ale județului, având în vedere proiectele derulate anterior, rezultă un necesar de dezvoltare ulterioară (prin alte proiecte/programe), pentru un număr de 19 UAT din județ.

Tabel 6.6. Situația actuală privind SCUP – alimentare cu apă la nivelul Județului Gorj

Total localități cu sistem de alimentare cu apă existent:	51	
<i>Lungime totală rețea de distribuție apă existentă</i>	1516,631	km
• <i>din care total rețea oțel</i>	543,100	Km
• <i>rețea polietilenă</i>	973,531	Km
Localități fără alimentare cu apă:	19	
<i>Necesar de apă pentru localități fără sistem de alimentare cu apă</i>	102,80	l/s
• <i>Necesar consum casnic</i>	87,95	l/s
• <i>Necesar persoane juridice</i>	14,85	l/s
• <i>Volum de apă necesar</i>	10.885	mc
• <i>Volum necesar de tratare apă</i>	102,80	l/s
• <i>Volum necesar rețele de distribuție</i>	551,13	Km

6.1.5 Pierderi în rețele

Situația pierderilor din rețele, reprezintă un motiv important al reabilitării rețelelor existente (cu vechime mai mare de 20 ani). În acest sens, deși există debite la sursă/capacități de transport și distribuție dimensionate corespunzător consumului normat, deseori se constată insuficiența debitului necesar la utilizatorii finali.

Conform estimării principalului operator regional (SC APAREGIO SA), la ora actuală, nivelul acestor pierderi nu poate fi cuantificat, el reprezintă însă procente foarte mari pe rețelele vechi din oțel, motiv pentru care la ora actuală se tinde spre înlocuirea integrală a acestora cu de cele din polietilena.

Alte cauze ce conduc la insuficiența debitului (la consumatorii finali), sunt date de:

- lipsa contorizării integrale a consumatorilor (cca. 65-70% pentru SC APAREGIO SA)
- branșamente frauduloase (furtul din rețele)
- consumul apei potabile în alte scopuri (agricole, industriale, etc.).

Se impun măsuri urgente pentru depistarea și remedierea acestor practici, care conduc la defavorizarea consumatorilor onești (buni platnici, în generat situați la nivelele superioare ale blocurilor din orașe).

6.1.6 Tarife actuale

Începând cu data 01. 07. 2011, în conformitate cu prevederile *Contractului de delegare a serviciului Nr. 1194 /10.01.2008* și a *Contractului de finanțare 91.952/ 28.11.2008 – act adițional nr. 1, anexa 1.4 – Planul de creștere al tarifelor*, APAREGIO Gorj SA a obținut avizul ANRSC pentru următoarele tarife ale serviciilor de furnizare apă și de canalizare, după cum urmează :

Tabel 6.7. Tarife SC APAREGIO SA, pentru furnizare apă

Poz.	LOCALITATEA	TARIF [LEI/mc, fără TVA]	
		APA	CANAL
1	Târgu-Jiu	1,72	1,90
2	Motru	1,72	1,90
3	Târgu-Cărbunești	2,48	1,38
4	Bumbești Jiu	1,72	1,38
5	Țicleni	2,48	1,38

Tabel 6.8. Tarife pentru furnizare apă, la nivel județean

Tarif mediu Consum casnic, trim.III/2011	1.589	lei/mc
Tarif minim Consum casnic, trim.III/2011	0.690	lei/mc
Tarif maxim Consum casnic, trim.III/2011	3.600	lei/mc
Tarif mediu Consum instituții publice, trim.III/2011	1.650	lei/mc
Tarif minim Consum instituții publice, trim.III/2011	0.690	lei/mc
Tarif maxim Consum instituții publice, trim.III/2011	6.000	lei/mc
Tarif mediu Consum agenți economici, trim.III/2011	1.647	lei/mc
Tarif minim Consum agenți economici, trim.III/2011	0.690	lei/mc
Tarif maxim Consum agenți economici, trim.III/2011	6.000	lei/mc

Trebuie remarcat faptul că, la nivelul județului Gorj există o foarte largă gamă de tarife, tarife ce diferă chiar în cadrul aceluiași operator. Este necesară o unificare a acestor tarife, cel puțin la nivelul aceluiași operator. Oricum, în mod evident, trebuie făcută o diferențiere a tarifelor urban/rural (având în vedere nivelul veniturilor medii ale celor două zone), fără a periclita însă situația economică a operatorului (*tariful să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse, de reinvestiții și să asigure plata datoriei dacă sunt luate împrumuturi*).

În analizarea structurii tarifului pentru consumatorii industriali, comerciali și casnici (se va ține seama de nivelul de suportabilitate, factura lunară pe gospodărie pentru serviciile de apă și ape

uzate (să nu depășească 3,5 - 4% din venitul celor mai sărace 10 % din gospodării, precum și de compararea cu alte orașe din România). Trebuie determinat modul în care schimbările politicii tarifare afectează gospodăriile cu diferite niveluri de venit, *mai ales acele gospodării din categoriile cu venituri mici*. Trebuie să se aibă în vedere impactul oricărui tip de subvenționări ale grupurilor sociale cu venituri mici (ex. *taxe diferențiate în funcție de venit, subvenționarea locuințelor pentru grupurile cu venituri mici etc.*) .

6.1.7 Concluzii privind situația serviciilor comunitare de alimentare cu apă

6.1.7.1 Situația privind furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de alimentare cu apă la nivelul județului Gorj

Serviciu public de alimentare cu apă, reprezintă totalitatea activităților necesare pentru:

- *captarea apei brute, din surse de suprafață sau subterane;*
- *tratarea apei brute;*
- *transportul apei potabile și/sau industriale;*
- *înmagazinarea apei;*
- *distribuția apei potabile și/sau industriale;*

La nivelul județului, în zonele rurale, tot mai puține localități mai dețin un contract cu un operator autorizat ANRSC pentru prestarea serviciilor comunitare de alimentare cu apă.

Marile aglomerări urbane ale județului (municipiile și orașele – cu excepția Novaci și Rovinari, care s-au retras ulterior), prin hotărâri ale Consiliilor Locale, au aprobat înființarea unui operator regional SC APAREGIO GORJ SA, societate comercială pe acțiuni, acționarii fiind localitățile: Târgu-Jiu, Motru, Târgu-Cărbunești, Bumbești Jiu și Țicleni prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj.

Majoritatea localităților se „auto-gospodăresc”, și-au creat propriul serviciu de administrare, fără a avea un serviciu licențiat. Se apelează ocazional – pentru intervenții, la prestatori autorizați, sau, în cazul unor lucrări mai de amploare (extinderi, reabilitări), aceste lucrări sunt luate încredințate firmelor specializate în lucrări de acest specific.

În acest mod, nu există nici o perspectivă globală de dezvoltare a acestor servicii, nici potențial sau bonitatea necesară angajării unor credite necesare dezvoltării

6.1.7.2 Infrastructura existentă a serviciilor comunitare alimentare cu apă în județ

Sistem public de alimentare cu apă este alcătuit din ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă. Sistemele publice de alimentare cu apă dezvoltate la nivelul județului, cuprind de regulă următoarele componente:

- *captări;*
- *aducțiuni;*

- stații de tratare;
- stații de pompare, cu sau fără hidrofor;
- rezervoare de înmagazinare;
- rețele de transport și distribuție;
- branșamente, până la punctul de delimitare;

Nu constituie rețele publice:

- rețelele interioare de utilizare aferente clădirilor de locuit cu mai multe apartamente
- rețelele aferente incintelor proprietate privată sau instituții publice pe care se află mai multe imobile, indiferent de destinație,
- rețelele aferente platformelor industriale,

Analizând – la modul general – situația actuală a infrastructurii existente (actuale) a localităților care beneficiază de aceste servicii publice (de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate), la prima analiză se poate concluziona că, exista două situații distincte ale acesteia:

- *infrastructura degradată, cu pierderi mari pe rețele și calitate slabă a serviciilor (pentru rețelele cu vechime mai mare de 20 ani);*
- *infrastructura situată în general la un nivel mulțumitor – la nivelul localităților care au beneficiat de proiecte de investiții pentru dezvoltarea/reabilitarea infrastructurii edilitare de apă/canal, în ultimii 10 ani.*

Nu se poate include în această analiză, numărul (încă destul de ridicat) al localităților rurale (sau părți ale acestora), care nu sunt încă conectate la servicii publice de alimentare cu apă.

6.1.7.3 Starea actuală a serviciilor comunitare alimentare cu apă din municipiile Târgu-Jiu, Motru

În municipiul Târgu Jiu, există racordați la sistemul de apă/canalizare peste 8.900 consumatori casnici (gospodarii), cca. 930 agenți economici și peste 110 instituții publice.

Pentru cei aprox. 10.000 consumatori din municipiul Târgu Jiu (din care puțin peste 75% contorizați), distribuția de apă se realizează prin cei aprox. 220 km de rețea (OL, PE sau fonta), iar transportul (aducțiunea) pe o rețea în lungime de aprox. 88 km, în principal din aceleași materiale.

Captarea, tratarea, înmagazinarea, se realizează în principal cu următoarea infrastructură:

- Sursa de subteran: cca. 700 l/s
- Sursa de suprafață: cca. 1.300 l/s
- Înmagazinare: 9 rezervoare, cca. 10.700 mc
- Tratare: decantare, tratare: cca. 1.000 l/s
- Stații de pompare: 14

Data fiind starea precară și vechimea întregii infrastructuri din municipiul Târgu Jiu, prin Proiectul "Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj" - finanțat din fonduri de coeziune POS Mediu, operatorul regional SC APAREGIO SA, preconizează trei

contracte majore de lucrări de modernizare/reabilitare(din care două pentru proiectare și execuție și unul doar de execuție) a întregii infrastructuri a municipiului:

- Stație de Epurare pentru 107.000 LE (*Reabilitare și Extindere Stație de Epurare Tg – Jiu, Stație de Epurare nouă cu treaptă terțiară biologică și tratarea ecologică a nămolului*).
 - *Proiectare + Execuție: valoare 57.553.294 lei*
 - *Contract încheiat cu Asociația Antreprenorială SC TRANSIM GRUP SRL Pitești – SC DANEX CONSULT București – SC INTERAGRO SA București, la 07.07.2009*
 - *Termen de execuție 33 de luni : 01.08.2009-30.04.2012*
- Stație de Tratare a apei cu surse de suprafață și de subteran, respectiv captare Runcu – Vâlcea , captare Sușița Verde – Vădeni și front foraje lezurenii – Curtișoara (Lucrări la sursele de apă și Stație de tratare a apei modernă , automatizată și consum energetic scăzut):
 - *Proiectare + Execuție: valoare 17.135.000 lei*
 - *Contract încheiat cu Asociația Antreprenorială SC DANEX CONSULT București – SC AQUA MONTAJ SRL București – SC CONSOLA GRUP SA București, la data de 15.03.2010*
 - *Termen de execuție 28 de luni : 25.03.2010 - 25.07.2012*
- Reabilitarea și extinderea rețelelor de distribuție apă și a sistemului de canalizare în Municipiul Târgu-Jiu:
 - *valoare 27.971.821,05 lei*
 - *Contract încheiat la 29.03.2010 cu Asociația Antreprenorială SC PRESSANITAS SRL Târgu Jiu – SC ENERGOCONSTRUCTIA Filiala București SA – SC SIMCO SERVICE SRL Craiova*
 - *Termen de execuție 27 de luni : 08.06.2010 - 08.09.2012*

Contractul prevede execuție pentru :

- *10,3 Km rețea distribuție apă reabilitată*
- *21,3 Km rețea distribuție apă extindere*
- *9,5 Km rețea colectoare principale canalizare reabilitată (Cartierul Plopilor, Teilor și zona sud vor fi reabilitate colectoarele de canalizare)*
- *9,1 Km rețea colectoare principale de canalizare extindere (Cartierul de Vest va avea colectoare principale de canalizare și acces la racordare)*
- *10 stații de hidrofor reabilitate*
- *3 stații de re-pompare apă uzată menajeră, noi construite*
- *1 stație de pompare și ridicare a presiunii apei distribuite nouă – Zona Drăgoieni*
- *Aducțiunea apei brute de la Sursa de suprafață Runcu – Vâlcea va fi modernizată pe două trasee, din care unul cu funcționare și unul de siguranță, total cca. 21 Km*

Valoarea totală a investițiilor în Municipiul Târgu Jiu este de 44,9 mil. Euro – cca. 49,8 % din totalul de 90 mil. Euro pentru Județul Gorj. În 2010, în cadrul obiectivului „Extindere și

modernizare alimentare cu apă în municipiul Târgu Jiu” a fost extinsă rețeaua de distribuție a apei pe o lungime de 4 km, în următoarele zone:

- Aleea Mehedinți,
- Strada Muncii,
- Strada Oituz,
- Aleea Tudor Vladimirescu ,
- Cartier Tismana,
- Cartier Pandurașul,
- Cartier Iezureni.

De asemenea s-a demarat execuția documentațiilor tehnico-economice pentru următoarele obiective de alimentare cu apă în municipiul Târgu Jiu:

- *Înlocuire conductă distribuție apă Dealul Târgului,*
- *Înlocuire rețea distribuție apă strada Călărași - Bd. Ecaterina Teodorescu,*
- *Înlocuire rețea distribuție apă strada Călărași - Pod Luncilor.*

Având în vedere funcționarea defectuoasă a canalizării menajere în zona de sud a orașului s-au executat în cadrul obiectivului „Reabilitare canalizare menajeră cartier Plopilor” 300 ml de înlocuire canal menajer din țevi PVC DN 300 mm.

Pentru racordarea Aleii Tudor Vladimirescu la rețeaua de canalizare a orașului s-a executat extinderea canalizării menajere pe o lungime de 190 ml.

De asemenea, s-a demarat execuția documentațiilor tehnico economice pentru următoarele obiective:

- *Canalizare menajeră zona periurbană Preajba –Drăgoeni,*
- *Canalizare menajeră zona periurbană Slobozia –Bârsești –Polata-Ursați,*
- *Canalizare menajeră zona periurbană Romanești și Iezureni,*
- *Canalizare menajeră cartier tineret Preajba,*
- *Canalizare menajeră Zona de Vest - Municipiul Târgu Jiu.*

La nivelul Municipiului Motru, pentru cei cca. 64 km de rețea stradală, exista racordați la sistemul de apă/canalizare peste 1.480 consumatori casnici, cca. 260 agenți economici și peste 20 instituții publice.

Pentru cei aprox. 1.800 consumatori din Municipiul Motru, pentru o populație de aprox. 22.800 locuitori, distribuția de apă se realizează prin cei aprox. 88 km de rețea (OL, 1967), iar transportul (aducțiunea) pe o rețea în lungime de aprox. 14 km, din același material. Captarea, tratarea, înmagazinarea, se realizează în principal cu următoarea infrastructură:

- *Sursa de subteran: cca. 127 l/s*
- *Înmagazinare: 3 rezervoare, cca. 12.500 mc*
- *Tratare (clor gaz): cca. 135 l/s*
- *Stații de pompare: 1, 220 l/s.*

Pentru Municipiul MOTRU prin Proiectul *"Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj"* - finanțat din fonduri de coeziune POS Mediu, operatorul regional SC APAREGIO SA, preconizează două contracte majore de lucrări, din care unul de proiectare și execuție și unul de execuție:

- *Reabilitarea și extinderea rețelelor de distribuție apă și a sistemului de canalizare în Municipiul Motru, valoare 4.099.788,47 lei*
 - Contract încheiat la 10.02.2010 cu SC HIDROCONSTRUCȚIA SA
 - Termen de execuție 24 de luni : 25.03.2010-25.03.2012

Execuția se desfășoară pentru :

- *11,208 Km rețea distribuție apă, reabilitată*
- *23 km rețea distribuție apă, extindere (legătura cu str. Tismanei)*
- *2,07 Km rețea colectoare principale canalizare, extindere. Se construiesc noi colectoare principale de canalizare și acces la racordare în zonele Molidului și Calea Severinului . Extinderile de rețele se fac împreună cu bransamente și racorduri noi pentru utilizatori .*
- *Lucrări la sursele de apă și stație tratare în Municipiul Motru - Stație de Pompare și Tratare a apei cu surse de subteran , respectiv , front captare foraje Cătunele, Proiectare + Execuție: 6.176.041 lei*
 - Contract încheiat la 16.12.2009, cu Asociația Antreprenorială SC DANEX CONSULT București – SC AQUA MONTAJ SRL București
 - Termen de execuție 24 de luni : 23.01.2010-23.01.2012

Valoare 10,5 mil. Euro – cca. 11,66 % din 90 mil Euro pentru Județul Gorj

În afara acestui proiect(*"Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj"* - finanțat din fonduri de coeziune POS Mediu), la nivelul Municipiului Motru, se mai află în implementare proiectul:

- *Reabilitare alimentare cu apă potabilă și rețea de distribuție sate aparținătoare, municipiul Motru, județul Gorj.*

Proiectul este derulat prin Compania Națională de Investiții București, în valoare de 13.067.263 RON, finanțat prin acordul de împrumut încheiat între România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (în valoare de 179,9 mil. Euro), pentru finanțarea fazei a II –a proiectului *„Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile, și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori”*. (Pentru proiecte care nu sunt eligibile în cadrul POS Mediu).

În anul 2001, prin programul MARR GRANT FUND – *Mining Affected Reconstruction Region*, (Proiect RO – 9.809. 02. 02 – 152 G, 80% Grant UE), s-a co-finanțat proiectul *„Înlocuirea conductei principale de alimentare cu apă potabilă a municipiului Motru de pe strada Minerului”*.

6.1.7.4 Starea actuală a serviciilor comunitare alimentare cu apă din localitățile județului Gorj

Situația actuală la nivelul județului, este radical diferită între localitățile (UAT-urile), care au beneficiat de proiecte/ programe de finanțare (SAPARD/ FEADR /PNDR, OG 7/2006, HG 577/1996, POS Mediu, sau CNI) – pentru dezvoltarea acestor servicii comunitare și cele care n-

au fost cuprinse într-un astfel de program, sau au beneficiat doar pentru finanțarea parțială a unor lucrări. Din acest punct de vedere, putem încadra aceste localități în trei mari categorii:

- *Localități care au fost cuprinse în proiecte de finanțare și care nu mai au nevoie de investiții în următorii 8 ani*
- *Localități care au beneficiat parțial (doar anumite zone, sau doar părți ale infrastructurii specifice) de finanțare prin diferite proiecte, și care mai au nevoie de investiții (pentru extindere sau reabilitare a sistemelor existente)*
- *Localități care nu au fost cuprinse în nici un proiect de finanțare și care au nevoie urgentă de investiții pentru crearea infrastructurii specifice de furnizare a serviciilor comunale de apă/canal.*

Aceste ultime două categorii fac obiectul prezentului studiu.

Tabel 6.9. Situația actuală a sistemelor de alimentare cu apă, la nivel județean

Total localități cu sistem de alimentare cu apă existent:	51
<i>Din care:</i>	
• <i>Cu sursa insuficientă</i>	19
• <i>Cu sistem de tratare</i>	38
• <i>Cu sistem de tratare insuficient</i>	28
• <i>Cu sistem de înmagazinare insuficient</i>	30
• <i>Localități cu lucrări în execuție pentru extinderi de capacități</i>	10
Total localități cu sistem de alimentare cu apă existent:	51
Localități fără alimentare cu apă:	19
• Localități cu proiecte în derulare	10
• Localități fără sistem apă/ fără proiecte de alimentare cu apă:	9

6.1.7.5 Proiectele în derulare serviciilor comunitare alimentare cu apă pe baza datelor furnizate din teritoriu și de la operatori economici din fiecare localitate din județul Gorj

Accesarea fondurilor europene pentru investițiile în sectorul de apă reprezintă un element cheie pentru trecerea de la un număr mare de furnizori de servicii de o calitate scăzută la un număr limitat de operatori puternici, capabili să furnizeze servicii durabile la tarife acceptabile, care vor asigura recuperarea costurilor de investiții și dezvoltarea ulterioară a sistemelor de apă.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Gorj nr. 15 din 04. 02. 2008 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici ai Studiului de fezabilitate pentru obiectivul de investiții „*Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare din județul Gorj*”.

În data de 28.11.2008 s-a încheiat Contractul de finanțare cu nr. 91.952/28.11.2008, între reprezentanții Comisiei Europene la București și reprezentanții Guvernului României, respectiv, Autoritatea de Management POS Mediu, privind proiectul „*Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și apa uzată din județul Gorj*”, proiect cofinanțat din Fondul de Coeziune, prin Programul Operațional Sectorial de Mediu, constând în investiții pentru extinderea și îmbunătățirea infrastructurii de apă și apă uzată în localitățile *Târgu Jiu, Motru, Bumbești -Jiu, Târgu Cărbunești și Țicleni*.

Proiectul "Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj", Cod CCI 2007 RO 161 PR 007, are o Valoarea totală de 311.029.194 lei, din care:

- 264.374.816 lei fonduri nerambursabile UE
- 40.433.795 lei fonduri nerambursabile de la bugetul de stat
- 6.220.583 lei fonduri nerambursabile de la bugetul local

Proiectul "Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj" finanțat din fonduri de coeziune POS MEDIU, prevede pentru 2007 – 2013 :

- Asigurarea furnizării de apă potabilă, corespunzătoare din punct de vedere calitativ și cantitativ standardelor UE;
- Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii de alimentare cu apă și canalizare până la 100% în cele 5 orașe incluse în Proiect;
- Valorificarea în agricultură a nămolului provenit din epurarea apelor uzate, ca agent de regenerare a solului și fertilizant;
- Îmbunătățirea calității vieții populației din zona de acoperire a Proiectului, prin furnizarea unor servicii sigure și eficiente de apă potabilă și canalizare;
- Evacuarea și tratarea apei uzate conform normelor europene și evitarea deversării directe a apelor uzate în apele de suprafață.

Proiectul are 3 componente majore :

I. Facilități ale sistemului de alimentare cu apa (inclusiv rezervoare, stații de pompare, reabilitarea câmpurilor de foraje) Această componentă va fi realizată prin următoarele măsuri:

- reabilitarea captărilor de apă de suprafață, reabilitarea câmpurilor de puțuri și înlocuirea parțială a conductelor de transport;
- reabilitarea stațiilor de tratare a apei de la Târgu Jiu, Bumbești-Jiu și Târgu Cărbunesti și construcția unor noi stații de clorinare în localitățile Motru, Bumbești Jiu și Țicleni;
- reabilitarea și extinderea sistemului de distribuție a apei potabile în localitățile incluse în Proiect.

Beneficiile și rezultatele evaluate pentru această componentă:

- creșterea accesului populației la surse de apă potabilă sigure și eficient exploatate;
- îmbunătățirea calității apei furnizate populației din regiunea proiectului, în concordantă cu cerințele Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman;
- îmbunătățirea operării sistemului de distribuție a apei în regiunea Proiectului și alinierea acestuia la standardele europene.

II. Facilități ale sistemului de canalizare (inclusiv rezervoare , bazine de deversare și stații de pompare și re-pompare) Principalele măsuri vizează:

- reabilitarea rețelelor de colectare a apelor uzate din Târgu Jiu, Motru, Bumbești-Jiu, Târgu-Cărbunești și Țicleni;
- construirea de noi rețele de colectare a apelor uzate în cele 5 localități și creșterea gradul de colectare a apelor uzate, în vederea respectării Directivei 91/271/CEE privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate;

Beneficiile și rezultatele evaluate pentru această componentă:

- creșterea nivelului de racordare a populatei la sistemul centralizat de colectare a apelor uzate
- îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare și de mediu în zona Proiectului;
- reducerea nivelului actual de infiltrații și evitarea deversării directe a apei reziduale în apele de suprafață;
- îmbunătățirea capacității de operare a sistemului de canalizare în toate cele 5 localități.

III. Reabilitarea, construirea și modernizarea stațiilor de epurare din județul Gorj. Principalele măsuri vizează:

- reabilitarea și extinderea stației de epurare a Municipiului Târgu Jiu pentru 107.000 locuitori echivalenți, treapta biologică terțiară;
- construcția unei stații noi de epurare a apelor uzate în Bumbești Jiu, pentru 9.700 locuitori echivalenți, treapta biologică secundară;
- construcția unei stații noi de epurare a apelor uzate în Târgu Cărbunești, pentru 4.700 locuitori echivalenți, treapta biologică secundară;
- construcția unei stații noi de epurare a apelor uzate în Țicleni pentru 4.500 locuitori echivalenți, treapta biologică secundară;
- reabilitarea tehnologiilor de tratare a nămolurilor din stațiile de epurare.

Beneficiile și rezultatele evaluate pentru această componentă:

- mărirea capacității de tratare a apelor uzate orășenești și, astfel, îndeplinirea cerințelor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane;
- generarea unor nămoluri care vor putea fi utilizate, în condiții sigure, în agricultură sau în silvicultură, fără a pune în pericol sănătatea umană sau a mediului înconjurător.

În afara acestui proiect major de reabilitare a infrastructurii edilitare de apă/canalizare la nivelul localităților urbane ale județului, din raportările transmise de către UAT-uri, *la ora actuala se mai afla depuse spre finanțare/în implementare un număr de peste 40 proiecte* (având diverse surse de finanțare FEADR /PNDR, OG 7/2006, HG 577/1996, dar și prin co-finanțarea investițiilor derulate de către CNI – ANEXA 6.1).

6.1.7.6 Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare alimentare cu apă din județ

Procesul de regionalizare a operatorilor existenți în sectorul de apă a fost inițiat în perioada de pre-aderare în cadrul programelor SAMTID și FOPIP. Principalul obiectiv al acestui proces a fost *crearea unor companii regionale (operatori regionali)* performante în sectorul de apă, care să poată implementa proiectele finanțate de UE. S-a urmărit totodată ca aceste companii, stabilite de obicei într-un oraș principal, să aibă capacitatea de a gestiona și facilitățile din aglomerările învecinate, în care nu există un operator capabil să furnizeze servicii de calitate acestor municipalități sau sate.

Din punct de vedere instituțional, regionalizarea s-a realizat prin reorganizarea serviciilor publice existente deținute de municipalități, având la bază trei elemente instituționale cheie:

1. *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară - ADI*
2. *Operatorul Regional - OR*

3. Contractul de Delegare a gestiunii serviciilor - CD

În esență, prin intermediul ADI, autoritățile locale asociate au decis în comun *strategia de dezvoltare pe termen lung a sectorului de apă* și pot asigura monitorizarea performanței operatorului.

Proprietatea asupra bunurilor publice și responsabilitatea pentru asigurarea unor servicii adecvate de apă și canalizare la un tarif accesibil, aparțin în continuare autorităților locale. Mijloacele fixe rămân în proprietate publică și trebuie recuperate de către proprietari (UAT-uri) la finalizarea contractului.

Regionalizarea presupune gruparea localităților partenere - situate într-o zonă specifică, sau cu caracteristici comune, pentru coordonarea eforturilor în *vederea implementării programelor integrate de dezvoltare*.

Trebuie însă respectat principiul ca atât OR, cât și ADI, să funcționeze respectând regulile 'in house', *stabilite prin jurisprudența Curții Europene de Justiție și solicitate de CE în contextul negocierilor pentru aprobarea POS Mediu, fiind singura excepție acceptată de la legea achizițiilor publice*.

Aceste reguli prevăd ca:

- *Unitățile administrativ teritoriale sa exercite prin ADI, asupra OR, un control similar celui pe care îl exercită asupra structurilor proprii și o influență decisivă asupra tuturor deciziilor strategice și/ sau semnificative ale OR din aria proiectului.*
- *OR sa-și desfășoare activitățile din sfera furnizării/prestării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, exclusiv pentru autoritățile publice asociate în ADI.*
- *OR să fie deținut în totalitate de către unitățile administrativ-teritoriale membre ale ADI, participarea capitalului privat la capitalul social al operatorului este exclusă, atât la înființare cat și pe toata durata existentei contractului de delegare.*

La înființarea ADIA Gorj, aceste principii au fost cuprinse în statutul organizației.

Alegerea modalității de atribuire a serviciilor de apă/canal se face, în condițiile legii 241/2006 – a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare(actualizată), precum și ale Legii nr. 51/2006 – a serviciilor comunitare de utilități publice (actualizată), prin hotărâre adoptată de consiliile locale, de consiliile județene.

În conformitate cu prevederile art. 3 aliniat 5 din Legea 51/2006, operatorii serviciilor de apă/canalizare, pot avea următorul statut:

- *compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului sau, după caz, al consiliilor județene;*
- *servicii publice de interes local sau județean, fără personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- *servicii publice de interes local sau județean, cu personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- *societăți comerciale cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale;*
- *societăți comerciale cu capital social privat;*
- *societăți comerciale cu capital social mixt.*

La nivelul județului (ANEXA 6.2), exista implementate toate formele legale de gestionare a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare:

- o *Gestiune directă*
- o *Delegare de gestiune*
- o *Alte forme de gestiune (stabilite prin lege).*

Multe dintre UAT-uri, pe principiul ca „mai bine ca noi, nu ne poate gospodări nimeni”, au optat preponderent pentru *gestiunea directă* a acestor servicii sau *delegarea* către propriile servicii comunale, în care Consiliile locale sunt acționari unici.

În lipsa unor contracte de delegare a gestiunii acestor servicii, operarea se face de cele mai multe ori empiric, fără calcule de eficiență și o viziune asupra dezvoltării viitoare a serviciilor și a localității.

În general, acțiunile întreprinse nu au o prognoză mai lungă decât un mandat electoral, de aceea este necesar întocmirea unui plan de dezvoltare a acestui sector la nivel județean și pentru localitățile aflate în afara operatorului regional, cel puțin pentru următorii 7-8 ani (2013-2020).

ANRSC autorizează operatorii regionali, în baza unui set de criterii privind mărimea, capacitatea profesională și managerială, performanțele tehnice și financiare. În acest sens, operatorii locali nesemnificativi, au slabe șanse de a putea fi autorizați vreo data pentru operare, în condițiile legii.

6.1.7.7 Gestiunea performanței serviciilor comunitare alimentare cu apă din județul Gorj

Modalitatea de gestiune a serviciilor de utilități publice de alimentare cu apă/canalizare, este la latitudinea autorităților locale și se stabilește prin hotărâre a autorității deliberative a unității administrativ - teritoriale, în funcție de:

- *natura și starea serviciului,*
- *necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate,*
- *de interesele actuale și de perspectivă*
- *de mărimea și complexitatea sistemelor de apă / apă uzată.*

Evaluarea performanței operatorului(a organismului de implementare a proiectului de apă/canal, ce face obiectul administrării), ar trebui demonstrată *cu ajutorul proiecțiilor financiare pentru durata de existență a proiectului.*

Proiecțiile financiare ale operatorilor trebuie să se axeze pe lichidități (cash-flow, *cu ajutorul modelului financiar*) dar trebuie să cuprindă atât declarația de venit act și fișele de bilanț prognozate.

Din păcate foarte rar(doar în cazul proiectelor majore, gestionate de un operator regional – Ex: APAREGIO SA), s-a realizat această analiză.

Obținerea unor indicatori financiari care să ateste o bună performanță a operatorului – *care este desemnat să gestioneze, opereze, întrețină, îmbunătățească și extindă toate bunurile publice menționate în contractul de delegare / gestiune,* se poate realiza (datorita valorilor foarte mari

ale investițiilor inițiale și a metodei de calcul impuse – „*funding gap*”), doar printr-o disciplină riguroasă și un management extrem de eficient, care să asigure:

- *reducerea pierderilor (de orice natură)*
- *reducerea costurilor de operare*
- *contorizarea tuturor consumatorilor*
- *un grad ridicat (apropiat de 100%) de încasare a facturilor.*

Este deosebit de greu să se identifice la ora actuală – *la nivelul operatorilor locali de apă/ canalizare din județ* – un operator care să poată asigura aceste cerințe.

Chiar dacă operatorul local funcționează în conformitate cu legislația aferentă societăților comerciale și cu respectarea reglementărilor prevăzute de ANRSC, de cele mai multe ori (*datorită neîndeplinirii condițiilor enumerate anterior*), acești operatori locali din județ, funcționează în pierdere.

Și operatorii regionali care beneficiază de programele de coeziune pentru construcții /reabilitarea serviciilor de alimentare cu apă /evacuare ape uzate, au induse costuri suplimentare necesare pentru conformare în majoritatea aglomerărilor urbane, în principal pentru stațiile de epurare a apei, astfel încât să se asigure tratarea avansată (eliminarea azotului și fosforului).

6.1.7.8 Situația privind concesionarea serviciilor comunitare alimentare cu apă către sectorul privat în județul Gorj

La nivelul județului, din datele colectate, nu există nici un operator care să funcționeze în baza unui contract de concesionare a serviciilor publice de apă/canalizare.

Prin Hotărârea Consiliului Municipiului Târgu-Jiu nr. 75/2007, s-a aprobat înființarea SC APAREGIO GORJ SA, societate comercială pe acțiuni, acționarii fiind localitățile: Târgu-Jiu, Motru, Rovinari, Târgu-Cărbunești, Bumbești-Jiu, Țicleni și Novaci, prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj. (Ulterior orașele Rovinari și Novaci s-au retras).

Scopul constituirii SC APAREGIO GORJ SA a fost acela de a se înființa un OPERATOR UNIC COMUN, în conformitate cu prevederile Ordonanței nr. 72/2002, care va asigura serviciile de alimentare cu apă și canalizare, sub jurisdicția autorităților locale asociate, prin intermediul unui singur CONTRACT DE DELEGARE DE GESTIUNE.

În acest mod, operatorul este supus atât controlului și reglementărilor impuse de către acționarii săi dar, pe de altă parte, și de către ANRSC care are responsabilități privind controlul tarifelor și al calității serviciilor furnizate.

Contractul de Delegare a gestiunii, reprezintă forma cea mai uzitată la nivelul județului. Acest gen de contract, ar trebui să fie un angajament pe termen lung, care stabilește drepturile și obligațiile fiecărei părți, în ceea ce privește *dezvoltarea programului de investiții și atingerea a unor niveluri de performanță a serviciilor.*

6.1.7.9 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj

Conform prevederilor Legii 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ADI este structura de cooperare cu personalitate juridică, având ca

obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.

ADI are statut de utilitate publică, de drept privat (este creată în conformitate cu prevederile OG 26 /2000 privind asociațiile și fundațiile).

Politica tarifară este stabilită de către ADI, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, astfel încât să asigure recuperarea totală a costurilor.

Potrivit Hotărârii Consiliului Județean Gorj nr. 49/24.05 2007, privind aprobarea *Statutului și Actului constitutiv al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”*, dar și a actului constitutiv al S.C. APAREGIO GORJ S.A. - cuprins în Anexa nr. 1 și nr. 2 la Hotărârea Consiliului Județean Gorj nr. 76/ 27. 09. 2007, Consiliul Județean Gorj este asociat al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”, asociație înregistrată conform dovezii eliberate de Ministerul Justiției cu numărul 52920 din 30. 05. 2007.

Prin Hotărârea Consiliului Municipiului Târgu-Jiu nr. 76/2007 s-a aprobat reactualizarea actului constitutiv al societății, având ca acționari: Târgu-Jiu, Motru, Târgu-Cărbunești, Bumbești Jiu, Țicleni, prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj (*s-au retras localitățile Novaci și Rovinari*).

6.1.7.10 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID)

Unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, operatorii/operatorii regionali care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor de utilități publice au obligația constituirii, alimentării și utilizării unui fond de rezervă necesar pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea sistemelor de utilități publice, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei publice aferente cofinanțării acestor proiecte. (Conform OUG nr. 198/2005 *privind constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.193/ 30.12.2005 și a normelor metodologice care fac parte din aceasta).

La nivelul județului, exista în implementare mai multe proiecte, atât cu finanțare din fonduri guvernamentale: OG 7/2006 (cu modificările ulterioare), privind *Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural*, HG 577/1997 - *programul* privind pietruirea, reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes local clasate și alimentarea cu apă a satelor, dar și proiecte a căror co-finanțare beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene (POS Mediu/ FEADR /PNDR), ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale (CNI), pentru realizarea unor programe de investiții publice în sectorul de apă/ ape uzate.

Din informațiile culese privind constituirea unui *Fond de întreținere, înlocuire și dezvoltare*(Fond IID), destinat acestui sector, s-a comunicat:

- SC APAREGIO SA(*finanțare POS Mediu*): are deschisa o linie de credit la o banca comerciala pentru asigurarea co-finanțării proiectului (*echivalentul constituirii - Fond IID*).
- Proiecte finanțate prin CNI(*din împrumutul încheiat între România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei*), pentru „proiecte integrate de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apa și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile, și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori”:
 - C.L. Motru
 - C.L. Rovinari
 - C.L. Târgu Cărbunesti
 - C.L. Turceni

Fondul se constituie la nivelul împrumutatului/administratorului împrumutului (CNI), din plata co-finanțării de către UAT-urile beneficiare.

- Proiecte *finanțate prin PNDR* (C.L Aninoasa, Scoarța, Crasna, Crușeț, Ionești, Polovragi, Săulești, Stejari, Văgiulești): nu s-a constituit un fond cu aceasta destinație (există de asemenea linii de creditare a co-finanțării).

Este recomandat totuși ca autoritățile beneficiare sa depună sistematic sumele necesare în acest cont, sume care ar trebui sa acopere "...*plata serviciului datoriei publice constând în rate de capital, dobânzi, comisioane și alte costuri aferente împrumutului destinat cofinanțării proiectelor care beneficiază de asistenta financiara nerambursabila din partea Uniunii Europene*".

6.2 Analiza SWOT alimentare cu apă

6.2.1 Puncte tari ale sectorului în context regional /național

1. Județul Gorj dispune de importante resurse naturale (atât de suprafață cât și subterane) de apă potabilă;
2. Există constituită o asociație de dezvoltare intercomunitară (ADIA)
3. Există înființat unui operator regional
4. Există un Master-plan al sectorului apă, în curs de actualizare
5. Există proiecte/ sisteme de alimentare cu apă puse în funcțiune recent
6. Există proiecte finanțate, în implementare pentru sisteme de alimentare cu apă/ape uzate
7. Există un potențial uman bun, cu nivel ridicat de educație, care operează în acest sector;
8. Există externalizate anumite servicii conexe

6.2.2 Puncte slabe ale sectorului apă, în context regional /național

1. Insuficienta dezvoltare a serviciilor la nivelul județului

2. *Infrastructura tehnică din mediul rural este slab dezvoltată*
3. *Grad scăzut de încasare a facturilor*
4. *Nivel destul de ridicat încă al subvenționării activității operatorilor*
5. *Lipsa contorizării integrale a consumului de apă la consumatori*
6. *Lipsa sistemelor de monitorizare a debitului și calității apei furnizate*
7. *Nivel redus de informatizare a sistemului*
8. *Insuficienta dezvoltare a rețelelor de distribuție*
9. *Investiții autohtone și străine reduse*
10. *Lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;*
11. *Lipsa pârghiilor de control eficient asupra managementului operatorilor*

6.2.3 Oportunități :

1. *Programul Operațional Sectorial – POS - Mediu;*
2. *Programele desfășurate de către CNI*
3. *Fonduri de ecologizare ale FNM și SNLO*
4. *Tehnologiile noi existente, privind captarea/ tratarea/ distribuția apei*
5. *Legislația privind administrarea SCUP apă/ evacuare ape uzate*
6. *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*
7. *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*
8. *Legislația privind parteneriatul public-privat*

6.2.4 Pericole, amenințări :

1. *Starea în continuă depreciere a multora dintre rețelele de distribuție*
2. *Lipsa contorizării consumului pentru mulți dintre consumatori*
3. *Județul Gorj, fiind unul din principalii furnizori energetici ai țării, sub forma primară (lignit, gaze, țiței), aceste activități de exploatare au afectat/afectează pânza freatică*
4. *Disparități crescute între mediul urban și celelalte UAT, în ceea ce privește dezvoltarea SAC apă /canal*
5. *Lipsa pârghiilor de control eficient asupra managementului operatorului regional*
6. *lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;*
7. *Imposibilitatea achitării facturilor, de către tot mai mulți dintre consumatori*
8. *Deteriorarea accentuata a infrastructurii existente dinainte de anii '90*
9. *Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii apa canalizare*
10. *Producerea de accidente în procesul de captare/transport/tratare și distribuție*
11. *Pierderea altor investiții si/sau investitori.*

6.3 Obiective și ținte europene, naționale, regionale

6.3.1 Generalități, legislație primară a serviciilor comunitare alimentare cu apă

Din punct de vedere legislativ, prevederile actelor normative românești referitoare la sectorul de apă sunt în mare măsură în conformitate cu acquis-ul comunitar.

România este în plin proces de construcție și adaptarea a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare pentru a se conforma directivelor europene privind calitatea apei potabile și epurarea apelor uzate.

În conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, au fost aprobate Planurile de Implementare a Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, respectiv a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orășenești.

Ministerul Administrației și Internelor a elaborat legislația primară privind organizarea și funcționarea serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate care stabilește responsabilitățile autorităților administrației publice centrale și locale, ale operatorilor și ale utilizatorilor serviciului de alimentare cu apă și de canalizare cu privire la înființarea, organizarea, conducerea, gestionarea, monitorizarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice furnizate/prestate utilizatorilor, respectiv la funcționarea, exploatarea, întreținerea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare.

Directivile europene au fost integral transpuse/implementate, majoritatea prin HG, OUG sau legi dedicate. Cerințele directivelor europene specifice acestui domeniu sunt transpuse în totalitate în legislația românească prin:

- *Legea nr. 310/2004 pentru modificarea Legii Apelor nr. 107/1996 (MO nr. 584/30.06.2004)*
- *Legea nr. 112/2006(MO nr. 413/12.05.2006) pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr. 107/1996*
- *Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare*
- *LEGE nr. 241/ 2006 a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, cu modificările și completările ulterioare*
- *OUG nr. 12/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului, cu modificările și completările ulterioare*
- *Legea nr. 107/1996 a apei, cu modificările și completările ulterioare*
- *Legea nr. 310/2004 pentru modificarea Legii Apelor nr. 107/1996 (MO nr. 584/30.06.2004)*
- *HG nr. 210/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 472/2000 privind unele măsuri de protecție a calității resurselor de apă (MO nr. 272/15.06.2000)*

- *HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă (MO nr. 130/19.02.2002)*
- *HG nr. 567/2006 privind modificarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizarea NTPA – 013, aprobate prin HG nr. 100/2002 (MO nr. 417/15.05.2006)*
- *HG nr. 352/2005 pentru modificarea HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate (MO nr. 398/11.05.2005)*
- *HG nr. 1275/2008 pentru aprobarea Listei cuprinzând 4 obiective de investiții și a indicatorilor tehnico-economici din cadrul proiectului „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori”, derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” – S.A. (MO nr. 700/15.10.2008)*
- *OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 659/2008 pentru aprobarea listei cuprinzând obiectivele de investiții și a indicatorilor tehnico-economici din cadrul Proiectului „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori”, derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” — S.A. (MO nr. 464/23.06.2008)*
- *HG nr. 351/2005) privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (MO nr. 428/20.05.2005)*
- *HG nr. 783/2006 pentru modificarea și completarea anexei la HG nr. 351/2005 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (MO nr. 562/29.06.2006)*
- *OUG nr. 152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul susținerii vieții piscicole (MO nr. 196/22.03.2002)*
- *HG nr. 563/2006 privind modificarea și completarea HG nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul susținerii vieții piscicole (MO nr. 406/10.05.2006)*
- *HG nr. 201/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște (MO nr. 196/22.03.2002)*

- *HG nr. 467/2006 pentru modificarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște, aprobate prin HG nr. 201/2002 (MO nr. 349/18.04.2006)*
- *HG nr. 859/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea finalizării transpunerii acquis-ului comunitar în domeniul protecției mediului (MO nr. 535/07.08.2007)*
- *HG nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (MO nr. 526/25.10.2000)*
- *HG nr. 1360/2005 pentru modificarea și completarea HG nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (MO nr. 1061/28.03.2005)*
- *HG nr. 546/2008 privind gestionarea calității apei de îmbăiere, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 459/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pentru apa din zonele naturale amenajate pentru îmbăiere (M.Of. nr. 350/27.05.2002)*
- *HG nr. 88/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și control al zonelor naturale utilizate pentru îmbăiere (M.Of. nr. 133/13.02.2004)*
- *Lege nr. 311/2004 pentru amendarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile (MO nr. 582/30.06.2004)*
- *HG nr. 974/2004 care aprobă normele de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și procedura de autorizare sanitară pentru folosirea și stocarea apei potabile (MO nr. 669/26.07.2004)*
- *HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică (MO nr. 800/02.09.2005)*
- *HG nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România (MO nr. 485/05.07.2002)*
- *HG nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării (MO nr. 96/18.02.2009)*

6.3.2 Obiective Naționale pentru sectorul serviciilor comunitare alimentare cu apă

Prin adoptarea aquis-ului de mediu, România și-a stabilit ca obiective:

- *colectarea, până în 2015, a 60% din apele deversate, ceea ce reprezintă o dublare a capacității disponibile la nivelul anului 2004. Alte angajamente privesc:*
- *racordarea cetățenilor la rețelele de apă și canalizare până la 70% până în 2015.*

Luând în considerare nivelul actual de conectare al populației, de numai 52%, nevoile de investiții din acest domeniu sunt considerabile.

De asemenea, calitatea râurilor din România va trebui în mod semnificativ îmbunătățită prin realizarea de investiții în vederea reducerii surselor punctiforme de contaminare care cresc riscul de eutrofizare a receptorilor naturali și riscul de îmbolnăvire al populației.

În urma negocierilor pentru *Capitolul 22 – Mediu*, România are o serie de angajamente ferme pentru realizarea investițiilor în sectorul de apă și apă uzată în decursul unor perioade de tranziție relativ scurte. În conformitate cu Tratatul de Aderare, România a obținut perioade de tranziție pentru conformarea cu acquis-ul pentru colectarea, descărcarea și epurarea apelor uzate municipale:

- *până în 2015 pentru 263 aglomerări mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și*
- *până în 2018 pentru 2.346 de aglomerări între 2 000 și 10 000 locuitori echivalenți (l.e.).*

Perioade de tranziție au fost obținute, de asemenea, și pentru calitatea apei potabile până în 2015, pentru conformarea cu Directiva 98/83.

Mai mult, în urma negocierilor de aderare, România a declarat întregul său teritoriu drept zonă sensibilă, acest aspect presupunând obligația ca *toate aglomerările umane cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți să fie prevăzute cu stații de epurare cu grad avansat de epurare*.

6.3.3 Legislație secundară, referințe naționale intersectoriale, alte planuri și strategii relevante

Legislația secundară și terțiară subsecventă adoptată de către Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală - A.N.R.S.C., după înființarea acesteia în anul 2002, definește indicatorii de performanță și parametrii de calitate ai fiecărui tip de serviciu pe care operatorii trebuie să îi respecte pentru a putea fi licențiați.

Evaluarea operatorilor serviciilor comunitare de utilități publice în vederea licențierii a început în cursul anului 2003 și include și condiționalități privind planurile de conformare la prevederile legale prin care sunt transpuse prevederile directivelor U.E.

Principala legislație secundară – alături de Normele ANRSC, este constituită din ordine ale ministrului(OM), legate de transpunerea practică a legislației primare:

- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1012/2005 pentru aprobarea Procedurii privind mecanismul de acces la informațiile de interes public privind gospodărirea apelor (MO nr. 978/ 03.11.2005)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 913/2001, privind aprobarea structurii cadru a planului de gospodărire a apelor la bazinele hidrografice*
- *Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 1861/2008 pentru aprobarea Listei laboratoarelor care efectuează monitorizarea calității apei potabile în cadrul controlului oficial al apei potabile (MO nr. 772/18.11.2008)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1125/2002 pentru aprobarea Comitetului pentru coordonarea și monitorizarea aplicării Directivei 2000/60/EC și a celorlalte directive în domeniul apei*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 662/2006 privind aprobarea Procedurii și a competențelor de emitere a avizelor și autorizațiilor de gospodărire a apelor (MO nr. 661/1.08.2006)*

- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1258/2006 privind aprobarea Metodologiei și a Instrucțiunilor tehnice pentru elaborarea schemelor directe (MO nr. 17/10.01.2007)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 661/2006 privind aprobarea Normativului de conținut al documentațiilor tehnice de fundamentare necesare obținerii avizului de gospodărire a apelor și a autorizației de gospodărire a apelor (MO nr. 658/31.07.2006)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 161/2006 pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă (MO nr. 511/13.06.2006)*
- *Ordinul comun al Ordinului Ministrului Mediului și Pădurilor și al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 344/2004 pentru aprobarea Normelor tehnice privind protecția mediului și în special a solurilor, când se utilizează nămolurile de epurare în agricultură (MO nr. 959/19.10.2004)*
- *Ordinul Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 501/2003 privind aprobarea Regulamentului pentru întocmirea inventarului inițial al surselor de poluare pentru mediul acvatic și apele subterane (MO nr. 591/20.08.2003)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 245/2005 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a riscului substanțelor periculoase din listele I și II și al substanțelor prioritare/prioritar periculoase în mediul acvatic prin modelare matematică și a Metodologiei de evaluare a impactului substanțelor periculoase din listele I și II și al substanțelor prioritare/prioritar periculoase asupra mediului acvatic prin teste ecotoxicologice - alge verzi, dafnia, pești (MO nr. 565/01.07.2005)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1177/2002 pentru aprobarea metodologiei de evaluare integrată a riscului în context transfrontalier*
- *Ordinul comun al Ministrului Apelor și Protecției Mediului și al Ministrului Sănătății și Familiei nr. 1406/191/2003 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare rapidă a riscului pentru mediu și sănătatea umană (MO nr. 213/01.04.2003)*
- *Ordinul Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 44/2004 privind aprobarea Regulamentului privind realizarea monitoringului calității apelor pentru substanțe prioritare/prioritar periculoase (MO nr. 154/23.02.2004)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 479/2006 pentru aprobarea metodologiei și chestionarelor de raportare a datelor din domeniul apelor (MO nr. 619/18.07.2006)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 31/2006 privind aprobarea Manualului pentru modernizarea și dezvoltarea Sistemului de Monitoring Integrat al Apelor din România (SMIAR), care abroga OM nr. 35/2003 (MO nr. 234 bis/15.03.2006)*
- *OUG nr. 152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, cu modificările și completările ulterioare*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 1387/2006 privind aprobarea Procedurii de participare a publicului la elaborarea, modificarea sau revizuirea programelor de acțiune pentru zonele vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole (MO nr. 91/05.02.2007)*
- *Ordin Ministrului Sănătății nr. 328/2004 pentru constituirea comisiilor de coordonare a activității de privatizare (MO nr. 297 din 05/04/2004)*

- *Ordinul comun al Ministrului Apelor și Protecției Mediului și al Ministrului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor nr. 452/105951/2001) privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei și a Grupului de sprijin pentru aplicarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 1552/743/2008 pentru aprobarea listei localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole (MO nr. 851 din 18/12/2008)*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 242/197/2005 pentru aprobarea organizării Sistemului național de monitoring integrat al solului, de supraveghere, control și decizii pentru reducerea aportului de poluanți proveniți din surse agricole și de management al reziduurilor organice provenite din zootehnie în zone vulnerabile și potențial vulnerabile la poluarea cu nitrați și pentru aprobarea Programului de organizare a Sistemului național de monitoring integrat al solului, de supraveghere, control și decizii (MO nr. 471/03.06.2005)*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 296/216/2005 privind aprobarea Programului-cadru de acțiune tehnic pentru elaborarea programelor de acțiune în zone vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole (MO nr. 529/22.06.2005)*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 12701182/2005 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (MO nr. 224/13.03.2006)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 740/2001 privind aprobarea părților componente nominale ale Comisiei pentru aplicarea Planului de acțiune privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole*
- *Ordinul Ministrului Sănătății nr. 764/2005 pentru aprobarea procedurii de înregistrare la Ministerul Sănătății a laboratoarelor care efectuează monitorizarea calității apei potabile în cadrul controlului oficial al apei potabile, cu modificările și completările ulterioare*
- *Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 341/2007 pentru aprobarea normelor de igienă și a procedurii de notificare a apelor potabile îmbuteliate, altele decât apele minerale naturale sau decât apele de izvor, comercializate sub denumirea de apă de masă (MO nr. 149/01.03.2007)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1193/1996 privind normele de supraveghere sanitară pentru sistemele publice de depozitare a apei potabile*
- *Ordinul Ministrului Sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației (MO nr. 140/3.07.1997)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1049/2002 pentru aprobarea unui Plan de măsuri pentru eliminarea și reducerea riscului de poluare în apele subterane*
- *Ordinul Ministrului Mediului nr. 137/2009 privind aprobarea valorilor de prag pentru corpurile de ape subterane din România (MO nr. 170/18.03.2009)*
- *Ordinul Președintelui Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală nr. 65/2007 privind aprobarea Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor /tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare (MO 192/20.03.2007),*

6.3.4 Ținte naționale pentru sectorul serviciilor comunitare alimentare cu apă

Hotărârea nr. 246 2006 pentru aprobarea *Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, stabilește **OBIECTIVELE GENERALE** ale serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate, la nivel național, și se refera la:

Obiectivul conformării cu acquis-ul comunitar privind calitatea apei potabile, este:

„de a proteja sănătatea oamenilor de efectele adverse ale contaminării apei destinate consumului uman și de a asigura ca apa destinată consumului uman este potabilă și curată”.

Obiectivul conformării cu legislația privind epurarea apelor uzate orășenești este:

„de a proteja mediul înconjurător de efectele adverse ale descărcărilor în receptorii naturali a apei uzate colectate de pe teritoriul localităților și a apei uzate provenite din anumite sectoare industriale, în special din industria alimentară”.

6.3.5 Ținte regionale pentru sectorul serviciilor comunitare alimentare cu apă și ape uzate

Obiectivele majore în dezvoltarea infrastructurii de apă/canalizare, la nivel județean, sunt:

- asigurarea 100% a serviciilor de furnizare apă potabilă la tarife acceptabile pentru populație, în toate aglomerările umane mai mari de 2.000 locuitori;
- asigurarea apei potabile de calitate adecvată în toate aglomerările județului (alinieră la Directiva 98/83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman) – până în anul 2015
- contorizarea la nivel de branșament(100%), a tuturor consumatorilor de apă, până în anul 2015
- reducerea pierderilor din sistemul de distribuție, sub 7%, până în anul 2018
- alinierea la Directiva 91/271 a Comunității Europene privind tratarea apei urbane uzate:
 - până în 2015 pentru aglomerările urbane mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și
 - până în 2018 pentru aglomerările între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți (l.e.).
- extinderea rețelelor de evacuare a apelor uzate(100%), până în anul 2020
- îmbunătățirea calității cursurilor de apă;
- îmbunătățirea nivelului de gospodărire a nămolului provenit din stațiile de epurare.

Activitățile necesare atingerii obiectivelor prezentate trebuie adaptate “mediului” specific județului:

- construcția și modernizarea surselor de apă;
- construcția și reabilitarea stațiilor de tratare a apei;
- extinderea și reabilitarea rețelelor de distribuție apă
- extinderea și reabilitarea rețelelor apelor uzate;
- construcția și actualizarea stațiilor de epurare;
- construcția și reabilitarea utilajelor de tratare a nămolului;

- *contorizarea consumului de apă potabilă*
- *pregătirea măsurilor pentru consolidare instituțională și asistență tehnică, pentru îmbunătățirea capacității de conducere și introducerea principiilor de funcționare moderne.*

6.4 Proiecții privind necesarul de dezvoltare a serviciilor comunitare de alimentare cu apă, 2011 – 2020

6.4.1 Consumul estimat

Determinarea necesarului de consum, se va face individual, pentru fiecare proiect destinat să asigure accesul la servicii comunale de calitate pentru infrastructura publică de apă:

a. Realizare sistem integrat de alimentare cu apă în sistem centralizat în comunele:

Tabel 6.10. localități care necesita înființarea de noi sisteme de alimentare cu apă, la nivel județean

Poz.	LOCALITATEA	Populație	Necesar de apă (mc/luna)
1	BENGEȘTI-CIOCADIA	3271	15,838
2	BERLESTI	2248	11,542
3	BOLBOȘI	1876	9,979
4	BORĂSCU	3567	17,081
5	BRĂNEȘTI	2640	13,188
6	BUMBEȘTI-PIȚIC	2332	11,894
7	DĂNCIULEȘTI	2638	13,180
8	DRĂGOTEȘTI	2728	12,148
9	IONEȘTI	2578	12,928
10	JUPĂNEȘTI	2650	13,230
11	LICURICI	2614	13,079
12	LOGREȘTI	2934	14,423
13	NEGOMIR	3844	18,245
14	SLIVILEȘTI	3639	17,384
15	STĂNEȘTI	2673	13,327
16	STEJARI	3075	15,015
17	STOINA	2867	14,141
18	VĂGIULEȘTI	2833	13,999
19	VLADIMIR	3268	15,826
TOTAL		54.275	266.447

Dintre aceste localități sunt în curs de execuție lucrări de înființare sisteme centralizate de alimentare cu apă în următoarele 10 UAT - uri:

BENGEȘTI-CIOCADIA, BERLESTI, BOLBOȘI, BORĂSCU, DĂNCIULEȘTI, NEGOMIR, STĂNEȘTI, STEJARI, VĂGIULEȘTI și VLADIMIR.

În aceste condiții, există un număr de 9 UAT - uri fără sistem de alimentare cu apă (și fără proiecte aprobate în acest sens), localități ce trebuie în mod obligatoriu – și cât mai urgent - incluse în viitoarele proiecte de înființare de noi sisteme de alimentare cu apă:

Tabel 6.11. Localități fără sisteme de alimentare cu apă (și fără proiecte aprobate), la nivel județean

Poz.	LOCALITATEA	Populate	Necesar de apa (mc/luna)
1	BRĂNEȘTI	2640	13,188
2	BUMBEȘTI-PIȚIC	2332	11,894
3	DRĂGOTEȘTI	2728	12,148
4	IONEȘTI	2578	12,928
5	JUPĂNEȘTI	2650	13,230
6	LICURICI	2614	13,079
7	LOGREȘTI	2934	14,423
8	SLIVILEȘTI	3639	17,384
9	STOINA	2867	14,141
	TOTAL:	24.982	122.414

b. Extinderea și reabilitarea sistemului centralizat de apă potabilă

Toate celelalte (61) UAT - uri cu sistem existent de alimentare cu apă, au nevoie de lucrări de extindere /reabilitare/modernizare a sistemelor existente de alimentare cu apă.

6.4.2 Pre-dimensionare capacități necesare de producere / furnizare

În tabelul următor, s-a cuantificat necesarul de dezvoltare pentru sectorul de apă pentru consumul populației, în cadrul fiecărui proiect prognozat:

A . LOCALITĂȚI CU SISTEM DE ALIMENTARE CU APĂ EXISTENT:

Tabel 6.12. Pre-dimensionare sisteme de alimentare cu apă (existente), la nivel județean

Total localități cu sistem existent de alimentare cu apă, pentru care e necesar:	51	
<i>Înlocuire rețele existente</i>	<i>543,100</i>	<i>Km</i>
<i>Extindere rețele existente</i>	<i>517,344</i>	<i>km</i>
• cu sursa insuficientă	19	
Total localități cu sistem de alimentare cu apă, pentru care e necesar:	51	
<i>Necesar de apă pentru aceste localități:</i>	<i>78.97</i>	<i>l/s</i>
Localități cu sisteme de tratare a apei, din care	38	
• cu sistem de tratare insuficient	28	
<i>Debit necesar de tratare apă:</i>	<i>169,08</i>	<i>l/s</i>
Localități cu sistem de înmagazinare insuficient	30	
• Numărul de rezervoare de înmagazinare necesar	33	
<i>Volum total de înmagazinare necesar:</i>	<i>9.903</i>	<i>mc</i>

B . LOCALITĂȚI în CARE SE ÎNFIINȚEAZĂ / EXTIND SISTEME DE ALIMENTARE CU APĂ(cu proiecte aprobate):

Tabel 6.13. Pre-dimensionare sisteme de alimentare cu apă(în curs de execuție), la nivel județean

Localități cu lucrări în execuție în care se înființează sistem centralizat de alimentare cu apă	10	
• <i>Lungime totală de rețea de distribuție</i>	131	Km
• <i>Debit de apă</i>	41	l/s
• <i>Rezervoare de înmagazinare</i>	2.575	mc
Localități cu lucrări în execuție pentru extinderi de capacități	10	
• <i>Lungime rețea distribuție - extinderi în execuție</i>	113	Km
• <i>Mărimi capacități surse</i>	15,59	l/s
• <i>Mărimi capacități înmagazinare</i>	605	mc

C . LOCALITĂȚI FĂRĂ SISTEME DE ALIMENTARE CU APĂ(fără proiecte aprobate):

Tabel 6.14. Pre-dimensionare sisteme de alimentare cu apa (in localitățile fără sistem și fără proiecte), la nivel județean

Localități ce nu au fost cuprinse în nici un program	9	
• <i>Necesar de apă</i>	61,80	l/s
• <i>Rețele de distribuție necesare</i>	420,13	Km
• <i>Volum de înmagazinare necesar</i>	8.310	mc

6.4.3 Reducerea pierderilor în sistem

Fără îndoială că, odată cu reabilitarea sistemelor de distribuție existente (din țevă metalică, mai vechi de 20 ani) și realizarea branșamentelor exclusiv contorizate (100%), nivelul actual înregistrat al pierderilor (de orice fel) din sistemele centralizate de alimentare cu apă, va scădea substanțial.

Așa s-a punctat anterior, se impun măsuri urgente pentru depistarea și remedierea practicilor actuale (*branșamente frauduloase, furtul din rețele, consumul apei potabile în alte scopuri - agricole, industriale, etc.*), ceea ce implică costuri mari distribuite în tarif ce conduc la defavorizarea consumatorilor onești (buni platnici) și la insuficiența debitelor în lunile secetoase (în general pentru consumatorii situați la nivelele superioare ale blocurilor din orașe).

6.4.4 Tarife preconizate / gradul de suportabilitate

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează, cu respectarea metodologiei de calcul stabilite de autoritățile de reglementare competente, pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii, și includ o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor de utilități publice, precum și o cotă de profit. Stabilirea, ajustarea și modificarea

prețurilor și tarifelor serviciilor de utilități publice se fac cu respectarea metodologiilor de calcul elaborate de autoritățile de reglementare competente.

O problemă importantă din zona serviciului de alimentare cu apă și canalizare constă în construirea și reabilitarea sistemelor de colectare, canalizare, epurare și evacuare (rețele de canalizare, colectoare, stații de epurare a apelor uzate orășenești, stații de pompare ș.a.) pentru a se atinge conformitatea tehnică cu acquis-ul comunitar privind epurarea apei uzate. Costuri foarte mari sunt generate de necesitatea de a:

- *construi noi stații de epurare a apelor uzate;*
- *moderniza/reabilita stațiile existente de epurare a apelor uzate;*
- *moderniza/reabilita stațiile existente de epurare a apelor uzate din industria alimentară;*
- *extinde și reabilita sistemele existente de colectare, canalizare și evacuare a apelor uzate;*
- *construi și/sau extinde sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate.*

Întrucât investițiile ce trebuie realizate în acest domeniu se reflectă într-o creștere a tarifelor pentru furnizarea /prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, este necesar să se ia în calcul faptul că apă potabilă nu poate fi privită pur și simplu ca o marfă, ci ca o componentă vitală a necesităților umane.

În acest context, măririle de tarif pentru acest serviciu trebuie limitate *la nivelul suportabilității populației* dar, în același timp, trebuie să stimuleze economia și reducerea consumului.

Tariful ar trebui:

- (a) *să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse și de re-investiții în perioada proiectării și să asigure plata datoriei dacă se au în vedere împrumuturi.*
- (b) *să fie acceptabile și suportabile pentru consumatori.*
- (c) *să ofere un stimulent pentru promovarea conservării apei.*

Trebuie determinat modul în care schimbările politicii tarifare afectează gospodăriile cu diferite niveluri de venit, *mai ales acele gospodării din categoriile cu venituri mici.*

În analiza structurii tarifului pentru consumatorii industriali, comerciali și casnici (se va ține seama *de nivelul de suportabilitate*, factura lunară pe gospodărie pentru serviciile de apă și ape uzate (să nu depășească 3,5 - 4% din venitul celor mai sărace 10 % din gospodării, precum și de compararea cu alte orașe din România)):

Gradul de suportabilitate (%) = [Total factură pe lună/Venitul mediu] x 100

Nivelele generale recomandate de HG 246/2006 pentru ratele de suportabilitate, calculate pe baza formulei anterioare, sunt exprimate în raport cu venitul mediu:

- alimentare cu apă – canalizare ape uzate: rata de suportabilitate = 3,5%
- *gestionarea deșeurilor solide (colectarea, transportul și depozitarea): rata de suportabilitate = 1%*
- *transportul public local: rata de suportabilitate = 3%*

- *alimentarea cu energie termică în sistem centralizat: rata de suportabilitate = 10% (valoare medie dacă factura anuală este împărțită pe luni) sau 20% (dacă rata de suportabilitate ia în considerare doar lunile din sezonul rece).*

Suportabilitatea costurilor de către populație depinde atât de costurile serviciilor, cât și de capacitatea gospodăriilor de a plăti. Serviciile tind să devină mai accesibile în condițiile în care, fie costurile asociate lor descresc, fie condițiile economice se îmbunătățesc, ducând la creșterea veniturilor, fie amândouă cazurile.

Pe de altă parte, un declin puternic al populației poate duce la o creștere a costurilor medii ca urmare a faptului ca o populație mai redusă va trebui să acopere costuri fixe mai mari.

Dat fiind faptul că la nivelul județului Gorj exista o foarte largă gamă de tarife, tarife ce diferă chiar în cadrul aceluiași operator, *este necesară o unificare a acestor tarife, cel puțin la nivelul aceluiași operator.* Oricum, în mod evident, trebuie făcută o diferențiere a tarifelor urban/rural (având în vedere nivelul veniturilor medii ale celor două zone), fără a periclita însă situația economică a operatorului (*tariful să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse, de reinvestiții și să asigure plata datoriei dacă sunt luate împrumuturi*).

Trebuie să se aibă în vedere impactul oricărui tip de subvenționări ale grupurilor sociale cu venituri mici (ex. *taxe diferențiate în funcție de venit, subvenționarea locuințelor pentru grupurile cu venituri mici etc.*)

Nivelul actual al facturii pentru serviciile de furnizare a apei de consum / canalizare, este sub limitele medii ale pragului de suportabilitate pentru majoritatea localităților județului (*Anexa 8.1*), dar se așteaptă în continuare o presiune suplimentară asupra tarifelor (datorită internalizării costurilor de mediu la furnizor, al investițiilor în derulare, angajamentelor semnate și al datoriei angajate de către operatori). Va trebui creat un program special de subvenționare directă de la bugetul local a c/v acestor servicii, cu o importantă componentă socială, adresată direct familiilor cele mai sărace (sub un anumit plafon al venitului lunar /membru), consumatori care chiar au nevoie de un grant pentru a-și putea susține costurile lunare. Acest demers al Consiliului Local, va trebui făcut doar după modernizarea infrastructurii aferente transportului /distribuției apei la nivelul tuturor localităților județului și contorizarea la nivel de bransament de imobil a tuturor consumatorilor, în maxim 1 an după ce toate investițiile în sectorul utilităților publice de alimentare cu apă și evacuare ape uzate, au fost realizate.

6.5 Analiza opțiunilor de dezvoltare

6.5.1 Generalități

Măsurile pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și a apelor uzate sunt prevăzute și în „*Planul de management al bazinului hidrografic Jiu*”, dar și în strategia de dezvoltare a județului. În urma coroborării acestor documentații se propun următoarele măsuri cu finalizarea lucrărilor în perioada 2013 – 2020:

1. Realizare alimentare cu apă în sistem centralizat în comunele:

Brănești, Bumbăști-Pițic, Drăgotești, Ionești, Jupînești, Licurici, Logrești, Slivilești și Stoina

2. Reabilitarea și extinderea sistemului centralizat de alimentare cu apă în:

- *Municipiul Târgu Jiu (reabilitare sursa de apă Șușița, reabilitare stația de tratare, rețele de distribuție);*
- *Rovinari (reabilitare sursă de apă subterană, retehnologizare stație de tratare a apei, reabilitare rețele de distribuție);*
- *Novaci (reabilitare aducțiune apă brută, stația de clorinare nouă, reabilitare și extindere rețea distribuție);*
- *Bumbești Jiu (reabilitarea aducțiunii de la Sadu I, stație nouă de clorinare la Lăzărești);*
- *Târgu Cărbunești (reabilitare captare subterană, reabilitarea și modernizarea stației de tratarea a apei, reabilitare rețea distribuție);*
- *Țicleni (reabilitare sursă de apă, reabilitare aducțiune, stație nouă de tratare, extindere rețea de distribuție apă);*
- *Turceni (extindere sistem de apă);*
- *Tismana (extindere sistem centralizat de apă);*

3. Extinderea / reabilitarea sistemului centralizat de apă potabilă în toate localitățile județului

Localități care au beneficiat de proiecte în acest sens, proiecte nu au realizat alimentarea integrală/ reabilitarea totală, a sistemelor existente.

6.5.2 Metodologie; aglomerări administrative regionale (GJ)

Atingerea țintelor de conformare a serviciilor de apă/apă uzată ale județului, cu standardele europene pentru localitățile județului Gorj, implica:

- *asigurarea 100% a serviciilor de furnizare apă potabilă la tarife acceptabile pentru populație, în toate aglomerările umane mai mari de 2.000 locuitori echivalenți (l.e.);*
- *asigurarea apei potabile de calitate adecvată în toate aglomerările județului (alinieră la Directiva 98 /83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman) – până în anul 2015*
- *contorizarea la nivel de branșament(100%), a tuturor consumatorilor de apă, până în anul 2015*
- *reducerea pierderilor din sistemul de distribuție, sub 7%, până în anul 2018*
- *alinieră la Directiva 91/271 a Comunității Europene privind tratarea apei urbane uzate:*
 - o *până în 2015 pentru aglomerările urbane mai mari de 10.000 locuitori echivalenți (l.e.) și*
 - o *până în 2018 pentru aglomerările între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți (l.e.).*
- *extinderea rețelelor de evacuare a apelor uzate(100%), până în 2020*

Dezvoltarea unor soluții tehnice individuale, aplicabile fiecăreia dintre aglomerările urbane (încadrate în grupa 2.000-10.000 l.e.), aflate în afara proiectelor de dezvoltare a serviciilor de apă / apă uzată, finanțate și în curs de implementare.

6.5.3 Evaluări/descrieri ale soluțiilor

a. Pentru asigurarea protecției surselor:

Pentru asigurarea protecției resurselor de apă și a apei potabile distribuită pentru consum este necesară asigurarea și menținerea zonei de protecție sanitară și hidrogeologică la sursele de apă, la obiectele sistemelor de alimentare cu apă și canalizarea și epurarea apelor uzate în conformitate cu legislația actuală din domeniu (HG 930/2005 *pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitara* și OMS 536/1997 *pentru aprobarea Normelor de igiena si a recomandărilor privind mediul de viata al populației*), precum și păstrarea zonei de protecție la cursurile naturale de apă și la construcțiile hidrotehnice aflate pe teritoriul județean (Legea nr. 112/2006 *pentru modificarea si completarea Legii apelor nr. 107/1996*, Ordonanță de Urgență nr. 64/2011 *privind stocarea geologică a dioxidului de carbon* și Ordonanță de Urgență nr. 3/2010 *pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 107/1996*).

În acest sens se propune menținerea și marcarea sau instaurarea (după caz) a distanțelor minime pentru zona de protecție sanitară cu regim sever astfel:

- *la sursele de apă subterane din stratul freatic, pentru care nu există suficiente date pentru aplicarea metodelor de dimensionare cuprinse în Ordinul nr. 1.278/2011, dimensiunile minime sunt 50m amonte și 20m aval de captare pe direcția de curgere a apelor subterane și 20m de o parte și de alta a captării.*
- *În cazul captării izvoarelor, minim 50 m în amonte și 20 m lateral de o parte și de alta a captării;*
- *La sursele de apă de adâncime, zona este circulară cu centrul pe poziția forajului și rază de 10m;*
- *La aducțiunile de apă potabilă, 10 m de la generatoarele exterioare ale acesteia;*
- *La instalațiile de tratare a apei, 20 m de la zidurile exterioare ale acesteia;*
- *La stațiile de pompare, 10 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;*

Distanța de protecție sanitară la stațiile de epurare a apelor uzate din localități este de stabilită prin studii de impact asupra sănătății populației și mediului înconjurător elaborate de institute specializate. În lipsa acestora se recomandă, până la elaborarea studiilor, distanța 300 m până la zonele construite (ordinul Ministerului Sănătății nr. 536/1997 - *pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației*). Utilizarea terenurilor din interiorul zonelor de protecție se face conform prevederilor aceluiași normative.

Soluțiile propuse pentru aglomerările (2.000 – 10.000 l.e), ce fac obiectul acestui studiu, localități necuprinse în proiectele /planurile finanțate (aflate în implementare), sunt următoarele:

b. Pentru captare:

Front de captare

Fronturile de captare pot fi captări subterane și captări de suprafață.

Funcția tehnologică a captărilor subterane sau de suprafață în cadrul sistemelor de alimentare cu apă este asigurarea debitului maxim zilnic necesar pentru sistem $[Q(nec) = 1,2 Q(max zi)]$, exprimat în l/s].

Captările subterane se vor realiza prin puțuri forate de mică adâncime (pana la 20 m), de adâncime medie (intre 20 și 50 m) și de mare adâncime (peste 50 m).

Unitatea de măsură a captării subterane prin puțuri forate este metrul liniar de foraj. Se vor lua în calcul următoarele cheltuieli pentru execuția captării subterane, raportate la unitatea de măsură:

- *cheltuielile de transport, montaj, punere în operă, dezasamblare după foraj și transport în bază - a instalațiilor de foraj, la o distanță medie de 50 km;*
- *lucrările de forare-etanșare;*
- *tuburile de cămășuială a forajului;*
- *pompele submersibile, inclusiv instalațiile electrice aferente;*
- *componentele de racorduri hidraulice până la conducta de captare a frontului;*
- *instalațiile electrice aferente până la tabloul electric de separație;*
- *cabina fiecărui puț forat, inclusiv tabloul electric de separație;*
- *racordurile, fittingurile, armăturile, debitmetrele, alte aparate de măsură și control și orice alte lucrări aferente funcționalității frontului de captare;*
- *împrejmuirile terenului de protecție sanitară, porți și alei de acces.*

Pentru realizarea captărilor se va întocmi un *Studiu hidrogeologic* preliminar. Concluziile studiului hidrogeologic preliminar vor sta la baza definitivării soluțiilor pentru captări. Se propune realizarea captărilor din surse subterane de mare adâncime (foraje la 200-300 m), datorită calității acestor ape, precum și datorită siguranței în exploatare – *nu sunt sensibile la modificările meteorologice*. Elementele componente ale captării sunt:

1. *Foraje de adâncime executate la o adâncime de 200-300 ml fiecare.*
2. *Cabine de puț realizate subteran*
3. *Instalații și utilaje aferente*

La executarea forajelor se vor avea în vedere următoarele:

- *primul foraj executat într-o locație va avea un caracter de explorare - exploatare și va capta în întregime orizonturile acvifere intersectate.*
- *după definitivare, se vor efectua pompări experimentale pentru determinarea principalelor caracteristici ale orizontului acvifer captat.*
- *la sfârșitul pompărilor se vor recolta probe pentru analize fizico-chimice și se vor lua măsuri de tratare.*
- *celelalte foraje se vor executa în funcție de datele obținute din primul foraj.*

Puțurile vor fi echipate cu o pompe submersibile, cu motor submersibil cu debitul mai mic sau egal cu debitul maxim al puțului. Caracteristicile pompelor (debit, înălțime de pompare), implicit alegerea acestora, vor fi stabilite definitiv odată cu încheierea lucrărilor de foraj și determinarea caracteristicilor puțurilor (debite, niveluri hidrostatice și hidrodinamice etc.).

Întreg amplasamentul va fi împrejmuit pe contur pentru a asigura zona de protecție sanitară.

Ansamblul structural al construcției trebuie să asigure rezistența, stabilitatea și comportarea în timp, respectând normele, legile și normativele în vigoare.

Captările de suprafață pot fi captări de izvoare, drenuri laterale din cursuri de apă, captări de apă direct din malul râurilor, captări prin chesoane.

Costul unitar al unei captări de suprafață este influențat considerabil de condițiile specifice ale terenului pe care se amplasează captarea de suprafață, precum și de caracteristicile cursului de apă (variații de debit minim și maxim în timpul anului, perioadele de etiaj, evoluția gradului de turbiditate a apei în timpul anului și a modificării încărcării chimice în perioada anuală și multianuală).

c. Pentru stațiile de tratare:

Apa potabilă trebuie să îndeplinească cerințele stabilite conform Legii nr. 458/2002 - *privind calitatea apei potabile*, cu modificările și completările aduse de Legea nr. 311 din 28/06/2004, O.G. Nr. 11/2010 și O.G. Nr. 1/2011). Parametrii de calitate sunt microbiologici, chimici și indicatori. Valorile și concentrațiile maxime admise pentru parametrii de calitate ai apei potabile sunt conform tabelelor următoare:

Tabel 6.15. Parametrii microbiologici admiși

Parametru	Valoare admisă (număr/100ml)
Escherichia coli (E. coli)	0
Enterococi	0

Tabel 6.16. Parametrii chimici admiși

Parametru	Valoare CMA	Unitate de măsură	Parametru	Valoare CMA	Unitate de măsură
Acrilamidă	0,10	μg/l	Fluor	1,2	mg/l
Arsen	10	μg/l	Hidrocarburi policiclice aromatice	0,10	μg/l
Benzen	1,0	μg/l	Mercur	1,0	μg/l
Benz(a)piren	0,01	μg/l	Nichel	20	μg/l
Bor	1,0	mg/l	Nitrați	50	mg/l
Bromați	10	μg/l	Nitriți	0,50	mg/l
Cadmium	5,0	μg/l	Pesticide	0,10	μg/l
Clorură de vinil	0,50	μg/l	Pesticide Total	0,50	μg/l
Cianuri totale	50	μg/l	Plumb	10	μg/l
Cianuri libere	10	μg/l	Seleniu	10	μg/l
Crom total	50	μg/l	Stibiu	5,0	μg/l
Cupru	0,1	mg/l	Tetraclorețan și Triclorețană (suma concentrațiilor compușilor specificați)	10	μg/l
Diclorețan	3,0	μg/l	Trihalometani Total (suma concentrațiilor compușilor specificați)	100	μg/l
Epiclorhidrină	0,10	μg/l			

Tabel 6.17. Parametrii indicatori

Parametru	Valoare CMA	Unitate de măsură	Parametru	Valoare CMA	Unitate de măsură
Aluminiu	200	µg/l	Număr de colonii la 22şC	Nici o modificare anormală	
Amoniu	0,50	mg/l	Număr de colonii la 37şC	Nici o modificare anormală	
Bacterii coliforme	0	număr/100 ml			
Carbon organic total (COT)	Nici o modificare anormală		Oxidabilitate	5,0	mg O ₂ /l
Cloruri	250	mg/l	pH	>= 6,5; <= 9,5	unităţi de pH
Clostridium perfringens (specia, inclusiv sporii)	0	număr/100 ml	Sodiu	200	mg/l
Clor rezidual liber	0,50	mg/l	Sulfat	250	mg/l
Conductivitate	2.500	µS cm ⁻¹ la 20şC	Sulfuri şi hidrogen sulfurat	100	µg/l
Culoare	Acceptabilă consumatorilor şi nici o modificare anormală		Turbiditate	<= 5	UNT
Duritate totală	minim 5	grade germane	Zinc	5.000	µg/l
Fier	200	µg/l	Tritiu	100	Bq/l
Gust	Acceptabil consumatorilor şi nici o modificare anormală		Doza efectivă totală de referinţă	0,10	mSv/an
Mangan	50	µg/l	Activitatea alfa globală	0,1	Bq/l
Miros	Acceptabil consumatorilor şi nici o modificare anormală		Activitatea beta globală	1	Bq/l

Stațiile de clorinare a apei

Funcția tehnologică a stației de clorinare în sistemul de alimentare cu apă este asigurarea dozei de clor necesară îndeplinirii condițiilor de calitate a apei din punct de vedere bacteriologic, până la extremitatea rețelei de distribuție. Stația de clorinare se dimensionează la debitul maxim zilnic.

Funcția tehnologică a stației de tratare este corectarea calității apei pentru a asigura transformarea încărcării chimice a apei brute în apă cu condiții de potabilitate impuse de prevederile legale și normele europene.

Se vor lua în calcul următoarele cheltuieli pentru execuția stației de tratare a apei, raportate la unitatea de măsură:

- *fundația containerului și legăturile electrice și hidraulice cu celelalte componente ale sistemului;*
- *containerul (containerele) pentru bateriile stației de tratare;*
- *bateriile de filtrare ale stației de tratare, componentele tehnologice aferente;*
- *conductele și instalațiile interioare de legătură;*
- *instalațiile de pompare interioare;*
- *aparatele de măsură și control;*

- *elementele de automatizare pentru supravegherea și controlul procesului.*

Stația de tratare se va dimensiona la debitul maxim zilnic. În componența unei stații de tratare poate intra și stația de clorinare, în funcție de soluția tehnică propusă.

d. Pentru depozitare, stocare, pompare:

Funcția tehnologică a rezervoarelor de înmagazinare a apei *este compensarea diferențelor orare* care pot apărea între debitul maxim zilnic livrat de fronturile de captare și debitul maxim orar consumat în anumite ore de vârf, asigurarea protecției în caz de incendiu, precum și a funcționalității sistemului în cazul unor defecțiuni în fronturile de captare sau la sursele de energie.

Se recomandă utilizarea rezervoarelor din panouri termoizolante și a rezervoarelor din tole metalice galvanizate izolate cu polistiren extrudat, cu membrană butilică, care reduc procesele umede numai la fundații și asigură o durată scurtă de montare, prin elemente de dimensiuni mici, cu transport mai ieftin și mai rapid.

Pentru execuție, se vor lua în calcul următoarele lucrări:

1. *fundațiile radiale - în cazul rezervoarelor confecționate din panouri termoizolante prefabricate sau, după caz, fundațiile circulare în cazul rezervoarelor din tole metalice galvanizate cu membrană butilică;*
2. *panourile termoizolante sau, după caz, tolele metalice și membrană butilică, inclusiv aprovizionarea și transportul acestora la locul de punere în operă;*
3. *montajul elementelor prefabricate și al instalațiilor aferente care asigură funcționalitatea (sistem de încălzire, vane hidraulice și alte instalații interioare);*
4. *construcțiile și instalațiile de racordare a rezervorului la celelalte componente ale sistemului (inclusiv cămine, vane de alimentare și evacuare, aparate de măsură și control);*
5. *probele de etanșeitate, legate nemijlocit de realizarea lucrărilor de construcții și montaj.*

Rezervoarele de înmagazinare a apei se vor dimensiona la "*volumul necesar de compensare orară*", la care se adaugă "*rezerva de incendiu*", "*rezerva de avarie*" și "*rezerva de apă intangibilă*".

Volumele de compensare și rezervele de înmagazinare se calculează potrivit normativelor în vigoare.

Stațiile de pompare și re-pompare

Funcția tehnologică a stațiilor de pompare și re-pompare este transportul apei între componentele sistemului și de la aceste componente în rețeaua de distribuție, asigurându-se presiunile de serviciu necesare. Stațiile de pompare se dimensionează, după caz, la debitul maxim zilnic sau la debitul maxim orar.

e. Pentru rețeaua de transport/ distribuție:

Pentru rețelele de transport și distribuție, se recomandă:

Conductele de aducțiune

Funcția tehnologică a conductelor de aducțiune în sistemul de alimentare cu apă, este transportul apei captate de la frontul de captare la gospodăria de apă. Unitatea de măsură pentru conductele de aducțiune este metrul liniar de conductă.

O soluție adecvată alimentării cu apă, o reprezintă folosirea conductelor de PEID (*polietilenă de înaltă densitate*), pentru care se vor stabili costuri unitare, luându-se în calcul următoarele cheltuieli pentru punerea în operă a conductei de aducțiune, raportate la unitatea de măsură:

- *cheltuielile de transport și depozitare la amplasamentul lucrărilor;*
- *săpăturile în teren mediu, la o adâncime medie de 1,5 m, care asigură protecția la îngheț;*
- *așezarea unui strat de balast de 10 cm;*
- *montarea și sudarea conductelor la poziție;*
- *astuparea tranșeei și aducerea terenului la starea inițială;*
- *cămine de golire, cămine de aerisire, cămine de rupere a presiunii și cămine de vane de secționare;*
- *fitinguri, robinete, ventile de aerisire și alte accesorii;*
- *aparate de măsură și control;*
- *probe tehnologice în perioada montării și punerii în funcțiune.*

Conductele de aducțiune se vor dimensiona la debitul maxim zilnic, calculat potrivit normelor în vigoare.

Rețele de distribuție

Funcția tehnologică a rețelei de distribuție în sistemul de alimentare cu apă este aceea de a asigura transportul apei de la gospodăria de apă până la consumatori, cu presiunea de serviciu necesară.

Rețeaua de distribuție va cuprinde *conducte principale, conducte secundare și conducte de distribuție cu branșamente la consumator.*

Unitatea de măsură pentru rețeaua de distribuție este metrul liniar de conductă.

Lucrările pentru execuția rețelelor de distribuție, raportate la unitatea de măsură, vor trebui să cuprindă:

- *cheltuielile de transport și de depozitare la amplasamentul lucrărilor;*
- *săpăturile în teren mediu, la o adâncime medie de 1,5 m, care asigură protecția la îngheț;*
- *așezarea unui strat de balast de 10 cm;*
- *montarea și sudarea conductelor la poziție;*
- *astuparea tranșeei și aducerea terenului la starea inițială;*
- *cămine de golire, cămine de aerisire, cămine de rupere a presiunii, cămine de vane de secționare și cămine de trecere;*
- *fitinguri, robinete, ventile de aerisire și alte accesorii, exclusiv costul branșamentelor;*

- aparate de măsură și control;
- hidranții de incendiu;
- probe tehnologice în perioada montării și punerii în funcțiune.

Conductele de distribuție se dimensionează la debitul maxim orar, calculat potrivit normelor în vigoare. Toate bransamentele se vor realiza exclusiv cu contorizarea beneficiarilor

6.6 Analiza necesarului de investiții

Aceasta analiză se va face pornind de la dimensionarea parametrilor fizici ai investițiilor necesare pentru reabilitarea/extinderea sistemelor actuale de alimentare cu apă, respectiv înființarea unor noi sisteme la nivelul județului.

6.6.1 Pre-dimensionare a parametrilor necesari

Tabel 6.18. Parametrii de proiectare a dezvoltării SCUP –APA, în județul Gorj

SPECIFICATIE	Valoare	UM
Total surse necesar de marcat/protejat	47	
Total localități cu sistem de alimentare cu apa	51.00	
• din care cu sursa insuficientă	19.00	
• necesar de apă pentru aceste localități	76.97	l/s
Total localități cu sisteme de tratare a apei	38	
• din care cu sistem de tratare insuficient	28	
• debit necesar de tratare pentru localități care au sistem de tratare	169,08	l/s
Localități cu sistem de înmagazinare insuficient	30	
• numărul de rezervoare de înmagazinare necesare	33	buc
• cu un volum total de înmagazinare de:	9.903	mc
Localități cu lucrări în execuție în care se înființează sistem centralizat de alimentare cu apă	10	
• cu o lungime totală de rețea de distribuție	131	Km
• debit de apă necesar	41	l/s
• volum rezervoare de înmagazinare	2.575	mc
Localități cu lucrări în execuție pentru extinderi de capacități	10	
• lungime rețea distribuție – extinderi în execuție	113	Km
• măriri capacități surse	15,59	l/s
• măriri capacități înmagazinare	605	mc

SPECIFICATIE	Valoare	UM
Localități ce nu au fost cuprinse în nici un program/proiect:	9	
• necesar de apă	61,80	l/s
• rețele de distribuție necesare	61,80	Km
• volum de înmagazinare necesar	420,13	mc
Necesar total înlocuire rețele existente	543,100	Km
Necesar total extindere rețele existente	517,344	Km

6.6.2 Costuri unitare

Tabel 6.19. Valori unitare estimative ale investițiilor în dezvoltarea SCUP –APA, în județul Gorj

SPECIFICATIE	U.M.	Cost unitar [fără TVA]
Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție prin borne sau semne vizibile	Euro/sursa	1.000
Înlocuire rețele existente	Euro/ml	42
Extindere rețele existente	Euro/ml	35
Înființare sisteme noi de alimentare cu apă/tratare	Euro/l/s	35.000
Puțuri captare	Euro/ml	648
Costuri stocare/depozitare	Euro/mc	381

6.6.3 Costuri estimate ale investițiilor

Tabel 6.19. Valori totale estimative ale investițiilor în dezvoltarea SCUP –APA, în județul Gorj

SPECIFICATIE	VALOARE	U.M.	COST ESTIMAT [Euro, fără TVA]
INVESTITII PENTRU LOCALITĂȚILE CU SISTEME EXISTENTE			
A. Pentru protecția surselor	51	Buc	51.000
TOTAL:			51.000
B. Pentru extindere/reabilitare rețele:			
• Extindere rețele existente	543,100	Km	22.810.200
• Înlocuire rețele existente	517,344	Km	18.107.047
TOTAL:			40.917.247
C. Pentru mărirea capacității de captare (cu sursă insuficientă)			
Număr localități	19		
Necesarul de captare apă (pentru aceste localități):	76,97	l/s	6.156.000
TOTAL:			6.156.000
D. Pentru mărirea capacității de tratare			
Total localități cu sisteme de tratare a apei	38		
Localități cu sistem de tratare insuficient	28		
Necesar de tratare pentru localități care au sistem de tratare a apei	169,08	l/s	5.917.857
TOTAL:			5.917.857
E. Pentru creșterea capacității de înmagazinare apei (cu rezerva de înmagazinare insuficientă)			

Număr localități	30		
Numărul de rezervoare de înmagazinare necesar pentru acestea	33	buc	
	9.903		3.773.162
TOTAL:			3.773.162
INVESTIȚII PENTRU ÎNFIINȚARE SISTEME NOI DE ALIMENTARE CU APA (in localități ce nu au fost cuprinse în nici-un proiect/program)			
Număr localități	9		
Necesar de captare apă	61,80	l/s	2.916.000
Necesar tratare apă	61,80	l/s	2.162.829
Rețele de distribuție necesare	420,13	Km	14.704.550
Volum de înmagazinare necesar	8.310	mc	3.165.958
TOTAL:			22.949.338

6.6.4 Proiecte de investiție pentru dezvoltarea sectorului de apă

1. Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a surselor de apă:

- *denumire instituție / solicitant: APM*
- *denumirea beneficiarului: UAT-urile cu sursa apă*
- *valoare estimativa a obiectivului de investiție: 51.000 Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 1 an*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2012*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 20%*

2. Studii tehnico-economice privind înființarea de noi sisteme de alimentare cu apă în județ

- *denumire instituție / solicitant: 9 UAT-uri*
- *denumirea beneficiarului: UAT-urile fără sistem existent alimentare cu apă*
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 180.000 Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-20%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 1 an*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2012*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0%*

3. Extindere rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent de alimentare cu apă

- *denumire instituție / solicitant: 51 UAT-uri*
- *denumirea beneficiarului: UAT-urile cu sisteme actuale*
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 22.810.200 Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 5 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: aprox. 50%*

4. Reabilitare rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent de alimentare cu apă

- *denumire instituție / solicitant: 51 UAT-uri*
- *denumirea beneficiarului: UAT-urile cu sisteme actuale*
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 18.107.047 Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 5 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: aprox. 50%*

5. Mărire capacitate de captare a apei în localitățile cu sistem existent de alimentare cu apă

- *denumire instituție / solicitant: 19 UAT-uri*
- *denumirea beneficiarului: 19 UAT-urile cu sisteme de captare insuficiente*
- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 6.156.000 Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani*

- sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
 - anul de începere a implementării proiectului: 2013
 - impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
 - stadiul fizic actual al obiectivului vizat: cca. 35%
6. Creștere capacitate de tratare a apei în localitățile cu sistem existent de alimentare cu apă
- denumire instituție / solicitant: 28 UAT-uri
 - denumirea beneficiarului: 28 UAT-urile cu sisteme de captare insuficiente
 - valoare estimativă a obiectivului de investiție: 3.773.162 Euro
 - contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
 - principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
 - durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani
 - sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
 - anul de începere a implementării proiectului: 2013
 - impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
 - stadiul fizic actual al obiectivului vizat: cca. 45%
7. Creștere capacitate de înmagazinare a apei în localitățile cu sistem existent de alimentare cu apă
- denumire instituție / solicitant: 30 UAT-uri
 - denumirea beneficiarului: 30 UAT-urile cu sisteme de înmagazinare insuficiente
 - valoare estimativă a obiectivului de investiție: 5.917.857 Euro
 - contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
 - principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
 - durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani
 - sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
 - anul de începere a implementării proiectului: 2013
 - impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
 - stadiul fizic actual al obiectivului vizat: aprox. 65%
8. Înființare sisteme noi de captare, tratare și distribuție apă în 9 localități din județul Gorj
- denumire instituție / solicitant: 9 UAT-uri(nominalizate la subcap. 6.4.1)
 - denumirea beneficiarului: 9 UAT-uri

- *valoare estimativă a obiectivului de investiție: 22.949.338 Euro*
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 5 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7*
- *anul de începere a implementării proiectelor: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0 %*

6.6.5 Necesari total de investiții, planificarea investițiilor

Așa cum s-a calculat, pentru extinderea și modernizarea sistemului comunitar de alimentare cu apă la nivelul județului Gorj, sunt necesare investiții de minim 79.944,6 Mii. Euro, după cum urmează:

Tabel 6.20 – Planificarea investițiilor pentru dezvoltarea SCUP –APA, în județul Gorj

PROIECT:	Valoare [Mii Euro, fără TVA]	Dura- ta [ani]	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a surselor de apă</i>	51,00	1	51							
<i>Studii tehnico-economice privind înființarea de noi sisteme de alimentare cu apă în județ</i>	180,00	2	180							
<i>Extindere rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent</i>	22.810,20	5			4.562	4.562	4.562	4.562	4.562	
<i>Reabilitare rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent</i>	18.107,05	5	3622	3622	3622	3622	3622			
<i>Mărire capacitate de captare a apei în localitățile cu sistem existent</i>	6.156,00	3			2052	2052	2052			
<i>Creștere capacitate de tratare a apei în localitățile cu sistem existent</i>	3.773,16	3			1258	1258	1258			
<i>Creștere capacitate de înmagazinare a apei în localitățile cu sistem existent</i>	5.917,86	3			1973	1973	1973			
<i>Înființare sisteme noi de captare, tratare și distribuție apă în 9 localități</i>	22.949,34	5	4590	4590	4590	4590	4590			

6.6.6 Priorități investiționale

Fără îndoială, prioritatea de grad zero o reprezintă „*Înființare sistemelor de captare, tratare și distribuție a apei*” în cele 9 localități ale județului, care nu au înființate aceste sisteme. Ar fi de preferat ca acest lucru – dacă va fi posibil prin viitoarea alocare financiară europeană, să se facă într-o abordare regională.

Prin promovarea sistemelor integrate de apă și apă uzată într-o abordare regională, se urmărește să maximizeze eficiența costurilor prin realizarea de economii la scară, în scopul de a optimiza costurile de investiții globale și cele de operare induse de asemenea investiții. Pentru a realiza acest lucru, comunitățile din ariile geografice clar definite (de ex. cele 9 localități fără acest sistem), se vor grupa și dezvolta un program de investiții comun, pe termen lung, pentru dezvoltarea sectorului de apă (Master Planuri pentru apă /apă uzată).

Proiectele regionale s-au adresat inițial nevoilor din sectorul de apă din aglomerările urbane, acolo unde impactul asupra mediului a fost mai mare și unde populația beneficiară era mai numeroasă, dar se vor extinde și pentru celelalte UAT-uri, grupate (asociate) într-un sistem de regionalizare (ANEXA 6.3).

6.6.7 Surse și oportunități de finanțare

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții prevăzute, va respecta – conform recomandărilor legale – următoarele faze:

- a. *Utilizarea veniturilor obținute din majorarea tarifelor, până la limita de suportabilitate, astfel încât nivelul facturilor să nu ducă la depășirea acesteia ;*
- b. *Nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate, luând în considerare costurile rambursării, participarea sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.), calculat pe baza resurselor generate din creșterile tarifare;*
- c. *Co-finanțarea deficitului financiar - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit – din următoarele surse:*
 - *fonduri comunitare;*
 - *surse de la bugetul local;*
 - *surse de la bugetul de stat;*
 - *împrumuturi bancare.*

Principalele oportunități de finanțare a proiectelor de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă, sunt la ora actuala următoarele:

- *Programul Operațional Sectorial de Mediu – Axa prioritară 1: Extinderea și modernizarea sistemelor de apă potabilă și apă uzată*
- *Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, co-finanțat de UE prin FEADR în perioada 2007-2013 și coordonat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), include investiții în infrastructura de apă în zonele rurale;*
- *Programe Guvernamentale pentru dezvoltarea infrastructurii de mediu și apă 2006 – 2009, care includ investiții prioritare conform Planurilor Naționale pentru Implementarea Acquis-ului de Mediu;*

- *Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) – Măsura 322: Renovarea și dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale.*
- *Fondul Național de Mediu, asigură co-finanțarea unor investiții (limitate) în sectorul de apă;*
- *Împrumuturi externe sau diferite forme de PPP, sunt de asemenea soluții ce trebuie avute în vedere*
- *Fonduri cu alocare guvernamentală: OG 7/2006, HG 577/1997.*

În afara fondurilor externe, autoritățile administrației publice locale pot contribui la finanțarea proiectelor de investiții luând în considerare următoarele opțiuni:

- *alocarea fondurilor de bugetul local;*
- *contractarea împrumuturilor;*
- *garantarea împrumuturilor;*
- *realizarea de PPP;*
- *participarea sectorului privat.*

Resursele de la instituțiile financiare locale și/sau obținute prin PPP constau, fără a fi limitate la acestea, în următoarele:

- *împrumuturi de la băncile comerciale;*
- *obligațiuni municipale;*
- *alte instrumente financiare;*
- *forme contractuale în cadrul PPP.*

REGULI PRIVIND EVALUAREA PROIECTELOR

A. CRITERII DE ELIGIBILITATE A SOLICITANTULUI:

1. *Face parte din categoria de beneficiari menționată în POS Mediu la Axa Prioritară 1;*
2. *Îndeplinește următoarele criterii de natură instituțională, legală și financiară:*

- *constituirea ASOCIAȚIEI DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARĂ (HCL, statut, Act constitutiv, Certificat de înmatriculare la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor, documente anexate);*
- *constituirea OPERATORULUI REGIONAL (HCL, Act constitutiv, Certificat de înmatriculare la Oficiul Registrului Comerțului, Plan de preluare a serviciilor, Plan de acțiuni + politica tarife comune pe termen lung);*
- *CONTRACT UNIC DE DELEGARE A GESTIUNII SERVICIILOR (semnat între ADI și OR);*
- *UNITATEA DE IMPLEMNTARE A PROIECTULUI (UIP).*

3. *Dovezi privind asigurarea surselor de co-finanțare a proiectului (scrisori de intenție, acorduri, HCL).*

B. CRITERII DE ELIGIBILITATE A PROIECTULUI:

1. *Proiectul se încadrează în categoriile de operațiuni / activități ale axei prioritare*
2. *Proiectul nu a mai beneficiat de finanțare din alte fonduri publice (evitarea dublei finanțări);*
3. *Perioada de implementare 2013 –2020;*
4. *Aria proiectului este de nivel județean / regional;*
5. *Proiectul respecta legislația în domeniul egalității de șanse, dezvoltării durabile, achizițiilor publice și eligibilitatea cheltuielilor;*
6. *Disponibilitatea terenurilor*

6.7 Concluzii

După aderarea României la UE au crescut oportunitățile de finanțare a proiectelor de investiții pentru îmbunătățirea accesului la utilitățile publice de apă și protecția și reabilitarea surselor de apă din România, conform cerințelor europene. Acestea vor contribui la realizarea angajamentelor de aderare asumate în sectorul de apă și apă uzată până în 2018 cel târziu, respectiv în 2015, așa cum a fost stabilit prin Tratatul de Aderare.

Ținând cont de slaba dezvoltare a sectorului de apă din România (în ceea ce privește infrastructura și serviciile publice) și necesitatea de conformare cu aquis-ul UE în perioade de tranziție relativ scurte, se va acorda prioritate proiectelor mari de infrastructură, care acoperă mai multe aglomerări la nivel regional /județean și care:

- *vor contribui în mod semnificativ la conformarea cu directivele de apă și apă uzată;*
- *vor avea un impact considerabil în ceea ce privește dezvoltarea regională prin adresarea unor nevoi de dezvoltare urgente ale comunităților mari, pe baza unei strategii pe termen lung și prin îmbunătățirea capacității instituționale locale în elaborarea și implementarea politicilor din sectorul de apă.*

Tendența europeană de administrare eficientă presupune gestionarea în comun și *regionalizarea a cât mai multora dintre domeniile de interes public*, de la transporturi și administrație, până la SCUP.

În acest scop, și pentru sectorul apă/ ape uzate, trebuie clar create și definit formele(recomandate) de structuri asociative, în principal *pentru asigurarea unui management integrat al SCUP(de alimentare cu apă/ evacuare ape uzate)*, pe cele două paliere:

- *Decizional : Asociația de dezvoltare intercomunitară(ADI) - respectiv,*
- *Operatorul regional (OR), care reprezintă organismul executiv, ce implementează deciziile ADI*

Politicile de prioritizare și alocare a resurselor către sectoarele SCUP, vor fi făcute de către Autoritățile publice locale, sub coordonarea celor Centrale, pe baza solicitărilor și necesităților identificate *de către structurile asociative create pentru administrarea acestui sector prioritar al SCUP.*

7 EVACUAREA APELOR UZATE ȘI METEORICE

7.1 Situația actuală a sectorului serviciilor de evacuare ape uzate la nivelul județului Gorj

7.1.1 Generalități

Așa cum s-a specificat și în cadrul capitolului anterior, gospodărirea apelor trebuie să aibă un caracter integrat, care vizează abordarea unitară a diferitelor categorii de probleme care privesc apa și apele uzate - *aprovizionarea cu apă, calitatea apei, apărarea împotriva inundațiilor, hidroenergie, cu problemele sociale și de mediu*, de aceea acest capitol va relua în mare măsură, o parte din informațiile și datele tratate și în cadrul capitolului precedent.

Sistemul național de monitorizare al apelor cuprinde două tipuri de monitoring, conform cerințelor prevăzute în Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, care transpune prevederile Directivei Cadru 60/2000/CEE în domeniul apei și celelalte Directive UE. Astfel se realizează un monitoring de supraveghere având rolul de a evalua starea tuturor corpurilor de apă din cadrul bazinelor hidrografice și un monitoring operațional (integrat monitoringului de supraveghere), pentru corpurile de apă ce prezintă riscul de a nu îndeplini obiectivele de protecție a apelor.

Județul Gorj este tributar în cea mai mare parte bazinului hidrografic al râului Jiu. Având o suprafață totală a bazinului de peste 10.000 kmp, râul Jiu colectează apele mai multor afluenți, dintre care: Sadu, Tismana, Jilț, Motru, Gilort, Amaradia, etc.

Majoritatea stațiilor de epurare existente pe teritoriul județului Gorj sunt într-un grad avansat de uzură, având capacitatea de epurare insuficientă pentru debitele de apă uzată. Cele mai multe stații de epurare nu realizează parametrii calitativi reglementați, deversând în cursurile de apă receptoare debite de ape insuficient epurate. O problemă majoră o constituie evacuările directe de ape neepurate, datorită lipsei stațiilor de epurare.

Pentru alinierea la Directiva 98/83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman precum și la Directiva 91/271 a Comunității Europene privind tratarea apelor uzate urbane, Ministerul Mediului și Pădurilor a elaborat Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu). Domeniile de finanțare care sunt sprijinite prin POS Mediu sunt conforme cu prevederile Regulamentului Nr. 1080 /2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională și ale Regulamentului Consiliului Nr. 1084 /2006 privind Fondul de Coeziune. Din punct de vedere legislativ, prevederile actelor normative românești referitoare la sectorul de apă sunt în mare măsură în conformitate cu acquis-ul comunitar.

În urma negocierilor pentru Capitolul 22 – Mediu, România are o serie de angajamente ferme pentru realizarea investițiilor în sectorul de apă și apă uzată în decursul unor perioade de tranziție relativ scurte. În conformitate cu Tratatul de Aderare, România a obținut perioade de tranziție pentru conformarea cu acquis-ul pentru colectarea, descărcarea și epurarea apelor uzate municipale – până în 2015 pentru 263 aglomerări mai mari de 10.000 locuitori echivalenți (l.e.) și până în 2018 pentru 2.346 de aglomerări între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți (l.e.). Perioade de tranziție au fost obținute, de asemenea, și pentru calitatea apei potabile până în 2015, pentru conformarea cu Directiva 98/83.

Mai mult, în urma negocierilor de aderare, România a declarat întregul său teritoriu drept zonă sensibilă, acest aspect presupunând obligația ca toate aglomerările umane cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți să fie prevăzute cu stații de epurare cu grad avansat de epurare. Ca urmare, costuri suplimentare sunt necesare pentru conformare în majoritatea aglomerărilor urbane cu peste 100.000 l.e., care beneficiază de programele de pre-aderare pentru construcții/reabilitare de stații de epurare a apei, astfel încât să se asigure tratarea avansată (eliminarea azotului și fosforului).

7.1.2 Ape reziduale – nivelul generării

Deversarea apelor uzate insuficient epurate sau neepurate este una din principalele cauze ale poluării și degradării apelor de suprafață.

Prin urmare, principala măsură practică de protecție a calității apelor de suprafață o reprezintă epurarea apelor uzate, ceea ce presupune colectarea acestora prin sisteme de canalizare, epurarea în stațiile de epurare, urmată de evacuarea lor în emisar.

Analiza statistică a situației *principalelor surse de ape uzate în anul 2009*, a relevat un volum total de 695.100 milioane mc, din care:

- 245.968 milioane mc - nu necesită epurare
- 449.132 milioane mc - necesita epurare, din care:
 - 55.827 milioane mc - nu se epurează
 - 393.305 milioane mc - se epurează, din care:
 - 365.002 milioane mc, sunt insuficient epurate
 - 28.303 milioane mc, sunt epurate corespunzător.

7.1.3 Ape reziduale din gospodării

Conform datelor colectate, la nivelul trim.III/2011, în județul Gorj, situația conectării localităților județului la un sistem centralizat de evacuare a apelor uzate, era următoarea:

<i>Număr de locuitori care beneficiază de canalizare menajera în sistem centralizat</i>	<i>77.787</i>
<i>Număr total de gospodării din județ</i>	<i>128.359</i>
<i>Număr total de consumatori casnici, trimestrul III/2011</i>	<i>16.442</i>
<i>Procentul de locuitori racordați la canalizare menajera</i>	<i>21,33%</i>
<i>Procentul de gospodarii racordate la canalizare menajera</i>	<i>13,82%</i>

7.1.4 Ape pluviale și industriale

Un aspect neglijat și dezvoltat sporadic, îl reprezintă colectarea apelor pluviale de suprafață. Acest lucru se realizează în mediu urban de cele mai multe ori prin utilizarea aceleiași infrastructuri cu cea a apelor reziduale, iar în rural, prin șanturile (mai mult sau mai puțin colmatate), realizate în vecinătatea amprizei drumurilor.

Producerea de ape reziduale industriale s-a redus semnificativ în ultimii ani, datorită reducerii producției, iar în unele zone calitatea resurselor de apă a înregistrat o îmbunătățire. Totuși, în zona localității Turceni, ca urmare a exfiltrațiilor din iazul de zgură și cenușă Valea Ceplea - aparținând termocentralei Turceni, apele freatice sunt puternic influențate de apele uzate evacuate, modificând substanțial chimismul apelor freatice din fântâni sau izvoarele de la baza versantului. Astfel, se constată o creștere a valorilor anionului sulfat față de fondul natural al zonei, ceea ce indică prezenta exfiltrațiilor din iazul de decantare al C.E. Turceni și infiltrarea acestora în apele freatice din zonă, influențând chimismul apelor subterane. Sunt afectați locuitorii comunei Turceni, atât din punct de vedere al folosirii apei nepotabile, cât și sub aspectul ridicării nivelului freatic, cu repercusiuni nefaste asupra construcțiilor și gospodăriilor individuale.

7.1.5 Gradul de poluare al apelor de suprafață

Din punctul de vedere al *indicatorilor chimici generali*, conform datelor APM Gorj, râurile din bazinul hidrografic Jiu se încadrează în cea mai mare parte în clasa a I-a de calitate. Excepția o constituie râul Jiu, care se încadrează în clasa a II-a de calitate pe toate secțiunile de control, râul Călnic, care pe secțiunea de control amonte - confluența râu Jiu (1 km), se încadrează în clasa a II-a de calitate, râul Jilț, care pe secțiunea de control amonte confluența râu Gilort (1 km), se încadrează în clasa a II-a de calitate și râul Sușița, care pe secțiunea de control amonte confluența râu Jiu (1 km), se încadrează în clasa a II-a de calitate. O situație mai gravă se înregistrează în cazul râului Cioiana, care pe secțiunea de control amonte / confluența râu Jiu (1 km), se încadrează în clasa a III-a de calitate, iar pe celelalte secțiuni de control se încadrează în clasa a II-a de calitate. Deteriorarea calității apei acestor tronsoane de râuri este rezultatul pierderilor accidentale de ape uzate de la exploatarea petroliere și/sau miniere din zonă.

Din punct de vedere al *indicatorilor biologici*, râurile din bazinul Jiului se încadrează în cea mai mare parte în clasa a I-a de calitate, exceptând râul Amaradia care pe întreg tronsonul de la Stâncești și până la confluența cu Jiul se încadrează în clasa a III-a de calitate. În cazul râului Jilț, pe secțiunea de control - confluența Jiu (1 km) și Șușița pe tronsonul Cărceni - confluența Jiu, apele uzate ale acestor râuri se încadrează în clasa a II-a de calitate.

Lacurile (*acumulările Vădeni-Târgu Jiu, Turceni și Tismana aval*), conform analizelor fizico-chimice efectuate în secțiunile acestora, apele acestor lacuri se încadrează în clasa I de calitate conform OM nr. 161 /2006 (*pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă*), iar *caracterizarea biologică* (din punctul de vedere al fitoplanctonului), diferă de la un sezon la altul și de la locație analizată la alta, funcție de poziția geografică a acestora.

7.1.6 Gradul de poluare al apelor subterane

Apele freatice (acviferul din perimetrul județului Gorj), cuprind mai multe corpuri de ape subterane (*zona montana Tismana-Dobrița - cod GWJI03, terasele și luncile Jiului și afluenților - cod GWJI05, ape subterane de adâncime din formațiunile pliocene - cod GWJI07 și din formațiunile sarmațiene GWJI08*).

Din punct de vedere hidrochimic, apele subterane cantonate în complexul acvifer Dacian îndeplinesc condițiile de potabilitate admisibile, fiind ape bicarbonate cu mineralizația totală până la 1 gr/l și duritatea totală sub 30 grade germane. Singurul indicator de calitate a apei care prezintă uneori depășiri mici este NH₄, dar prin clorinare, acesta este îndepărtat.

7.1.7 Tarife actuale pentru colectarea apelor reziduale

Începând cu data de 01. 07. 2011, în conformitate cu prevederile *Contractului de delegare a serviciului Nr. 1194 /10.01.2008* și a *Contractului de finanțare 91.952/28.11.2008 – act adițional nr.1, anexa 1.4 – Planul de creștere al tarifelor*, SC APAREGIO Gorj SA a obținut avizul ANRSC pentru următoarele tarife ale serviciilor de furnizare apă și de canalizare, după cum urmează :

Tabel 7.1. Tarife SC APAREGIO SA, pentru furnizare apă - canalizare

Poz.	LOCALITATEA	TARIF [LEI/mc, fără TVA]	
		APA	CANAL
1	Târgu-Jiu	1,72	1,90
2	Motru	1,72	1,90
3	Târgu-Cărbunești	2,48	1,38
4	Bumbești Jiu	1,72	1,38
5	Țicleni	2,48	1,38

Tabel 7.2. Tarife pentru apa uzată, la nivel județean

<i>Tarif mediu ape uzate consum casnic, trimestrul III/2011</i>	0,929	lei/mc
<i>Tarif minim ape uzate consum casnic, trimestrul III/2011</i>	1,010	lei/mc
<i>Tarif maxim ape uzate consum casnic, trimestrul III/2011</i>	3,000	lei/mc
<i>Tarif mediu ape uzate consum instituții publice, trimestrul III/2011</i>	0,707	lei/mc
<i>Tarif minim ape uzate consum instituții publice, trimestrul III/2011</i>	0,500	lei/mc
<i>Tarif maxim ape uzate consum instituții publice, trimestrul III/2011</i>	1,270	lei/mc
<i>Tarif mediu ape uzate consum agenți economici, trimestrul III/2011</i>	0,707	lei/mc
<i>Tarif minim ape uzate consum agenți economici, trimestrul III/2011</i>	0,500	lei/mc
<i>Tarif maxim ape uzate consum agenți economici, trimestrul III/2011</i>	1,270	lei/mc

Trebuie remarcat faptul că, la nivelul județului Gorj există o foarte largă gamă de tarife, tarife ce diferă chiar în cadrul aceluiași operator. Este necesară o unificare a acestor tarife, cel puțin la nivelul aceluiași operator. Oricum, în mod evident, trebuie făcută o diferențiere a tarifelor urban/rural (având în vedere nivelul veniturilor medii ale celor două zone), fără a periclita însă situația economică a operatorului (*tariful să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse, de reinvestiții și să asigure plata datoriei, dacă sunt luate împrumuturi*).

În analizarea structurii tarifului pentru consumatorii industriali, comerciali și casnici (se va ține seamă de *nivelul de suportabilitate*, factura lunară pe gospodărie pentru serviciile de apă și ape uzate (să nu depășească 3,5 - 4% din venitul celor mai sărace 10 % din gospodării, precum și de *compararea cu alte UAT din România*). Trebuie determinat modul în care schimbările politicii tarifare afectează gospodăriile cu diferite niveluri de venit, *mai ales acele gospodării din categoriile cu venituri mici*. Trebuie să se aibă în vedere impactul oricărui tip de subvenționări ale grupurilor sociale cu venituri mici (ex. *taxe diferențiate în funcție de venit, subvenționarea locuințelor pentru grupurile cu venituri mici etc.*) .

7.1.8 Concluzii privind serviciile comunitare de evacuare a apelor uzate la nivelul Județului Gorj

7.1.8.1 Situația privind prestarea serviciilor comunitare de evacuare a apelor uzate

Marile aglomerări urbane ale județului (municipiile și orașele – cu excepția Novaci și Rovinari, care s-au retras ulterior) au aprobat, prin hotărâri ale Consiliilor Locale, înființarea unui operator regional, SC APAREGIO GORJ SA, societate comercială pe acțiuni, acționarii fiind localitățile: Târgu-Jiu, Motru, Târgu-Cărbunești, Bumbești Jiu și Țicleni prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj.

La nivelul județului, în zonele rurale, tot mai puține localități mai dețin un contract cu un operator autorizat ANRSC pentru prestarea serviciilor comunitare de evacuare ape uzate. Majoritatea localităților se „auto-gospodăresc”, si-au creat propriul serviciu de administrare, fără a avea un serviciu licențiat. Se apelează ocazional – pentru intervenții, la prestatori autorizați, sau, în cazul unor lucrări mai de amploare (extinderi, reabilitări), aceste lucrări sunt luate în licitație și încredințate firmelor specializate în lucrări de acest specific. În acest mod, nu există nici o perspectivă globală de dezvoltare a acestor servicii, nici potențialul sau bonitatea necesară angajării unor credite utile dezvoltării acestor servicii.

7.1.8.2 Infrastructura existentă a serviciilor comunitare - evacuare apelor uzate, în județ

Sistemul public de evacuare ape este alcătuit din ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de evacuare a apelor uzate. Sistemele publice de evacuare ape uzate dezvoltate la nivelul județului, cuprind de regulă următoarele două componente:

- **Sistemul de colectare** (rețeaua de canalizare), compus din: *colectoare, canale de serviciu, cămine de inspecție, guri de scurgere, racorduri imobil.*

La nivelul anului 2011, în județul Gorj un număr de 16 localități aveau un sistem de canalizare funcțional (Anexa 7.2), cu o lungimea rețelei, fără racordurile de canalizare, de aproximativ 211 km.

Rețeaua funcționează, în general gravitațional, dar în zonele depresionare, apa uzată este pompată prin intermediul unor stații de pompare.

La fel ca și în cazul rețelei de alimentare cu apă potabilă, există un punct clar definit de limitare a rețelei de canalizare publice și a celei private. *Racordul* este partea din rețeaua publică de canalizare care asigură legătura dintre instalațiile interioare de canalizare ale clientului și rețeaua publică de canalizare, inclusiv căminul de racord. Racordul de la cămin spre rețea, inclusiv căminul de racord, aparține rețelei publice de canalizare. Exploatarea, întreținerea și repararea lor sunt în sarcina Operatorului. Delimitarea dintre rețeaua publică de canalizare și instalația interioară a beneficiarului, se face prin *căminul de racord* care este ultima componentă a rețelei publice de canalizare. După acest cămin, începe instalația interioară a imobilului. Instalațiile interioare de canalizare din imobile racordate la rețeaua publică, asigură curgerea apei gravitațional către rețeaua publică de canalizare.

- **Sistemul de epurarea** – reprezintă ansamblul complex de reținere și neutralizare a substanțelor dăunătoare dizolvate, în suspensie sau coloidale, prezente în apele uzate industriale sau menajere, în stații epurare.

Principalul scop al epurării, este de a îmbunătății calitatea acestor ape pentru a putea fi deversate în emisar fără a prejudicia flora sau fauna. După ce apa este epurată în *stații de epurare* ea poate fi chiar refolosită în anumite domenii sau procese tehnologice.

Epurarea apelor uzate poate fi - în funcție de caracteristicile apei și de cerințele evacuării în emisar, mai mult sau mai puțin complexă, având astfel stații epurare simple mecano-biologice sau stații de epurare complexe.

Dintre localitățile cu sistem existent (centralizat) de evacuare a apelor uzate la nivelul județului, 9 au stații de epurare (unele mai mult de una), existând în total un număr de 11 stații de epurare de diverse capacități, cu un volum total (*debit*) de epurare de 597 l/s.

Analizând – la modul general – situația actuală a infrastructurii existente (actuale) a *localităților care beneficiază de aceste servicii publice* (de evacuare a apelor uzate), se poate concluziona că, există următoarele situații distincte ale acesteia:

- Majoritatea localităților cu sistem centralizat de evacuare a apelor uzate, au infrastructura degradată, cu pierderi mari pe rețele și calitate slabă a serviciilor (rețelele cu vechime mai mare de 20 ani);
- Există și un număr restrâns de localități cu infrastructura situată în general la un nivel mulțumitor – la nivelul localităților care au beneficiat de proiecte de investiții pentru dezvoltarea/reabilitarea infrastructurii edilitare de ape uzate/canal, în ultimii 10 ani, dar care mai au nevoie de investiții.
- Există în implementare un număr de 25 proiecte (pentru tot atâtea localități) de înființare/extindere / reabilitare a sistemelor

Nu se poate include în această analiză, numărul (foarte ridicat) al localităților rurale (sau părți ale acestora), care nu sunt încă conectate la servicii publice de evacuare a apelor uzate (*cele mai multe dintre localitățile județului – peste 78% - nu au dezvoltat un sistem centralizat pentru evacuarea apelor uzate*).

7.1.8.3 Starea actuală a serviciilor comunitare de evacuare a apelor uzate în municipiile Târgu Jiu și Motru

În municipiul Târgu Jiu, există racordați la sistemul de apă/canalizare peste 8.900 consumatori casnici (gospodării), cca. 930 agenți economici și peste 110 instituții publice.

Din totalul de 95.271, aproximativ 67% din locuitorii municipiului Târgu Jiu (cca. 61.350 locuitori), sunt efectiv racordați la canalizare.

Lungimea rețelei de canalizare este de 82,5 km., din care 28 km canal colector principal. Rețeaua a fost construită etapizat între anii 1958 - 1999.

Cea mai mare parte din cantitatea de apă uzată colectată din municipiul Târgu Jiu, ajunge gravitațional în stația de epurare care este situată în partea de sud a orașului. Excepția o face cartierul Șişești, unde sunt montate două stații de pompare a apelor uzate pe rețeaua de canalizare menajeră.

Stația de epurare Târgu Jiu, cu o capacitate de prelucrare proiectată de 500 l/s este mult subdimensionată față de necesarul actual, de cca. 1.000 l/s.

La ora actuală funcționează numai treapta mecanică, nămolul fermentat și uscat natural pe platformele din interiorul incintei stațiilor nu este evacuat sau valorificat în agricultură.

Există cartiere unde rețeaua de canalizare este subdimensionată, unde tuburile de beton sunt macerate (fiind necesară înlocuirea lor), iar stația de epurare nu poate asigura parametrii impuși de NTPA 001, decât pentru max. 170 l/s.

Data fiind starea precară și vechimea întregii infrastructuri din Municipiul Târgu Jiu, prin proiectul "Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj" - finanțat din fonduri de coeziune POS Mediu, operatorul regional SC APAREGIO SA, preconizează trei contracte majore de lucrări de modernizare /reabilitare (din care două pentru proiectare și execuție și unul doar de execuție) a întregii infrastructuri a municipiului:

- Stație de Epurare pentru 107.000 LE (*Reabilitare și Extindere Stație de Epurare Târgu Jiu, Stație de Epurare noua cu treapta terțiară biologică și tratarea ecologică a nămolului*).
 - *Proiectare + Execuție: valoare 57.553.294 lei*
 - *Contract încheiat cu Asociația Antreprenorială SC TRANSIM GRUP SRL Pitești – SC DANEX CONSULT București – SC INTERAGRO SA București, la 07.07.2009*
 - *Termen de execuție 33 de luni : 01.08.2009-30.04.2012*
- Stație de Tratare a apei cu surse de suprafață și de subteran, respectiv captare Runcu – Vâlcea, captare Șușița Verde – Vădeni și front foraje lezurenii – Curtișoara (Lucrări la sursele de apă și Stație de tratare a apei modernă , automatizată și consum energetic scăzut):
 - *Proiectare + Execuție: valoare 17.135.000 lei*
 - *Contract încheiat cu Asociația Antreprenorială SC DANEX CONSULT București – SC AQUA MONTAJ SRL București – SC CONSOLA GRUP SA București, la data de 15.03.2010*
 - *Termen de execuție 28 de luni : 25.03.2010 - 25.07.2012*
- Reabilitarea și extinderea rețelelor de distribuție apă și a sistemului de canalizare în Municipiul Târgu Jiu:
 - *valoare 27.971.821,05 lei*
 - *Contract încheiat la 29.03.2010 cu Asociația Antreprenorială SC PRESSANITAS SRL TG – JIU – SC ENERGOCONSTRUCTIA Filiala București SA – SC SIMCO SERVICE SRL Craiova*
 - *Termen de execuție 27 de luni : 08.06.2010 - 08.09.2012*

Pentru rețelele de canalizare, contractul prevede execuție pentru :

- *9,5 Km rețea colectoare principale, canalizare reabilitată (Cartierul Plopilor, Teilor și zona sud vor fi reabilitate colectoarele de canalizare)*
- *9,1 Km rețea colectoare principale de canalizare, extindere (Cartierul de Vest va avea colectoare principale de canalizare și acces la racordare)*
- *10 stații de hidrofor reabilitate*
- *3 stații de re-pompăre apă uzată menajeră, noi construite*

Valoarea totală a investițiilor în municipiul Târgu Jiu este de 44,9 mil. Euro – cca. 49,8 % din totalul de 90 mil. Euro pentru Județul Gorj.

Având în vedere funcționarea defectuoasă a canalizării menajere în zona de sud a orașului, în anii 2010 - 2011, s-au executat în cadrul obiectivului „Reabilitare canalizare menajeră cartier Plopilor”, 300 ml de înlocuire canal menajer din țevi PVC DN 300 mm.

Pentru racordarea Aleii Tudor Vladimirescu la rețeaua de canalizare a orașului, s-a executat extinderea canalizării menajere pe o lungime de 190 ml.

De asemenea, s-a demarat execuția documentațiilor tehnico economice pentru următoarele obiective:

- *Canalizare menajeră zona periurbană Preajba – Drăgoeni,*
- *Canalizare menajeră zona periurbană Slobozia – Bârsești – Polata-Ursați,*
- *Canalizare menajeră zona periurbană Romanești și Iezureni,*
- *Canalizare menajeră cartier tineret Preajba,*
- *Canalizare menajeră Zona de Vest - Municipiul Târgu-Jiu.*

La nivelul municipiului Motru, pentru cei cca. 64 km de rețea stradală, există racordați la sistemul de apă /canalizare peste 1.480 consumatori casnici, cca. 260 agenți economici și peste 20 instituții publice.

Sistemul de canalizare din Municipiul Motru este de tip divizor, compus din rețeaua de canalizare pentru ape uzate menajere și rețeaua de canalizare pentru ape pluviale.

Pentru cei aprox. 1.800 consumatori din Municipiul Motru, pentru o populație de aprox. 22.800 locuitori, rețeaua menajeră este compusă din rețelele secundare și rețelele principale având tuburi din beton cu diametrul între 250-400 mm, dar în majoritatea zonelor din Municipiu, ele sunt subdimensionate și nu sunt capabile să preia întreaga cantitate de ape uzate în orele de vârf.

Rețeaua de canalizare menajeră are o lungime aproximativ de 20,8 km, iar colectorul principal 6,96 km. Rețeaua de canalizare din Municipiul Motru, fiind îmbătrânită și având o uzură în procent de 75%, construită din anul 1965, necesită reabilitarea în multe zone din oraș, recurgând de multe ori (în cazul precipitațiilor abundente), la evacuarea pe direct în emisar.

Pentru municipiul MOTRU prin Proiectul „*Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj*” - finanțat din fonduri de coeziune POS Mediu, operatorul regional SC APAREGIO SA, preconizează doua contracte majore de lucrări, din care unul de proiectare și execuție și unul de execuție:

- o *Reabilitarea și extinderea rețelelor de distribuție apă și a sistemului de canalizare în Municipiul Motru, valoare 4.099.788,47lei*
 - Contract încheiat la 10.02.2010 cu SC HIDROCONSTRUCTIA SA
 - Termen de execuție 24 de luni : 25.03.2010-25.03.2012

Execuția se desfășoară pentru :

- *11,208 Km rețea distribuție apă, reabilitata*
- *23 km rețea distribuție apă, extindere (legătura cu strada Tismanei)*

- 2,07 Km rețea colectoare principale canalizare, extindere. Se construiesc noi colectoare principale de canalizare și acces la racordare în zonele Molidului și Calea Severinului . Extinderile de rețele se fac împreună cu branșamente și racorduri noi pentru utilizatori .
- o *Lucrări la sursele de apă și stație tratare în Municipiul Motru - Stație de Pompă și Tratare a apei cu surse de subteran , respectiv , front captare foraje Cătunele, Proiectare + Execuție : 6.176.041 lei*
 - Contract încheiat la 16.12.2009, cu Asociația Antreprenorială SC DANEX CONSULT București – SC AQUA MONTAJ SRL București
 - Termen de execuție 24 de luni : 23.01.2010-23.01.2012

Valoare 10,5 mil. Euro – cca. 11,66 % din 90 mil. Euro pentru Județul Gorj

În afara acestui proiect(*"Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj"* - finanțat din fonduri de coeziune POS Mediu), la nivelul municipiului Motru, se mai afla în implementare proiectul:

- *Reabilitare alimentare cu apă potabilă și rețea de distribuție sate aparținătoare, municipiul Motru, județul Gorj.*

În prezent este în curs de execuție o noua stație de epurare ce va rezolva problemele actuale din rețeaua de canalizare. Proiectul este derulat prin Compania Națională de Investiții București, în valoare de 13.067.263 RON, finanțat prin acordul de împrumut încheiat între România și Banca de Dezvoltare a Consiliului European (în valoare de 179,9 mil. Euro), pentru finanțarea fazei a II –a proiectului „*Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile, și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori*”. (Pentru proiecte care nu sunt eligibile în cadrul POS Mediu).

7.1.8.4 Starea actuală a serviciilor comunitare de evacuarea apelor uzate în localitățile județului

Întrucât serviciile de colectare a apelor meteorice prin lucrări specifice, sunt extrem de reduse la nivelul județului și se caracterizează în principal prin lucrări de drenare de suprafață, această categorie nu a fost inclusă în analiză – nu constituie o problemă stringentă pentru perioada analizată.

Printre primele finanțări externe derulate în județul Gorj - încă din anii 2000, unul dintre proiecte, a fost cel de *aducțiune și evacuare a apelor uzate a localității Rânca (MARR Grant Fund, 2000-2001)*. Din păcate, calitatea lucrărilor efectuate a făcut necesară reluarea ulterioară și re-finanțarea unui astfel de proiect.

Ulterior, prin programele SAPARD, între anii 2003 – 2008, un număr de 17 localități rurale au beneficiat de alocări financiare de pre-aderare de peste 11,5 mil. Euro, în vederea dezvoltării propriilor rețele de apă și doar unul singur (poz. 10), parțial, pentru rețeaua de canalizare:

Tabel 7.3. localități din Județul Gorj, beneficiare de fonduri SAPARD, pentru dezvoltarea SUP
apa/ape uzate

Nr. Crt	Beneficiar	Titlul proiectului	Data finalizării	Valoare publică - EURO -
1	Consiliul Local al comunei Urdari	Alimentare cu apă comuna Urdari, satele Urdari Hotăroasa, Fântânile, județul Gorj	oct.-04	908,180.87
2	Consiliul Local al comunei Bărbătești	Alimentare cu apă comuna Bărbătești, județul Gorj, investiție noua	mar.-09	507,778.94
3	Consiliul Local al comunei Turburea	Alimentare cu apă comuna Turburea, județul Gorj	feb.-05	778,604.70
4	Consiliul Local al comunei Crasna	Alimentare cu apă comuna Crasna, Satele Aninișu din Deal și Aninișu din Vale, județul Gorj	mar.-05	768,913.36
5	Consiliul Local al comunei Arcani	Alimentare cu apă comuna Arcani, județul Gorj	dec.-04	842,313.16
6	Consiliul Local al comunei Runcu	Alimentare cu apă potabilă comuna Runcu, județul Gorj	sep.-04	574,659.09
7	Consiliul Local al comunei Schela	Alimentare cu apă comuna Schela, județul Gorj	dec.-04	482,996.51
8	Consiliul Local al comunei Prigoria	Alimentare cu apă potabilă comuna Prigoria, județul Gorj	mai.-07	927,511.41
9	Consiliul Local al comunei Săcelu	Extindere și modernizare alimentare cu apă comuna Săcelu, județul Gorj	dec.-04	805,084.18
10	Consiliul Local al comunei Dragușesti	Modernizare și extindere rețea canalizare sat Iași comuna Drăgutești județul Gorj	ian.-05	711,698.37
11	Consiliul Local al comunei Polovragi	Alimentare cu apă comuna Polovragi, județul Gorj	feb.-05	336,364.11
12	Consiliul Local al comunei Călnic	Extindere alimentare cu apă Călnic, Călnicu de Sus, Didilești, Hodoreasca, Pieptani comuna Călnic, județul Gorj	feb.-05	399,952.83
13	Consiliul Local al comunei Cătunele	Alimentare cu apa comuna Cătunele județul Gorj	apr.-05	837,313.35
14	Consiliul Local al comunei Glogova	Alimentare cu apa comuna Glogova județul Gorj	dec.-04	535,789.63
15	Consiliul Local al comunei Mușetești	Extindere și modernizare alimentare cu apa comuna Mușetești, județul Gorj	mai.-07	620,678.84
16	Consiliul Local Tismana județul Gorj	Extindere și modernizare alimentare cu apa comuna Tismana județul Gorj	mar.-06	729,636.87
17	Consiliul Local al comunei Crușet	Alimentare cu apa potabila și de incendiu a comunei Crușet județul Gorj	apr.-06	648,591.18
18	Consiliul Local al comunei Mușetești	Refacere captare apa pârâul Sădișor. Reabilitare investiție "Extindere și modernizare alimentare cu apa comuna Mușetești, județul Gorj" finanțat prin programul SAPARD	dec.-08	84,350.64

Sursa: APDPR/SAPARD

La ora actuală există în derulare un număr de 25 proiecte – pentru extinderea/ modernizarea sistemelor comunitare de ape uzate și canalizare, pentru același număr de UAT-uri din județ (Anexa 7.1).

În acest sens, coroborat cu proiectul „*Extinderea și reabilitarea sistemelor de evacuare cu apă și ape uzate uzată din județul Gorj*” - Contract de finanțare nr. 91.952/ 28. 11. 2008, POS Mediu, proiect prin care sunt incluse în programul de reabilitare / extindere un număr de 5 orașe și municipii, din totalul de 70 UAT ale județului, rezultă un necesar de dezvoltare ulterioară (prin alte proiecte/programe), pentru un număr de 39 UAT din județ.

Situația actuală la nivelul județului este radical diferită între localitățile (UAT-urile), care au beneficiat de proiecte/ programe de finanțare (SAPARD/ FEADR /PNDR, OG 7/2006, HG 577/1996, POS Mediu, sau CNI) – pentru dezvoltarea acestor servicii comunitare și cele care n-au fost cuprinse într-un astfel de program, sau au beneficiat doar pentru finanțarea parțială a unor lucrări. Din acest punct de vedere, putem încadra aceste localități în trei mari categorii:

- *Localități care au fost cuprinse în proiecte de finanțare și care nu mai au nevoie de investiții în următorii 8 ani*
- *Localități care au beneficiat parțial(doar anumite zone, sau doar părți ale infrastructurii specifice) de finanțare prin diferite proiecte, și care mai au nevoie de investiții (pentru extindere sau reabilitare a sistemelor existente)*
- *Localități care nu au fost cuprinse în nici un proiect de finanțare și care au nevoie urgentă de investiții pentru crearea infrastructurii specifice de furnizare a serviciilor comunale de apă și canal.*

Aceste ultime două categorii fac obiectul prezentului studiu.

Tabel 7.4. Situația actuală a sistemelor de evacuare/epurare ape uzate, la nivel județean

Total localități cu sistem de evacuare a apelor uzate, existent:	16
<i>Din care:</i>	
• <i>Cu infrastructura de colectare deficitară</i>	15
• <i>Cu capacitatea de epurare insuficientă</i>	5
• <i>Fără sistem de epurare</i>	6
• <i>Localități cu lucrări în execuție pentru extinderi de capacități</i>	5
Localități care nu au sistem de canalizare menajera și nu au fost prinse în nici un program	39

7.1.8.5 Proiectele în derulare, evacuare ape uzate/epurare, pe baza datelor furnizate din teritoriu și de la operatorii economici din fiecare localitate din județul Gorj

Accesarea fondurilor europene pentru investițiile în sectorul de apă/canalizare reprezintă un element cheie pentru trecerea de la un număr mare de furnizori de servicii de o calitate scăzută, la un număr limitat de operatori puternici, capabili să furnizeze servicii durabile la tarife acceptabile, care vor asigura recuperarea costurilor de investiții și dezvoltarea ulterioară a sistemelor de apă/canalizare.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Gorj nr. 15 din 04. 02. 2008 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici ai Studiului de fezabilitate pentru obiectivul de investiții „*Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare din județul Gorj*”.

În data de 28.11.2008 s-a încheiat Contractul de finanțare cu nr. 91.952 /28.11.2008, între reprezentanții Comisiei Europene la București și reprezentanții Guvernului României, respectiv, Autoritatea de Management POS Mediu, privind proiectul „*Extinderea și reabilitarea sistemelor*”.

de alimentare cu apă și apa uzată din județul Gorj”, proiect cofinanțat din Fondul de Coeziune, prin Programul Operațional Sectorial de Mediu, constând în investiții pentru extinderea și îmbunătățirea infrastructurii de apă și apă uzată în localitățile *Târgu Jiu, Motru, Bumbesti -Jiu, Târgu Cărbunești și Țicleni*.

Proiectul “Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj”, Cod CCI 2007 RO 161 PR 007, are o valoarea totală de 311.029.194 lei, din care:

- 264.374.816 lei fonduri nerambursabile UE
- 40.433.795 lei fonduri nerambursabile de la bugetul de stat
- 6.220.583 lei fonduri nerambursabile de la bugetul local

Proiectul “*Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Gorj*” finanțat din fonduri de coeziune POS MEDIU, prevede pentru 2007 – 2013 :

- *Asigurarea furnizării de apă potabilă, corespunzătoare din punct de vedere calitativ și cantitativ standardelor UE;*
- *Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii de alimentare cu apă și canalizare până la 100% în cele 5 orașe incluse în Proiect;*
- *Valorificarea în agricultură a nămolului provenit din epurarea apelor uzate, ca agent de regenerare a solului și fertilizant;*
- *Îmbunătățirea calității vieții populației din zona de acoperire a Proiectului, prin furnizarea unor servicii sigure și eficiente de apă potabilă și canalizare;*
- *Evacuarea și tratarea apei uzate conform normelor europene și evitarea deversării directe a apelor uzate în apele de suprafață.*

Proiectul are 3 componente majore :

I. Facilitați ale sistemului de alimentare cu apa (inclusiv rezervoare, stații de pompare, reabilitarea câmpurilor de foraje) Această componentă va fi realizată prin următoarele măsuri:

- reabilitarea captărilor de apă de suprafață, reabilitarea câmpurilor de puțuri și înlocuirea parțială a conductelor de transport;
- reabilitarea stațiilor de tratare a apei de la Târgu Jiu, Bumbesti-Jiu și Târgu Cărbunesti și construcția unor noi stații de clorinare în localitățile Motru, Bumbesti Jiu și Țicleni;
- reabilitarea și extinderea sistemului de distribuție a apei potabile în localitățile incluse în Proiect.

Beneficiile și rezultatele evaluate pentru această componentă:

- creșterea accesului populației la surse de apă potabilă sigure și eficient exploatate;
- îmbunătățirea calității apei furnizate populației din regiunea proiectului, în concordanță cu cerințele Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman;
- îmbunătățirea operării sistemului de distribuție a apei în regiunea Proiectului și alinierea acestuia la standardele europene.

II. Facilitați ale sistemului de canalizare (inclusiv rezervoare, bazine de deversare și stații de pompare și re-pompare). Principalele măsuri vizează:

- reabilitarea rețelelor de colectare a apelor uzate din Târgu Jiu, Motru, Bumbești-Jiu, Târgu-Cărbunești și Țicleni;
- construirea de noi rețele de colectare a apelor uzate în cele 5 localități și creșterea gradul de colectare a apelor uzate, în vederea respectării Directivei 91/271/CEE privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate;

Beneficiile și rezultatele evaluate pentru această componentă:

- creșterea nivelului de racordare a populației la sistemul centralizat de colectare a apelor uzate
- îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare și de mediu în zona Proiectului;
- reducerea nivelului actual de infiltrații și evitarea deversării directe a apei reziduale în apele de suprafață;
- îmbunătățirea capacității de operare a sistemului de canalizare în toate cele 5 localități.

III. Reabilitarea, construirea și modernizarea stațiilor de epurare din județul Gorj. Principalele măsuri vizează:

- reabilitarea și extinderea stației de epurare a Municipiului Târgu Jiu pentru 107.000 locuitori echivalenți, treapta biologică terțiară;
- construcția unei stații noi de epurare a apelor uzate în Bumbești Jiu, pentru 9.700 locuitori echivalenți, treapta biologică secundară;
- construcția unei stații noi de epurare a apelor uzate în Târgu Cărbunești, pentru 4.700 locuitori echivalenți, treapta biologică secundară;
- construcția unei stații noi de epurare a apelor uzate în Țicleni pentru 4.500 locuitori echivalenți, treapta biologică secundară;
- reabilitarea tehnologiilor de tratare a nămolurilor din stațiile de epurare.

Beneficiile și rezultatele evaluate pentru această componentă:

- mărirea capacității de tratare a apelor uzate orășenești și, astfel, îndeplinirea cerințelor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane;
- generarea unor nămoluri care vor putea fi utilizate, în condiții sigure, în agricultură sau în silvicultură, fără a pune în pericol sănătatea umană sau a mediului înconjurător.

În afara acestui proiect major de reabilitare a infrastructurii edilitare de apă/canalizare la nivelul localităților urbane ale județului, din raportările transmise de către UAT-uri, *la ora actuala se mai află depuse spre finanțare/in implementare, un număr de 25 proiecte* (având diverse surse de finanțare: FEADR /PNDR, OG 7/2006, HG 577/1996, dar și prin co-finanțarea investițiilor derulate de către CNI – ANEXA 7.1).

7.1.8.6 Organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de ape uzate, din județ

Procesul de regionalizare a operatorilor existenți în sectorul de apă/canalizare, a fost inițiat în perioada de pre-aderare în cadrul programelor SAMTID și FOPIP. Principalul obiectiv al acestui proces a fost *crearea unor companii regionale performante (operatori regionali)*, în sectorul de apă/ape uzate, care să poată implementa proiectele finanțate de UE. S-a urmărit totodată ca

aceste companii, stabilite de obicei într-un oraș principal, să aibă capacitatea de a gestiona și facilitățile din aglomerările învecinate, în care nu există un operator capabil să furnizeze servicii de calitate acestor municipalități sau sate.

Din punct de vedere instituțional, regionalizarea s-a realizat prin reorganizarea serviciilor publice existente deținute de municipalități, având la bază trei elemente instituționale cheie:

- *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară - ADI*
- *Operatorul Regional - OR*
- *Contractul de Delegare a gestiunii serviciilor - CD*

În esență, prin intermediul ADI, autoritățile locale asociate au decis în comun *strategia de dezvoltare pe termen lung a sectorului de apă* și pot asigura monitorizarea performanței operatorului. Proprietatea asupra bunurilor publice și responsabilitatea pentru asigurarea unor servicii adecvate de apă și canalizare la un tarif accesibil, aparțin în continuare autorităților locale. Mijloacele fixe rămân în proprietate publică și trebuie recuperate de către proprietari (UAT-uri) la finalizarea contractului.

Regionalizarea presupune gruparea localităților partenere - situate într-o zonă specifică, sau cu caracteristici comune, pentru coordonarea eforturilor în *vederea implementării programelor integrate de dezvoltare*. Trebuie însă respectat principiul ca atât OR, cât și ADI, să funcționeze respectând regulile *'in house'*, stabilite prin *jurisprudența Curții Europene de Justiție și solicitate de CE* în contextul negocierilor pentru aprobarea POS Mediu, fiind singura excepție acceptată de la legea achizițiilor publice.

Aceste reguli prevăd ca :

- *Unitățile administrativ teritoriale sa exercite prin ADI, asupra OR, un control similar celui pe care îl exercită asupra structurilor proprii și o influență decisivă asupra tuturor deciziilor strategice și/ sau semnificative ale OR din aria proiectului.*
- *OR sa-și desfășoare activitățile din sfera furnizării/prestării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, exclusiv pentru autoritățile publice asociate în ADI.*
- *OR să fie deținut în totalitate de către unitățile administrativ-teritoriale membre ale ADI, participarea capitalului privat la capitalul social al operatorului este exclusă, atât la înființare cat și pe toata durata existentei contractului de delegare.*

La înființarea ADIA Gorj, aceste principii au fost cuprinse în statutul organizației.

Alegerea modalității de atribuire a serviciilor de apă/canal se face, în condițiile legii 241/2006 – a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare(actualizată), precum și ale Legii nr. 51/2006 – a serviciilor comunitare de utilități publice (actualizată), prin hotărâre adoptată de consiliile locale, de consiliile județene. În conformitate cu prevederile Legii 51/2006, operatorii serviciilor de apă/canalizare, pot avea următorul statut:

- *compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului sau, după caz, al consiliilor județene;*
- *servicii publice de interes local sau județean, fără personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- *servicii publice de interes local sau județean, cu personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- *societăți comerciale cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale;*

- o *societăți comerciale cu capital social privat;*
- o *societăți comerciale cu capital social mixt.*

La nivelul județului (ANEXA 7.2), există implementate toate formele legale de gestionare a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare:

- o *Gestiune directă*
- o *Delegare de gestiune*
- o *Alte forme de gestiune (stabilite prin lege).*

Multe dintre UAT - uri, pe principiul ca „mai bine ca noi, nu ne poate gospodari nimeni”, au optat preponderent pentru *gestiunea directă* a acestor servicii sau *delegarea* către propriile servicii comunale, în care Consiliile locale sunt acționari unici.

În lipsa unor contracte de delegare a gestiunii acestor servicii, operarea se face de cele mai multe ori empiric, fără calcule de eficiență și o viziune asupra dezvoltării viitoare a serviciilor și a localității.

În general, acțiunile întreprinse nu au o prognoza mai lungă decât un mandat electoral, de aceea este necesar întocmirea unui plan de dezvoltare a acestui sector la nivel județean și pentru localitățile aflate în afara operatorului regional, cel puțin pentru următorii 7-8 ani (2013-2020).

ANRSC autorizează operatorii regionali, în baza unui set de criterii privind mărimea, capacitatea profesională și managerială, performanțele tehnice și financiare. În acest sens, operatorii locali nesemnificativi, au slabe șanse de a putea fi autorizați vreodată pentru operare, în condițiile legii.

7.1.8.7 Gestiunea performanței serviciilor comunitare de ape uzate, din județul Gorj

Modalitatea de gestiune a serviciilor de utilități publice de alimentare cu apă/canalizare, este la latitudinea autorităților locale și se stabilește prin hotărâre a autorității deliberative a unității administrativ - teritoriale, în funcție de:

- *natura și starea serviciului,*
- *necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate,*
- *de interesele actuale și de perspectivă*
- *de mărimea și complexitatea sistemelor de apă / apă uzată.*

Evaluarea performanței operatorului (*a organismului de implementare a proiectului de apă/canal, ce face obiectul administrării*), ar trebui demonstrată *cu ajutorul proiecțiilor financiare pentru durata de existență a proiectului.*

Proiecțiile financiare ale operatorilor trebuie să se axeze pe lichidități (cash-flow, *cu ajutorul modelului financiar*) dar trebuie să cuprindă atât declarația de venit, act și fișele de bilanț prognozate.

Din păcate foarte rar (doar în cazul proiectelor majore, gestionate de un operator regional – Ex: SC APAREGIO SA), s-a realizat această analiză.

Obținerea unor indicatori financiari care să ateste o bună performanță a operatorului – *care este desemnat să gestioneze, opereze, întrețină, îmbunătățească și extindă* toate bunurile publice menționate în contractul de delegare / gestiune, se poate realiza (datorită valorilor foarte mari

ale investițiilor inițiale și a metodei de calcul impuse – „*funding gap*”), doar printr-o disciplină riguroasă și un management extrem de eficient, care să asigure:

- *reducerea pierderilor (de orice natură)*
- *reducerea costurilor de operare*
- *contorizarea tuturor consumatorilor*
- *un grad ridicat (apropiat de 100%) de încasare a facturilor.*

Este deosebit de greu să se identifice la ora actuală – *la nivelul operatorilor locali de apă/ canalizare din județ* – un operator care să poată asigura aceste cerințe.

Chiar dacă operatorul local funcționează în conformitate cu legislația aferentă societăților comerciale și cu respectarea reglementărilor prevăzute de ANRSC, de cele mai multe ori (*datorită neîndeplinirii condițiilor enumerate anterior*), acești operatori locali județeni funcționează în pierdere.

Și operatorii regionali care beneficiază de programele de coeziune pentru construcții/ reabilitarea serviciilor de alimentare cu apă/evacuare ape uzate au indus costuri suplimentare necesare pentru conformare în majoritatea aglomerărilor urbane, în principal pentru stațiile de epurare a apei, astfel încât să se asigure tratarea avansată (eliminarea azotului și fosforului).

7.1.8.8 Situația privind concesionarea serviciilor comunitare de apă/ape uzate, către sectorul privat în județul Gorj

La nivelul județului, din datele colectate, nu exista nici un operator care să funcționeze în baza unui contract de concesionare a serviciilor publice de apă/canalizare.

Prin Hotărârea Consiliului Municipiului Târgu-Jiu nr. 75/2007 s-a aprobat înființarea SC APAREGIO GORJ SA, societate comercială pe acțiuni, acționarii fiind localitățile: Târgu-Jiu, Motru, Rovinari, Târgu-Cărbunești, Bumbești Jiu, Țicleni și Novaci, prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj. (Ulterior orașele Rovinari și Novaci s-au retras).

Scopul constituirii SC APAREGIO GORJ SA a fost acela de a se înființa un OPERATOR UNIC COMUN, în conformitate cu prevederile Ordonanței nr. 72/2002, care va asigura serviciile de alimentare cu apă și canalizare, sub jurisdicția autorităților locale asociate, prin intermediul unui singur CONTRACT DE DELEGARE DE GESTIUNE.

În acest mod, operatorul este supus atât controlului și reglementărilor impuse de către acționarii săi dar, pe de altă parte, și de către ANRSC care are responsabilități privind controlul tarifelor și al calității serviciilor furnizate.

Contractul de Delegare a gestiunii, reprezintă forma cea mai uzitată la nivelul județului. Acest gen de contract, ar trebui să fie un angajament pe termen lung, care stabilește drepturile și obligațiile fiecărei părți, în ceea ce privește dezvoltarea programului de investiții și atingerea a unor niveluri de performanță a serviciilor.

7.1.8.9 Cooperarea intercomunitară și cu sectorul privat a autorităților administrativ-teritoriale din județul Gorj

Conform prevederilor Legii 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ADI este structura de cooperare cu personalitate juridică, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.

ADI are statut de utilitate publică, de drept privat (este creată în conformitate cu prevederile OG 26 /2000 privind asociațiile și fundațiile).

Politica tarifară este stabilită de către ADI, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, astfel încât să asigure recuperarea totală a costurilor.

Potrivit Hotărârii Consiliului Județean Gorj nr. 49/24.05 2007, privind aprobarea *Statutului și Actului constitutiv al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”*, dar și a actului constitutiv al S.C. APAREGIO GORJ S.A. - cuprins în Anexa nr.1 și nr.2 la Hotărârea Consiliului Județean Gorj nr. 76/ 27. 09. 2007, Consiliul Județean Gorj este asociat al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ADIA”, asociație înregistrată conform dovezii eliberate de Ministerul Justiției cu numărul 52920 din 30.05. 2007.

Prin Hotărârea Consiliului Municipiului Târgu-Jiu nr. 76/2007 s-a aprobat reactualizarea actului constitutiv al societății, având ca acționari: Târgu-Jiu, Motru, Târgu-Cărbunești, Bumbesti Jiu, Țicleni, prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj (*s-au retras localitățile Novaci și Rovinari*).

7.1.8.10 Stadiul constituirii, alimentării și utilizării Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (Fond IID)

Unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, operatorii/operatorii regionali care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale pentru realizarea unor programe de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor de utilități publice au obligația constituirii, alimentării și utilizării unui fond de rezervă necesar pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea sistemelor de utilități publice, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei publice aferente cofinanțării acestor proiecte. (Conform OUG nr. 198/2005 *privind constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene*, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 1.193/ 30.12.2005 și a normelor metodologice care fac parte din aceasta).

La nivelul județului, există în implementare mai multe proiecte, atât cu finanțare din fonduri guvernamentale (OG 7/2006 - *Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural*, HG 577/1996 - *programul* privind pietruirea, reabilitarea, modernizarea si/sau asfaltarea drumurilor de interes local clasate si alimentarea cu apă a satelor), dar și proiecte a căror co-finanțare beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene (POS Mediu/ FEADR /PNDR), ori de împrumuturi de la organisme financiare internaționale (CNI), pentru realizarea unor programe de investiții publice în sectorul de apă/ ape uzate.

Din informațiile culese, privind constituirea unui *Fond de întreținere, înlocuire și dezvoltare*(Fond IID), destinat acestui sector, s-a comunicat:

- SC APAREGIO SA(*finanțare POS Mediu*): are deschisă o linie de credit la o bancă comercială pentru asigurarea co-finanțării proiectului (*echivalentul constituirii - Fond IID*).
- Proiecte finanțate prin CNI(*din împrumutul încheiat între România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei*), pentru „*proiecte integrate de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile, și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori*”:
 - C.L. Motru
 - C.L. Rovinari
 - C.L. Tg. Cărbunești
 - C.L. Turceni

Fondul se constituie la nivelul împrumutatului/administratorului împrumutului (CNI), din plata co-finanțării de către UAT-urile beneficiare.

- Proiecte *finanțate prin PNDR (C.L Aninoasa, Scoarța, Crasna, Crușet, Ionești, Polovragi, Săulești, Stejari, Văgiulești)*: nu s-a constituit un fond cu aceasta destinație(există de asemenea linii de creditare a co-finanțării).

Este recomandat totuși ca autoritățile beneficiare sa depună sistematic sumele necesare în acest cont, sume care ar trebui sa acopere "*...plata serviciului datoriei publice constând în rate de capital, dobânzi, comisioane și alte costuri aferente împrumutului destinat cofinanțării proiectelor care beneficiază de asistenta financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene*"

7.2 Analiza SWOT evacuare/ epurare ape uzate

7.2.1 Puncte tari ale sectorului în context regional /național:

- *Exista un Master-plan al sectorului apa/apa uzata, în curs de actualizare*
- *Exista constituita o asociație de dezvoltare intercomunitara (ADIA)*
- *Exista înființat unui operator regional*
- *Exista proiecte finanțate, în implementare pentru sisteme de evacuare/epurare ape uzate*
- *Exista un potențial uman bun, cu nivel ridicat de educație, care operează în acest sector;*
- *Exista externalizare anumite servicii conexe*

7.2.2 Puncte slabe ale sectorului ape uzate, în context regional /național:

- *Insuficienta dezvoltare a serviciilor la nivelul județului*
- *Infrastructura tehnică din mediul rural este extrem de slab dezvoltată*
- *Sistemul de colectare este vechi, degradat și depășit la capacitate*

- *Lipsa stațiilor de epurare, sau stații de epurare depășite moral și la capacitate*
- *Lipsa terenurilor necesare construcției de noi stații de epurare*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare a debitului și calității apei epurate*
- *Insuficienta dezvoltare a rețelelor de colectare*
- *Nivel redus de informatizare a sistemului*
- *Grad scăzut de încasare a facturilor*
- *Investiții autohtone și străine reduse*
- *Lipsa pârghiilor de control eficient asupra managementului operatorilor*

7.2.3 Oportunități :

- *Programul Operațional Sectorial – POS - Mediu;*
- *Programele desfășurate de către CNI*
- *Fonduri de ecologizare ale FNM și SNLO*
- *Tehnologiile noi existente, privind captarea/ tratarea/ distribuția apei*
- *Legislația privind administrarea SAC apă/ evacuare ape uzate*
- *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*
- *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*
- *Legislația privind parteneriatul public-privat*

7.2.4 Pericole, amenințări :

- *Starea în continuă depreciere a multora dintre rețelele de canalizare*
- *Deteriorarea accentuată a infrastructurii existente înainte de anii '90*
- *Poluarea mediului și afectarea apelor de suprafața și a pânzei freatice*
- *Producerea de accidente ecologice*
- *Județul Gorj, fiind unul din principalii furnizori energetici ai țării, sub forma primară(lignit, gaze, țiței), aceste activități de exploatare au afectat/afectează pânza freatica*
- *Disparități crescute între mediul urban și celelalte UAT, în ceea ce privește dezvoltarea SUP apa /canal*
- *Lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;*
- *Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii apa/canalizare*
- *Pierderea altor investiții si/sau investitori.*

7.3 Obiective și ținte europene, naționale, regionale

7.3.1 Generalități, legislație primară a serviciilor comunitare de apă/ ape uzate

Din punct de vedere legislativ, prevederile actelor normative românești referitoare la sectorul de apă sunt în mare măsură în conformitate cu acquis-ul comunitar.

România este în plin proces de construcție și adaptarea a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare pentru a se conforma directivelor europene privind calitatea apei potabile și epurarea apelor uzate.

În conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, au fost aprobate Planurile de Implementare a Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, respectiv a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orășenești.

Ministerul Administrației și Internelor a elaborat legislația primară privind organizarea și funcționarea serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate care stabilește responsabilitățile autorităților administrației publice centrale și locale, ale operatorilor și ale utilizatorilor serviciului de alimentare cu apă și de canalizare cu privire la înființarea, organizarea, conducerea, gestionarea, monitorizarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice furnizate/prestate utilizatorilor, respectiv la funcționarea, exploatarea, întreținerea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare.

Directivele europene au fost integral transpuse/implementate, majoritatea prin HG, OUG sau legi dedicate. Cerințele directivelor europene specifice acestui domeniu sunt transpuse în totalitate în legislația românească prin:

- *Legea nr. 310/2004 pentru modificarea Legii Apelor nr. 107/1996 (MO nr. 584/30.06.2004)*
- *Legea nr. 112/2006(MO nr. 413/12.05.2006) pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr. 107/1996*
- *Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare*
- *LEGE nr. 241/ 2006 a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, cu modificările și completările ulterioare*
- *OUN nr. 12/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului, cu modificările și completările ulterioare*
- *Legea nr. 107/1996 a apei, cu modificările și completările ulterioare*
- *Legea nr. 310/2004 pentru modificarea Legii Apelor nr. 107/1996 (MO nr. 584/30.06.2004)*
- *HG nr. 210/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 472/2000 privind unele măsuri de protecție a calității resurselor de apă (MO nr. 272/15.06.2000)*
- *HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească*

apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă (MO nr. 130/19.02.2002)

- *HG nr. 567/2006 privind modificarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizarea NTPA – 013, aprobate prin HG nr. 100/2002 (MO nr. 417/15.05.2006)*
- *HG nr. 352/2005 pentru modificarea HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate (MO nr. 398/11.05.2005)*
- *HG nr. 1275/2008 pentru aprobarea Listei cuprinzând 4 obiective de investiții și a indicatorilor tehnico-economici din cadrul proiectului „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori”, derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” – S.A. (MO nr. 700/15.10.2008)*
- *OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 659/2008 pentru aprobarea listei cuprinzând obiectivele de investiții și a indicatorilor tehnico-economici din cadrul Proiectului „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori”, derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” — S.A. (MO nr. 464/23.06.2008)*
- *HG nr. 351/2005) privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (MO nr. 428/20.05.2005)*
- *HG nr. 783/2006 pentru modificarea și completarea anexei la HG nr. [351/2005](#) privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase (MO nr. 562/29.06.2006)*
- *OUG nr. 152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul susținerii vieții piscicole (MO nr. 196/22.03.2002)*
- *HG nr. 563/2006 privind modificarea și completarea HG nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul susținerii vieții piscicole (MO nr. 406/10.05.2006)*
- *HG nr. 201/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște (MO nr. 196/22.03.2002)*
- *HG nr. 467/2006 pentru modificarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște, aprobate prin HG nr. 201/2002 (MO nr. 349/18.04.2006)*

- *HG nr. 859/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea finalizării transpunerii acquis-ului comunitar în domeniul protecției mediului (MO nr. 535/07.08.2007)*
- *HG nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (MO nr. 526/25.10.2000)*
- *HG nr. 1360/2005 pentru modificarea și completarea HG nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (MO nr. 1061/28.03.2005)*
- *HG nr. 546/2008 privind gestionarea calității apei de îmbăiere, cu modificările și completările ulterioare*
- *HG nr. 459/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pentru apa din zonele naturale amenajate pentru îmbăiere (M.Of. nr. 350/27.05.2002)*
- *HG nr. 88/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și control al zonelor naturale utilizate pentru îmbăiere (M.Of. nr. 133/13.02.2004)*
- *Lege nr. 311/2004 pentru amendarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile (MO nr. 582/30.06.2004)*
- *HG nr. 974/2004 care aprobă normele de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și procedura de autorizare sanitară pentru folosirea și stocarea apei potabile (MO nr. 669/26.07.2004)*
- *HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică (MO nr. 800/02.09.2005)*
- *HG nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România (MO nr. 485/05.07.2002)*
- *HG nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării (MO nr. 96/18.02.2009)*

7.3.2 Obiective Naționale pentru sectorul serviciilor comunitare de ape uzate

Prin adoptarea aquis-ului de mediu, România și-a stabilit ca obiective:

- *colectarea, până în 2015, a 60% din apele deversate, ceea ce reprezintă o dublare a capacității disponibile la nivelul anului 2004. Alte angajamente privesc:*
- *racordarea cetățenilor la rețelele de apă și canalizare până la 70% până în 2015.*

Luând în considerare nivelul actual de conectare al populației, de numai 52%, nevoile de investiții din acest domeniu sunt considerabile. De asemenea, calitatea râurilor din România va trebui în mod semnificativ îmbunătățită prin realizarea de investiții în vederea reducerii surselor punctiforme de contaminare care cresc riscul de eutrofizare a receptorilor naturali și riscul de îmbolnăvire al populației.

În urma negocierilor pentru *Capitolul 22 – Mediu*, România are o serie de angajamente ferme pentru realizarea investițiilor în sectorul de apă și apă uzată în decursul unor perioade de

tranziție relativ scurte. În conformitate cu Tratatul de Aderare, România a obținut perioade de tranziție pentru conformarea cu acquis-ul pentru colectarea, descărcarea și epurarea apelor uzate municipale:

- până în 2015 pentru 263 aglomerări mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și
- până în 2018 pentru 2.346 de aglomerări între 2 000 și 10 000 locuitori echivalenți (l.e.).

Perioade de tranziție au fost obținute, de asemenea, și pentru calitatea apei potabile până în 2015, pentru conformarea cu Directiva 98/83.

Mai mult, în urma negocierilor de aderare, România a declarat întregul său teritoriu drept zonă sensibilă, acest aspect presupunând obligația ca toate aglomerările umane cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți să fie prevăzute cu stații de epurare cu grad avansat de epurare.

7.3.3 Legislație secundară, referințe naționale intersectoriale, alte planuri și strategii relevante

Legislația secundară și terțiară subsecventă adoptată de către Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală - A.N.R.S.C., după înființarea acesteia în anul 2002, definește indicatorii de performanță și parametrii de calitate ai fiecărui tip de serviciu pe care operatorii trebuie să îi respecte pentru a putea fi licențiați.

Evaluarea operatorilor serviciilor comunitare de utilități publice în vederea licențierii a început în cursul anului 2003 și include și condiționalități privind planurile de conformare la prevederile legale prin care sunt transpuse prevederile directivelor U.E.

Principala legislație secundară – alături de Normele ANRSC, este constituită din ordine ale ministrului(OM), legate de transpunerea practica a legislației primare legata de sectoarele de apa/ape uzate:

- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1012/2005 pentru aprobarea Procedurii privind mecanismul de acces la informațiile de interes public privind gospodărirea apelor (MO nr. 978/ 03.11.2005)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 913/2001, privind aprobarea structurii cadru a planului de gospodărire a apelor la bazinele hidrografice*
- *Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 1861/2008 pentru aprobarea Listei laboratoarelor care efectuează monitorizarea calității apei potabile în cadrul controlului oficial al apei potabile (MO nr. 772/18.11.2008)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1125/2002 pentru aprobarea Comitetului pentru coordonarea și monitorizarea aplicării Directivei 2000/60/EC și a celorlalte directive în domeniul apei*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 662/2006 privind aprobarea Procedurii și a competențelor de emitere a avizelor și autorizațiilor de gospodărire a apelor (MO nr. 661/1.08.2006)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1258/2006 privind aprobarea Metodologiei și a Instrucțiunilor tehnice pentru elaborarea schemelor directe (MO nr. 17/10.01.2007)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 661/2006 privind aprobarea Normativului de conținut al documentațiilor tehnice de fundamentare necesare obținerii avizului de gospodărire a apelor și a autorizației de gospodărire a apelor (MO nr. 658/31.07.2006)*

- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 161/2006 pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă (MO nr. 511/13.06.2006)*
- *Ordinul comun al Ordinului Ministrului Mediului și Pădurilor și al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 344/2004 pentru aprobarea Normelor tehnice privind protecția mediului și în special a solurilor, când se utilizează nămolurile de epurare în agricultură (MO nr. 959/19.10.2004)*
- *Ordinul Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 501/2003 privind aprobarea Regulamentului pentru întocmirea inventarului inițial al surselor de poluare pentru mediul acvatic și apele subterane (MO nr. 591/20.08.2003)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 245/2005 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a riscului substanțelor periculoase din listele I și II și al substanțelor prioritare/prioritar periculoase în mediul acvatic prin modelare matematică și a Metodologiei de evaluare a impactului substanțelor periculoase din listele I și II și al substanțelor prioritare/prioritar periculoase asupra mediului acvatic prin teste ecotoxicologice - alge verzi, dafnia, pești (MO nr. 565/01.07.2005)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1177/2002 pentru aprobarea metodologiei de evaluare integrată a riscului în context transfrontalier*
- *Ordinul comun al Ministrului Apelor și Protecției Mediului și al Ministrului Sănătății și Familiei nr. 1406/191/2003 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare rapidă a riscului pentru mediu și sănătatea umană (MO nr. 213/01.04.2003)*
- *Ordinul Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 44/2004 privind aprobarea Regulamentului privind realizarea monitoringului calității apelor pentru substanțe prioritare/prioritar periculoase (MO nr. 154/23.02.2004)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 479/2006 pentru aprobarea metodologiei și chestionarelor de raportare a datelor din domeniul apelor (MO nr. 619/18.07.2006)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 31/2006 privind aprobarea Manualului pentru modernizarea și dezvoltarea Sistemului de Monitoring Integrat al Apelor din România (SMIAR), care abroga OM nr. 35/2003 (MO nr. 234 bis/15.03.2006)*
- *OUG nr. 152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, cu modificările și completările ulterioare*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 1387/2006 privind aprobarea Procedurii de participare a publicului la elaborarea, modificarea sau revizuirea programelor de acțiune pentru zonele vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole (MO nr. 91/05.02.2007)*
- *Ordin Ministrului Sănătății nr. 328/2004 pentru constituirea comisiilor de coordonare a activității de privatizare (MO nr. 297 din 05/04/2004)*
- *Ordinul comun al Ministrului Apelor și Protecției Mediului și al Ministrului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor nr. 452/105951/2001) privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei și a Grupului de sprijin pentru aplicarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 1552/743/2008 pentru aprobarea listei localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole (MO nr. 851 din 18/12/2008)*

- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 242/197/2005 pentru aprobarea organizării Sistemului național de monitoring integrat al solului, de supraveghere, control și decizii pentru reducerea aportului de poluanți proveniți din surse agricole și de management al reziduurilor organice provenite din zootehnie în zone vulnerabile și potențial vulnerabile la poluarea cu nitrați și pentru aprobarea Programului de organizare a Sistemului național de monitoring integrat al solului, de supraveghere, control și decizii (MO nr. 471/03.06.2005)*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 296/216/2005 privind aprobarea Programului-cadru de acțiune tehnic pentru elaborarea programelor de acțiune în zone vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole (MO nr. 529/22.06.2005)*
- *Ordinul comun al Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor și al Ministrului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 12701182/2005 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (MO nr. 224/13.03.2006)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 740/2001 privind aprobarea părților componente nominale ale Comisiei pentru aplicarea Planului de acțiune privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrați proveniți din surse agricole*
- *Ordinul Ministrului Sănătății nr. 764/2005 pentru aprobarea procedurii de înregistrare la Ministerul Sănătății a laboratoarelor care efectuează monitorizarea calității apei potabile în cadrul controlului oficial al apei potabile, cu modificările și completările ulterioare*
- *Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 341/2007 pentru aprobarea normelor de igienă și a procedurii de notificare a apelor potabile îmbuteliate, altele decât apele minerale naturale sau decât apele de izvor, comercializate sub denumirea de apă de masă (MO nr. 149/01.03.2007)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1193/1996 privind normele de supraveghere sanitară pentru sistemele publice de depozitare a apei potabile*
- *Ordinul Ministrului Sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației (MO nr. 140/3.07.1997)*
- *Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor, nr. 1049/2002 pentru aprobarea unui Plan de măsuri pentru eliminarea și reducerea riscului de poluare în apele subterane*
- *Ordinul Ministrului Mediului nr. 137/2009 privind aprobarea valorilor de prag pentru corpurile de ape subterane din România (MO nr. 170/18.03.2009)*
- *Ordinul Președintelui Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală nr. 65/2007 privind aprobarea Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor /tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare (MO 192/20.03.2007),*

7.3.4 Ținte naționale pentru sectorul serviciilor comunitare apă / ape uzate

Hotărârea nr. 246 din 16/02/2006 pentru aprobarea *Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, stabilește **OBIECTIVELE GENERALE** ale serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate, la nivel național, și se refera la:

Obiectivul conformării cu acquis-ul comunitar privind calitatea apei potabile, este:

„de a proteja sănătatea oamenilor de efectele adverse ale contaminării apei destinate consumului uman și de a asigura ca apa destinată consumului uman este potabilă și curată”.

Obiectivul conformării cu legislația privind epurarea apelor uzate orășenești este:

„de a proteja mediul înconjurător de efectele adverse ale descărcărilor în receptorii naturali a apei uzate colectate de pe teritoriul localităților și a apei uzate provenite din anumite sectoare industriale, în special din industria alimentară”.

7.3.5 Ținte regionale pentru sectorul serviciilor comunitare apă / ape uzate

Obiectivele majore în dezvoltarea infrastructurii de apă/canalizare, la nivel județean, sunt:

- asigurarea 100% a serviciilor de furnizare apă potabilă la tarife acceptabile pentru populație, în toate aglomerările umane mai mari de 2.000 locuitori;
- asigurarea apei potabile de calitate adecvată în toate aglomerările județului (alinieră la Directiva 98/83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman) – până în anul 2015
- contorizarea la nivel de branșament(100%), a tuturor consumatorilor de apă, până în anul 2015
- reducerea pierderilor din sistemul de distribuție, sub 7%, până în anul 2018
- alinierea la Directiva 91/271 a Comunității Europene privind tratarea apei urbane uzate:
 - până în 2015 pentru aglomerările urbane mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și
 - până în 2018 pentru aglomerările între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți (l.e.).
- extinderea rețelelor de evacuare a apelor uzate(100%), până în 2020
- îmbunătățirea calității cursurilor de apă;
- îmbunătățirea nivelului de gospodărire a nămolului provenit din stațiile de epurare.

Așa cum s-a mai specificat, întrucât proiectele de dezvoltare a SCUP colectare ape uzate și pluviale se vor adresa în principal arealului cel mai puțin dezvoltat din acest punct de vedere (zonele rurale), zone în care serviciile de colectare a apelor meteorice se caracterizează în principal prin lucrări de drenare de suprafață, această categorie de lucrări *nu a fost inclusă în studiu (nu constituie o problemă stringentă pentru perioada analizată).*

Pentru **sectorul apelor uzate**, activitățile necesare atingerii obiectivelor prezentate trebuie adaptate “mediului” specific județului:

- extinderea și reabilitarea rețelelor apelor uzate;
- construcția și actualizarea stațiilor de epurare;
- construcția și reabilitarea utilajelor de tratare a nămolului;
- pregătirea măsurilor pentru consolidare instituțională și asistență tehnică, pentru îmbunătățirea capacității de conducere și introducerea principiilor de funcționare moderne.

7.4 Proiecții privind necesarul de dezvoltare a serviciilor comunitare de colectare/epurare a apelor uzate, 2011 – 2020

7.4.1 Debite de colectat estimate

Determinarea necesarului de dezvoltare, se va face la modul general, prin centralizarea fiecărui proiect destinat să asigure accesul la servicii comunale de calitate pentru infrastructura publică de canalizare:

a. Realizare sistem integrat de colectare a apelor uzate în sistem centralizat

La nivel județean există un număr de 55 localități fără SCUP canalizare/epurare ape uzate. Dintre aceste localități sunt în curs de execuție lucrări de înființare / reabilitare sisteme centralizate de evacuare apelor uzate într-un număr de 16 localități (ANEXA 7.1). Eliminând și orașele care beneficiază de investiții de reabilitare finanțate prin POS Mediu și CNI, rămâne un număr de 39 UAT-uri, fără sistem de evacuare a apelor uzate (*și fără proiecte aprobate în acest sens*), localități ce trebuie în mod obligatoriu – și cât mai urgent - incluse în viitoarele proiecte de înființare de noi sisteme de evacuare și epurare a apelor uzate.

Tabel 7.5. Localități care necesită înființarea de sisteme de colectare/epurare ape uzate, la nivel județean

Nr Crt	LOCALITATE	Populație	Debit ape uzate	Lungime rețea necesara
		Nr. locuitori	mc/zi	Km
1	ALBENI	2986	435.04	20
2	ARCANI	1450	259.00	16
3	BAIA DE FIER	4229	702.06	25
4	BĂLĂNEȘTI	2201	308.14	30
5	BĂRBĂTEȘTI	1907	275.98	14
6	BENGEȘTI-CIOCADIA	3271	527.94	27
7	BOLBOȘI	1876	332.64	49
8	BORĂSCU	3567	569.38	30
9	BRĂNEȘTI	2640	439.60	48
10	BUMBEȘTI-PIȚIC	2332	396,48	43
11	CĂPRENI	2544	376,16	26
12	CĂLNIC	2235	358,90	35
13	CIUPERCENI	1827	285,78	31
14	DRĂGOTEȘTI	2728	404.92	27
15	FĂRCĂȘEȘTI	3886	614,04	22
16	GLOGOVA	2013	354,82	17
17	GODINEȘTI	2119	330,66	37
18	HUREZANI	1873	320,22	23
19	JUPĂNEȘTI	2650	441,00	23
20	LICURICI	2614	435,96	25
21	LOGREȘTI	2934	480,76	30
22	NEGOMIR	3844	608,16	51
23	PADEȘ	5161	857,54	50
24	PEȘTIȘANI	4283	688.62	43
25	PLOPȘORU	6870	1.002,80	32
26	PRIGORIA	3326	465,64	42

Nr Crt	LOCALITATE	Populație	Debit ape uzate	Lungime rețea necesara
		Nr. locuitori	mc/zi	Km
27	ROȘIA DE AMARADIA	3284	476,76	52
28	SAMARINEȘTI	2018	282,52	16
29	SĂCELU	1886	329,04	38
30	SCHELA	2022	353,08	36
31	SLIVILEȘTI	3639	579,46	60
32	STEJARI	3075	500,50	42
33	STOINA	2867	471,38	42
34	TELEȘTI	2798	414,72	22
35	TURBUREA	4860	719,40	48
36	TURCINEȘTI	2269	427,66	20
37	ȚÂNȚĂRENI	2441	353,74	16
38	URDARI	3208	539,12	21
39	VLADIMIR	3268	527,52	31

b. Extinderea și reabilitarea sistemelor de canalizare și epurare a apelor

15 din cele 16 UAT-uri cu sistem existent de canalizare / epurare a apelor uzate, au nevoie de lucrări de extindere /reabilitare/modernizare a sistemelor existente.

Tabel 7.6. Localități care necesită extinderea rețelelor de colectare a apelor uzate

Nr Crt	LOCALITATEA	Necesar extinderi rețele existente
		Km
1	MUNICIPIUL MOTRU	30
2	MUNICIPIUL TÂRGU JIU	59
3	BUMBEȘTI-JIU	27
4	NOVACI	29
5	ROVINARI	12
6	TÂRGU CĂRBUNEȘTI	30
7	TURCENI	42
8	ȚICLENI	16
9	ALIMPEȘTI	29
10	BĂLTENI	53
11	DĂNEȘTI	6
12	DRĂGUȚEȘTI	20
13	MĂTĂSARI	21
14	POLOVRAGI	20
15	TISMANA	23

7.4.2 Pre-dimensionare capacități necesare de colectare / epurare

În tabelul următor, s-a cuantificat necesarul de dezvoltare pentru sectorul de apă uzată, la nivelul județului, pentru fiecare tip de investiție prognozat.

A . Localități CU SISTEM DE COLECTARE/EPURARE APE, EXISTENT:

Tabel 7.7 - Localități care au sisteme de canalizare menajera și de epurare în execuție, dar au nevoie de mărirea capacității acestora

Nr Crt	LOCALITATEA	Lungime extinderi rețele în execuție	Q zi med
		Km	mc/zi
1	ANINOASA	5	117
2	BĂLEȘTI	7	416
3	BERLEȘTI	5	192
4	BUSTUCHIN	13	301
5	CĂTUNELE	8	217
6	CRASNA	6	234
7	CRUȘET	15	273
8	DĂNCIULEȘTI	9	220
9	IONEȘTI	16	215
10	LELEȘTI	5	169
11	MUȘETEȘTI	4	158
12	RUNCU	8	562
13	SĂULEȘTI	9	198
14	SCOARȚA	19	233
15	STĂNEȘTI	9	222
16	VĂGIULEȘTI	20	233

Tabel 7.8. Pre-dimensionare sisteme de colectare/epurare apă (existente), la nivel județean

Localități cu sistem existent de colectare ape uzate, pentru care e necesar:	Valoare:	U.M.
• Necesari extinderi și reabilitări rețele	414	Km
Localități cu stații de epurare cu capacitate insuficientă	5	
Necesar de creșteri capacități epurare:	3.374	l/s
Necesar de stații de epurare noi:		
Localități cu locuitori 2.000 - 3.000	2	
Localități cu locuitori >5000	3	

B . Localități în CARE SE ÎNFIINȚEAZĂ / EXTIND SISTEME DE COLECTARE/EPURARE APA(cu proiecte aprobate):

Tabel 7.9. Pre-dimensionare sisteme de colectare/epurare apă (in curs de execuție), la nivel județean

Localități care au sisteme de canalizare menajeră și de epurare în execuție, dar au nevoie de mărirea capacității acestora	16	
Necesar extinderi în localități în care se înființează sisteme de canalizare menajeră	156	Km
Debit mediu zilnic pentru mărirea capacității epurare la lucrări în execuție	3,961	mc/zi
Localități cu locuitori <1500	10	
Localități cu locuitori între 1.500-2.000	4	
Localități cu locuitori între 2.000-3.000	2	

C . Localități FĂRĂ SISTEME DE COLECTARE / EPURARE APE UZATE(fără proiecte aprobate):

Tabel 7.10. Pre-dimensionare sisteme de colectare/epurare apa (in localitățile fără sistem și fără proiecte), la nivel județean

Localități care nu au sistem de canalizare menajeră și nu au fost prinse în nici un program	39	
• <i>Debit total mediu zilnic al apelor uzate [l/s]:</i>	18.247	l/s
• <i>Necesar rețele canalizare menajera pentru localități fără sistem (si nu au fost prinse în nici un program)</i>	1.259	[km]:
• <i>Necesar stații de epurare:</i>		TEREN:
	Buc:	Mp:
<i>Localități cu populația < 1500</i>	1	550
<i>Localități cu populația între 1500-2000</i>	5	600
<i>Localități cu populația între 2000-3000</i>	18	700
<i>Localități cu populația între 3000-3500</i>	6	750
<i>Localități cu populația între 3500-4000</i>	4	850
<i>Localități cu populația între 4000-4500</i>	2	900
<i>Localități cu populația între 4500-5000</i>	1	950
<i>Localități cu populația >5000</i>	2	1200

7.4.3 Tarife preconizate / gradul de suportabilitate

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează, cu respectarea metodologiei de calcul stabilite de autoritățile de reglementare competente, pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii, și includ o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor de utilități publice, precum și o cotă de profit. Stabilirea, ajustarea și modificarea prețurilor și tarifelor serviciilor de utilități publice se fac cu respectarea metodologiilor de calcul elaborate de autoritățile de reglementare competente.

O problemă importantă din zona serviciului de alimentare cu apă și canalizare constă în construirea și reabilitarea sistemelor de colectare, canalizare, epurare și evacuare (rețele de canalizare, colectoare, stații de epurare a apelor uzate orășenești, stații de pompare ș.a.) pentru a se atinge conformitatea tehnică cu acquis-ul comunitar privind epurarea apei uzate.

Costuri foarte mari sunt generate de necesitatea de a:

- *construi noi stații de epurare a apelor uzate;*
- *moderniza/reabilita stațiile existente de epurare a apelor uzate;*
- *moderniza/reabilita stațiile existente de epurare a apelor uzate din industria alimentară;*
- *extinde și reabilita sistemele existente de colectare, canalizare și evacuare a apelor uzate;*
- *construi și/sau extinde sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate.*

Întrucât investițiile ce trebuie realizate în acest domeniu se reflecta într-o creștere a tarifelor pentru furnizarea /prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, este necesar să se ia în calcul faptul ca apa potabilă nu poate fi privită pur și simplu ca o marfă, ci ca o componentă vitală a necesităților umane. În acest context, măririle de tarif pentru acest serviciu trebuie limitate la nivelul suportabilității populației dar, în același timp, trebuie să stimuleze economia și reducerea consumului.

Tariful ar trebui:

- (a) să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse și de re-investiție în perioada proiectării și să asigure plata datoriei dacă se au în vedere împrumuturi.
- (b) să fie acceptabile și suportabile pentru consumatori.
- (c) să ofere un stimulent pentru promovarea conservării apei.

Trebuie determinat modul în care schimbările politicii tarifare afectează gospodăriile cu diferite niveluri de venit, *mai ales acele gospodării din categoriile cu venituri mici*.

În analizarea structurii tarifului pentru consumatorii industriali, comerciali și casnici (se va ține seama de nivelul de suportabilitate, factura lunară pe gospodărie pentru serviciile de apă și ape uzate (să nu depășească 3,5 - 4% din venitul celor mai sărace 10 % din gospodării, precum și de compararea cu alte orașe din România);

Gradul de suportabilitate (%) = [Total factură pe lună/Venitul mediu] x 100

Nivelele generale recomandate de HG 246/2006 – de aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, pentru ratele de suportabilitate, calculate pe baza formulei anterioare, sunt exprimate în raport cu venitul mediu:

- alimentare cu apă – canalizare ape uzate: rata de suportabilitate = 3,5%
- *gestionarea deșeurilor solide (colectarea, transportul și depozitarea): rata de suportabilitate = 1%*
- *transportul public local: rata de suportabilitate = 3%*
- *alimentarea cu energie termică în sistem centralizat: rata de suportabilitate = 10% (valoare medie dacă factura anuală este împărțită pe luni) sau 20% (dacă rata de suportabilitate ia în considerare doar lunile din sezonul rece).*

Suportabilitatea costurilor de către populație depinde atât de costurile serviciilor, cât și de capacitatea gospodăriilor de a plăti. Serviciile tind să devină mai accesibile în condițiile în care, fie costurile asociate lor descresc, fie condițiile economice se îmbunătățesc, ducând la creșterea veniturilor, fie amândouă cazurile.

Pe de altă parte, un declin puternic al populației poate duce la o creștere a costurilor medii ca urmare a faptului că o populație mai redusă va trebui să acopere costuri fixe mai mari.

Dat fiind faptul că la nivelul județului Gorj exista o foarte largă gamă de tarife, tarife ce diferă chiar în cadrul aceluiași operator, *este necesară o unificare a acestor tarife, cel puțin la nivelul aceluiași operator*. Oricum, în mod evident, trebuie făcută o diferențiere a tarifelor urban/rural (având în vedere nivelul veniturilor medii ale celor două zone), fără a periclita însă situația economică a operatorului (*tariful să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse, de reinvestiții și să asigure plata datoriei dacă sunt luate împrumuturi*).

Trebuie să se aibă în vedere impactul oricărui tip de subvenționări ale grupurilor sociale cu venituri mici (ex. *taxe diferențiate în funcție de venit, subvenționarea locuințelor pentru grupurile cu venituri mici etc.*)

Nivelul actual al facturii pentru serviciile de furnizare a apei de consum / canalizare, este sub limitele de suportabilitate pentru multe dintre localitățile județului (ANEXA 8.1), dar se așteaptă în continuare o presiune suplimentară asupra tarifelor (datorită internalizării costurilor de mediu la furnizor, al investițiilor în derulare, angajamentelor semnate și al datoriilor angajate de către operatori), va trebui creat un program special de subvenționare directă de la bugetul local a c/v acestor servicii, cu o importantă componentă socială, adresată direct familiilor cele mai sărace (sub un anumit plafon al venitului lunar /membru), consumatori care chiar au nevoie de un grant pentru a-și putea susține costurile lunare. Acest demers al fiecărui Consiliu Local, va trebui făcut doar după modernizarea infrastructurii aferente colectării/distribuției apei la nivelul tuturor localităților județului și contorizarea la nivel de branșament de imobil a tuturor consumatorilor, în maxim 1 an după ce toate investițiile în sectorul utilităților publice de alimentare cu apă și evacuare ape uzate, au fost realizate.

7.5 Analiza opțiunilor de dezvoltare

7.5.1 Metodologie; aglomerări administrative regionale (Gorj)

Atingerea țintelor de conformare a serviciilor de apă/apă uzată ale județului, cu standardele europene pentru localitățile județului Gorj, implica:

- *asigurarea 100% a serviciilor de furnizare apă potabilă la tarife acceptabile pentru populație, în toate aglomerările umane mai mari de 2.000 locuitori echivalenți (l.e.);*
- *asigurarea apei potabile de calitate adecvată în toate aglomerările județului (alinieră la Directiva 98 /83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman) – până în anul 2015*
- *contorizarea la nivel de branșament (100%), a tuturor consumatorilor de apă, până în anul 2015*
- *reducerea pierderilor din sistemul de distribuție, sub 7%, până în anul 2018*
- *alinieră la Directiva 91/271 a Comunității Europene privind tratarea apei urbane uzate:*
 - o *până în 2015 pentru aglomerările urbane mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și*
 - o *până în 2018 pentru aglomerările între 2 000 și 10 000 locuitori echivalenți (l.e.).*
- *extinderea rețelelor de evacuare a apelor uzate (100%), până în 2020*

Dezvoltarea unor soluții tehnice individuale, aplicabile fiecăreia dintre aglomerările urbane (încadrate în grupa 2.000-10.000 l.e.), aflate în afara proiectelor de dezvoltare a serviciilor de apă / apă uzată, finanțate și în curs de implementare.

7.5.2 Evaluări/descrieri ale soluțiilor de dezvoltare

a. Marcarea zonelor de protecție

Pentru asigurarea protecției resurselor de apă și a apei potabile distribuită pentru consum este necesară asigurarea și menținerea zonei de protecție sanitară și hidrogeologică la sursele de apă, la obiectele sistemelor de alimentare cu apă și canalizarea și epurarea apelor uzate în conformitate cu legislația actuală din domeniu (HG 930/2005 - *pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitara* și OMS 536/1997 – *de aprobare a Normelor de igiena si a recomandărilor privind mediul de viata al populației*), precum și păstrarea zonei de protecție la cursurile naturale de apă și la construcțiile hidrotehnice aflate pe teritoriul județean (conf. legii nr. 112/2006 - *pentru modificarea si completarea Legii apelor nr. 107/1996*).

În acest sens se propune menținerea și marcarea sau instaurarea (după caz) a distanțelor minime pentru zona de protecție sanitară cu regim sever astfel:

- *la sursele de apă subterane din stratul freatic, pentru care nu există suficiente date pentru aplicarea metodelor de dimensionare cuprinse în ordinul nr. 1.278/2011, dimensiunile minime sunt 50 m amonte și 20 m aval de captare pe direcția de curgere a apelor subterane și 20m de o parte și de alta a captării.*
- *În cazul captării izvoarelor, minim 50 m în amonte și 20 m lateral de o parte și de alta a captării;*
- *La sursele de apă de adâncime, zona este circulară cu centrul pe poziția forajului și rază de 10m;*
- *La aducțiunile de apă potabilă, 10 m de la generatoarele exterioare ale acesteia;*
- *La instalațiile de tratare a apei, 20 m de la zidurile exterioare ale acesteia;*
- *La stațiile de pompare, 10 m de la zidurile exterioare ale clădirilor;*

Distanța de protecție sanitară la stațiile de epurare a apelor uzate din localități este de stabilită prin studii de impact asupra sănătății populației și mediului înconjurător elaborate de institute specializate. În lipsa acestora se recomandă, până la elaborarea studiilor, distanța 300 m până la zonele construite (ordinul Ministerului Sănătății nr. 536/1997). Utilizarea terenurilor din interiorul zonelor de protecție se face conform prevederilor aceluiași normative.

b. Dezvoltarea sistemelor de canalizare:

Rețeaua de canalizare este compusă din: *colectoare, canale de serviciu, cămine de inspecție, guri de scurgere, racorduri imobil.*

Delimitarea dintre rețeaua publică de canalizare și instalația interioară se face prin căminul de racord care este ultima componentă a rețelei publice de canalizare. După acest cămin, începe instalația interioară a imobilului.

Elemente generale de proiectare a sistemelor de canalizare

Alcătuirea unui sistem de canalizare, chiar în condițiile din mediul rural, diferă de la un caz la altul, în funcție de mai mulți factori dintre care se evidențiază cei mai semnificativi:

- *numărul de locuitori total și numărul de locuitori racordați la rețeaua de canalizare;*
- *relieful și natura terenului din zona localității;*
- *existența unui receptor natural (emisar);*
- *posibilitățile de finanțare a lucrărilor;*

- *existența în zonă a principalelor materiale de construcție;*
- *procedeul de canalizare optim, ș.a.*

Sistemul de canalizare al unui obiectiv reprezintă totalitatea construcțiilor și instalațiilor care colectează, transportă, epurează și evacuează într-un receptor natural apele de canalizare epurate sau nu, respectându-se condițiile de calitate impuse de reglementările legale în vigoare din acest domeniu.

Procedeul de canalizare exprimă rolul atribuit unei rețele funcție de diferitele categorii de ape de canalizare pe care le colectează și le transportă.

Canalizarea unui obiectiv poate fi realizată în următoarele procedee de canalizare:

- *Separativ sau divizor*, când există cel puțin două rețele de canalizare distincte (independente): o rețea numai pentru ape uzate și o altă rețea numai pentru ape meteorice, între cele două rețele nu trebuie să existe nici o legătură tehnologică sau funcțională.

În mod obișnuit, în mediul rural se adoptă cu precădere procedeul de *canalizare separativ*, care impune numai epurarea apelor uzate, apele meteorice putând fi evacuate direct în mediul natural fără epurare (exceptând cazurile în care apele de ploaie spală suprafețe impurificate cu produse petroliere, diverse minereuri, substanțe nocive, etc.). În plus, *procedeul separativ permite eșalonarea investiției prin etapizarea execuției* celor două rețele, mai întâi rețeaua pentru ape uzate și în etapa a II-a rețeaua pentru ape meteorice. În acest fel efortul financiar inițial este mai redus. Pe de altă parte, sunt situații în care apele pluviale pot fi evacuate superficial (la suprafața terenului), total sau parțial, obținându-se pe ansamblu costuri de investiție mai reduse.

- *Unitar sau "tot la canal"* când există o singură rețea care colectează și transportă toate categoriile de ape de canalizare (ape uzate, ape meteorice, etc.).

Rețeaua realizată în acest procedeu de canalizare comportă o investiție inițială mai importantă decât în procedeul separativ, dar neajunsurile generate la execuție (îngreunarea circulației pietonilor și a vehiculelor de orice tip, desfacerea și refacerea pavajelor, depozitarea pământului rezultat din săpătură și a materialelor de construcție, etc.) sunt mult atenuate și se produc o singură dată.

- *Mixt, când o parte a localității este canalizată în procedeu separativ și altă parte în procedeu unitar.*

În mediul rural acest procedeu de canalizare este rar întâlnit.

Receptorul natural sau emisarul, reprezintă orice depresiune cu scurgere asigurată în mod natural, curs de apă, lac natural sau artificial, mare, soluri infiltrabile (permeabile), în care sunt evacuate apele de canalizare. Funcție de caracteristicile cantitative și în special calitative ale apelor de canalizare și ale receptorului natural, apele de canalizare evacuate în receptor pot fi epurate sau neepurate (cazul, de regulă, al apelor meteorice).

Apă de canalizare convențional curată, este o apă care nu trebuie epurată, fiind mai curată decât apa receptorului natural în care se varsă. Concret, apa de canalizare convențional curată este apa ale cărei caracteristici calitative respectă indicatorii de calitate impuși de normativele de protecția apelor în secțiunea de evacuare a acestora în emisari.

Rețelele de canalizare se vor realiza din tuburi de PVC care prin caracteristicile lor, sunt superioare tuburilor din beton având :

- densitate mica 0.93-0.94 g/cm³
- rezistentă mare la coroziune
- rugozitatea de aproximativ 0.007 mm - rezultând pierderi de sarcină și implicit diametre mai mici ca la tuburile din beton
- rezistentă mare la presiune hidraulică
- posibilități de montare simple și rapide
- costuri de fabricație relativ scăzute, etc.
- durată de serviciu de 50 de ani pentru conductele de canalizare.

Soluția propusă a materialului rețelei oferă următoarele avantaje :

- materialul este un material cu rezistentă la lovituri, care are o excelentă inerție chimică și o rezistentă ridicată la abraziune
- comportare mai bună în caz de temperaturi scăzute;
- posibilitatea îmbinării cu manșon și garnitură elastomer, în acest caz suportând eventuale suprapresiuni.
- costuri de întreținere foarte mici.

Căminele de canalizare vor fi din beton sau PEID, realizându-se astfel un sistem de canalizare etanș, lucru ce va preveni contaminarea solului prin eventuale scurgeri din sistemul de canalizare.

Din punctul de vedere al amplasării, conducta pozându-se doar pe o parte a drumului în general, vor rezulta lungimi mai mici ale rețelei. Amplasarea convenabilă a căminelor de canalizare, precum și realizarea unor traversări ale drumului la distanțe de aproximativ 250 m vor permite accesul mai ușor în viitor a gospodăriilor din zonă.

Diametrele vor rezulta în urma calculului hidraulic, funcție de debitele de dimensionare pe fiecare tronson și de configurația topografică a rețelei. În urma calculelor se va verifica:

- viteza de curgere să fie cuprinsă între viteza de autocurățire și viteza maximă admisibilă,
- gradul de umplere să fie mai mic decât gradul de umplere maxim admisibil
- panta de montare să fie mai mare decât panta minimă corespunzătoare diametrului dimensionat.

Datorită configurației terenului pot să existe porțiuni (în general la capete de tronsoane) unde nu se va putea realiza viteza minimă de autocurățire. De asemenea sunt tronsoane pe care conducta nu se poate monta cu panta minimă în funcție de diametrul ales (datorită cotelor geodezice ale traseului). Pe aceste porțiuni se vor lua măsuri pentru spălarea rețelei prin cămine care vor fi amplasate la distanța de maxim 60 m. Estimarea debitelor vehiculate pe tronsoane se va face folosit norme de necesar de apă standardizate pentru aplicare uniformă, conținute în STAS 1343/ 2006.

Cursurile de apă se vor trece prin subtraversare, din calculele rețelei rezultând adâncimi convenabile pentru pozarea conductelor. Conductele montate sub albiile cursurilor de apă vor fi lestate cu masive de ancoraj din beton. În cazul în care, datorită configurației terenului în zonă nu este posibilă realizarea sub-traversărilor, se vor realiza supra-traversări de curs de apă, prin pompare sau prin curgere gravitațională. Conducta se va monta pe o grindă metalică și se va izola cu saltele din vată minerală, protejate cu tablă zincată.

Alegerea pantelor de montaj se va face astfel încât sa nu se ajungă la adâncimi de montaj mari, fapt ce ar duce la o execuție dificilă și de asemenea la o exploatare greoaie. În final, după terminarea operațiunilor de montare, se va reface stratul de pământ de deasupra. Se vor reface toate terenurile pe care au fost pozate conductele de canalizare. Astfel spațiile verzi se vor aduce în starea inițială.

După terminarea execuției rețelei, aceasta se va spăla. Darea în funcțiune se va face după obținerea avizului favorabil al organelor sanitare autorizate. Pentru asigurarea unei funcționări corespunzătoare a rețelei de canalizare societatea de exploatare trebuie sa dispună de personal calificat și sa aibă o evidenta clară a tuturor problemelor care pot să apară în cadrul exploatării rețelei.

Datorită reliefului, în zonele în care terenul este în contrapantă față de panta de montaj a conductei, se vor monta stații de pompare. Aceste stații de pompare primesc apa uzată prin conductele de canalizare din PVC și le pompează prin conducte din PEID până la primul cămin situat la o cota convenabilă, astfel încât din acel cămin apele menajere vor curge gravitațional. Pentru evitarea pozării conductei la adâncimi mari se vor realiza stații de pompare intermediare.

Stațiile de pompare sunt complet echipate și vor fi gata de instalare prin conexiunea la rețeaua de canalizare. Stațiile de pompare includ un rezervor rezistent compus din trei straturi de PEHD. Diametrul și înălțimea rezervorului se vor alege în funcție de debitele de calcul și topografia zonei și a rețelei de canalizare. Stațiile de pompare vor include minim:

- 2 buc. electropompe submersibile
- setul întreg de instalații hidromecanice interioare stației din oțel inox și - fittinguri din fontă
- lanț de ridicare – oțel inox
- conexiune la ieșire - intrare
- clapeta de sens unic
- robinete de izolare
- tablou de control și automatizare + regulatori de nivel

Stațiile de pompare au radierul astfel conceput să se auto-curețe, iar pereții interiori concepuți pentru a preveni depunerile de mizerii.

LUCRĂRILE DE CANALIZARE

Se acordă din ce în ce mai multă importanță schemelor și tehnologiilor de realizare a sistemelor de canalizare, atât datorită caracterului cu totul specific al acestora, al necesității unui confort sporit, cât și mării diversități a soluțiilor tehnice utilizate pe glob și în țara noastră în acest scop.

În mod deosebit se remarcă faptul că au apărut utilaje noi, mai eficiente din punct de vedere al productivității în execuție și al tehnologiei în exploatare, fiabile și cu randamente energetice ridicate care pot fi utilizate cu bune rezultate în sistemele de canalizare. Toate aceste noutăți trebuie integrate cunoștințelor actuale din domeniu și puse la dispoziția proiectanților, beneficiarilor, specialiștilor și responsabililor din primărie cu sectorul edilitar, organizatorilor de licitații în domeniu, etc., pentru a putea fi utilizate pe scară extinsă la realizarea investițiilor, în exploatarea instalațiilor aferente rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare, la aprecierea corectitudinii soluțiilor propuse, la aplicarea măsurilor de respectare a siguranței în exploatare și a legislației de protecție a mediului înconjurător, ansamblu de acțiuni care necesită, în mod evident, prescripții, ghiduri și normative specifice.

Având în vedere gradul extrem de redus în mediul rural al sectorului industrial (și în marea majoritate a cazurilor chiar absența acestuia), natura apelor uzate provenite de la localitățile sau colectivitățile mici și foarte mici, este menajeră sau cel mult orășenească.

c. Reabilitarea / construirea de stații de epurare:

Epurarea – reprezintă procesul complex de reținere și neutralizare a substanțelor dăunătoare dizolvate, în suspensie sau coloidale prezente în apele uzate industriale sau menajere în stații de epurare. Principalul scop este de a îmbunătăți calitatea acestor ape pentru a putea fi deversate în emisar fără a prejudicia flora sau fauna. După ce apa este epurată în stații de epurare, ea poate fi chiar refolosită în anumite domenii sau procese tehnologice.

Epurarea apelor uzate poate fi - în funcție de caracteristicile apei și de cerințele evacuării în emisar, mai mult sau mai puțin complexă, având astfel stații de epurare simple mecano-biologice, sau stații epurare complexe. Apele uzate cu caracter predominant anorganic, vor fi tratate în stații de epurare numai prin mijloace fizico-chimice de reținere și neutralizare: *sedimentare, neutralizare, precipitare, coagulare, floculare, adsorbție pe cărbune activ, schimb ionic.*

Apele uzate cu un caracter predominant organic sunt epurate într-o stație de epurare prin procedee *fizico – chimico - biologice*. Epurarea apelor uzate în stații de epurare se împarte în :

- *reținerea sau neutralizarea substanțelor nocive;*
- *prelucrarea substanțelor rezultate din prima operațiune denumite nămoluri.*

Stația de epurare reprezintă totalitatea construcțiilor și instalațiilor care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) *corectează calitatea apei de canalizare astfel încât indicatorii de calitate în secțiunea de evacuare a apelor epurate în emisar să fie sub valorile impuse de norme (NTPA 011-2002, respectiv NTPA 001-2002);*
- b) *prelucrează substanțele reținute la un nivel la care valorificarea, depozitarea sau evacuarea lor în mediul natural nu mai prezintă un pericol pentru sănătatea oamenilor și pentru mediul înconjurător.*

Schema de epurare se alege pe baza unor calcule tehnico-economice comparative între mai multe variante făcute prin considerarea mai multor factori ca:

- *existenta de terenuri disponibile pentru stații de epurare sau economic inapte pentru alte folosințe,*
- *posibilitatea asigurării zonei de protecție sanitara în jurul stației de epurare,*
- *obligativitatea asigurării gradului de epurare necesar,*
- *distanța fata de emisarul în care se deversează apele purificate,*
- *cantitățile de nămoluri rezultate în fiecare proces de epurare și posibilitățile de depozitare sau de distrugere a lor,*
- *posibilitatea asigurării stației de epurare cu personal calificat.*

În funcție de volumul de apă epurată zilnic și de natura apelor, se poate opta din punct de vedere economic și constructiv pentru rezervoare din diferite materiale sau bazine din beton. Principalele operații dintr-o stație epurare sunt: *sedimentarea, mixarea, aerarea, nitrificarea /denitrificarea, sedimentarea finala, dezinfecția și tratarea nămolurilor.*

Restituții specifice de ape uzate, debite caracteristice de dimensionare și de verificare

Restituția specifică de apă uzată - reprezintă cantitatea de apă raportată la un locuitor care este evacuată zilnic în rețeaua de canalizare. Ea se notează cu q și se exprimă în l/loc, zi.

Restituția specifică provine din impurificarea apei potabile utilizată în scopuri gospodărești pentru gătit, igiena personală și orală, spălatul rufelor, îmbăiat, curățenie, pentru spălatul WC-urilor, etc. Ea este funcție de mai mulți factori și anume: climă, gradul de dotare a locuințelor cu apă rece și caldă, de anotimp, de orele în care se face restituția, de ziua din săptămână, de nivelul de civilizație al populației, ș.a. Pentru micile colectivități (cu debitul zilnic maxim al apelor uzate sub 50 l/s, ceea ce corespunde la cca. 22.000 locuitori) se recomandă valori ale restituției specifice între 50 și 150 l/loc., zi.

Restituția specifică de apă uzată – q , se consideră egală cu debitul necesarului specific de apă potabilă q_n . Debitul necesarului specific q_n reprezintă cantitatea de apă raportată la un locuitor, care este necesară acestuia într-o zi, pentru satisfacerea nevoilor de apă din gospodărie.

Debitele caracteristice ale apelor uzate menajere, sunt: *Qu zi med*, *Qu zi max*, *Qu orar max* și *Qu orar min*. Ele se determină așa cum se indică în normele și normativele în vigoare.

Rețeaua pentru ape uzate din procedeul separativ, în afara debitelor de ape uzate menajere, mai poate colecta și transporta ape uzate provenite de la unități industriale și/sau comerciale existente în localitate, precum și ape subterane infiltrate în canale datorită neetanșeității îmbinărilor.

Prevederi legislative

Proiectarea, execuția și exploatarea construcțiilor și instalațiilor aferente unui sistem de canalizare, este reglementată în țara noastră de următoarele prevederi legislative mai importante:

- *Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare;*
- *Legea protecției mediului, nr. 137/1996, cu modificările și completările ulterioare ;*
- *NP 032/99 - Normativ pentru proiectarea construcțiilor și instalațiilor de epurare a apelor uzate orășenești. Partea I: Treapta mecanică;*
- *NP 088-03 - Normativ pentru proiectarea construcțiilor și instalațiilor de epurare a apelor uzate orășenești. Partea a II-a: Treapta biologică;*
- *NP 089-03 - Normativ pentru proiectarea construcțiilor și instalațiilor de epurare a apelor uzate orășenești. Partea a III-a: Stații de epurare de capacitate mică ($5 < Q \leq 50$ l/s) și foarte mică ($Q \leq 5$ l/s);*
- *NTPA 001/2002 - Normativ privind stabilirea limitelor de încărcare cu poluanți a apelor uzate industriale și orășenești la evacuarea în receptorii naturali - aprobat prin H.G. nr. 188/28.02.2002;*
- *NTPA 002/2002 - Normativ privind condițiile de evacuare a apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare aprobat prin H.G. nr. 188/28.02.2002;*
- *NTPA 011/2002 - Norme tehnice privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate orășenești - aprobate prin H.G. nr. 188/28.02.2002.*

- *Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările și completările ulterioare (pentru toate lucrările aferente sistemului de canalizare vor fi respectate prevederile acestei legi);*
- *HG nr. 857/2011 – privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele din domeniul sănătății publice*

Pentru dimensionarea elementelor componente care alcătuiesc sistemul de canalizare (rețea, stație de epurare, etc.) se vor aplica prevederile specifice din standardele și normativele în vigoare la data elaborării proiectului și din literatura tehnică de specialitate.

Norme privind evacuarea apelor reziduale:

Calitatea apelor uzate ce urmează să fie evacuate/descărcate în rețelele de canalizare ale localităților precum și la apele uzate care se descarcă direct în stațiile de epurare, este reglementată de normativul NTPA 002 – 2002. Acesta prevede ca, evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților este permisă numai dacă prin aceasta:

- nu se aduc prejudicii igienei și sănătății publice sau personalului de exploatare;*
- nu se diminuează prin depuneri capacitatea de transport a canalelor colectoare;*
- nu se degradează construcțiile și instalațiile rețelelor de canalizare, ale stațiilor de epurare și ale echipamentelor asociate;*
- nu sunt perturbate procesele de epurare din stațiile de epurare sau nu se diminuează capacitatea de preluare a acestora;*
- nu se creează pericol de explozie.*

Principalii parametri/indicatori de calitate ce trebuie să caracterizeze apele uzate sunt prevăzuți în tabelul 7.11. Tabelul prezintă și limitele maxim admisibile, limite care pentru substanțele poluante reprezintă concentrații momentane, exprimate în mg/dmc, și se măsoară în punctele de control. În funcție de activitatea specifică desfășurată, apele uzate pot fi caracterizate și prin alți indicatori de calitate decât cei din tabelul 7.11. Limitele maxim admisibile pentru aceștia se vor stabili pe bază de studii de specialitate, la comanda utilizatorului de apă.

Utilizatorul de apă are obligația epurării locale a apelor uzate, astfel încât în punctul de control să fie asigurată respectarea condițiilor prevăzute în contractul-abonament și în avizul /autorizația de gospodărire a apelor.

Tabelul 7.11 - Indicatori de calitate ai apelor uzate evacuate în rețelele de canalizare ale localităților

Nr. crt.	Indicatorul de calitate	U.M.	Valorile maxime admise	Metoda de analiză
1.	Temperatura	oC	40	
2.	pH	unități pH	6,5-8,5	SR ISO 10523-97
3.	Materii în suspensie	mg/dm ³	350	STAS 6953-81
4.	Consum biochimic de oxigen la 5 zile (CBO ₅)	mgO ₂ /dm ³	300	STAS 6560-82
				SR ISO 5815/98

Nr. crt.	Indicatorul de calitate	U.M.	Valorile maxime admise	Metoda de analiză
5.	Consum chimic de oxigen - metoda cu dicromat de potasiu [CCOCr1])	mgO ₂ /dm ³	500	SR ISO 6060/96
6.	Azot amoniacal (NH ₄ ⁺)	mg/dm ³	30	STAS 8683-70
7.	Fosfor total (P)	mg/dm ³	5,0	STAS 10064-75
8.	Cianuri totale (CN)	mg/dm ³	1,0	SR ISO 6703/1-98
9.	Sulfuri și hidrogen sulfurat (S ₂ ⁻)	mg/dm ³	1,0	SR ISO 10530-97
10.	Sulfiți (SO ₃₂ ⁻)	mg/dm ³	2	STAS 7661-89
11.	Sulfați (SO ₄₂ ⁻)	mg/dm ³	600	STAS 8601-70
12.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	mg/dm ³	30	STAS 7167-92
13.	Substanțe extractibile cu solvenți organici	mg/dm ³	30	SR 7587-96
14.	Detergenți sintetici biodegradabili	mg/dm ³	25	SR ISO 7875/1,2-96
15.	Plumb (Pb ₂ ⁺)	mg/dm ³	0,5	STAS 8637-79
16.	Cadmium (Cd ₂ ⁺)	mg/dm ³	0,3	SR ISO 5961/93
17.	Crom total (Cr ₃ ⁺ + Cr ₆ ⁺)	mg/dm ³	1,5	STAS 7884-91 SR ISO 9174-98
18.	Crom hexavalent (Cr ₆ ⁺)	mg/dm ³	0,2	STAS 7884-91 SR ISO 11083-98
19.	Cupru (Cu ₂ ⁺)	mg/dm ³	0,2	STAS 7795-80
20.	Nichel (Ni ₂ ⁺)	mg/dm ³	1,0	STAS 7987-67
21.	Zinc (Zn ₂) ₂)	mg/dm ³	1,0	STAS 8314-87
22.	Mangan total (Mn)	mg/dm ³	2,0	SR 8662/1-96 SR ISO 6333-96
23.	Clor rezidual liber (Cl ₂)	mg/dm ³	0,5	STAS 6364-78

- Valoarea concentrației CCOCr este condiționată de respectarea raportului CB05/CCO, mai mare sau egal cu 0,4. Pentru verificarea acestei condiții vor putea fi utilizate și rezultatele

determinării consumului chimic de oxigen, prin metoda cu permanganat de potasiu, urmărindu-se cunoașterea raportului CCOMn/ CCOCr caracteristic apei uzate.

- Pentru localitățile în care apa potabilă din rețeaua de distribuție conține zinc în concentrație mai mare de 1 mg/dm³ se va accepta aceeași valoare și la racordare, dar nu mai mare de 5 mg/l.
- Metoda de analiză va fi cea corespunzătoare standardului în vigoare.

Dacă pe colectorul rețelei de canalizare a localității, în punctul de racord al sursei de ape uzate, curge în permanență un debit care asigură diluarea corespunzătoare a acestora, operatorul de servicii publice care exploatează și administrează rețeaua de canalizare poate stabili condițiile de evacuare, ținând seama de diluția realizată. În aceste situații utilizatorii de apă care se racordează la rețeaua de canalizare din localitate sunt obligați să amenajeze căminul de racord corespunzător necesităților de protejare a construcției și cu respectarea condițiilor de salubritate și a igienei mediului.

În cazul în care în apa uzată se găsesc mai multe metale grele din categoria: Cu, Cr, Ni, Mn, suma concentrațiilor lor nu trebuie să depășească valoarea de 5,0 mg/dm³; dacă se găsesc doar metale grele, precum Zn și/sau Mn, suma concentrațiilor acestora nu poate depăși valoarea de 6,0 mg/dm³.

Enumerarea din tabel nu este limitativă, operatorul de servicii publice care exploatează și administrează rețeaua de canalizare și stația de epurare, împreună cu proiectantul care deține răspunderea realizării parametrilor proiectați și, după caz, prin implicarea unității de cercetare tehnologică, care a fundamentat soluția de proiectare pentru rețeaua de canalizare și/sau pentru stația de epurare, pot stabili, în funcție de profilul activității desfășurate de abonat, limite și pentru alți indicatori, ținând seama de prescripțiile generale de evacuare și, atunci când este cazul, și de efectul cumulat al unor agenți corosivi și/sau toxici asupra rețelei de canalizare și instalațiilor de epurare.

Evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare sau în stațiile de epurare se face în baza acordului de racordare scris, dat de operatorul de servicii publice care administrează și exploatează rețeaua de canalizare și stația de epurare și a contractului-abonament pentru servicii specifice, încheiat cu acesta. Pentru evacuările din unitățile menționate anterior este necesară și obținerea avizului inspectoratelor teritoriale de sănătate publică. După obținerea acordului de racordare este obligatorie obținerea avizului de gospodărire a apelor, conform prevederilor legale în vigoare. Prin acordul de racordare *operatorii de SCUP –APE UZATE, pot stabili ca valori admisibile, valori mai mici decât cele prevăzute* în tabelul 7.11, pe baza încărcării deja existente cu poluanți în canalizare. Stabilirea condițiilor de evacuare a apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților care nu au stație de epurare se face de către operatorii de servicii publice care administrează și exploatează sistemul de rețele de canalizare, în funcție de punctul final de descărcare.

Pentru localitățile care au în curs de realizare stații de epurare sau extinderi ale acestora, prevăzute prin programe de etapizare aprobate conform legii, autoritatea competentă poate stabili alte condiții de evacuare pe perioada de derulare a programului, până la îndeplinirea obiectivelor acestuia.

Condițiile de evacuare în rețeaua de canalizare a apelor uzate provenind de la o platformă industrială se stabilesc de către operatorul instalației finale de epurare a platformei industriale, ținându-se seama de încărcările și debitele pentru care a fost proiectată stația finală de epurare. La solicitarea acordului de racordare, în vederea evacuării apelor uzate provenite de la un nou utilizator de apă, acesta va pune la dispoziție operatorilor de servicii publice datele asigurate de

proiectant, respectiv estimări ale debitelor și compoziției apelor uzate care urmează să fie descărcate în rețelele de canalizare ale localităților sau în stația de epurare.

În cazul retehnologizării sau al extinderii capacităților de producție abonatul trebuie să prezinte buletine de analiză a compoziției și cronograma debitelor de ape uzate evacuate de capacitatea de producție în funcțiune.

7.6 Analiza necesarului de investiții

7.6.1 Pre-dimensionare a parametrilor necesari

Tabel 7.12. Parametrii de proiectare a dezvoltării SCUP – apă uzată, în județul Gorj

A. Localități cu sistem existent de colectare ape uzate, pentru care e necesar:	Valoare:	U.M.
• Localități cu sistem de colectare insuficient dezvoltat:	15	
<i>Necesar extinderi și reabilitări rețele</i>	414	Km
• Localități cu stații de epurare cu capacitate insuficientă	5	
<i>Necesar de creșteri capacitați epurare:</i>	3.374	l/s
<i>Necesar de stații de epurare noi:</i>		
Localități cu locuitori 2.000 - 3.000	2	
Localități cu locuitori >5000	3	
B. Localități care au sisteme de canalizare menajera și de epurare în execuție, dar au nevoie de mărirea capacității acestora	16	
Necesar extinderi în localități în care se înființează sisteme de canalizare menajera	156	Km
Debit mediu zilnic pentru mărirea capacității epurare la lucrări în execuție	3,961	mc/zi
Localități cu locuitori <1500	10	
Localități cu locuitori 1.500-2.000	4	
Localități cu locuitori 2.000-3.000	2	
C. Localități care nu au sistem de canalizare menajera/epurare (care nu fost prinse în nici un proiect/program)	39	
• <i>Debit total mediu zilnic al apelor uzate [l/s]:</i>	18.247	l/s
• <i>Necesar rețele canalizare menajera pentru localități fără sistem (și nu au fost prinse în nici un program)</i>	1.259	[km]:
• <i>Necesar stații de epurare:</i>		TEREN:
	Buc:	Mp:
<i>Localități cu populația < 1.500</i>	1	550
<i>Localități cu populația între 1.500-2.000</i>	5	3000
<i>Localități cu populația între 2.000-3.000</i>	18	12600
<i>Localități cu populația între 3.000-3.500</i>	6	4500
<i>Localități cu populația între 3.500-4.000</i>	4	3400
<i>Localități cu populația între 4.000-4.500</i>	2	1800
<i>Localități cu populația între 4.500-5.000</i>	1	950
<i>Localități cu populația >5.000</i>	2	2400
TOTAL:	39	29.200

7.6.2 Costuri Unitare

Tabel 7.13. Valori unitare estimative ale investițiilor în dezvoltarea SCUP – apă uzată, în județul Gorj

SPECIFICATIE	U.M.	Cost unitar [mii euro, fără TVA]
Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție prin borne sau semne vizibile	Mii Euro/sursa	1.000
Înlocuire extindere / rețele canalizare:	Mii Euro/ml	80,00
Construcție / extinderi / modernizări stații epurare:		
Localități cu populația < 1.500	Mii Euro/buc.	440,00
Localități cu populația între 1.500-2.000	Mii Euro/buc.	456,00
Localități cu populația între 2.000-3.000	Mii Euro/buc.	624,00
Localități cu populația între 3.000-3.500	Mii Euro/buc.	696,00
Localități cu populația între 3.500-4.000	Mii Euro/buc.	720,00
Localități cu populația între 4.000-4.500	Mii Euro/buc.	760,00
Localități cu populația între 4.500-5.000	Mii Euro/buc.	848,00
Localități cu populația >5.000	Mii Euro/buc.	1.040,00

7.6.3 Costuri estimate ale investițiilor

Tabel 7.14. Valori totale estimative ale investițiilor în dezvoltarea SCUP – apă uzată, în județul Gorj

SPECIFICATIE	VALOARE	U.M.	COST ESTIMAT [Mii Euro, fără TVA]
Pentru protecția / marcarea zonelor stațiilor de epurare	70	Buc	70.00
TOTAL 1:			70.00
A. Localități cu sistem existent de colectare ape uzate, pentru care e necesar:			15
cu sistem de colectare insuficient dezvoltat:			15
Necesar extinderi și reabilitări rețele	414	Km	33.118,53
TOTAL 2:			33.118,53
cu stații de epurare cu capacitate insuficienta			5
Necesar de creșteri capacitați epurare:	3.374	l/s	
Necesar de stații de epurare noi:	5	Buc	
Localități cu locuitori 2.000 - 3.000	2	Buc	1.248,00
Localități cu locuitori >5000	3	Buc	3.120,00
TOTAL 3:			4.368,00
B. Localități cu sisteme de canalizare menajera și de epurare în execuție, dar au nevoie de mărirea capacității acestora			16
Necesar extinderi în localități în care se înființează sisteme de canalizare menajera	156	Km	12.510,72
TOTAL 4:			12.510,72
Debit mediu zilnic pentru mărirea capacității epurare la lucrări în execuție	3,961	mc/zi	
Localități cu locuitori <1500	10	Buc	4.400,00
Localități cu locuitori 1.500-2.000	4	Buc	1.824,00

SPECIFICATIE	VALOARE	U.M.	COST ESTIMAT [Mii Euro, fără TVA]
Localități cu locuitori 2.000-3.000	2	Buc	1.248,00
TOTAL 5:			7.472,00
C. Localități care nu au sistem de canalizare menajera/epurare (care nu fost prinse în nici un proiect/program)	39		
• Debit total mediu zilnic al apelor uzate [l/s]:	18.247	l/s	
• Necesari rețele canalizare menajera pentru localități fără sistem (și nu au fost prinse în nici un program)	1.259	[km]:	100.732,00
TOTAL 6:			100.732,00
• Necesari stații de epurare:			
Localități cu populația < 1500	1	Buc	440,00
Localități cu populația între 1500-2000	5	Buc	2.280,00
Localități cu populația între 2000-3000	18	Buc	11.232,00
Localități cu populația între 3000-3500	6	Buc	4.176,00
Localități cu populația între 3500-4000	4	Buc	2.880,00
Localități cu populația între 4000-4500	2	Buc	1.520,00
Localități cu populația între 4500-5000	1	Buc	848,00
Localități cu populația >5000	2	Buc	2.080,00
TOTAL 7:			25.456,00

7.6.4 Proiecte de investiție pentru dezvoltarea sectorului de colectare / tratare apă uzată

1. Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a stațiilor de epurare:

- denumire instituție / solicitant: APM
- denumirea beneficiarului: UAT-urile cu stații epurare
- valoare estimativă a obiectivului de investiție: 70.000 Euro
- contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
- principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
- durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 1 an
- sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
- anul de începere a implementării proiectului: 2012
- impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
- stadiul fizic actual al obiectivului vizat: sub. 10%

2. Studii tehnico-economice privind înființarea / extinderea sisteme de evacuare ape uzate în județ

- denumire instituție / solicitant: 55 UAT-uri
- denumirea beneficiarului: UAT-urile fără sistem canalizare/epurare
- valoare estimativă a obiectivului de investiție: **1,100 Mii Euro**

- contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-20%
- principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
- durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 2 ani
- sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
- anul de începere a implementării proiectului: 2012
- impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
- stadiul fizic actual al obiectivului vizat: sub 5%

3. Extindere rețele de canalizare în localitățile cu sistem existent

- denumire instituție / solicitant: 15 UAT-uri
- denumirea beneficiarului: UAT-urile cu sisteme actuale de canalizare/epurare
- valoare estimativa a obiectivului de investiție: **33.118,53 Mii Euro**
- contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
- principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
- durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 5 ani
- sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
- anul de începere a implementării proiectului: 2013
- impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
- stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0%

4. Mărirea capacității de epurare a stațiilor din localitățile cu sistem existent

- denumire instituție / solicitant: 5 UAT-uri
- denumirea beneficiarului: UAT-urile cu sisteme actuale de canalizare/epurare
- valoare estimativa a obiectivului de investiție: **4.368,00 Mii Euro**
- contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
- principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
- durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani
- sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
- anul de începere a implementării proiectului: 2012
- impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
- stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0%

5. Extindere capacitate de colectare a apelor uzate în localitățile cu sisteme de canalizare menajeră și de epurare în execuție, dar au nevoie de creșterea capacității acestora

- denumire instituție / solicitant: 16 UAT-uri

- denumirea beneficiarului: 16 UAT-urile cu sisteme de canalizare/epurare în execuție
 - valoare estimativa a obiectivului de investiție: **12.510,72 Mii Euro**
 - contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
 - principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
 - durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani
 - sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
 - anul de începere a implementării proiectului: 2013
 - impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
 - stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 15%
6. Extindere capacitate de epurare a stațiilor din localitățile cu sisteme de canalizare menajeră și de epurare în execuție, dar care au nevoie de mărirea capacității acestora
- denumire instituție / solicitant: 16 UAT-uri
 - denumirea beneficiarului: 16 UAT-urile cu sisteme de canalizare/epurare în execuție
 - valoare estimativa a obiectivului de investiție: **7.472,00 Mii Euro**
 - contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
 - principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
 - durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 3 ani
 - sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
 - anul de începere a implementării proiectului: 2013
 - impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
 - stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 15%
7. Înființarea sisteme de colectare a apelor uzate în localitățile fără sistem existent de canalizare
- denumire instituție / solicitant: 39 UAT-uri / ADIA
 - denumirea beneficiarului: 39 UAT-urile fără sisteme de canalizare/epurare
 - valoare estimativa a obiectivului de investiție: **100.732,00 Mii Euro**
 - contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%
 - principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2
 - durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 8 ani
 - sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7
 - anul de începere a implementării proiectului: 2013
 - impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5
 - stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0%

8. Construirea stații de epurare a apelor uzate în localitățile fără sistem de epurare existent

- *denumire instituție / solicitant: 39 UAT-uri/ADIA*
- *denumirea beneficiarului: 39 UAT-urile fără sisteme de canalizare/epurare*
- *valoare estimativa a obiectivului de investiție: **25.456,00 Mii Euro***
- *contribuția solicitantului / beneficiarului : 10-50%*
- *principalii indicatori tehnici ai investiției – Conf. Cap. 6.4.2*
- *durata estimată pentru realizarea obiectivului de investiție: 8 ani*
- *sursa de finanțare: Conf. Cap. 6.6.7*
- *anul de începere a implementării proiectului: 2013*
- *impactul scontat prin realizarea acestui obiectiv: Conf. Cap. 3.5*
- *stadiul fizic actual al obiectivului vizat: 0%*

7.6.5 Necesari total de investiții, planificarea investițiilor

Așa cum s-a calculat, pentru extinderea / modernizarea și înființarea de noi sisteme centralizate de colectare / epurare a apelor uzate, la nivelul județului Gorj, sunt necesare investiții de aprox. 184.827,25 Mii Euro, eșalonați în timp după cum urmează:

Tabel 7.15 – Planificarea investițiilor pentru dezvoltarea SCUP –apa uzata, în județul Gorj

PROIECT:	Valoare [Mii Euro, fără TVA]	Durata [ani]	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a stațiilor de epurare	70,00	5		16		15		13	13	13
Studii tehnico-economice privind înființare/extindere sisteme de evacuare ape uzate în județ	1.100,00	2	550	550						
Extindere rețele de canalizare în localitățile cu sistem existent	33.118,53	5		6624	6624	6624	6624	6624		
Extindere capacități de epurare în localitățile cu sistem existent	4.368,00	3		1456	1456	1456				
Extindere capacitate de colectare a apelor uzate în localitățile cu sisteme în execuție	12.510,72	3	4170	4170	4170					
Extindere capacitate de epurare a apelor uzate în localitățile cu sisteme în execuție	7.472,00	3	2491	2491	2491					
Înființarea sisteme noi de colectare a apelor uzate în	100.732,0	6			16789	16789	16789	16789	16789	16789

PROIECT:	Valoare [Mii Euro, fără TVA]	Durata [ani]	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
localitățile fără sistem de canalizare										
Construcția de stații de epurare a apelor uzate în localitățile fără sistem de epurare	25.456,00	6			4243	4243	4243	4243	4243	4243

7.6.6 Priorități investiționale

Fără îndoială, ca prioritatea de grad zero, o reprezintă „Înființarea sisteme noi de colectare a apelor uzate în localitățile fără sistem de canalizare și stații de epurare” în cele 39 localități ale județului, care nu au înființate aceste sisteme. Ar fi de preferat ca acest lucru – dacă va fi posibil prin viitoarea alocare financiară europeană, să se facă într-o abordare regională.

Proiectele regionale s-au adresat inițial nevoilor din sectorul de apă din aglomerările urbane, acolo unde impactul asupra mediului a fost mai mare și populația beneficiară mai numeroasă, dar se pot extinde și pentru celelalte UAT-uri, grupate(asociate) într-un sistem de regionalizare.

7.6.7 Surse și oportunități de finanțare

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții prevăzute, va respecta – conform recomandărilor legale – următoarele faze:

- Utilizarea veniturilor obținute din majorarea tarifelor, până la limita de suportabilitate, astfel încât nivelul facturilor să nu ducă la depășirea acestora ;*
- Nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate luând în considerare costurile rambursării, participarea sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.), calculat pe baza resurselor generate din creșterile tarifare;*
- Co-finanțarea deficitului financiar - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit – din următoarele surse:*
 - *fonduri comunitare;*
 - *surse de la bugetul local;*
 - *surse de la bugetul de stat;*
 - *împrumuturi bancare.*

Principalele oportunități de finanțare a proiectelor de dezvoltare a sistemelor de canalizare / epurare ape uzate, sunt la ora actuala următoarele:

- *Programul Operațional Sectorial de Mediu – Axa prioritară 1: Extinderea și modernizarea sistemelor de apă potabilă și apă uzată*

- *Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, co-finanțat de UE prin FEADR în perioada 2007-2013 și coordonat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), include investiții în infrastructura de apă în zonele rurale;*
- *Programe Guvernamentale pentru dezvoltarea infrastructurii de mediu și apă 2006 – 2009, care includ investiții prioritare conform Planurilor Naționale pentru Implementarea Acquis-ului de Mediu;*
- *Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) – Măsura 322: Renovarea și dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale.*
- *Fondul Național de Mediu, asigură co-finanțarea unor investiții (limitate) în sectorul de apă;*
- *Împrumuturi externe sau diferite forme de PPP, sunt de asemenea soluții ce trebuie avute în vedere*
- *Fonduri cu alocare guvernamentala: OG 7/2006, HG 577/1996*

In afara fondurilor externe, autoritățile administrației publice locale pot contribui la finanțarea proiectelor de investiții luând în considerare următoarele opțiuni:

- *alocarea fondurilor de bugetul local;*
- *contractarea împrumuturilor;*
- *garantarea împrumuturilor;*
- *realizarea de PPP;*
- *participarea sectorului privat.*

Resursele de la instituțiile financiare locale și/sau obținute prin PPP constau, fără a fi limitate la acestea, în următoarele:

- *împrumuturi de la băncile comerciale;*
- *obligațiuni municipale;*
- *alte instrumente financiare;*
- *forme contractuale în cadrul PPP.*

7.7 Concluzii

După aderarea României la UE au crescut oportunitățile de finanțare a proiectelor de investiții pentru îmbunătățirea accesului la utilitățile publice de apă și protecția și reabilitarea surselor de apă din România, conform cerințelor europene. Acestea vor contribui la realizarea angajamentelor de aderare asumate în sectorul de apă și apă uzată până în 2018 cel târziu, respectiv în 2015, așa cum a fost stabilit prin Tratatul de Aderare.

Fără îndoială că sectorul *SCUP de evacuare apelor uzate și meteorice din județul Gorj*, este cel mai slab dezvoltat, în comparație cu celelalte servicii de utilitate publică. În aceste condiții, nivelul extrem de ridicat al necesarului de finanțare a acestui sector (*aprox 185 milioane euro, fără a se lua în calcul c/v terenurilor necesare stațiilor de epurare – cca. 3 HA*), reprezintă o valoare extrem de ridicată pentru potențialul economic actual al acestor localități (fiind vorba preponderent de localități rurale).

Ținând cont de slaba dezvoltare a sectorului de apă și canalizare din România (în ceea ce privește infrastructura și serviciile publice), dar și necesitatea de conformare cu aquis-ul UE în perioade de tranziție relativ scurte, prin fondurile structurale se va acorda prioritate proiectelor mari de infrastructură, care acoperă mai multe aglomerări la nivel regional /județean și care:

- *pot contribui în mod semnificativ la conformarea cu directivele de apă și apă uzată;*
- *pot avea un impact considerabil în ceea ce privește dezvoltarea regională prin adresarea unor nevoi de dezvoltare urgente ale comunităților mari, pe baza unei strategii pe termen lung și prin îmbunătățirea capacității instituționale locale în elaborarea și implementarea politicilor din sectorul de apă.*

În acest sens, tendința europeană de administrare eficientă, presupune gestionarea în comun și regionalizarea a cât mai multora dintre domeniile de interes public, în principal a SCUP. De aceea, și pentru sectorul ape uzate, trebuie clar create și definit formele (recomandate) de structuri asociative, în principal *pentru asigurarea unui management integrat al SCUP (de evacuare ape uzate)*, pe cele doua paliere:

- *Decizional : Asociația de dezvoltare intercomunitara(ADI) - respectiv,*
- *Operatorul regional (OR), care reprezintă organismul executiv, ce implementează deciziile ADI*

Politicile de prioritizare și alocare a resurselor către sectoarele SCUP vor fi făcute de către Autoritățile publice locale, sub coordonarea celor Centrale, pe baza solicitărilor și necesităților identificate *de către structurile asociative create* pentru administrarea acestui sector prioritar al SCUP.

8.1 Puncte tari

Transport public local

- *Număr suficient de mare de linii de autobuz și troleibuz, în Municipiul Târgu-Jiu;*
- *Existența și utilizarea inclusiv a unor mijloace de transport nepoluante (troleibuzele);*
- *Existența rutelor pre-orășenești;*
- *Existența automatelor de distribuția biletelor*
- *Ritmicitate bună a mijloacelor de transport*
- *Externalizarea unor servicii (Ex.: controlul în mijloacele de transport)*
- *Atragerea altor surse de venit în afara activității de bază*

Energie termică

- *Zona Motru dispune de importante resurse naturale energetice (lignit);*
- *Existența unui operator cu tradiție și experiența în acest domeniu (S.C. U.A.T.A.A. S.A. Motru)*
- *Existența unor sisteme de distribuție (punctele termice), reabilite recent*
- *Potențial uman bun, cu nivel ridicat de pregătire, care operează în acest sector;*
- *Existența unui SF pentru modernizarea CET*
- *Atragerea de finanțări, prin proiecte*
- *Existența unui program de reabilitare a SACET, prin programul „Termoficare 2006-2015 căldură și confort”;*
- *Existența contorizării (peste 90%) a consumului de ACM*
- *Externalizarea unor servicii conexe*

Managementul deșeurilor solide

- *Accesarea cu succes a fondurilor de pre-aderare destinate proiectelor pentru deșeuri*
- *Existența unui depozit județean, conform*
- *Existența a 5 stații de transfer, în curs de atingere a capacității*
- *Existența a 6 stații de selectare funcționale*
- *Grad ridicat de acoperire cu servicii de salubritate la sfârșitul anului 2009, peste media țării (100% în mediul urban, respectiv 90 % în mediul rural)*
- *Colectarea selectivă implementată în județ în mai multe localități, atât din mediul urban cât și din cel rural*
- *Tarifarea firmelor respectă principiul „poluatorul plătește”, luând în calcul cantitatea de deșeuri generată (fie volumetric, fie masică)*

Iluminat public

- *Servicii existente la nivelul tuturor UAT-urilor din județ*
- *Buna colaborare cu operatorul de distribuție a energiei electrice*
- *Legislație favorabilă dezvoltării serviciilor comunale de iluminat public*
- *Existența unui operator regional, specializat în intervenții și dezvoltarea acestor servicii (Societatea Comercială Servicii Energetice Oltenia S.A.);*
- *Existența automatelor de pornire(în multe puncte de aprindere)*
- *Separarea/ contorizarea individuală a sectoarelor iluminate public*
- *Existența unui personal cu bună pregătire în domeniu*
- *Atragerea și unor operatori privați pentru investiții/modernizare/operare*

Alimentare cu apă

- *Județul Gorj dispune de importante resurse naturale (atât de suprafața cat și subterane) de apa potabila;*
- *Exista constituita o asociație de dezvoltare intercomunitara (ADIA)*
- *Exista înființat unui operator regional*
- *Exista un Master-plan al sectorului apa, în curs de actualizare*
- *Exista proiecte/ sisteme de alimentare cu apa puse în funcțiune recent*
- *Exista proiecte finanțate, în implementare pentru sisteme de alimentare cu apa/ape uzate*
- *Exista un potențial uman bun, cu nivel ridicat de educație, care operează în acest sector;*
- *Exista externalizare anumite servicii conexe*

Canalizare

- *Exista un Master-plan al sectorului apa/apa uzata, în curs de actualizare*
- *Exista constituita o asociație de dezvoltare intercomunitara (ADIA)*
- *Exista înființat unui operator regional*
- *Exista proiecte finanțate, în implementare pentru sisteme de evacuare/epurare ape uzate*
- *Exista un potențial uman bun, cu nivel ridicat de educație, care operează în acest sector;*
- *Exista externalizare anumite servicii conexe*

8.2 Puncte slabe

Transport public local

- *Parc auto învechit, cu nivel ridicat al emisiilor poluante și al zgomotului,*
- *Servicii restrânse ca acoperire la nivel județean, existente doar la nivelul municipiilor,*
- *Nivel ridicat de subvenționare a activității,*
- *Nivel limitat de dezvoltare al rețelei de contact (pentru troleibuze),*
- *Înlocuirea doar în mică măsură a mijloacelor vechi de transport,*
- *Rețea redusă și utilizarea în mică măsură a automatelor de distribuția biletelor,*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare în trafic al mijloacelor de transport în comun,*
- *Lipsa sistemelor de afișaj și informare a călătorilor,*
- *Nivel redus de informatizare a sistemului.*

Energie termică

- *Servicii restrânse ca acoperire la nivel județean, existente doar la nivelul municipiului Motru*
- *Nivel ridicat de subvenționare a activității,*
- *Grad scăzut de încasare a facturilor,*
- *Lipsa modernizării rețelei de transport a energiei*
- *Lipsa contorizării consumului de energie termică de către consumatori*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare a performanței și calității agentului termic livrat,*
- *Nivel redus de informatizare a sistemului.*
- *Insuficienta dezvoltare a rețelelor de distribuție*
- *Investiții autohtone și străine reduse;*
- *Lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;*
- *Lipsa pârgurilor de control eficient asupra managementului operatorului local*

Managementul deșeurilor

- *În prezent nu există în județ nici o capacitate de tratare a deșeurilor municipale biodegradabile.*
- *Sistemul actual de colectare și transport nu îndeplinește în totalitate cerințele legislative*
- *Sistemul actual de colectare și transport nu poate asigura îndeplinirea obiectivelor și ținutelor legislative și nu poate asigura îndeplinirea obiectivelor stabilite prin Tratatul de aderare;*
- *Actualul sistem de gestionare a deșeurilor în județul Gorj nu respectă în totalitate obiectivele strategiei și regulilor naționale și europene*
- *Nivelul de conectare la servicii de salubritate în zonele rurale este relativ scăzut, lucru care conduce la depozitarea necontrolată a deșeurilor*
- *Nivelul de reciclare este foarte scăzut.*

- *Lipsa de tratare a deșeurilor biodegradabile aduse direct în depozitul conform*
- *Echipamentele folosite pentru serviciile de salubritate sunt insuficiente și unele învechite.*
- *Sunt dificultăți în implementarea sortării la sursă;*
- *Gradul de deșeuri reciclabile valorificate este mic, în special în zonele rurale*
- *Tarifarea nu este unitară la nivelul județului, sunt diferențe chiar în aceeași localitate, în funcție de operator;*
- *Rata de colectare a taxei de salubritate este de cca. 15 % din totalul contractelor încheiate*
- *În mediul rural serviciul nu este plătit fiind suportat din bugetul local de către primării,*
- *Lipsă expertiză în managementul deșeurilor la factorii responsabili;*
- *Lipsa datelor privind tarifele/cantitatea reală de generare/depozitare;*
- *Lipsa unei baze de date actualizată și completă.*

Iluminat public

- *Slaba organizare a serviciilor comunale de iluminat, la nivelul UAT-urilor*
- *Servicii bazate în principal pe rețeaua de distribuție a unui operator privat (CEZ Distribuție SA)*
- *Multe zone rurale cu acoperire restrânsă cu servicii, la nivel județean*
- *Lipsa unei asociații intercomunitare județene, pentru administrarea acestor servicii*
- *Infrastructura învechită, lămpi cu consum ridicat, sistem bazat în principal pe rețeaua aeriană de JT*
- *Lipsa taxării serviciilor în majoritatea UAT-urilor*
- *Nivel ridicat de subvenționare a activității*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare / tele-gestiune a sistemului*
- *Nivel redus de modernizare și informatizare a sistemului.*

Alimentare cu apă

- *Insuficienta dezvoltare a serviciilor la nivelul județului*
- *Infrastructura tehnică din mediul rural este slab dezvoltată*
- *Grad scăzut de încasare a facturilor*
- *Nivel destul de ridicat încă al subvenționării activității operatorilor*
- *Lipsa contorizării integrale a consumului de apă la consumatori*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare a debitului și calității apei furnizate*
- *Nivel redus de informatizare a sistemului*
- *Insuficienta dezvoltare a rețelelor de distribuție*
- *Investiții autohtone și străine reduse*

- *Lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;*
- *Lipsa pârghiilor de control eficient asupra managementului operatorilor*

Canalizare

- *Slaba dezvoltare a serviciilor la nivelul județului*
- *Infrastructura tehnică din mediul rural este extrem de slab dezvoltată*
- *Sistemul existent de colectare este vechi, degradat și depășit la capacitate*
- *Lipsa stațiilor de epurare, sau stații de epurare depășite moral și la capacitate*
- *Lipsa terenurilor necesare construcției de noi stații de epurare*
- *Lipsa sistemelor de monitorizare a debitului și calității apei epurate*
- *Insuficienta dezvoltare a rețelelor de colectare*
- *Nivel redus de informatizare a sistemului*
- *Grad scăzut de încasare a facturilor*
- *Investiții autohtone și străine reduse*
- *Lipsa pârghiilor de control eficient asupra managementului operatorilor*

8.3 Oportunități

Transport public local

- *Proiectele pentru modernizarea infrastructurii rutiere urbane, finanțate prin POR, AX 1*
- *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*
- *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*
- *Alocarea 2013-2020, a fondurilor de coeziune*
- *Legislația privind administrarea transportului public local*
- *Legislația privind parteneriatul public-privat*
- *Producția internă de biocombustibili*
- *Tehnologiile existente pentru trecerea la transportul urban din surse nepoluante.*

Energie termică

- *Proiectele pentru modernizarea infrastructurii de reabilitare a SACET, finanțate prin programul „Termoficare 2006-2015 căldură și confort”;*
- *Producția locală de lignit (combustibili)*
- *Tehnologiile existente, prin trecerea la sistemul de co-generare.*
- *Fonduri de ecologizare ale FNM și SNLO*
- *Legislația privind administrarea SACET*
- *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*

- *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*
- *Legislația privind parteneriatul public-privat*

Managementul deșeurilor

- *Programul POS Mediu*
- *Experiența în implementarea proiectelor de management al deșeurilor*
- *Existența Planului de Investiții pe Termen Lung (master-plan)*
- *Parcurgerea unor etape importante privind crearea cadrului instituțional*
- *H CJ și HCL-uri privind constituirea ADIS*
- *Certificat de înregistrare ADIS la registrul Asociațiilor și Fundațiilor, Statut și Act constitutiv ADI*
- *Document de poziție privind implementarea proiectului (Contract de asociere)*

Iluminat public

- *Tehnologiile noi, existente pentru modernizarea infrastructurii serviciilor comunale de iluminat public*
- *Tehnologiile noi pentru trecerea la iluminat public urban din surse nepoluante(fotovoltaice).*
- *Disponibilitatea operatorilor privați de a investi în dezvoltarea serviciilor comunale de iluminat public*
- *Legislația privind parteneriatul public-privat*
- *Legislația privind administrarea dezvoltării serviciilor comunale de iluminat public*
- *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*
- *Producția internă de elemente specifice infrastructurii serviciilor comunale de iluminat public*
- *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*

Alimentarea cu apă

- *Programul Operațional Sectorial – POS - Mediu;*
- *Programele desfășurate de către CNI*
- *Fonduri de ecologizare ale FNM și SNLO*
- *Tehnologiile noi existente, privind captarea/ tratarea/ distribuția apei*
- *Legislația privind administrarea SAC apa/ evacuare ape uzate*
- *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*
- *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*
- *Legislația privind parteneriatul public-privat*

Canalizare

- *Programul Operațional Sectorial – POS - Mediu;*

- *Programele desfășurate de către CNI*
- *Fonduri de ecologizare ale FNM și SNLO*
- *Tehnologiile noi existente, privind captarea/ epurarea/ apei*
- *Legislația privind administrarea SAC apa/ evacuare ape uzate*
- *Proiectele de informatizare a activității administrațiilor publice POS CCE AX 3, PODCA*
- *Proiectele pentru instruirea personalului, finanțate prin POS – DRU*
- *Legislația privind parteneriatul public-privat*

8.4 Pericole, amenințări

Transport public local

- *Disparități crescute între mediul urban (municipii) și celelalte UAT în ceea ce privește transportul local*
- *Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii de transport local*
- *Scăderea accentuată a nivelului de competitivitate al serviciilor de transport local*
- *Utilizarea de către cetățeni a mijloacelor proprii de transport, în defavoarea transportului în comun*
- *Deteriorarea accentuată a infrastructurii existente*
- *Producerea de accidente*
- *Pierderea altor investiții și/sau investitori.*

Energie termică

- *Disparități crescute între mediul urban (municipii) și celelalte UAT, în ceea ce privește confortul termic*
- *Scăderea accentuată a nivelului de competitivitate al serviciilor SACET*
- *Imposibilitatea achitării facturilor, de către tot mai mulți dintre consumatori*
- *Deteriorarea accentuată a infrastructurii existente*
- *Neeligibilitatea pentru Programul Operațional Sectorial – POS – Mediu Ax 3; „Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare”*
- *Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii SACET*
- *Producerea de accidente în procesul de producere/transport și distribuție*
- *Trecerea la centrale proprii, de apartament, în defavoarea furnizării centralizate*
- *Pierderea altor investiții și/sau investitori.*

Managementul deșeurilor

- *Tarifele ridicate de depozitare în depozitul central*

- În zona rurală a județului Gorj există un număr semnificativ de depozite neautorizate
- Deși a fost sistată depozitarea în depozitele urbane neconforme – la unele dintre aceste depozite au fost efectuate lucrări de închidere preliminară urmare a programelor de conformare asumate, aceste nu au fost supuse unor lucrări de închidere definitivă, drept urmare continua să aibă efecte negative asupra mediului (sol, apă și atmosferă)
- Lipsa unei structuri eficiente de management al serviciilor de salubritate din punct de vedere al protecției mediului;
- Întârzierile datorate problemelor de proprietate apărute asupra terenurilor pe care se vor construi /extinde componentele de investiții aferente proiectului (depozit, stații de transfer, stații de tratare, etc.); POS Mediu – Axa 2, acceptă aplicații până cel mai târziu la finele anului 2011.
- Lipsa măsurilor de conștientizare a populației;
- Lipsa investitorilor în proiecte de mediu
- Creșterea discrepanțelor între mediul urban și cel rural
- Migrarea populației tinere către zonele urbane și creșterea decalajului educațional între mediul urban și cel rural

Iluminatul public

- Disparități crescute între mediul urban(municipii) și celelalte UAT-uri, în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor comunale de iluminat public
- Periclitarea siguranței cetățenilor
- Scăderea continuă a performanței energetice a serviciilor comunale de iluminat public
- Creșterea exagerată a costurilor serviciilor comunale de iluminat public
- Scăderea accentuată a performanțelor și nivelului de competitivitate al serviciilor comunale de iluminat public
- Dificultatea atragerii de fonduri pentru investițiilor în scopul dezvoltării infrastructurii serviciilor comunale de iluminat public
- Deteriorarea permanentă a infrastructurii existente
- Producerea de accidente
- Pierderea altor investiții și/sau investitori.

Alimentarea cu apă

- Starea în continua depreciere a multora dintre rețelele de distribuție
- Lipsa contorizării consumului pentru mulți dintre consumatori
- Județul Gorj, fiind unul din principalii furnizori energetici ai țării, sub forma primară(lignit, gaze, țiței), aceste activități de exploatare au afectat/afectează pânza freatică
- Disparități crescute între mediul urban și celelalte UAT, în ceea ce privește dezvoltarea SCUP apa
- Lipsa pârgurilor de control eficient asupra managementului operatorului regional
- lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;

- *Imposibilitatea achitării facturilor, de către tot mai mulți dintre consumatori*
- *Deteriorarea accentuata a infrastructurii existente de înainte de anii '90*
- *Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii apa/canalizare*
- *Producerea de accidente în procesul de captare/transport/tratare și distribuție*
- *Pierderea altor investiții si/sau investitori.*

Canalizare

- *Starea în continua depreciere a multora dintre rețelele de canalizare*
- *Deteriorarea accentuata a infrastructurii existente înainte de anii '90*
- *Poluarea mediului și afectarea apelor de suprafața și a pânzei freatice*
- *Producerea de accidente ecologice*
- *Județul Gorj, fiind unul din principalii furnizori energetici ai țării, sub forma primară(lignit, gaze, țiței), aceste activități de exploatare au afectat/afectează pânza freatica*
- *Disparități crescute între mediul urban și celelalte UAT, în ceea ce privește dezvoltarea SCUP canal*
- *Lipsa instrumentelor de control și temperare a creșterilor de tarife pe termen lung;*
- *Dificultatea atragerii investitorilor în domeniul infrastructurii apa/canalizare*
- *Pierderea altor investiții si/sau investitori.*

Față de sursele disponibile și posibilitățile de finanțare a proiectelor de dezvoltare a SCUP, *expuse în cadrul fiecăruia dintre capitolele anterioare - dedicate dezvoltării acestor servicii la nivelul județului*, în cadrul acestui capitol se vor analiza soluțiile și procedurile legale, necesar de aplicat în scopul „realizării de venituri”(adică de a se realiza *pragul de sustenabilitate, de auto-susținere a fiecărui sector al SCUP*), prin finanțarea dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitară aferentă sectoarelor de servicii comunitare de utilități publice de la nivelul județului Gorj.

Reorientarea politicii de tarificare și finanțare a activităților operaționale și a investițiilor aferente serviciilor comunitare de utilități publice

Realizarea acestui deziderat are nevoie de redefinirea politicilor publice în ceea ce privește:

9.1 Stabilirea, ajustarea, modificarea și aprobarea prețurilor și tarifelor

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează cu respectarea metodologiei de calcul stabilite de autoritățile de reglementare competente, pe baza *cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii*, și includ o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor de utilități publice, precum și o cotă de profit.

Stabilirea, ajustarea și modificarea prețurilor și tarifelor serviciilor de utilități publice se fac cu respectarea metodologiilor de calcul elaborate de autoritățile de reglementare competente (ANCS, ARR, etc.). Tarifele stabilite trebuie:

- să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției propuse și de reinvestiții în perioada proiectării și să asigure plata datoriei dacă se au în vedere împrumuturi.
- să fie acceptabile și suportabile pentru consumatori.
- să ofere un stimul pentru promovarea conservării mediului.

Supportabilitatea costurilor de către populație depinde însă atât de costurile serviciilor, cât și de capacitatea gospodăriilor de a plăti. Serviciile pot deveni mai accesibile în condițiile în care, *fie costurile asociate lor descresc, fie condițiile economice se îmbunătățesc*, ducând la creșterea veniturilor, fie în ambele cazuri. Pe de altă parte, un declin puternic al populației poate duce la o creștere a costurilor medii ca urmare a faptului ca o populație mai redusă ca număr, va trebui să acopere costuri fixe mai mari.

Dat fiind faptul că la nivelul județului Gorj există o gamă foarte largă de tarife pentru aceeași categorie de servicii, tarife ce diferă uneori chiar și în cadrul aceluiași operator, *este necesară o unificare a acestor tarife*, cel puțin la nivelul aceluiași operator.

În orice caz, în mod evident trebuie făcută o *diferențiere a tarifelor urban/rural* (având în vedere nivelul veniturilor medii ale celor două zone), fără a periclita însă situația economică a operatorului (tariful ar trebui să acopere integral costurile de exploatare și întreținere ale investiției, să creeze un capital pentru reinvestiții și să asigure plata datoriei, dacă sunt luate împrumuturi).

De aceea trebuie determinat modul în care schimbările politicii tarifare afectează gospodăriile cu diferite niveluri de venit, mai ales acele gospodării din categoriile cu venituri mici și funcție de acestea să-și dimensioneze volumul serviciilor și respectiv tarifele practicate.

Din păcate, *situația economică precară a tot mai multora dintre consumatori*, face ca potența financiară a acestora să blocheze de multe ori operarea normală a prestatorilor (prin neplata facturilor), sau tot mai frecvent, prin renunțarea completă la servicii.

În acest sens, mai ales pentru zonele rurale, se constată faptul că pentru anumite servicii (Ex: salubritate, iluminat public), tot mai multe administrații publice locale preiau costul acestor servicii la datoria publică și-și creează astfel deficite bugetare suplimentare.

Subvenționarea pentru o parte a serviciilor sau a beneficiarilor acestora, poate reprezenta o soluție temporară de compensare a tarifelor, dar pe termen mediu, *eficientizarea operatorilor* – care să conducă la furnizarea de *servicii de calitate*, oferite la *tarife acceptabile*, reprezintă singura soluție viabilă.

Operarea în condiții de eficiență, presupune din partea fiecărui operator implementarea unui *management performant*, care să asigure:

- *reducerea/eliminarea pierderilor din sistem*
- *cuantificarea/contorizarea fidelă a serviciilor prestate/furnizate*
- *minimizarea costurilor de operare*
- *maximizarea gradului de recuperare a creanțelor*
- *dezvoltarea unui program rațional de investiții pe termen lung.*

9.2 Acordarea subvențiilor

Politica de acordare a subvențiilor la nivel local trebuie să aibă în vedere impactul oricărui tip de subvenționări a grupurilor sociale cu venituri mici (ex. *taxe diferențiate în funcție de venit, subvenționarea locuințelor pentru grupurile vulnerabile, cu venituri mici, etc.*) .

Nivelul actual al facturilor pentru serviciile comunitare de furnizare a utilităților publice (SCUP), este apropiat de limitele maxime de suportabilitate pentru energia termică (ANEXA 8.1), dar pentru celelalte servicii se află sub acest prag – pentru cele mai multe dintre localitățile județului, deși se așteaptă în continuare o presiune suplimentară asupra tarifelor (*datorită investițiilor în derulare, internalizării costurilor de mediu la furnizor, angajamentelor semnate cu finanțatorii și al datoriilor angajate de către operatori*).

Fiecare consiliu local va trebui în mod obligatoriu să analizeze individual și să-și creeze un program special de *subvenționare directă* de la bugetul local a c/v acestor servicii, cu o *importantă componentă socială, adresată direct familiilor cele mai sărace* (sub un anumit plafon al venitului lunar /membru familie), consumatori care chiar au nevoie de un grant pentru a-și putea susține costurile lunare.

Acest demers al Consiliilor Locale, va trebui făcut efectiv după modernizarea infrastructurii aferente fiecăruia dintre SCUP la nivelul tuturor localităților județului și contorizarea la nivel de branșament (de imobil), a tuturor consumatorilor (pentru serviciile de apă/canal și energie termică/ACM), în maxim 1 an după ce toate investițiile în modernizarea utilităților publice, au fost realizate.

9.3 Delegarea gestiunii serviciilor

Conform Legii 51/2006, delegarea gestiunii serviciilor de utilități publice reprezintă *acțiunea prin care UAT-urile / ADI, atribuie către operatorii titulari de licență, atât gestiunea propriu-zisă a unui serviciu ori a unei activități din sfera SCUP, cât și concesiunea infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestuia /acesteia*. Operatorii care preiau administrarea SCUP, pot avea următorul statut:

- *compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului sau, după caz, al consiliilor județene;*
- *servicii publice de interes local sau județean, fără personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- *servicii publice de interes local sau județean, cu personalitate juridică, înființate și organizate prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale;*
- *societăți comerciale cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale;*
- *societăți comerciale cu capital social privat;*
- *societăți comerciale cu capital social mixt.*

Prin această acțiune, autoritățile locale (sau după caz, ADI cu mandatul acționarilor), pot transfera către acești operatori atât dreptul, cât și obligația de a administra și exploata sistemul de utilități publice aferent serviciului /activității delegate.

Autoritățile publice(sau ADI), au însă și *dreptul de a rezilia unilateral contractele de delegare a gestiunii serviciilor și să organizeze o nouă procedură pentru delegarea gestiunii acestor servicii, dacă constată și dovedesc „nerespectarea repetată de către operatori a obligațiilor contractuale și dacă operatorii nu adoptă programe de măsuri care să respecte condițiile contractuale și să conducă la atingerea, într-un interval de timp prestabilit, a parametrilor de calitate asumați”*.

Din păcate, în cele mai multe situații, delegarea gestiunii SCUP *prin încredințare directă – către primele patru forme de entități juridice* enunțate anterior, nu a condus în niciuna dintre localitățile județului la eficientizarea acestor servicii, ba dimpotrivă, la înființarea unor operatori - *fără criterii contractuale de eficiență și calitate a serviciilor furnizate* clar stabilite, fără un *program de investiții și conformare*, care în majoritatea cazurilor au dificultăți mari în obținerea licențelor de operare, sau operează cu costuri exagerate.

Lista operatorilor județeni licențiați (pentru fiecare UAT și SCUP), poate fi consultată on-line la adresa: <http://www.anrsc.ro/> - *harta operatorilor SCUP din România*.

9.4 Licențierea operatorilor

ANRSC autorizează operatorii regionali în baza unui set de criterii clare privind *mărimea, capacitatea profesională și managerială, performanțele tehnice și financiare* ale acestora. În acest sens, operatorii locali nesemnificativi, au slabe șanse de a putea fi autorizați vreodată pentru operare, în condițiile legii.

Prin urmare se recomandă ca autoritățile locale(sau după caz, ADI cu mandatul acționarilor), să renunțe la administrarea SCUP sau *delegarea prin încredințare directă* a acestor servicii și să organizeze licitații publice(în condițiile legii), pentru încredințarea administrării SCUP, exclusiv către *operatori licențiați*.

Contractele de delegare a gestiunii vor trebui să prevadă clauze și termene clare privind:

- *nivelul de calitate al serviciilor și evoluția tarifelor,*
- *calitatea și conformarea cu aquis-ul comunitar,*
- *criterii de competitivitate, eficiență economică și managerială impuse pentru atingerea indicatorilor de performanță ai serviciului,*
- *modul de raportare și monitorizare,*
- *sanțiuni și penalități, respectiv*
- *rezilierea contractului de delegare a gestiunii în cazul neîndeplinirii clauzelor contractuale.*

9.5 Accesul la resursele de finanțare a investițiilor

În afara fondurilor externe, autoritățile administrației publice locale pot contribui la finanțarea proiectelor de investiții luând în considerare următoarele opțiuni:

- *alocarea fondurilor de bugetul local;*
- *contractarea împrumuturilor;*
- *garantarea împrumuturilor;*
- *realizarea de PPP;*
- *participarea sectorului privat.*

Resursele de la instituțiile financiare locale și/sau obținute prin PPP (parteneriat public-privat), constau, fără a fi limitate la acestea, în următoarele:

- *împrumuturi de la băncile comerciale;*
- *obligațiuni municipale;*
- *alte instrumente financiare;*
- *forme contractuale în cadrul PPP.*

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții prevăzute, va respecta – *conform recomandărilor legale* – următoarele faze:

- d. *Utilizarea veniturilor obținute din majorarea tarifelor, până la limita de suportabilitate, astfel încât nivelul facturilor să nu ducă la depășirea acesteia ;*
- e. *Nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate luând în considerare costurile rambursării, participarea sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.), calculat pe baza resurselor generate din creșterile tarifare;*
- f. *Co-finanțarea deficitului financiar - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit – din următoarele surse:*
 - *fonduri comunitare;*
 - *surse de la bugetul local;*
 - *surse de la bugetul de stat;*
 - *împrumuturi bancare.*

Crearea unui *cadru instituțional modern* în vederea administrării eficiente a SCUP, reprezintă o condiție primordială în vederea accesului cu prioritate la resursele financiare alocate de către U.E. în vederea dezvoltării locale în general și a SCUP în special.

Regionalizarea reprezintă viziunea europeană de administrare eficientă, ce presupune gestionarea în comun a cât mai multora dintre domeniile de interes public, de la transporturi și administrație, până la *serviciile comunitare de utilități publice*.

Regionalizarea presupune gruparea localităților partenere - situate într-o zonă specifică, sau cu caracteristici comune, pentru coordonarea eforturilor *în vederea implementării programelor integrate de dezvoltare*. Această politică are drept scop îmbunătățirea performanțelor din sector printr-un management mai bun și prin profesionalism. De asemenea, criteriile de eligibilitate pentru obținerea finanțării din fonduri europene, impun ca *un operator regional să fie constituit de autoritățile locale beneficiare*. În capitolele următoare, pentru facilitarea accesului la viitoarele alocări financiare europene, se vor face recomandări clare în vederea *întăririi cadrului instituțional al organizării SCUP la nivelul județului*.

9.6 Prioritizarea și planificarea multianuală a proiectelor

În cadrul primei faze a acestui studiu - „*Analiza situației existente privind organizarea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice la nivelul fiecărei localități din județul Gorj*” (în etapa I-a a prezentului „*Studiu privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*”), pentru fiecare dintre serviciile comunitare de utilități publice, s-a creat un portofoliu de posibile proiecte, necesar fi implementate în scopul aducerii SCUP din județul Gorj la standardele europene, până în anul 2020. Tot aici, există o prioritizare a acestor proiecte, într-o *succesiune logică*, în scopul atingerii Țintelor și obiectivelor de conformare a acestor servicii comunitare de utilități publice.

Fiecare autoritate a administrației publice locale - cu concursul operatorilor din coordonare/subordine, are sarcina să elaboreze și să aprobe *un plan director* pentru fiecare serviciu comunitar de utilități publice. În cadrul planului director se vor identifica necesitățile investiționale sub formă de proiecte, *prioritizate pe baza normelor de selecție cuprinse în Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 980 /2005*.

Planul director trebuie să fie în concordanță cu *Planul de dezvoltare economică și socială, cu Planul de amenajare teritorială și cu Planurile de urbanism*. Pe baza programului de investiții și a priorităților identificate în planul director, fiecare administrație publică locală, va identifica sursele de finanțare necesare pentru proiectele de investiții publice.

Responsabilitățile pentru planificarea, fundamentarea, promovarea, aprobarea și implementarea lucrărilor din infrastructura tehnico edilitară a localităților aferente SCUP, revin autorităților administrației publice locale.

Creșterea capacității de absorbție și de atragere a fondurilor de investiții este legată de *capacitatea autorităților administrației publice locale de a pregăti proiecte de investiții publice fezabile*, ca număr și calitate, acceptabile pentru entitățile finanțatoare, dar și de a implementa aceste proiecte de investiții (odată aprobate), în conformitate cu procedurile specifice și planurile de acțiune adoptate.

10.1 Direcții de dezvoltare

Obiectivele urmărite (și tratate individual în cadrul *Studiului privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, pentru fiecare sector al serviciilor comunitare de utilități publice din județul Gorj), au fost următoarele:

OBIECTIVUL URMĂRIT	MODUL DE ABORDARE
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Asigurarea universalității, continuității, adaptabilității, transparenței și accesului nediscriminatoriu al populației la SCUP de interes vital</i> - <i>Aplicarea principiilor economiei de piață în sectorul serviciilor comunitare de utilități publice;</i> - <i>Respectarea standardelor naționale și ale Uniunii Europene privind serviciile comunitare utilități publice și a angajamentelor României privind implementarea acquis-ului comunitar, luate în vederea aderării;</i> - <i>Menținerea unei balanțe echitabile între veniturile populației și tarifele pentru SCUP (principiul suportabilității);</i> - <i>Realizarea managementului integrat al SCUP care va asigura coordonarea între autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții privind realizarea SCUP și planificarea echilibrată a resurselor financiare în funcție de priorități;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea fiecărui sector al SCUP din județ a fost tratată pe baza principiilor generale ale drepturilor omului, a Cartei europene a autonomiei locale (<i>adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985 și ratificată prin Legea Nr. 199/1997</i>), a principiilor privind egalitatea de șanse și nediscriminarea, principii care au stat la baza elaborării și dezvoltării acestui proiect. - Aplicarea principiilor economiei de piață în cadrul administrării fiecărui sector al SCUP din județ, este o cerință de bază pentru a se asigura funcționalitatea legală operatorilor – cerință ce a fost tratată ca atare, singura excepție de la legea achizițiilor publice - acceptată de către jurisprudența Curții Europene de Justiție (<i>în urma solicitării CE în contextul negocierilor pentru aprobarea „fondurilor structurale”</i>), fiind cea legată de procesul de selectare a „Operatorilor regional”. - Pentru fiecare sector al SCUP din județ s-au propus ținte de dezvoltare cât mai înalte de atins până în anul 2020, ținte subordonate obiectivelor europene și naționale, care să conducă și la nivel local, la atingerea obiectivelor și angajamentelor României privind conformarea acestor domenii cu standardele U.E. - Printre recomandările făcute legate de tariful SCUP, se evidențiază în primul rând necesitatea <i>unificării tarifelor și operarea pentru un număr cât mai mare de beneficiari</i> (pentru reducerea tarifelor prin repartizarea costurilor indirecte), iar în ceea ce privește „suportabilitatea tarifelor”, s-a recomandat atât modul de calcul, cât și procentul maxim acceptabil pentru fiecare sector al SCUP, precum și faptul că, în mod evident, trebuie <i>făcută o diferențiere a tarifelor urban /rural</i>(având în vedere nivelul veniturilor medii ale celor două zone), fără a se periclita însă situația economică a operatorului. - Tendința europeană de administrare eficientă a serviciilor, presupune gestionarea în comun și <i>regionalizarea a cât mai multora dintre domeniile de interes public</i>, de la transporturi și administrație, până la SCUP. <p>În acest scop, s-au definit formele recomandate de creare a structurilor asociative, în principal <i>pentru asigurarea unui management integrat al SCUP</i>, pe cele două paliere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Decizional</i>: Asociația de dezvoltare intercomunitară (ADI) a SCUP - respectiv, - <i>Operatorul regional(OR)</i>, care reprezintă <i>organismul executiv</i>, ce implementează deciziile ADI <p>Politicele de prioritizare și alocare a resurselor către sectoarele</p>

OBIECTIVUL URMĂRIT

- *Asistarea autorităților administrației publice locale cu privire la înființarea, organizarea și gestionarea SCUP;*
- *Elaborarea de studii de prognoză (unde este posibil) în vederea reducerii costurilor și creșterii eficienței SCUP;*
- *Răspândirea informațiilor de interes public în scopul asigurării unui management performant al SCUP la nivelul autorităților administrației publice locale, operatorilor și utilizatorilor/beneficiarilor;*
- *Facilitarea participării societății civile la luarea deciziilor privind sectorul SCUP; coordonarea inițiativelor colectivităților locale și asocierea intercomunitară;*
- *Implicarea activă a sectorului privat în finanțarea, realizarea și exploatarea /operarea serviciilor;*
- *Promovarea dezvoltării integrate a serviciilor comunitare de utilități publice și monitorizarea planurilor de implementare pe baza participării tuturor părților implicate;*

MODUL DE ABORDARE

SCUP, trebuie să fie făcute de către autoritățile publice locale, sub coordonarea celor Centrale, pe baza solicitărilor și necesităților identificate de către structurile asociative create pentru administrarea fiecărui sector al SCUP.

- Pentru fiecare sector al SCUP din județ, s-au propus forme asociative de gestionare administrativă, asocieri create în jurul unui *Operator zonal / regional*, care să poată asigura (în condițiile economiei de piață), *atingerea indicatorilor de performanță și conformare*, în ceea ce privește: *calitatea, continuitatea, eficacitatea și eficiența* serviciilor furnizate.
- Prezentul *Studiu privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, reprezintă o etapă importantă în vederea dezvoltării nivelului de acoperire și a calității SCUP, dar și a eficientizării acestora, la nivelul fiecărei UAT. Este sarcina fiecărei autorități publice locale de a-și crea fiecare *strategie de dezvoltare locală a SCUP*, pe baza direcțiilor și *planului de acțiune* creionate în cadrul studiului de față.
- Crearea unui portal web (și eventual a unui „link” de pe site-ul Consiliului Județean), cu acces direct către baza de date și informații a *Unității Centrale (județene) de Monitorizare a SCUP*, constituie cel mai eficient mod de a se asigura accesul beneficiarilor/operatorilor, către informațiile de interes public, în ceea ce privește managementul și performanța SCUP, în cadrul fiecărei UAT.
- Autoritățile decizionale din cadrul fiecărei UAT, trebuie să înțeleagă faptul că, deciziile luate *pot fi mult mai ușor acceptate și puse în aplicare*, atunci când *sunt înțelese și aprobate de către societate*. Asocierea cu ONG-urile și cu alți actori din spațiul public în definirea politicilor și strategiilor serviciilor, în gestiunea și urmărirea activităților, utilizarea informațiilor pe care aceștia le dețin, sunt modalități practice care asigură transparența și participarea societății civile atât la luarea deciziilor în ceea ce privește dezvoltarea SCUP, cât și la monitorizarea efectelor acestor decizii.
- Sectorul privat va fi interesat - și va investi în dezvoltarea SCUP, atunci când infrastructura acestor servicii va permite *exploatarea lor fără pierderi de operare*. Un alt obstacol frecvent – în calea atractivității acestui sector de activitate, îl reprezintă modul dificil de recuperare a creanțelor în relația cu beneficiarii, situație care în multe cazuri poate conduce la falimentarea operatorului.
- Din acest motiv, există sectoare ale SCUP (în care s-a investit), care au atras operatori privați (Ex: *managementul deșeurilor solide*) și sectoare mari generatoare de pierderi (Ex: *energia termică*), care cu greu vor putea deveni atractive pentru sectorul privat.
- Realizarea unui management integrat al serviciilor comunitare de utilități publice, trebuie să asigure în mod necesar coordonarea între autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții și responsabilități privind dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice și *planificarea echilibrată a resurselor financiare în funcție de priorități*. În

OBIECTIVUL URMĂRIT

- *Atingerea stabilității instituționale și financiare a colectivităților locale;*
- *Stabilirea unor indicatori de performanță pentru fiecare tip de serviciu comunitar de utilități publice în baza cărora să poată fi monitorizate și evaluate;*
- *Stabilirea unui sistem de monitorizare și evaluare a executării obligațiilor contractuale (din contractele de delegare a gestiunii) de către operatorii economici pt. fiecare serviciu comunitar de utilități publice;*
- *Stabilirea unor proceduri și mecanisme specifice pentru monitorizarea și evaluarea serviciilor comunitare de utilități publice;*

MODUL DE ABORDARE

acest sens, este necesară o planificare clară - și adoptare de către toate părțile responsabile a acțiunilor (*plan de acțiune și măsuri*), dar și în ceea ce privește asigurarea resurselor necesare implementării proiectelor propuse pentru atingerea gradului de dezvoltare și conformare al SCUP, cu standardele și angajamentele României pe termen mediu.

- Atingerea stabilității instituționale și financiare a colectivităților locale se va putea realiza și prin asigurarea unui nivel de dezvoltare al SCUP, care să permită:
 - *acces neîngrădit al utilizatorilor către oricare tip de serviciu*
 - *servicii oferite nediscriminatoriu*
 - *servicii de calitate, la tarife accesibile*
 - *servicii „prietenoase” cu mediul*
 - *servicii cu caracter de continuitate*
 - *servicii furnizate cu eficacitatea și eficiență*
 - *servicii ce se dezvoltă ecologic, pe principiile „dezvoltării durabile”*
- Stipularea de clauze contractuale privind conformarea serviciilor prestate cu standardele europene, reprezintă o modalitate singură de a solicita furnizarea unor servicii de calitate, conforme cu angajamentele României incluse în planurile de implementare ale acquis-ului comunitar. *Realizarea unui standard național* privind conformarea fiecărui SCUP cu cerințele europene, este o necesitate pe care ANRSC trebuie să o inițieze și să o legeze în vederea inserării acestor prevederi în cadrul contractelor „cadru” furnizate de către această autoritate pentru fiecare SCUP (*Ex: standardul român SREN 13.433, privitor la iluminatul căilor de circulație destinate traficului rutier și pietonal*).
- Urmărirea respectării clauzelor contractuale de către operatorii economici, reprezintă o obligație a Unităților locale de monitorizare a SCUP.

Trebuie ca de comun acord, părțile contractante să-și stabilească un mod de *urmărire, raportare și feed-back* - asupra îndeplinirii sarcinilor contractuale privind *calitatea, continuitatea, eficacitatea și eficiența* serviciilor furnizate, evoluția investițiilor angajate, a tarifelor, etc.
- Autoritățile administrației publice locale vor trebui să organizeze sisteme de analiză comparativă pentru a fi utilizate permanent de către cei care iau decizii și de către personalul însărcinat cu monitorizarea indicatorilor de performanță, schimbărilor și rezultatelor diferitelor politici dar și pentru a permite comparația cu rezultatele obținute de alte servicii similare.

Criteriile utilizate în evaluarea performanțelor trebuie să fie *cuantificabile, precise, fiabile*, chiar și atunci când situația evoluează, să fie cunoscute fără a genera mecanisme de adaptare.

Sistemele de analiză comparativă și rezultatele monitorizării trebuie să fie publice și accesibile tuturor utilizatorilor, prin diverse mijloace de difuzare în masă.

10.2 Creșterea capacității de absorbție a fondurilor de investiții

O soluție agreată de către finanțatori pentru creșterea capacității de absorbție a fondurilor destinate îmbunătățirii SCUP, o reprezintă fără îndoială, întărirea cadrului instituțional al acestora, prin „regionalizare”. Regionalizarea presupune gruparea localităților partenere - situate într-o zonă specifică, sau cu caracteristici comune, pentru coordonarea eforturilor *în vederea implementării programelor integrate de dezvoltare*. Această politică are drept scop îmbunătățirea performanțelor din sector printr-un management mai bun și prin profesionalism. De asemenea, criteriile de eligibilitate pentru obținerea finanțării din fonduri europene pentru acest sector, impun ca *un operator regional să fie constituit de autoritățile locale beneficiare*.

Tendința europeană de administrare eficientă, presupune gestionarea în comun și *regionalizarea* a cât mai multora dintre domeniile de interes public, de la transportul public și administrație, până la *serviciile comunitare de utilități*.

În anii următori trebuie implementate programe de investiții privind modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare a SCUP ale fiecărei unități administrativ-teritoriale, ceea ce reclamă îmbunătățirea semnificativă a capacității de absorbție a fondurilor de investiții la toate nivelele:

- *pregătirea proiectelor,*
- *implementarea/ execuția proiectelor și*
- *operarea/furnizarea serviciilor după punerea în funcțiune a obiectivelor realizate.*

10.3 Planul de implementare

În cadrul capitolelor anterioare (2,3,4,5,6 și 7), s-au analizat separat, pentru fiecare sector al SCUP (respectiv: *transportul public, managementul deșeurilor solide, alimentarea cu energie termică, iluminatul public, alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate*), următoarele elemente:

1. *Parametrii serviciului ce vor fi atinși pentru fiecare sector al SCUP, cu un program detaliat pentru fiecare parametru până în 2020, corelat cu programul de conformare stabilit cu UE;*
2. *Analiza diagnostic a situației existente asupra dezvoltării SCUP, la nivelul fiecărei UAT din județ;*
3. *Evaluarea necesarului total de investiții pentru fiecare sector al SCUP, pentru conformarea aquis-ului comunitar, eșalonat pe ani până în 2020;*
4. *Evaluarea structurii instituționale la nivel local pentru ca toate serviciile comunitare de utilități publice să respecte angajamentele României față de U.E;*
5. *Prioritizarea necesităților investiționale pentru fiecare sector al serviciilor comunitare de utilități publice, pe baza criteriilor de evaluare și selecție a proiectelor, în conformitate cu conținutul cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a metodologiilor publicate pentru diversele programe de finanțare active, pentru care aceste proiecte pot deveni eligibile;*
6. *Identificarea surselor de finanțare a necesarului de investiții pentru fiecare tip de serviciu comunitar de utilități publice, la nivelul fiecărei UAT, detaliat pe surse și ani și măsurile pe care autoritățile administrației publice locale trebuie să le implementeze prin programul propus;*

7. *Stabilirea „ratei de suportabilitate”(procentajul din venitul mediu lunar al familiei/gospodăriei, cheltuit pe o categorie de servicii comunitare de utilități publice), pentru fiecare categorie a SCUP.*

Pentru atingerea dezideratelor propuse prin *Planul de implementare*, va trebui pus în aplicare (și urmărită îndeaproape de către Unitatea Județeană de monitorizare a SCUP), îndeplinirea obiectivelor stabilite în cadrul următorului *Plan de acțiuni și măsuri*:

10.4 Plan de acțiuni și măsuri în vederea atingerii nivelurilor de performanță prognozate pentru fiecare dintre SCUP din județul Gorj

Nr. Crt.	Obiectiv	Activități	Rezultate așteptate	Indicatori de performanță	Termene	Responsabilități
0	1	2	3	4	5	6
	GENERAL					
1.1	Creșterea nivelului de trai al locuitorilor din județul Gorj prin asigurarea unor servicii comunitare de utilități publice la standardele europene	1. Elaborarea și aprobarea prin HCL a „Strategiilor locale” privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice 2. Acordarea de consultanță consiliilor locale, municipale, orășenești și comunale 3. Elaborarea strategiilor locale incluzând parametrii ce trebuie atinși și prioritizarea acestora 4. Aprobarea prin HCL a strategiilor locale și a planurilor de implementare aferente	Elaborarea și aprobarea la nivelul celor 61 de comune și 9 orașe, a strategiilor locale a serviciilor comunitare de utilități publice și a planurilor de implementare a acestora	Numărul de strategii locale elaborate și aprobate de consiliile locale municipale, orășenești și comunale	Semestrul II 2012	Consiliul Județean Gorj Unitatea Județeană pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice Consiliile locale municipale, orășenești și comunale
1.2		5. Crearea / actualizarea cadrului instituțional 6. Înființarea, modernizarea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice în toate municipiile, orașele și comunele județului Gorj 7. Prioritizarea opțiunilor de dezvoltare a SCUP 8. Maturizarea proiectelor de investiții	Realizarea unor servicii comunitare eficiente de calitate la nivelul localităților județului . Conformarea serviciilor comunitare de utilități publice cu directivele Uniunii Europene: Directiva Consiliului DC. 91/271/CE, DC.98/83/CE DC 1999/31/CE DC 2001/80/CE, Planul Județean Planul Național de Dezvoltare (P.N.D.)	Numărul de orașe și comune în care exista înființate servicii comunitare de utilități publice Numărul de localități cu infrastructura de servicii comunitare de utilități publice construită/ reabilitată /extinsă	Termen final 2020	Consiliul Județean Gorj - Unitatea Județeană pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice; Consiliile locale; Agenția de Protecția Mediului Operatorii de servicii publice din județ Direcția de Sănătate Publică
SPECIFICE						

TRANSPORT PUBLIC LOCAL	1. Modernizarea transportului public în municipiile județului	Elaborarea planurilor de deplasare a populației	Determinarea necesarului de dezvoltare a serviciilor publice de transport public la nivelul județului Gorj	70 Planuri	2012	Consiliul Județean Gorj Consiliile locale;
	2. Reducerea nivelului de subvenționare a transportului public local					
	3. Introducerea transportului public de calatori, în toate localitățile județului care necesita acest serviciu	Elaborare studii de fezabilitate, privind investițiile în transportul local	Studii de fezabilitate	3 SF-uri	2013	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale;
	4. Dezvoltarea sistemelor nepoluante de transport la nivel local;	Dotarea cu auto-vehicule	Achiziții de autovehicule noi:		2018	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
	5. Organizarea traficului pentru prioritatea transportului local și amenajări pentru transportul local		- autobuze	20 autobuze		
			- microbuze	68 microbuze		
			- troleibuze	10 troleibuze		
	6. Informarea călătorului, informatizarea activității de transport local	Dezvoltare infrastructură (extindere rețea de troleibuze)	Rețea noua de troleibuz în municipiul Târgu Jiu	10 km	2020	UAT Târgu Jiu
	7. Extinderea sistemelor de taxare (ticketing) și introducerea e-tiketing	Introducerea sistemelor de monitorizare și localizare a vehiculelor	Sisteme de monitorizare în trafic a vehiculelor de transport în comun din Municipiul Târgu Jiu și Motru	2 sisteme	2015	Consiliul local Târgu Jiu SC TRANSLOC SA Consiliul local Motru
	8. Pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul transportului public local					
	9. Utilizarea de combustibili ecologici în sistemele de transport local	Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-tiketing)	Achiziția de noi automate de bilete; Introducere taxare electronica (cu cartele magnetice)	10 Automate	2014	Consiliul local Târgu Jiu SC TRANSLOC SA
	10. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera generate de acest domeniu;					
	11. Stabilirea unei limite maxime admise de CO2 a vehiculelor la 120g/km;	Introducerea sistemelor de informarea călătorului	Sisteme de afișaj electronic în stațiile din cele doua municipii	2 Sisteme afișaj complex	2016	Consiliul local Târgu Jiu Consiliul local Motru

		Informatizarea activității de transport local	<i>Sisteme de gestiune electronica a programului de deplasare a calatorilor din cele doua municipii</i>	2 Sisteme de gestiune completa a transport local	2014	Consiliul local Târgu Jiu Consiliul local Motru
		Pregătirea și perfecționarea personalului	<i>Module de perfecționare a personalului tehnic și administrativ al principalilor operatori de transport local din județ</i>	50 persoane instruite	2015	Consiliul local Târgu Jiu Consiliul local Motru
ENERGIE TERMICA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aducerea randamentului CT către o valoare mai mare sau egala cu 80 % 2. Reducerea pierderilor din sistemul de transport și distribuție, sub 10 %, 3. Contorizarea punctelor termice, în procent de 100 % 4. Contorizarea beneficiarilor de energie termica centralizata, în procent de 100% 5. Anveloparea tuturor blocurilor din beton 6. Introducerea sistemelor alternative pentru prepararea apei calde menajere (cu energie solara), la toate instituțiile de interes public 7. Creșterea nivelului de conectare la sistemul de distribuție a gazului natural și introducerea micro-centralelor de apartament, pentru un procent de 10% din consumatori 	Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), la nivel de producere	<i>Reabilitarea/ automatizarea:</i> <ul style="list-style-type: none"> • cazanului în funcțiune • schimbătoarelor de căldura • instalații noi de tratare a apei • Sistem de evacuare a cenușii 	CET modern Randament peste 70 %	2016 2020	Consiliul local Motru S.C. U.A.T.A.A. S.A.
		Reabilitarea sistemului de transport a energiei termice	<i>Conductele de transport agent termic, reabilite—</i>	2.100 m 4.000 m	2016 2020	Consiliul local Motru
		Contorizarea tuturor punctelor termice	<i>Punctele termice integral contorizată</i>	18 PT	2016	Consiliul local Motru S.C. U.A.T.A.A. S.A.
		Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termica și ACM, centralizata	<i>Toți beneficiarii de energie termica și ACM in sistem centralizat, contorizați</i>	227 Clădiri	2018	Consiliul local Motru S.C. U.A.T.A.A. S.A.
		Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor din beton din Municipiul Motru	<i>Blocurile din BA integral izolate termic</i>	49 blocuri	2020	Consiliul local Motru
		Implementarea sistemelor alternative de captare a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere la instituțiile publice din Municipiul Motru	Instituțiile publice dotate cu sisteme de producere solara a ACM	15 Clădiri	2020	Consiliul local Motru

		Creșterea numărului de centrale individuale de apartament alimentate cu gaze naturale	Noi locuințe individuale dotate cu CT cu gaze	500 apartamente	2020	Consiliul local Motru
SALUBRIZARE / MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	<p>1. Prevenirea generării deșeurilor – promovarea compostării individuale în mediul rural;</p> <p>2. Asigurarea unui grad de acoperire cu servicii de salubritate de 100 % atât în mediul urban cât și în mediul rural</p> <p>3. Extinderea/modernizarea stațiilor de sortare și transfer existente</p> <p>4. Construirea Stație de tratare TMB și Stație de sortare în Municipiul Tg. Jiu</p> <p>5. Modernizarea și extinderea sistemelor de colectare și transport</p> <p>6. Colectarea separată –deșeurilor reciclabile, astfel încât să se asigure atingerea țintelor legislative de reciclare /valorificare</p> <p>7. Informarea și conștientizarea cetățenilor privind metodele de prevenire a generării deșeurilor municipale;</p> <p>8. Inchiderea definitivă a depozitelor urbane neconforme</p>	Extinderea/ intrarea în capacitate a stațiilor de transfer din Novaci, Rovinari, Turceni, Motru și Târgu Cărbunești	Stații de transfer operaționale	5 stații de transfer	2013	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
		Stație de tratare – Depozit Tg. Jiu, cu descompunere anaerobă /TMB simplă	Stație de tratare TMB județeană, funcțională	1 stație de tratare	2016	
		Extinderea/ intrarea în capacitate a stațiilor de sortare din Motru, Rovinari, Tg. Cărbunești, Novaci, Turceni și Ploșoru	Stații de sortare funcționale	7 stații de sortare	2013	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
		Înființare stație de sortare Tg. Jiu				
		Zonificarea / arondarea tuturor localităților din județ, la un depozit conform /stație de transfer	Regionalizarea serviciilor Asociații (ADI) nou constituite	6 Parteneriate / ADI realizate	2013	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
		Îmbunătățirea echipamentului actual de colectare și de transport a deșeurilor	Echipamente de colectare și transport achiziționate:	178.200 locuitori (100%)	2018	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
		Menținerea ratei de colectare în zonele urbane la 100%	- Containere biodegradabil 1,1 mc - Containere reciclabil 1,0 mc - Autogunoiere 18 mc: 21			
		Extinderea colectării selective a deșeurilor în mediul urban				

		Extinderea colectării / colectării selective a deșeurilor și în mediu rural (în zonele limitrofe ale orașelor). Înființarea a noi puncte de colectare;	Echipamente de colectare și transport achiziționate: - <i>Europubele biodegradabil 0,12 mc</i> - <i>Containere reciclabil 1,0 mc</i> - <i>Autogunoiere 12 mc</i>	Creșterea gradului de colectare în zonele rurale, de la 179.400 locuitori (90%) la 196.500 locuitori (100%)	2018	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
		Închiderea definitivă a depozitelor neconforme	Depozite neconforme închise	7 depozite (6,77 HA), închise definitiv	2020	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
		Desfășurarea sistematică de campanii de informare/ educare	Campanii de informare/ educare, derulate	8 Campanii anuale	2013-2020	Consiliul Județean Gorj - Consiliile locale
ILUMINAT PUBLIC	<p>1. Accesul la serviciile de iluminat public a întregii populații a județului</p> <p>2. Reducerea cu 20% a consumului de EE pt. iluminat până în anul 2020 (Conf. Cartei UE a energiei)</p> <p>3. Creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale,</p> <p>4. Creșterea gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;</p> <p>5. Punerea în valoare, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, precum</p> <p>6. Marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;</p> <p>7. Funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiența economică a infrastructurii aferente serviciului.</p>	Introducerea unui sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Târgu Jiu	Sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Târgu Jiu, funcțional	100% 200 km rețea	2016	UAT Târgu Jiu
		Introducerea unui sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Motru	Sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Motru, funcțional	100% 64 km rețea	2017	UAT Motru
		Înlocuirea parțială a surselor de iluminat clasic cu surse LED în Municipiul Târgu Jiu	Lămpi cu sursă LED, instalate	4.500 lămpi înlocuite	2020	UAT Târgu Jiu
		Introducerea unor corpuri de iluminat alimentate din surse alternative în zonele izolate	Corpuri de iluminat alimentate din surse alternative instalate în zonele izolate	500 corpuri iluminat noi	2017	UAT Gorj (după caz)

		Extindere rețea de iluminat public (sistem clasic) în mediul rural	Rețea de iluminat public (sistem clasic) extinsa în mediul rural	100% 4.800 lămpi	2014	UAT –uri Cu rețeaua insuficienta
ALIMENTARE CU APA	1. Asigurarea 100% a serviciilor de furnizare apă potabilă la tarife acceptabile pentru populație, în toate aglomerările umane mai mari de 2.000 locuitori;	Întocmire studii tehnico-economice privind înființarea unor noi sisteme alimentare cu apa	Documentații tehnice realizate	9 SF + PT	2013	9 UAT (după caz)
	2. Asigurarea apei potabile de calitate adecvată în toate aglomerările județului (alinieră la Directiva 98/83 a Comunității Europene cu privire la calitatea apei destinate consumului uman) – până-n anul 2015	Extindere rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent	Rețele de distribuție extinse	543,1 km	2019	51 UAT (după caz)
		Reabilitare rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent	Rețele de distribuție extinse	517 km	2017	51 UAT (după caz)
	3. Contorizarea la nivel de branșament (100%), a tuturor consumatorilor de apă, până-n anul 2015	Mărire capacitate de captare a apei în localitățile cu sistem existent	Capacitate de captare crescută	76,97 l/s	2017	19 UAT (după caz)
	4. Reducerea pierderilor din sistemul de distribuție, sub 7%, până-n anul 2018	Creștere capacitate de tratare a apei în localitățile cu sistem existent	Capacitate de tratare mărită	169,08 l/s	2017	28 UAT (după caz)
	5. Îmbunătățirea calității cursurilor de apă;	Creștere capacitate de înmagazinare a apei în localitățile cu sistem existent	Capacitate de înmagazinare crescută	9.903	2017	30 UAT (după caz)

		Înființare sisteme noi de captare, tratare și distribuție apă în 9 localități	9 Sisteme noi de alimentare cu apă	420,13 km	2017	9 UAT (după caz)
		Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a surselor de apă	Surse de apă marcate	51 Surse apă protejate	2013	APM Gorj
EVACUAREA APELOR UZATE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contorizarea la nivel de branșament(100%), a tuturor consumatorilor de apă, până în anul 2015 2. Alinierea la Directiva 91 /271 a Comunității Europene privind tratarea apei urbane uzate: <ul style="list-style-type: none"> • până în 2015 pentru aglomerările urbane mai mari de 10 000 locuitori echivalenți (l.e.) și • până în 2018 pentru aglomerările între 2.000 și 10.000 locuitori echivalenți (l.e.). 3. Extinderea rețelelor de evacuare a apelor uzate (100%), până în 2020 4. Îmbunătățirea calității cursurilor de apă; 5. Îmbunătățirea nivelului de gospodărire a nămolului provenit din stațiile de epurare. 	Întocmire studii tehnico - economice privind înființare /extindere sisteme de evacuare ape uzate d în județ	Documentații tehnice realizate	55 SF+PT	2013 2014	55 UAT (după caz)
		Extindere rețele de canalizare în localitățile cu sistem existent	Capacitate de colectare crescută	414 Km	2018	15 UAT (după caz)
		Extindere capacități de epurare în localitățile cu sistem existent	Capacitate de epurare mărită	3.374 l/s	2016	5 UAT (după caz)
		Extindere capacitate de colectare a apelor uzate în localitățile cu lucrări în execuție	Capacitate de colectare crescută	156 km	2015	16 UAT (după caz)
		Extindere capacitate de epurare a apelor uzate în localitățile cu sisteme în execuție	Capacitate de epurare extinsă	3,961 mc/zi	2015	16 UAT (după caz)
		Înființarea sisteme noi de colectare a apelor uzate în localitățile fără sistem de canalizare	Sisteme noi de canalizare in funcțiune	1.259 km	2020	39 UAT (după caz)
		Construcția de stații de epurare a apelor uzate în localitățile fără sistem de epurare	Capacități de epurare nou înființate	18.247 l/s	2020	39 UAT (după caz)
		Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a stațiilor de epurare	Stații de epurare marcate	70 Stații epurare	2020	APM Gorj

11.1 Principii generale

În conformitate cu Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, România și-a asumat obligații care implică investiții importante în serviciile publice în vederea conformării cu standardele de mediu ale UE.

Sunt necesare investiții financiare importante ce depășesc în mod considerabil capacitățile financiare ale majorității autorităților locale ale județului Gorj. De asemenea, la nivelul comunităților medii și mici se remarcă o lipsă de personal specializat și cu experiență în pregătirea și implementarea proiectelor care ar putea duce la o încetinire a procesului de absorbție a fondurilor de investiții disponibile.

Asocierea mai multor unități administrativ-teritoriale în scopul de a delega împreună gestiunea serviciilor lor de utilități publice, va răspunde de asemenea, nevoii de a echilibra nivelul de dezvoltare a unităților administrativ-teritoriale și constituie o aplicare a principiului solidarității ca una dintre valorile fundamentale ale Uniunii Europene cu efecte pozitive asupra utilizatorilor. Prin urmare, soluția propusă pentru rezolvarea acestor probleme, o reprezintă *organizarea și operarea serviciilor la nivel regional ("regionalizarea serviciilor")*, în scopul de a asigura o dezvoltare durabilă a SCUP.

Conform principiilor de definire a "dezvoltării durabile" - pentru *integrarea politicilor publice ale SCUP în cerințele de mediu*, trebuie acordată multa prudenta în ceea ce privește:

- a) *luarea deciziei;*
- b) *acțiunile preventive;*
- c) *utilizarea durabilă a resurselor naturale;*
- d) *principiul reținerii poluanților la sursă;*
- e) *principiul "poluatorul plătește";*
- f) *principiul conservării biodiversității și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural;*
- g) *informarea și participarea publicului la luarea deciziilor, precum și accesul la justiție în probleme de mediu;*
- h) *dezvoltarea colaborării internaționale pentru protecția mediului.*

În vederea acoperirii unei părți dintre măsurile impuse pentru respectarea standardelor UE, România beneficiază de finanțare din partea UE, prin Fondurile de Coeziune, finanțare acordată prin POS Mediu.

Pentru toate serviciile de utilități publice, *se recomandă delegarea gestiunii – prin licitație publică*, pe baza unor regulamente și caiete de sarcini aprobate de către consiliile locale, care să asigure:

- *gestionarea serviciului public pe criterii de transparentă, competitivitate și eficiență;*
- *promovarea programelor de dezvoltare și reabilitare a sistemului public, pe baza unui mecanism eficient de planificare multianuală a investițiilor;*
- *protecția și conservarea mediului înconjurător și a sănătății populației;*

- *consultarea cu utilizatorii serviciului, în vederea stabilirii politicilor și strategiilor locale și regionale în domeniu;*
- *adoptarea normelor locale referitoare la organizarea și funcționarea serviciului, precum și a procedurilor de delegare a gestiunii acestuia;*
- *informarea periodică a utilizatorilor asupra politicilor de dezvoltare a serviciului, precum și asupra necesității instituirii unor taxe speciale;*
- *respectarea cerințelor din legislația privind protecția mediului referitoare la obiectul specific fiecărui serviciu public.*
- *stabilirea și aprobarea indicatorilor de performanță ai serviciului, după dezbateră publică a acestora;*
- *stabilirea, ajustarea ori modificarea tarifelor propuse de operator în conformitate cu normele metodologice elaborate și aprobate de A.N.R.S.C.;*
- *medierea conflictelor contractuale dintre utilizatori și operatorul serviciului, la cererea oricăreia dintre părți;*
- *sanționarea operatorului, în cazul în care acesta nu operează la parametri de eficiență și calitate la care s-a obligat ori nu respectă indicatorii de performanță ai serviciului;*
- *monitorizarea și exercitarea controlului cu privire la furnizarea/prestarea serviciului.*

La nivel național, monitorizarea și implementarea *Strategiei naționale a serviciilor comunitare de utilități publice*, revine Ministerului Administrației și Internelor, în calitate de autoritate centrală în sfera serviciilor comunitare de utilități publice, care are creat cadrul instituțional adecvat, prin înființarea a două structuri: "*Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice*" și "*Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice*".

La nivel local, Autoritățile administrației publice locale trebuie să-și fundamenteze politicile, inițiativele, programele privind serviciile comunitare de utilități publice pe principii economico-sociale.

11.2 Crearea cadrului instituțional durabil

Responsabilitatea furnizării/prestării serviciilor comunitare de utilități publice revine autorităților publice locale. Organizarea, exploatarea și gestionarea serviciilor de utilități publice trebuie să asigure:

- satisfacerea cerințelor cantitative și calitative ale utilizatorilor, corespunzător prevederilor contractuale;*
- sănătatea populației și calitatea vieții;*
- protecția economică, juridică și socială a utilizatorilor;*
- funcționarea optimă, în condiții de siguranță a persoanelor și a serviciului, de rentabilitate și eficiență economică a construcțiilor, instalațiilor, echipamentelor și dotărilor, corespunzător parametrilor tehnologici proiectați și în conformitate cu caietele de sarcini, cu instrucțiunile de exploatare și cu regulamentele serviciilor;*

- e) *introducerea unor metode moderne de management;*
- f) *introducerea unor metode moderne de elaborare și implementare a strategiilor, politicilor, programelor și/sau proiectelor din sfera serviciilor de utilități publice;*
- g) *dezvoltarea durabilă, protejarea și valorificarea domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale și protecția și conservarea mediului, în conformitate cu reglementările specifice în vigoare;*
- h) *informarea și consultarea comunităților locale beneficiare ale acestor servicii;*
- i) *respectarea principiilor economiei de piață, asigurarea unui mediu concurențial, restrângerea și reglementarea arilor de monopol.*

Așa cum s-a menționat în capitolele precedente, fără îndoială că, „*regionalizarea*” reprezintă principala opțiune în vederea eficientizării SCUP și pentru crearea cadrului instituțional durabil.

Această politică are drept scop îmbunătățirea performanțelor din sector printr-un management mai bun și prin profesionalism. De asemenea, *criteriile de eligibilitate pentru obținerea finanțării din fonduri europene* pentru oricare sector al SCUP, impun ca *un operator regional să fie constituit de autoritățile locale beneficiare*. Tendința europeană de administrare eficientă, presupune gestionarea în comun și regionalizarea a cât mai multora dintre domeniile de interes public. În acest scop, s-au definit formele recomandate de creare a structurilor asociative, în principal *pentru asigurarea unui management integrat al SCUP*, pe cele două paliere:

- *Decizional : Asociația de dezvoltare intercomunitară (ADI) a SCUP - respectiv,*
- *Operatorul regional (OR), care reprezintă organismul executiv, ce implementează deciziile ADI legate între ele prin:*
- *Contractul de delegare a gestiunii serviciului care reglementează relația între cele două entități.*

Crearea structurilor de administrare a SCUP trebuie să se bazeze pe *voința comună a UAT, de a gestiona eficient, în folosul cetățenilor, utilitățile publice* în vederea asigurării:

- *Apropierii serviciilor în raport cu utilizatorii*
- *Complementarității în acțiune cu autoritățile centrale*
- *Asigurarea indicatorilor de performanță în ceea ce privește: calitatea, continuitatea, eficacitatea, eficiența serviciilor furnizate*
- *Controlul asupra entității însărcinate cu furnizarea SCUP, pentru ca acestea să fie adaptate nevoilor cetățenilor și circumstanțelor (flexibilitate, adaptabilitate), la nivel și calitate corespunzătoare, dar și la cele mai mici tarife.*

La nivelul județului Gorj, exista create deja:

Pentru S.C.U.P. APA / APE UZATE:

- *Asociația de dezvoltare intercomunitară a apei ADIA, ce reunește: UAT Târgu-Jiu, Motru, Târgu-Cărbunești, Bumbești Jiu și Țicleni Novaci, prin Consiliile Locale și județul Gorj, prin Consiliul Județean Gorj, deservite de către*

- OR: SC APAREGIO GORJ SA, societate comercială pe acțiuni, acționarii fiind UAT-urile asociate în cadrul ADIA.

Pentru S.C.U.P. de SALUBRIZARE/MANAGEMENTUL DESEURILOR SOLIDE:

- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară în domeniul Serviciilor Publice de Salubritate „ADIS” Gorj, având un număr inițial de 60 membri. Ulterior un număr de alte 7 UAT s-au alăturat acestei asociații (*Motru, Novaci, Rovinari, Bălteni, Bumbăști-Pițic, Călnic, și Roșia de Amaradia*),

Asociație nu are desemnat un operator unic, în principal datorită tarifelor neacceptate de către majoritatea UAT-urilor, care *au optat (majoritar), pentru gestiunea proprie a serviciilor.*

În sensul celor menționate anterior – privind crearea „*cadrlui instituțional durabil*”, este necesară asocierea localităților necuprinse în cadrul ADIA/ADIS (sau care doresc să-și delege serviciile către un alt operator regional/local), în cadrul unor asocieri benevole, create pe o arondare zonală a localităților în jurul *operatorului zonal*, care să le permită acestora în principal *accesul la servicii de calitate la tarife accesibile* (având în vedere faptul că *pentru un număr mai mare de consumatori, tarifele se reduc, datorită repartizării costurilor indirecte*), precum și *perspectiva dezvoltării investițiilor* pentru modernizarea acestor sectoare ale SCUP.

În cadrul capitolelor anterioare destinat analizei fiecărui tip de SCUP, s-au făcut recomandări și propuneri, privind „regionalizarea” acestor servicii (Ex: *Salubritate/Managementul deșeurilor*: 7 ADI, create în jurul fiecărui depozit/stație de transfer, *transformarea operatorului local de transport SC TRANSLOC SA, în operator regional, etc.*).

În acest mod, se stimulează concurența în condițiile economiei de piață și se pot negocia tarife mai bune cu fiecare operator. Proprietatea asupra bunurilor publice și responsabilitatea pentru asigurarea unor servicii adecvate - la un tarif accesibil, *aparțin în continuare autorităților locale*. Mijloacele fixe rămân în proprietate publică și trebuie recuperate de către proprietari (UAT-uri) la finalizarea contractului.

Trebuie însă respectat principiul ca atât OR, cât și ADI să funcționeze respectând regulile ‘*in house*’, *stabilite prin jurisprudența Curții Europene de Justiție și solicitate de CE în contextul negocierilor pentru aprobarea „fondurilor structurale”, fiind singura excepție acceptată de la legea achizițiilor publice.*

Aceste reguli prevăd ca :

- *Unitățile administrativ teritoriale să exercite prin ADI, asupra OR, un control similar celui pe care îl exercită asupra structurilor proprii și o influență decisivă asupra tuturor deciziilor strategice și/ sau semnificative ale OR din aria proiectului.*
- *OR să-și desfășoare activitățile din sfera furnizării/prestării serviciilor de utilități publice, exclusiv pentru autoritățile publice asociate în ADI.*
- *OR să fie deținut în totalitate de către unitățile administrativ-teritoriale membre ale ADI, participarea capitalului privat la capitalul social al operatorului este exclusă, atât la înființare cât și pe toată durata existenței contractului de delegare.*

Indiferent de forma de gestiune adoptată, în virtutea competențelor și atribuțiilor ce le revin potrivit legii, autoritățile administrației publice locale vor păstra dreptul de a aproba, supraveghea și controla:

- e) *modul de fundamentare a tarifelor și respectarea metodologiei de stabilire, ajustare sau de modificare a acestora, emise de A.N.R.S.C.;*
- f) *modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate de operatori și activitățile desfășurate de aceștia;*
- g) *calitatea și eficiența serviciului prestat, corespunzător indicatorilor de performanță a serviciului, stabiliți conform legii;*
- h) *modul de administrare, de exploatare, de conservare și de menținere în funcțiune, dezvoltarea și/sau modernizarea sistemului de utilități publice.*

La nivel județean, monitorizarea și implementarea *Strategiei naționale a serviciilor comunitare de utilități publice*, respectiv a concluziilor *Studiului privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice*, va reveni în continuare Consiliului Județean, prin structurile sale existente – *Unitatea județeană de monitorizare a SCUP*.

La fiecare nivel administrativ-teritorial, *unitățile locale de monitorizare* create (*ULM municipale, orășenești și comunale*), vor raporta sistematic (conform deciziei *Unității Centrale de Monitorizare – UCM*, de la nivelul Consiliului Județean) – prin programul informatic ce li se va pune la dispoziție, datele actualizate privind evoluția tuturor SCUP.

Contractual, Operatorii vor trebui obligați a raporta periodic către ULM stadiul de realizare a prevederilor strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a planurilor de implementare aferente acestora.

Principalele responsabilități ale ULM organizate la nivelul fiecărui UAT, vor fi:

- *asigurarea conformității clauzelor atașate la contractele de delegare a gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice cu prevederile strategiei;*
- *pregătirea și trimiterea raportului de activitate către birourile de monitorizare de la nivel de prefectură;*
- *asistarea operatorilor de interes local, municipal sau județean și a consiliilor locale, municipale în procesul de accesare a fondurilor pentru investiții;*
- *prezentarea rapoartelor de activitate și supunerea acestora spre aprobarea consiliului local;*
- *administrarea relației cu reprezentanți UE, ai instituțiilor financiare internaționale, ai băncilor și ai autorităților administrației publice centrale;*

Trimestrial(sau ori de câte ori se va cere), *unitățile locale de monitorizare (ULM)*, vor transmite un raport *Unității Centrale de Monitorizare* de la nivelul Consiliului Județean, în care vor descrie progresele obținute în implementarea strategiei locale, probleme, sugestii de dezvoltare, etc.

12 PORTOFOLIUL DE PROIECTE

În vederea atingerii obiectivelor propuse prin *Planul de acțiuni și măsuri al Studiului privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul județului Gorj*, pentru perioada 2013 – 2020, se propune dezvoltarea, finanțarea și implementarea următoarelor proiecte:

Tabel 12.1 – Portofoliu de proiecte

SCUP:	Proiecte propuse:	Valoarea estimată [mii Euro, fără TVA]
TRANSPORT LOCAL	1. Elaborarea planurilor de deplasare a populației la nivelul județului Gorj	350,00
	2. Întocmire Studiu de fezabilitate, privind investițiile în transportul local	105,00
	3. Dotarea cu autobuze și troleibuze a municipiilor județului Gorj	6.300,00
	4. Dotarea cu microbuze a orașelor și anumitor comune din județul Gorj	6.120,00
	5. Extinderea rețelei de contact a troleibuzelor din Municipiul Târgu-Jiu	5.000,00
	6. Introducerea în Municipiile Târgu-Jiu și Motru a sistemelor de localizare a vehiculelor de transport local	150,00
	7. Extindere sisteme de taxare (ticketing și e-ticketing) în Municipiul Târgu-Jiu	150,00
	8. Informatizarea activității de transport local în Municipiile Târgu-Jiu și Motru	50,00
	9. Pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul serviciilor de transport local, din Municipiile Târgu-Jiu și Motru	50,00
	10. Introducerea sistemelor de informarea călătorului în Municipiul Târgu-Jiu	100,00
TOTAL NECESAR INVESTIȚII TRANSPORT PUBLIC LOCAL:		18.375,00
ENERGIE TERMICA	1. Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de producere a energiei termice	2.970,00
	- Etapa 1: Reabilitarea/ automatizarea cazanului în funcțiune:	
	2. Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de producere a energiei termice	1.797,50
	- Etapa 2: Reabilitarea schimbătoarelor de căldură:	
	3. Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de producere a energiei termice	830,00
	- Etapa 3: Introducerea instalațiilor de tratare a apei:	
	4. Lucrări de reabilitare și modernizare a sistemului de producere a energiei termice	2.250,00
	- Etapa 4: Evacuarea cenușii /transformarea în șlam dens:	
	5. Lucrări de reabilitare a sistemului de transport a energiei termice	
	- Etapa 1: Reabilitarea conductelor de transport suprafață, agent termic(2.100 m): Lucrări de reabilitare a sistemului de transport a energiei termice	190,00
	- Etapa 2: Reabilitarea conductelor de transport subteran, agent termic(4.000 m):	360,00
	6. Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică:	
	- Etapa 1: Contorizarea punctelor termice, PT(18):	90,00
	7. Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică:	
	- Etapa 2: Contorizarea consumatorilor agent termic, PJ(102):	510,00
	8. Contorizarea tuturor beneficiarilor de energie termică:	
	- Etapa 3: Contorizarea consumatorilor agent termic, PF(125):	625,00
	9. Îmbunătățirea izolației termice, a anvelopei exterioare ale clădirilor (din beton) în Municipiul Motru(50 blocuri)	250,00
	10. Implementarea sistemelor alternative de captare a energiei solare pentru prepararea apei calde menajere în instituțiile publice ale Municipiului Motru (15)	600,00
TOTAL NECESAR INVESTIȚII REABILITARE ENERGIE TERMICĂ:		10.472,50

SCUP:	Proiecte propuse:	Valoarea estimată [mii Euro, fără TVA]
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	1. Dotarea cu echipamente de colectare/transport a UAT din mediul urban	2.428,70
	2. Dotarea cu echipamente de colectare/transport a UAT din mediul rural	1.750,00
	3. Extinderea / intrarea în capacitate a Stațiilor de sortare existente	432,50
	4. Construcție Stație de sortare Centrală (Municipiul. Tg. Jiu)	4.837,50
	5. Extinderea / intrarea în capacitate a Stațiilor de transfer/depozitelor existente	797,50
	6. Construcție instalație nouă de TMB simplă/compostare, depozit Tg. Jiu	6.129,00
	7. Închiderea definitivă a depozitelor urbane neconforme	3.350,00
	TOTAL NECESAR INVESTITII SALUBRIZARE/MANAGEMENTUL DEȘEURILOR SOLIDE:	19.779,20
ILUMINAT PUBLIC	1. Sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Tg Jiu	1.100,00
	2. Sistem de management integrat al iluminatului public în Municipiul Motru	352,00
	3. Înlocuire surse de iluminat clasic cu surse LED	1.575,00
	4. Corpuri de iluminat alimentate din surse alternative	750,00
	5. Extindere rețea de iluminat public în mediul rural(sistem clasic)	360,00
	TOTAL NECESAR INVESTIȚII ILUMINAT PUBLIC:	4.137,00
ALIMENTARE CU APĂ	1. Studii tehnico-economice privind înființarea de noi sisteme de alimentare cu apa în județ	180,00
	2. Extindere rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent	22.810,20
	3. Reabilitare rețele de distribuție a apei în localitățile cu sistem existent	18.107,05
	4. Marire capacitate de captare a apei în localitățile cu sistem existent	6.156,00
	5. Creștere capacitate de tratare a apei în localitățile cu sistem existent	3.773,16
	6. Creștere capacitate de înmagazinare a apei în localitățile cu sistem existent	5.917,86
	7. Înființare sisteme noi de captare, tratare și distribuție apă în 9 localități	22.949,34
	8. Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a surselor de apă	51,00
	TOTAL NECESAR INVESTIȚII ALIMENTARE CU APĂ:	79.944,60
EVACUARE APE REZIDUALE	1. Studii th-economice privind înființare/extindere sisteme de evacuare ape uzate în județ	1.100,00
	2. Extindere rețele de canalizare în localitățile cu sistem existent	33.118,53
	3. Extindere capacitați de epurare în localitățile cu sistem existent	4.368,00
	4. Extindere capacitate de colectare a apelor uzate în localitățile cu sisteme în execuție	12.510,72
	5. Extindere capacitate de epurare a apelor uzate în localitățile cu sisteme în execuție	7.472,00
	6. Înființarea sisteme noi de colectare a apelor uzate în localitățile fără sistem de canalizare	100.732,00
	7. Construcția de stații de epurare a apelor uzate în localitățile fără sistem de epurare	25.456,00
	8. Marcarea pe teren a limitelor zonelor de protecție a stațiilor de epurare	70,00
	TOTAL NECESAR INVESTIȚII CANALIZARE:	184.827,25

Fără îndoială că sectorul SCUP privind *evacuarea apelor uzate și meteorice din județul Gorj* este cel mai slab dezvoltat, în comparație cu celelalte servicii de utilitate publică.

În aceste condiții, nivelul extrem de ridicat al necesarului de finanțare a acestui sector (*aproximativ 185 milioane euro, fără a se lua în calcul c/v terenurilor necesare – cca. 3 HA*), reprezintă o valoare foarte mare pentru potențialul economic actual al acestor localități (fiind vorba preponderent de localități rurale).

Ținând cont de slaba dezvoltare a sectorului de apă și canalizare din România (în ceea ce privește infrastructura și serviciile publice) și necesitatea de conformare cu aquis-ul UE în perioade de tranziție relativ scurte, prin fondurile structurale se acordă prioritate proiectelor mari de infrastructură, care acoperă mai multe aglomerări la nivel regional /județean și care:

- *pot contribui în mod semnificativ la conformarea cu directivele de apă și apă uzată;*
- *pot avea un impact considerabil în ceea ce privește dezvoltarea regională prin adresarea unor nevoi de dezvoltare urgente ale comunităților mari, pe baza unei strategii pe termen lung și prin îmbunătățirea capacității instituționale locale în elaborarea și implementarea politicilor din sectorul de apă.*

La analiza necesarului de investiții la nivel local, se va ține seama atât de planurile de implementare, evaluările de costuri cât și de perioadele de execuție (tranziție), acceptate de Uniunea Europeană.

Strategiile locale privind accelerarea fiecărui S.C.U.P. revin în responsabilitatea autorităților administrației publice locale. Strategiile trebuie să cuprindă parametrii serviciului ce trebuie atinși, necesarul de investiții, sursele de finanțare, modul de implementare a strategiei.

La elaborarea strategiilor locale se vor lua în considerare și se vor încorpora principiile Strategiei Naționale - care sunt conforme cu angajamentele luate de România față de Uniunea Europeană, în ce privește S.C.U.P.

După elaborare, strategiile locale trebuie aprobate printr-o hotărâre a consiliului local și trimise Consiliului Județean și Prefecturii județului Gorj, la termenele stabilite. În conformitate cu H.G. nr. 246 /2006, modificările aduse strategiei județene vor fi comunicate Unității Centrale de Monitorizare în maxim 30 de zile după aprobarea acestora.

EURO-STRATEGIE, EURO-ADMINISTRAȚIE, EURO-CETĂȚENI COD SMIS 12714

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013

Editorul materialului:

Unitatea administrativ teritorială județul Gorj, reprezentată prin Consiliul Județean Gorj

Târgu-Jiu, Strada Victoriei nr. 2-4

Județul Gorj

Telefon: 0253.214006

Fax: 0253.212023

e-mail: consjud@cjgorj.ro

www.cjgorj.ro

Data publicării: noiembrie 2011

"Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României"

CONSULTANT PENTRU IMPLEMENTAREA PROIECTULUI:

Corporate Consulting S.r.l.